1600 Commut. aestiv. Rector Nicolaus Dobrocieski Phil. et Jur. U. Dr. Canonicus Cracov. Sandomir. (4a vice)

Commut. hiem. Valentinus Vidaviensis Phil. et Theol. Dr. Praepositus OOSS., Canon. S. Floriani (+ 12 Novembr. 1601 aetat. 59 annor.) (2 vice)

1600 Stanislaus Zawacki Pius Dr. Med. Consul Crac. + 12 April. 1600.

1600 d. 24 Januarii. – Gabriel Joannicius in Medicum Patavii promotus, admissus ad facultatem medicam.

1600. Powietrze, które się w wrześniu 1599 r. w Krakowie pojawiło, zaczęło na początku r. 1600 ustawać; jednakże w lipcu na nowo poczęło się srożyć, tak iż wiele osób z obawy Kraków opuściło; pód zimę znowu ustało.

1600 d. 26 Januar. mortuus Martinus Slachcinski S. Theol. Licentiat., Canonicus S. Flor. praedicator in arce Crac. (Mgr. Art 1577, Decanus Art. 1584 et 1588)

1600 Papież Klemens VIII z powodu świątobliwości i cudów Jana Kantego pozwala jego obrazy ku czci powszechnej wystawiać i w dzień zgonu jego Mszę Św. o Trójcy Przenajśw. odprawiać.
Ob. r. 1473. 1539. 1549. 1600. 1603. 1604. 1627. 1628. 1629. 1639. 1666. 1675. 1676. 1680 (beatifikacya). 1681. 1686. 1699. 1728. 1729. 1737 1767 (kanonizacya). 1770. 1775.

1600 d. 21 Stycznia w Rzymie umiera Jerzy Radziwiłł kardynał, od r. 1591 biskup krak.; kierował nim głównie jego spowiednik jezuita Garsias Alabianus. Również r. 1600 d. 8 Lutego zmarł w Rzymie Hieronim Rozdrażewski biskup kujawski.

2

1600 Commut. aestiv. Rect. Nicolaus Dobroviecki Phil et Jur Dr., Canon. Crac. Sandomir. 40.

Joannes filius Alberti Radziwil ducis in Olyka et Nieswiez M. D. L. marsalci. – Michael Nicolai Mnisek de Magna Kunczyce dioec. Crac. – Nicolaus Gabrielis Auedic Leopolien. – Zacharias Venceslai Starnigelus Busensis dioec. Leopol. – David Stanislai Grinza dioec. Samogit. – Andreas Georgii Volfius Kazimir. dioec. Crac. – Paulus Andreae Pucal Kazimir. dioec. Crac. – Rev. Adamus Francisci Ursinus Glo: govien. dioec. Vratisl. – Relig. fr. Daniel Niger Minor. Conventual. S. Theol. Dr. dioec. Crac.

1600 Com. hiem. Rect. Valentinus Vidaviensis S. Theol. Doct. Praepos. OOSS., Decanus S. Flor.
Ezechiel Lossius Valentini Stolbergensis ex Mysnia dioec. Naum: purgen. – Christopherus Jacobi Naiman Cracovien. (Dr. Med. Prof. Consul Crac. Rector) – Joannes Stanislai Dibonius Leopoliens. dioec. Leopol.

1601. Com. aest. Rect. Valentinus Vidaviensis.
Albertus Georgius Nicolai Buczacki in Buczac dioec Camenecen. – Andreas Andreae Petricoviensis typographus Cracovi. – Marcus Antonius Angeli

1600 d. 24 Januar. – Gabriel Joannicius Med. Dr. ad respondendum admissus.
" " d. 11 Aprilis – Mr Martinus Kumelski ob evocationem Praepositi Collegii Majoris ad forum incompetens Archiepiscopi Gnesnensis, uti rebellis privatur Collegiatura minori

~~Colleg~~

1600, fer. 3a ipso die S. Petri in vinculis. – Gabriel Joannicius Dr Med. et Joannes Myslimitanus Canonicus S. Annae, Professores Acad. Crac. nomine Collegii majoris protestantur contra vener. Martinum Stobnicensem cognomento Tchorz vocatum Komalski quondam Collegam majorem (qui per Rectorem ex Collegio minori erat exclusus), quod idem ad Collegium majus assumptus est injuste.

1600 Powietrze morowe które w Krakowie zeszłego roku z nastaniem zimy przycichło znowu r. 1600 odezwało się z świętem Zwiastowania N. P. Maryi.

1600 Obitus Joannis Wielicii S. Theol. Doct. et Prof. Collega major Canon. Cathedr. Crac. Rector (Acad. Crac. 1583) (podług Łętowskiego Katalog. T. IV. s. 223 – umarł r. 1598?)

1600 d. 3 Aprilis Neapoli mortuus Stanislaus Rescius abbas Andreoviensis (sekretarz Kardynała Hosiusza przyjaciel Jezuitów Krakow. którym bibliotekę zapisał)

1600 d. 12 Augusti uroczysty wjazd na biskupstwo Krak. Bernarda Maciejowskiego.

1601 Commut. aestiv. [crossed out] Rector: Valentinus (Laurentius) Vidaviensis (3º vice) 4
Commut. hiem. Rector: Valentinus Vidaviensis mortuus in Rectoratu d. 12 Novembris peste. – Successit in Rectoratu secundum leges Senior Pater Theologus Joannes Muscenius Cureloviensis Dr. Archidiaconus Curelov. Canon. cathedr. Crac. (frater Stanislai Jacobei)

1601 d. 9 Januarii – Cessante peste reassumpta studia.

d. 9 Julii – Pestis resevit gravius ideo mandante Rectore Bursae occlusae sunt, item mandante Rege, Nicolao Zebrzydowski capit. Crac. et Consulibus Crac.

d. 1⁄2 Novembris – Mortuus est peste Rector Valentinus (Laurentius) Vidavius. Successit illi in officio Rectoratus Joannes Muscenius Cureloviensis Can. Crac.

in Augusto. – Obiit peste in Krzeczow Joannes Mislimitanus Canon. Colleg. S. Annae, Collega major. – Obiit Mgr. Rochus (Rochi) Posnaniensis Coll. maj. theologus

1601 d. 9 Julii propter pestem limitata erant studia usque ad 9 Januarii 1602. In Collegio majori solum 3 manebant professores, reliqui dilapsi.

W Zamościu umiera (w młodym wieku) Stanislaus Fenicius (Wenig) Lwowianin, biegły w greckim języku, + który r. 1593 w Krakowie [crossed out] się kształcił i S. Epifaniusza tłomaczył, r. 1595 został Bacal. [crossed out] art. a r. 1601 Mgr.

1601 Adamus Romer Strzyzius (theologus) et Sebastianus Melicius Jureconsultus, Magistri, Romam discessi.

1601 d. 12 Novembris mortuus peste Valentinus Laurentius Vidavius Dr. Phil. et Theol. Praepositus OOSS. aliquoties Rector Universitatis, aetatis 59 annor. (creatus Mgr. Philosoph. 1569.

1601 w listopadzie Jezuici dla przyciągnięcia młodzieży akademickiej zakładają przy kościele S. Barbary Kongregację Wniebowzięcia N. Maryi P., używszy do tego Szczęsnego Żebrowskiego + nauczyciela domowego przy Janie Zebrzydowskim wojewodzicu Krak. jako sprzęgnięg (kształcił się Żebrowski w Wilnie u Jezuitów)

1601 dla powstrzymania morowej zarazy nakazał Król aby domy zapowietrzone palono.

1602 Commut. aestiv. Rector Nicolaus Dobrocieski (5ª vice)

Commut. hiem. Rector: Valentinus Fontanus Phil. et Med. Dr (filius Thomae Born ex Trachenberg in Silesia) (4ª vice)

1602 fer. 2ª ante f. Purificationis (Bona Kostrzeszyn et Mekarzowice in districtu Vislic. (ex variis Collectis 13,000 flp. pro Bursa pauperum emuntur a d. Alberto (Rozen. (użyto na ten cel 6000 złp. od Anny Jagellonki) (właściwie nie kupiono tylko na nich summę widerkaufową ulokowano) którą r. 1618 na Szczebrzeszyn i Stupiec przeniesiono)

Joannes Latosz Med. Dr. in suis Prognosticis increpat Calendarium noviter correctum. – Universitas per Conclusionem minime assentit huic increpationi. (Latosz podobno umart r. ~~1599~~ 1619) właściwie + 1619 na Wołyniu.

Mathaeus Kurkowicz S. Theol. Dr. Romae promotus accipit Canonicatum Praemisliensem.

1602 Commut. aestiv. D. 9 Maji. – Ordinatio censuum ex bonis Kostrzeszyn et Mekarzowice pro Bursa pauperum: 1000 flp. in annuum reditum Bursae (ratione 6000 flp. Bursae Pauperum ab Anna Jagellonia datorum, item 100 flp. a Martino Nervitio, item 100 flp. ab alio, item 420 flp. ex censibus collectis) – 70 flp. (ratione summae 1000 flp. per Thomam Pyzdrensem Baccalaur. Plebanum Blazoviensem a. 1599 pro 4 studiosis Pyzdrensibus et Blazoviensibus datae) – 210 flp. pro dismembratione inter salariatos (~~ex~~ ratione summae 2000 flp. ab Anna Jagellonia testamentaliter legatae, 500 flp. a Petro Dunin Wolski episc. ploens. 500 flp. ex censibus collectis) – 70 flp. Collegio majori (ratione 1000 flp. a Collegio majori receptorum) – 140 flp. Joanni Muscenio (ratione 2000 flp. proemendis bonis ab eo acceptorum) – reliqui proventus annui pro oneribus possessionis bonorum et litibus. Sub uno facta est Ordinatio Bursae pauperum: Studiosi ad minus 8 habitabunt quibus singulis diebus apponitur prandium et coena (Nr. 3392 Archivi) (: dobra summa z Kostrzeszyn i Mekarzowice r. 1617 później Jordan zastąpił ~~[illegible]~~ (według ordynacji Dobrocieskiego płacono od 1000 złp. 70 złp. procentu fundushom i służnikom)

d. 8 Januar. " (Andreas Schoeneus Romae promotus admissus ad respondendum Sententionariatus Theol.

Basilius Golinius electus in Praepositum S. Floriani

" d. 24 Julii post mortem Joannis Muscenii electus in Canon. Crac. Stanislaus Bzrkovius S. Theol. licentiat.

d. 30 Julii " Joannes Zemelius (Zemełka) Phil. et Med. Dr. Consul Calissien. offert Universitati 1000 fl. aur. pro fundatione lectoris Anatomiae et Botanicae sive simplicium (lokowane r. 1619 na dobrach Szczebrzeszyn) (na te katedry wezwano Syreniusza i Petrycego Sebast.)

(w domku za bramą S. Anny)

1602 Jezuici zakładają w Krakowie Bractwo „Congregatio nobilium Assumptionis B. M. V. (przeniesione do Kościoła S. Piotra i Pawła r. 1603). Wielu uczniów Akademii Krak. wpisało się za namową Szczęsnego Żebrowskiego, do tegoż bractwa. Powstało przeciw temu kilku profesorów karcąc młodzież, wskutek czego wielu toż Bractwo jezuickie opuściło.

1602 d. 9 Januarii. Innovatio studiorum in Academia Crac. propter pestem remissorum.

1602 d. 1 Julii, Cracoviae. — Sigismundus III ad petitionem Adami Falencki Praepositi OOSS. confirmat concordiam per ol. Valentinum Vidavium Praepositum OOSS. nuper vita functum, cum nob. Christophoro Goslawski et ejus filiis et filiabus ex ol. Sophia de Minoga procreatis apud Acta Castr. Crac. fer. 5a post f. Purificationis Mariae 1599 factam vigore cujus Goslawski bona Podskalany, Thomaszowice, sortes villae Brzezie et jurispatronatus Ecclesiae SS. Philippi et Jacobi Clepardiae antiquitus ad Praeposituram OOSS. spectantes asserunt Praeposito OOSS. pro censu annuo reemptionali 42 flp. a summa 700 flp. super iisdem bonis Podskalany, Tomaszowice et Brzezie assecurata. (Orig. perg. z pieczęcią mniejszą Kor. na sznurku różowym jedwab. Nr Arch. 4720)

1602 d. 18 Sept. Martino Vadovio in Italia ratione studiorum manenti confertur Canonicatus S. Floriani.

1602 Bernardus Maciejowski episcop. Cracov. ecclesiam S. Stephani Cracoviae unit et incorporat domui Probationis Soc. Jesu, suppresso titulo parochi — Który to Kościół i probostwo Król Zygmunt III r. 1602 Jezuitom darował.

1602 Jan Latosz Dr Med. i Prof. Uniw. Krak. żyjąc na Wołyniu w Ostrogu, jako lekarz nadworny Alexandra Konstantynowicza Księcia Ostrogskiego wojewody wołyń., wydał w Wilnie Kalendarz na r. 1602 (Przestroga rozmaitych przypadków z nauki gwiazd i obrotów niebieskich na r. p. 1602. b. m. 12mo) w którym powstał na ~~reformę~~ Korrekturę Kalendarza Gregoryańską (Gregorza XII) i na Clavinsa jezuitę jej autora. R. 1602 d. 15 Lutego przez Konkluzyę Uniwersytetu Professorów i Rektora potępiono ten Kalendarz, zakazując go sprzedawać i drukować. Toż samo i biskup Bernard Maciejowski bisk. Krak. któremu ten Kalendarz był dedykowany, w Krakowie d. 24 Lutego 1602, Kalendarz ten skazał na spalenie, a przedruku i sprzedaży pod karą 100 czerw. zł. zabronił. — Stało się to głównie za staraniem Jezuitów.

1602 d. 21 Julii mortuus est Joannes Muscenius Kurzeloviensis S. Theol. Dr et Prof. canon. Cathedr. Crac. ab a. 1598. sexies Rector et Procancellarius Universitatis, Canonicus, Custos, Praepositus S. Floriani anno aetatis 78. celeberrimus astrologus.

1603. Commut. aestiv. Rector Nicolaus Dobrociesski (6a vice)
Commut. hiem. Rector Nicolaus Dobrociesski (7a vice)

1603 Nicolaus Dobrociesski J. U. Dr. executor testamenti reddidit Universitati 1000 fl. per Georgium Radziwil Cardinalem (+1600 Romae) legatos (videlicet 330 fl. in paratis pecuniis et reliquum in argenteis vasis et pateris)
Basilius Golinius Praepositus S. Flor. et Sieprcius Collega minor condemnantur ad carceres ob violationem privilegiorum Universitatis.

1603 Commut. Aestiva sub Rectoratu Nicolai Dobrociesski continuatur Reformatio Universitatis inter caetera facultatis medicae (ubi erant 4 Lectores: Fontanus, Joannicius, Sirennius et Petricius). Capita hujus reformationis 1) De personis et rebus ad Universitatem pertinentibus 2) De facultate Artistarum 3) De facultate Theologica 4) De facultate Juris Consultorum 5) De facultate medica 6) De scholaribus et eorum disciplina. (Ukończono tę Reformacyję 1604 d. 23 Martii – Akta jej spaliły się r. 1719 w Collegium juridicum przy pożarze)

1603 Basilius Golinius, Stanislaus Bathcovius, Adamus Falęcki otrzymują w Akademii Doktorat Teologii.

1603 d. 23 Maja podczas Jubileuszu (który się począł 2 Marca i trwał do 2 Czerwca) odnawiając nagrobek błog. Jana Kantego w Kościele S. Anny (wystawiony r. ~~1553~~ 1549 przez rektora Jakóba (Fredel) z Kleparza Dra Teol. i Kanonika kat. krak.) otworzono takowy przy bytności Bernarda Maciejowskiego bisk. krak. przyczém dobyto także cynową trumienkę w którą zwłoki tegoż błogosławionego r. 1539 przełożone zostały, i na ołtarzu wystawiono *) (subelevatio), zaczęto się krzątać około beatyfikacyi.

*) Urna stannea afficaest tunc visisfercis. (Compendium Jubilaei 1603)

1603 Hieronimus Gorecki J.U.D. praepositus S. Annae electus post resignationem Sebastiani Nagrodii Siradiensis S. Theol. Bacal. Canonici S. Flor.

1603 do Metryki uniwersyteckiej wpisany jako uczeń: Jacobus (filius) Marci Sobieski palatini lublinen. (był to Jakób Sobieski ojciec Króla Jana III przed Królem)

1603 d. 13 Lipca Rektor Mikołaj Dobrociesski zaraz po kazaniu Piotra Skargi udał się do nuncyusza Klaudyusza Rangoni i obwiniał Skargę, iż na kazaniu powstał przeciw dziesięcinom, lecz się Skarga nazajutrz wytłomaczył. (Wielewicki)

1603 d. 30 Januarii – Creati sunt Doctores S. Theologiae: Basilius Golinius Praepositus S. Floriani, Stanislaus Bystkovius Canonicus cathedr. Crac. et Adam Falęcki Decanus S. Floriani.

1603 d. 5 Kwietnia w Wielki Piątek Król Zygmunt III ubrany w Kapę z zgrzebnego płótna z senatorami wraz z członkami Bractwa Miłosierdzia zwiedza kościoły w processyi i w kościołach krzyżem leży

1603 Summa 1000 flp. cum censu annuo reemptionali 50 flp. legata per Joannem Musceniu[m] Curzeloviensem S. Th. Doct. Archidiac. Curzelov. Canon. Crac. pro bursana 2 juvenibus + Kurzeloviensibus in Acad. Crac. studentibus, locata super lapidea na Wschodku Francisci Rylski Magni Proconsul. Crac. in platea S. Stephani Crac. (Conclus. Univ.)

1604 Commut. aestiv. Petrus Gorcinius Phil. et J. U. Dr Canon Crac. (10a vice.) 7
Commut. hiem. Petrus Gorcinius (11a vice)

1604 d. 26 Februarii. – Krolewicz Władysław, nuncyusz Claudius Rangoni Episcopus Regii; Bernard Maciejowski bisk. Krak. Piotr Tylicki podkanclerzy bisk. Kujaws. Zygmunt Myszkowski Marszałek w. Kor. i inni senatorowie zaszczycili swą obecnością Actum renuntiationis Licentiaturae Philos. (Doctorum). Po odbytym akcie traktował rektor gości suto: Nuncyusz z Krolewiczem siedzieli przy pierwszym stole pod Baldachinem; Biskupi, senatorowie i rektor przy drugim, a 20 Professorów przy trzecim stole. Po uczcie ofiarował rektor w imieniu Uniwersytetu Krolewiczowi książeczkę (in quo equitatus totius orbis depictus erat) +
(Radymiński)

1604 d. 17 Decemb. umarł Andreas Sniadecki Bodzęcinensis (Bozentinus) Collega minor, (Bacal. Art. a. 1594, Mr. 1598)
1604 d. 23 Augusti mortuus Clemens Krupius (Krupka) Vieliensis S. Theol. Sententionar. praepositus S. Nicolai, aetat. 58 annor.

1604 d. 23 Martii. Reformatio studiorum sub rectoratu Nicolai Dobrocieski subsecuta, per totam Universitatem approbata (data skończenia i approbaty) (dotycząca professur i rozdziału beneficyów podług starszeństwa. Na wydziale teologicznym miało być tylko 10 Professorów (z tych 1 Kanonik Katedr. Krak., 8 prebendariuszów S. Floriana i 1 Ordynaryusz). – Na notaryusza Uniwersytetu ma być brany Professor novorum Jurium, ten ma 3 razy na tydzień być obecny przy sądach rektorskich. (5a reforma) +
1604 Commut. Aestiv. In praepositum S. Nicolai electus Joannes Wolbramensis J. U. Licent. post mortem Clementis Krupka. –
1604 d. 10 Sept. Joannes Octavianus Wacławowicz J. U. Dr. Parisiis promotus pro professione Novorum Jurium (admissus ad responsionem in habitu rubeo doctorali in quo Parisiis promotus est. Aderant responsioni Nuntius Apostolicus, Maciejowski episc. Crac. Cardinalis et alii hospites, d. 9 Decembr. 1604 respondit pro loco. +
1604 d. 22 Decembris umarł Sebastianus Lubinius Drascius, Bacal. a. 1594, Dr. Phil. a. 1596 creatus, Collega minor, Praepositus ad S. Adalbertum, Procurator Universitatis, Canon. Crac.
1604 Clemens Krupius (Krupka) Vieliciensis S. Theol. Sententionar., Praepositus S. Nicolai + 23 August. 1604, aetat. 58.
1604 d. 7 Octobr. – Bernard Maciejowski Kardynał biskup Krak. wracając z Kościoła S. Anny, gdzie miał mszę przed ołtarzem błog. Jana Kantego, wstąpił z nienacka do Collegium majus, gdzie jadł obiad zwyczajny z professorami w refektarzu. Po objedzie kazał z swego pałacu przynieść pieczyste z zwierzyny i wina dostatkiem dla Professorów (Introductionum et Nominalium Collegarum Collegii majoris Cathalogus ab a. 1585–1739. Mscrp. fol. Nr. 72, pag. 83 w Senacie akadem.)

1604 d. 7 Stycz. – Władysław Królewicz pol. z Kardynałem Bernardem Maciejowskim był w Collegium majus na akcie Renuntiationis Doctorum Philosophiae.

1604 d. 23 Januar. Cracoviae. – Sigismundus III confirmat ad petitionem Nicolai Dobrocieski J. U. Dr. Canon. Crac. et Sandomir. executoris (drugim executorem był olim Joannes Bardski archidiaconus Crac.) testamenti ol. Sebastiani Brzezinski fundationem ejusdem ol. Sebastiani Brzezinski qui summam 1000 flp. cum censu annuo reemptionali 50 flp. super villa Rogowo in palatinatu Cracov. nob. Joannis Minocki locavit coram actis Castr. Crac. sabbato ipso die f. S. Priscae 1603 pro Collegio Jurisconsultorum Studii Crac. atque lectore Institutionum Justiniani (quorum modernus professor est Jacobus Zanidlovius legavit) – quam fundationem Bernardus Maciejowski episc. Crac. d. 16 Junii 1603 approbavit cum conditione ut dictus lector Institutionum Justiniani singulis annis unam tricesimam hoc est 30 missas pro anima fundatoris in Capella Szafrancorum Jurisconsultorum absolvat. (Orig. pergam. z pieczęcią mniejszą Koron. na taśmie perg. – Nr. Arch. 4275) (Consentit Helisabeth Czerna consors nob. Joannis Minocki.)

1604 d. 7 Aprilis – 15 Aprilis Jezuici Stanisław Grodzicki, Kasper Sawicki, Piotr Skarga, Fryderyk Bartsch starają się namowami swemi nawróćić do katolicyzmu Dymitra Samozwańca bawiącego wtedy w Krakowie, który d. 17 Aprilis w kościele S. Barbary podczas Świąt Wielkanocnych „schismati renuntiavit" (Wielewicki) i d. 25 Kwietnia wraz z Jerzym Mniszchem wyjechał do Sambora.

1604 Communt. hiem. wpisany do Metryki Uczniów: Joannes Jacobi Brzozek Curzeloviensis dioec. gnesn. (urodz. d. 1 Listop. 1585, został Baccal. Art. 1605 a r. 1609 Mgr Art., r. 1611 Senior szkoły WWSS. od r. 1614 Collega minor i profesor astrologii. R. 1618 jeździł do Gdańska i Frauenburga śledząc za pismami Kopernika; r. 1620 wyjechał do Padwy, gdzie 1623 został Drem Medyc.; r. 1629 wyświęcony na kapłana, pełnił od r. 1626 obowiązki Profesora wymowy Tylickiego fundacyi, od r. 1629 Kanonik S. Anny i Profesor Teologii, pleban w Jangrocie, od r. 1630 Dr. Teologii i Kanonik S. Floriana, od 1632 proboszcz w Staszowie, od 1636 proboszcz w Międzyrzeczu, od r. 1650 Kanonik Katedr. Krak., r. 1652 rektor Uniwersyt. Krak. Umarł d. 21 Listopada 1652 na zarazę morową w Krakowie, sławny matematyk, bronił dzielnie praw Akademii Krak. przeciw roszczeniom Jezuitów.

1605 Commut. aestiv. Rector (Petrus Gorcinius (12a vice)
Commut. hiem. Rector (Andreas Schonaeus Glogoviensis S. Theol. et Jur. Utr. Dr., Procancellarius Universitatis, Custos S. Floriani ~~(+ 9 Maii 1630)~~ (1ma vice)
+ ~~24~~ 15 Maja 1615 w Krakowie, pochowany u S. Floryana.

1605 Commut. aestiv. Aquaeductus ad Collegium juridicum deductus sumptibus Universitatis cum consensu Consulum Crac.
Data licentia Martino Vadovio (Campio-Kępka) discedendi in Italiam ad 2 annos

1605 Sebastianus Lubinius (Drascius) Prof. Collegii min. Graecus poeta + procurator Universitatis. Bacal. 1595, Dr Phil. 1596, Collega min. 1600)
Smiadecki Andreas Prof. Univ. Crac +

1605 w drugą niedzielę Adwentu (4 Grudnia) - Uroczysty wjazd Krolowej Konstancyi do Krakowa w wieczor ze zmrokiem (ktora nocowała w Łobzowie). Rektor witał ją mową przed S. Florianem, przyczem Król wyrzekłszy do Rektora: „Krótko" naglił do spiesznego wjazdu. D. 9 Grudnia rektor na czele Uniwersytetu witał Krolową przed ślubem w pałacu zamkowym, byli przytem Maxymilian arcyksiążę, Matka i Siostra Krolowej Konstancyi (później za Zygmunta Batorego wydana. Król z boku nieznacznie zasłony przysłuchiwał się powitaniu. (Radymiński). D. 11 Grudnia ślub

1605 d. XVI Calend. Januarii, Cracoviae - Bernardus Maciejowski tit. S. Joannis ante Portam latinam presbyter Cardinalis, episcopus Cracov. confirmat donationem Juris-patronatus Praepositurae Collegiatae S. Floriani in Clepardia Universitati Cracov. per Sigismundum Augustum Regem a. 1559 factam, a Stephano Rege a. 1578 et Sigismundo III. a. 1590 approbatam et per Petrum Myszkowski epis. crac. a. 1579 d. 2 Octobris ratishabitam, cum conditione ut Praepositus pro quolibet festo Epiphaniae, sub poena excommunicationis, 400 flp. solvat, inter Rectorem, Doctores et Magistros salariatos dividendum. (Orig. pergam. na sznurku czerwonozłotym duża pieczęć eliptyczna Kardynała: w środku SS. Piotr i Paweł w całej figurach, nad niemi w obłokach P. Marya z dzieciątkiem Jezus, u spodu herb Ciołek - Nr Arch. 9748.)

1605 (Joannes Wolbram praepositus S. Nicolai.)

Borkarna Clementina Vieliciana seu Crupii.

+ 1605, d. 27 Aprilis, Craioviae — Paulus Dembski episc. Laodicen. Suffraganeus Canon. Crac. confirmat fundationem olim Clementis Krupka Vieliciensis Praepositi S. Nicolai (+23 Augusti 1604) [illegible] per executores testamenti Sebastianum Krupka J. U. Dr praepositum Vieliensem et Adamum Stężycensem S. Th. Baccal. Canonicosecul. S. Floriani [illegible] d. 28 Martii 1605 oblatam, vigore cujus ol. Clemens Krupka 1000 flp. cum censu annuo 60 flp. super lapideis Ludovici Biffi in circulo Cracov. et Gasparis Straga in platea S. Nicolai coemptos, destinavit victu pro 3 studiosis Vieliciensibus (Lib. Archiv. Univ. Crac. Nr. 35 pag. 799 – 809) in Academia Crac. studiis vacantibus, singulis septimanis per 10 gros. distribuendo, ad quam fundationem Rector Univ. praesentabit.

(Ten Klemens był synem Melchiora Krupy z Wieliczki został r. 1575 Mgr Art, był Kanonikiem S. Floriana i proboszczem S. Mikołaja.)

1605 Matka nowej Krolowej, z Krolową, jej siostrą (żoną Zygmunta Batorego) i jej bratem arcyksięciem Maksymilianem (przed odjazdem +1606 (w styczniu) zwiedzili Kollegium większe i wpisali się do Księgi. — Toż samo uczyniła Maryna Mniszchowna Carowa po slubie r. 1605.

1605 Rektor Andrzej Schoeneus zbijał pisemnie potwarz rzuconą, jakoby Uniwersytet Krak. był powodem niepokojów z przyczyny Dymitra Samozwańca wzniecounych; — wyjednał on iż wznowiono Kolonią Akademicką w Poznaniu, i zaprowadził naukę języka greckiego na Uniwersytecie Krak. (Elogia Rectorum)

1605 d. 22 Novembr. w Krakowie ślub Maryny Mniszchowny z Dymitrem Samozwańcem nieobecnym, którego osobę zastępował Afanazy poseł; wesele odbyło się w Kamienicy Montelupich w rynku, na którym był Zygmunt III z Anną siostrą i synem Władysławem, Kardynał Bernat Maciejowski, nuncyusz Klaudius Rangoni i Senatorowie. Król tańczył z Maryną.

1606 Commut. aestiv. Rector Andreas Schonaeus (2a vice)
Commut. hiem. Rector Andreas Schonaeus (3a vice)

1606. Uniwersytet przesyła do Rzymu 20 dukatów wg. sztycharzowi Lauro w Rzymie za wyrytowanie obrazu bł. Jana Kantego.

1606 d. 19 Aprilis – Jeden z senatorów ostremi słowy przygania Akademii Krak. iż Astrologowie Uniwersytetu wydanemi porozbami niedorzecznemi dają potuchę do działania przeciw Polsce Dymitrowi Samozwańcowi mniemanemu Księciu Moskiewskiemu (który bawiąc w Krakowie, był na promocyi Baccalaureorum w Akademii i Bibliotekę zwiedził.) Rektor pisze usprawiedliwiając się w tej mierze do Kardynała Maciejowskiego i Piotra Tylickiego podkancl. kor. (Radymiński)

1606 d. 21 Marca. – (Andreas Schoenaeus Rektor i Uniwersytet dają pozwolenie nob. Janowi Makowskiemu plac na budowę domu in area ad ripam Vistulae per Rectorem Universitatis pro deponendis lignis donata) in longitudine 18 in latitudine 12 cubitorum, z obowiązkiem płacenia roczne czynszu 1 grzywny. (Orig. pergam. z piecz. Univers. Nr. 5838.)

1606, d. 1 Decembr. – Martinus Konaszevius Senior Bursae Jerusalem datus ad educandum Ducibus de Ostrog.

1606 Rokosz. incepit d. 6 Julii 1606 – timor ne Cracovia obsideretur.

1606 Ad Collegium minus vocati: Simon Italicus Pilsnensis, Joannes Makuchovicius, Bartholomaeus Wrzesnanus, Joannes Rybkowicz.

~~1606~~ Idibus Martii, Romae. – Paulus Papa V. confraternitati SS. Petri et Pauli Ap. in ecclesia villae Koniusza indulgentias confert. (Orig. perg. pieczęć oderwana Nr. 10349)

1606 d. 26 Aprilis – Post obitum ~~[illegible]~~ ol. Alberti Busowski electus ~~[illegible]~~ Joannes Godecius Cracoviensis Collega major, Professor regius, Canon. S. Annae in Cantorem S. Floriani cum adjuncto plebanatu Ilkussiensi.

1607 Commut. aestiv. Rector Sebastianus Krupka Vielicius Phil. et Jur. Dr. Praepositus Vielicensis (1a vice) expost canon. cath. Crac. + 28 Januar. 1625.
Commut. hiem. Rector Sebastianus Krupka (2a vice)

1607 Andreas Schoeneus S. Thr. Dr. et Jacobus Janidlovius deputantur ad Synodum Petricoviensem. (Uniwersytet obowiązuje się dostarczać nauczycieli do seminarium Krak. o które Jezuici kompetowali)
Z powodu rokoszu mało było uczniów zapisanych.

1607 d. 29 Martii Romae, in Gymnasio Sapientiae Romanae — Mathias Blosius Brusignus z Krakowa zostaje Drem Teologii i Filozofii w Rzymie.

1607 d. 10 April. Zburzono w Krakowie cmentarz kalwiński i groby dobywano, zburzono też i szpital kalwiński.

1607 Idus Januarii, Romae. — Paulus Papa V. Praepositurам ecclesiae S. Annae jurispatronatus Universitatis Crac. post resignationem Sebastiani Sieracz praepositi confert Hieronymo Goreski J. U. Dr. rectori ecclesiae S. Margarethae Cracovien (dioecesis), fructus autem Praepositurae S. Annae ad 140 ducat. auri se extendunt. (Orig. pergam. pieczęć oderwana Nr. Arch. 9058.) (Lib. Archiv Nr. 47½ pag. 322) — ~~Sebastian~~ (Hieronim Gorecki administrował probostwo S. Anny od r. 1603 po rezygnacji Sebastiani Nagrodii Siradiensis z probostwa.

1608. Commut. aestiv. Rector Andreas Schonaeus (7a vice)
Commut. hiem. Rector Adam Fałęcki S. Theol. Dr et Prof. publ. Praepositus OOSS. Decanus S. Floriani; protonotar. apost. († d. 31 Augusti 1611) (1a vice)

1608 Commut. aestiv. Studenci wzniecają bunt –

Commut. hibern. – Niektorzy Senatorowie domagają się na Sejmie Reformacyi Uniwersytetu dla poskromienia swawoli studentow. Delegowany na sejm od Uniwersytetu Gabriel Joanicius dowodzi wymownie, iż na mocy przywilejow krom biskupa krak. nikt niema prawa reformować Uniwersytetu, i że na próżno będzie wszelka reforma jeżeli sejm nie pomyśli nad środkami zaradczemi wielkiemu ubostwu Akademii. (Radymiński)

Mgro Krupka data licentia discedendi Italiam

1608 d. 5 Decembr. Jacobus Skrobiszowski Senior Contubernii Juristarum, alibi promotus, admissus ad facultatem iuridicam et vacans Collegiatura Novorum Jurium illi collata.

1608 d. 22 Martii, Romae. – Paulus V Papa mandat Petro Tylicki episcopo Cracov. quatenus assumptis ad id viris idoneis Academiam Cracoviensem visitet, reformet, corrigat et poenam in non obedientes destinet, atque informationem de hac visitatione ad Sedem Apostolicam transmittat. (Radymiński pag. 37.) (Jezuici w Rzymie podbechtali Papieża i denuncyowali iż Akademia Krak. nie stosuje się do Kanonow i Dekretów Koncyliów mianowicie Trydenckiego.)

1608 d. 5 Septembr. (nonis Septembris) Krolewicz Władysław w towarzystwie wielu zacnych osób był (drugi raz) w Akademii Krak. na Dysputacie teologicznej; Student (Wadowita, Marański) Teofil Pac przyjmował go łacińską mową (ktorą mu jego professor Jan Praecaides napisał – jest ona drukowaną: Panegyricus Principi Vladislao. Cracoviae in off. Joannis Szeligae 1608. 4to k. 15). – Przy tej sposobności zapisał Krolewicz swe imie własnoręcznie do Metryki gości (Księgi uniwersyteckiej).

1608 d. 1 Augusti, Cracoviae. – Adamus Fałęcki S. Theol. Doct. et Prof. Praepositus OOSS. tabernam in Węgrzce pertinentem ad altariam OOSS in eccl. cathedr. Crac. confert laboriosis Stanislao Turkan et Annae coniugibus pro censu annuo 32 flp. (Orig. pergam. z pieczęcią herbową Fałęckiego ⚓ – Nr Arch. 4819)

1608. VIII Idus Decembr. Romae. – Breve Pauli V. Papae ad Sigismundum III cum cohortatione ut teneatur dignitatem sacerdotalem, atque benedictionem apostolicam ei per Franciscum episcopum Fulginatensem Nuntium Apost. ei impertit. – (Orig. perg. bez pieczęci Nr 17427)

1608. Paulus Szczerbicz primus in Lectorio Doctor Juris promotus.

1609 Commut. aestiv. Rector Adam Falęcki (2a vice)
Commut. hiem. Rector Adam Falęcki (3a vice)

1609 d. 22 Maji. – Data licentia (ad requisitionem Henrici Firlej referendarii Regni nomine Regis) Joanni Octaviano Wacławowicz assumendi officium Notarii causarum S. R. M. et proficiscendi cum rege ad bellum Moschoviticum. (syn Marcina Wacławowica rajcy krak. i Magdaleny Perowny, kształcił się 1601 w Zarzeciu gdzie został Dr Praw)

d. 4 Julii – Joannes Wolbramensis Praepositus S. Nicolai moritur in successorem ejus electus ad praeposituram S. Nicolai Adamus Stężycius (Romer)

d. 7 Julii – Petrus Tylicki episc. Crac. donat Academiae Crac. loco pensionis villam Biała.

1609 d. 17 Augusti Posnaniae – Joannes Rozdrażewski episcopus Posnan. in Collegio ab ol. Joanne Lubranski episc. Posnan. in Summo Posnaniae sito et a se proprio sumptu restaurato instituit 4 Professores: Grammaticum (cum pensione 150 flp.) Oratorem (cum pens. 150 flp.) Mathematicum (cum pens. 100 flp.) Jurisconsultum (cum pens. 200 flp.) pro qua fundatione inscribit summam 25000 flp. cum censu annuo 2000 flp. super bonis suis oppido Nowe miasto et villis Boguszyno, Chomiecz (Sromiecz) et Kruczyn et Komarzów. Praeter pensiones assignantur ex censu 200 flp. pro mensa communi Professoribus. Studiosis deputantur 1150 flp. Et quoniam Collegium Lubransicianum a prima sui fundatione incorporatum erat Academiae Cracoviensi, ideo Collegium hoc filiae loco unitur Academiae Cracov. quae Professores suppeditet. – Praeterea idem Rozrażewski in bonis suis inscribere vult 10000 flp. cum censu 500 flp. cujus medietas Professoribus et altera medietas Studiosis Academiae Cracov. cedere debet. (Oryginał w Radymińskim pag. 27) –

~~[illegible]~~
d. 27 Septembr. Universitas eligit ad Coloniam Posnaniensem Professores: Jurisprudentiae Jacobum Skrobiszowski; Matheseos Joannem Jovium, Rhetoricae Adamum Opatovium, Grammaticae Simonem Halicium. – Lecz ci niechcą udać się do Poznania wprzód nim cały zapis w grodzie poznańskim nie będzie oblatowany i przez Króla potwierdzony. (Nim wyjednano pozwolenie, umarł Rozrażewski.)

27 Novembr. – Christophorus Najmanowicz in Doctorem Med. Bononiae promotus admissus ad respondendum in Medicinis pro loco. Gabrieli Joannicio Med. Dri data professio Petri Posnaniensis et Zemeliana simplicium sive herbariam. Valentinus Fontanus regius professor uxoratus resignat professionem Medicinae, data ergo ejus professio Miechovitana Christophoro Najmanowicz

1609 d. 21 Augusti, Bodzantini – Petrus Tylicki episc. Crac. Cancellarius Universitatis intimat Academiae Cracov. mandatum Apostolicum de visitatione Academiae Cracov. (Pauli V Romae d. 22 Martii 1608), denuntiat se hanc visitationem mense Septembri aggressurum et ad peragendam reformationem adsciscit idoneos viros: Hieronymum Rczajski archidiac., Joannem Krasiński cantorem, Andream Lipski, Joannem Foxium, Lucam Doctorium Canonicos Crac. ~~Jacobum Janidło~~ adamum Falęcki J.U.Dr. Rectorem Univers. Andream Schoeneum, Martinum Vadovium Dr. Theol. Hieronymum Gorecki Praepos. S. Annae, Jacobum Janidlovium J.U.Dr. Sebastianum Petricium Med. Doct. Gabrielem Joannicium Med. Doct. et Martinum Plocensem Philos. Magistrum (Radymiński pag. 37)

d. 27 Augusti 1609 przybyli do Akademii (zesłani od biskupa) Paweł Dombski bisk. laodyc. sufragan Krak. i Wojciech Szydłowski kustosz Krak. i w publicznem zebraniu Professorów odczytali mandat papieża oraz biskupa Krak. powyższy. Professorowie oświadczyli iż lubo się reformacyi nie wzdragają, jednakże (dla nieobecności wielu professorów niemogąc dać pewnej odpowiedzi, i) nie mogą się zgodzić na osoby naznaczone jako postronne i praw akademickich nieświadome. Wysłano więc w tym celu do Biskupa ~~[illegible]~~ Professorów Walentego Fontana i Gabryela Joanicyusza, aby zamysły biskupa zbadali. – Gdy ci wysłani posłowie wrócili d. 18 Septembris, i donieśli że biskup niechce odstąpić od wizyty, obrano 10 członków z akademii (Adam. Falęcki rector, Basil. Goliniusz, Andreas Schoeneus S.T.D. Petrus Gorcinius Can. Cr., Eustachius a Piątek, Jacobus Skrobiszowski J.U.Dr. Valentinus Fontanus, Gabriel Joanicius M.D. Gaspar Cylindrinus, Joannes Praeclaides Collegae Min) którzy by czuwali nad prawami akademii, przyczem zobowiązano się w razie potrzeby drogą processu się oprzeć. – D. 25 Septembr. zjechał sam biskup z swemi delegatami do Uniwersytetu i rozpoczął wizytę mową. Na to odrzekł rektor, iż Uniwersytet niemoże zezwolić na wizytę, albowiem widać z Brewe Papieża, iż ktoś najniesłuszniej zdenuncyował fałszywie Uniwersytet o sprzyjanie heretykom; zresztą Uniwersytet nie może przystać na wyznaczonych obcych wizytatorów młodych i niedoświadczonych. Chce li biskup sam jako Kanclerz z Rektorem i professorami odbyć wizytę, to chętnie się na nią zgadzają, jak to uczynił biskup Wojciech Jastrzębiec i Fryderyk Kardynał (r. 1496). Z resztą reforma Akademii Krak. na wzór zagranicznych, groziła by tylko upadkiem. Tą odpowiedzią rozgniewany biskup, za namową Jana Krasińskiego Kantora kazał wszystkim udać się na ustęp i dopiero po przywołaniu pojedynczo objawić swe zdanie. Na to zakrzyczano: Nie wyjdziemy z tąd bo to nasze dziedzictwo! – Biskup rozgniewany grożąc rektorowi opuścił z niczem Uniwersytet i zdał papieżowi relacyą o tem nieposłuszeństwie (Lib. Arch. Nr. 47 1/2 pag. 421)

1609 d. 9 Octobr. Cracoviae. Piotr Tylicki biskup Krak. zdaje papieżowi Pawłowi V. relacyję o swoich staraniach względem Reformy Akademii. Od kilku lat – pisze do papieża – nalegały na mnie Sejmiki powiatowe, Sejmy Koronne i Synod prowincyonalny, aby Reforma Akademii Krak. przerwana w latach poprzednich, dokończoną została. Internuncyusz nawet, którego z Synodu prowincyonalnego (1607) posłano do Rzymu, przywiozł mi nawet specyalne Breve (Pawła V z Rzymu d. 22 Martii 1608) polecające mi dokończenie reformy. Wybrałem przetoż do tego 5 Doktorów z pomiędzy członków Kapituły, i 8 z pomiędzy Professorów Akademii. Wszelakoż professorowie robią trudności, przysłali nawet do mnie 2 Doktorów Medycyny (Walent. Fontana i Gabriela Joanniciusza) z żądaniem abym wizyty nie w skutek Breve owego, lecz z mocy urzędu mego kanclerskiego dokonał. Przybyłem więc sam z owemi 5 delegowanemi Kanonikami do Akademii (d. 25 Septembr.); lecz Rektor z Professorami niechcieli dopuścić Reformy, twierdząc iż Breve nieformalne, i że Biskup jako Kanclerz Akademii sam tylko z Professorami powinien Akademią wizytować. Zawiesiłem więc ową Wizytę do postu, i proszę o radę jak sobie dalej postąpić. (Theiner: Monumenta III pag. 299).

1609 Joannes Szczerbic Protonotarius Sądów Królewskich umiera nagle w Marcu, po nim obejmuje urząd w Kancelaryi Król. Oktawian Wacławowicz Dr. Jur. Akademik Krak.

" " Joannes Clobucius Dr. et Prof. publ. + 1 Grudnia 1609 (Collega minor – dein Prof. publ. 1599 Decanus artist. – a. 1590 Baccal. Art. creatus.) Collega Major. Canon. S. Annae.

1609 d. 20 Februarii, Varsaviae in Comitiis Regni. – Sigismundus III rex nobilitat Gabrielem Prevancium natum in civitate Culmensi ex plebeis parentibus, post studia philosophica in Academia Cracoviensi, ab olim Regina Anna consorte nostra praepositus erat institutioni puerorum nobilium in aula regia, dein statum ecclesiasticum amplexus Graecium sumptu regio missus, biennio ibidem alitus est, dein Romam se contulit ubi Doctoratum Theologiae adeptus est, deinde commisimus ei curam erudiendae filiae nostrae olim Annae Mariae, exposit misimus eum Lutetiam Parisiorum ad addiscendas linguas externas et ius canonicum, deinde tradidimus ei institutionem filii nostri Vladislai – ideo eum nobilem creamus, et mutato nomine Prevantii ipsi a filio nostro derivatum nomen Władisławski concedimus [illegible] linea perpendiculari

distinctum in cuius parte dextra ala aquila alba in altera corona aurea depicta; super galea aperta eminent binae tubae, dependentibus laciniis albi et rubei coloris. (Orig. pergam. ma w środku herb malowany, pieczęć oderwana. – Nr. Archiv. Univ. 12604½)

1609 fer. 3a post f. S. Valentini, in Castro Crac. – gen. Albertus Rozen de Rożnow collator ecclesiae parochialis in villa Pełczyska, juspatronatum ejusdem ecclesiae in Pełczyska donat Rectori et Magistris Universitatis Crac. (Lib. Archiv. Nr 35 pag. 522)/: ten Albrycht Rożen dziedzic Pełczysk miał brata Zygmunta :/

1609 d. 23 Octobr. Gnesnae – Albertus Baranowski archiep. Gnesn. confirmat ad petitionem gen. Martini Żeromski notarii terrestr. palatinat. calis., Andreae Grudziecki et fam. Petri Gwiazda civis Calisien. executorum testamenti olim Joannis Zametka Phil. et Med. Doct. civis Caliss. donationem summae 1000 flp. cum censu annuo 70 flp. reemptionali super molendinis civitatis Caliss. anno 1608 fer. 2a post fest. S. Michaelis in actis terrestr. Caliss. inscriptae ac per ol. Joannem Zametka pro studiosis pauperibus in Bursa Hierusalem studia tractantibus destinatae. (Lib. Archiv. No 35 pag. 811.)/: Ten Jan Zemetka Dr Med. zmarły w Koninie r. 1609, zapisał testamentem dla Szpitala w Koninie i w Kole i Kaliszu pewne summy – i prócz tego r. 1602 zrobił fundusz na profesora Anatomii i Botaniki w Uniwersytecie Krakow. – Piotr Gwiazda [illegible] z Kalisza był zięciem Zemetki (Zemelii) :/

1609 d. 4 Julii mortuus Joannes Wolbramensis Jur. Utr. Dr Praepositus S. Nicolai (a. 1580 Baccal. 1583 Mag. Art. [illegible] 1591 Decanus facult. Artist. Senior Bursae Jurist. Collega minor

1609 in Novembri – Jezuici u S. Barbary, chcąc dokuczyć Akademikom, rozdawali pomiędzy stowarzyszonych Kongregacyi N. P. Maryi drukowane kartki miesięczne, gdzie polecono modlić się pro Universitate (zamiast Universitate) Cracoviensi, co dało powód do ostrych przymówek.

1610 Comm. aestiv. Rector Petrus Gorainus J. U. Dr. et Prof. Canon. Crac. (13 vice)
Comm. hiem. Rect. Adam Fałęcki S. Theol. Doct. et Prof. Praepositus OOSS. Decanus S. Floriani, protonotar. apost. + ult. Augusti 1611. (4a vice)
(opierał się reformie Akademii zamierzonej przez biskupa Tylickiego)

1610 d. 5 Febr. Stanislaus Zawacki Piccus (filius) admissus ad responsionem inter Doctores Medicinae (erat Bononiae in Dr. Med. 1602 d. 25 Maii promotus).

1610 Comm. aestiv. – Biskup Krakowski (Tylicki Piotr) został przez nastanych posłów udobruchany i pogodziwszy się z Akademią, zażądał aby sami Akademicy spisali punkta które reformacyi wymagają i aby podali środki przeprowadzenia tej reformy, które on potwierdzi. – Między innemi projektami podano wtedy i ten aby urząd rektora trwał 3 lata i aby wokacyja na profesoury odbywała się podług zdatności kandydatów; lecz nie przyszło do wykonania tego projektu. – Uchwalono również aby Rektor wytoczywszy sprawę Prof. Adamowi Romerowi z Stężycy, (proboszczowi S. Mikołaja) który głównie biskupa przeciw Akademii podbechtywał, takowego proskrybował. (Akademicy wydzierali dedykacyję Tylickiemu bisk. w dziele tegoż Romera: Ciceronis Orationes commentariis illustratae. Cracov. in off. Nicol. Lobii 1610. 8vo)

1610 Jezuici chcąc dokuczyć Akademii Krak. rozdawali w kościele S. Barbary karteczki drukowane ze zdaniami Świętych. Na jednej karteczce która miała tytuł: Gula (Obżarstwo) i zdanie Doktora Świętego, dopisywali: Ora pro Professoribus Almae Universitatis Cracoviensis;" – (Brożcius: Notaty.) na niektórych kartkach stało szydebnie: „Universitatis Crac."

1610 d. 20 Maji. Dobywano i zrabowano kamienicę lutra Kiliana Szmida kupca (na przedmieściu przed Bramą Szewską. – Rektor z tego powodu czyni inkwizycyję pomiędzy studentami i daje exkluzyę 2 studentom: Mathias Theophili Libuski ex Staszow et Alexander Joannis Stępek ex Pilzno. W tej kamienicy Akatolicy po zburzeniu Bragu (1591) odbywali potajemnie swe nabożeństwo w dzień Wniebowstąpienia i gdyby studentów straż zamkowa nie rozpędziła, byliby kamienicę spalili.

1610 d. 20 Decembr. – Uniwersytet odbiera 500 złp. które (Marcin Złotnicki kanon. Krak. testamentem dla Uniwersytetu zapisał.

1610 Joannes Leopolitanus Canon. S. Annae, Professor regius, Praepositus Collegii Majoris.

1610 d. 12 Maii. – In convocatione Universitatis conclusum ad poenam proscriptionis procedere contra contra Adamum Romerium Stężycium Praepositum S. Nicolai quia aucupando gratiam apud Episcopum, ausus est Professorum famam proscindere et in Epistola dedicatoria in Commentarios Ciceronis Orationum invehitur in mores et studia Academicorum (Conclusionum Univ. Crac. Pars III) – Tenże Romer już d. 12 Febr. 1610 miał sprawę z Marcinem Glewskim dziekanem Kollegiaty S. Anny o beneficium. (Obacz r. 1611)

1610.

1611. Commut. aestiv. Rect. Adamus Falęcki (5 vice) mortuus in Rectoratu † d. 31 Augusti 1611. Rectoratum tenuit usque ad electionem Stanislaus Bątkovius Canon. Crac.

Commut. hiem. Andreas Schoeneus S. Theol. et J. U. Dr (5 vice)

Comut. hibern. – Valentinus Fontanus offert pro fabrica ecclesiae S. Adalberti 500 flor.

Na sejmik proszowski wysłany od Uniwersytetu Jakób Janidło J. U. Dr.

1611 d. 28 Octobris Varsaviae in Comitiis regni – Sigismundus III rex in Collegio Posnaniensi Soc. Jes. erigit Academiam et Universitatem cum iisdem praerogativis quibus Academia Cracoviensis gaudet, ut (in his scientiis: Theologia Metaphisica, Phisica, Mathematica et Logica (Jurisprudentiae et Medicinae professione excepta) Baccalaurei, Magistri, Doctores promoveri et insigniri possint (Mscr. Bibl. Univ. Crac. fol. Nr 41) Ob. Scherman Lucian: Der Plan der Gründung einer Jesuiten Universität in Posen – w Prümers R. Festschrift der historischen Gesellschaft für die Provinz Posen. Posen 1888. str. 33–37 cały przywilej drukowany. Studium triennale coepit.

1611 w Styczniu. – Żacy z szkoły S. Mikołaja i Sw. Szczepana napadają na pogrzeb w Krakowie zamordowanego dyssydenta, ranią ludzi i trumnę obdzierają.

1611 d. 12 Maji w Święto Wniebowstąpienia motłoch z żakami szturmował po południu dom kalwinki Doroty Zagrzebskiej przy ulicy Grodzkiej. Rozpędziła ich strzelając piechota zamkowa, a dla bespieczeństwa pilnowała tej kamienicy załoga miejska, którą jednakże w niedzielę d. 15 Maja motłoch ów rozpędził i kamienicę zrabował. Nadszedł na to Piotr Porębski z piechotą zamkową i kazał dać ognia do zebranej zgrai, w której zabito studenta Andrzeja Chrzanowskiego i kilku innych przed kamienicą Delpacego. (Węgierski Kronika pag. 56)

1611 umierają w marcu: Simon Sirennius Dr Med. et Prof. († 29 Martii 1611) – Stanislaus Zawadzki Picus (filius) Dr Med. – Szymon Sirennius umarł w Krakowie d. 29 Marca 1611 mając przeszło 70 lat, pozostawiwszy nieskończony w druku Zielnik, który dopiero 1613 Gabriel Joannicy Dr i Prof. Med. kosztem Anny Królewny szwedzkiej dokończył.

Borkana

Wolbramensis

Nº 654 ant.

Fex post Josephi Formankowicz

1611 fer. 6a ipso die festi Divisionis Apostolorum, coram Officio consulari Cracov. – Executores testamenti ol. Joannis J. U. Dr. et Prof. Poenitentiarii eccl. cathedr. Crac. Praepositi S. Nicolai locant summam reemptionalem 1000 flp. cum censu annuo 60 flp. super lapidea antiquitus Tymlowska nunc vero Pola(mar)kowska vocata Melchioris Kurzycki notarii proventuum civitatis et Beatae conjugum in platea S. Floriani inter lapideas Adami Nagoth consulis Crac. ex una et ol. Joannis Zeler pellionis Crac. ex altera sita – pro duobus studiosis ex oppido Wolbram aut villis adjacentibus in quocunque Contubernio manentibus, qualibet septimana per 15 gros. distribuendo. (Lib. Archiv. Nr 35 pag. 877) – Summa ta (in praetorio Crac. fer. 6a die S. Apoloniae 1652) przeniesioną zostata super lapidea gen. Francisci Szembek haeredis in Stupow

Nº 381 ant. Cracoviae qualiter in vico transversali plateae Judaicae ad aedes S. Stephani et ex opposito templi ejusdem sita.

1611 d. 14 Martii, Cracoviae. – Petrus Tylicki episc. Crac. processum nomine Universitatis Cracov. per Rectorem Adamum Falecki Praepositum S. Floriani, contra Adamum Stezycensem (Romer) Praepositum S. Nicolai motum ratione praetensae diffamationis Universitatis, annihilat. (Acta actorum Episcopatus Cracov.)
~~Zygmunt III. z tego kościół probostwo S. Szczepana, darował Jezuitom w Krakowie~~.

1611 d. 31 Augustii obiit Adamus Falecki S. Theol. Doct. et Prof. Rector Universitatis Cracov. Praepositus OOSS. Decanus S. Floriani.

1612 Commut. aestiv. Rector Andreas Schoeneus (6a vice)
Commut. hiem. Rector Andreas Schoeneus (7a vice)

1612 fer. 2a post f. Trium Regum Cracoviae coram Actis Castrensib. Nicolaus Zebrzydowski de Zebrzydowice palatinus et capitan. cracov. bona uxoris suae Stupiec et Srebrzus in district. Vislic. pro 13,000 flp. in vim reemptionis vendit Andreae Schoeneo S. Theol. et Jur. U. Dr Rectori Acad. Crac. Petro Gorcinio J.U. Dr Can. Crac. et Jacobo Furoboiski Canon. S. Flor. procuratori proventuum Acad. Crac. cum censu annuo reempt. 1000 flp.

1612 Commut. ~~aest~~ hiem. Pomiędzy uczniami Akademii wpisani do Matrykuły: Paulus Georgius Boym Leopoliensis (baccal 1632, Mr Phil. 1634, Dr Med.) – Simon Basilii Starowolski dioecesis Lucceoriensis inscr. d. 10 Decembr. (Canon. Crac. author insignis) – Albertus et Stanislaus filii Alberti Męcinski de Kurozwanki. (Wojciech Męciński wstąpił do Jezuitów r. 1625 w Krakowie, którym zapisał 15 wsi i miasteczko, a gdy familia proces o to rozpoczęła, wysłano go do Indyi i Japonii r. 1629, gdzie poniósł śmierć męczeńską). – Andreas Nicolai Lob (syn drukarza krak.)

1612 d. 3 Maji. – Piotr Tylicki bisk. krak. publikuje na Synodzie dyecezalnym w kościele WWSS. w Krakowie odbytym: „Modus instituendae inventutis ex decreto Synodi ab Academia Cracov. praescriptus." [Porządek nauk dla szkół niższych – druk w Constitutiones Synodi dioec. Crac. 1612. Cracoviae. 4to pag. 26 – 32.]

1612 (D. 30 Junii mortuus) ~~[illegible]~~ Stanislaus Jacobeius Curzeloviensis Medicinae Doct. et Prof. legavit 1600 fl. (cum censu 40 fl.) super Prątnowice locatos pro anniversario in eccl. S. Floriani et S. Annae item pro refectionibus Collegii majoris et minoris. (Jacobeius wyjechał r. 1574 z posłami polskiemi do Francyi, r. 1578 udał się do Włoch, gdzie d. 2 Maja 1580 został Drem Med. w Padwie. R. 1579 jeździł z Uchańskim do Gryzn. W Krakowie został r. 1566 Mgr. Art., r. 1574 Kanonikiem S. Anny; od 17 Stycznia do 3 Lutego 1579 wykładał w Krakowie anatomię praktyczną. Profesorem zwyczajnym został r. 1599. Umarł mając 58 lat, profesorem był 46 lat.

1612 Jan Rozdrażewski sufragan kujawski leguje na poprawienie i lepszą dotacyą Kollegium Lubrańskiego w Poznaniu 25000 złp. z wynosem wyderkaufowym rocznym 2000 złp. dla 4 profesorów z Akademii Krak.

1612 d. 14 Maji. – Sebastianus Krupka J.U. Dr. et Martinus Campius Vadovius S. Theol. Sententiarius, Professores et nuntii Universitatis Cracov. protestują w Poznaniu przed notariuszem publ. przeciw otwarciu Uniwersytetu jezuickiego w Poznaniu. (Prümers: Festschrift. pag. 39-41) i wnoszą apellacyę do papieża. – Na tę protestacyą wygotował d. 16 Maji 1612 Stanisław Gawroński rektor Kollegium Jezuitów w Poznaniu, dowodząc iż Akademia Krakowska nie ma wyłącznego przywileju, zakazującego otwierać inne Uniwersytety, zwłaszcza iż Poznań od Krakowie odległy jest przeszło o 60 mil, zwłaszcza iż Litwa ma w Wilnie też Uniwersytet; dla czegoż by i Wielkopolska nie mogła posiadać takowego, zwłaszcza iż promocyje w niej dawane będą bez opłaty (gratis); dalej przywodzi za przykład mały kraj włoski, gdzie jest kilkanaście uniwersytetów.

1612. XV. Calend. Decembris (17 Novemb.) Romae. – Paulus V. Papa Rectori et Magistris Academiae Crac. – Wdzięcznie przyjęliśmy Jakóba Janidłę kanonika sandeckiego, ablegata Akademii Krak. w sprawie z Jezuitami poznańskiemi poleconego nam listownie przez biskupa Krak. i wojewodę Krak., bądźcie pewni iż sprawa ta nam na sercu leży.

d. 2 Junii / ~~in Januario~~ (?)

1612 Andreas Schonaeus de Glogovia Silesius S. Theol. et J. U. Dr. Custos S. Floriani Rector Universit. commutatione hyberna funduje Professurę greckiego języka na którą ma być wybierany jeden ex Collegio Minori [cum salario 50 fl.]. (Pierwszym professorem języka greckiego [tej fundacyi] nominowany został Zacharias Starnigel (sub decanatu Alberti Borovii) – Równocześnie darował tenże Schonaeus kapitał 100 złp. dla Professorów Collegii minoris, z których procent roczny ma być na refekcyje tychże profesorów w dzień S. Andrzeja obracany. Kapitał ten 100 złp. ulokowano w Konwencie S. Ducha, który 6 złp. rocznego czynszu obowiązał się płacić.

Summę fundacyjną na Professurę języka greckiego ulokował Schonaeus na kamienicy Melchiora Rurichtw ulicy S. Floriana (primis diebus Januarii 1612) Profesor ten miał dochodu rocznie 30 zł.

1612 Comut. aestiv. – Wysłani na sejm warszawski posłowie od Uniwersytetu tyle wyjednali, iż sam Królewicz Władysław gorliwie za Akademią u ojca swego Króla Zygmunta III i u Senatorów przemawiał

Na Synod Piotrkowski wysłani Piotr Gorcinius kanonik krak. i Skrobiszewski kanon. lwowsk. starają się głownie o exemptią dóbr akademickich a Contributionibus

Comut. hibern. – Wysłany do Rzymu Jakub Janidło [J. U. Dr. Canon. Sandecen.] popiera gorliwie u papieża Pawła V stronę ~~[illegible]~~ Akademii przeciw Jezuitom poznańskim i podług instrukcyi danej mu przez Piotra Tylickiego bisk. krak. w Krakowie d. 20 Septembr. 1613 (Ob: Mscr: Litterae Stanislai Sokołowski et aliorum fol. Nr. 41 vel. CC. IX. i pag. 178-182 in Bibl. Univ. Crac.) prosi papieża [d. 11 novembr. 1612] Pawła V. aby nie pozwolił, by Kollegium Poznańskie Jezuitów udzielało stopnie akademickie, i aby papież dał osobny przywilej Akademii Krak. iż jej samej przysłuża prawo udzielania stopni akademickich na mocy praw i przywilejów Królewskich, zwłaszcza iż na sejmiku proszowskim szlachta prosiła biskupa Krak. aby się przeciw

Jezuitom wstawił za akademią do Rzymu; pomimo iż biskup z akademią wcale Jezuitom są przychylni i przeciw ich szkołom w Lublinie i Sandomierzu nic nie mają, tylko niechcieliby wdawać się w spory jurydyczne z niemi z powodu udzielania stopni akademickich. — Papież miał odpowiedzieć (akademii) iż co się tyczy otwarcia akademii jezuickiej w Poznaniu, nic nowego nie nastąpi. (Romae pridie Idus Januarii 1613). Papież polecił sprawę akademii Krak. z Jezuitami do rozstrzygnięcia kardynałom Fabricio Verallo et Horatio Lancelloto, którzy się oświadczyli za akademią Krak.

1612 fer. 3a ante f. S. Laurentii, Vilnae. — Sigismundus III rex.... Remissa fuit ad nos per officium Castrense Cracov. et Consulare Cracov. inter nob. Hieronymum Dzieżyc instigatorem officii consularis Crac. (autorem) et Stanislaum Mielenski et Albertum Swiedzianowski studiosos Acad. Crac. in recenti crimine deprehensos inculpatos. — Albowiem ciż studenci wzniecíwszy tumult w Krakowie napadli zbrojno na ratusz krakowski, strzelając z rusznic, kilku z ceklarzy miejskich ranili a jednego śmiertelnie postrzelili, iż z [illegible] tej rany umarł. Pojmani bronili się tem, jakoby jeden należąc do sądu duchownego, a drugi do sądu rektorskiego, nie podlegali mieszanemu sądowi grodzko-miejskiemu i sądzeniu podług statutu toruńskiego. [illegible] [illegible]. Sąd mieszany grodzko miejski pierwotnie za to, iż obżałowani z dobytą bronią w ulicy Floryańskiej wzniecili rozruch, potem w ulicy Sławkowskiej mieli potyczkę z jezdcami którzy do miasta wjeżdżali, których poranili i przez całe miasto [illegible] i poza miastem gonili; potem wróciwszy się do miasta zaczęli dobywać ratusz, przyczem jednego z straży miejskiej zabili a 4 mocno ranili, i pokój miasta naruszyli; pojmanych z bronią w ręku skrwawioną zostali przez urząd grodzki na śmierć skazani jeżeli urząd miejski zażalenie zaprzysięże przez świadków. Gdy urząd miejski dowodził iż zaprzysiężenie tu byłoby zbyteczne, odesłano więc całą sprawę do sądu królewskiego z senatorami: Gdy (obżałowani) [illegible] już po odezwie rektora w której zaleca spokojność i że autorów rozruchów bronić nie będzie, pojmani zostali; Król zatwierdził wyrok sądu grodzkiego, skazujący obżałowanych na śmierć. (Ob. Mscr. Litterae Stanislai Sokołowski et aliorum, in fol. Nr. 41 pag. 176-178.)

1612 d. 19 Januarii Varsaviae — Sigismundus III Rex. Pol. Collegio Posnaniensi Soc. Jes. per ol. Adamum Konarski episc. posn. fundato et per Stanislaum Karnkowski archiep. gnesn. aliosque episcopos posnan. dotato confert facultatem erigendi Academiam in eaque docendi Theologiam, Metaphysicam, Physicam, Mathematicam et Logicam (Jurisprudentiae et Medicinae Professione excepta) atque Baccalaureos, Magistros et Doctores creandi. Cui Academiae confert eadem jura et libertates quas Academia Cracoviensis habet. Patroni Academiae erunt Archiepiscopus Gnesnen. et Episcopus Posnan. Professores et Scholares tantum Rectori Academiae Soc. Jes. quo ad jurisdictionem subesse debent. (Obacz 1611 d. 28 Octobris, Varsaviae — ten sam przywilej.)

1612 Przeciw temu robiła akademia Krak. zabiegi w Rzymie [illegible] dokąd wysłano Jakuba Janidłę kanonika sądeck. — i pisano o to do kardynała Lancelloti — Król popierał Jezuitów w Rzymie

1612 d. 2 Martii. – Andreas Schoenens Rector Acad. Crac. pisze do papieża Pawła V. list polecający wysłanego do Rzymu x. Jakuba Janidło J. Utr. Doct. et Prof. Canon. Sandec. z powodu, iż Jezuici na Sejmie tajemnie otrzymali od Zygmunta III przywilej pozwalający Jezuitom otworzyć nową Akademią w Poznaniu, co się ustawom Akademii Krak. sprzeciwia. (Theiner Monum. III pag. 351).

Piotr Tylicki biskup Krak. wstawia się za Akademią Krak. do kardynała Scypiona Borghese. (Cracoviae d. 20 Septembr. 1612)

Janidło wiózł z sobą prawa akademii Krak. dla produkowania ich papieżowi przeciw Jezuitom. Miał przytem polecenie prosić papieża o potwierdzenie tychże przywilejów Akademii Krak. z klauzulą aby innych szkół w Polsce nie było, okrom Akademii Krak.; na który jednakże papież nie przystał. – (lubo ogólne r. 1613 wydał potwierdzenie).

Stanislaus Jacobeius Curelowiensis Phil. et Med. Dr. + 1612.

1612 Jezuici odbywali w swych Kollegiach w Poznaniu (później w Krakowie i we Lwowie) na mocy bulli papieża Juliusza III „Sacrae religionis" (d. 22 Octobr. 1552) którym pozwala rektorom Kollegiów jezuickich udzielać stopnie akademickie swym uczniom w przytomności 2 lub 3 Doktorów skoro tylko odbędą Examen rigorosum. Pius IV bullą „Exponi nobis" (d. 19 August. 1561) przywilej ten potwierdził i rozszerzył. Na mocy tych przywilejów udzielali Jezuici stopnie w Poznaniu r. 1612, w Krakowie 1622, 1642 w Braunsbergu, w Wilnie

1612. IV Calend. Maii, Romae. – Breve Pauli V Papae ad Sigismundum III Polon. regem. Literae tuae XIII Calendas Februarii ad nos datae quibus nobis obitum repentinum Francisci episcopi Fulginatensis Nuntii Apost. significabas et Caesarem Baroffium Secretarium ejusdem Nuntii commendabas, redditae sunt nobis VI. Calend. Maii. Jam novum Nuntium Apostolicum ad Poloniam, sed ille statim in morbum incidit, ideo alium eligemus. (Orig. pergam. pieczęć oderwana Nr. Arch. Univ. 1710.)

1613. Commut. aestiv. Rector Petrus Gorecinus J. U. Dr. et Prof. Canon. Crac. (14ta vice) (+ 1616 in Junio)
Commut. hiem. Rector Andreas Schoeneus (8va vice). 19

(Ad requisitionem episcopi Crac. et Rectoris Univ. Crac.

1613 d. 14 Novembr. Romae – Paulus V Papa omnia privilegia, facultates, indulta ~~[illegible]~~ Universitatis Cracov. dummodo sint in usu ac Sacri Concilii Tridentinensis ~~[illegible]~~ constitutionibus non adversentur, confirmat. (Mscr. Bibl. Univ. Crac. fol. Nr. 41) „Ad ea (quae per ~~per~~ Universitatum" etc. (Orig. pergam. pieczęc uniw. na Breve Nr. Arch. Univ. 1258 ?) (Odpis w Lib. Archiv. Nr. 35 pag. 382 – ~~Lib. Arch.~~ Nr. 47½ pag. 486).

(druk w Bullarium Romanum, Taurini 1867 tom XII pag. 222)

1613 pridie Idus Januarii Romae – Paulus V ad episcopum Cracov., donosi iż w sprawie Akademii z Jezuitami „nihil in praesentia decernendum esse existimavimus" i polecił nuncyuszowi w Polsce Laelio (Ruini) episcopo Balneoregiensi, aby bliżej przyczyny biskupowi wytłumaczył. (MSS. Bibl. Univ. Nr. 59 pag. 73)

Przy prawach Akademii broniąc takowych obstają Piotr Tylicki bisk. Krak. Paweł Wołucki bisk. Łucki, Mikołaj Zebrzydowski wojewoda Krak., Zygmunt Myszkowski marszałek w. Kor. Janusz xiąże Zbaraski starosta piński głównie usilnie broniąc. (i pisali do Papieża wstawiając się za Uniwersytetem) – Janicki bawi w Rzymie w sprawie Akademii z Jezuitami i w listopadzie ma audyencyę u papieża Pawła V 1612.

1613 Nuntii terrestres in comitiis generalibus protestantur contra privilegium Patribus Soc. Jes. pro erigenda Posnaniensi Academia concessum. – Sami Superiorowie Jezuitów widząc na co się zanosi, zakazali otworzyć Akademię jezuicką w Poznaniu.

1613 d. 14 April. Studenci z Krakowa wpadli do wsi Alexandrowic, spalili tamże mieszkanie pastora i bawiącego tamże Seniora Kalwińskiego Bartłomieja Bitnera mocno poranili. (Węgierski: Kronika pag. 59)

" " d. 19 Maji. – David Grymza Mr. Art. zbił na floryańskiej ulicy Wawrzyńca Habicht akatolika tak mocno, iż tenże zaraz umarł. (Węgierski: Kronika pag. 60)

" " Ob pestem studia dimissa d. 28 Augusti. (Powietrze zaczęło się w Lipcu szerzyć, przyniesione przez Żydów ze Szląska.

" " Gabriel Joannicius (Hanussek) Przeworscensis Med. Dr. et Prof. (Patavii promotus) + d. 30 Aprilis ~~in Junio~~ ma nagrobek u P. Maryi w Krakowie – dokończył wydanie Zielnika po śmierci Syreniusa.

" " Rektor Andr. Schoeneus krząta się około przeprowadzenia reformy Akademii, na którą Stany nalegały.

1613 d. 1 Martii wpisani jako uczniowie do Metryki: Albertus et Stanislaus (synowie Wojciecha Męcińskiego z Kurozwęk z dyecezyi Krak. i Felicyanny Głoskowskiej). Z tych Wojciecha Męcińskiego dziedzica znacznego majątku złożonego z kilkunastu wsi po śmierci brata młodszego nań spadłego, skaptowali Jezuici, iż r. 1621 w Rzymie do ich zakonu wstąpił i cały swój majątek sukcessyjny na Kollegium S. Piotra w Krakowie zapisał. Chcąc się go pozbyć i majątek zagrabić, przeznaczyli go Jezuici na missio: narza do dzikich krajów i około r. 1630 w tym celu do Portugalii wysłali. Krewni atoli wytoczyli Jezuitom proces o nieważność zapisu. Sprowadzili go Jezuici czém prę: dzej z Lizbony do Krakowa dla potwierdzenia zapisu w urzędzie grodzkim; po: czem go znowu wysłali do Luzytanii, zkąd wywieziony do Indyi, do Goa, Malabaru, Malaki, Kamboi, Manilli, wreszcie do Japonii, gdzie d. 23 Marca 1643 poniósł śmierć męczeńską, a Jezuici przy majątku się zostali. Jezuici Kasper Drużbicki i Jan Bieżanowski opisując dla pocieszenia krewnych chwalebny męczeński żywot Męcińskiego, niewspominają wcale że się kształcił w Akademii Krak. tylko że chodził do szkół jezuickich w Lublinie. (?)

1613 d. 19 Febr. – Konstytucya sejmu koronnego approbuje wszystkie przywileje i prerogatywy nadane Akademii Krak.

1613 d. 9 Kwietnia umarła w Krakowie Dorota z Ojrzanowa Barzyna wojewodzina Krakowska mając lat 72 najgorliwsza protektorka i dewotka Jezuitów, która boso posadzki kościoła i klasztoru S. Barbary myła. (Córka Kaspra Piotra Goryńskiego wojewody mazow. i Agnieszki Sobockiej była 1º voto za Mniszkim, 2º voto za Stanisławem Barzym marszałkiem nadworn. wojewodą Krak. + 1571) i chorym Jezuitom same potrawy gotowała: – pochowana w Kościele S. Barbary (Adam Makowski jezuita wydał r. 1614 jej pochwały z kazaniem na exekwiach pod tytułem: Pamiątka rzyna Doroty Barzyny. Kraków 1614. 4º.) (12 januar.)

1613 pridie Idus Januarii, Romae. – Paulus V pisze do Akademii Krak. – i ad Equites Polonos: do rektora – „w sprawie z Jezuitami o otwarcie Akademii poznańskiej, nil innovandum duximus" i „poleciliśmy rozpatrzenie tej sprawy nunciuszowi Laelio episcopo Balneoregiensi; oddał nam listy wasze poseł Jakób Janidło." (Mscpt. Univ. Crac. Bibl. Nr. 59 in fol. EE. II. 7 pag. 75. 76)

1613. Za naradą ministra łotrinsza Ruini przychylił się i Zygmunt III do nakazu zamknięcia nowej Akademii jezuickiej w Poznaniu o 2 wydziałach r. 1611 założonej. Zamknięto takową (ob. Schermann L. Der Plan der Gründung einer Jesuiten Universität zu Posen – w piśmie Zeitschrift der histor. Gesellschaft für die Provinz Posen. IV Jahrgang 1888 pag. 69-99. 123-159 gdzie są odrukowane także dokumenta do tej sprawy.). Itak Jezuici sprawę przegrali, pomimo sprzyjania im Króla Zygmunta III. który Janidłę r. 1613 w Warszawie podczas sejmu gdy mu odpisy przywilei Akademii Krak. prodokował, z niczem odprawił.

1613 d. 21 Octobr. Romae. – Kongregacya Kardynałów unieważnia otwarcie Akademii Jezuickiej w Poznaniu, a papież Paweł V. bullą z d. 14 Novembr. 1613 potwierdza prawa Uniwersytetu Krakow.

1614. Com. aestiv. Rector: Andreas Schoeneus (9a vice)
Commut. hiem. Rector: Jacobus Janidło Bodzanta Philet J. U. Dr et Prof. protonotar. apost. Canonicus Sandecens., poenitentiarius eccl. cathedr. Crac. parochus Gołaczoviensis (1a vice) (opierał się zaprowadzeniu szkół jezuickich)

1614 post Epiphaniam. Innovatio studiorum ob pestem interruptorum.

1614 Obitus Mgri Cylindrini (Warczab) plebani Kosinensis.

Commut. aestiv. – Ad requisitionem Thomae Zamojski mittitur Joannes Rybkowicz pro lectura publica in Academia Zamoscensi – sed brevi reversus.

1614 Joannes Zamojski (de armis Grzymała) Archiepisc. Leopol. moritur, legavit censum annualem Collegio majori 100 flp Collegio minori 100 flp, et Bursae Jerusalem ~~[illegible]~~ 150 flp et pro 6 alumnis in Bursa Jherusalem 208 flp, ita ut cuilibet septimanatim 20 gr. cedant, qui alumni per 3 annos in Bursa maneant, et si gradum Magistri assequi voluerint, per 5 annos, Capitulum Leopoliense praesentabit 1 ex nobilitate, 1 ex civitate Leopolien. – Abbas plocensis praesentabit 2 ex nobilitate et civitate – Parochus Trosinensis praesentabit etiam 2 ex sua parochia.

" " Mgr. Bircovius eligitur in Seniorem Bursae Jerusalem.

in Septembr. – Caedes nobilis Grodecki imputatur studiosis, qui citantur ad Castrense officium.

1614 d. 27 Maji – Jacobus Nayman J. U. Dr alibi promotus, incorporatus facultati juridicae.

1614 w Maju. – Akademicy Krak. dla zapobieżenia szkołom jezuickim, włożyli do przysięgi, którą studenci przy przy zapisie w Matrykułę zwykle składają, takie warunek: iż student w czasie pobytu swego w Krakowie niebędzie słuchał innych nauk tylko wykładanych od osób akademiczn[ych].

1614 Sebastianus (Mirosz) Sgolominus Collega major + septima die post vocationem. – Albertus Milej Rokitnensis Coll. maj. + – Gregorius Skrobkovius Coll. maj. + – Hieronimus Gorainius Coll. maj. +, Stanislaus Jacobeus Excelovienfis Med. Dr et Prof. + 1612.

1614 fer. 3a ipso die Nativit. S. Joannis Bapt. – Niejaki Mikołaj Jamnicki wraz z studentem Adamem Wojkowskim i innemi opadli na cmentarzu Klasztoru Franciszkanów w Krakowie szlachcica Jana Grodeckiego i tak go haniebnie zbili, iż czwartego dnia umarł. Po długim procesie Trybunał Lubelski (Sabbato post Octavas Corporis Christi 1617) skazał Wojkowskiego na siedzenie przez rok i 6 niedziel w wieży in fundo.

1615. Commut. aestiv. Rector Sebastianus Krupka Vieliciis ~~Kolcia~~ Phil. et Juris D.
Praepositus Vieliciens. plebanus Luborzycensis.
Commut. hiem. Rector Sebastianus Krupka.

21

1615 d. 7 Februarii. Joannes Montanus proboszcz S. Jakuba na Kazmierzu, posłał służącą z wieczora po wino do wdowy Topórkowej na Kazmierz. Tam zdybawszy owę służącą Melchior Frączkowicz krawiec usadowił ją przy sobie i hojnie traktował winem. Służąca ledwie o 6tej godzinie wnocy zdołała się wydrzeć z tej pijatyki i gdy zaczęła się dobywać do probostwa S. Jakuba, przypadł do niej Jan Wielanowski żeniaty mieszkaniec z Podbrzezia i zaczął ją szarpać. Na ten krzyk wyszedł Jan Montanus za bramę probostwa i rozgniewany dał Wielanowskiemu policzek, który go natychmiast mieczem przez gardło przeszył, tak iż nazajutrz w niedzielę d. 8 Lutego Jan Montanus z tej rany umarł. (Mscr. Bibl. Univ. in fol. Nr. 41. pag. 183–189.) [: Niedotyczy Uniwersytetu :]

1615 d. 13 Octobr. Cracoviae – Golinius rektor pisze do Simona Simonidesa w Zamościu: Cieszę się z tego mocno, co mi opowiadał Melchior Mikatowski podstarości Krak. wróciwszy z Zamościa, iż naśladując Tylickiego biskupa, chcesz Akademii Krakowskiej zapisać 30,000 złp. za które kupimy dobra w pobliżu Krakowa. (Mscr. Univ. Bibl. Crac. in fol. Nr. 41 pag. 195) – skończyło się na dobrej chęci. Simonides

1615 d. 10 Decembr. Cracoviae – Rektor pisze do Króla Zygmunta III, że się dowiedział od biskupa Krak. i od Nuncyusza papieskiego Laelius (Quini ?), jakoby Król miał zamiar prosić papieża, aby potwierdził przywilej wydany Jezuitom na otwarcie Akademii w Poznaniu, coby było ze szkodą Akademii Krak.; prosi więc Króla, aby tego zaniechał. – W tem względzie pisał też do Władysława Królewicza, do Kanclerza i podkanclerzego Koron. Henryka Firleja do Nuncyusza przez wyprawionego w tym celu do Warszawy x. Janidłę Jakuba podkanclerzego Uniwersytetu. (Mscr. Univ. Bibl. fol. Nr. 41)

1615 d. 10 Decembris Cracoviae. – Rektor Akademii pisze do Władysława Królewicza aby się starał skłonić Zygmunta III do zaniechania prośby do papieża względem potwierdzenia przywileju dla Jezuitów poznańsk. na otwarcie Akademii. – W tym duchu pisze i do Kanclerza W. Kor. i do podkanclerza ~~…~~ Henr. Szyszka(?) oraz do Nuncyusza papieskiego (ibidem)

1615 w dzień Wniebowstąpienia. Studenci dobywają i rabują na Jandecie ~~…~~ kamienicę akatolika Samuela Piaskowskiego złotnika. Rozpędził niesforną tłuszczę Piotr Tylicki z swą piechotą, przyczem dwóch postrzelono. (Węgierski: Kronika pag. 68)

" " Petricovius (Piotrkowczyk) Andrzej Mgr. Art. Collega min. jedzie na ~~Profesora~~ do Zamościa.

" " d. 15 Lipca, zawaliła się część Collegium juridicum (z powodu zaciekania).

" " d. 29 Lipca (IV Calend. Augusti) pożar zniszczył całą ulicę Długą na Kleparzu; ogień wybuchł w domu Sękary o północy.

" " Andreas Schoeneus Glogoviensis Dr. Theol. et U. Dr. ~~et Prof~~ Jur. Decanus S. Flor. + ~~20~~ 15 Maii 1615, Praepositus OO SS., Vicecancellarius Universitatis, Collega major. – filius Mathiae de Majori Glogovia inscript. in Metr. 1583 – Mgr Art. 1586, Profes. linguae graecae Dr. Theologii został we Włoszech – praepositus in Proszowice

1615 d. 20 Februarii – Mathias Wonieyski Med. Dr. Patavii promotus – admissus ad facultatem mediam.

1615 d. 12 Februarii – Joannes Witkovius Dr. Med. Bononiae promotus – admissus ad facultatem mediam.

1615 die 30 Augusti – Petrus Tylicki episc. crac. tradit Se=bastiano Krupka J. U. Dri Praeposito Vieliciensi Rectori Universitatis Cracov. 12,000 flp. in parata pecunia – ex quibus 2000 flp. pro usu Bursae pauperum et 10,000 flp. pro Professore eloquentiae et humaniorum literarum (No 1436 Lib. Priv. Nr 35 pag. 494)

Fundatio Pro=fes. Oratoris Tyliciani. (wymowy i stylu)

(W celu nabycia czynszu widerkaufowego za tę summę r. 1616 d. 19 Januar. kupiono dobra Świeborowice i Piel=grzymowice, z których szedł (roczny) czynsz 100 złp. pro Bursa pauperum, a 600 flp. pro Professore eloquentiae.)
Zapłacono za Świeborowice i Pielgrzymowice 22,000 złp. Wojciechowi z ~~Młodziejowic~~ Młodziejowskiemu. Na tych dobrach z których płacono 14,000 złp. dzierżawy ~~ulokowano nas~~ następne ciężary

500 złp. czynszu od 10,000 złp. dla profesora wymowy fundacyi Tylickiego
100 " " " 2000 " " Bursy Pauperum " "
180 " " " 3000 " Przełożonego Domu Collegii Majoris
60 " " " 1000 " Stanisława Bątkowius S. Th. D.
60 " " " 1000 " exekutorów testamentu Andrzeja Schoeneus S. T. D.
48 " " " 800 " Sebastiana Krupka J. U. Dr
24 " " " 400 " Praeposito Collegii Juris Consultorum.
18 " " " 300 " x. Franciszka Boguckiego
15 " " " 250 " na Anniwersarz dla Króla Stefana.
15 " " " 250 " dysmembracyą Professorów płatnych
3 " " " – " dla Prokuratora Uniwersyt
3 " " " – " dla Kontrolujących rachunki
194 " " " – odkładano do skrzynki na potrzeby.

Professor Tylicianus (Orator) wykładał codziennie przez 2 godziny naukę stylu ła=cińskiego w Klassach Nowodworskiego.

1615 d. 1 Octobr. Cracoviae. — Petrus Tylicki episcopus Cracov. Scholis privatis in Universitate Cracov. institutis, nullis redditibus instructis promisit annuatim 100 aureos pendere pro professoribus earundem Scholarum. Nunc pro illo stipendio cum consensu Capituli dat in perpetuum Universitati Cracov. sortem villae Biała mensae episcopalis (prope Lelow.) No. 1440.

1615 d. 7 Octobris in Wawrzyńczyce. — Petrus Tylicki episcopus crac. Ordinationem et docendi rationem in privatis studii per Professores Universitatis Cracov. recenter conscriptas, confirmat. (No. 1437)

1615 Joannes Mitkowski et Mathias Woniejski Pataviae promotus, admissi ad respondendum pro loco inter Doctores Medicinae.

Jezuici podstępnie w Poznaniu wyjednali sobie dozór i zarząd Seminarium dyecezalnego które należało do Akademii Lubrańskiego. Akademicy robią o to zabiegi u Biskupa Poznańskiego.

Fundatio oratoris Tyliciani in Academia Cracov.

1615 d. 31 Augusti in Collegio majori in Conventione totius Universitatis. – Sebastianus Krupka J. U. Dr. praepos. vielicens. Rector, Basilius Golinius S. Th. Dr praepos. S. Floriani, Stanislaus Bątkovius S. Th. Dr canon. crac. Jacobus Janidlovius J. U. Dr canon. sandec. Jacobus Najmanowicz J. U. Dr archidiacon. pilecens. Jacobus Thurobojski S. Theol. Sentent. ~~M~~ custos S. Floriani, Martinus Campius Vadovius S. Theol. Dr canon. S. Floriani, Albertus Borovius Mgr canon. S. Annae, Joannes Przeclaides canon. S. Annae professores in Universitate Cracov. significant se recepisse 12000 flp. a Petro Tylicki episc. crac. ut ex hac pecunia 2000 flp pro usu Bursae pauperum et studiosorum in ea habitantium alimentis serviat; ex 10,000 flp. fructu professor perpetuus eloquentiae ac humaniorum litterarum instituatur. Eloquentiae professoris munus per electionem professorum digno deferendum ~~est~~, et capitulo cracov. praesentandum erit. (Oblat ad acta castr. fer. 3a post fest. Nativ. Joannis Bapt. 1623 Libr. Relat. Tom. 48)

(Mscr. Bibl. Univ. Crac. in fol. Nr 41 pag. 189) (Lib. Archiv. Nr 35 pag. 494)

Pierwszym Oratorem Tylic. był ~~Herdin albo raczej~~ Halicius Simon prof. ordinarius od 1616 – drugim od r. 1619 Wawrzyniec Smieszkowic – trzecim od 1623 Jan Innocenty Petrycy – czwartym od r. 1626 Jan Brosius

1616 Comm. aestiv. Rector Sebastianus Krupka.
Comm. hiem. Rector Valentinus Fontanus Med. Dr.

1616 d. 2 Martii – Gabrieli (Prevancio) Władysławski S. Th. Doct. Praeposito Varsav. Scholastico Lancic. praeceptori principis Vladislai data licentia respondendi pro loco, absque ulla spe consequendae Collegiaturae.
Simon Halicius creatur primus Orator Tilicianus.
Uniwersytet Krak. posyła do Zamościa Siekanowicza J. U. Dr. z propozycyją sekretną czyby Uniwersytet Zamojski nie życzył sobie być wcielonym do Krakowskiego jako kolonija, w którym to razie posyłałby profesorów.

1616 sabbato ante f. S. Paschae in castr. Crac. – (Uniwersytet Krak. Rektor Sebastian Krupka U. J. Dr. i kupuje dobra Świeborowice i Pielgrzymowice w ziemi Krak. od Jerzego ~~Wojciecha~~ Olbrychta Młodziejowskiego (Nr. Arch. 1443) syna Jacka podskarb. nadworn.) z zezwoleniem jego żony Zofii z Wiśniowskich Samowny za 22000 złp. Akademii Krak. *)

1616 d. 23 Januarii, Varsaviae. – Zygmunt III odpisuje rektorowi, iż udzielił audyencyją x. Jakubowi Janidło podkanclerz. uniwersyt. i że go zapewnił iż strzedz będzie dawnych praw i prywilejów Akademii (Mscr. Bibl. Univ. fol. Nr. 41)

1616 d. 24 Januarii Varsaviae. – Władysław królewicz pisze do Akademii iż u swego ojca Zygmunta III co mógł to robił w interesie Akademii (ibid.)

1616 d. 25 Maji Cracoviae. – Rektor Uniwersyt. Krak. pisze do biskupa przemyskiego aby niepozwolił Jezuitom zabierać kolonię akademicką w Krośnie (ibid)

1616 Cracoviae d. 20 Junii – Piotr Tylicki bisk. krak. testamentem zapisuje Akademii Krak. na fundacyją profesora 10,000 złp.; na Bursę pauperum 2000 złp. (ibid)
(Piotr Tylicki bisk. krak. † 13 Julii 1616)

1616 d. 19 Januarii – Martinus Vadovius S. Theol. Sententionarius et Prof. alibi (Romae) promotus, admissus ad facultatem ~~[illegible]~~ theologicam.

1616 d. 2 Martii – Albertus Mirowski Herbipoli in Jure promotus – admissus ad Universitatem Cracov.

1616 d. 18 Martii – Sebastianus Siekanowicz Dr. Jur. Romae promotus, admissus ad Universitatem Crac.

*) Na zakupno Pielgrzymowic i Świeborowic użyto summ: 10,000 złp. (cum censu annuo 600 flp) per Petrum Tylicki ep. Crac. pro Oratore Tyliciano zapisanych – 2000 złp. (cum censu 50 flp) per Petrum Tylicki pro contubernio pauperum – 1000 flp. (cum censu 50 flp.) per Andream Schoeneum S. T. Dr. zapisanych – i innych składkowych pieniędzy – wydzierżawiała zaś Akademia te dobra rocznie za 1400 złp.

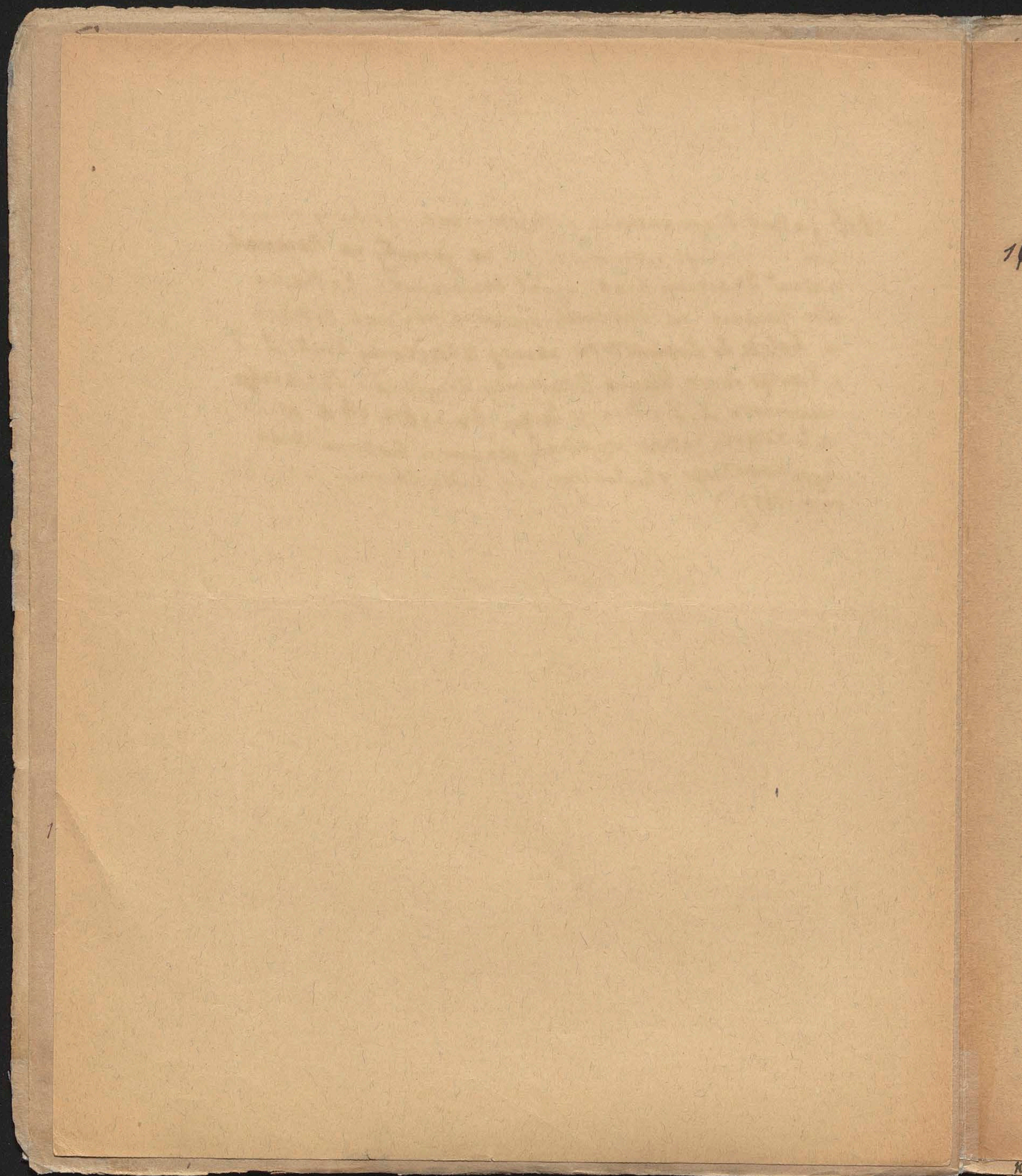
1616. Z powodu iż Kaznodzieja Królewski Walenty Ruszkowski (Ruscovius) Jezuita mając Kazanie, uszczypliwie się wyraził o Akademii Krak. wydał x. Jakub Janidło bezimiennie: „Cathedra albo Kazanie na niedzielę pierwszą po Trzech Królach, za Kolędę „do professorów zacnej Akademiey Krakowskiej X. J. z Nowego Targu Alumna Akade„miey. Przydana i Declaratia niewinności X. J. z Nowego Targu. 1616 (b. m. dr.) 4to kart 10. |: Muczkowski: Rękopism M. Radymińskiego, str. 112, idąc za Wielewickim mylnie twierdzi jakoby to pisał x. Jakub Najmanowicz naprzeciw Kazaniu Jezuity Walent. Fabrycyusza Grozy: Kokosz, które dopiero 1622 wyszło. – Na exemplarzu Cathedry w Bibl. uniw. Krak. jest współczesny dopis, iż autorem onej jest x. Janidło przeciw Ruszkowskiemu. Wielewicki niechętny Naj„manowiczowi, wszystko przeciwne Jezuitom jemu przypisował: | W Kazaniu swem autor Cathedry wyraża się o Jezuitach: Obłudniki, podchwytniki, kretokopniki i t. p. :) powstając przeciwko szkołom jezuickim.

1616 d. 20 Octobr. Comment. hiem. – Addelationem Christophori Nayman Med. Doct. Rector excludit a facultate medica Sebastianum Petricium Dm Med. quia ausus est sine scitu facultatis medicae, maculasse librum facultatis Medicae et binas lituras facere in charta ubi conscripti erant Doctores alibi promoti et in Academia Crac. pro loco responden=tes. (Petrycy przemazywał i poprawiał w tej księdze datę swej promocyi i Fontana – co za fałszowanie księgi poczytano. – Jednakże d. 9 Marca 1617 na Radzie Uniwersyteckiej zmieniono ten wyrok w ten sposób: iż uchylono exkluzyę, a Petrycemu nakazano zło=żyć koszta apelacyi, do księgi Statutów Wydziału medycznego zamiast pokreślo=nej i poprawianej karty, wstawić nową kartę pergaminową na której ma być tak napisano jak pierwotnie przed poprawkami stało. Lecz Petrycy d. 11 Marca 1617 urażony wystąpił z Wydziału medycznego, gdzie go niesłusznie fałszerzem nazwano (traditor et falsarius)

1616 d. 18 Junii obiit Petrus Georgii sculteti Gorczyn J. U. Dr canon. cath. Crac., Mgr. Art. 1575 et Rector a. 1586 creatus – ultra septuagenarius.

1616 Na sejmie warszawskim Jakub Janidło produkuje przed Królem przywileje Akademii, prosząc o ich potwierdzenie i aby w Krakowie zabronione było otwarcie innych szkół. Zygmunt III jednak za poradą swego Kaznodzieja Macieja Bembus jezuity odmówił temu żądaniu. (Wielewicki)

1616 Jakub Najmanowicz profesor prawa zgorszony przycinkami x. Walentego Grozy Fabrycynsza jezuity na Kazaniach przeciw Akademii Krak. wydał bezimiennie: Cathedra albo Kazanie na Niedzielę pierwszą po Trzech Królach, za Kolędę do Professorów zacnej Akademiey Krak. X. J. z Nowego Targu Alumna Akademiey. Przydana i Deklaratya niewinności X. J. z Nowego Targu. (b.m.) 1614. 4to k. 10; której to książki zakaz wyjednali Jezuici u biskupa Krak. Szyszkowskiego (w Auctarium przy Index librorum prohibitorum 1617.)

1616 d. 4 Julii, Radlini. – Andreas Opaliński episcopus Posnan. Collegium sive fundationem Lubransciana liberalitate ol. rev. Joannis Rozdrażovii reformatam et novis proventibus auctam, quae pro sustentatione Seminarii Posnaniensis conversa fuerat, reducit ad pristinum statum pro Collegio et pro Professoribus Academiae Cracoviensis in dicto Collegio studiosae iuventuti lectiones legentibus, cui adjungit fundationem ol. Joannis Rozrazowski. Possessionem praedicti Collegii Lubransciani Professoribus et Universitati Cracov. assignat cum consensu Capituli Posnan. Proventus hujus Collegii pro sustentandis studiosis et salariandis Professoribus ex Universitate Cracov. mittendis assignat. (Lib. Archiv. Univ. Nr. 35 pag. 394.) – Na objęcie tej Akademii przysłał Universytet Krak. do Poznania Jacobum Janidlovium J. U. Dr. Procancellarium Univ. Crac. et Sebastianum Latkovium (Sebastianum regium Prof., którzy d. 8 lipca 1616 tę Poznańską Akademię w imieniu Uniwersytetu Krak. objęli.

Fundatio Academiae Posnaniensis.

1617. Commut. aestiv. Rector Valentinus Fontanus Med. Dr (6a vice)
Commut. hiem. Rector Basilius Golinius (Goleń) S. Theol. Doct. et Prof. Canon. Cracov. (+ 5 Junii 1625 supra octogenarius) (sprzeciwiał się zabiegom Jezuitów o szkoły odpisywał na wydane w tym względzie pisma Borasta bibliotekarza król. i Zakrzewskiego Kanonika Lateran. od Mikołaja Zebrzydowskiego)

1617. Uniwersytet kupuje za 35,000 złp. dobra Stupiec i Szczebrzusz i puszczą w dzierżawę na 3 lat za czynsz roczny dzierżawny 3000 złp. — Do kupna użyto: 1) summę wiederkaufową 13,000 złp. spłaconą z Kostrzeszyna i Mękarzowic (obacz r. 1602 i 1618) pochodzącą z zapisu Anny Jagiellonki, Marcina Nerwicyusza, Tomasza z Pyzdr, Piotra Dunina Wolskiego, Jana Muscenius i innych) — 2) summę 8000 złp. zapisaną przez Bartłomieja Nowodworskiego kawalera maltańsk. sekret. Król. rotmistrza (Cracoviae d. S. Casimiri 1617, oblat. in Actis Official. Crac. d. 26 April. 1618) pro 4 alumnis Nowodworscianis ex districtu Sandomiriensi vel pro 4 studiosis Bursae Hierusalem quorum quilibet septimanatim 1 flp. accipiet, item pro salariis 3 Professorum Scholarum Nowodworscianarum cuilibet 60 flp. annuatim, item pro provisore et missis. — 3) Summę 1000 złp. daną na procent od Kapituły Kollegiaty S. Anny (z zapisów Hieronima Goreckiego, Rocha Poznańczyka, Stanisława Bętkowskiego i z kapitału z Rajska przeniesionego pochodzącą) — 4) Summy [illegible] wypożyczone od exekutorów: 3300 flp. Sebastiani Siradii, 1400 flp. Stanislai Betkovii, 1000 flp. Andreae Schoenei, 1000 flp. Thomae Pilsnensis. 5) Summy pożyczone: 1200 flp. ex Proventibus Universitatis, 200 flp. ab Altarista altaris Monoculi in ecclesia S. Annae, 1000 flp. ab Adamo Opatovio, 1000 flp. ab Alberto Borovio, 200 flp. ab executoribus Stanislai Betkovii, 600 flp. a Jacobo Ustiensi, 2000 flp. a ~~[illegible]~~ Facultate medica. —

1617 d. 9 Febr. Marcin Szyszkowski bisk. Krak. zakazuje czytanie książki Cathedra 1616, i kładzie takową w Index librorum prohibitorum.
1617 moritur Sebastianus Nagrodius Siradiensis Praepositus S. Floriani.
1617 w piątek po Wniebowstąpieniu napadli Studenci na Wincentego Łyszkowicza Dra Med. Kalwina i chcieli go w Rudawie rzece utopić; zaledwie go obronili Professorowie z Collegium majus. (Węgierski Kronika pag. 72)
1617 d. 17 Aprilis. — Kapituła katedralna lwowska przez swego delegata Alberta Bełżyńskiego kanonika i prokuratora kapituły, wprowadzając w życie fundacyą zmarłego w r. 1614 Jana Zamojskiego Arcybisk. lwow. na 6 alumnów w Bursie Jeruzalem, obiecuje płacić czynszu rocznie 150 złp. (z których 10 flp. ma pobierać Prowizor Bursy, 2 flp. dla słuchających rachunki prowizora; reszta zaś pro mensa communi Studiosorum Bursae Jerusalem. Zarazem wypłaca ratę 150 złp. za rok 1616, aby z takowej wyporządzono mieszkanie dla alumnów w Bursie Jerusalem) i przy tego 208 złp. dla 6 alumnów rocznie z dyecezyi lwowskiej — oraz dla Kollegium majus 100 złp. dla Kollegium minus 100 złp. rocznie pro anniversario — a Bursie Hierusalem 150 złp. ./.

(Ordinatio haec Zamoysciana extat in Lib. Conclus. Colleg. maj. Anni 1745 d. 31 Martii pag. 230–232. Lib. Archiv. Nr. 66 in 4to)

1617 d. 20 Maja. Otwarto uroczyście nowo utworzone Gimnazyum (właściwie przekształcone i podług lepszego porządku zreformowane z dawnych Classes czyli Schola privata r. 1588 fundowanych) opatrzone funduszem Piotra Tylickiego bisk. Krak. (z roku 1615) i Bartłomieja Nowodworskiego kawalera maltańsk. (z r. 1617) z którego utrzymywano płatnych professorów (gdyż dawne Scholae privatae otworzone r. 1588 i na nowo urządzone r. 1605 niemiały płatnych nauczycieli i funduszów). Szkoła ta miała 3 Klassy 1) Schola Grammatices: pierwszy professor: Bartholomeus Janusowic Opatovius. 2) Schola Poetices, prof. pierwszy: Jacobus Vitellius. 3) Schola Dialecticae et Rhetoricae, pierwszy prof. Laurentius Smieszkowic. – Pierwszym prowizorem został: Jacobus Janidło Jur. Utr. Dr Canonic. Sandecen. Procancellarius Universit. D. 21 Maja zapisano ~~zapisano~~ 435 uczniów (po odbytym poprzednio z każdym examinie maturitatis), t. j. do Gramat. 250, do ~~[illegible]~~ Poet. 56, do Dialekt. i Rhetor. 129. – Oprócz tych 3 Professorów z których każdy miał własną klassę ucząc w niej ~~[illegible]~~ 4 godzin z rana i 4 po południu, wykładał tu jeszcze dochodzący z Uniwersytetu: Orator Tilicianus Professor. – Co pół roku bywał examin i promocyje, przyczem odprawiano dyalogi (z muzyką) lub deklamacyje. – Professorów obierało Collegium majus. Prowizor miał pierwotnie pensyi rocznej 52 złp., a każdy professor co półroku 30 złp. Prócz tego utrzymywano 4 stypendystów fundacyi Nowodworskiego (mieszkających przykle w bursie Jerusalem) z których każdy dostawał tygodniowo 1 złp. na wikt. – Szkoły te zwano najprzód: Privatae Scholae fundationis Nowodvorscianae, a po r. 1643 także: Collegium Vladislavianum. – Orator Tylicianus (Professor z Collegium minus) brał półrocznie wynagrodzenia 7 złp. 15 gr. – Stypendystów 4 zwano: Clientes Novodvorsciani, albo Alumni Tucholienses.

(Ob. Metrica Novodvorsciana continens fundationem, dotationem, ordinationem Privatarum Scholarum cum tabulis perceptarum et expensarum ab a. 1617–1777. Mscr. in fol. pag. 1–985. w Archiv. Senat. Univers. Krak. Nr 111. in fol.)

Professorowie mieli mieszkanie w Szkołach tych. – Professorowie dawnych ~~[illegible]~~ Classes przed fundacyją Nowodworskiego, mieli tylko jedną fundacyją Rudnicianam z której wpływało rocznie tylko 60 złp. (ibid. p. 17). Fundatio Rudniciana 1000 złp. lokowana była na wsiach Sczebrusz i Stupiec, pobierały ją szkoły Nowodworskie dopiero od r. 1643.

1617 d. 15 Stycznia studenty Jerzego Księcia Zbaraskiego, goniąc za kobietą która się schroniła do Klasztoru S. Marka, wpadli do Klasztoru i poranili zakonników. Dowódca tej burdy i sług Lubowiecki został ścięty d. 23 ~~[illegible]~~ Lutego.

1617 d. 4 Martii, S. Casimiro dicata Cracoviae. – Bar= tholomaeus Nowodworski de Nowydwor nobilis de armis Nałęcz districtus Tucholiensis, palatinatus Pomeraniae in Prussia, archidioecesis gnesnensis, eques Militiae Melitensis ordinis S. Johannis Hieroso= limitani S. R. M. secretarius volens adjuvare bonae „indolis juvenes„ ad capessendas honestissimas in cele= „berrima Cracoviensi academia disciplinas" destinat censum reemptionalem pro 4 studiosis videlicet 3 ex dis= trictu tucholiensi nobilibus, unico vero oppidi Tucholiae plebejo „qui alumni Novodvorsciani appellandi essent" apud Academiam Cracov. videlicet summam 8000 flp ex qua summa 5000 flor. pro alumnos 4 Novodvors= cianos destinat, de qua summa census 300 flp. ita distribui debet, ut quilibet alumnus annuatim 1 flor. accipiat et in bursa Hierosolimitana habitet; quod stipendium per 5 annos impendatur, ex qua summa singu= lis annis 5 flor. pro promotione reservabuntur. Alumni binas lectiones publicas seu privatas qualibet commutatione audient, disputationes sive actus publicos sabativis (magistrorum) et diebus dominicis (baccalaureo= rum) frequentabunt. Provisor alumnorum horum habe= bit annuatim 57 flp. et privatus praeceptor eorum vide= licet orator Sylicianus qui eorum stylum emendabit 15 flor. – Alteram summam ~~3000 fl~~ 3000 flp. destinat pro tribus

Fundatio Bart. Nowodworski 4 alumnorum et 3 professorum

(pierwszym prowizo= rem był Simon Hali= cius Prof. eloquent. Sylicianus)

magistris Nowodvorscianis Classium: Grammaticae, Poeticae et Dialecticae simul cum Rhetorica: quilibet eorum habebit annuatim 60 fl. — Subscript: Nowodworski Kawaler de Malte mp. Valentinus Fontanus Phil. et Med. Dr. Rector Acad. Jacobus Janidlovius J. U. Dr. Georgius Nowodworski S. R. M. Cancellariae Notarius (synowiec-syn Jerzego Nowodworskiego sędziego ziemsk. tucholsk.) Stanislaus Powalski (consanguineus) (Za tę summę 8000 fl. miała akademia dobra kupić) (Oblat. fer. 2a in vigil. S. Jacobi Apost. 1617 in castro cracov.)

(Oryginał tej fundacyi po łacinie w 2 exemplarzach pergam. każdy z 2 pieczęciami: Akademii i Nowodworskiego, Nr. Archiw. Uniw. 3882 i 3883)

(Jura et privilegia Universitatis Mscr. Nr. 44 pag. 75–80.)

(Summę tę ulokowano na dobrach Stupiec i Sczebrusz kupionych r. 1617 przez Uniwersytet.)

Professorowie 1617 d. 4 Martii: Valentinus Fontanus Phil. et Med. Dr. Rector Univ. Basilius Golinius S. Th. D. Praep. S. Flor., Jacobus Janidlovius Protonot. Apost. Canon. Sandet., Jacobus Najmanowic Poenit. eccl. Crac. Cath. J. U. Dr., Jacobus Ustiensis Decanus Art., Sebastianus Syradius Dec. Theol., Jacobus Furbosius, Daniel Sigonius, Franciscus Bogucki Martinus Vadovius, Martinus Plocensis Can. S. Flor., S. Theol. Professores. (Professorowie ci byli świadkami powyższej fundacyi Nowodworskiego)

1617 d. 7 Novembris. Ad Collegium Lubransciarum Posnaniam electi Professores: Joannes Cromerus Jur. U. Dr. Romae promotus, Jacobus Gorscius et Jacobus Gniadkowicz Baccal. Art.

1617 Post obitum Stanislai Bądkovii S. Theol. Doct. (był synem Macieja Zemdata z Bądkowa w dyec. gniezn. r. 1574 zapisany do metryki Uniw. Dr. Phil. 1578, Dr. Theol. et Prof. Canon. S. Annae et cathedr. Crac. aba. 1600 + 5 Maji 1617) in Canonicum Cracov. fundi Łętkowice electus Basilius Golinius S. Theol. Dr. Praepositus S. Floriani.

1618. Commut. aestiv. Rector Basilius Golinius. (2a vice)
Commut. hiem. Rector Jacobus Janidło Bodzanta (2a vice)

1618 d. 22 Decembris. Postanowiono w jaki sposób czynsz roczny 3000 złp. z dzierżawy z dóbr Słupiec i Szczebrusz ma być rozdzielony tak aby od każdego 1000 złp. kapitału 85 złp. wypadało na rozdział: Pro Bursa Pauperum quae Bursa Pauperum Jagellonian a vocabitur, pro mensa studentibus 514 flp 6gr. (a summis: 6000 flp (sive 3000 aureor. per 58 gros. computatorum) per Annam Jagelloniam Reginam Poloniae pro pauperibus studiosis testamento legatorum, – 100 flp. ex testamento ol. Martini Nervitii Clodaviensis S. Th. Doct. Can. S. Flor. pro pauperibus studiosis – 100 flp. ex censibus collectis) – Procuratori Bursae Pauperum pro duobus studiosis ex oppido Lisdri et pro 2 studiosis ex villa Błażow [illegible] 85 flp. 21 gros. (a summa 1000 flp. per Thomam Lizdrensem plebanum Błazoviensem Anno 1599 d. 18 Januar. coram Actis Officialis crac. legata) – Procuratori pro dismembratione inter Professores omnium facultatum 257 flp. 3 gr. (a summis: 2000 flp. per Annam Jagelloniam Reginam pro Professoribus legatorum – 500 flp. a Petro Dunin Wolski episc. Ploce. Universitati legatorum – 500 flp. ex censibus Universitatis collectis) – Pro mensa Collegii Majoris 85 flp. 21 gr. (a summa 1000 flp. per Collegium majus datorum) – Communitati Collegii majoris 171 flp. 3 gr. (a summa 2000 flp. per Joannem Muscenium Curzeloviensem Can. Crac. Collegio majori data.) /: Razem 13,000 złp. przeniesione z Kostrzeszyna i Mękarzowic: / 2) 480 flp. pro 4 Alumnis Novodvorsciianis, pro 3 Professoribus Scholarum Novodvorscianarum et pro missis (a summa 8000 flp. per Bartholomeum Nowodworski equitem Melitensem, rothmagistrum Anno 1617 die S. Casimiri legata et A. 1618 d. 26 April in Actis Officialatus Crac. oblata) – 3) 85 flp. 21 gros. Capitulo ecclesiae Collegiatae S. Annae (a summa 1000 flp data per idem Capitulum proveniente ex variis legatibus videlicet: 500 flp. ol. Hieronymi Gorecii J. U. Dr. Praep. S. Annae; 200 flp. ol. Rochi Posnaniensis S. Theol. Sententionarii Canon. S. Flor.; 100 flp. ol. Stanislai Batkovii S. Theol. Doct. Canon. Crac. et 200 flp. summa capitalis ex Raysko deportata) – 4) 282 flp. 22 gros. Executoribus testamenti ol. Sebastiani Syradii S. Theol. Sententionar. Decani S. Flor. Coll. maj. (a summa 3300 flp. contributa) – 5) 119 flp. 29 gros. Executoribus ol. Stanislai Batkovii S. Theol. Doct. Can. Crac. (a summa 1400 flp. contributa). – 6) 85 flp. 21 gros. Executoribus ol. Andreae Schoenei S. Theol. Doct. Decani S. Flor. (a summa 1000 flp. contributa) – 7) 85 flp. 21 gros. Thomae Rosi Kowier Lisdrensi Parocho

Błazoviensi (a summa 1000 flp. per ipsum accomodata) – 8) 102 flp. Professoribus Universitatis pro dismembratione (a summa 1200 flp. ~~[illegible]~~ ex Proventibus Universitatis data.) – 9) 19 flp. 4 gros. Altaristae altaris dicti Monoculi in ecclesia Collegiata S. Annae (a Summa 200 flp. ex piis legatis comportata) – 10) 85 flp. 21 gr. Adamo Opatovio S. Theol. Baccal. (a summa 1000 flp. per eum accomodata.) – 11) 85 flp. 21 gr. Alberto Borovio (a summa 1000 flp. per eccomodata) – 12) 17 flp. 4 gros. executoribus ol. Stanislai Batkovii S. Theol. Doct. (a summa 200 flp. per eos accomodata). – 13) 51 flp. 12 gros. Jacobo Ustiensi Collegae majori (a summa 600 flp. per eum accomodata.) – 14) 171 flp. 12 gros. ~~[illegible]~~ Professoribus facultatis medicae (a summa 2000 flp. per ipsos accomodata translata ex Civitate Wieliczka) – 15) 15 gros. Bedellis cedent. (Radymiński pag. 113–118)

1618 Bembus Jezuita stara się nakłonić biskupa Krak. Szyszkowskiego, aby dał pozwolenie na otwarcie szkół jezuickich; na co biskup jednakże nie przystaje.

1618 d. 20 August. Varsaviae. – Zygmunt III zakazuje drukować i sprzedawać książkę „Sebastiana Miczyńskiego Phil. Dr.: Zwierciadło Korony Polskiej urazy „ciężkie i utrapienia, które od Żydów ponosi wyrażające. Kraków w druk. Mac. „Jędrzejowczyka 1618. 4to" ponieważ dała powód do tumultów przeciw Żydom i odgrażaniu się ludzi przeciw Żydom w Krakowie, że ich miasto żydowskie spalą. (Lib. Relat. Castri Crac. Tom 44) – Pomimo tego zakazu książkę tą r. 1648 przedrukowano bez miejsca druku. – Miczyński Seb. jako Collega minor exclusus a. 1619.

1618 d. 27 Marca, Varsaviae. – Zygmunt III wyznacza Komisję do rozpoznania sprawy studentów Piotra Kłobukowskiego i Adama Wykowskiego, którym za zabicie szlachcica Jana Grodeckiego proces w trybunale lubelskim wytoczono. (Lib. Relat. Tom 44)

1618 Jerzy Nowodworski synowiec Bartłomieja kawalera maltańskiego przysyła książki na założenie biblioteki przy Szkołach Nowodworskich (fundacji swego stryja w r. 1617)

1618 d. 13 Lutego umiera Adamus Romer Stęzycensis Dr Teol. Romanus, Praepositus S. Nicolai, mając lat 58. (Epistolae Thomae Swiniarscii) Canon. S. Flor.

1618 fer. 3a ante fest. S. Priscae, in Castro Crac. Uniwersytet Krak. który już poprzednio summę 13000 złp. na dobra Stupiec i Szczebrzusz w ziemi Sandom. powiecie wiślick. Mikołaja Zebrzydowskiego pożyczył, dopłaca teraz 22,000 złp. i kupuje od tegoż owe dobra na własność, tak iż cena kupna wynosiła 35,000 złp.

1619 w dzień S. Petronelli (d. 31 Maja) w Krakowie. — Bartosz Nowodworski z Nowodworu, szlachcic klejnotu Nałęcz powiatu Tucholskiego, kawaler maltański, dworzanin i rotmistrz Króla J. M. w swej drugiej fundacyi, w której 5000 złp. na Szkołę Tucholską, a 5000 złp. na drukowanie książek Akademii Krak. przeznacza, powiada między innemi: „Wszakże gdyby Akademików żywych „prace i pisma co rok nie wychodziły na świat, ani się mogły „drukować; pozwalam aby przynajmniej przez pięć lat główną „księgę w którejkolwiek, jako wyżej powiedziałem, Professyey „Akademickiey, Akademia dała drukować. Tu się bynajmniej „przepomnieć niegodzi w Bogu zmarłych uczonych ludzi: „abowiem pozwalam i po tych pięci leciech, gdzieby nowych „niebyło ksiąg, aby starych przedrukować koniecznie „dawała zacna Akademia: gdyż częściej im co starszego, tym „lepszego; jako stary żołnierz. Miło mi bowiem staremu zdy- „cie uczonych i bogobojnych słyszeć Akademików imiona: „jako Cantiuszów, Hosiuszów, Leopolitów, Kromerów, Orze- „chowskich, Grebskich, Gorskich, Sokołowskich, Karnkowskich, „Solikowskich, Radniewskich, Goslickich, Zamojskich, Herbor- „tów, Długoszów, Herbestów, Struciuszów, Miechowitów, Pa- „tryciuszów, Regiomontanów, Koperników, Janicyuszów, Ur- „synów, Basaeuszów, Sireniuszów, Urzędowów, Białobrzeskich, „Sieprczów, Roizinszów, Samotułów, Wapowskich, Łaskich, „Dobrocieskich, Nowicampianów, Czerwinów, Pilznów, Pikusów, „Stężyczów, Głogowitów, Schonaeuszów, Płocków, Kłobuczków „i inszych, którzy albo w Akademiey bogobojnie żyjąc zmarli, „albo z Akademiey wyszedszy, Rzeczypospolitej służąc, Akademiey „matce swej ozdobą byli." (Nr Archiv. Univ. 3901. 3902. 3903)

1619 w Maju – Andrzej Łukomski Kanon. Krak. chce założyć Seminaryum dyecezalne pod zarządem Jezuitów i w tym celu kupił kamienicę w pobliżu Kościoła S. Piotra Jezuitów. Lecz sprzeciwili się temu Kanonicy Katedralni i rektor Janidło

1618 in inauguratione Rectoris Jacobi Janidło exceptus est Martinus Szyszkowski bellariis, cum aliis hospitibus multis.

1618 d. 12 Octobris, Cracoviae. – Literae monitoriae Martini Szyszkowski episc. Crac. Cancellarii Universitatis ad Doctores, Magistros, Baccalaureos, Studiosos Universitatis Crac.: „quia in electione Rectoris repetitis vicibus novos et non tolerandos abusus ab inferioris ordinis Magistris subortos esse experimur, qui Doctoribus primariis spretis in Rectores Studii minus idoneas et inhabiles personas eligere consueverunt.. ideo hortamur, ut in electione novi Rectoris propediem celebranda, eligatis personam habilem, idoneam, discretam, sobriam, authoritatem et amorem apud alios habentem, disciplinae amantem et intra moenia civitatis residentem. (Lib. Archiv. Nr. 35 pag. 131)

1618. O Probostwo S. Mikołaja kompetyzą: Blosius, Joannes Octavianus Wacławowicz J. U. Doct. et Prof., Jacobus Janidło Dr. Jur. Rector Univ.

1618 d. 27 Aprilis, coram Actis Officialatus Crac. – Basilius Golinius S. Th. Doct. Can. cathed. Crac. Rector Universit. Crac. nomine Universitatis, censum annuum 480 flp. fundationis Bartholomaei Nowodworski pro eleemosyna alumnorum, assecurat super villis Szczebrzusz et Stupiec. (Lib. Archiv. 35 pag. 695)

1618 d. 20 Decembris – Sebastianus Latkowicz Collega major, Dr. med. Patavii promotus, ad facultatem Medicam Univ. Crac. admissus.

1618 d. 3 Aprilis mortuus est Martinus Plocensis ab a. 1603 Collega major, Prof. Theol. Archidiaconus Curzelovien., Canonicus S. Floriani aetatis supra 55 an. – an. 1596 Mgr. Art. factus, Canonicus S. Annae, plebanus Korczinen. concionator optimus. (Lib. promot. pag. 247) sepultus ad S. Florianum.

1618 mortuus Valentinus Fontanus Art. et Med. Dr. Prof. Mathematic. (ożeniony z Szoberowną)

1618 w czerwcu wybrał się Jan Brosius profesor astrologii do Warmii dla odszukania niewydanych jeszcze rękopiśmiennych prac Kopernika. W tej podróży zwiedził Toruń, Chełmno, Grudziądz, Gdańsk, Elbląg, Frauenburg i Brunsberg, gdzie od kanoników Fabiana Konopackiego i Andrzeja Zagórnego gościnnego doznał przyjęcia. Mając list polecający od Bazylego Goliniusa rektora Akademii Krak. do biskupa warmijskiego Szymona Rudnickiego robił poszukiwania w archiwum biskupiem w Heilsbergu i w bibliotece Kollegium brunsberskiego. Tu udało mu się napotkać dwa exemplarze pierwszego wydania dzieła Kopernika: De revolutionibus orbium caelestium z licznemi poprawkami Donnera, Rhetyka i Tydemana Giesego, prócz tego kilka listów Rhetyka rzucających światło na prace Kopernika. Zwiedziwszy Rösel i Gutsztat, z Heilsberga przez Seeburg, Wartenburg, Janów polski, Mławę, Złotoryję na Toruń w październiku r. 1618 wrócił do Krakowa. (Z własnej zapiski Brosciusa)
W Toruniu kazał Brosius odmalować portret Kopernika z jego nagrobka, oraz wizerunek ojca Kopernika z herbami (podobno przez syna malowany) i oba te obrazy darował do biblioteki Kollegium większego. (Portret Kopernika zabrał z Krakowa król Stanisław August; wizerunek ojca zaś pozostał dotąd w bibliotece uniwersyteckiej).

1619. Commut. aestiv. Rector Jacobus Janidło Bodzanta (3a vice)
Commut. hiem. Rector Sebastianus Krupka J. U. Dr et Prof. Canon. cath. Crac. Praepositus Velicziensis

1619 d. 16 Januarii. – Szyszkowski episc. crac. concedit Rectoribus Universitatis Crac. facultatem approbandi testamenta suppositorum Universitatis.

Ad Collegium Lubranscianum Posnaniae missi professores: Andreas Petricovius J. U. Licent. pro juridica prof., Melchior Zorembius pro philosoph. Adamus Drasius pro grammat. Gregorius Golinski pro poet., Paulus Mercius pro mathesi

Ad Coloniam Tucholiensem missus: Jacobus Piotrowicki.

1619 d. 30 Decembris obitus Jacobi Janidłovii Bodzantinensis J. U. Dr Romanus, Prof. Jur. Canonici Sandecensis, parochi Gołaczoviensis, ter Rectoris

1619 d. 13 Decembr. – Joannes Crosnerus Jur. Utr. Dr Romae promotus, admissus ad facultatem Juridicam Universit. Cracov.

1619 d. 6 Septembris. – Uniwersytet uchwala, aby każdy nowy Profesor wydziału prawnego przed objęciem professury odbył dysputę i tezy swe drukował.

" Reformatio Universitatis de vocationibus facta: Orator Publicanus eligatur per concursum (electus Laurentius Smieszkowicz) cujus officia sunt: 1 hora in Collegio majori, et 2 horis in Classibus Novodvorscianis legere, juventutem in oratoria instituere et declamationes fieri curare et emendare. (Statuta Collegii Major.)

(Druga fundacya Nowodworskiego)
w dzień S. Petronelli, w Krakowie w Kollegium wielkim
1619 (Bartłomiej Nowodworski Kawaler maltanski dworzanin Krol. oddaje Akademii Krak. summę 7000 złp. na następne cele: 1) Summę 2000 złp. od której czynsz roczny 120 złp. ma iść na Tucholską Szkołę 2) Summę 5000 złp. od której czynsz roczny 300 złp. ma iść na druk książek in facultate theologica, seu juridica, seu medica, seu artistica, seu historic[a], które mają mieć kartę: Impensis ex fundatione Gen. d. Barth. Nowodworski – Żacy w Tucholi mają podług tej fundacyi co niedzieli po mszy wielkiej w Kościele Tucholskim S. Bartłomieja śpiewać Bogarodzicę. (Radymińsk. Annal. pag. 121 Oryginał) (Są 3 exemplarze tej fundacyi po polsku na pergaminie pisane z pieczęciami Uniwersytetu i Bartosza Nowodworskiego w Archiw. Univ. Nr 3901. 3902. 3903.)

1619 d. 21 Octobr. – In Decanum facultatis medicae electus Joannes Mitkowski.

1619 d. 13 Maja. Jezuici chcieli otworzyć Szkoły czyli Seminarium w Krakowie w Kamienicy kupionej u szlachcica Brzechfy przez Łukomskiego kanonika krak. – Rektor z. Jakub Janidło Bodzanta wyjednał wszakże u Kapituły krak. zakaz otwarcia tegoż Seminarium. – Król popiera sprawę Jezuitów o otwarcie Szkół w Krakowie. Akademicy krak. podają przeciw temu Królowi remonstracyję popartą dziesięcioma przyczynami. Jezuici zbijają te przyczyny. – Akademicy skłaniają się już do zgody z Jezuitami i podają Królowi Modum unionis Scholarum Lati. Soc. Jes. nakłonieni przez biskupa; jednak odradza to wiele osób, wskutek czego Jezuici odstępują od ugody. (Historia Collegii ~~...~~ Cracoviensis Soc. Jesu ad S. Petrum. Mspt.) Autorem Unii Akademii z Jezuitami był Fryderyk Szembek Jezuita.

1619 Jakób Janidło prowizor Szkół Nowodworskich drukuje: „Pierwsza fundacya Bartłomieja Nowodworskiego. 1619. 4to. Tłomaczenia Wawrzyńca Smieszkowica, w 200 exemplarzach. Z powodu wielkiej liczby uczniów (300) w Klassie Grammatyki w szkołach Nowodworskich przyjęto za Koadjutora czyli Adjunkta do tejże Klassy Jana Rogalicza (z Krakowa) w której był professorem Szymon Rozemberski.

1619 umiera na Wołyniu Jan Latosz Dr. Med. (miał on kamienicę w Krakowie na Szewskiej ulicy i z żony Anny Ożogowskiej zostawił córki)

1619 w dzień S. Petronelli – Członkowie Uniwersytetu Krak. świadkowie drugiej fundacyi Nowodworskiego: Jakub Janidło Prawa Obojego Dr. Kanon. Sądeck. Podkanclerzy i Rektor Akad., Bazili Goleń Pisma Św. Dr. Kan. Krak. Prof., Marcin Campius Wadowita Pisma S. Dr. i Prof. proboszcz św. Floriana, Sebastian Krupka Praw O. Dr. Kanon. Krak., Tomasz Swiniarski Kanon. wieluń. Jakub Najmanowic Dr. O. Praw. i Prof. ord. archidyak. pilecki, Sebastyan Petrycy Dr. Med. Prof. Jan Mitkowski Dr. Med. i Prof., Christoph. Najman vel Najmanowic Dr. Med. i Prof. ord., Maciej Woniecki Dr. Med. i Prof. Lekarskiej nauki Doktorowie – Andrzej Piotrkowczyk Praw Ob. Licencyat, Simon Driovius Zarzensis Dziekan nauk wyzwolon. i Filoz. – Jakub Turobolski proboszcz WWSS., Jan Zaborowski prob. S. Anny, Daniel Sigonius Kustosz S. Flor., Franciszek Bogucki, Marcin Gikowski, Maciej Blosius, Jan Jowiusz Leopolita, Jan Praeclaides, Wojciech Borowius Kanonicy S. Floriana, Adam Opatowius, Simon Halicius, Jan Rybkowic, Jakob Ustiensis, Zacharias Starzygel Kanonicy S. Anny, Adam Stephanides, Bartłomiej Wesnanus, Wojciech Miernikowicz, Professorowie Collegium mniejszego (Podkreśleni podpisani są własnoręcznie na akcie oryg. Nr 3901.)

1619 d. 4 Julii, Posnaniae. – Jacobus Janidło J. U. Dr. Canon. Sandec. Rector Univers. Crac. in praesentia Joannis Praeclaidae S. Theol. Prof. Coll. maj. Iurati Acad. publicat: „Sanctiones et leges Collegii Lubranssiani, nuperrime Rozrazoviana liberalitate instaurati. Cracoviae in officina typographica Matth. Andreoviensis, 1619. 4to kart 9.
Kolonia ta akademicka w Poznaniu podług tej nowej organizacyi dzieliła się na dwie niższe Klasy: 1) Grammatica, 2) Rhetorica et Poetica – i na trzy wyższe: I) Mathematica et Dialectica. II) Philosophica. III) Juridica. Obacz rok 1616.

33

1620 Commut. aestiv. Rector: Jacobus Thurobojski (de Turobojce) S. Theol. Licentiatus, Decanus S. Floriani, Praepositus OOSS. (herbu Pomcza)
Commut. hiem. Rector: Jacobus Thurobojski (2a vice)

Sebastian Krupka rektor!

1620 fer. 4a post f. S. Priscae. – Uniwersytet krak. kupuje od Jana (Joachima) hrab. Tarnowskiego (starosty wendenskiego) dobra Nasiechowice i Miechowice w powiecie ksiąskim za 17060 złp. (czerwon.) cum pacto retrovendendi (Nr. Arch. 1050) Q. /: R. 1689 fer. 2a post Purific. Mariae dokupił Uniwersytet wieś Dziewięcioły od Jana Stokowskiego :/

Fundatio Petriciana historiographi:

1620 d. 12 Maji – Sebastianus Petricius Med. Dr. summam 6600 flp. donat Universitati Cracov., ut census a summa 3000 flp. si filius junior donatoris Gabriel, de quo incertum est an vivus sit, non redierit septimanatim distribuatur inter Decanum et canonicos collegiatae S. Annae, ut census 120 flp. a summa 2000 flp. detur Historiographo Universitatis dein ex Professoribus eligendo per Capitulum S. Annae: qui Historiographus debet res domi forisque gestas breviter notare et externas quidem illustriores, domesticas etiam privatas quae ad Rempublicam, ad Ecclesiam et Academiam et omnino quae ad aliquem usum communem spectant; Capitulum vero S. Annae trutinabit quae typis vulganda sunt et quae soli Archivio Universitatis tradenda. (Zarazem stanowi aby pierwszym historiografem był syn jego Jan Petrycy Dr. Med. jeżeli się zdatnym okaże, po nim jeden z krewnych lub z Pilźnianów a gdy tych braknie, jeden z professorów. Gdy Historiograf wchodzić będzie na akt publiczny ma go Bedel witać temi słowy: „Bene transeat Excell. D. Doctor vel Venerab. Magister Historiographus Academiae Crac." a historiograf wzniosłszy oczy ku niebu lub ku obrazowi P. Jezusa na krzyżu ma westchnąć w cichości o spokój duszy fundatora; za to dostanie Bedell co kwartał 3 grosze); ut census 60 flp. a summa 1000 flp. detur 2 studiosis Pilona oriundis qui post biennium auditis lectionibus in Artibus et Philosophia possint fieri Baccalaurei; ut census a summa 600 flp. convertatur pro missa solemni in crastino post festum Circumcisionis. – Fundationem hanc confirmavit ad preces Sebastiani Petricii Martinus Szyszkowski episc. Crac. Cracoviae d. 13 Decembr. 1621. (Oryg. w Radymińskim pag. 127–131; Jura et privilegia Universit. Nr. 44 Archiv. pag. 243) (Lib. Archiv. Nr. 35 pag. 914)

1620 d. 20 Novembr. – Executores testamenti olim Adami Romerii Strzycensis (qui † 1618) Praepositi S. Nicolai offerunt dono 2 domos contiguas Collegio majori, unam minorem et alteram ei contingentem majorem, domui Universitatis dictae Gola adhaerentem. (Concl. Coll. major.) (domy te weszły w Collegium novum Schol. Nowodworsc.)

1620 d. 16 Maji. Gdy się odbywał pogrzeb zmarłej Kalwinki Hunterowej Szkotki z Szarej Kamienicy, pomimo iż dla bezpieczeństwa 12 hajduków miejskich i 12 szkockich żołnierzy otaczało trumnę, rzucili się jednak za kościołem S. Floriana studenci na orszak pogrzebowy i dopiero za danym okupem 50 zł przez męża zmarłej, odstąpili. (Węgierski: Kronika pag. 74)

1620 w lecie. Jezuici budują gmachy na szkoły w Krakowie i zwabiają młodzież. Rektor protestuje przeciw machinacyom Jezuitów co do otwarcia szkół. Jezuici twierdzą iż r. 1583 od Jakuba Górskiego Rektora otrzymali konsens na otwarcie szkół w Krakowie (lubo im ten tylko kościół S. Barbary ustąpił). Marcin Szyszkowski bisk. Krak. zakazuje Akademikom, aby się nie odwoływali w sprawie szkół do sejmików.

1620 d. 14 Maii Romae. — Paulus V. papa ad Laurentium Archiep. Gneson. (Breve) Receptis literis tuis per fr. Mathiam Provincialem Ord. B. M. V. de Monte Carmelo allatis, impartimur tibi et toto Clero apostolicam benedictionem. (Orig. pergam. pieczęć oderwana, Nr Arch. Univ. 17419.)

1620 d. 20 Septembr. — Marcin Szyszkowski bisk. Krak. nakazuje rektorowi Jakubowi Turobojskiemu, aby się nie ważył cenzurować książek, ponieważ to do biskupa należy.

1620 d. 9 Martii — Joannes Innocentius Petricius Med. Dr Bononiae promotus, admissus ad facultatem medicam Universit. Crac.

1620 d. 24 Stycznia pozwolono Janowi Brosciusowi wyjechać na 3 lata do Padwy dla kształcenia się w medycynie.

1621. Commut. aestiv. Rector: Jacobus Najmanowic J. U. Dr. et Prof. archidiaconus Pilcensis (1a vice)
Commut. hiem. Rector: Jacobus Najmanowic (2a vice)

1621 Com. aestiv. – Przez uchwałę synodalną d. 10 Lutego odebrał biskup Krak. Marcin Szyszkowski rektorowi Akademii prawo cenzurowania książek. Posłano w tym względzie remonstracyję do biskupa.
Ad reformationem Oratoris et Scholarum humaniorum deputantur Professores.
" " Akademicy protestują przeciw otwarciu Szkół jezuickich. – Zygmunt III król sam podjudza Jezuitów przeciw Akademikom. Marcin Szyszkowski bisk. krak. przykazuje Rektorowi w tej sprawie milczenie (silentium), a x. Bazylego Golenia który ze skargą przeciw Jezuity objeżdżał Sejmiki zgromił mocno i pogroził mu osadzeniem go w więzieniu na zamku Lipowcu. (Historia Collegii Cracov. Soc. Jes. ad S. Petrum).

1621 Studenci wytupili i zrabowali w rynku Krak. budę Kalwina Jana Henslera kupca, zabrawszy z niej rusznicę; którą to broń zabraną Rektor nakazał oddać. (Węgierski Kronika str. 74)

1621 x. Stanisław Zakrzewski kanonik regularny w Warszawie ma z namowy Jezuitów uszczypliwe kazanie o bł. Janie Kantym przeciw Akademikom. (Kazanie to następnie wydane zostało pod tytułem: Rozsiewacz gospodarny albo Kazanie o bł. Janie Kantym Akad. Krak. professorze. Poznań w druk. Jana Rossowskiego 1623. 4to str. 23, dedyk. Marcinowi Szyszkowskiemu bisk. Krak.).

1621 Rektor x. Jakub Najmanowicz chcąc odciągnąć młodzież od jezuickiego bractwa Wniebowzięcia N. Maryi P. w kościele S. Barbary, ochrzczonego przez Jezuitów szumnym tytułem: „Congregatio nobilium", wzywa d. 7 Września 1621 młodzież akademicką i Professorów, aby założyli odrębne Bractwo Różańca Św. u Dominikanów w Krakowie w kapitularzu. D. 8 Września 1621 odbyło się tamże pierwsze nabożeństwo; a d. 12 Octobr. 1621 zrobił tenże Rektor układ z Erazmem Koniuszowskim przeorem Dominikanów, w którym tenże Przeor pozwolił Akademii przez 6 lat używać kapitularza dominikańskiego na cele Bractwa akademickiego Św. Różańca. (Muczkowski: Bractwa jezuickie i akademickie w Krakowie str. 154. B.)

1621 d. 20 Martii Cracoviae, coram Actis Consistorii Crac. – Jacobus Turobojski S. Theol. Licentiat. Praepositus Colleg. ecl. OOSS. Decanus S. Floriani, Rector Universit. otrzymawszy z rąk Bazylego Golenia S. Th. Dr Kanon. Krak. ~~prowizora~~ fundacji Bartłomieja Nowodworskiego Kawalera maltań. summę 7000 złp. (r. 1619 w dzień S. Petronelli przez tegoż Nowodworskiego na szkołę tucholską i na druk książek Akademii Krak. przeznaczoną) lokuje tęż summę widerkaufową 7000 złp. na akademickiej wsi Nasiechowice w ziemi Krak. obiecując z niej płacić rocznego czynszu 420 złp. z którego to czynszu corocznie Mistrz szkoły tucholskiej pobierać ma 120 złp. za co ma uczyć chłopców w tejże szkole grammatyki i języka łacińskiego, i co niedzielę w kościele farnym tucholskim śpiewać z niemi pieśń „Boga rodzicę" po summie. Reszta zaś czynszu ~~[illegible]~~ 250 złp. ma iść na druk książek przez Akademię Krak. wydawać się mających, 30 złp. dla Professorow, a 20 złp. dla Prowizora fundacji. (Metrica Novodvorsciana Mscr. Archiv Univ. fol. Nr. 111. pag. 1–14)
(Obacz rok 1619)

1621 d. 21 Maii, Cracoviae. – Joannes Zerzynski canonicus et Vicar. in spirit. gener. Crac. confirmat erectionem factam ~~fundationem~~ per Joannem Foxium J. U. Dr. ~~[illegible]~~ Archidiac. Crac. et Sebastianum Dluterinum S. Th. Doct. Canon. Sandomir. concionatorem eccl. cathedr. Crac. executores testamenti ol. Praeslai Moiczki S. Theol. Doct. Decani Camenecen. Canonici Scarbimirien. parochi in Lanczko, qui pro fundatione praebendarii in ecclesia OOSS. in suburbio civitatis Szydlow assignavit sortes villae Skroniow prope Andrzeiow a nob. Sebastiano Powsinski emptas 1621, item lapideam Cracoviae in platea Scropharum acialiter sitam et emptam item domum suam paternam contiguam Cimiterio ecclesiae OOSS in Szydlow legavit. Praebendarius tenetur ad missas et confessiones. Jus patronatus pertinebit ad Rectorem et Magistros Maioris Domus, Collegii Jurisconsultorum et Collegii minoris Univers. Crac. qui aliquem Magistrum vel Baccalaureum praesentare debent. (Orig. pergam. pieczęć oderwana Nr Arch. 12284)
(Lib. Archiv. Nr. 47½ pag. 97)

1622 Comment. aestiv. Rector Basilius Golinius (Goleń).
Comment. hiem. ~~Rector~~ Basilius Golinius.

1622 Powietrze morowe w Krakowie w lecie i w jesieni

1622 Jezuici traktują jeszcze z Akademikami o zgodę, i proponują Unię szkół pod zwierzchnością Rektora, byle im tylko w Uniwersytecie Dekanaty filozoficzny i prawny ustąpiono. Akademicy odrzucają tę propozycyą.
X. Jakub Najmanowic wydaje bezimiennie: „Examen pretensyey prawnej Szkół Ojców Jezuitów przeciw Akademiey w Krakowie sine scitu R.P. wskrzeszonych." 1622. 4to k. 8.

1622 Jezuici otwierają Szkoły w Krakowie w Collegium Św. Piotra za prowincyalstwa Jerzego Tyszkiewicza, i wywiesili tezy publicznie zapraszające na dysputę filozoficzną, które to tezy studenci z Akademii kilkakrotnie z drzwi zdzierali, lub gdy wysoko wisiały błotem obrzucali. D. 13 Lipca 1622 gdy się wobec zebranych gości owa dysputa filozoficzna rozpoczęła, przybyło też na takową 2 Profesorów Akademii Krak. z notaryuszem publicznym, i odczytawszy głośno protestacyę przeciw otwarciu szkół, wezwali przez bedella (tak zwanego Sapiens) wszystkich do rozejścia się. Toż samo powtórzyli d. 17 Lipca 1622 gdy się odbywała dysputa teologiczna w Kościele S. Piotra, której Jezuita Drużbicki bronił. — Wskutek tego wydał Walenty Ruszkowski (Ruscovius) prokurator polskiej prowincyi OO. Jezuitów w imieniu prowincyała d. 28 Julii 1622 skrypt pod tytułem: Reprotestatio, oskarżający Akademię, na który rektor Jakub Najmanowicz ogłosił odpowiedź (bezimiennie pod tytułem: „Responsio ad famosum libellum a Patribus Societatis in Academiam Cracoviensem scriptum et nomine Reprotestationis vulgatum. b.m. i r. (1623) 4to k. 36. (w Toruniu druk.)

1622 d. 26 Novembr. z Bronowic, podczas rozsypki dla powietrza pisze x. Bazyli Goleń Rektor List do posłów na Sejmiku sochaczewskim zebranych, oraz do innych Sejmików agitujących się przed Sejmem walnym Koronnym, z prośbą o pomoc i obronę przeciw Jezuitom zagarniającym Szkoły. (drukowany w Borastus Gregor: Eventilatio 1623). Otwarcie to Szkół jezuickich stało się powodem zaciętej kłótni i walki, długoletnich zatargów i procesów z Jezuitami od r. 1622 aż do 1634 trwających.

1622 fer. 4a post domin. Jubilate, in praetorio Varsaviensi. — Rajcy miasta Warszawy obowiązują się utrzymywać Szkołę miejską w Warszawie i na rektora takowej wybierać tylko personam promotam in Academia Cracoviensi. Co potwierdził Zygmunt III Varsaviae d. 20 Decembr. 1622. (Lib. Archiv. № 47½ pag. 101)

1622 d. 26 Novembr. z Bronowic. – X. Bazyli Goleń rektor Uniwersytetu pisząc do postów na sejmiku sochaczewskim zebranych, o obronę Akademii i pomoc przeciw Jezuitom, wyraża się między innemi: „prosimy, aby się w kącik nasz starodawny i ubogi nie wdzierali i żeby ci Ojcowie sposobami swemi ercymisternemi Akademiej gubić zaniechali.“ (Obacz r. 1623)

1622 d. 20 Januarii. – Universitas Crac. assecurat summam 2000 flp. cum censu annuo 120 flp. receptam a Thoma Roszkowicz plebano Blasovierski pro fundatione, assecurat super bonis Szczebrzusz et Nasiechowice, ex quo censu percipiet 20 flp. altarista tit. S. Martini ep. in ecclesia praepositurali (S. Nicolai) Crac., 20 flp. Hospitale pauperum in L. Jdry, 10 flp. Hospitale Blazoviense et reliquum Universitas Crac.

1622 Joannes Octavianus Wacławowicz Praepositus S. Nicolai, vocatus ad Praeposituram S. Annae.

1622 d. 4 Octobr. umiera Wojciech Kownacki Dziekan Kollegiaty Wszystk. Świętych, który w tymże Kościele fundował Scholasteryą.

1623 Commut. aestiv. Rector Jacobus Najmanowic
Commut. hiem. Rector Jacobus Najmanowic.

1623 Powietrze w Krakowie od Sierpnia do zimy.

1623. Com. aestiv. Akademicy posyłają do biskupa Szyszkowskiego w sprawie z Jezuitami; biskup radzi Akademii pogodzić się z Jezuitami, lecz Akademicy nic o tem wiedzieć niechcą.

Professio Oratoris Sylicani confertur Innocentio Petricio.

Posnaniam mittuntur: Czaplic pro philosophia, Skrobkowicz pro humanioribus, Swięczkowicz pro Mathesi.

d. 6 Novembr. Praepositura S. Annae Octaviano Joanni Wacławowicz J. U. Dri et praepositura S. Nicolai Joanni Praedaidae confertur.

1623 d. 8 Febr. – Akademia Krak. wysyła na sejm do Warszawy posłów: Jakuba Najmanowicza J. U. Dr. Jana Petricego Dr. Med. Jakuba Uchańsis aby przeszkodzili wyjednaniu pozwolenia na otwarcie szkół jezuickich przy Kolegium S. Piotra w Krakowie, i aby bronili praw Akademii Krak. (Ob. Obżałowanie przeciwko OO. Jezuitom Akademii Krak. na sejm podane 1623 – Mspt. Bibl. Univ. Crac. fol. Nr 5.)

1623 Pismem wydanym bezimiennie (1622) przez Jak. Najmanowicza pod tytułem Responsio dotknięci do żywego Jezuici, wyjednali to w Warszawie iż Nuncyusz papieski Lancelloti doradzał zaprowadzenia śledztwa dla wykrycia prawdziwego autora. Król Zygmunt III rozkazał tóż pismo Responsio, publicznie w Warszawie przez kata spalić, a biskupi poznański i krakowski ogłosili wyraźny zakaz czytania takowego. – Bartłomiej Nowodworski kawaler maltański, który tóż pisemko akademickie rozszerzał, został na rozkaz Królewski przed Sąd marszałkowski w Warszawie pozwany i przez Podkanclerza Koronn. na więzienie trzechmiesięczne skazany. – Biskup krakowski karci ostro listownie z powodu tegoż pisemka rektora x. Jakuba Najmanowicza i x. Bazylego Golenia, którzy się autorstwa wypierają. – Jezuitom chodziło głównie o potwierdzenie szkół na sejmie, które przeprowadzić chcieli. – Biskup krakowski rozsyła Uniwersały do Szlachty małopolskiej z wezwaniem aby bronili sprawy Jezuitów na sejmie.

1623, d. 13 Martii, Varsaviae. – Sigismundus III rex potwierdza Collegium S. Piotra Jezuitów nowo wystawione w Krakowie wraz z posiadłościami: Ujście, Libiertko, Paluszyce, Karsy i Wola Karska (w powiecie wiślick.), pozwala: ut possint Collegium suum erigere et ibi omnia exercitia tam privatim quam publice habere juxta privilegia Pauli V. 1571 d. 10 Martii („Cum litterarum studia...") et Gregorii XIII, 1578 d. 10 Martii („Quanta in vinea Domini..."). Tak świetny i obszerny przywilej widać sami Jezuici ułożyli i do potwierdzenia Królowi przedłożyli. (Obacz Wypisy z Lib. relat. Castr. Crac. R. 1624 Tom 49 pag. 409–410)

1623 Joachim hr. Tarnowski wojewoda pernawski wsie Nasiechowice (z folwarkiem) i Miechow sprzedaje Sebastianowi Krupce Kanon. Krak. byłemu Rektorowi Akad.

1623 Na Kamienicy (browarku Alberta Dąbrowy (wprzód Stanisława Wojcika) w ulicy S. Mikołaja między Kamienicami Przybytkowską a Brazińską w Krakowie ciężył Kapitał 600 flp. zapisany przez x. Kownackiego pro paupere studioso Bursae pauperum.

1623 d. 11 Pazdziernika Jezuici otwierają Kursa teologii w Kollegium S. Piotra w Krakowie (na co powstaje wielkie oburzenie akademii) otrzymawszy od Króla prywilej na otwarcie szkół.

1623 d. 4 Aprilis. – Jakub Najmanowicz wydaje bezimiennie: Responsio ad famosum libellum a Patribus Soc. Jes. in Academiam Cracoviensem scriptam et nomine Reprotestationis vulgatam. s. l. et a. (1623) 4to 9 ark. (drukowane w Toruniu tajnie, w Warszawie pomiędzy szlachtą rozdawał Bartłomiej Nowodworski – o co go Król przez Marszałka kazał skarcić.) – Reprotestatio P.P. Societatis Jesu contra Universitatem Crac. d. 28 Julii 1622 a Valentino Ruscovio Procuratore Prov. Pol. Soc. Jes. facta – wyszła r. 1622.

1623 Stanisław Zakrzewski kanonik regularny z klasztoru Czerwińskiego kaznodzieja w Warszawie podbechtany przez Jezuitów wydał: Proca Dawidowa pięcią kamieni uzbrojona, abo List pokorny do JM. P.P. Posłów Koła rycerskiego na Sejm blisko przyszły w r. p. 1623 przeciwko małomądremu i bezrzecznu, ale sławę bliźniego szczypiącemu (iż nie rzekę paskwilinozowi) pisaniu JM. P.P. Akademików Krakowskich na Sejmiki przeszłe.. na świątobliwy i niewinny Zakon Jezuicki przysłanemu, przez... b. m. (1623). 4to K. 4. – na to odpisał bezimiennie Adam Opatovius: Tarcza obrony Professorów Akademiey Krak. przeciwko Procy Dawidowej x. Stanisława Zakrzewskiego. 1623. 4to 4 ark. – równocześnie wyszło: Vindiciae scripto in Academicos f. Stanislai Zakrzewski Ord. Can. reg. ad nuntios municipales oppositae a M. Jo. Praeclaide S. Th. Bacc. et Prof. Cracoviae in off. Mathiae Andreoviensis 1623 d. 18 Febr. 4to K. 15. – /.

równocześnie wyszło: Confutatio convitii a J. Stanislao Zakrzewski can. reg. contra Academiam Crac. in Comitiis Varsaviensibus jactati a M. Jacobo Vitellio Prof et Facult. philos. Decano. Cracoviae in off. typogr. Fr. Caesarii 1623. 4to k. 18.

1623. Z powodu listu x. Golenia r. 1622 w sprawie Jezuitów pisanego ukazało się kilka pism w obronie Jezuitów, wydanych przez nastawione osoby, pod któremi się właściwie Jezuici ich autorowie ukrywali jako to: 1) Borastus Gregorius U. Jur. D[r]. Secr. regii Sacelli et bibliothecar.: Eventilatio literarum quas Basilius Golinius Acad. Crac. Rector ad Sochaceviensem aliosque aliquot Nobilitatis Poloniae Conventus ante publica Regni Comitia habitos scripsit de Patribus Soc. Jes. ad Academiam Cracovien non admittendis facta. Brunsbergae, typis Georgii Schonfels 1623. 4to Kart 24 (ded. Marcinowi Szyszkowskiemu bisk. krak. ... z Warszawy 1623). 2) Zakrzewski Stanisław Canon. reg.: Proca Dawidowa pięcią kamieni uzbrojona, abo List pokorny do JM. PP. Posłów Koła rycerskiego na Sejm przyszły w r. 1623 przeciwko małomądremu ... pisaniu JM. PP. Akademików krakows. na Sejmiki przeszłe Sejm uprzedzające na świątobliwy i niewinny zakon jezuicki przystanemu.... (b. m.) d. 7 Januar. 1623. 4to Kart 4. – Przeciwko tym pismom odpowiedzieli Akademicy następnemi: a) Tarcz obrony Professorów Akademiey Krak. przeciwko Procy Dawidowej x. Stanisława Zakrzewskiego. (b. m.) 1623. 4to Kart 16. – b) Vitellius Jacobus Prof. facult. phil. Decanus: Confutatio convicii a F. Stanislao Zakrzewski contra Academiam Crac. in Comitiis Varsavien. iactati. Cracoviae in off. typ. Fr. Caesarii 1623. 4to Kart 18. – c) Praeclaides Jo. S. Theol. Baccal. et Prof.: Vindiciae scripto in Academicos F. Stanislai Zakrzewski ad nuntios municipales oppositae. Cracoviae d. 18 Febr. in off. Mathiae Andreoviensis, 4to Kart 15. – d) Obżałowanie przeciwko OO. Jezuitom za Akademią Krakowską, przez jednego Alumna tejże Akademii, Szlachcica polskiego na Sejm podane. (b. m.) 1623. 4to Kart 14.

1624. Commut. aestiv. ~~[illegible]~~ Rector Jacobus Najmanowic (5ª vice)
Commut. hiem. Rector: Sebastianus Krupka J. U. Dr. et Prof. Canonicus cathedr. Crac. Praepositus S. Jacobi Casimir. (+1626)

1624 circa festum S. Bartholomei – Pestis in Cracovia, in Julio studia dimissa ob pestem (durantem ad Decembr.)

1624 w czerwcu Jezuici w Krakowie u S. Piotra otwierają w szkołach kursa humaniorów i filozofii.

1624 Comut. hibern. – Wszyscy Professorowie Akademii zobowiązują się obopolnie podpisami, iż sprawy akademii z Jezuitami do żywego bronić będą, iż na żadną ugodę z Jezuitami co do szkół nie przystaną. (Nie sprzeciwiali się Akademicy szkołom zakonnym jezuickim dla swych członków prywatnym – tylko niechcieli aby Jezuici otworzyli publiczne dla obcych szkoły, o co głównie Jezuitom chodziło.)

1624 d. 2 Novembr. – Mikołaj Lancicius rektor Collegii Cracov. ad S. Petrum Soc. Jes. (syn zmarłego Daniela z Łęczycy drukarza pinczowskiego) dowiedziawszy się iż Akademicy na przyszłym proszowskim Sejmik(u) chcą wnieść zażalenie przeciw ~~[illegible]~~ (Jezuitom o szkoły, pisze z Czerniechowic d. 2 Novembr. 1624 list do Hieronima Przyłęckiego stolnika Krak. posyłając mu Informacyą w sprawie otwarcia szkół jezuickich, z prośbą aby takową rozszerzał pomiędzy Szlachtą na Sejmiku proszowskim. W tej Informacyi czyli Liście pisze między innemi Lancicius: „Tak też nie „krzywda, że nowi nauczyciele przystępują, którzy uczciwemi naukami darmo, pilnie, dru„gim nic nie wydzierając, chcą znieść nieprzyjacioły boże, kościelnej rzeczypospolitej „duchowne, ale wielom szkodliwe, haeresim, impietatem et ignorantiam.... Przeczytaliś„my wszystkie ich prawa do szkół ich należące, które był dał nieboszczyk x. Janidło „Królowi JM.: niemasz w nich tego, żeby się nam w Krakowie uczyć niegodziło. A mają „li co takiego, niech pokażą, damy pokój szkołom.... Mamy na to i dwu Królów „polskich przywileje: mamy nawet i samej Akademii Krakowskiej wyraźny i szcze„gólny Konsens, non privato nomine, sed nomine totius Universitatis Cracov., „dany r. 1581..... Jakaż się tedy im od nas krzywda dzieje, kiedy to chcemy czynić, „co nam wolno, i za własnem ich pozwoleniem..... Sam rektor nieb. x. Górski samo„siodm stanąwszy przed Nuncyuszem, to na co już była zezwoliła Akademia, juridice „potwierdził... zaczem idzie, że chociaby mieli jaki dawny przywilej naszym szkołom „przeciwny (którego pewnie nie mają), niebyłby nam nieszkodził, bo swoem zezwoleniem „na nasze szkoły onemu derogowali i onego odstąpili. Przydam i to, że tem bronie„niem szkół naszych, libertati equestri gwałt się dzieje: bo wolno szlachcie uczyć się „gdzie chce. Przeto bronić tego, żeby szlacheckie dzieci, nigdzie indziej jeno w Akademi„cy się uczyły, jest wolność szlachecką więzić i wiązać i subtelną drogę pokazować, „jako wyższe urzędy mogą sensim w inszych rzeczach szlachecką wolność ścisKać i „onej skrzydła ucinać. Co miałoby WM m[ości]m miłościwym Panom oczy otworzyć. Vestra res

„agitur: a cięższa jest jeszcze ta rzecz i subtelna niewola, kiedy ją na Szlachtę kła-
„dzie nieszlachta. Ale mam nadzieję w P. Bogu, że nas Rzym od tej niewoli obroni: bo
„się Panowie Akademiey udali ad Judicium Sacrae Rotae Romanae, i pozwali już mego
„plenipotenta d. 28 Junii, jako mi pisano nazajutrz z Rzymu....." (Mscr. Bibl. Univ. Crac.
in 4to (Nr 525) AA. XIII. 20; Nr Inv. nov. 2363). – Zakommunikował odpis tegoż listu x.
Jakub Najmanowicz Rektor Akademii Krak. Janowi Broscyusowi, który właśnie po
czteroletnim pobycie we Włoszech, gdzie się kształcił w Medycynie, r. 1624 do Krakowa
powrócił; ten kommentując powyższy list między innemi napisał: „Azaż to się zgadza
„z zasadą Chrześciaństwa: niewolą kładzie na szlachtę nieszlachta. Widać że x. Lan-
„cicius nie zna, iż prawdziwe szlachectwo zasadza się na naukach i na bohaterstwie.
„Albożto nadaremnie ś. p. Król Jagiełło nadał Akademii w herbie berła? Ad tranquilli-
„tatem studiorum sceptris Academiae insignimur, non ad ullam jactantiam.....

1624 d. 27 Sierp. umiera Jan Achacy Kmita podstarości tyszowiecki sławny poeta polski
rodem z Olkusza, został r. 1593 Baccal. Art. w Uniwersytecie krakow.

1624 Jezuici przez Nuncyusza apost. tentują o zgodę z Akademią Krak. – lecz na-
daremnie.

1624 d. 14 Junii – Adamus Opatovius et Martinus Gilewski S. Theol. Doctores Ro-
mae promoti, incorporati facultati theologicae Universitatis Cracov.

1624 d. 13 Lipca powrócił Jan Broscius z Włoch do Krakowa, otrzymawszy w Padwie d. 11 Sierpnia
1623 stopień Doktora Medycyny.

40

1624. Mikołaj Lancicius Jezuita wydał bezimiennie w Niemczech: Theologi cujusdam Epistola ad quendam Magnatem scire cupientem, quomodo possit distribuere bona sua temporalia, ad pios usus, cum utilitate quam maxima animae suae: et, cui Ordini regulari unam e zepotibus suis vitae religiosae desiderio captum deberet addicere. s. l. 1624. 8o str. 29 W piśmie tym radzi wstępować do Zakonu Jezuitów i temuż robić zapisy, potępiając inne zakony (może to dotyczy młodego Zborowskiego lub Magnińskiego). Na to odpisał Karmelita bosy Nicolaus a Jesu Maria (Opacki) bawiąc w Rzymie: Apologia perfectionis vitae spiritualis. Romae typ. Franc. Corbelletti, 1626 i 1628. 4to Cracoviae typ. Valer. Piątkowski 1627. 4o. Duaci ex off. Balthas. Belleri 1632, Parisiis Barchinonae 1629 (dzieło to ma także tytuł: Propugnaculum i Altare. - Opackiemu chodziło o fundusze zapisane przez Józefa Korsaka klasztorowi Karmelitów bosych w Głębokiem. Ob. Jocher III. 190)

1625. Struve Henryk profesor filozofii w Szkole głównej warszaws-
kiej (Wykład systematyczny logiki. Warszawa 1869 Część wstępna, str.
155-159) tak określa owczesne dążenia co do nauk Jezuitów: „Cha-
rakterystycznym znamieniem okresu jezuickiego jest zacofa-
nie, wsteczność”; gdyż nietylko że nie rozwinięto dalej samodziel-
nych dążności myśli filozoficznej w kraju; ale nadto gwałtownie
wskrzeszano i w naród wszczepiano bezmyślne szermierki śred-
niowiecznego scholastycyzmu, z jasnym celem systematycznego
zdeptania wszelkich zarodków oświaty narodowej. Ciemnota i
demoralizacya narodów były głównem hasłem Jezuitów, głów-
nym środkiem, przy pomocy którego dążyli do bezwzględnego
panowania nad światem. Niestety w 200letnim prawie okresie
ich panowania w Polsce udało im się zepchnąć naród na długie
czasy z drogi nowoczesnego postępu i wyrobić z niego uległego
służebnika ich celów..... W celu despotyzmu hierarchicznego
Jezuici wprowadzili do szkół jako język wykładowy łacinę,
zabraniając pod surowemi karami użycia języka ojczystego,
przez co ani nauki ani filozofia w duchu nowszych czasów
rozwijać się niemogły. (Świadczy o tem wyraźnie plan nauk
napisany w Rzymie przez Akwawiwę Jenerała Jezuitów r. 1584,
ogłoszony r. 1599 pod tytułem: Ratio et institutio studiorum So-
cietatis Jesu, a obowiązujący z małemi odmianami aż po dzień
dzisiejszy.) Nadto ograniczali wszelką samodzielność tak w
uczniach jako też w profesorach nawet najwyższych zakładów
t.j. Akademij. Uczniom z największą stanowczością wzbroniono
wypowiadać piśmem lub mową zdania, których wesprzeć nie mogą

powagą autora aprobowanego przez zakon; dla profesorów zaś wydali instrukcję, która nietylko że ogranicza wszelką samodzielność ich zdania, ale nadto wymaga, aby bez względu na własne przekonanie uczyli tego, co zakon nakazuje. Obok takiego uciemiężenia wszelkiego samodzielnego badania prawdy, jezuityzm wywierał pod względem moralnym wpływ jak najgorszy. Nauka a tem samem i filozofia nie mogą się rozwijać, jak tylko na podstawie bezinteresownej miłości prawdy, czystej sumienności i moralności. Tymczasem jezuityzm te cnoty nietylko lekceważył, ale nawet systematycznie wytępiał, bo ich rozwinięcie narażało go na demaskowanie przed światem. Dla tego już w szkołach pod formą takzwanej emulacyi pielęgnowano skrytość i denuncyacyę, wzajemne niedowierzanie, a w książkach dotyczących etyki, i aprobowanych przez przełożonych, wpajano w narody zasady gwałcące najprostsze wymagania moralności. To wszystko zaś czyniono z jasnym celem korzystania z ciemnoty i moralnego upadku narodów. Że wobec tych dążności Jezuitów i ich bezwzględnego panowania w Polsce w tym okresie, o dalszym rozwoju nauki i filozofii mowy być nie mogło, to pojmie łatwo każdy, kto sam nie jest Jezuitą..... Szkoły ich pielęgnowały pod względem teoretycznym płytkość, powierzchowność i sofistyczną kazuistykę; pod względem zaś praktycznym zachęcały do bezprawi wszelkiego rodzaju przeciwko wszystkim, którzy nienależeli do przyjaciół jezuityzmu; jedno zaś i drugie pociągało za sobą zupełny upadek zarówno nauk, jak i moralności i obyczajów." (p. Raumer: Geschichte der Paedagogik 1843. Tom I str. 302 – Griesinger T. Die Jesuiten. Vollständige Geschichte ihrer offenen und geheimen Wirksamkeit. 1866. T. II str. 154. – Łukaszewicz J.: Zakłady naukowe w Koronie i W. K. Litewskiem T. II str. 47. – Sołtykowicz: O stanie Akademii Krak. str. 565)

1625 Jan Brosius wydaje bezimiennie książkę przeciw Jezuitom, zwaną: Gratis
plebański czyli Rozmowa plebana z ziemianinem w trzech dyskursach. Książ-
kę tę bez tytułu, miejsca druku i roku drukował Andrzej Piotrkowczyk w Wiel-
kiejnocy (wsi różnowierców). Wydana in 4to liczy kart 27, paginatura poczyna się od
str. 41 i idzie do str. 50, reszta nie ma paginatury; arkusze oznaczone kustoszami
F. do N. Na początku napis: Gratis abo Dyskurs I Ziemianina z plebanem; — dalej
Przywilej abo Dyskurs II — wreszcie: Consens abo Dyskurs III. Do napisania tej książ-
ki był głównie powodem list x. Lancicinusa rektora Jezuitów krak. rozesłany po-
między szlachtę. W dyskursie I (Gratis) wykazana jest czczość metodyki i sposobu nau-
czania w szkołach jezuickich, oraz podstępy w zbieraniu majątków; w dyskursie II (Przy-
wilej) i w III (Consens) zarzuca im kłamstwo. — Jezuici krakowscy dotknięci do żywego
tym pismem, które wywracało ich ostawione Ratio studiorum ułożone w Rzymie
1584 r. za jeneralstwa Akwawiwy (a które w naszych czasach jenerał jezuitów Jan
Roothaan w Rzymie d. 25 lipca 1832 znowu ogłosił, zmieniwszy tylko porządek, zosta-
wiając rzecz nietkniętą, p. t. Ratio atque institutio studiorum Societatis Jesu.
Romae 1832. 8vo, chcąc omamić świat że w naukach jezuickich poczyniono odpowied-
nie duchowi czasu postępy) — zanieśli przeciw Gratisowi skargę do grodu krakow-
skiego (Cracoviae feria 4ta ante festum S. Catharinae 1625). — Gabriel hr. Tarnowski
starosta krak. zwolennik Jezuitów (który im nawet r. 1622 dobra Uście zapisał) chciał
nawet złapanego drukarza (Andrzeja) Piotrkowczyka na gardle ukarać, lecz skończyło się na
tem iż d. 19 Novembr. 1625 za dekretem starosty, drukarz Piotrkowczyk przez kata
u pręgi rózgami był sieczony, z miasta wyświecony, a księgi Gratis spalone zos-
tały. Gdy drukarz Franciszek Cezary to ostre postępowanie z swym kolegą przy-
ganiał, nasłał za namową Jezuitów wicegerent Rożanka grodzkich hajduków,
którzy d. 22 Novembr. 1625 wpadłszy do mieszkania Cezarego na Św. Anny ulicy,
takowego nielitościwie obuchami zbili.
Jezuita Ignacy Bembus wydaje bezimiennie: „Krótka sprawa o nowem Collegium
„OO. Soc. Jes. u S. Piotra w Krakowie dla niewiadomych wydana od jednego obojej
„stronie życzliwego. W Krakowie 1625." 4to Kart 13. — Studenci akademiccy wpadają do dru-
karni Antoniego Wosińskiego przy Mikołajskiej ulicy gdzie się to pismo Bembusa drukowało,
robią d. 14 grudnia 1625 szkody w tejże drukarni, a samo pisemko na czterech rogach rynku palą.

1625 Jezuici dowiedziawszy się że autorem anonimem wydanego dziełka Gratis był Jan Broscius, skarżą takowego przed Gabrielem hr. Tarnowskim starostą krakow. Ten niemogąc ukarać Brosciusa, który jako akademik niepodlegał władzy starosty, posłał d. 29 listopada 1625 Marcina Rożankę wicegerenta i sędziego grodzkiego krak. do rektora Jakuba Najmanowicza domagając się ukarania Brosciusa. Rektor orzekł, iż niewidzi przyczyny do ukarania Brosciusa, ale owszem z całą akademią podziela zdanie wypowiedziane w Gratysie. Odpowiedź tę wciągnięto do ksiąg grodu krakow. (Actum in castro Cracov. sabbato in vigilia festi S. Andreae Ap. 1625. Lib. Relat. castr. Crac. Tom 50 pag. 1713) Zarazem oświadczył Najmanowicz, iż członkowie Uniwersytetu, chociażby mieli głowami przypłacić, niepoprzestaną walki z Jezuitami i praw swych bronić będą.

1625 d. 1 Septembr. Jan Broscius posyła do Rzymu kardynałowi Kosmus de Torres niegdyś nuncyuszowi w Polsce obszerny memoriał objaśniający stan sprawy akademii z Jezuitami. Memoriał ten posłał na ręce Abrahama Bzowskiego historyografa papieskiego.

1625 d. 5 Czerwca umiera Bazyli Goleń Dr. Teol. kanonik katedr. krak. kilkakrotnie rektor mając przeszło 80 lat. Zowią go rozmaicie: Golinius, Golinensis, Goleń, Fabricius. Zwał się właściwie Błażej, a imię Bazyli otrzymał przy bierzmowaniu; wpisany do metryki jako uczeń w kursie zimowym 1567: Blasius Simonis a Golcena (Golizna ?); r. 1570 został Bacal. Art.; r. 1575 Mgr. Art. był najprzód Seniorem Szkoły P. Maryi, r. 1583 Decanus facult. art. Collega minor, Senior Bursae pauperum, Collega major, od r. 1599 Praepositus S. Flor., od 1603 Dr. Teol.; r. 1617 został Rektorem, był Prof. Teol.

1625 Marcin Gilowski zwany Bularni Dr. Teol. i Prof. Dziekan S. Anny wystawił swoim kosztem drewniany ołtarz na cześć S. Anny przy grobie bł. Jana Kantego w kościele S. Anny.

1625 Commut. aestiv. Rector: Jacobus Najmanowic (6a vice)
Commut. hiem. Rector: Jacobus Najmanowic (7a vice)

1625. d. 5 Maji. – Uniwersytet najmuje za prokuratora do sprawy z Jezuitami w Rzymie Armenius Agnellinus.

d. 28 Junii umiera Sebastian Krupka Kanon. Krak. od r. 1616, rektor r. 1607, po nim zostaje rektor Najmanowicz Jakób

d. 5 Junii umiera Golinius (Basilius Goleń) Kanon. Krak. po nim bierze kanonię Daniel Sigonius d. 20 Junii

1625 w Marcu. Jezuici otwierają szkoły w Kollegium swem S.S. Piotra i Pawła uzyskawszy na to od Króla przywilej ad malam informationem. Akademicy doręczają po wielkiejnocy Inhibicyą papieską; protestują obie strony. Akademicy wytaczają w tym względzie [redacted] Jezuitom w Rzymie przed Trybunałem Rotae Romanae (którą popiera w Rzymie wysłany Akademik x. Borovius) proces: de jure docendi Cracoviae. Mikołaj Lancicius rektor Collegium S. Piotra jedzie w tej sprawie do Rzymu.

" " d. 15 Maja. Studenci akademiccy zszedłszy się z jezuickimi na ulicy Grodzkiej wszczynają kłótnię, wskutek której przyszło do bitki, w której użyto broni i poraniono kilku. Zaledwie Magistrat rozegnał walczących. Zaszły o to protestacye do grodu Krak.

" " d. 30 Maja. Studenci jezuiccy idąc z przedmieścia fórtką S. Anny, siekli w okna mieszkania x. Borovinsa w Collegium wielkim, podbechtani od Jezuitów. Wypadli za nimi Studenci akademiccy z Burs i gonili studentów aż w Grodzką ulicę. Król Zygmunt III i biskup Krakow. karcą o to Najmanowicza Rektora, który owe tumulty nazywa tylko fraszką dziecinną.

" " d. 13 Junii ponowiły się znowu [redacted] burdy studenckie, student jezuicki Grabkowski pojedynkuje się na Grodzkiej ulicy z studentem [redacted] akademickim z Stanisławem Ptaszkowskim zwanym Przepiórka (rodem z Piątku). Gdy coraz większa wzmagała się wrzawa wypadli ukryci w domu Oleskich (obok Collegium Jurisperitorum) hajduny zamkowi w liczbie 40 wysłani przez Marcina z Chotla Rożankę wicesgerenta i sędziego grodzkiego Krak. i obkładali najprzód obuchami studentów akademickich, a gdy sięci do kamieni porwali, dali hajducy z muszkietów ognia, przyczem zastrzelono owego studenta Ptaszkowskiego, a do graniono (między temi studentów Hieronima Czarnawskiego, Piotra Łaszcza, Macieja Koteckiego). Hajducy strzelając gonią [redacted] studentów od Kościoła S. Piotra aż na cmentarz Kościoła WWSS.

1625 d. 13 Junii. Tegoż dnia studenci akademiccy, mając na czele mistrza Wawrzyńca Karyńskiego niosą ciało zastrzelonego studenta Płaszkowskiego na zamek krakowski, w celu urzędowej obdukcyi i zaniesienia w grodzie protestacyi. - Rożanka nie dozwolił ciała wpuścić na zamek i rozkazał hajdukom obić dwóch studentów Jana Łuckiego i Ambrożego Złockiego obuchami i pojmanych do wieży zamknął. Akademicy wyprawiają suty pogrzeb zastrzelonemu Płaszkowskiemu, a jeden z Akademików ma przytem mowę drukowaną pod tytułem: Oratia na pogrzebie (od Jezuitów zabitego) Akademika w Krakowie 1625 i Echo lugubre contra Patres Soc. Jes. resonans.

Sprawa o zabójstwo Płaszkowskiego wytoczona przed Króla, który Jezuitów uniewinnia i ostro sprawców tumultu sądzić przykazuje. - Jezuita Krzywokolski udaje się do Najmanowicza rektora, chcąc go naktonic do pogodzenia się z Jezuitami; na co tenże niechce przystać. - Szlachta popiera Akademię.

1625 d. 3 Decembr. Rektor Jakob Najmanowicz wydaje edykt, którym wszelkie promocye odbyte gdzie indziej uważa za nieważne.

1625 d. 23 Czerwca, w Warszawie - Zygmunt III poleca Gabrielowi hr. Tarnowskiemu staroście Krak. aby zabiegał tumultom w Krakowie ponieważ pod pretextem Akademii Krak. uderzono na dzieci szlacheckie Collegium Soc. Jes. i piechotę zamkową przyczem do mężobojstwa przyszło; nakazaje więc aby pilną inkwizycyą uczynił, wezwawszy Rektora, aby winnych ukarał i ludzie luźne z miasta wypędzić kazał. (Lib. Relat. castr. Crac. Tom 50)

1625 fer. 6a ante fest. Nativit. B. Mariae (in Septembri) - Atanazy Zgłobicki i inni studenci Kollegium jezuickiego zanoszą manifest do grodu Krak. o pobicie przez studentów Akademii Krak. na Zwierzyńcu dnia wczorajszego (Lib. Relat.)

1625 d. 19 Novembr. Joanni Brosció Curzeloviensi Prof. Astrologiae reservatur Canonicatus S. Annae.

1625 d. 17 Martii - Mathias Blosius S. Theol. Dr Romae promotus - incorporatus facultati theologicae Cracoviae.

1625 d. 5 Junii obiit Basilius (Blasius) Golinius sive Golinensis (Fabricius) - (Goleń recte) super 80 an. aetatis. Baccal. art. 1575, Senior Scholae B. Mariae, Collega minor et Senior Bursae Pauperum, ab a. 1586 Collega major, S. Theol. Doct. et Prof., ab a. 1600 Praepositus S. Floriani, Decanus facult. theol. Canonicus cathedr. Crac. aliquoties Rector Univ. Crac. (Podług Starowolskiego Monum. umarł Nonis Junii 1625 - podług Radymińskiego Centuriae + 20 Junii 1625 - a podług Krzyżkowskiego Pamiątka str. 14 mylnie + 7 Czerwca 1605.) - bronił Akademii przeciw Jezuitom.

1625 Mateusz Bembus jezuita wydaje bezimiennie: Krótka sprawa o nowym Collegium Ojców Jezuitów w Krakowie dla niewiadomych wydana. Kraków 1625. 4to 3 1/4 ark. prof. matem.
(Druk. u Antoniego Wosińskiego)

1625 w Październiku. — Jan Broscius drukuje bezimiennie: Gratis (bez tytułu, m. dr. i r.) 4to 6 3/4 ark. Składa się z 3 rozmów: a) [gratis] w niej dowodzi, że Jezuici, lubo udają iż gratis uczą, jednakże wielkie ztąd ciągną korzyści. b) Przywilej, tyczy się nadań przez Królów Akademii uczynionych. c) Consens, mówi o mniemanem udzieleniu przez Akademię Krak. Jezuitom w r. 1583 pozwolenia otworzenia szkół w Krakowie. — Dziełko to miało być drukowane w Wielkiejnocy w drukarni luterskiej. Jezuici wyjednali, że pismo to było zakazane, palone u pręgierza, a drukarzy wysmagano i wyświecono. — Fryderyk Szembek jezuita wydał odpowiedź na tego Gratisa.
Na to dzieło odpowiedział bezimiennie Fryderyk Szembek S.J.: Gratis plebański, Gratis wywiedziony z jezuickich szkołach krakowskich, mędrszym niż przyszedł do domu się wracający, to jest Respons na Dyskurs plebański o Kollegium Jezuickim Krakowskim Gratis nazwany... do druku podany przez Josepha Pięknorzeckiego. Poznań 1627. 4to. Studenci z Bursy Jeruzalem d. 11 Stycznia 1628 tę książkę Pięknorzeckiego publicznie palili.
Gratisa Brosciusowego spalono publicznie 1625 d. 19 Novembr. a drukarza Piotrkowczyka u pręgierza wyświeczono i wyświecono z miasta.

1626. Commut. aestiv. Rector Jacobus Najmanowic (8va vice)
Commut. hiem. Rector Daniel Sigonius Lelovienscis S. Theol. Licentiat. et Prof. Canonicus Cracov.

1626 w Sept. Ustiensis canon. crac. in causa Universitatis Romam proficis-citur

1626 d. 3 Aprilis, Varsaviae. – Zygmunt III z powodu iż złośliwe pogłoski oskarża-
ją Jezuitów Krak. jakoby byli autorami zastrzelenia studenta Bartłomieja Przepiór-
ki Bątkowskiego Ptaszkowskiego, które to pogłoski i do Rzymu się doniosły,
oraz z powodu iż przy pogrzebie tegoż Przepiórki jeden z studentów obwoływał w
rynku Jezuitów za sprawców tej zbrodni – oświadcza, iż przejrzawszy akta tej
sprawy przekonał się iż Jezuici Krakowscy zupełnie są niewinni, lecz autorami
właściwemi są „discoli et indisciplinales alumni Academiae Crac." Którzy d. 13
Junii 1625 napadłszy studentów jezuickich i straż zamkową broniącą bezpieczeń-
stwa, stali się przyczyną rozruchu w którym straż zamkowa w obronie swej za-
strzeliła owego Przepiórkę. Przetoż oświadcza Król, iż wszelkie niesłuszne spotwa-
rzanie Jezuitów uważa za oszczerstwo które karać będzie. (Lib. Relat. castr. crac.
Tom 51)

1626 Z powodu znacznej liczby uczniów (292) w Klassie Grammatices, dodano do Szkół Nowodwor-
skich czwartą Klassę: Schola elementorum Grammaticae do której zapisano 130 uczniów
(prócz tego było w ~~[illegible]~~ Klassie Grammatices 292, w Poeseos 140, w Dialect. et Rhetor 100)

1626 Jezuici przez niektórych biskupów i mając za sobą Króla, tentują nadaremnie o zgodę
z Akademią.

1626 Mors Basilii Golinii S. Th. Doct. Canon. Crac.

1626 d. 5 Julii: Professio Graeca quae ab aliquot annis vacabat collata est Adamo Draski Coll. Min.

+ Romae ~~[illegible]~~ 1651.

1627 Commut. aestiv. Rector: Christophorus Najmanowicz Dr Med. et Prof. Consul Crac. + 23 Decembr. 1651 Romae.
Commut. hiem. Rector: Albertus Borovius S. Theol. Doct. et Prof. Canonicus S. Floriani et Scarbimirien. (+13 Julii 1646 aetatis 74 annorum).

1627 d. 6 Maja. – Rektor i Uniwersytet w Lowanium piszą do Uniwersytetu Krak. wyrażając swe współczucie i zachęcając do dalszej walki przeciw Jezuitom. Na co odpowiedział Uniwersytet Krak. dziękując za okazane współczucie.

1627 Jezuita Fryderyk Szembek pod przybranym nazwiskiem Józefa Pięknorzeckiego, wydaje obszerne dzieło: Gratis plebański gratis wywiedziony w jezuickich szkołach krakowskich, to jest Respons na Dyskurs plebański o Collegium Jezuickim Krakowskim Gratis nazwany. Poznań 1627. 4to str. 10. 481. i 8.

1627 d. 25 Octobr. Uniwersytet wysyła na sejm do Warszawy Jana Bandorkowicza i Jana Brożka w sprawach Akademii z Jezuitami.

1627 Melchior Stephanides scholastyk zamojski zostaje Dr Jur. Utr. Zywiecki Joannes Senior Scholae B. Mariae wydaje z tego powodu panegiryk.

1627 d. 17 Junii in decanatu facult. med. Christophori Naymanowic Phil. et Med. Doct. et Prof. ordinarii, Mgr Gabriel Ochocki Senior Bursae Philosoph. creatus Baccalaur. Medic., praeceptorem habuit Mathiam Woienski. – d. 18 Junii promotus in Baccal. Med. Gregorius Lomzinski Senior Scholae S. Spiritus, non ad Cathedram sed iure hospitum et ad faciendam praxim tantummodo. Ad examen assignata erant ei puncta: Aphorismus tertius Sectionis primae, item pro casu Pleuriticus in latere dextro, hieme annorum triginta. (Protocollon Conclus. facult. med. p. 2)

f apud Vicecancellarium

1627 die S. Hedvigis. – In facultate medica pro commut. hiem Decanus ~~[illegible]~~ electus Joannes Brochwic Mitkowski Med. Doct. et Prof. ex fundatione Miechovitae – Lectiones ita dispositae: Christophorus Naimanowic (Aphorismorum Hippocratis Lectio 1a) hora 19 – Mathias Woienski Prof. ex fundatione Petri Posnaniensis (Tractatus de peste) hora 21 pomeridiana – Joannes Mitkowski (Nonum Rhasis ad Almansorem) hora 20. – Joannes Petricius (Prim. Fen. Can. Avicen. hora 22 pomerid.

1627 Poczęto z Akademią traktować o założenie Bursy Sisinii; Akademia wzięła ~~to~~ pod naradę. Exekutorowie testamentu olim Mathiae Sisinii Canonici Vladislav. lokują na wsi Kostrzeszynie (Mikołaja Ossolińskiego) 8300 złp. i później dodatkowo w 1634 roku 1700 złp. (razem 10,000 złp) dla tej bursy.

1627 d. 1 Czerwca. Marcin Szyszkowski bisk. krak. na prośbę Rektora i Profesorów wyznacza osobną Komisyę złożoną z Jana Foxa archidyak. krak. Łukasza Doktoryusza kanon. kat. krak. Jakuba Najmanowicza kan. kat. krak. i Marcina Kłocińskiego proboszcza kościoła Bożego Ciała kanoników lateran. – w celu zbadania cudów i zdania sprawy o świątobliwości Jana Kantego

1627 fer. 2a post fest. Circumcisionis. – Zygmunt Warzowski rotmistrz hajduków zamkowych krak. zanosi do akt grodzkich krak. protestacyą przeciw Jakubowi Najmanowiczowi byłemu rektorowi Akad. i przeciw Maciejowi Bursowiczowi studentowi, iż niesłusznie na niego poenam infamiae w trybunale wyjednali albowiem przez miesiące Listopad, Grudzień (1625) i połowę Stycznia (1626) studenci zebrani zbrojno w kupach niepokoili miasto; również niesłusznie skarzyli go, jakoby d. 2 Januar. 1626 z hajdukami w nocy strzelał do szkoły Św. Anny; jakoby fer. 5a post Epiphaniam podczas pogrzebu Jana Frydrychowskiego kanon. krak. pojmał studentów Stanisława Niwińskiego i Pawła Paszerowicza; jakoby studenta Macieja Bursowicza poranił; jakoby d. 19 Marca rozpędzał studentów w Collegium majus i jakoby studenta Stanisława Kabackiego pojmał i w Zborowie więził; jakoby we wtorek wielkotygodniowy Teofila Beresiusa bakałarza i Damiana Pajączkowskiego związać, obedrzeć i obuchem zbić kazał; jakoby Sabbato ante dominicam Conductus Paschae w ulicy Kanonnej Mikołaja Turskiego w nogę postrzelił i Łukasza Janczkiego bakałarza zastrzelił. Oświadcza oraz, iż otrzymawszy od Króla Salvum Conductum, poczynił kroki o skasowanie poenae infamiae. (Lib. Relat. Tom 51)

1627 d. 3 Martii Varsaviae. – Zygmunt III król. uwalnia Marcina Rożankę wicesgerenta i sędziego grodzk. krak. a poena infamiae dekretowanej wyrokiem Trybunału na niego, ponieważ się w Grodzie Nowokorczyńskim ugodził z stronami. W sprawie zaś zabicia Ptaszkowskiego daje mu król Glejt (Salvum Conductum) na 6 miesięcy. (Lib. Relat. Tom. 51)

47

1627 w listopadzie Mateusz Bembus Soc. Jes. wydaje bezimiennie w Warszawie: „Obrona Collegium krakowskiego Patrum Soc. Jes. stanom koronnym na sejmie walnym warszaw. 1627 podana. Warszawa w druk. Jana Rossowskiego. 4to 2 1/2 ark. — Na to pismo odpowiedział bezimiennie Jakób Najmanowicz: „Zniesienie obrony Collegium PP. Soc. Jesu w Krakowie stanom koronnym na sejmik walnym warszaw. r. p. 1627 zgromadzonym do przeczytania podane. Kraków, druk. Maciej Andrzejowczyk 1627. 4to 4 ark. — 2a ed. z przydaniem niektórych punktów do nowego Gratisa. tamże 1628. 4to 6 ark. — 3a ed. tamże (1628) 4o ark A–X. (Wydane po synodzie piotrkowskim zabraniającym pism kłótliwych.) Biskup Szyszkowski złajał o to Najmanowicza, kazał mu zabrać wszystkie exemplarze i spalić

1628. Commut. aestiv. Rector: Jacobus Najmanowic (9a vice)
Commut hiem. Rector: Daniel Sigonius. (2 vice)

1628 Gabriel Ochocki promotus in Baccal. Med. praemissa disputatione De motu cordis, disputantibus dd. Medicis et inter alios Georgio Lipan Jur. Utr. et Med. Doct. Equite S. Marci, Proconsule Crac. – Promotio haec facta in magno nobilissimorum hospitum concursu et symphoniacorum praecipuorum concentu. In facultate hac jam a multis annis promotiones erant intermissae.

1628. Komissia delegowana przez Szyszkowskiego bisk. Krak. dla przeprowadzenia inkwizycyi cudów za pomocą Jana Kantego zdziałanych, ukończywszy swą czynność oddaje spisane akta inkwizycyi biskupowi, który takowe poparte prośbą króla Zygmunta III i niektórych Senatorów przesyła do Rzymu papieżowi w celu wyjednania kanonizacyi. Równocześnie biskup Szyszkowski nadaje Janowi Kantemu przydomek błogosławionego, gdyż dotąd miał tylko tytuł wielebnego (venerabilis). Akademia Krakowska urządza osobny fundusz i składkę na koszta kanonizacyi zwany „Peculium beati Joannis Cantii." Fundusz ten aż do r. 1767 w którym nastąpiła kanonizacyja pożarł miliony złotych.

1628 pridie Calend. Decembris, Romae. – Inquisitio S. Rom. Cardinales inquisitores dant mgro Joanni Broscio consensum pro legendis libris prohibitis. (Archiv. Senat. Acad. Nr 12,588 pergam.)

1628 d. 2 Januarii Studenci akademiccy palili na rynku Krak. Regratysa (Gratys wywrócony napisany przez Fryderyka Szembeka Soc. Jes.) księgę jezuicką przez kata i hycle, którą to księgę wydali (Jezuici) przeciw akademickiemu Gratysowi który niebył tak obraźliwy jako ich Regratys; przy bytności nie mało ludzi rozmaitego stanu bo wtenczas był wielki konkurs szlachty na Roki Trzech Królów. „Ludzie narzekali na to, iż z których miała wychodzić pokora i exemplum D. Jesu Chr. gdyż się piszą „Societas Jesu, z tych wyszło zgorszenie". (Ranotkowicz Steph. Casimiriae civitatis origo Mscr. p. 27 v.)

1628 d. 12 Januarii – Laurentius Smieszkowicz Med. Dr alibi promotus, admissus ad responsionem pro loco in facultate medica Univ. Crac.

1628 Podkanclerzy Koronny i Janusz Książę Ostrogski Kasztelan Krak. nastawali aby przedsięwziąć reassumpcyą Ordynacyi Stefana Króla o Studentach, zmienić takową i zaostrzyć; wszelakoż biskup Kujawski Andrzej Lipski i Kanclerz Koronny Jakób Zadzik bronili Uniwersytet Krak.; w tej kłótni rzekł Król: „Dajcie pokój, nie traćcie darmo czasu." (Zapiska Jana Brosciusa)

1628 d. 9 Maja. Akademia wysyła do Warszawy na sejm walny Jana Brosciusa i Jakuba Piotrowickiego, w sprawie z Jezuitami. (Ci deputaci ogłosili 1629 Prawdziwy Summaryusz sprawy)

1628 fer. 5ª post f. S. Valentini. – rev. Joannes Stephanski canon. sandomir. parochus Stęzycens. et piekossoviens. inscribit 524 flor. pro fundando annuo censu reemptionali 36 flp. 20 gr. per modum eleemosinae hebdomadatim diebus sabbativis erogandi per Altaristas B. Mariae V. in circulo crac. in duobus studiosos primario Stęzycenses et in defectu horum Piekossovienses aut alios studiosos pauperes in Academia Cracov. distribuendi – Census iste locatus super lapidea Czerniowska dicta nob. Pauli Piaskowski Casimiriae in platea Wielicensi
(Acta consul. Casimir. Tom. 797 pag. 383)

1628 sabbato post Cinerum in Castro Cracov. – Joannes Zebrzydowski gladifer regni bona Wielmoża et Milonki in districtu crac. pro 35000 flp. cum pacto retroemendi vendit Universitati Cracov. (Nr. Archiv. 4823)
(do tego kupna użyto między innemi summy 1000 flp. r. 1627 d. 21 Maji per Jacobum Chrostkovium pro 2 studiosis pauperibus legowanej. – właściwie była to summa wyderkaufowa lokowana)

fer. 4ª post fest. Purificationis Mariae, in castro Crac.
1628. Kollegium majus Akad. Krak. kupuje za 2000 złp. część wsi Boszczynek (w powiecie proszow.) od Marcyana Glińskiego.

1628 Jezuici krakowscy dybiąc na zagrabienie znacznego majątku po bogatej
pannie Zuzannie Amendownie (córce Stanisława Amendy gwarka olkus=
kiego i mieszczanina krak. który za młodu zwiedziwszy obce kraje i Wschód
od cesarza Maxymiliana otrzymał szlachectwo i Katarzyny Frezerowny
urodzonej ze Stanisława Frezera i Anny Saifred-Bethmanowny), namó=
wili takową do bezżeństwa, a dla lepszego zapewnienia się, wyprawili
d. 5 Marca w niedzielę zapustną 1628 w Kościele S. Barbary uroczysty ob=
chód złożenia ślubów czystości. Po odprawieniu Mszy św. pontyfikal=
nej przez x. Tomasza Oborskiego biskupa laodyckiego sufragana krakow.
prowadzono tęż Amendównę, po przyjęciu kommunii, przed wielki ołtarz z wiel=
ką ozdobą przez krewnych i innych dostojników z zapalonemi świecami.
Przed nią niesiono kosztowny wieniec z pereł i kamieni drogich, pierścień
ślubny i serce złote z napisem: „Christo immortali sponso Susanna Amen=
da se per haec signa dicat sacratque in perpetuum." Co wszystko x. Sufra=
gan z jej ręki odebrawszy, na monstrancyi zawiesił. Dla większego rozgłosu
i ułagodzenia krewnych wydał jezuita Adam Makowski (Wesele święte i wieczne
urodzonej panny Zuzanny Amendownej. Kraków, 1628. 4to) opis tej uroczystości z
kazaniem podczas niej mianem.). — Za tym przykładem poszła bogata pan=
na Barbara Langa w Krakowie, której żywot tenże Makowski (Kwiat
świątobliwego życia szlachetnej p. Barbary Langi. Kraków 1650 i 1655 fol.)
dla naśladowania ogłosił.

(1629) „Prawdziwy Summariusz sprawy między Oycy Jezuitami i Aka=
demikami w Krakowie." b. m. i r. (fol. patent po 1 stronie druk.)
Jako Ojcowie Jezuici weszli do Polski, zaraz Akademicy Krakowscy,
uważając sukcesy ich i przykłady obcych Akademij, zawarli między
sobą za rzecz potrzebną... jak najdalej stronić od nich. – R. 1583
gdy S. Barbarę w Krakowie obejmowali Jezuici, domagali się Akademicy,
żeby w przywileju dołożono: Salvis juribus Universitatis Crac.; ale ich
ubezpieczono, że Jezuici nigdy nie myślą o Szkołach w Krakowie. –
R. 1619 żądano przez x. biskupa Szyszkowskiego, aby przypuścić do
Szkół Jezuity, czyniąc wielkie offerty i kondycye. Odpowiedzieli Akade=
micy, iż wiedzą jak piastować Szkołę Koronną, ani potrzebują professo=
rów jezuickich. Gdy to nie poszło, puścili Jezuity głos i memoryały między
wielkie ludzie, że chcą samych siebie uczyć. – R. 1622 otworzyli Jezuici
Szkoły i poczęli gromadzić młodzież. Akademicy wyprawili na te ich Szkoły Inhibicią
Sacrae Rotae. Robili przeciw temu Jezuity starania w Rzymie i r. 1624
przez Nuncyusza Apostolskiego starali się o Akkomodacyą z Akademikami –
i znowu powtornie r. 1626 za pośrednictwem niektorych biskupow i za
rozkazaniem Króla, tentowali o zgodę. Na to odpowiedzieli Akademicy: 1) Przy wszel=
ka zgoda z Jezuitami ugruntowałaby tylko Szkoły jezuickie; 2) że nacoby dobrowol=
nie Jezuitom pozwolili, tegoby nigdy znieść nie mogli (t. j. dotrzymać nie byliby
w stanie); 3) iż najmniejsza rzecz w Szkołach pozwolona, byłaby przeciwna
Rzeczypospolitej i przysiędze Akademików; 4) nakoniec, że lepiej przeciwnym
„professorom i kapłanom, których cnocie nie zawarty świat, extrema pati, ni=
„żeli sprosnie prodere matkę miłą, która [illegible] ich lubo ubogo karmi, ale obficie zdo=
„bi." – Tymczasem wojowano Akademią w Rzymie prawem. Nakoniec wygrali
OO. Jezuici. Otrzymali 7 decyzyj i 5 dekretów. Ale że idzie o Jus publicum, oświad=
czają Akademicy, „że niepodobna Akademiej stać z Szkołami jezuickiemi w Krakowie,
by ich najmniejsza iskierka była;" że wszystko czynili co należało wiernym Aka=
demikom, wytrzymali wszystkie szturmy, kosztu zdrowia i reputacyey nie żałując
„Teraz, że już więcej nie mogą, i do tego są przywiedzieni, że musi każdy privatim

„se circumspicere: wszytkie ornamenta, privilegia, libertates, immunita-
„tes et totum Jus publicum Academiae od Wielkiego Jagiełła wzięte, pod nogi
„Abnepotis d. Jagellonis pro tunc, a teraz Króla J. M. Pana swego Miłościwego,
„aby iako o swoiej i Koronnej rzeczy, miłościwie zawiadować raczył, uniżenie
„oddawają." (Nr. Archiv. Univ. 16913)

2) „Status causae między Akademikami Krakowskimi, a praetensum Colle-
„gium Krakowskim s. Piotra Ojców Jezuitów (b. m. i r.) fol. połarkusza
na jednej stronie druk. około r. 1625 (Nr. Arch. Univ. 16906)

57

Ushenois Jacobus

1629 (Dla poparcia sprawy Akademii Krak. z Jezuitami w Rzymie, wydaje bezimiennie w Wenecyi: D. O. M. Urbano VIII. Cracovien. Juris legendi pro Universitate generalis Studii Cracovien. contra P.P. Societatis Jesu, Cracoviae, referente in Signatur. W. R. D. Andovilla. Informatio juris et facti. Venetiis, ex typogr. Nicolai Misserini s. a. (1629 mense Novembri) fol. str. 28

1629 Commut. aestiv. Rector: Daniel Sigonius (3a vice
Commut. hiem. Rector: Daniel Sigonius (4a vice) 52

1629 d. 10 Januarii, Varsaviae. – Krol Zygmunt III pisze do papieża w sprawie Aka:
demii wstawiając się za Jezuitami; to do szkół.

1629 d. 16 Febr. do Akademicy piszą do Krola a d. 18 Febr. do Krolowej
w sprawie precziw Jezuitom, oraz d. 25 Febr. do Krolewicza.

1629 d. 17 Sept. Post ascensum Joannis Broscii Curzeloviensis Med. Doct. S. Theol.
Prof. ad Canonicatum S. Annae, creatur in Professorem ordinar. Astrolo:
giae (fundat. Mathiae a Miechow) Joannes Banderkowicz Prof. regius.

1629 d. 23 Martii, Romae. Urban VIII. poleca biskupowi krakowskiemu
przeprowadzenie nowego processu beatyfikacyi Jana Kantego – lecz
sprawa ta aż do r. 1666 ucichła.

1629 d. 6. Grudnia. – Tomasz Zamojski podkanclerzy Koron. starosta Krak.
(który d. 22 Listop. 1629 wjechał na nowe starostwo krakowskie po śmierci
Gabriela Tarnowskiego + 23 Augusti 1628 w Solcu) wydaje uniwersał
dotyczący porządku w Krakowie w czasie rozruchów studenckich.

1629 d. 6. Octobr. Andrzej Tarło (syn Zygmunta kaszt. sandeck. i Barbary) kanonik katedr. krak.
proboszcz tarnowski zapisując kapitule katedr. krak. summę 20,000 złp. z czynszem 600 złp.
na dobrach Zalcznica, Konczyska, Biesnik, Stona i Olpiny lokowaną na różne pobożne le:
gata, między innemi przeznacza rocznie z ~~tej~~ summy, 300 złp. dla akademii krak.
na utrzymanie 6 uczniów (3 z miasta Tarnowa, 3 z Wielkiego Opatowa) z których każdy ma mieć
na roczne utrzymanie 50 złp. (Metrica Novodvorsciana, Archiv. No 111 pag. 46)

1629 d. 20 Julii. – Episcopus Cracov. condemnat ad carceres in Collegio majori per spatium
unius septimanae studiosos Michaelem Kamzelski, Jacobum Strzezoviensem, Andream
Torkowicz, Paulum Borzkowski, Joannem Betkowski, quia paucis ante diebus quendam
presbyterum redeuntem Cracovia in Germaniam ex equo detractum verberibus affecerunt.
Jacobum Waliszewski et Joannem Alancy principales hujus verberationis procuratores
qui sibi fuga consuluerunt, pro excommunicatis declarat.

1629 w lutym deputaci Uniwersytetu Jan Brosciusz i Jakub Piotrowicki podczas sejmu warszawskiego gorliwie się krzątają w sprawie z Jezuitami. D. 16 lutego za przyczynieniem się Jakuba Zadzika Kanclerza w. kor. uzyskali audyencyę u Zygmunta III któremu doręczyli prośbę Akademii. We dwa dni otrzymali jednak przez Kanclerza odmówną odpowiedź Króla, który oświadczył, iż niemoże w Rzymie wstawiać się u papieża za Akademią, ponieważ kilkakrotnie popierał także Jezuitów. Na to odezwał się Brosciusz do Kanclerza: iż król jest ojcem wszystkich swych poddanych i że słońce tak dla Akademii świeci jako i Ojcom Jezuitom. Przy takiem usposobieniu Króla popierającego Jezuitów, niemogli Akademicy nic zyskać u Króla. Wnosili akademicy deputaci osobiście swe prosby do Królowej, do Królewicza Władysława, do Stanisława Łubieńskiego biskupa płockiego, do Macieja Łubieńskiego biskupa poznan. i do Jana Wężyka arcybiskupa gnieznień. wszelakoż bez skutku.

1630 Rect. Com. aest. (Rect.) Adamus Opatovius Dr. et Prof. Jur., decanus S. Annae. (+ d. 4 Novembr. 1647 aetatis 73 annorum)
Com hiem. (Rect.) Adamus Opatovius.

1630 d. 13 Junii. – Akademia zrobiwszy układ z Kapitułą gnieźnieńską, przyjmuje fundacyją Bursy Świniana i wcielą ją do beneficyów akademickich; ordynacyją jednak później spisano.

Dr. Ph. kanon. poznań. i warszaw.
1630 (d. 5 Sept.) Uniwersytet znosi się z x. [redacted] Chawłosem względem wprowadzenia w życie fundacyi Władysławskiego Gabriela (który Chawłosa do traktowania z Akademią umocował względem fundacyi nowych Katedr. Zgodzono się przyjąć fundacyę (Conclus. Univ.) a d. 11 Sept. przyjęto fundacyą Władysławskiego i nowego Collegium w obietnicy.)
in Januario. – Akademia ustępuje dom w którym mieszkał clericus minister altaris S. Bartholomaei na zamku Krakow. Janowi Foxowi, który osadził w nim 4 penitencyarzy przez siebie fundowanych, a Akademii obiecał z tego domu czynsz roczny płacić.

1630 (Martinus) ~~(Mathias)~~ Gilewski (Decanus S. Flor.) Bularni S. Theol. Dr. (1600 Collega major) + urodz. 1579 (76) Dr. S. Theol. Protonotar. apost. został 1628 Dr. teol. – a. 1601 Decanus facult. philos. (pochow. + 1651) umarł 20 Augusti 1630
Jezuici dla przysposobania się rozwijają wielką gorliwość, chodzą do ubogich na ulicach leżących i słuchają ich spowiedzi, miewają kazania w rynkach stanąwszy gdzie na kamieniu i katechizują. (Ranothowicz fol. 139 v.)

1630 ol. Joannes Leopoliensis Prof. Acad. Crac. plebanus in Proszowice. +
" " Albertus Gniazdosza Art. Mgr plebanus in Mara Poremba.
1630 d. 25 Julii mortuus Gregorius Alexander Malinowski Jur. U. Dr. Senior Contubernii Juristarum.

1630 Signatura Sanctiss. R. P. D. Andosilla. Cracovien. Juris legendi. Pro Alma Universitate generalis Studii Cracovien. Contra RR. PP. Soc. Jesu Cracoviae. Factiet Juris. Romae ex typogr. Camerae Apost. 1630. fol. Kart 6 druk. (Prośby Adwokatów uniwersytetu: Camillus Pompilius, Antonius Portius, Hippolitus Merenda – z powodu sądów tej sprawy in 3a Instantia coram D. [redacted] Francisco Maria Ghislerio S. Rotae Auditore et hujus causae Judice commissario)
Ghislerius wydał Wyrok przeciw Akademii. – Jezuici głosili ~~z~~ ambony iż potrzebny był z exkommuniką. – Papież Urban VIII odesłał sprawę Akademii Krak. z Jezuitami do Audytorów Rotae Romanae.

1630 Appellatio ad Urbanum VIII. in causa Juris legendi Cracoviae a certa Sententia Francisci Maria Ghisilerii S. Rotae Auditoris per Universitatem interposita cum Protestatione (Adami Opatovii Rectoris d. 25 Junii 1630) fol. (druk)

[redacted]

1630 d. 15 Aprilis. – Decretum Rotae Romanae (coram Francisco Maria Ghislerio Auditore) w sprawie Akademii przeciw Jezuitom. Akademia przegrała sprawę i skazaną została na koszta 4000 szkudów (czyli 2758 czerw. zł. węg.). Dekret ten prezentowany został d. 22 Czerwca 1630 rektorowi Adamowi Opatoviusowi przez Milewskiego proboszcza lubelskiego (poplecznika Jezuitów) w assystencyi Wojciecha Bolkowskiego notariusza publicznego i 2 księży zamkowych. Przeciw temu dekretowi założył ponownie rektor Opatovius d. 25 Czerwca 1630 Apellacyę do Papieża Urbana VIII. Jezuici zas podali do aktów Konsystorskich Krakowskich protestacyę w Październiku 1630 przeciw Akademii Krak. iż nie chce być posłuszną trzem wyrokom Roty rzymskiej.
Według zdania Jana Brosciusa „Nie mogło być większe głupstwo w sprawie „akademickiej, jako uciekać się do Rzymu, mając silne obrony w prawach „Koronnych."

1630 d. 16 Septembr. Joannes Broscius canon. S. Annae, Prof. Theol. institutus ad Canonicatum S. Floriani.

1630 d. 25 Junii, Cracoviae coram Notario publ. Alber-
to Bolkowski — rev. Adamus Opatovius S. Theol.
Dr. et Prof. rector universit. crac. protestatur
contra sententiam in Rota latam per Rev. Ghisi-
lerium in causa inter Universit. et Patres
Soc. Jes. Cracov. de jure legendi — cum transsumpto
Apellationis a Rectore Univ. Crac. A. 1630 d. 6 April.
per Jacobum Ustiensem J. U. Doct. et S. Theol. Doct.
Prof. procuratorem universitatis ad tertiam in-
stantiam Sedem apostolicam Romae porrectae
oratione apertionis Collegii Soc. Jes. Cracov.
(ob: Appellatio ad Urbanum VIII. in causa Juris
legendi Cracoviae inter Jageloniam Uni-
versitatem ac Religiosos Presbyteros
Soc. Jesu Cracoviae a certa sententia
Francisci Maria Ghisilerii S. Rotae Auditoris
istius Causae Judicis Commissarii per dictam
Universitatem illiusque Rectorem interposita
cum Protestatione. Cracoviae in offic. Mat-
thiae Andreoviensis 1630. fol. k. 5)

in Octobri

1630 (Jezuici Kollegium S. Piotra i Pawła w Krakowie zanoszą
protestacyję do akt duchownych konsystorskich przeciw Akademi-
kom Krakowskim, iż takowi nie chcą być posłuszni wyrokom
S. Rotae Romanae wydanym na korzyść szkół jezuickich lecz
owszem ignorując też wyroki założyli na nowo appellacyję i pro-
testacyję ogłosili przeciw Jezuitom; — że przed szlachtą opacznie tło-
maczą owe wyroki i podbechtali na Sejmikach w różnych Wojewódz-
twach przeciw Jezuitom też szlachtę, przez co dali powód iż niektórzy
publicznie i prywatnie obelżywie się przeciw Stolicy Apostolskiej
wyrażali; — iż nie wymazali z Księg uniwersytetu roty przysięgi

dla uczniów przez byłego rektora Jakuba Szymanowicza zapro=
wadzonej, iż Uczniowie w Krakowie innych Nauczycieli rektorowi nie
podległych słuchać niebędą, i że dotąd tej przysięgi od młodzieży, ze szkodą
szkół jezuickich wymagają; — że Studenci Akademii wypadając z bronią
z cmentarza Kościoła Wszystkich Świętych na idących spokojnie Studentów
jezuickich, takowych napastują słowami obelżywemi i biją, zrywając im
czapki i książki; — że tego roku w Niedzielę to jest w samo Święto Narodze=
nia P. Maryi otwartszy bramę gwałtem wpadli do Collegium S. Piotra, i z ha=
kiem i wrzaskiem niepozwolili jednemu Jezuicie dalszego wykładu, przyczem
na pociechę heretyków wobec licznie zebranej publiczności swą protestacyję
odczytali, przyczem Jakub Madaleński Student z Bursy Długosza Praw=
ników dowodził; — że tegoż dnia zerwali z Collegium jezuickiego tablicę, na
której przybite były tezy scholastyczne; — że zeszłego miesiąca w oktawę
Święta Narodzenia P. Maryi w niedzielę kilku Studentów z Bursy Jerzys=
tów przystawiwszy na dachu drabinę w nocy chcieli napaść na Colle=
gium Jezuickie, przyczem gdy ich jeden z Jezuitów chciał spłoszyć, omal
z rusznicy przez nich zastrzelonym nie został; — że Adam Opatovicius
Rektor Uniwersytetu gdy się mu Jezuici o te napaści skarżyli, nic nie
robił i owszem przed ludźmi całą winę na Jezuitów z uszczerbkiem ich
sławy zganiał; — że d. 19 bieżącego miesiąca studenci akademiccy [zbrojni] (wy=
padłszy z cmentarza Kościoła Wszystkich Świętych na powracających
ze szkół do domu Studentów jezuickich, gdy przez inne osoby odpędzeni
zostali poprzysięgli zemstę Studentom jezuickim i od południa aż do późnej
nocy na nich w ulicy Grodzkiej przed Collegium czatowali, rzucając ka=
mieniami na bramę Collegium i okna szkół jezuickich, przyczem do gorszego
by było przyszło tumultu, gdyby Radcy miejscy nie byli kazali zamknąć bram
miejskich i gdyby był Urząd Starościnskich nie był wysłał pachołków grodz=
kich dla obrony Collegium; — że Professorowie akademiccy chełpliwie roz=
gadywali iż Wyroki (literae executoriales) S. Rotae Romanae żadnej nie
mają mocy i znaczenia, niemogą ich dosięgnąć żadne kary duchowne
z powodu założonej Appellacyi — wskutek czego dają sami powód do dalszych nie=
pokojów i rozruchów.

1631 Rect. Com. aest. Adamus Opatovius
" Com hiem. Jacobus Naymanowicz (10 vice)

1631 d. 12 Martii – Ordinatio fundationis Joannis Raiborski decani Varsov.
Canonici Pultovien. pro studiosis in Academia Crac. per eundem fundatorem
Universitati Crac. transmissa. – Fundator zapisuje swe wioski Gramnice Da-
widy, Gramnice Łady, Gramnice Stary, Gramnice Folwarki czyli Folwarkowo, Zgo-
rzelskie, Skupie i Jeziorki Kapitule Kollegiaty S. Jana Chrzciciela w Warsza-
wie, z obowiązkiem aby Kapituła z dochodów tychże wsi utrzymywała studen-
tów z powiatu czerskiego i warszawskiego województwa mazowiec. w Aka-
demii Krak, 2 części z szlachty, a trzecią część z plebejuszów tyle osób, na ile
fundusz wystarczy. Kapituła prowent dochodowy przesyłać będzie co roku Aka-
demii, która z tej summy każdemu funduszowemu studentowi co tydzień po
45 groszy pol. wypłacać będzie. Prowizor akademiczny tej fundacyi pobierać będzie
rocznie 100 złp. za pracę. Funduszowi tylko za zaleceniem Kapituły warszawskiej przyj-
mowani będą. Funduszowi powinni słuchać 4 publicas lectiones. Sposobiący się do
stanu duchownego mają słuchać lectionem casuum conscientiae; do świeckiego
stanu zaś mają uczęszczać na lekcyje ex historia, geometria militari et arith-
metica fundationis novae Vladislavianae; Classes frequentantes ultra lectiones
Classium mają też tejże arytmetyki słuchać. Prócz tego obowiązani są uczęszczać na
Dysputy Baccalaureorum w niedziele odbywane, składać piśmienne wypracowa-
nia i modlić się za fundatora. Pobierać może funduszowy tylko przez 5 lat a
najwięcej przez 6 lat ów zasiłek. Prowizor ma roczne rachunki składać Kapi-
tule Kollegiaty Warszawskiej (Oryginał tej Ordynacyi na 3 kartach in fol.
jest w Radymiński: Annalium Univ. Crac. Centuria IV pag. 229–233)

1631 d. 13 Lipca. Za staraniem Adama Opatovicsa rektora uniwers. zaprowadzono w Kościele S. Michała Karme: litów bosych bractwo pobożne (Oratorium pietatis academicum); ponieważ Dominikanie, w których Kościele toż bractwo przez Grzegorza XV papieża potwierdzone przez 7 lat istniało, nadal takowe utrzymywać się ociągali. Członkowie studenci tegoż bractwa uczęszczali co nie: dzieli i co święta do Kaplicy w Kościele S. Michała na nabo: żeństwo, oraz spowiadali się i kommunikowali raz na każdy miesiąc i w każde większe święto, oraz odbywali dyscypliny. (Ob: Annales oratorii pietatis Academici apud P.P. Carme: litas discalceatos conventus S. Michaelis et Joseph. Crac. erecti A. 1631 d. 13 Julii – ab a. 1631–1643. Mscr. in fol. Bibl. Uniw. 219.) (Obacz r. 1646.)

1631 d. 2 Octobris. – Maciej Wężyk Widawski chce założyć Kolonię Akademicką z 2 pro: fesorami w Widawie. Uniwersytet ~~[illegible]~~ na instancyją Arcybis: kupa Gnieznieńskiego obiecał wysłać 2 professorów, jeżeli Widawski dla utrzymania Professorów w tej Kolonii ulokuje kapitał 7000 złp. na jakich dobrach i roczny czynsz wypłaci i da na koszta podróży. Jakoż zaraz w dzień po S. św. Leonarda złożył Widawski w Prokuratoryi Uniwersytetu czynsz roczny (od zapisanej summy funduszowej – 7000 złp) 490 złp. a na podróż 50 złp. Wyprawiono więc zaraz do tej nowej Kolonii na Professorów Jana Kurzelowicza Magistra i Jana Pietruckiego Baccalaureum. (Radymiński)

1631 w Czerwcu. Na professora do szkół poznańskich posłany Nagoth.

~~[illegible]~~

1631 d. 24 Aprilis – Rektor wysyła pierwszych nauczycieli do Kolonii akad. w Białej i mistrza i 2 bakałarzy, o czem donosi x. Krzysztofowi Wilskiemu kanonik. Tuck. proboszczowi bialskiemu. – In Commutatione hybern. wysłano tamże na nauczycieli Adama Roszczewicza, Mikołaja Sulikowskiego i Jana Przytuskiego.

1631 sabbato in crastino festi Assumptionis B. M. V. in castro Sandecensi. –

Borcana
Fusoriana
vel Sandecensis.

Bartholomaeus Fusorius Custos, Officialis et concionator Collegiatae Sandecensis, patritius Neosandecensis summam 1000 flp. cum censu annuo 80 flp. locavit super villa Paszyn Consulum Neosandecensium, pro 3 studiosis de Sącz vel Grybow aut Kamionka oriundis in Universitate Cracoviensi publicas lectiones audientibus. (Lib. Archiv. Nr 35 pag. 859) – Ten Bartłomiej Fusorius umarł r. 1638. – Fundacyja dopiero 1644 weszła w życie d. 26 Septembr. gdy wzrósł Kapitał z procentami do 1300 flp.

1631 d. 12 Mai – Adam Strzatka (herbu Ostoja) z Rudz funduje professora geometryi praktycznej i geodezyi w Uniwersyt. Krak. któryby przez cały rok co tydzień jeden raz wykładał geometrią praktyczną; na pensyją professora przeznaczył czynsz roczny 21 grzywien. (Napis wyryty na tablicy marmurowej, wydobytej z Collegium majus) – Podług oryginalnego listu fundacyjnego (in fol. kart 3, w Annales Radymińskiego ⌈Centuria IV pag. 253), Adam Strzatka de Rudze (generosus) zapisuje czynsz roczny 31 grzyw. na fundacyją professora geometryi praktycznej i geodezyj, który co kursu ma mieć w każdym miesiącu najmniej 4 odczyty (lekcyje) i prócz tego co miesiąc raz w polu praktycznie demonstrować, a w Maju i w Czerwcu dwa razy praktycznie w polu uczniów ćwiczyć. Kapitał na ten cel lokował na Kazimierzu (Feria 3a post festum Os. Sanctor. 1629) na Kamienicy Alberta Czechowicza rajcy Kazimiers. (in lapidea aciali eundo ad vicum Judaeorum) i oblatował ten zapis in Actis consul. Casimir. feria 2a post dominic. Jubilate 1631.

Pierwszym professorem geometryi praktycznej (Professio Strzatkoviana) został r. 1631 Paweł Herciusz. Lata ta fundacyja przyszła do skutku za wpływem i poradą Broscius‑a.

W oryginalnym akcie nie jest wymieniona summa Kapitalna, tylko procenta roczne od niej 31 grzyw. (co miało wynosić 40 złp.). Profesora geometryi praktycznej ma wybierać Collegium majus, z pośród grona professorów Collegii majoris vel minoris albo i osobę prywatną. Patronami tej fundacyi mianował Strzatka Rektora Uniwersytetu i Proboszcza S. Floryana.

Wyderkauf tej fundacyi przeniesiono r. 1658 na Kamienicę wdowy i sukcesorów po Franciszku Cezarym; – r. 1688 na ogród Wojciecha Mendy na Garbarach za Kościołem S. Piotra.

W Szczegółowych Wykazach majątku Uniwersytetu Jagiellon. Kraków 1864 wymieniony ten wyderkauf pod pozyc. 130. jako lokowany r. 1734 na Kamienicy Nr 389 Gmina III w summie 725 dukatów czyli 14500 złp. (?)

1631 w październiku umiera Grzegorz Goliński (Golinius) syn Szymona z Nowopola wpisany 1611 do Matrykuły, r. 1615 został Bacal. Art., r. 1618 Mgr. Art. od r. 1624 Collega minor, Professor eloquentiae w Szkołach Poznańskich, Custos Opatovien., mając 38 lat przy śmierci.

1631 Suppressio Congregationis Jesuitissarum per Urbanum VIII.

(in Collegio majori)

1631 d. 2 Aprilis, in rectoratu rev. Adami Opatovii S. Theol. Doct. – gen. Adamus Strzatka de Rudze fundat penes Academiam Cracov. lecturam (professurem) Geometriae practicae, ut professor praeter demonstrationes geometricas etiam geodeticam praxin doceat, tam aestiva quam hiemali commutatione quatuor adminus lectiones singulis mensibus publice faciat et sub finem cujuslibet mensis tempore aliquo commodo easdem probatorum instrumentorum beneficio, in locis ad hoc ipsum idoneis etiam extra muros civitatis ad praxim reducat, Majo et Junio exceptis, quibus quidem singulis dimensiones easdem auditoribus, bis in campis vel in aliis idoneis locis exercere tenebitur. Liberum ei erit Autorum veterum et recentiorum, quorum in dies novae inventiones in lucem prodeunt, ad praelegendum et explicandum assumere, eos tamen potissimum eliget qui non prolixis ambagibus lectores detinent, sed logica et succincta methodo veritatem probant, utpote: Franciscus Vieta, Adrianus Romanus, Villebrord, Snellius, maxime vero ad trigonometricum calculum, in quo summa gloria mathematici continetur studiosos manuducat, in quo genere superiores sunt Joannes Regiomontanus, Joachimus Rheticus, Bartholomeus Pitiscus, Philipp Lansbergius et alii. Professor hujus facultatis habebit pro labore stipendii annui 31 marc. Facultatem eligendi habebunt Majores Collegii Professores. Ipse vero pro hac vice nominavit ad professionem Paulum Hercium Collegam Minorem qui statim ab aestiva commutatione anni 1631 lectiones incipiet cum praxi.† – In hunc finem idem fundator gen Adamus

Strzatkoviana
Fundatio professoris Geometriae practicae per g. Adamum Strzatka de Rudze.

(Katedra Geodezji)

† Patronos hujus fundationis nominat Rectorem et Praepositum S. Floriani, qui negligentem professorem privare censu et hunc proventum ornamentis sepulchri B. Joannis Cantii convertere possunt.

(Libr 44 ~~...~~ Jura et Privilegia Univer. sit. Crac. fol. pag. 247–250)

Strzałka Summam capitalem et censum annuum sibi ~~acceptum~~ per fam. Albertum Czechowicz consulem Casimir. (fer. 3a post f. OO Sanctorum 1629 in Actis Consul. Casimir. inscriptum) donat Academiae Cracov. coram Actis Consular. Casimir fer. 2a in crastino dominicae Jubilate 1631.

(Acta consul. Casimir. Tom 799 pag. 504–506 ubi transsumpt. tot. actus fundationis.)

/: Kapitał ten fundacyjny przeniesiony został później r. 1658 (przez Macieja Tretera r. 1658 wdowy Kamienicy Czechowicza na Kazimierzu na Kamienicy Cezarego w ulicy S. Anny w Krakowie)

Podług aktów radzieckich r. 1629 lokował urodz. Adam Strzałka 725 złp. (po 30 groszy rachując) z rocznym czynszem widerkaufowym 31 grzywien (po 48 groszy rachując) na 2 Kamienicach Alberta Czechowicza rajcy Kazimir. leżących w Ulicy Krakowskiej na Kazimierzu pomiędzy Ulicą Żydowską a domem Alberta Zawackiego mieszczanina Krak. (należącego niegdyś do S. Katarzyny. fer. 3a post f. OO Sanctorum 1629. – Oblat. in Actis consul. Casimir. Tom. 797 pag. 1107)

R. 1688 summa ta fundacyjna przeniesiona z Kamienicy Cezarych na ogród Wojciecha Brendy na Garbarach za kościołkiem S. Piotra.

1631 fer. 3a post fest. Assumpt. B. Mariae V. – Melchior Porembius collega et praepositus collegii majoris w imieniu akademii skarży szlach. Marcina Marchockiego iż wraz z Mikołajem Łackim, Alexandrem Jordanem i znaczną kupą sług uzbrojonych fer. 5a w wigilią Wniebowzięcia P. Maryi 1631 o 23 godzinie wpadli na cmentarz kościoła S. Szczepana i dobywali szkołę S. Stefana, Szymona Sadowicza kantora kościoła P. Maryi w twarz uderzyli i studenta Mateusza Chabanskiego wyglądającego z okna postrzelili. Stamtąd udali się z krzykiem przed szkołę S. Anny gdzie szablami gonili za Franciszkiem Wesslem Kasztelanicem ciechanowskim, strzelali do Bernarda Runowskiego studenta stojącego w drzwiach collegii majoris i do Mikołaja Wysockiego kanonika professora z okna wyglądającego. Potem dobywali i siekli drzwi zawarte szkoły S. Anny, przyczem Mikołaj Łącki *) wołał: „Rozumiecie sk.... synowie że Xiążę umarł iż się was bojemy!" Podobnież szturmowali do collegium majus, do Bursy Jerusalem i Philosophorum strzelając – lecz rektor zakazał wychodzić studentom, dla uniknienia rozruchu.

*) Jerzy Książę Zbaraski Kasztelan Krak. + 29 Lipca 1631.

1631 Albertus Zaleski bedellus seu syndicus Univ. Crac.

1631 Comut. aestiv. – Gornicy podnieśli bunt w Wieliczce i udali pod opiekę studentów krakowskich, którzy im mieli wydać dyplom protekcyjny. – Król wezwał surowo rektora aby skarcił tę swawolę młodzieży i winnych ukarał, by na potem młodzież otuchy do rozruchów górnikom nie dawała. Po uczynionem śledztwie, proskrybowano z Uniwersytetu 4 uczniów ze szkoły S. Szczepana. (Radymiński

1631 d. 21 Maji – Na prośbę Stanisława Lubomirskiego wojewody pozwolono z synami tegoż wyjechać za granicę na 2 lata Professorowi Jakubowi Piotrowickiemu.

(Custos OOSS. mając 42 lat)

1631 d. 13 Lutego umiera Joannes Crosner J. U. Dr. Prof. Paris. (r. 1608 Bacal. 1609 Mgr Art. – professor w Poznaniu). Rektor Opatovius chciał na jego miejsce osadzić Nagotha prefekta seminarium, który nie był studentem akademii Krak. lecz się to nie udało.

1631 w Lutym wysłani w sprawie Akademii do Warszawy Jan Broscius i Jacobus Ustiensis. – Tegoż roku w Sierpniu jeździł Broscius w tej sprawie powtórnie do Króla do Warszawy.

1631 d. 13 Maja. Rozpoczęto Kurs filozoficzny fundacyi Władysławskiego w lektorium teologicznem

" d. 29 Maja, w czas rano studenci niszczą i rabują 3 Kamienicei jeden dom drewniany. (Zapiska Broscius)

" d. 10 Czerwca. Uroczyste złożenie relikwij S. Stanisława w Katedrze krakowskiej w Kaplicy marmurowej przez bis. Kupa Marcina Szyszkowskiego wśrodku Kościoła zbudowanej; przytém były procesie wszystkich Kościołów.

1631 d. 10 Lipca Królowa polska umiera.

" d. 16 Lipca umiera w Chełmnie Gabriel Władysławski (Prowancyusz)

1631 in Octobri mortuus in aula Wladislai Dominici Ducis de Zasław qua praeceptor Gregorius Golinski (Golinscius vel Golinius) aetatis 38 annorum, erat filius Simonis Golinscii de Nowopole in dioecesi gnesn. inscriptus in Metr. Univ. 1611, Bacal. 1615, Mgr Art 1618, per 5 Annos professor Posnaniae in Collegio Lubransciano, ordinarius eloquentiae professor, Collega minor ab a. 1624, Custos Opatoviensis.

1631 d. 29 Sierpnia Jan Broscius deputat Akademii, w imieniu takowej odbiera w Warszawie legat Władysławskiego 50,000 złp. Z tej summy wyposażono kilka katedr mianowicie Katedrę historyi i chronografii, geografii, geometryi, fortyfikacyi i muzyki; powiększono dochody professorów filozofii; wyznaczono fundusze za utrzymanie pewnej liczby uczniów, na budowę szkół niższych i utrzymanie w nich nauczycieli. Z tych funduszów wybudowano później Kollegium imieniem Władysławskiego do którego przydano także części dawniejszego legatu Bartłomieja Nowodworskiego. Od r. 1643 mieściły się w tem Kollegium niższe kursa Akademii (Liceum) w których uczyli 2 professorowie z zapisu Władysławskiego filozofii Arystotelesa, a 3 professorowie z zapisu Nowodworskiego uczyli innych przedmiotów. Kollegium to ~~[illegible]~~ nosiło później imiona obydwu fundatorów.

1632 Rect. Com. aest. Jacobus Naymanowicz (11 vice)
Com hiem. Jacobus Naymanowicz (12 vice)

1632 d. 3 Septembr. – Ze strony Uniwersytetu jadą na Konwokacyję do Warszawy Jakób Najmanowicz Rektor, Zachariasz Starnigel, Bartłomiej Grzybowski, Jakób Vitellius Professorowie, by czuwać nad sprawą z Jezuitami. Deputani owi, stawiwszy się na audyencyi u Kandydata do Korony Królewicza Władysława, pomimo chytrych zabiegów jezuickich tyle jednakże wyjednali u niego iż obiecał całą rzecz na Sejmie Koronacyjnym załatwić. Akademicy mieli 5 audyjencyj u Królewicza podczas których liczni stronnicy Jezuitów koniecznie Akademików do zawarcia ugody z Jezuitami nakłonić się starali. Wszelakoż stały Najmanowicz odpart, iż do tego nie ma umocowania od Akademii. (Radymiński)

1632 ol. Joannes Octavianus Wacławowicz J. U. Dr Praepositus S. Annae et in Stobnica, Canonicus Sandomir. + intestatus (soror ejus Anna Załaszowska)

1632 d. 26 Junii. – „Appellatio ad Urbanum VIII in causa Juris legendi Cracoviae a certa Sententia Francisci Maria Ghisleri S. Rotae Auditoris (1630) per Universitatem interposita cum Protestatione (Zachariae Starnigelii S. Th. Licent., S. Flor. Canon. Colleg. Maj. Procuratoris Universit. d. 26 Junii 1632) fol. druk.

1632 d. 15 Octobr. – Uniwersytet Krakowski na pełnej Radzie uchwala, iż z Jezuitami w żadną kompozycyę i uniję co do Szkół ~~...~~ wchodzić nie chce. Uchwałę tę podpisali: Daniel Sigonius wicerektor, Marcin Campius Vadovius Praepos. S. Flor., Adam Opatovius, Thomas Eustachius de Swiniary J. U. Dr et Prof., Christophorus Albert Borovius, Mathias Blosius, Joannes Innocent. Petricius Najmanowicz Med. Dr et Prof., Joannes Mitkowski Med. Dr Decanus, Franciscus Boguslius Med. Dr., Gabriel Ochocki Med. Dr. et Prof., Jacobus Gorski J. U. Dr. et Prof., Joannes Brosius S. Th. Bac., Mathias Kwasniowicz Prof. theol., Nicolaus Wysocki, Jacobus Ustienski, Sigismundus Med. Dr., Albertus Miernikowicz, Prof. theol., Melchior Porembius Decanus fac. philos., Adamus Stephani Gregierowicz Col. maj., Joannes Bandurkowicz Col. maj., Adamus Draski Prof. reg., Joannes Rogalicz Col. min., des Col. maj., Adamus Kosnowski Col. min., Albertus Stercius Col. min., Joannes Ludowski Prof. Jur., Albertus Simon Polkowicz Prof. lingu. hebr., Gregorius Modlinski, Stanislaus Rozycki Col. min., Stanis: Gniadkowicz Col. min., Laurentius Alphonsus Karzinski Col. min., Stanislaus Jurkowski Col. min., Joannes Cynerski Rachtamovius Col. min.

1632 d. 12 Junii, coram Officio Advocati Cerdoniae ad Cracoviam. – Executores testamenti

Borkana olim Stanislai Przezdziecki plebani in Gdow summam 2000 flp. cum censu annuo 140

Przezdzie: flp. pro studiosis Academiae Cracov. legatam locant super lapidea Andreae Petricovii

ciana consulis Crac. et Annae Pernusowna conjugum. Provisor hujus fundationis erit Senior Bursae Jerusalem.

1632 w Marcu. Jan Broscius z Stanisławem Pudłowskim jadą do Króla Zygmunta III do Warszawy w sprawie Akademii, i d. 29 Marca za pośrednictwem Urszuli Majerin podali memoryał Królowi, i d. 16 Kwietnia mieli audyencyą u samego Króla. Wszelakoż nic nie wskórawszy wrócili d. 29 Kwietnia do Krakowa, którego to dnia w nocy umarł Król Zygmunt III.

1632 d. 8 Czerwca. Oddano Janowi Brosciuszowi kustoszostwo biblioteki Collegii majoris (uniwersyteckiej) po Zachariaszu Sternigel który wyjechał na plebanią. Broscius został 1631 Profes. Teologii.

1632 d. 8 Listopada obrany Królem Władysław IV.

1632 d. 11 August. Jan Tenczyński wojewoda Krak. w Lubniciach daje Janowi Brosciusowi prezentę na bogate probostwo w Staszowie.

1632 po Nowem Roku – Studenci akademii Krakowskiej za proś:
bą Seniora Szkoły Bożociełskiej poszli wezwani od szkol:
nych Młodzieńców Bożego Ciała, razem z nimi na Kaz:
mierz po Largum Vesper abo Wieczornej Kolędzie z Dialo:
giem Narodzenia Pańskiego tak dla nabożnej zabawy,
jako i uczciwej uciechy pp. Mieszczanow. W Końcu byli u
Baltazara Boczkowskiego w szynku z gwiazdą przez
2 godziny gdzie sobie dobrze podpili. Wracając do Krako:
wa, spotkali na Kazmierzu przed Bramą Szewską
złotniczków kupę którzy ze Stradomia również na Kaz:
mierz z Gwiazdą przyszli śpiewając swoje Largum Vesper i
odprawując także Dialog. Wszczęła się zwada między rzemieśl:
nikami a studentami, którzy gdy rzemieślnicy wywo:
ływali na nich nazywając drabami, bykami, skurwysyna:
mi, porwali się na nich mając z sobą rusznice, z któ:
rych kilku poranili. Zrobił się z tego rozruch wielki,
nadciągło więcej rzemieślników na pomoc swym, rów:
nież i Studenci z Bożego Ciała pośpieszyli na pomoc
kollegom. Hamował rozjuszone kupy Adama p. Drzikowic rajca
Kazimier. lecz nic nie pomogło: studenci bijąc i krzycząc strzelali z
rusznic, kilku poranili i chcąc się dobyć do Krakowa,
gdy tem czasem Bramy miejskie Kazimierskie pozamy:
kano, bramę szewską siekli i rąbali. Zaskarżyli rajcy
Kazimierski studentów o tę wiolencyją do Rektora Akademii
który główniejszych dowodzców Sosnowskiego, Grusowieckiego
i innych skazał ad Carceres w piwnicy pod Collegium maius
Rzemieślnikow zaś owych skazali Rajcy na więzienie w ratuszu
przez 3 dni i nocy i zapłacenie po 3 grzywny Urzędowi

(Acta consul. Casimir. fer. 2a in crast. Domin.
Reminiscere 1632. Tom 799 pag. 725.)

62

1632 Jakób Najmanowicz rektor wydaje bezimiennie: „Examen praektowey prawnej Szkół Ojców
„ Jezuitów przeciw Akademiey w Krakowie sine
„ scitu R. P. we Krzeszomysl." (Kraków druk. u Jędrze-
jewszyka) 1632. 4o 2 ark. – oraz pod przybranem naz-
b. wiskiem: „Dowód Memoryału Akademickiego prze-
„ciw Deklaracyey zmyślonego Ziemianina, przez
„ Sebast. Koszuckiego Phil. Bakałarza Akad. Krak.
„ (b. m.) 1632." 4to 2 ark (druk w pazdzierniku) – tegoż
a Najmanowicza (bezimiennie): „Memoriale exorbi-
„tancyey i Processu Acad. Krakowskiey" (b. m) 1632 ½ ark.
(w lipcu) (rozdawane na sejmiku Krak. 1632.)]: na to
odpowiedział bezimiennie Drużbicki Kaspar prowin-
cyał Jezuitów: „Deklaratia Memoryału exorbitan-
„ tiey i processu Akademiey Krakow. między Stany
„ Koronne drukiem podanego podczas Interregni 1632
„ a przytym zaraz Pamiętne Memoryaliście Autorowi
„ tego Memoryału." (b. m. 1632.) 4to 2½ ark.

Adam Makowski jezuita wydał bezimiennie: „Centuria prima rationum, qua unus ex Patribus Societatis punctatim ostendit ex re Societatis esse, ut Collegium Crac. dimittatur, studiaque alio transferantur. (b. m.) 1633. 4to 2½ ark. (Jezuici mając w podejrzeniu Makowskiego, że to pisał z przychylności dla Akademii, – oddalili go – a Mikołaj Łancicius prowincyał Jezuitów wydał na to odpowiedź bezimiennie: Solvuntur rationes Academicorum quibus impugnant Collegium Cracoviense Soc. Jes. (1633).

Jakób Najmanowicz wydał bezimiennie: Krótka informatia o swewoley studentów Akademiey Krak. przez Sebastyana Koszuckiego Phil. Bacc. 1632. 4to K. H.

ad 63

63

1632. Declaratia Memoryału exorbitantiey i processu Akademiey Krak. między stany Koronne drukiem podanego 1632, a przytym zaraz Pamiętne Memoriclisie Autorowi tegoż Memoryału. (b. m. i r.) 4to 2½ ark. (autor Kasper Drużbicki prowincyał jezuit.)
Memoriale Exorbitancyey i Processu Akad. Krak. (b. m. i r.) ½ ark. r. 1632 wydał Jakub Najman bezimiennie. — na pismo Drużbic=kiego odpisał zaś znowu Najman (pseudonime:) Dowód Memoriału Akademickiego przeciw Declaratiey zmyślonego Ziemianina, przez Sebastyana Kożuchkiego Art. et Phil. Baccal. Acad. Krak. (b. m.) 1632. 4to k. 8 — wydał także wtedy Jakób Najman bezimiennie: Examen

Fundatio Vladislaviana:

1632. Gabriel Władysławski (Premancovius) S. Theol. Dr. Prae=
positus Varsav. scholasticus lancic. canonic. ploen. culmen.
Secr. S. R. M. (Zygmunta III) instructor Principum Poloniae Vladislai, Casimiri,
Joannis Alberti et Caroli Alexandri donat almae Academiae
Cracoviensi 50,000 flp. ex qua fructus annuos 3200 flp in funda=
tionem Vladislavianam sequentem destinat: Pro primo Cursista
(professore) 400 flp. – pro secundo Cursista 400 flp. – pro historico annuo
et chronographo 200 flp. – pro Casuista 200 flp. – pro Geometra,
geographo et fortificatore 300 flp. – pro Institutista canonico
200 flp. – pro Institutista civili 200 flp. – pro Musicae exer=
citio 50 flp. – Provisori lecturarum 100 flp. – 6 Bursistis Culmen=
sibus 300 flp. – Pro augendo stipendio tribus Classicis 100 flp. –
pro Missa annua feriali 100 flp. – pro lignis in Classibus 50 flp.
– pro Calculatoribus et revisoribus annuarum lecturarum
cujusque professionis 6 aut 7 flp. – Pro reparatione classium
transportatarum (sive pro censu aequivalenti Collegio Majori)
200 flp. – pro Borcana Stęzyciana (censui equivalenti) 105 flp. –
Pro reparatione Classium 289 flp. = Summa pensionum 2300 flp. =
Summa capitalis locata erat ab olim fundatore in hunc modum:
A. 1630 sabbato ante f. S. Aegidii in curia regia Varsav. Gabriel Władys=
ławski locavit 30,000 flp. super oppido Izbica (in palatinatu Brest. Cujav.) et villis Sokołowo,
Długie, Słaszewo, sortibus in Szieszewy, villa deserta Nowa wieś,
molendinis Pasieka et Sokołowsk. Joannis Łowicki castellani lancensis per 8 a cento. (Summę tę exe=
kutor testamentu Jan Raciborski decanus varsav. canonicus pułtów.
powiększył o 3333 flp. 10 gr. pol. i r. 1633 fer. 2a ante f. S. Viti et Modesti
in curia regia Varsaviensi, lokował na tychże dobrach Izbica Jana
z Łowicza Łowickiego kasztel. inowłocł. starosty gąbińskiego;
tak iż cała summa na Izbicy wynosiła 33333 flp. 10 grp. – Tenże
Raciborski sporządził po śmierci fundatora rozkład powyższych wydatków)

(Władysławski przed śmiercią tylko ustnie zrobił ordynacyję i już r. 1628 znosił się z Akademiją o tę fundacyję – r. 1630 uporządkowano tę fundacyję za pośrednictwem Chawłoza) – a r. 1631 d. 29 Sierpnia otrzymał w Warsza=wie Jan Brosciusz legat Władysławskiego po śmierci tegoż dla Akademii

Summ censu annuo 200 flp.

A. 1633 sabbato post f. S. Mathaei Apost. coram actis castr. cracov. Universitas Cracov. summam (per Gabrielem Władysławski legatam) 20000 flp. per 7 procento locat super bonis Korabniki. (Summę tę przeniesiono później na Krzelów, potem na Karsnice dalej na Wilkowice i Rudno, a w końcu r. 1715 (feria 2a post Dominic. palmarum coram Actis Castr. Cracov.) na dobra Swięcków i Chycżów. – Summa ta obracana była in salaria certarum lecturarum et pro censibus Collegio Majori in domunculis lapideis e regione templi S. Annae pro Classibus de novo pro tunc erigendis per Collegium Majus cessis.

Summa 3333 flp. 10 gros. cum censu 200 flp. per Joannem Raciborski na dobrach Izbicy r. 1633 lokowana – przeznaczona została później in Borsanam Raciborianam.

Raciborski Joannes ex mente fundatoris ol. Gabrielis Władysławski transmisit A. 1632 ad Universitatem Cracov. plantam supra expressam distribuendae fundationis.

Gabryel Prowancy po nobilitacyi zwany Władysławskim mawiał, iż całe swe władysławstwo, czyli wszystko co posiadał, zawdzięczał swemu uczniowi Królowi Władysławowi IV.

Vladislaus IV Rex Pol. (Varsaviae d. 6 Maji 1633) confirmat erectionem et fundationem olim ven. Gabrielis Władisławski videlicet summam 30000 flp. cum censu annuo 1800 flp. locatam super Izbica, item summam 20000 flp. ex relicto peculio testatoris, junctim 50000 flp. quas idem Władisławski pro infrascriptis publicis lectionibus [illegible] pro Cursu philosophiae per biennium finiendo, pro Historia universali, pro Institutione sacerdotum sive Casibus conscientiae, pro Chronologia, Geographia militari, Architectura sive fortificatione semestri expediendis, pro numerie tractandis, pro Institutionibus Juris civilis semestri expediendis, pro professione Musicae Institutionibus Canonici Juris semestri praelegendis, pro professione Musicae quoad praxim et usum ecclesiasticum tractanda, item pro transferendis in locum commodiorem humanioribus Classibus, legatam. (Lib. Testamentorum Nr Archiv. 36 pag. 31–36) (Lib. Conclus. Coll. maj. Ann. 1753 d. 16 Sept. pag. 527–534 Lib. Archiv. Nr 66)

Andrzej Chawlcz J. U. Dr Canon. Posnan. Varsav. pełnomocnik Władysławskiego ułożył się ustnie z Akademią Krakowską (Cracoviae d. 5 Septembr. 1630) o przyjęcie tej fundacyi.

1633 Rect. Com. aest. Christophorus Naymanowicz Med. Dr.
" Com hiem. Christophorus Naymanowicz Med. Dr.

1633 d. 10 Listopada Wskutek rozkazu rektora uniw. Krzysztofa Najmanowicza, professorowie i studenci odbywają z kościoła S. Michała Karmelitów bosych do kościoła S. Anny uroczystą processią dla podziękowania P. Bogu za zwycięztwo nad Moskwą i Turkami odniesione.

w Listopadzie + Stefan Tarło wojewodzic lubelski, student.

1633 d. 5 Octobr. ~~Listopadzie~~ + Mathias Kwasniewicz z Kurzelowa Collega major S. Theol. Baccal. et Prof. canon. S. Flor.

1633 d. 3 Septembr. Studenci napadają na moście Kazimierskim na pobrzeb szlachcica heretyka i rzucają zabrane ciało do Wisły (Radotowicz fol. 31 v.)

14 Styczna puszczono w dzierżawę Swieborowice Krzysztofowi Najmanowi

3 Lutego Rektor wita mową u S. Floriana wjeżdżającego do Krakowa nowoobranego Króla Władysława IV.

10 Lutego. Uniwersytet deleguje Campium Vadovium, Adamum Opatovium, Albertum ~~Borovium~~ S. T. Dr. Bartholomaeum Januszewicz J. U. Dr. Christophorum Najman, Joannem Broscium, aby się na sejmie starali o zamknięcie szkół Jezuickich i o zakończenie tej sprawy od 13 lat prowadzonej.

12 Lutego Król przyrzekł

D. 3 Marca wyznaczono z sejmu Komissię (12tu) dla rozstrzygnięcia tej sprawy: z Senatu Macieja Łubieńskiego bisk. kujaw. Henryka Firleja bisk. przem. Stanisława Koniecpolskiego kaszt. krak. Mikołaja Firleja wojewodę sandom. Adama Grudzieckiego kaszt. międzyrzeck. Marcina Żegockiego kaszt. przemęck. – z Izby poselskiej Jana Zebrzydowskiego miecz. koron. Alexandra Trzebińskiego podkomorz. lwow. Jakuba Sobieskiego star. jaworow. Łukasza Orzelskiego, Alexandra Zaleskiego podsędka sieradzk. Wolana z Litwy i Jerzego Ossolińskiego podkomorzego sandom. – D. 6 Marca stanęli do sprawy Krzysztof

Najman z powyższemi Professorami ze strony Akademii — a ze strony Jezuitów (Maciej) Stincza prowincyał polski; Lancicius prowincyał litewski, (Przemyslaw) Rudnicki rektor Kollegium S. Piotra i Fryderyk Szembek promotor sprawy. — Na 2giej sessyi d. 7 Marca produkowali Jezuici przywilej Zygmunta III na otwarcie szkół przy Kollegium S. Piotra r. 1623 prywatnie udzielony, Bulle papieskie i Decisiones Rotae Romanae. — Akademicy zaś produkowali przywilej Jagiełły z r. 1400, Metrykę Uniwersytetu i Rzeszę, oraz dowodzili, iż podobnież zakazano otwarcie Uniwersytetu w Wrocławiu, i wzbroniono aby Jezuici nie zajęli w Poznaniu Akademii którą im chciał oddać Opaliński. — Gdy Król i znaczniejsi Senatorowie byli za prawami Akademii, stanęła na Sejmie w senacie uchwała d. 15 Marca wysłać z sejmu postów do Rzymu, aby sprawa ta nie w Rzymie lecz w Polsce w senacie była rozstrzygnięta.

(Consensum Academicorum sub Bolognetto Nuntio Apostolico d. 1 Febr. 1593 na otwarcie szkół jezuickich były podlegały jurysdykcyi rektora Akad. (zod stępnie i prywatnie zrobiony akt)

(Ob. Diariusz tej Komissyi po łacinie przez Vitelliusa spisany w Radyminski: Annal. Acad. Crac. p. 271–279 i Diariusz po polsku spisany przez Krzysztofa Najmana rektora w Radyminski: Academia controversa p. 1046). Maciej Łubieński bisk. Kujawski głównie popierał Akademię, przyznając jej słuszność i że Jezuici niesłusznie Akademię turbują.

W Wrześniu wyjeżdża z Krakowa do Rzymu Jerzy Ossoliński podskarbi w. Kor. w poselstwie od Władysława IV do papieża z obedyencyą i z listami od Króla za Akademią — Rektor go wita.

1633 Collegium majus składa się z 19 Professorów, którzy tam mieszkają.

1633 r. d. 23 Września Uniwersytet wysłał do Rzymu Stanisława Pudłowskiego J. U. D[r] et Prof. aby sprawę popierał prywatnie.

1633 Jezuici odbywają w swych szkołach w Krakowie z uroczystością promocyje i zapraszając na dysputę ucznia Adama Alexandra Jodłowskiego publiczną, wydają tezy i Konkluzye filozoficzne pod tytułem: „Coronis hastiludii philosophici: quam triplicem triennali peripatetico perfunctus certamine nobilis et strenuus Agonothetes Adamus Alexander Jodłowski in publico Cracoviensi Soc. Jesu Collegio gloriose reportavit et eruditae et benefaventi disceptatorum applaudentium coronae discutiendam publice proposuit A. D. 1633 mense .... Cracoviae in off. typogr. Francisci Caesarii, 4to kart 8 (dedykował A. A. Jodłowski Remigianowi Łukowskiemu opatowi Czyrzyckiemu)

1633 d. 12 Lutego podczas sejmu Koronacyj:
nego odbyła się na zamku Krakowskim
Komisja w sprawie o Szkoły z Jezuitami.
Rektor ~~Krzysztof~~ Jakuba Najmanowicz sceptra i pie.
częć składał z sceptra z pieczęcie i przywileje. Komi:
sarze powstali na Jezuitów, że podstępnym spo:
sobem przywileje otrzymali i w Rzymie przez
intrygi sprawę wygrali - i namawiali ich aby
dobrowolnie ustąpili. Jezuitów w tej Komisyi
broniła. Lancicius.

1633.

Gdy Alexander Ludwik Radziwił Xiążę na Ołyce i Nieswieżu Stolnik W. X. Lit. z Żoną swą Teklą Wołłowiczówną przy Kościele parafialnym Assumptionis B. V. Mariae w Biały w dyecezyi Łuckiej w województwie Brzeskiem za namową Krzysztofa Wilskiego Ciborowicza Kanonika Łuckiego proboszcza bialskiego, Kollegiatę z 2 prałatami (dziekanem i scholastykiem) i 2 Kanonikami i 5 wikaryami założył, której to Kollegiacie na uposażenie wieś Podborze z innemi realnościami ~~[illegible]~~ i czynszami: umyślił tenże Wilski założyć w Biale Collegium dla studentów i Bursę; w którym to celu plac na budynki darował xiążę Ludwik Radziwiłł. Na uposażenie pensyi professorów przeznaczył Wilski kapitalną summę 24000 złp. z czynszem rocznym 1820 złp. (jakto to: summę 4000 złp. z czynszem rocznym 320 złp. lokowaną R. 1629 post fest. S. Trinitatis in terminis terrestribus Brestensibus, na dobrach Biała Alexandra x. Radziwiłła. — Summę 10000 złp. z czynszem 700 złp. lokowaną R. 1624 d. 14 Junii in terminis terrestribus Brestensibus post f. S. Trinit. na dobrach Kościeniewicze Jana Swiderskiego i Krystyny Koziczanki małżonków. — Summę 10,000 złp. z czynszem 800 złp. lokowaną R. 1630 d. 3 Octobr. in terminis terrestr. Bresten. na dobrach Terebuń Jana Szujskiego i Zofii Ryszkowskiej małżonków). — Na utrzymanie Bursy wikt i odzież przeznaczył summę kapitalną 10,000 złp. z czynszem 800 złp. (ulokowaną na dobrach Rochacze Bazylego Kaleczyńskiego i Zofii Bieńkowskiej małżonków R. 1630 d. 3 Maji in terminis castrens.) oraz jako summę kapitalną 1350 kłód (summae) zboża z czynszem 100 kłód (jako to: 500 kłód z czynszem 40 kłód na dobrach Kozierady Krzysztofa Szujskiego i Izabelli Mleczkowny małżonków ulokowanych R. 1628 d. 7 Julii in terminis terrestr. Brestensibus. —

150 Kłod zboża od których czynsz 12 Kłod, lokowanych r. 1628 d. 7 Julii lokowanych na dobrach Kłoda Zygmunta Młozińskiego in terminis terrestr. Brestens. – 250 Kłod owsa, ~~[illegible]~~ 25 Kłod jęczmienia, 25 Kłod grochu, od których czynsz 20 Kłod owsa, 2 Kłody jęczmienia i 2 kłody grochu lokowanych r. 1628 d. 7 Julii in terminis terrestr. Brestens. na dobrach Ortel Jana Borowskiego. – 250 Kłod owsa, 25 Kłod jęczmienia, 25 Kłod grochu od których czynsz 20 Kłod owsa, 2 Kłody jęczmienia, 2 Kłody grochu lokowanych r. 1628 d. 7 Julii na dobrach Kożuieniewice Jana Swyderskiego in term. terrestr. Brest.). Prócz tego obiecał Wilski za życia swego dawać rocznie po 300 złp. na budowle. – Wilski przesłał ten wykaz funduszów do Akademii Krak. żądając aby przysłano 8 Professorów jakoto 2 Doktorów Professorów S. Teol. i Juris Utr. płatnych po 300 złp. 4 ~~[illegible]~~ Doktorów Professorów: Phisicae Mathematicae, Logicae, Oratoriae płatnych po 200 złp.; 2 Baccalaurei płatnych po 100 złp. rocznie. – 2 tych Professorów będzie 2 zawsze obranych do Prelatur Kollegiaty Bialskiej (Decanus et Custos) z których każda ma 1500 złp. fundacyjnego Kapitału a 60 złp. rocznego czynszu; i prócz tego summę kapitałową 1250 złp. ~~[illegible]~~ z czynszem rocznym 100 złp. na refekcyje tygodniowe; oraz na stół wspólny folwark Podborze z innemi realnościami zapisane. (Projekt ten jest w Radymińsk.: Annalium Univ. Crac. Centuria IV pag. 239–242). – Projekt ten uległ niejakiej zmianie

A. 1633 d. 29 Aprilis, Janoviae in Consistorio luceor. – Oblata testamenti ol. Christophori Wilski Ciborowicz canonici luceor. quibus summas capitales et censys Alumnatui Bialensi et pro Bursa studiosis de parentela ipsius oriundis Academiae Bialensis inscripsit (Kr. Arch. 9452 et 9453)

1633. III Kalend. Junii, Romae. – Urbanus VIII Papa Joanni Broscio presbytero Cracovien. dioec. Magistro in Theologia literarum scientia, vitae ac morum honesta laudabilique probitate ~~et~~ commendato permittit ut penes Canonicatum et praebendam collegiatae S. Floriani, parochiales ecclesias in Staszow et Jangroth retinere possit, quoad vixerit. (Orig. pergam. z bullą ołowianą – Nr. Archiw. Uniw. 9579.

1633 Konstytucyą sejmu zawarowane są wszystkie prawa Akademii Krak. przez Królów nadane.

1633 d. 23 Julii – Krzysztof Najmanowicz Med. Dr. i Prof. ordin. Rektor Uniwersytetu wydaje drukowany Uniwersał, w którym poleca aby uczniowie uniwersyteccy mieszkali w Bursach a nie w domach miejskich, oraz aby unikano towarzystwa z takowymi którzy się podszywają pod imię Studentów a nie są zapisani do Metryki.

1633 Fundacyja Kolonii akademickiej w Białe (Albae ducali) – r. 1634 Mikołaj Sulikowski Profesor Collegii Bialae Ducalis wydaje wiersze na Koronacyją Władysława IV.

1637 d. 12 Novembr. in Biała

(X 630 z.) Ordynacyja fundacyi ś.p. Krzysztofa Wilskiego kanonika łuckiego, oficyała podlask. proboszcza bialskiego przez Alexandra Ludwika Xięcia Radziwiłła dla Akademii w Białej spisana: (Ułożył tę ordynacyją Radziwiłł wspólnie z Maciejem Drzewieckim proboszczem w Białej)

Solaria pp. professorom: 1) Juryście (jurisprudentiae) zarazem i Dyrektorowi Kollegii 400 złp. 2) Professorowi Filozofii 300 złp. 3) Professorowi Retoryki 200 zł. 4) Professorowi Poetyki 150 zł. 5) Professorowi Grammatyki 150 złp. [wszystkim wolne mieszkanie i opał] – Na spólny stół i kuchnią pp. professorom z 5 alumnami 671 złp. – Na 12 alumnów z krwi ś.p. Wilskiego 200 złp. [i ordynarya] – Kucharz jeden i Fercyan albo Szafarz 1 – Refekcyj każdemu z pp. professorów na rok 10 złp. – Prócz tego ordynaria na kuchnią, drzewo i odzież dla alumnów. – Alumni obowiązani są codziennie po wieczerzy odmawiać litanie za fundatora – Co miesiąc mają professorowie z studentami bywać na anniwersarzu za fundatora i mieć mowę na jego pochwałę – Professorów podawać ma rektor Universitatis Cracov. – Później z widerkaufów ma być fundowany 6ty Professor Logiki czyli Filozofii, Matematyki i Geometryi – Radziwiłł obiecuje professorów prezentować na probostwa w Białej i Krożach. – „Ordynaryja bursistom: na objad „sztuka mięsa, jarzyna, groch; na wieczerzę barszcz albo „bocwina (Lacanthus cum foliis betae); sztuka pieczeni (assatura), kasza, chleb i piwo na oboje „w niedzielę i święta czwarta do korzeni potrawa; a jeżeli „świąt w którym tygodniu nie będzie, to przy niedzieli „we wtorek i we czwartek czwarta z korzeniem potrawa." – Sądy in causis et excessibus civilibus ma być w domu proboszcza judicium compositum złożone z namiestnika książęcego – a in criminalibus według zamojskiej fundacyi. (Oblat. in libr. relat. castr. crac. R. 1728 Tom 152 pag. 3245–3254 No 1136)

1639 Andreas Gembicki episc. lucor. abbas tynecens. confirmat fundationem et ordinationem Collegii Bialensis per ol. Christophorum Wilski canonic. lucor. praepositi Bialensis, Officialis Podlachiae fundati per Ludovicum Alexandrum Radziwił ducem in Ołyka et Nieśwież supr. maresch. M. D. L. capit. Upiten. Joannem Korycki plebanum Kodnensem Officialem Podlachiae, Mathiam Prostynski parochum Mordensem, decanum Łosicensem et gen. Joannem Wilski germanum fratrem fundatoris executores testamenti ol. Christophori Wilski canonic. lucor. porrectum 13.12 novembris 1637 in Biała

(Krzysztof Wilski za życia wystawił zabudowania na szkoły i professorów, ulokował summy dotacyjne jako wyderkaufy, ~~[illegible]~~ którą to fundacyję biskup łucki, poprzednik Andrzeja Gembickiego potwierdził. – Po śmierci Krzysztofa Wilskiego ułożył Maciej Drwecki proboszcz bialski (Dziekan janowski) Ordynacyję całej fundacyi, którą przełożoną na łacińskie wraz z spisem funduszów exekutorowie testamentu podali Andrz. Gembickiemu do potwierdzenia.)

Summae reemptionales cum censibus ab. ol. Christophoro Wilski locatae:

4000 flp.	super Biała Ludovici Alexandri Radziwił Marsch. M. D. L.	cum censu annuo	320 flp.
10000 flp.	" Terebun Joannis Szujski vexilliferi bresten.	" " "	800 "
10,000 flp.	" Rochacze Basilii Kaleczynski	" " "	800 "
10,000 flp.	" Kościeniewicze successorum ol. Joannis Świderski	" " "	700 "
2140 flp.	" Cycybor generos. Rusiecka et ol. Zaliwska	" " "	50 "
300 flp.	" Kłoda Sigismundi Mliżeński	" " "	21 "
36,440 flp			2791 "

Census in frumentis per tunnas mensurae brestensis vulgo doliá:

500 dolia	siliginis	in Kozierady Christophori Szujski subdapif. brest.	a quibus census	40 dolia
150 "	"	" Kłoda Sigismundi Mliżeński	" " "	12 "
25 "	hordei	" Kościeniewice ol. Joannis Świderski	" " "	2 "
25 "	hordei	" Ortel olim gen. Borowski	" " "	2 "
50 "	hordei	apud Judeos Bialenses	" " "	4 "
250 "	avenae ~~hordei~~	" Kościeniewice ol. Joannis Świderski	" " "	20 "
250 "	avenae	" Ortel gen. Borowski	" " "	20 "
25 "	pisorum	" Ortel gen. Borowska	" " "	2 "
25 "	ciceris	" Kościeniowice ol. gen. Świderski	" " "	2 "

Adhaec Ludov. Alex Radziwił dedit jus molendinorum bialensium et usum officinae cerevisianae – Professores post tres annos sive ferius sive citius ex Universitate Cracoviensi vocandi, cui Universitati ut dignos professores mittat quolibet anno dandi sunt 100 flp.

(Libr. 44 Jura et privilegia Universitatis Crac. fol. p. 235–242 (Nr. Arch. ~~[illegible]~~ 9456)

1634 Rect. Com. aest. Christophorus Naymanowicz. Med. Dr. 70
Com. hiem. Jacobus Naymanowicz (13 vice)

1634 d. 12 Stycznia Joannes Grochalski Phil. Dr et Prof. gramaticae in Scholis Novodvorsc. + mając 24 lat.

1634 d. 4 Octobr. – Exekutorowie testamentu s. p. Mathiae Sirinii canonici vladislaviensis (jako to: Albertus Klotnens J. U. Dr canon. gnesn. pleban. petricov. Christophorus Charbicki praepos. vladislav. Sebastianus Grodkowski canon. vladislav. et Stanislaus Podhalski proconsul petricov.) na założenie Bursae Sirinianae kupują za 3450 złp. od Stanisława Smito wójta łukowsk. mieszczana Krak. Kamienicę zwaną Januszowska (narożnią w ulicy Gołębiej (acualiter a latere bursae Hierusalem et penes domum lapideam Joannis Gruszczyński sitam)): Smito kupił ten dom r. 1626 od Michała Januszowskiego:; i zapisują na tejże Kamienicy czynszu rocznego (ziemnego) dla Magistratu Krak. 15 złp. (Bursa otwarta ~~[illegible]~~ dopiero r. 1641) (Acta consul. cracov. inscript. lib. 136 pag. 1020.)

1634 d. 7 Augusti, Torcini. – Bogusław Boxa Radoszewski episcopus luceoriensis confirmat fundationem ol. Francisci Zaierski Suffraganei Luceoriensis, Praepositi Olicensis, qui testamento suo d. 9 Januarii 1632 a loci Ordinario approbato, Seminarium circa Collegiatam Olicensem erexit, cum 2 Professoribus ad hoc Seminarium ex Academia Cracoviensi evocandis (Professorów tych z Akademii Krak. wezwał exekutor testamentu zmarłego Albrecht Stanisław Xiążę Radziwiłł Kanclerz w. X. Lit. – w Seminarium tym uczyli się chłopcy od 12go roku życia począwszy – dozorcą miał być Praepositus Olicensis) – atque Seminarium hoc et Scholam Collegii titulo insignit. (Oryginał w Radymińskim pag. 353)

1634 d. 22 Martii Romae – Urbanus VIII Papa („Salvatoris et Domini nostri"...) quia Georgius Ossoliński Comes de Tenczyn Vladislai Poloniae Reg. ad Sedem Apostolicam orator, nomine ejusdem Regis supplicavit... ideo causam inter Clericos Regulares Soc. Jes. Collegii Cracov. ac Rectorem Academiae Crac. super jure legendi lectiones in Scholis suis, quae in Academia legi solent, tam in Rotae Auditorio, quam coram aliis Judicibus pendentem, attento consensu jam desuper per Mutium Vitelescum Generalem Soc. Jes. pro bono pacis avocamus et supprimimus atque Clericis Soc. Jes. Collegii Crac. perpetuum silentium imponimus, ita ut de caetero in perpetuum praefatas lectiones „in dicto Collegio legere aut legi facere nullo modo possint... sub censuris eo ipso incurrendis" – Breve to wyjednał król przez Ossolińskiego. (Mscr. Bibl. Univ. Ad historiam Universit. ~~[illegible]~~ Bbb. II. 4. in fol.) Oblat in Actis Castr. Crac. anni 1730 (gdzie to Breve ma datę Romae d. 15 Januarii 1634) – (Orig. pergam. pieczęci brak Nr Arch. Univ. 16863 gdzie to Breve ma datę Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris d. 22 Martii 1634) – (Orig. pergam.. pieczęci brak Nr Arch. 16862, gdzie to Breve ma datę: Romae d. 15 Januarii 1634 – sub annulo Piscatoris, Z transsumpt rzymski jego oryginału ma więc datę 22 Martii 1634)

1634 Sabbato in Vigilia Visitat. B. Mariae, in Castro Cracov. – Christoph. Naymanowicz Phil. et Med. Dr, Rector Universit. Crac. nomine Universitatis offert Remanifestationem contra Manifestationem Soc. Jes. Patrum ad S. Petrum Crac. (w której nadmienia, iż lubo się Jezuici chwalą iż z własnej dobrej woli zamknęli swe szkoły, jednakże do tego zostali przymuszeni staraniami Kraju całego i Króla oraz rozkazem papieża i uchwałą Konstytucyi sejmowej)

Manifestatio Religiosorum Societatis Jesu Cracovien (Hiacynthi Przetocki Scholarum Collegi Cracov. S. J. Praefecti porrecta ad Acta castr. Crac. fer. 4a post festum Nativit. S. Joannis Bapt. 1634 – gdzie mówi iż skoro prowincyał Jezuitów Marcin Hincza dnia dzisiejszego otrzymał list od Króla aby szkoły zamknął, uczynił to chętnie (niechcąc być nieposłusznym pomimo iż nie otrzymał na to pisma od papieża) (Obie te Manifestatio i Remanifestatio druk. in 4to K. 4)

1634 d. 5 Octobr. Jerzy Ossoliński przyjeżdza do Krakowa z Rzymu.

1634 d. 28 Junii. Jezuici zamykają swe szkoły w Krakowie i rozpuszczają młodzież, a to na zasadzie listu Króla Władysława IV pisanego z obozu nad rzeką Wiaziorna d. 26 Maja 1634 do prowincyała Jezuitów Marcina Hinczy, który to list przywiozł Pisarski. Podobny list pisał równocześnie Król do rektora Uniwersytetu donosząc o całej sprawie. Król pisał do prowincyała iż się z żalem dowiedział że Jezuici w Krakowie dotąd nie usłuchali wyroku papieskiego i niezamknęli swych szkół chcąc nawet o to jeszcze przed sejm sprawę wytoczyć. Prosi więc Jezuitów aby usłuchali wyroku papieża i zamknąwszy szkoły nie wystawiali Kraju na burze wewnętrzną. – To było powodem, iż Hiacynt Przetocki prefekt szkół jezuickich wniósł do Aktów grodu Krakowskiego w imieniu Jezuitów powyższy Manifest.

1634 d. 2 Octobris. Mieszczanie z Piotrkowa oddają prowizoryat nowej Bursy Jerusalem Janowi Brosciuszowi.

" " Dochodami z Bursy Hungarorum dzielili się professorowie.

1634 d. 18 Octobr. Rozpoczęcie Synodu w Kościele Katedralnym Krak., sessye odbywały się d. 19 i 20 Octobr. w Kościele S. Michała.

1635 d. 10 Octobris – Universitas recepit 3 novas fundationes: 1) Fundationem Garvascianam in Bursa Juristarum. 2) Fundationem olim Petri Tylicki pro 4 studiosis in Bursa Juristarum 3) Fundationem Lucae Doctoris C. C. Professoris casuum concientiae in Collegio Jureconsultorum cum reditu annuo 300 fl.

„Bursa Garvasciana albo Fundacya na trzydziestu stu=
„dentów szlacheckiej krwie przy zacnej Akademiey Kra=
„kowskiey przez ś. p. niebosczyka (x.) Stanisława Garwaskiego
„dziekana płock. kanon. krak. Sekr. J. K. M. uczyniona.
„W Krakowie w druk. Andrz. Piotrkowczyka 1637" 4to kart 14.
(Wiadomości o Konwiktach)

2a edycya z tymże samym tytułem i miejscem druku i rokiem wyszła w Krakowie r. 1751 d. 6 Febr. 4to kartig z dodatkiem na końcu de Collegio Longini i Ordynacyi fundacyi Garwaskiego.

Garwaski miał zamiar założyć bursę, (przy kościele S. Magdaleny) któraby co do nabożeństwa powierzona była Jezuitom, i żeby studentom wolno było się uczyć albo u Jezuitów albo w Akademii: lecz to nie dało się przywieść do skutku. Na fundacyę swą kupił 2 wsie Sieradzice i Urzeszowice (Wrzosowice) w powiecie krak. które to wsie zapisał na ową burse w grodzie, kazawszy się już chory w lektyce do grodu zanieść. Urządzenie i porządek bursy poruczył Kapitule Krakow. testamentem. Kapituła w Bursie Jurista=rum założyła Collegium Garwascianum*) na 30 uczniów z których każdy powinien mieć od 15 do 20 lat i w Matrykule uni=wersytetu być wpisany, powinien słuchać na Wydziale prawnym lub in studiis humanioribus; w jednej izdebce tylko po 4 miało mieszkać. Na objad mieli dostawać sztukę mięsa, pieczeń drugą i jarzynę; na wieczerzę sztukę pieczeni i kaszę – w dni postne ryby, jarzynę i polewkę. Karać miano odjęciem objadu lub wieczerzy. Ordynacya godzin: Wstają o czwartej, a o piątej na mniejszym zegarze odprawiają Officyum, do 7ej repetują sobie prywatnie lekcye, do 10tej słuchają lekcyi w szkołach, o 10tej słuchają Mszy św. potem objad, dalej rekreacyi godzina, o 1ej repetycye lekcyi, od 2ej do wpół do 5ej lekcye szkolne, o 5ej kon=ferencye, dalej Litania, Wieczerza, rekreacya. Ten porządek przepisała Kapituła która miała prawo prezenty. Student mógł być tylko 3 lata na funduszu Garwaskiego. Na utrzymanie tej bursy szło rocznie 3000 zł. z wsi Sieradzice i Wrzeszowice, (Ob. r. 1662) (administrowanych przez Kapitułę Katedr. Krak.) Prowizorem był Profesor juris, po nim Senior czyli Gospodarz lub dyrektor co do karności; co do wikta wybierano co tydzień innego Szafarza z jednym Konsyliarzem; Lektor czyli exygtator który czytał lectionem sacram do stołu i budził; oraz Sługi.

(Wiadomość tę napisał, jak widać, x. Jakub Najmanowicz Kan. Krak.)

*) r. 1751 zwane Bursa Conceptionis B. Mariae V.

Połowa tej Ordynacyi 1–8 jest drukowana w drugiej edycyi: „Bursa Garvasciana albo Fundacya" z r. 1751; reszta tej Ordynacyi 9–17 wzięta ze Statutów dawnych Bursy Juristarum.

Ordinatio

1635 Fundatio Bursae Immaculatae Conceptionis B. Mariae V. in Contubernio Jurisperitorum ab ol. Stanislao Garwaski can. crac. de familia Grzymalitarum palatinatus plocensis sub protectione Capituli eccl. cath. crac. 1635. (d. 13 Octobr. per Capitulum approbata)

1) Bursistae et contubernales (mają być szlachta, z ziemi lub fami: lii fundatora albo według zdania Kapituły, od 15–19 lat; w liczbie 24. 2) Locus (mają mieszkać w Bursie Juristarum od Jana Długosza Kanon. Krak. fundowanej, którą Kapituła zrestauro: wała funduszem Garwaskiego – Jus patronat i przyjęcie należy do Kapituły. 3) Institutio pietatis: (Codziennie mają recytować Officium parvum de B. Maria cum laudibus, a wieczór Litanie w sali bursy – w święta w Kaplicy Maciejowskich mają słuchać mszy i kazania a Litanie mają w Kaplicy S. Maryi Magdal. odmawiać. W święta mają co miesiąc się spowiadać i co miesiąc w piątek pierwszy Officium za zmarłego fundatora odprawić. 4) Disciplina (Rygor ma być większy niż w bursach zwyczajnych, a mniej ścisły niż w Seminariach; mają mię: dzy sobą mówić po łacinie. Dozór i karność należy do Seniora) 5) Literarum institutio (Bursacy mają być z wydziału prawnego lub z wydziału filozoficznego i przytem jedną lekcyą prawa słuchać. Co tydzień mają się odbywać Actus et Disputationes oraz Exercitia practica in scribendis Citationibus, formulis judiciariis, con: tractibus – pod okiem Seniora) 6) Victus (Stół ma być wspólny, lepszy od Burs zwykłych a mniej wykwintny niż w Seminariach) 7) Officiales (Prowizorów 2 kanoników Katedr. – Prokurator Ka: pituły ma prowadzić rachunki – Senior ma być xiądz, ma mieć dozór i nie ma trzymać prywatnych [illegible] sive Ponentes) 8) Receptio et dimissio (Przyjmują prowizorowie na lat 3; przyjęci składają przysięgę Seniorowi) 9) Ordinatio horarum (O 4ej za dzwon: kiem wstawać potem wspólnie odmawiać Officium matutinum, które recytuje jeden z Konsyliarzy – potem lekcie prywatne – dalej lekcyje szkolne. W dni święte o ½ do 9ej mają iść na zamek do Kaplicy Macie: jowskiego na mszę i kazanie; w każde święto B. Maryi mają się spowiadać i komunikować. – O 11ej na dzwonek objad, pauza, repetycya lekcyi, o 1ej godz. lekcye szkolne. – O 5ej na dzwonek mają iść na Litanie do Kaplicy S. Maryi Magdaleny, potem wieczerza, go: dzina rekreacyi, repetycyje lekcyi. – O 8ej na dzwonek Silentium, Teryan zawiera bursę, wszyscy spać się kładą na spoczynek.)

w Święta mają iść na Katechizm do kościoła S. Anny. Co miesiąc pierwszego piątku po bei czyli po Kolacyi za trzykrotnym dzwonkiem mają odprawić Officium za duszę fundatora. – W sobotę po objedzie Senior ma obrać Dispensatora czyli Szafarza i Lektora tygodniowych – oraz mają się odbyć Actus Disputationum in Convocatione)
10) Officiales contubernii (Senior co roku ma między alumnami obrać 2 Konsyliarzy, którzy z Seniorem sądzą mniejsze zatargi – Konsyliarze co miesiąc lub co tydzień obierają Dispensatora czyli Szafarza – Lektor ma być obierany co tydzień z młodszych)
11) Poena carentiarum (Za zaniedbanie Officium rannego ma być odjęte mięso, za Litanij pieczeń (assatura), za Kazania 1 grosz, za Mszę 3 gr. – Za ten odjęty wikt ma się sprawiać ~~[illegible]~~ refekcyja w niedzielę. 12) Ordo victus: (W niedzielę, poniedziałek, wtorek, czwartek na Objad: Mięso z grochem, pieczeń i jarzyna; na Wieczerzę pieczeń i kasza oraz na objad chleb za 1 gr. i toż samo na wieczerzę – W środę, piątek i sobotę na Objad: Polewka, ryby, jarzyna lub kasza, na Objad bułka (buccella pani) – Podczas postu w niedzielę we wtorek i w piątek na wieczerzę Polewka (jus) kasza (pultes) i chleb.)
13) Ordo circa mensam: (Po zadzwonieniu jeden z Konsyliarzy mówi: Benedicite, reszta odpowie; po modlitwie siadają podług wieku i szkół, na czele Konsyliarze. Do jednego półmiska (patena) należą 4. Podczas objadu który trwa 1/4 godziny, lektor czyta lekcye spirituale – Zakrycie stołu obrusami należy do Dispensatora i Lektora – Każdy ma mieć własną łyżkę, nóż i widelec. Tylko chorym wolno prywatnie dawać jedzenie. Po objedzie lub wieczerzy Konsyliarz mówi: Retribuere dignare Domine animae famuli tui Stanislai fundatoris nostri et omnibus nobis bona facientibus vitam aeternam. Amen. – Potem jedzą Dispensator i Lektor. – Świece daje Dispensator. 14) Circa victum (Dispensator bierze co tydzień od Vice prokuratora Kapituły w sobotę pieniądze na wikt wszystkich i zakupuje żywność, oraz rachunki na Konwokacyi przedkłada) 15) Circa munditiem domus (Czystość i zamiatanie należy do Tertiana) 16) Circa servitia (Nie wolno trzymać własnych chłopiąt czyli sług, tylko Tertian ma wszystkich obsługiwać, bursę zamykać i klucze oddawać Seniorowi i ma doglądać Kucharki która gotuje i pierze obrusy) 17) Circa obedientiam (Zakazuje się buntów i schadzek buntowniczych pod karą exkluzyi z bursy i funduszu.)

1725
Cracoviae d. 18 Maji ~~1625~~. Approbat nomine Capituli cathedr. crac. Nicolaus Wyżycki Archidiaconus crac.

/: Oblat. in act. castr. crac. fer. 2a ante fest. Nativ. B. Mariae V. 1746 Lib. Rel. Tom. 175. No 271 p. 913-934 (Fundacya po polsku). ~~[illegible]~~ i pag. 935-942 (Ordinatio po łacin.) :/

1635 d. 13 Octobr. Jan Fox archidiakon i Albert Serebryski Kanonik Krak. exekutorowie testamentu zmarłego x. Stanisława Garwaskiego wręczyli Jakubowi Najmanowiczowi D. Praw i Prof. Kanon. Krak. Seniorowi Collegii Juristarum powyższą Ordynacyją fundatyi Garwaskiego, przez Kapitułę Kat. Krak. uchwaloną i approbowaną.

1344 in die Pentecosten. Cracoviae – Casimirus rex fundat Universitatem cracov: „Ea quae regalis magnificentiae"... jest to ten sam dokument z r. 1364 tylko ma mylną datę 1344; oblatował go Antonius Michalski Phil. D. et Prof. collega minor depromptum ex Codice Jurium ac Privilegiorum Urbis Cracoviae – Oblat fer. 5a post fest. S. Francisci conf. 1746 Libr. Rel. Tom. 175 pag. 1275-1282 No 360 (Ci sami świadkowie. Koniec: „Datum per manus ven. viri d. Joannis decani et cancellarii nostri Cracov. Decret. Doct; Scriptum autem per Jacobum de Ossowa notarium curiae nostrae regalis.")

1635. Wstępujący do Bursy Jurisperitorum Długosza podług pierwotnego przywileju opłacał 30 groszy czyli i czerw. zł. węgier. – później w XVIII wieku ustanowiono taxę wstępnego na 2 czerw. zł. z których i szedł na Bursę, a drugi dla Seniora (in vim jucundi ingressus). Gdy zaś ta opłata nie wystarczała na poprawę domu, uchwalił Uniwersytet, aby alumni zamieszkujący bursę Długosza co roku od jednej stancyi płacili grzywnę czyli 30 zł. (w r. 1751). Tylko Konwiktorowie Garwaskiego fundacyi byli wolni od tej opłaty, bo Kapituła płaciła na poprawę domu.

1635 ~~Cal. Octo~~ Rect. Com. aest. Jacobus Naymanowicz (14 vice)
" Com. hiem. Adamus Opatovius, S. Theol. Doct. et Prof. decanus S. Annae.

1635 d. 12 Novembris data facultas Paulo Hercio cum Dominico Duce in Ostrog et Zasław ad exteras regiones abeundi.

1635 d. 21 Aprilis moritur Joannes Preclaides Praepositus S. Nicolai.

1635 fer. 2a post domin. Conductus Paschae, in Act. terrestr. Siradiens. – gen. Mathias Węzyk Widawski summam 7000 fl. cum censu annuo per 8 fl. a 100 inscribit super bonis Goszkowiczki (mate) et Żuchowice, (in dictis retinebit) pro sustentatione 2 professorum Coloniae Academicae in oppido Widawa. – (Pierwszym Dyrektorem tej szkoły był Paulus Przygodzki który r. 1636 został Dr. Fil. w Akad. Krak. – a professorem przy nim Martinus Wloiowski Baccal.) – Dobra Goszkowiczki i Żuchowice sprzedali r. 1637 synowie Macieja Węzyka Widawskiego Stefan i Maxymilian Sładkowskiemu kasztelanowi rospiersk.)

1635 d. 12 Decembr. – Erectio altaris tit. S. Nicolai (in ecclesia S. Nicolai Crac.) fundati per ol. Adamum Romer Stęzycensem qui pro altarista censum annuum 20 marc. super domo Stęzyciana in platea S. Annae inter Domum Collegii majoris ab una et domum Universitatis Gola dictam, ex opposito ecclesiae S. Annae testamentaliter legavit, quem censum Universitas solvere promi[...]sit d. 7 Decembr. 1635. (Lib. Archiv. Nr. 35 pag. 810) – Erectio altaris S. Nicolai (Lib. Archiv. 47 1/2 pag. 269) (Obacz r. 1533)

1635 fer. 6a ante dominicam Judica, in Curia regia Varsaviensi, ad Acta castrensia Capit. Varsav. – Georgius de Tenczyn Ossoliński thesaurarius curiae Regni, Capit. bidgost. bilscen. Legatus R. Maj. ad Urbanum Papam VIII cum obedientia, obtulit ad ingrossandum Breve pargameneum Urbani VIII Papae dat. Romae (a. 1634) d. 22 Martii ("Salvatoris et domini nostri...") quo praecipitur occlusio Scholarum Soc. Jes. Cracoviae. (Lib. Archiv. Nr. 35 pag. 348)

1635 d. 8 Februarii sequentem Ordinationem fundationis ol. Petri Tylicki episcopi Crac. (+1616) pro 4 studiosis Juris civilis et Canonici in Bursa Jureconsultorum manentibus (pro qua fundatione summa 5000 flp. super bonis Xiążnice est locata), quam Ordinationem Jacobus Najmanowicz U. Jur. Doct. et Prof. Canon. cath. Crac. Rector Universit. conscripsit – Capitulum Cathedr. Crac. actis suis inscribi mandavit. 1) Singuli studiosi percipient septimanatim 1 flp. a Vicesprocuratore Capituli, Contubernium Jureconsultorum percipiet pro habitatione illorum singulis annis 30 flor., Provisor vero Contubernii qui inspiciet diligentias illorum studiosorum percipiet annuatim 20 fl. 2) Studiosi hii ad minus 3 vel 2 lectiones in jure civili et canonico singulis diebus audiant et se in processu Juris ac stylo cancellariae exerceant, singulis mensibus Officium defunctorum et singulis diebus unum Pater, Ave et Psalmum de profundis pro anima fundatoris recitent. 3) Habebunt Provisorem unum ex Professoribus Juris Canonici, tempus participandi stipendii durabit per triennium. Praesentatio pertinebit ad Capitulum Cracov. – Ad reficienda aedificia in Bursa Jureconsultorum, Capitulum Crac. 250 fl. ex retentis censibus assignat. (Lib. Archiv. Nr. 35 pag. 491.)

Bursa Tylici ana

1635 ~~mense Maii~~ d. 21 Aprilis mortuus Joannes Praeclaides Coll. major, Prof. Theol. Dr Theologiae Romanus, aetatis 60 annor. (natus in Strzyżow, filius Joannis Preslai, inscript. in Metric. 1593, Bacal. 1594, Mr Art 1598) Praepositus S. Nicolai.

1636. Rect. Com. aest. Adamus Opatovius (2 vice)
" Com. hiem. Adamus Opatovius (3 vice)

1636 d. 26 Januarii – Początek zatargów z Krzysztofem Najmanem Dr. Med. i Prof. którego z arendy dóbr Świeborowic i Pielgrzymowic chciano wyrugować.

1636 d. 4 Aprilis. Kapituła Katedralna Krakowska potwierdza zapisy testamentowe i fundacyję nowej Professury na wydziale prawnym (Professor juris casuum conscientiae ex Decreto et Decretalibus) przez ś.p. Łukasza Doctorius kanonika Katedr. Krak. i proboszcza oświecimskiego erygowanej; który zakupiwszy czynsze widerkaufowe roczne jakoto 4200 złp. (za summę 60000 złp. na dobrach Kościelniki wojewody ruskiego) i 280 złp. (za summę 4000 złp. na dobrach Krzeszowice Tomasza Zamojskiego kanclerza Koron.) łącznie 4480 złp. rocznie, z których prócz legatów na anniwersarze, na kościoły w Oświecimiu i kaplicę Maciejowskiego w Katedrze Krak., na szpitale i t.p. przeznaczył także rocznie 52 złp. dla studentów szkoły zamkowej Krak., 540 złp. dla 6 uczniów z Oświecimia kształcących się w Akademii Krak. (po 90 złp. każdemu), 540 złp. dla 6 uczniów z Rzeszowa (z kąd był rodem) kształcących się w Akademii Krak., Uniwersytetowi Krak. na anniwersarz kardynała Maciejowskiego 65 złp. i swój własny 35 złp., na Professora (Legenti casus conscientiae) 300 złp., na bank pobożny (mons pietatis) w Oświecimiu i Rzeszowie po 100 złp. – Professor wykładał cały kurs przez 2 lata w 1m półroczu Decalogum, w 2im de Poenitentia et restitutione, w 3im de Sacramentis ordinis Eucharistiae et Missa, w 4tym de Censuris ecclesiasticis. Prócz tego obowiązany był także Professor (Professor Doctorianus) być przy examinie tych którzy się mieli wyświęcać na kapłanów. (Liber viridis Collegii Juridici Nr. 48 pag. 337 et 445)

1636 d. 2 Junii. – Duae lapideae dictae Stężycianae (donatae Universitati per Adamum Romer Stężycensem) conceduntur pro erigendis de novo Classibus Vladislavianis (Concl. Coll. maj.)

1636 d. 2 Februarii. Ingressus Jacobi Zadik episcopi Cracov.

oświadcza Rektorowi i Professorowi iż chce

1636 d. 11 Februarii. — Jan hr. Tenczyński wojewoda Krak. zrobił fundacyą, przyłączając do Uniwersytetu Krak. juspatronatum probostwa w Międzyrzeczu (w dyecezyi chełmskiej), aby fundowano 2 Tenczynianos Professores, unius Geometriae, alter moralis et civilis sapientiae (Politicae et Historiae) et 4 studiosos aut plures participantes eleemosina ex proventibus. — Pierwszym proboszczem międzyrzeckim został mianowany d. 18 Maja 1636 Jan. Broscius. — (Wszelakoż Trybunał Lubelski r. 1643 circa festum S. Bartholomaei, wyrokiem swym skasował tę fundacyą z powodu iż zmarły Jan Tenczyński wojewoda (+1637) nie miał prawa rozporządzać, bo był tylko opiekunem dóbr Międzyrzeckich F. Wyrok ten wydany na żądanie Zofii Danitowiczowej podskarbiny Kor. dziedziczki) Obacz rok 1637. 1643. 1649. 1654) za poduszczeniem Jezuitów.

F. należących do brata jego Gabriela Tenczyńskiego wojew. lubelsk. † 1617 ożenionego z Zbaraską dziedziczką Międzyrzecza) córki Zofii wydanej r. 1638 za Danitowicza.

Tenczyński fundując swych Professorów miał za wzór professorów Tylickiego (Orator Tylicianus) i Lewenaysa Władysławskiego (Cursus Philosophiae Vladislavianus). Fundacyę swą zeznał Jan Tenczyński r. 1637 do Aktów grodu Krakowskiego. Probostwo w Międzyrzeczu należało do najbogatszych. W krótce potym zapisie zmarł Jan Tenczyński d. 18 Lipca 1637 na zamku w Tenczynie. — (Zapis tej fundacyi w Libr. Archiw. Univ. No 34 pag. 170, oraz w Radymińskiego Annales Nr 226 str. 385.)

1637 Rect. Com. aest. Daniel Sigonius (5 vice)
" Com. hiem. Albertus Borovius S. Theol. Doct. et Prof. custos S. Floriani (2 vice)

1637 Mr. Albertus Barszcz Phil. Dr. et Prof. Senior Scholae S. Mariae +

7 Septembr. Mgr. Joannes Gelasinus + in juventutis flore, Art. Mr. Phil. Dr.

1637 fer. 3a infra Octavas Corp. Christi, in Castro Cracov. – Joannes Comes a Tęczyn palat. Cracov. gentis suae ultimus jus patronatus praesentandi adecclesiam parochialem S. Nicolai in oppido Międzyrzec dedit Universitati Cracov. cum conditionibus: ut Rector ad parochiam hanc idoneum sacerdotem praesentet; ut in Schola Miedzyrzecensi foveatur Baccalaureus aut Magister qui latinam et graecam grammaticam doceat; ut Universitas in solemnibus sacris suis Deum pro animabus Tenczyniorum oret; ut in Academia Cracoviensi ex fructibus certis ecclesiae Miedzyrzecensis erigatur Professor Lector qui ex Aristotele ex ipsius primitivo textu et non ex alterum commentationibus praelegat libros de demonstratione eosque variis scientiarum exemplis et ex morali philosophia et politicis declaret praecipue ex Geometria. Executorem hujusce fundationis nominat Joannem Broscium canon. S. Floriani plebanum Miedzyrzecensem. (Odpis w Radymińskim ad a. 1637 pag. 385). (Lib. Archiv. Nr. 47½ pag. 526) (Broscius był proboszczem międzyrzeckim) obacz r. 1636.
(Zapis ten zniosła (1643) Zofia Daniłowiczowa podskarbina Kor. sukcesorka) Uniwersytet od r. 1684 prowadzi w Rzymie proces o odzyskanie tego probostwa – lecz przegrywa r. 1695 d. 31 Januarii in Rota Romana.

Donatio parochiae in Międzyrzecz.

1637 d. 31 Maja, Otwarcie w Brodach Kolonii Akademickiej przez Stanisława Koniecpolskiego (kaszt. krak. hetm. w. kor.) założonej i dotowanej. Pierwszym dyrektorem tamże z Akademii Krak. wysłanym był Jan Marcinkowski Dr. Philos. który na otwarcie tej Kolonii wydał mowę F: Pallas armata sive de beneficio literarum; Oratio in colonia academica Brodensi habita 1637 die ultima Maii. 4to kart 26. – R. 1641 był rektorem (profes. gramatyki w) tej Kolonii Marcin Komadarski Baccal. Phil, a r. 1642 Andrzej Stefański. Z śmiercią Koniecpolskiego r. 1646 ta Kolonia upadła.
F (Którą mu Jan Cynerski Rachtamovius napisał)

1637 d. 24 Aprilis obiór nowego rektora dla niezgody głosujących podzielonych na 2 partyje przewlókł się aż do trzeciego dnia. Wreszcie obrany Daniel Sigonius rektorem.

1637 d. 23 Maji. – Rozruch wielki studencki w którym zginęło 2 studentów mendykantów i 7 Żydów. Przyczynę dał Stanisław Lubomirski wojewoda ruski który na proste zaskarzenie żydowskie, kazał jednego studenta pojmanego przed swą kamienicą biczami oćwiczyć. Odgrażali się studenci porwać młodego Konstantyna Lubomirskiego i zburzyć miasto żydowskie, oraz zabić samego Lubomirskiego. Wreszcie udało się Erazmowi Kretkowskiemu kanonikowi i oficiałowi krak. wysłanemu od Króla, przywrócić spokój między obiema partyjami. – Radziwiłł pisze iż d. 22 Maja w rozruchu studenci łapali Żydów, takowych za Wiślną bramą w bagnie topili lub w kloakach i Wiśle. Miało zginąć wtedy przeszło 30 Żydów a 50 raniono; powodem do tego było zranienie 2 studentów w żydowskiem mieście (fol. 31v.)

1637 Akademia robi kontrakt z Janem Laytner murarzem ławnikiem kazimiersk. o wymurowanie nowych klass na miejscu gdzie 3 kamienice stały. R. 1642 został ten gmach ukończony, (Szkoły Nowodworskiego), a r. 1643 otwarty.

1637 d. 11 Maji Martinus Barszcz Cracoviensis Senior Scholae B. Mariae, insignis mathematicus moritur.

1637 d. 4 Junii. Levantur ossa B. Joannis Cantii.

1637 d. 12 Junii – Daniel Sigonius S. Theol. Dr. et prof. canonicus cracov. rector Universitatis cracov. daje swiadectwo, iż Jakób Vitellius kanonik S. Anny professor eloquent. Filicianus i prowizor szkół nowodworskich oraz Gaspar Gelazyn Collega minor professor poetyki i nauczyciel prywatny Marcina Strasza którego o zabójstwo szlach. Floriana Łukowskiego obwiniono, zeznali jakoby się to zabojstwo przypadkowo trafiło: albowiem studenci wyszedłszy z szkoły rzucali kamieniami do gniazda ptasiego na jednej kamienicy, wtedy nieumyślnie przez któregoś z studentów szlach. Florian Łukowski kamieniem ugodzony został. (O swiadectwo to czynili zabiegi matka: Anna z Kazanowa Straszowa i brat Hieronim Strasz.)

1638 Rect. Com. aest. Albertus Borovius (3 vice)
" Com. hiem. Albertus Borovius (4 vice)

1638 in Martio – Łukasz Dambski kanonik krak. proponuje Uniwersytetowi iż in classibus antiquis chce fundować nową Bursę swego imienia. Lecz gdy z powodu nieukończenia budowy Nowych Szkół, niemożna było przenieść z pierwotnego miejsca studentów, fundacyję tę na później odłożono. Tymczasem ostygł zamiar Dambskiego. (Radymiński)

1638 d. 18 [13] Julii – Moritur Daniel Sigonius Canon. Crac. – Canonicatum post illum accipit Adamus Opatovius, ratione cujus d. 16 Julii Mathias Blosius S. Theol. Dr. et Prof. Decanus S. Flor. protestatur (jako pominięty w obiorze) (podług innych zapisek + 8 Julii 1638 co pewniejsze)

1638 Do Szkół Nowodworskich uczęszczało wiele szlacheckiej młodzieży, pomiędzy którymi zapisani tego roku: Adam Hieronim Sieniawski chorążyc koron. Jan Potocki wojewodzic bracław., Jan Albert Parys z Paryszewa kasztelanic czerski; Krzysztof Franc. Sapieha podkomorzyc włodzimirski, Marcin hr. Krasicki starościc doliński; Adam Drzewicki; Stanisław z Lubrańca Dąbski; Zbigniew z Zelenki Zeleński cześnikowicz bracław., Alexander Załuski cześnikowicz rawski, Jerzy Marcinkowski podstolic krak., Adam z Tarnowa Tarnowski; Krzysztof Skotnicki; Jan Skarbek, Stefan Ledóchowski sędzic krzemieniecki i inni. (Ob. Kubitkowicz Jacob: Pietas erudita seu Oratio. Cracoviae 1638. 4°)

1638 Simon Gołkowic Prof. regius Hebraicae linguae, Decanus facult. artist.

1638 d. 3 Decembr. Jacobus Piotrowicki S. Theol. Doct. Canonicus S. Annae Crac. Praepositus
Colonia hospitalis Biecensis in memoriam Martini Cromeri qui in Schola Becensi germanice, graece
in et latine eruditus fuit, renovando ordinationem Scholae Becensis a. 1553 per Martinum Sam-
Biecz boritanum plebanum in Brzeski factam sed aliquantum neglectam, pro Baccalaureo Scholae Becensis, summam ~~200~~ 600 fl. cum censu annuo ~~[illegible]~~ 42 flp. super agris suburbanorum Becensium locatam inscribit (in Actis consul. Biecens.), cum conditione ut Baccalaureus pueros Catechismum doceat, adultioribus vero Ciceronis epistolas, Librum de amicitia vel de Senectute vel Paradoxa vel Orationem aliquam brevem ex Cicerone, ex poëtis Ovidium, Virgilium Bucolica, Georgica, Aeneidam et Horatium, ex historicis Justinum, Florum, Curtium, Janicki poetae Vitas regum Polonorum,

Aesopi fabulas praelegat explicando, non attingendo Rethoricam et Dialecticam, sed tantum Grammaticam; ex Graeca grammatica declinationem et conjugationes, item diebus sabativis Arithmeticam doceat et curabit ut ~~jut~~ juventus ubique locorum latine loquatur, cum Cantore scholae pueros in musica exerceat, qui pueri feria 4ta et diebus sabbativis singulis septimanis ex templo ad scholam exeuntes „patrium carmen Bogarodzica decantent. Baccalaureus talis ex Academia Cracoviensi assumendus est. Duo Consules Becenses cum Praeposito ecclesiae parochialis singulis anni quartalibus scholam visitent et scholasticos examinabunt. Schola Becensis habet fundationem pro scholaribus olim Martini Cromeri et alteram Alexandri Sandecki canonici Bobovienfis praepositi hospitalis in Biecz qui anno 1619 censum annuum 80 fl. pro ekonomia studiosorum in Biecz donavit. Gymnasiarcha Becensis a. 1638 erat Laurentius Walowski Phil. Baccalaureus. (Lib. Archiv. № 35 pag. 482–491)

1638 Urząd Kustosza Biblioteki w Kollegium większym po Brosińskim obejmuje w grudniu Adam Opatovius (Lib. Conclus. p. 119)

1638 d. 17 Novembris. – Jakób Zadzik biskup Krak. dał początek do Majątku bł. Jana Kantego (Peculium b. Joannis Cantii) zapisawszy Uniwersytetowi Krak. 24.000 zł. na kanonizację bł. Jana Kantego, i 6000 zł. na wystawienie Kaplicy temuż.

1639. Rect. Com aest. Mathias Wojenski (Woniejski) Med. D[r] et Prof.
" Com. hiem. Mathias Wojenski 78

1639 Zacharias Starnigiel Collega majorcanon S. Flor. na założenie przyszłej bursy Starniglowskiej kupuje za 7000 złp. dom zwany Niderlandowski w ulicy Gołębiej (pomiędzy kamienicami Sebastiana Zielogorskiego a Tylisowską) od Andrzeja Bruzińskiego. (Acta consil. Crac. Anni 1645). Sukcessorowie Starnigla erygowali 1645 Bursę, na której rozprzestrzenienie r. 1724 przyległą kamienicę dokupiono. (Kamienica Niderlandowska pod N[r] Conscr. 270 r. 1558 należała do Gabriela Słonińskiego r. 1627 kupił ją Andrzej Brudziński od Elżbiety Matachowskiej córki Jakuba Niderland). Wawrzyniec ~~Zacharias~~ Starnigiel Profesor wymowy w Akademii Zamojskiej i dziekan infułat umarł tamże roku 1639; a Zacharias Starnigiel brat jego, prof. w Uniw. Krak. i proboszcz w Korczynie † 1647

1639 d. 28 Junii Cracoviae. — Executores testamenti ol. Danielis Sigonii Canonici Cracov. erigunt anniversarium in ecclesia S. Annae pro anima Danielis Sigonii peragendum item duas altarias, unam ~~[illegible]~~ tit. Anunciationis B. M. V. quarti ministerii in ecclesia cathedr. crac. ad altare Praesentationis B. V. Mariae in Capella Szafranorum situm; alteram vero tit. Conceptionis B. V. Mariae quarti ministerii ad ~~[illegible]~~ altare Corporis Christi in ecclesia collegiata S. Annae; quibus fundationibus inscribunt censum reemptionalem in tres sortes dividendum 210 flp. pro summa 3000 flp. super villa Grodkowe ~~Zoary~~ in ducatu Severiensi gen. Hieronymi Constantini Minor de Przybysławice Anno 1639 ipso die Transfigurationis Christi locata. Jus patronatus altaris ~~[illegible]~~ Anuntiationis conferunt Canonico fundi Łętkowska; altaris vero Conceptionis Decano et Canonicis collegiatae S. Annae. (Radyminski)

1639 d. 14 Martii, Radłovicae. — Jacobus Zadzik episcopus Crac. redditus altaris tit. S. Bartholomaei in ecclesia cathedr. Crac. applicat pro mensa communi Collegii maioris Universitatis Crac. (Radyminski) (dos huius altaris erat villa Trstnowice)

1639 Com. aest. Fundatio Coloniae Academiae in Brody per Stanislaum Koniecpolski.

1639 Commut. hibern. — Uniwersytet nabywa za 1000 flp. (legowanych przez Marcina Wolbramenis proboszcza w Dzierzążnej na anniwersarz) dom nad Wisłą (in ripa Wistulae) wybudowany przez Jana Makowskiego i Jadwigę małżonków (za konsensem Andrzeja Schoeneus S. Th. Prof. cust. S. Flor. d. 21 Mart. 1606) na gruncie akademickim (in loco pro deponendis lignis assignato.

Fundatio Brosciana:

1639 d. 2 Febr. Janoviae. – Broscius Jan zapisuje akademii Krak. summę 3000 flp. to jest: 1000 złp. na zakupienie czynszu dla pomnożenia pensyi professoris Astrologiae; 1000 flp. na zakupno książek do Biblioteki, (gdzie mają być chowane książki mniejsze w potkach (in scriniis) a większe na łańcuszkach (in catenulis) i na sprawienie narzędzi astronomicznych (przyczem także całą swą bibliotekę przeznaczył do Collegium maius po swej śmierci); 1000 flp. na stypendium dla młodzieńca poświęcającego się naukom matematycznym. (Oryginał w Radymińskim Centuria II ad a. 1639 pag. 423–425 i w ~~[illegible]~~ Księdze Privilegia Univ. Crac. Nr. Archiv. 44 pag. 251–254)

(Summa ta lokowana była na Goleniowach; r. 1684 przeniesiona na Wieliczkowice – dochod roczny wynosił 210 złp.)

1639 Obitus ~~Zachariae~~ Laurentii Starnigellii et Melchioris Porembii Canonicorum S. Flor.

1639 d. 3 Febr. Andrzej Tarło kanonik krak. proboszcz tarnowski zapisuje kapitule Katedr. Krak. na cele pobożne summę 10,000 złp. (lokowaną na dobrach Poręba Żegota Jana Stanisława Korycińskiego starosty gniewkowsk. z czynszem widerkaufowym 700 złp.) stanowiąc między innemi, aby każdemu z 5 professorów Szkół Nowodworskich płacono rocznie 40 złp., za co mają codziennie rano z uczniami odmawiać Litanię o N. P. M. Loretańskiej z kollektą o S. Józefie. – (Metrica Novodvorsiana, Archiv. Nr. 111 pag. 51)

1639 d. 2 Septembr. – ~~[illegible]~~ Canonicatus S. Floriani confertur Melchiori Porembio S. Theol. Bacc. post resignationem per literas factam Joannis Broscii Med. Doct. Praepositi Staszovien. et Międzyrzecan. cum reservato loco in Universitate (Concl. Coll. Maj.)

In Bibliothecarium electus Jacobus Vitellius ~~[illegible]~~ Decanus S. Annae.

1635 Rect. Jacobus Najmanowicz (Com. hib.)

D. 8 Febr. 1635 Piotr Tylicki bisk. krak. uchwala w kapitule krak. aby dawano jałmużnę ubogim studentom.

1635 Rect. Jacobus Najmanowicz (Com. aest.)

Fundacya Garwaskiego na 30 studentów z szlachty w bursie: zwanej Bursa Conceptionis B. Mariae V. nova Garvasciana na którą 2 wsie Smiadziec i Wrzostowice zostały zapisane. Fundusz Piotra Tylickiego na 4 uczniów mieszkających w tejże bursie.

Fundusz Łukasza Doktoriusza (probosza oświeciemsk.) kanon. krak. Prof. Praw niosący ~~[illegible]~~ na 6 studentów z Oświecimia i na 6 z Rzeszowa każdemu rocznie po 90 flor. na ~~[illegible]~~ katedrę dla professora prawa casuum conscientiae 300 fl. rocznie.

1635 Rect. Opatovius (Com. hiber.)

D. 12 Novembra dano urlop Pawłowi Herciuszowi aby z Dominikiem Księciem Ostrogskim i Zasławskim wyjechał w obce kraje.

D. 26 Stycznia rozpoczął się spór akademii z Krzysztofem Najmanem o dzierżawę dóbr Swiborowic i Pielgrzymowic

1636 Rect. Opatovius (Com. aest. et hibern.

Zaczyna akademia budować szkoły Władysławskie naprzeciw kościoła S. Anny rozrzuciwszy stojące tamże domki. Podjął się murowania Joannes Laitner murator.

Wsierpniu umiera Rybkowicz Augustyn proboszcz S. Anny

1637. ~~Re~~ Rect. Daniel Sigonius (Com. aest.

Jan Tęczyński wojewoda krakow. który się pisał sam: „gentis suae ultimus virorum" stosownie do woli zmarłego brata swego Gabriela Tęczyńskiego lubelskiego dziedzica Międzyrzeca, nadaje jus patronat do bogatego probostwa międzyrzeckiego akademii krakow. z kondycyą aby z dochodów tegoż probostwa fundowano katedrę professora filozofii moralnej. (Cracoviae fer. 3a infra Octavas Corporis Christi 1637) lecz Zofia Daniłowiczowa podskarbina Kor. dziedziczka międzyrzecka zwaliła ten zapis.

D. 29 maja 1637 feria 6a post dominicam infra Octavas Ascensionis Domini powstał rozruch studencki na żydy z tego powodu. Kilku studentów wracając z Kalwaryi przez Kazmierz wstąpili do szynku żydowskiego na miod. Gdy wypili a brakło im

przy zapłacie kilku groszy, począł ich szynkarz żydowski
pięściami okładać. Studenci wracając do miasta zaczęli po
drodze bić wszystkich żydów. W mieście schronili się żydzi
do Lubomirskiego wojewody ruskiego kamienicy prosząc
o opiekę. Wysłał Lubomirski w pogoń za studentami swych
hajduków. Studenci uciekli do domu pewnego ~~[illegible]~~ cyru-
lika, hajducy wyłamali drzwi i kilku pojmanych przy-
wiedli do Lubomirskiego, który jednego publicznie przed
kamienicą obić kazał. Z tego powstał ogromny rozruch
trwający aże do nocy; żydzi ledwie przez dachy i mury pou-
ciekali. Dopiero na zajutrz piechota grodzka chodząc dla uspo-
kojenia po mieście i broniąc żydów przestrzeliła 2 stu-
dentów. Z tego jeszcze większy powstał rozruch. Insultowano
wojewodę ruskiego jadącego w wozie rzucając nań kamie-
nie z pośmiechem. W kanałach znaleziono 8 a podług innych 18 żydów
rannych lub zabitych innych zabijano i do stawu wrzucono
miejskiego. Jednego żyda tajemnie pewny robotnik w koszyku
chciał wynieść z miasta na Kazimierz; gdy dla ciężaru
oparł swój koszyk z żydem na poręczu mostu, nadeszli
studenci i pytali coby niósł; odrzekł: gęsi! Wtedy to
niedowierzający studenci gdy ~~[illegible]~~ w koszyku szukać
zaczęli i żyda w nim znaleźli, rzucili do Wisły koszyk
razem z żydem. Podczas tego rozruchu nie chcieli bro-
nić żydów Tęczyński wojewoda Krak. i Jan Zebrzydowski
miecznik kor. Tumult ten trwał blisko tydzień w końcu
uśmierzyli go komisarze biskupa Krak. wojewody Krak.
i rektora uniwersyt. Skończyło się na amnestyi dla obu stron.
Przecław Mojecki dziekan kamieniecki kanonik skalb-
mierski tłomacz Długoszowego Życia S. Kunegundy umiera.

1637 Rect. Borovius (Com. hib.)

1638 Rect. Borovius (Com. aest.)
Daniel Sigonius umiera d. 12 lipca 1638
Wincenty Oczko kanonik gnieźnieński zapisuje 1000 floz. na
bursę philosophorum

1638 Rect. Borovius (Com. hib.)
D. 17 Novembr. Jakob Zadzik biskup Krak. zapisuje na ka-
nonizacyją Bł. Jana Kantego 24000 zł a na kaplicę 6000 zł.
Biskup nalega na reformacyją Bursy Jeruzalem

1639 d. 23 marca Jakób Zadzik bisk. Krakow. robi fundusz na studentów Korabitów w bursie Jeruzalem.
Jan Brosciusz robi fundacyję i darcje biblioteki (oryginalny zapisna z Kartach) zapisując 1000 zł na czynsz widerkaffowy dla profesora astrologii i wszelkie swe księgi matematyczne do biblioteki Collegii majoris po śmierci swej zapisuje: oraz przeznacza 1000 zł na czynsz dla ucznia audytora geometryi. (Janoviae d. ~~[illegible]~~ Purificationis B. Mariae 1639) | ſ sprawienie ziegzek, astronomicznych narzędzi

1639. Rect. Mathias Woniejski Med. Dr (Com. aest. et hib.)
Stanisław Koniecpolski hetman w. kor. fundije kolonię akademicką w Brodach która podczas rozruchów kozackich zniknęła.
Za tego rektora był tumult pomiędzy studentami ~~[illegible]~~ i ~~[illegible]~~ dworzanami Stanisława Lubomirskiego ~~[illegible]~~ z powodu żydów.

1640 Rect. Woniejski (Com. aest.)
1640 Rect. Stanislaus Ludlowski J. U. Dr (Com. hiber.)
Akademia bononska radzi się listownie akademii Krak. jak sobie postąpić z Jezuitami w podobnej sprawie — postano odpisy procesów (ze Ludlowskiego) po nim zostaje Albert Borovius proboszczem S. Floriana

(chemikiem, astronomem) Ludlowski był sławny matematyk zostawił rękopisma matematyczne: chciał je wydać Hieronim Pinocci swym kosztem lecz się sprzeciwił temu Jakob Gorski exekutor testamentu u którego te rękopisma zaginęły. — biegły w greckim i hebrajskim języku.

1641. Vadovius umiera w styczniu, toż samo Mathias Sisinius S. T. Dr canonicus Vladislav. który założył Contubernium Sisinianum.
Testament Wawrzyńca Starnigla S. T. D. dziekana Zamojskiego którym zakłada bursy w Krakowie i w Zamościu.
Haeretici Sruk et Sernacy a studiosis feria 6ta post Ascensionis invaduntur et spoliantur — o coskargi na sejmie

1641 Rect. Jacobus Najman J. U. Dr (Can. Crac) (Com. aest.)
Rect. Jacobus Najman (Com. hib.) moritur in Rectoratu
1642 ~~Rect.~~ Vicerector surrogatus Adamus Opatovius obrany na miejsce zmarłego Jakuba Najmanowicza d. 4 Decembr.
15 Januar. Francisco Rolinski (med. Dr.) data facultas respondendi
Lectura ordinaria Medicinae data Dro Ochocki.
Licentiandi in Philosophia rediment convivium singuli flor. 10.
Adamus Roszczewicz vocatus ad collegium J. C.
~~[illegible]~~ Słostowski profesor rezygnuje z kanonii przemyskiej i zostaje Franciszkanem.

1642 Rect. Jacobus Ustiensis (Com. aest.)

1642 Rect. Jacobus Ustiensis (Com. hib.)
Akademia wytacza za poduszczeniem Gryzierowicza prokuratora proces Krzysztofowi Stajmanowicowi o szkody wyrządzone podczas arendy jego [illegible] Swierborowie i nie zapłacenie arendy. Tandem excommunicatus a rectore Vitellio – mortuus [illegible] 1652 Romae in hospitali S. [illegible] Ignatii.
Pożar w którym połowa Stradomia cum Capella S. Leonardi (ac) in Conventu PP. Bernardinorum podczas gdy ciało zmarłego biskupa Zadzika w nocy do kościoła P. Maryi w Krakowie wnoszono. Zadzik umarł 17 marca w Bodzen: cinie.

1643 Rect. Jacobus Ustiensis (Com. aest.)
Historia Długosza kosztem akademii dla kanclerza kor. Jerzego Ossolińskiego z rękopisu w bibliotece uniwersyteckiej będącego była przepisana 1643.
Jacobus Piotrowski S. Teol. Dr Romanus umiera d. 21 marca, był professorem.
Bartłomiej Grzybowski S. Teol. Prof. pleban lelowski umiera w Septembrze.

1643 Rect. Jacobus Vitellius S. Teol. Prof. (Com. hib.)
D. 3 Novembr. wynajęto bursę Hungarorum komu innemu którą dotąd trzymał włoch [illegible] Saluetti.
Skład szkół: Rector, Procurator, Bedelli, Collegium majus, Collegium Juris Consultorum, Collegium minus, Contubernium Jagellonianum, Bursa Hierusalem, Bursa Philosophica Scholae: 1. S. Floriani, 2. Annae. 3. OO. Sanctorum 4. Stanislai in Arce (mała) 5. S. Spiritus (mała) 6. Corporis Christi (mała) 7. Stephani (mała) 8. In Circulo. etc.
D. 2 Junii 1643 Translatio studiorum privatorum ex scholis antiquis privatis pone Contubernium philosophorum sitis ad novas scholas D. Annae aedem spectantes facta: w przytomności Piotra Gembickiego bisk. krak. i Andrzeja Gembickiego bisk. łuck, Mikołaja Oborskiego sufragana krak. kanoników, zakonów, senatorów, burmistrza, rajców, szlachty, wszystkich professorów i wielu gości. Miał mowę Marek Sobieski wojewodzic ruski i brat jego Jan Sobieski. Po południu każda z 4 klass wziąwszy obraz patrona klassy który miał wisieć na ścianie z śpiewem w processyi z swemi professorami i prowizorem Jakubem Vitelliusza poszli do nowych szkół. Klasy były: Gramatica, Poetica, Rhetorica, Dialectica.

1644. Rect. Jacobus Vitellius (Com. aest.)
Uniwersytet uchwalił postawić Królowi Władysławowi IV statuę spiżową w Klasach nowych (Nowodworskich) i ofiarując koszt wezwał najbieglejszego artystę Klemensa Molli z Wenecyi, aby jak najtrafniejszą twarz i postać Króla odlał. Clemens Mollus S. R. M. Polon. et Suec. statuarius miał z własnego spiżu odlać simulacrum Króla i takowe umieścić supra januam Collegii Vladislaviani; miał być w owalu, model wysokości i szerokości wyrysował Sebastianus Architectus. Posąg ten miał postawić w lipcu 1644. Za całą robotę ugodzono 300 Talarów imperial. (Jest tu Kontrakt zawarty z nim przez rektora Vitelliusa). Lecz tenże odlewacz wziąwszy naprzód 100 talarów roboty wcale nie wykonał.
D. 7 Januarii 1645 Król darował akademii w Kaduku bibliothekę Joannis Coloniensis bibliopolae advenae Cracoviam post intestatum mortui: lecz Akademia nieprzyjęła tego daru i odstąpiła go Urzędowi miejskiemu.
" " Biskup Krakowski pisze iż jest wolą Króla aby akademia na Colloquium Charitativum z heretykami posłała delegatów. Wysłano Jakóba Ustiensis S. T. Dr. i Jakuba Vitellius S. Teol. Sententionar.
Podczas pogrzebu Cecylij Renaty żądali Rusini unici przez Metodego Terleckiego bisk. chełmsk. aby mieli pozwolenie otworzyć szkoły w Chełmie i na otwarcie tegoż gimnazyum ruskiego otrzymali bullę od Urbana VIII w Rzymie d. 3 Novembr. 1643. Akademia odesłała Rusinów z tym żądaniem do Sejmu mówiąc iż im chętnie dopomoże.
Bartłomiej Janusowicz Can. Crac. J. U. Dr. et Prof. Praepos. S. Annae umiera d. 16 Sept.
1644 Rect. Jacobus Vitellius (Com. hib.)
1645 Rect. Laurentius Smieszkowic Med. Dr. (Com. aest.)
Stanisław Pudłowski J. U. Dr. praepos. S. Nicolai umiera 4 maja jego Analecta Mathematica chcieli księgarze drukować lecz uniwersytet sobie to zastrzegł.
Proces w Rzymie Akademii z Hajmanem Krzyszt. Med. Dr.
Insolentia Studiosorum in contubernio Jerusalem d. 3 Julii 1645 zbili wspólnie młodego swego Władysława Woniejskiego Bacal. Phil. d. 28 Julii 1645: za co proscripti: Jacobus Piasecki, Konstantyn Rzuchowski, Michał Gniewosz, Kazimierz Radziszewski, Andrzej Krajowski. – lecz r. 1646 d. 12 maji odwołano proskrypcyą. (Acta rect.)

1645. Rect. Laurentius Smieszkowic (Com. hib.)
Król za staraniem Piotra Gembickiego bisk. krak. d. 16 Octobr. pożycza od Akademii zebrane na kanonizacyją S. Jana Kantego pieniądze 40000 w złocie i talarach F. Dał Król za tę summę zastaw (srebrnia srebrne) biskupów, który ledwie 6000 fl. wartał, który się przy akademii został. Z tego powodu robiono wyrzuty rektorowi tak iż (na ratuszu po owej kommissyi) dostał pomieszania zmysłów i później na apoplexią umarł D. 16 febr. umiera Andreas Petricovius S. Th. D. et Prof. na jego miejsce Stanisław Szaplic Prof.

Fna sprawienie xięstw opolskiego i raciborskiego

1646 F
Laurr. Starnigel kupuje dom na bursę za 4000 zł od Nederlanda
Sprzedano classes antiquas
Smieszkowic rektor umiera in vigilia S. Mathaei i robi zapis na Bursę Gelonianam
Jan Mitkowski D[r] med. + 4 Decembr. na apoplexią
Albertus Borovius S. T. D. et Prof. + w dzień S. Małgorzaty 1646
Mathias Blosius S. T. D. Prof. Theol. tknięty paraliżem na katedrze prof. + w 3 dni d. 12 Decembr.

1646 Rect. Laur. Smieszkowic (Com aest.) F
1646 Rect. Jacobus Vitellius (Com. hibern. d. 23 Januarii) Jur.
Szejman przegrywa sprawę z Akademią w Krakowie, udaje się do Rzymu gdzie później umiera w szpitalu S. Spiritus de Saxia.
Mathaeus Blosius umiera.

1647 ~~Ben~~ Rect. Jacobus Vitellius (Com. ~~hiber.~~ aest.)
D. 5 Junii 1647. powstał rozruch studentów który napadli na kamienicę lutra Torri leżącej na ulicy brackiej po prawej stronie idąc do Franciszkanów (po lewej ręce na której kamienicy wymalowany S. Stanisław) a to z tej przyczyny iż była pogłoska jakoby się tam odbywały tajne nabożeństwa i kazania luterskie. O 6. godzinie po obiedzie chłopcy studenci zebrawszy się za miastem na polu i ~~wpadłszy~~ ~~[illegible]~~ do miasta hurmą przez bramę floryańską zaczęli kamienie rzucać na kamienicę a niektóry z gminu chcieli drzwi drewem wywalić. Wtem nadeszła piechota grodzka i wojewodzka z ratusza, dała ognia i zaczęła rąbać: zaczęli się żacy rozbiegać. Jeden śmiertelnie zostawszy (zostaw uciekł na cmentarz franciszkański gdzie został przestrzelony kulą, (3) am. na trzeci dzień umarł) wielu poraniono między innymi przestrzelono Kobierzyckiego, lecz ozdrowiał. Nazajutrz gdy pogrzeb z zabitym szedł (z miasta przez ulicę bracką (wyszkoczyła do Franciszkanów) znów piechota grodzka z ratusza gdzie dniem i nocą stała na straży i dała ognia do ludu tak iż się wszyscy i księża rozbiegli a trup sam został na ulicy. Pochowano go w cichości. Przytem postrzelony został studiosus nobilis Kędzierski. Rektor Akademii Vitellius zaniósł protestacyją do grodu Krakow. Którą nie przyjęto; wreszcie udał się rektor do wojewody Stanisława Lubomirskiego (który podbechtany przez lekarza swego nadwornego lutra nieprzyjął tej sprawie) zamiast zadosyć uczynienia Akademii wyjednał Lubomirski u Króla iż wyznaczył komissyą do rozpoznania kto tego rozruchu był przyczyną. Komissia odbyła się na ratuszu przez Komissarzy Sulińskiego opata premonstrackiego, Franciszka Dębińskiego podkomorz. Krak. i Kasztelana Krak. Rektor nieprzyszedł na Komissyą lecz

F (senior Księdza jakiegoś katedralnego)

F (intra biduum)

L i skargą na piechotę grodzką i wojewodzką

postał 2 professorów który mieli zaprotestować iż sądzenie i badanie osob akademickich nie należy do juryzdykcyi swieckiej, i że sama akademia da informacię krolowi po przeprowadzonym sledztwie. Jakoż posłano krolowi do Grodna sprawozdanie (Z własnoręcznej notaty Vitelliusa pod r. 1633) Odpowiedział na to Król: Jeżeli ma urazę akademia do Lubomirskiego wojewody krak. i do jego syna starosty krak. to niech się z nimi rozprawi w urzędzie, zaś mieszczanom niech da pokój. Akademia pozwała Luteranów i służbę Lubomirskie=go do trybunału lubelskiego uczyniwszy wprzód protestacyję w grodzie Korczyńskim. Za staraniem biskupa krak. sprawę tę w try=bunale przytłumiono. D. 3 Octobr. facta tandem concordia cum haereticis

D. 24 Septembr. odbył się pogrzeb osmioletniego Krolewicza pol. Zygmunta Kazmierza było na nim 4 biskupow. Trumnę wieziono na wozie przykrytym złotogłowiem, woznica był w białej axamit=nej barwie a koło trumny 30 młodzieńcow z szlachty uczniowszkół w barwach axamitnych białych niosło pochodnie. Przed trumną szli dworzanie zmarłego Krolewica w czarnej barwie. Kazanie miał Wędzyga kaznodzieja król.

Na sejmie wielki wrzask na akademią.

Rektor umiera Dominica in Albis.

1647 Rect. Jacobus Vitellius (Com. hib.)

Adamus Opatovius S. T. Dr. Can Crac umiera 4 Novembr. ma=jąc 77 lat. pochowany u S. Anny koło ambony.

1648 Rect. Paulus Hercius S. T. D. (Com. aest.)

Paulus Hercius rektor umiera 18 Septembr. pochowany u S. Floryana; bibliotekę i instrumenta zapisał akademii.

Król umiera w Mereczu

1648 Rect. Jacobus Ustiensis (Com. hib.)

Rektor po pozdrowieniu króla na Koronacyi po 4 dniach na katar umiera die Conversionis S. Pauli 1649. zaziębiwszy się przy bramie Floryańskiej wśród mrozu gdy witał króla. Pochowany d. 4 lutego 1649.

Stanislaus Czaplic J. U. Dr. et Prof. Canonic. OO SS et S. Michael. in Arce + 1648 d. 16 April

Rect. Stanislaus Rozycki U. J. Dr. obrany rektorem 1649 w lutym

1649 Rect. Stanislaus Rozycki (Com. aest. et hiber.)

1650 Rect. Stanislaus Rozycki. (Com. aest.)

Circa festum Ascensionis Domini Ryskiewicz clericus e contubernio philoso=phorum i niejaki Szymanowski jeszcze nie zapisany w album stu=

dentów zaczęli zmawiać młodzież na heretyków, która młodzież napadła dom jednego Heretyka na ulicy grodzkiej koło domu Jerzego Lipana. Zrabowali ten dom i zburzyli, przytem kram heretyczki Królikowej wyłupali i towary zabrali przyczem dwóch mieszczan broniących tego zabili. Tak rozbestwiona młodzież przez tydzień po mieście grassowała. Wreszcie hajducy biskupa krak. z delegacyą rektora naszli owego Ryszkiewicza gdy spał u kochanki w nocy i pojmali, a piechota grodzka zaś pojmała Szymanowskiego z kilkoma studentami. Ryszkiewicz został wypędzony (exclusus) bo na jego karę u biskupa nikt nie instygował, studentów pojmanych jako niewinnych puszczono, lecz szkody nikt nie wrócił.

1650. Król za namową Floriana Czartoryskiego biskupa poznań. wielkiego fautora jezuitów daje jezuitom przywilej na otwarcie Akademii w Poznaniu, lecz Leszczyński kanclerz kor. niechce pieczętować tegoż przywileju. Posłani z akademii na sejm posłowie prof. Stanisław Rozycki, Andrzej Kucharski, Albert Papenkowius, aby odpór stawiali zabiegom jezuickim. — Szlachta na sejmie krzyczy na akademię za gwałt popełniony przez studentów na heretykach, i chce ustanowić konstytucyą aby studentami polityczna juryzdykcyi grodzkiej studenci podlegali: lecz oparł się temu Jacek z Michałowa Michałowski podstoli rożański poseł czerski. który feria 5a in crastino festi SS. Innocentum 1650 zaniósł do grodu warszawskiego protestacyą o to wskutek czego owa uchwała upadła. Wyszła podczas tegoż sejmu bezimienna książka polska: „Prośba do Stanów Rzpltej o wsparcie akademii krakow. r. „1647 podana, teraz zaś 1650 d. ostatniego lipca sejmowi poda„na przez jednego szlachcica."

Piotr Mucharski Med. Dr. d. 13 Octobr. promotus inter Doctores facultatis medicae, przeciwko tej promocyi powstał rektor iż się stała nie po formie i protestacyą w tej mierze przybił na lektorium teologicznem którą protestacyą student Franciszek Czary za namową prof. Stanisława Temberskiego zdarł, za co go Rektor skazał aby od rodziców był ocięty rózgami, a Temberskiego znowu biskup krak. skazał aby rektora przeprosił.

1640 Commut. aestiv. Mathias Woniejski Med. Dr. Rector
" " Commut. hibern. Stanislaus Ludlowski J. U. Dr. et Doct. Rector Praepositus ad S. Nicolaum +22 Maii 1645.

1640 d. 26 Julii, Varsaviae. – Władysław IV w interessach swoich (pewnie pożyczenia pieniędzy na wyprawę przeciw Turkom) posyła do Uniwersytetu Krak. Marcyana Wituskiego sekretarza Król.

Fundatio Zadzikoviana in Bursa Hierusalem.

1640 d. 24 Martii Waworzenciis — Jacobus Zadzik episc. crac. qui tyro-
cinia suorum studiorum in contubernio Hierusalem cum aliis nobilibus ado-
lescentibus habitans deposuit, ideo collapsa aedificia ejusdem bursae sumptu
3000 flor. reparari jussit ruinam extremam minantia, atque augendo
diminutos proventus ab d. Zbigneo Olesnicio cardinali inscriptos, huic
Contubernio Hierusalem assignat summas 2000 flor. aur. hung. cum censu
annuo 140 aur. hung. item 2000 taleror. imperial. cum censu annuo
140 taler. imper. (super bonis Seczygniow Helenae de Wisniowiec consor-
tis Stanislai Warszycki palat. masov. in castro crac. fer. 3a ipso die S. Egidii
1637 assecuratas) item 4000 taler. imperial. cum censu annuo 280
taler. imp. (super bonis Goleniowy Stanislai Chodakowski secr. S. R. M.
in castro Crac. sabato post f. Assumpt. Mariae 1639 assecuratam)
Numerus studentium in Bursa eadem (tam ex veteri fundatione 400 flor.
tam ex symbolis juxta veteram ordinationem, tam ex praesenti inscrip-
tione viventium) erit 50: hoc est 20 alumnos recipiet provisor con-
tubernii ex quolibet palatinatu, habita maxime ratione nobilium,
24 vero ex nostris consanguineis (ex sororibus nostris, vel de armis Korab
vel ex linea materna de armis Nepowron descendentes), 5 ex [illegible]
civitatibus Szadek, Lasko, Ilza, Bodzentyn, et 1 sacerdos qui septimana-
tim 2 missas in capella contubernii legere debet et mensam benedicere.
Recipiendus habere debet 16–22 annos, in bursa per 4 annos tantum
manere potest, et debet esse inscriptus in Albo Universitatis. Ingressu-
ri debent promissionem facere de armis non portandis, de secretis
collegii non revelandis, de statutis observandis, debent vestes decentes
ad genua protensas portare et comam tonsam non rasam; debent
solvere circa ingressum 1 aureum (pro provisore et seniore), 1 talerum
(pro fabrica Contubernii), 2 aureos (pro necessitatibus mensae, culinae
et servitii) et symbola septimanalia per 9 gros. (in usus contubernii),
ad confessionem et communionem quolibet mense accedant; qualibet
septimana debent testimonia studiorum [illegible] seniori praesentare; omnes
latino sermone utantur. Senior percipiet circa mensam in prandio et in coena
2 portiones (quarum unam pro suo commensali quos Ponentes vocant con-
vertere potest). Quilibet ex alumnis percipiet pro symbolo septimanatim
gros. 34 aut 40 (ex consanguineis nostris) ex censibus fundationis. Conservatores
Bursae erint Archidiaconus eccl. cathedr. crac. et Canonicus academicus eccl.
cath. crac.

(Oryginał tej fundacji w Archiw. Univ. Krak. Nr 2437 na 6 kartach pergam. in fol. ma 2 pieczęcie zawieszone w blaszanych puszkach: 1) biskupa Zadzika na sznurku rozowym. 2) Uniwersytetu większa z świętym Stanisł. i orłem oraz napisem gotyckim na sznurku białym.) — podpisany rektor Akad. Matthias Wosienski Med. Dr i Alexander de Brzezie Brzeski Canon. Crac.

(Relat. castr. Crac. Libr. 44 pag. 209–220) (Lib. Archiv. Univ. No 35 pag. 891)

./.

Na powyższym akcie fundacyjnym Zadzika przytoczeni jako świadkowie: Matthias Woienski Med. Doct. et Prof. Rector Univers. Crac., Joannes Tarnowski archidiaconus Crac., Jacobus de Konary Kotaczkowski canon. Crac., Alexander de Brzezie Brzeski Archidiaconus Zawichosten. Canonicus Crac. Oeconomus Episcopatus nostri generalis, Nicolaus Lanckoronski Canon. Crac. Secr. S. R. M., Andreas Falkowski archidiaconus Lublinen. Secr. S. R. M., Joannes Carolus Nerwicz J. U. Dr. Canon. Visliciens., Laurentius Franciscus Spinek Canon. Scarbimir. Paulus Stanislaus Smolicki S. Theol. Dr. Capellanus noster, Laurentius Smieszkowic Med. et Phil. Dr. Stanislaus Kawiecki Curiae nostrae Marschalcus, Martinus Lazek Jangroten. Capitan. S. R. M. Secret., Albertus Kaczkowski Lipowiecen. Capitan. Joannes Bedkowski Slawkovien. Capitan. Petrus Tworzianski Uswens. Capitan., Severinus Tworzianski Vladarius Sandecen., Albertus Mikolaiewski, Albertus Mieroszewski, [illegible] Andreas Mikolaiowski Stabuli nostri Praefectus, Adamus Dziemborski Culinae nostrae Praefectus, Zawissa Buzenski, Albertus Swiezenski Aulici nostri – Adamus Opatovius S. Th. Doct. et Prof. Can. Crac., Albertus Borovius S. Theol. Doct. et Prof. Provisor Bursae Jerusalem, Sigismundus Gregerowicz S. Th. Prof. Can. S. Flor. Procurator Universitatis. (Miał więc Zadzik dwór niemal królewski.)

(Oblatowana ta Ordynacya Zadzikowska w Aktach biskupich Bodzantini d. 12 Martii 1642.)

1640 fer. 5a ante dominicam S. Trinitatis, Varsaviae in Conventione regni. – Jacobus Zadzik episcopus crac. summas reemptionales 2000 aur. hung. (cum censu 140 aur. hung.) et 2000 talerorum imperial. (cum censu 140 taler.) apud Helenam de Wisniowiec consortem Stanislai Warszycki palat. masov. ~~super villis~~ a. 1637 (feria 3a in fodie S. Egidii in Castro Cracov.) super villis cum fortalitio Sieciechow in palat. cracov. distr. xiązn. locatas donat rectori et Academiae Cracov. pro alendis 30 studiosis in Contubernio Jerosolimitano.

Fundusz Zadzika na żywienie 30 uczniów w bursie Jeruzalem

1640 fer. 5a ante dominicam S. Trinitatis, Varsavie in Conventione regni – Jacobus Zadzik episcopus cracov. summam 4000 taler. imperial. reemptionalem (cum censu 280 taler.) apud Stanislaum Chodakowski secr. reg. anno 1639 super villam Goleniowy in districtu ~~Golenioway~~ locatam donat Rectori et Academiae Cracov.

1640 Jakób Zadzik biskup krak. Bursę Jeruzalem, którą w młodości chodząc do szkół zamieszkiwał, widząc iż się do upadku chyli i gdy ją pomimo jego nalegań nie restaurowano, odbudował prawie z gruntu własnym kosztem, mieszkania dla wygody studentów rozprzestrzenił, dawnych 50 rezydencyi na 30 przekształcił i piękną kaplicę w niej wystawił. Bursa ta miała wewnątrz ganki z ciosowego kamienia spoczywające na murowanem sklepieniu (podobne jak w Collegium majus i na Zamku Królew.) Około r. 1802 zburzono za rządów Austriackich te ganki i dano na tomiast drewniane. Bursa ta spaliła się d. 25 Czerwca 1841. Podług pierwotnej fundacyi miało w niej mieszkać 100 Alumnów fundacyi Oleśnickiego, 12 Alumnów fundacyi Krasińskiego, 6 Alumnów fundacyi Zamojskiego. – Zadzik liczbę alumnów na 50 ustanowił, dla których powyższe fundusze zapisał, to jest 2000 czerw. zł. i 6000 talarów, które to ~~[illegible]~~ summy później dla upodlenia monety zredukowane zostały i ledwie połowę czynsza od nich płacono.

1641 Commut. aestiv. Jacobus Najman J. U. Dr. Rector.

" " Commut. hibern. Jacobus Najman J. U. Dr. Rector, + in Decembri (Dein

" " Jacobus Gorski J. U. Dr. ~~Jacobus Gorski J. U. Dr.~~ Rector surrogatus; Adamus Opatovius Rector surrog.

1641 w dzień Niepokalanego Poczęcia N. Maryi P. Jan Sobieski wojewodzic ruski, student ma mowę panegiryczną w kaplicy akademickiej w kościele S. Michała karmelitów bosych. – chodził do szkół razem z bratem swym Markiem.

1641 d. 15 Martii. Cracoviae Laurentius Starnigel testamentum condit, in quo Professori seu Baccalaureo in Univers. Crac. 40 flp. annuatim assignat. S. Theol. Doct. + 26 januar. 1641) aetat. 80 an.

1641 d. 31 Januarii Post mortem Martini Vadovii Campii (Kępka) confertur Praepositura S. Floriani Alberto Borovio.

" " fer. 6a in Vigilia s. Purificat. Mariae in Castro Crac. – Grotkowski Sebastianus Archidiaconus et Officialis Vladislav. executor testamenti ol. Mathiae Sisinii S. Theol. Doct. Canon. Vladislav. cedit Universitati Crac. Contubernium Sisinianum quod habebat summas inscriptas 10,000 flp. super villa Czarnocin in distr. Vislic. et 10,000 flp. super villa Kostrzeszyn in distr. Vislic. – Publicata est Ordinatio Contubernii Sisiniani. Bursa ta założona na 12 alumnów sposobiących się do stanu duchownego w naukach i noszących vestitum clericalem. 2 tych alumnów prezentowała 4 kapituła kujawska a 8 proboszcz w Piotrkowie z magistratem. (Lecz od r. 1718 zaprzestano tej prezenty)

" " Uniwersytet wysławszy posłów Zygmunta Grygierowicza i Macieja Kraśnickiego do Jakuba Sobieskiego wojewody bełsk. exekutora testamentu zmarłego Wawrzyńca Starnigla S. Theol. Doct. Dziekana Zamojskiego który zostawił znaczny legat na założenie 2 burs w Krakowie i w Zamościu. Sobieski ulokował z tego legatu 22000 złp. (fer. 3a post f. Trium Regum 1641 coram Actis Castrens. Leopol. na dobrach i zamku Gliniany, z których 10,000 złp. przeznaczone było na Bursę w Zamościu. Obie Bursy miały być równocześnie otwarte.

d. 11 Julii 1641 na sejmiku ~~w Proszowicach~~ niektórzy z szlachty powstają głośno na swawolę studentów Akademii. Przyłęcki stolnik krak. ozwał się z tem: „Dałbym ja consilium jakoby tę poskromić swawolę: skonfiskować im dobra będą skromniejsi." Jednak wysłany na sejmik* Jakób Vitellius zażegnał tę burzę. (z listu tegoż.) Przyczyną było iż fer. 6a post f. Ascensionis (d. 10 maja 1641 studenci w Krakowie zrabowali sklepy Sznuka i Serwacego heretyków kalwinów oraz Forbesa w ulicy brackiej; w sklepie kupca Serwacego na ulicy Szpitalnej wykupanym zabrali do 50,000 zł.

d. 4 Decembr. Kanonią Katedralnym po śmierci Jakoba Najmana otrzymał Jakób Gorski J. U. Dr.

d. 31 Maji. Ad Collegium majus vocati: Joachimus Speronowicz, Mathaeus Krasnicki, Andreas Kucharski, Lucas Piotrowski.

Dr. Utr. Jur.

1641 d. 2 Czerwca umiera w Krakowie Thomas Eustachius de Swiniary Swinarski Profes.
Juris (zwany też Piątkovius, Piątkoviensis albo Sensius). Urodzony we wsi
Piątek w Łęczyckiem, z ojca Eustachiusza podupadłego szlachcica herbu Abdank, po:
chodzącego z Swiniar (w Łęczyckim), kształcił się w Akademii Krak. pod Sebastia:
nem Petrycym, Walentym Fontanus, Syreniuszem i innymi. R. 1584 został Bacal.
a r. 1590 Mgr. Art.; był najprzód nauczycielem w szkole w Bochni, od r. 1588 w Oświe:
cimiu, od r. 1590 w Olkuszu, a od r. 1591 w szkole u Św. Floriana na Kleparzu; r.
1595 objął zarząd szkoły w Włocławku, lecz tegoż roku jeszcze wrócił do Krakowa
na dyrektorstwo szkoły S. Floriana. R. 1597 otrzymał Professurę w Collegium minus; r.
1597 Seniorat Bursy prawniczej Długosza, a r. 1604 Professurę prawa w Collegium Praw:
ników, następnie Kanoniją w Wieluniu i Doktorat Praw. (inni 1608) Umarł r. 1641 poważany dla swej
prawości, biegłości w naukach, i znajomości prawa. Biblioteka Uniw. Krak. posiada gruby
rękopis in 4to (Nr. 2501) obejmujący jego korrespondencyję z różnemi osobami, czyli kilkaset
(651-654) listów pięknie przez niego pisanych tamże: Epistolarum Thomae Eustachii a Swiniary
Centuriae ~~novem~~ decem
Swiniarski vulgo Piątek J. U. Doct. et Prof. (1588 - 1635. - Był on także proboszczem w
Luborzycy i umierając poczynił znaczne zapisy na Akademią, mianowicie na fundacyją pro:
fessury Novorum Jurium - W sali Senatu Akadem. Krak. jest jego olejny portret, który
Jan Cynerski Rachtamovius Col. Min. kazał malować. Był ten Swinarski r. 1601 nauczy=
cielem prywatnym późniejszego biskupa Krakow. Jakuba Zadzika. - fundował Kanonią w Koście.
le WW SS. gdzie pochowany; był też Kanonikiem S. Anny

1641 d. 31 Maji umiera Jan Innocenty Petrycy Dr. Med. i Prof. oraz historyograf Akademii.

coram Judicio Scabin. Crac.

1641 fer. 3a post domin. Reminiscere d. 27 Febr. Simon Mastowicz Praepositus Kanczudzensis, plebanus Przybyszoviensis summam 1000 flp. cum censu annuo 60 flp. ex Nasiechowice bonis Academiae Crac. deportatam, locat super lapidea fam. Joannis Mężyk apothecarii Crac. et Concordiae conjugum, in platea Castrensi aliter penes lapideam Capituli Crac. Urbanowska nuncupatam sita, pro eleemosyna studiosorum 3 [redacted] ex Ropczyce et 2 ex Kanczuga, in Academia Cracoviensi literis operam dantibus, sub patronatu Collegii Juridici. — (Kamienicę tę Mężyka późniejsza właścicielka Eleonora Teresa Makowiecka Kasztelanowa Kamieniecka odstąpiła Jezuitom przy Kollegium S. Piotra. Gdy Jezuici tę summę r. 1704 spłacili, ulokowano ją na kamienicy Jakuba Tenczera ławnika Krak. i Anny małżonków w ulicy S. Jana w Krakowie inter lapideam Krauzowska nunc Casimiri Ochocki et lapideam Wallarowiczowska nunc Michaelis Zaykiewicz chirurgi sita. (In Judicio Scabinali Crac. fer. 6a ante f. S. Andreae d. 28 Novembr. 1704)
(Lib. Archiv. Univ. Crac. Nr. 47/2 pag. 301)

Borcana Mastoviana

Nr. 464 ant.

1642 Jacobus Zadzik episcopus Cracov. deposuit apud Capitulum cathedr. Crac. summam 4000 talerorum imperial. (locatam super Garbow et 2 villis adjacentibus nob. Stanislai Samborzecki item super decimis ex Stężyca et Ryki ? cum censu annuo per 7 a centum) cum censu annuo 280 taler. pro certis fundationibus. Quarum fundationum sequens ordinatio in Capitulo generali d. 5 Febr. 1642 facta est: 1) Alumnis convictus Zadzikoviani in Bursa Jerusalem Summa 1500 taler. cum censu annuo 105 taler. 2) Ad ecclesiam collegiatam S. Annae pro 2 anniversariis Summa 200 taler. cum censu annuo 14 taler. 3) ad ecclesiam collegiatam S. Floriani pro 2 anniversariis Summa Summa 200 taler. cum censu annuo 14 taler. 4) ad ecclesiam OO SS. pro 2 anniversariis Summa 200 taler. cum censu annuo 14 taler. 5) ad ecclesiam S. Michaelis in Arce crac. Summa 400 taler. cum censu annuo 28 taler. 6) ad ecclesiam parochialem et conventualem S. Michaelis in Rupella Summa 100 taler. cum censu annuo 7 taler. 7) Collegio Psalteristarum Summa 200 taler. cum censu annuo 14 taler. 8) Provisori harum fundationum Summa 400 taler. cum censu annuo 28 taler. 9) Ad ecclesiam Corporis Christi Casimiriae pro 2 anniversariis Summa 100 taler. cum censu annuo 7 taler. 10) Collegio Vicariorum in ecclesia B. M. V. in Circulo Crac. pro 4 anniversariis 200 taler. cum censu annuo 14 taler. 11) Professoribus Collegii minoris Univers. Crac. pro refectionibus mensae Summa 400 taler. cum censu annuo 28 taler. 12) Capitulo Crac. pro ulteriori fundatione monialium ad S. Agnetem Summa 100 taler. cum censu annuo 7 taler.

/: Zadzik umarł d. 17 Marca 1642 w Bodzęcinie :/

(R. 1819 Summę 4000 talarów ulokowano na dobrach Przytocznow województ. Sieradzkiem i Studzinowice w wojew. Krakow. z których mieli pobierać rocznego czynszu: 1) Bursa Jeruzalem 640 złp. 2) 3) 4) 10) Kollegiaty S. Anny, S. Floriana, Kościół WWSS. i Wikarzy P. Maryi po 90 złp. 11) Collegium minus 186 złp.

1642 Commut aestiv. Jacobus Ustiensis (Papenkowicz) Dr. S. Theol. et J. U. et Prof. Rector 1a vice
~~Vicerector surrogatus Adamus Opatoviensis~~ Custos S. Floriani et S. Georgii
" " Commut hibern. Jacobus Ustiensis Rector

1642 Albertus Mierzikowicz Collega major. S. Theol. Baccal. Praepositus Przemykowiensis + 2 Novembr.

1642 d. 15 Januar. Francisco Rolinski Dri med. data facultas respondendi pro loco. Lectura ordinaria Medicinae collata Gabrieli Ochocki: - Professura Novorum Jurium Lubomiana collata d. Różycki: - 24 Januar. Canonicatus Praemisliensis post resignationem d. Adami Stostowski qui suscepit ordinem S. Francisci collatus d. Valerio Alberto Carolo.

1643 Commut. hiem. - Jakób Sobieski wypłacił Uniwersytetowi z legatu Wawrzyńca Starnigla 16000 złp. które na anniwersarz jego (pro die 3 Novembris) przeznaczono et pro refectionibus omnium Professorum, Bursarum et Scholarum, i które za czynszem rocznym 960 złp. na dobrach Wielmoża i Milonki ulokowano.

1642 Uniwersytet składał się: 1) 3 kollegiów: Collegium majus, Collegium Jurisconsultorum, Collegium minus; 2) 4 Burs: Contubernium Jagellonianum (dawniej pauperum), Contubernium Jerusalem, Contubernium Philosophorum, Contubernium Juridicum (dawniej Dlugossii) 3) 28 szkół: Schola S. Floriani, S. Annae, OO. Sanctorum, S. Stanislai in arce, S. Spiritus, Corporis Christi in Casimiria, S. Stephani, B. Mariae in circulo. 4) Scholae Nowodvorsciana

1642 Jezuici pomimo wyraźnego nakazu zamknięcia szkół otwarli potajemnie lekcyje w Kollegium S. Piotra na które chodzili zwerbowani zakonnicy z Tyńca, od S. Ducha, od S. Marka klasztorów oraz świeccy księża niektórzy. Użalał się o to rektor do Króla.

1642 d. 28 Junii w Warszawie - Władysław IV Król Pol. pisze do Kapituły Krak. aby Kanonicy powagą swoją rzetelnie zabiegali i zakazali, żeby Ojcowie Jezuici zaniechali uważać swoich kontentując się tem co im jest pozwolono dla własnych zakonników, i nieprzypuszczali do prywatnej swojej szkoły innych zakonników, ani duchownych ani też świeckich, gdyż to było by przeciwne Breve apostolskiemu i Legi publicae a dałoby powód do nowych tumultów w mieście. - Takiż sam list napisał pod tąż datą Król do Administratora Krakowskiego sede vacante. - Wskutek tego d. 19 lipca udali się Kanonicy Krak. Jan Skarszewski i Krzysztof Sapellius do Kościoła Jezuickiego SS. Piotra i Pawła, a nie zastawszy Macieja Samarzowskiego rektora Kollegium bawiącego wtedy we Lwowie na Kapitule jeneralnej, oświadczyli Jezuitom Maciejowi Rabinszkowiczowi i Bartłomiejowi Laprockiemu wolę Królewską. (Acta rector. pag 2-4.)

1642 d. 16 Junii. – Pozwano Wosińskiego (Antoniego) drukarza do sądu rektora, iż wydrukował certos novos Exorcismos, bez pozwolenia Cenzora. Drukarz się tłomaczył iż tylko przedrukował Exorcismos frat. Valerianis Stanislai Chehelski Ord. Minor. exorcistae już dawniej drukowane. – Rektor nakazał exemplarze skonfiskować. (Acta rect. p. 4) – D. 20 Junii pozwano (Bartłomieja) Kwaśniowskiego drukarza iż wiele lubieżnych (lasciva) książeczek wydrukował bez wymienia swej drukarni oraz „Remedium contra maleficos." Rektor skazał drukarza na karę 10 grzywien, druki te kazał skonfiskować a „Remedium contra maleficos" spalić (Acta rect. p. 4)

d. 14 Julii. Gidzielski Prof. za obrazę szlach. Działyńskiego skazany na 4 godzin aresztu Carceres interiores pomeridiano tempore ab hora 16 ad 20 i na sprawienie nowej Katedry w Lectorium Aristotelis. (p. 5)

d. 27 Julii – Decretum latum ut Judaei abhinc solvant stipendium 2 fl. Patri Scholae B. Mariae V. in festo Corporis Christi, et ne quisquam ex mendicis audeat accedere testudines Judaeorum ad petendam eleemosinam ex omnibus scholis. (p. 9.) (Kozubalec)

14 Novembr. Rev. Simon Mastowic zapisuje 2000 zł. na stipendium dla studentów 3 z Ropczyc a 2 z Kańczugi. Połowę tej summy lokowano na dobrach Uniwersyteckich Szczebrzusz, Słupie, Garze.

19 Novembr. – Drukarze Bartłomiej Kwaśniowski i Marcin Philipowski ponieważ każdy kary 10 dukatów nie złożył za wydrukowanie bez cenzury pierwszy Kalendarza Damiana Zajęckiego, drugi Kalendarza Mikołaja Chodowicza skazani przez rektora na wygnanie z miasta i zabronienia im drukowania (p. 10) – Lecz Filipowski d. 21 Nov. złożył karę.

d. 21 Novembr. Drukarz Dymowski za wydrukowanie Kalendarza bez cenzury lecz nieskończonego, skazany eby dalej Kalendarza tego niedrukował.

Albertus Miernikowic Prof. +

Altare S. Erasmi in Capella Szwarconum in Eclesia B. Mariae V.

1642 d. 30 Julii – Stanislaus Witkowski proscriptus ex Universitate.

1642 ol. Zacharias Sternigel Coll. maj. +

1642 d. 30 Octobr. In Provisorem Canonisationis B. Joannis Cantii electus Jacobus Vitellius Prof. S. theol. Can. S. Flor.

1642 d. 12 Decembr. Conclusum: hyberna commutatione post horam 23 studio finito, signo pulsus campanulae dato, accensis in Capella [illegible] cereis in Collegio majori recitandas esse Litanias B. M. V. (Concl. Coll. maj.)

Bortana / Starczevia= / na.

1642 d. 6 Julii Cracoviae – Stanislaus Starczewski episcopus Lacedemoniensis, Abbas et Suffraganeus Plocensis summam 20,000 flp. cum censu anno 1400 flp. super bona Maciejowes Czechow Petri Szyszkowski castel. Vojnic in distr. Xiąznen. locatam destinat pro 10 studiosis (7 nobilibus, 3 plebeis) in Bursa philosophorum degentibus (cuilibet nobili annuatim 80 flp. et plebejo 52 flp.) et pro 12 studiosis Scholae arcis Cracoviensis. Disponere debet super hac fundatione Capitulum Cracov. cathedr. (Lib. Archiv. №. 47/2 pag. 331.) – (Ob: Bursa Philosophorum.)

1642 Początek zatargów Krzysztofa Srajmana z Uniwersytetem o dzierżawę dóbr Swieborowic.

1642 d. 15 Januarii – Franciscus Roliński Med. Dr. (alibi promotus) admissus ad respondendum pro loco in facultate medica Univ. Crac.

1643 Commut. aest. Jacobus Ustiensis Rector
Commut. hybern. Jacobus Vitellius S. Theol. Dr. et Prof. Can. S. Flor. Rector

1643 d. 20 Martii + Jacobus Piotrowicki canon. S. Flor. Decanus OOSS. Profess. Theolog. S. Theol. Doctor Romanus

Bartholomeus Grzybowski S. Theol. Prof. parochus Celovien + d. 27 August. 1643.

1643 d. 23 Octobr. ~~Commut. aestiv.~~ – Christophorus Najmanowicz ratione damnorum et retentorum ex arenda bonorum Sciborowice et Pielgrzymowice excommunicatus contumax.

1643 d. 2 Junii Inauguratio (Uroczyste otwarcie) studiorum in Classibus (Collegii Vladislaviani) noviter erectis (Kosztem) liberalitate d. (Gabrielis Prevancii) Władysławski) in praesentia Petri Gembicki episc. Crac. Andreae Gembicki episc. Luceor., multorum Canonicorum et aliorum nobilium frequentia; post decantatam (missam et) Officium de Spiritu S. a Christ. Sapelio Canonico Crac. declamavit orationem Marcus Sobieski palatinides Russiae (studiosus Eloquentiae) (quae extat typo impressa*) (Wśród mowy puściła się Sobieskiemu krew z nosa, którą Piotr Gembicki bisk. krak. przez przyłożenie paciorek zatamował) (Liber privilegiorum et Magistrorum Collegii Minoris Nr. 76. fol. pag. 283) (Otwarcie szkół licealnych fundacyi Gabryela Prewancego-Władysławskiego.) (Mowa Sobieskiego druk. Kow. Cracovia 4to kart 9.) (Oratio gratiarum actoria Vladislao IV Pol. Reg. pro Collegio Vladislaviano recens extructo. Cracoviae in off. Christoph. Schedlii 1643. 4to 14.)

*) Oratio gratiarum actoria Vladislao IV Pol. R. pro Collegio Vladislaviano in Academia Crac. recens extructo habita. Cracoviae 1643. 4to

1643 d. 8 Julii. – Instigator Universitatis (Thomas Kalinski Bedellus) proposuit contra Clariss.
„Christophorum Naymanowic tanquam executorem testamenti Admodum Rever. olim fratris
„sui (Jacobi Naymanowic) ut satisfaciat voluntati S. R. M. in descriptione Historiae
„Dlugossianae ratione cuius descriptionis accepit a S. R. M. 100 Ungaricos pie defunctus
„frater citati. Porro citatus cl. D. Naymanowic se de nullis ungaricis scire respon-
„dit, imo ab ipsa S. R. M. nihil de illis Varsoviae audivisse cum de dicta descriptione
„Dlugossii colloqueretur ~~secum~~. Hoc addidit insuper, se idoneum scriptorem
„ad describendum hoc opus habere non posse neque exemplar se ex Universitate
„acquirere posse. Assignatus tempus duorum mensium intra quod dictum librum
„describi curet cl. D. Naymanowic." (Acta rector. pag. 23). – Quo ad arendam ex
Bonis Swieborowice et Pielgrzymowice excepit forum cum Rector sit inferior judex

Joannes Rogalicz Collega Minor + Jacobus Piotrowicki Prof. Theol. Canon. S. Flor. +

1643 d. 9 Mart. Collegium majus uchwala, aby każdy nowo przyjęty professor zamiast sprawienia uczty, dał do skrzynki 50 flor. z których 30 fl. pro convivio laeti ingressus, szło.

1643 d. 11 Septembr. – x. Jan Kołaczkowski upomina się u exekutorów testamentu zmarłego x. [illegible] Jakuba Piotrowskiego proboszcza kościoła S. Ducha w Bieczu zwrócenia Księgi ręką pisanej obejmującej listy Marcina Kromera biskupa warmijskiego którą temuż Piotrowskiemu pożyczył i na dowód stawia 3 świadków. Fascykuł ten in folio był w membranę oprawny (Acta rector. pag. 26)

1643 d. 11 Sept. – Senior szkoły S. Floriana skarży Kampfora żydowskiego iż od wozów i koni nie złożył zwykłej opłaty w szkole S. Floriana. (Kozubalec). Kampfor się tłomaczy, iż wtedy tylko tylko ma płacić gdy konie jadą ku stronie kościoła (pag. 26)

1643 d. 3 Novembr. Urban VIII poleca Magistrom Akademii Krak. Metodego Terleckiego episkopa chełmsk. ruśk. unick. aby mu pomagali w erekcyi szkół dla Rusinów i aby takowym udzielali przywileje akademicka. (Theiner Monum. Pol.)

1643 d. 11 Octobr. – Piotr Gembicki bisk. krak. odbywa synod dyecezalny w kościele P. Maryi

1643 d. 12 Junii. Scholae Nowodvorsianae translatae ad novum locum per Joannem Laitner architectum Casimir. extructum Collegium Vladislavianum dictum.

1643 d. 14 Decembr. Bodzantini. – Petrus Gembicki episcopus Crac. Laurentium Smieszkowic Medicinae Doct. et Prof. nominat Procancellarium Universitatis Crac. cum facultate promovendi ad laureas doctorales, promotis literas patentes exhibendi.

1643 d. 11 Octobr. Piotr Gembicki biskup. krak. odbywa synod dyecezalny krak. w kościele P. Maryi w Krakowie.
Uniwersytet swoim kosztem kazał kronikę Długosza (w 3 tomach) przepisać dla Kanclerza Koron. Jerzego Ossolińskiego (dziś ten rękopis w bibliotece cesarskiej nadwornej w Wiedniu)

1643 Jezuici niemogąc się inaczej zemścić na Brożku, w drugiej edycyi Knapskiego Greg. Thesaurus polono-latino-graecus. Cracoviae 1643 fol. opuścili pochwały Brożka przez Knapskiego niebosczyka wyrażone (w 1ej edycyi r. 1621 fol.) i na miejsce nazwiska Brożka (pag. 415) wstawili Joannes Bapt. Cysatus Soc. Jes.

1643 Trybunał lubelski (circa festum S. Bartholomaei) skasował na żądanie Zofii z Tęczyńskich Daniłowiczowej podbechtanej przez Jezuitów, fundacyję Jana Tęczyńskiego. (Ob. r. 1636), a Daniłowiczowa zaprzeczyła nawet wypłaty 15000 złp. z tego powodu Brożkowi obiecanej r. 1649.

1644 Commut. aestiv. Rector: Jacobus Vitellius.
Commut. hibern. Rector: Jacobus Vitellius.

1644 d. 1 Decembris – Canonicatus Praemisliensis post mortem Mallerii Collatus Alberto Wojtowicki.

d. 8 Julii Christophorus Najman ob libellum famosum contra Universitatem in praetorio productum excludus et professura privatus. – d. 11 Julii Cathedra ejus pro vacante declarata.

d. 2 Septembr. – Studenci w bramie Floriańskiej zatrzymują pogrzeb Izaaka Mayerhoffera cukiernika dyssydenta i uprowadziwszy trumnę do Szkoły P. Maryi żądają okupu. Rektor nakazuje wydać trumnę. (Węgierski Kronika p. 103)

Joannes Rybkowic + 29 Augusti 1636 Collega major.

Stanislaus Pomorski canonic. Vladislav. decanus Cruswic + legavit Universitati 1000 flp. in auro

Albertus Gniadkowic Collega Minor parochus in Przemykow +

Bartholomaeus Januszowic (Dr. Jur. Canonicus Crac. Praepositus S. Annae (frater Stanislai Januszowic proconsulis Crac.) + 12 Sept. 1644, aetat. 56 anno (po nim probostwo S. Anny wziął Gregorius Modliński:

1644 fer. 5a post domin. Misericordiae. – Mgr. Adamus Młynkowicz Dr. Phil. et Prof. Senior Contubernii Hierusalem protestatur contra famatum Joannem Laytner civem et muratorem Casimiriensem ratione finiendarum Novarum Classium – iż wziął 3000 złp. a budowy gmachu Kollegium Nowodworskiego nie dokończył.

1644 d. 26 Aprilis. – Rektor przez profesorów Stanisława Wieczorkowskiego i Teodora Politowicza przesyła Radzie miejskiej dekret ekskomunikacyj na Krzysztofa Najmanowicza Dr. Med. i rajcę. Ponieważ dekret ten biskup zaaprobował, rajcy wzbronili Najmanowiczowi wstępu do rady. (Lib. Conclus. civit. Crac.)

1644 Krzysztof Najman Dr. Med. którego Uniwersytet z dzierżawy dóbr akademickich za to że czynszu nie płacił z Swieborowic, wyrugował, prowadzi z Akademią w Rzymie proces; gdy tamże d. 24 lipca 1644 przychylny sobie wyrok wyjednał i w Urzędzie radzieckim produkował, miał się Dyonizy Politowicz Collega Major Plenipotent Uniwersytetu odezwać: „Nie masz tu u nas papieża!" Krzysztof Najman chciał to donieść do Rzymu i ogłosił protestacyję, że go Uniwersytet niesłusznie skrzywdził i wymazał z liczby Akademików, że niesłusznie od niego żąda z dzierżawy 6000 złp. i że z majątku zmarłego Kanonika Jakuba Najmana Uniwersytet zagrabił 5000 złp.

Borcana Baranoviana seu Miechoviensis.

1644 d. 18 Aprilis, Cracoviae. – Albertus Lipnicki Praepositus Sandomirien. Canonicus et Vicarius in spiritualibus Cracov. confirmat fundationem olim Joannis Baranowski Decani Leopolien. qui summam 1500 flp. cum censu annuo reemptionali 120 flp. super agris civilibus civitatis Miechow locato pro sustentatione 2 studiosorum ex Miechow oriundorum in Academia Cracov. unicuique per 1 flor. pol. singulis diebus sabbativis dando legavit, qui studiosi hanc Borcanam percipientes in Scholis vel Contuberniis manere, nec arma portare. Praesentabit eos Custos Monasterii Miechoviensis. (Lib. Archiv Nr. 35 pag. 833–859)

1644 d. 14 Novembr. – Jacobus Vitellius Rektor ogłasza przeciw Krzysztofowi Najmanowi Reprotestacyję, iż niesłusznie posądza Politowicza i Uniwersytet o zniewagę powagi papieskiej. – Uniwersytet odebrał d. 6 Lipca 1644 professurę Krzysztofowi Najmanowi
Sprawa ta toczyła się się w Sądach biskupa Krak. arcybiskupa gnieźn. i wreszcie w Rzymie, gdzie takową Stanisław Rap. M. A. Art. jako plenipotent Uniwersytetu popierał i wypadła na niekorzyść Najmana.

1644 Król Władysław IV. oddalił Jezuitów od dworu i od obowiązków spowiedników i kaznodziei dworskich uwolnił

1645 Comm. aest. Rector: Laurentius Smieszkowicz (Brzezinensis) Phil. et Med. Dr. et Prof.
" " Commut. hibern. Rector Laurentius Smieszkowicz Phil. et Med. Dr. Procancellar. Univ.

1645 d. 3 Febr. – Zarząd dóbr uniwersyteckich oddany Łukaszowi (poeta) Piotrowskiemu Coll. Maj. et Prof. który zabiegliwem gospodarowaniem podniósł dochody
Obiór Zygmunta Grzegorowicza na probostwo S. Mikołaja po śmierci Stanisława Ludlowskiego (+22 maja 1645) dał powód do długich mieszanek i kłótni.

1645 d. 1 Septembr. in officio Consul. Cracov. – Zacharias Starnigel Prof. chcąc fundacyję zamierzoną przez Wawrzyńca Starnigla (+1639) dziekana zamojsk. przywieść do skutku, kupił za 7000 złp. (dosć drogo) na bursę kamienicę Niderlandowską na ulicy gołębiej od sukcessorów Jakuba Niderlanda to jest od jego córki Elżbiety Małachowskiej i od Andrzeja Bruzińskiego. Bursa ta miała się zwać Contubernium Laurentianum vel Starnigelianum. (R. 1724 d. 14 Septembr. na rozszerzenie tej Bursy dokupił Kurowski prowizor przyległą zrujnowaną kamienicę Pilchowiczowską od Sebastiana i Reginy Gątkowiczów małżonków.)

Zacharias Starnigel Prof. et parochus Korczynensis + 1647

1645 d. 28 Julii – Jacobus Piasecki, Michael Gniewosz, Constantinus Dunin Rzuchowski, Casim. Radziszewski, Andreas Krajewski proscripti, za to iż d. 3 Julii na dziedzińcu Bursy Jeruzalem zbili Władysława Woińskiego Baccal. Phil. (Acta rector. p. 69) lecz d. 12 Maja 1646 odwołano proskrypcyją.
Więzienie lekkie na kilka godzin było in Lectorio Galeni; cięższe na dole (w piwnicy): carcer inferior clausus. – Mniejszych uczniów w szkołach karano virgis betulinis recentibus in Classibus praesente Bedello.

1645 d. 14 Mart. Ad Collegium majus vocati: Albertus Łaperkowic Ustiensis, Nicolaus Sulikowski – ad Collegium minus: Radymiński, Stankowic, Łyszkiewic et Temberski – Professio ordinaria Medicinae post exclusum ex Universitate Christophorum Naymanowic collata Francisco Rolinski Phil. et Med. Doct. Consuli Crac. – In Historiographum Petricianum electus Laurentius Smieszkowic Phil. et Med. Dr. Procancell. Univ. (Concl. Colleg. Major. pag. 182) d. 14 Martii 1645

~~[illegible]~~

1645 d. 1 Martii, Laurentius Smieszkowic Dr. Med. et Rector testamentum condit, in quo 70000 flp. legavit pro fundatione Contubernii Gelanii „pro educandis studiosis pauperibus potissimum meis conterraneis Brzezinensibus vel e vicinis patriae meae oppidis: Jeżow, Piątek, Sobota, Stryków, (Liber testamentorum post Professores Acad. Crac. fol. pag 1–29) ita ut duae partes sint Brzezinenses, tertia pars Nobilium ex locis viciniis patriae meae, item 2 filii Cracoviensium Doctorum Medicinae. Leges et instituta pro hoc contubernio condendae sunt ad instar Contubernii Zyziniani instituti ad normam Contubernii Philosophorum. Numerus contubernalium determinabitur ex censibus a summa principali: Nobiles utantur vestibus ~~[illegible]~~ communibus, quia hoc ratio temporum exigit, secum quam regulae Contubernii Zyziniani jubent. Contubernales recipiendi habeant commendationem a Magistratu oppidi Brzeziny, testimonium diligentiae a Baccalaureo regente Scholam Brzezinensem et testimonium indolis a Praeposito ecclesiae Brzezinensis; quilibet Contubernalium recipiet annuatim a Provisore ex censibus 70 flor. Ad fundationem hujus Contubernii legavit 70000 flp. ex peculio suo, videlicet: 1) Summam 40,000 flp. cum censu annuo 2800 flp. locata super villam Piastów Stanislai Witowski castellani Sandomir. (secundum Inscriptionem in Castro Radomien.) 2) Summam 12000 flp. cum censu annuo 900 flp. locata super Promnik ~~[illegible]~~ haeredum Spect. Pauli Celary. 3) Reliqua ex lapidea mea quam pro 6000 flp. emi et in ejus restaurationem splendidam 6000 flp. expensi, quam lapideam post meam sepulturam vendi volo. „Contubernium Gelanium appellari posse „apte existimo ad significandum subobscure – id quod paucissimi rimabuntur – cognomen meum asperum."

1645 d. – Januarii, Romae. – Franciscus Barberinus tit. S. Laurentii in Damaso presbyter Cardinalis Congregationi seu Confraternitati sub titulo Immaculatae Conceptionis B. Mariae V. Cracoviae easdem indulgentias tribuit, quas eadem Confraternitas concessas habet Romae a Paulo V d. 5 Julii 1607 et a Clemente VIII d. 7 Decembr. 1604. eandemque Confraternitatem Cracoviensem Romanae Archiconfraternitati aggregat. (Cum approbatione Petri Gembicki episc. Crac. Cracoviae d. 18 Maii 1646 pro Doctoribus Professoribus et Studiosis) (Orig. perg. pieczęć urwana – Nr. Arch. Univ. 12583.)

1645 d. 29 Julii, Gedani. – Consules civitatis Gedanensis testificant legitimum ortum Alberti Suski qui Gedani natus est ex patre Stanislao Suski cive et mercatore Gedan. et ex matre Anna Bokensteins conjugibus. (Orig. perg. z pieczęcią miasta Gdańska w puszce blaszan. Nr. Arch. 18245.)

1645 d. 22 Maii mortuus Stanislaus Pudłowski Jur. U. Dr. et Prof. praepositus S. Nicolai insignis mathematicus anno aetat. suae 48 et 2 mens.

1645 d. 21 Maii mortuus Franciscus Bogucki Clepardiensis S. Theol. Bacc. et Prof. Canonic. S. Floriani, annos aetat. circiter 80, caecus ab annis 40. Collega major.

1645 Uniwersytet Krak. mianowicie Jacobus Ustiensis, Jacobus Vitellius,
Sigismundus Gregierowic prokurator Uniw. Gabryel Ochocki Dr Med., Sta=
nislaus Czaplic, Adam Roszczewicz, Mathias Brucheowic, Stanisław
Wieczorkowicz, Joachim Speronowicz, Dionisyus Politowicz, Adam
Młynkowicz, Andrzej Grabianowicz, Justus Słowikowski, Adam Opa=
tovius, Jacobus Gorski, Laurentius Smieszkowicz Dr Med. intentują
sprawę przeciw Krzysztofowi Najmanowi rajcy i Dokt. Med. iż wa=
żył się pomimo wyroku Sądów uniwersyteckich, zaskarżyć Uniwersy=
tet do Rzymu. Rada miejska skarży Krzysztofa Najmana d. 2
Czerwca 1645 do Sądów assesorskich Królewskich, i d. 26 Kwietnia
1645 odbiera mu Radziectwo.
Krzysztof Najman wydaje w swej obronie broszurę: „Authoritas
apostolica et Bulla Coenae Domini convulsa" b. r. 4to kart 6, za gra=
nicą, [illegible] (w Gdańsku ?). „Którą Królowi Władysławowi poświęcił." –
Broszurę tę plenipotent Najmana Marcin Swieżyński produkował
w sądach assessorskich Król. – Jednak wyrokiem królewskim w
tymże sądach d. 9 Grudnia (Sabbato postridie festi Conceptionis
B. Mariae) 1645 skarano tę broszurę na spalenie a samego Naj=
mana na 6 miesięczne więzienie i przeproszenie Magistratu.
(Krzysztof Najman który się za młodu kształcił za granicą został
r. 1620 rajcą Krak.) – Gdy Krzysztof Najman więzienia niechciał odsia=
dywać, wydał Król Władysław IV w Sądach relacyjnych w Warszawie
d. 7 Marca (fer. 4a post dominic. Oculi) 1646 przeciw niemu wyrok ska=
zujący go na karę „infamiae, proscriptionis de regno" et poenam capitis;
majątek jego zaś dzieciom przysądził. Wyrok ten wydany został na in=
stancję Magistratu (Acta consul. Crac. Tom 38 pag. 1142. 1304.) Najman
wyjechał do Rzymu gdzie w nędzy umarł w Szpitalu S. Ducha de Saxia
[illegible] d. 23 Grudnia 1651

d. 14 Martii
1645 (Uniwersytet
wyklucza Krzysz=
tofa Najmanowicza
katedrę Medycyny
po nim daje Fran=
ciszkowi Kolińskie=
mu Dr Med. rajcy Krak.

1645 d. 16 Januarii Cracoviae. – Coram Alberto Lipnicki Officiali generali Crac. comparentes Jacobus Gorski J. U. Dr et Prof. Canon. cath. Crac. et Thomas Dziedzic mansionarius eccl. paroch. B. Mariae V. executores testamenti ol. Adami Stephanidae Collegae minoris, producta inscriptione summae 2000 flp. cum censu annuo reemptionali 140 flp. super lapidea fam. Servatii Cypser civis Crac. in platea S. Spiritus inter acialem

Nr 609 ant. 401 nov.

Rogaliczowska et lapideam gen. Hieronymi Constantini Minor sita (coram Actis consul. Crac. fer. 3a ipso die S. Luciae 1644 inscriptae, fundant Altare secundi ministerii tit. Conceptionis B. M. V. ad altare Annuntiationis B. M. V. in ecclesia collegiata S. Annae cum censu annuo 70 flpol. cujus altaris jus patronatus ad Canonicum eccl. cathedr. Crac. fundi Karniowska pertinebit; – alteram medietatem census videlicet 70 flp. destinant pro Borcana pro 2 adolescentibus ex oppido Kenty et Zanowice oriundis in Academia Crac. studentibus, quorum quilibet per 15 gros. singulis hebdomadibus percipiet. (Lib. Archiv. Univ. Nr 47½ pag. 303) – R. 1725 (fer. 2a ante f. Nativit. S. Joannis Bapt. in Castro Cracov.) summa ta lokowana zostata na dobrach Opatkowice Naporzyńskie Olbrachta Strusa chorążego wieluń. w powiecie xiąskim – spłacona 1741 przez Jana Witkowskiego dziedzica Opatkowic, przeniesioną zostata na dobra Staw w powiecie xiąskim Adama Wielowiejskiego (in Castro Crac. fer. 6a post dom. Rogationum 1741)

Borcana Stephanidae sive Kentensis.

1645 Na Colloquium charitativum z różnowiercami w Toruniu, które od 28 Sierp. do 21 Listopada trwało i na niczem się skończyło, jeździli z Uniwersytetu Krak. professorowie: Jacobus Ustienosis i Jacobus Vitellius.

1645 sub tempus Canicularium. – Król Władysław IV za pośrednictwem Piotra Gembickiego bisk. Krak. pożycza na zakupno Księstw Opolskiego i Raciborskiego od rektora Wawrzyńca Śmieszkowicza z pieniędzy przeznaczonych na kanonizację bł. Jana Kantego (Peculium b. Joannis Cantii) 40,000 zł. w złocie i talarach, na które dał w zastaw przez biskupa Uniwersytetowi naczynia srebrne, wartające zaledwie 6000 zł. Pożyczka ta lekkomyślna (ea paucorum consensu, inconsulta Universitate, nie bez szemrania, zaledwie d. 16 Octobr. 1645 otrzymała przyzwolenie Uniwersytetu. Mimo tego robiono Śmieszkowiczowi gorzkie z tego powodu wyrzuty, który z desperacji z tego powodu popadł w obłąkanie i paraliżem tknięty zmarł d. 20 Septembris 1646. Srebra zastawione przez Króla, pozostały niewykupione przy Uniwersytecie, który na próżno domagał się od sukcessorów królewskich wykupna.

1646 Commut. aest. Laurentius Smieszkowicz Phil. et Med. Dr. (Procancellarius et Rector mortuus in rectoratu d. 20 Septembr. 1646, aetatis suae 56 anno.
Vicerector: Jacobus Uskersis S. Theol. et J. U. Dr. et Prof. d. 18 Septembr.
Commut. hybern. Jacobus Vitellius S. Theol. Dr. et Prof. Canon. OOSS. et S. Flor. Rector. (4º vice)

1646 d. 16 Febr. Andreas Petricovius J. U. Dr. et Prof. moritur, in ejus locum succesit Stanislaus Czaplic, in Professuram Justinianeam Adamus Roszczewicz, i Profess. Novorum Jurium Ossendowski, in Seniorem Contubernii Jurisconsultorum Dionisius Politowicz

d. 16 August. Universitas accipit fundationem Bursae Laurentianae seu Starnigelianae pro 24 studiosis, pro quo ordinando erat deliberatio d. 19 Septembr. (Summa fundationis erat 60000 flp.)

Piotr Gembicki bisk. krak. chce kupić od Uniwersytetu prózne Classes antiquas na założenie tamże Bursy czyli Konwiktu dla studentów; pomimo iż uniwersytet na to zezwolił, nieprzyszło jednak do tego.

d. 13 Julii mortuus Albertus Borovius S. Theol. Doct. et Prof. Praepositus S. Floriani, cum unum tantum diem aegrotaret. Canonicus OOSS. et Scarbimirien. ab a. 1633 Collega major, mortuus anno 74 aetatis Canon. S. Annae – fuctus a. 1594 Bacal. Art. 1598 Magist. Art. (Borecki) – a. 1619 Dr. Teol. Collega min. ab a. 1600.

d. 4 Decembris mortuus Joannes Mitkowski Med. Dr. apoplexia extinctus infra 3 horas

d. 12 Decembris mortuus Mathias Blosius (Bruzinski) S. Theol. Doct. et Prof. Decanus S. Flor. in cathedra tactus apoplexia circa lectionem, infra tres horas expiravit anno 78 aetatis.

Lucas Stafkowski fundat poenitentiariam ad Oratorium Academicum empta domo ruinosa lignea cum horto ad muros Casimiritanos post S. Laurentium ex qua census 18 flp.

Franciscus Boguski S. Theol. Bacal. Canon. S. Flor. Coll. maj. † 1645 d. 21 Maii

1646 d. 20 Martii – Ad Collegium minus vocati: Joannes Nicolaus Gasiewski, Florianus Lepiecki, Sebastianus Stryjewicz, Christophorus Ziemkowicz

1646 d. 26 Septembr. – Fundacyja Bursy Smieszkowica wchodzi w życie lubo Bursa niebyła jeszcze wybudowana; pierwszy prowizor obrany.

1646 d. 20 Septembris mortuus est Laurentius Smieszkowicz Dr. Med. Rector (filius Martini Smieszek – natus in oppido Brzeziny d. 9 Augusti 1590, inscriptus 1609 in Metricam studiosorum, Anno 1611 Bacal. Art.) archijater Vladislai IV et Petri Gembicki episc. crac. Argenteria legował do Kościoła S. Anny i tamże pierścień z dużym diamentem żółtawym do Monstrancyi.

1646 d. 4 Decembr. umarł Jan Mitkowski Dr. Med. i Prof. od r. 1615, został Drem Med. w Bononii.

1646 sabbato post fest. S. Dorotheae in castro Cracov. – Gregorius Joannes Zdziewojski a Łasko Phil. Dr. plebanus Pisarzovien. lokuje summę 500 złp. na wsi Ostrowie w powiecie Wiślickim Aleksandra Marchockiego, z której czynsz widerkaufowy 35 złp. przeznacza dla Szkół Nowodworskich: 5 złp. dla prowizora, 5 złp. dla kapellana kaplicy, a 25 złp. „pro papyro pauperibus studiosis distribuendo". (Metrica Novodvorsciana, Archiv. Univ. No 111 pag. 21)

1646 fer. 6a ante fest. Nativit. S. Joannis Bapt. coram Officio Scabinali Crac. – Gregorius Joannes Zdziewojski a Łasko praebendarius Xentensis lokuje summę 200 złp. na kamienicy Jaroszowiczowskiej (Pawła Kudlicza złotnika) w Krakowie w ulicy grodzkiej (leżącej pomiędzy kamienicami Śliwiaśka i Magierska) z której czynsz roczny 14 złp. ma iść na Bursę pauperum (2 złp. seniorowi, 2 złp. kapelanowi, 10 złp. pro refectionibus studiosorum) /: Metrica Novodvorsciana, Archiv. Univ. No 111 pag. 27 :/

1646 sabbato postridie Immaculatae Concept. B. M. V. Varsaviae. – Władysław IV wydaje dekret w sądach assessorskich w sprawie pomiędzy Rajcami Krak. a Krzysztofem Najmanowicem Med. Dr.: wydaną przez tegoż książkę: „Authoritas ecclesiae convulsa, Najmanorum causae justificatio." bez miejsca druku, nakazuje publicznie w Krakowie i w Warszawie na rynku spalić przez kata, samego zaś Najmanowica, po odebraniu mu radziectwa, skazuje na 6 miesięcy więzienia, potem ma przeprosić Magistrat. (Acta consul. Crac. Tom 38 pag. 1142) – Następnym dekretem (fer. 4a post domin. Pauli 1646) skazuje Król tegoż Najmanowica który niechciał odsiadywać więzienia, na karę infamiae et proscriptionis de Regno, oraz na karę śmierci (pag. 1304), majątek zaś jego przysądza dzieciom (Varsaviae, d. 8 Martii 1646) (p. 1133)

1646 d. 9 Novembris Cracoviae – Jacobus Vitellius S. Theol. Doct. et Prof. Canon. S. Floriani, Rector Universitatis Crac. Albertus Lancucki et Adamus Młynkowicz Phil. Doct. et Prof. nomine Universitatis Cracov. inhaerendo protestationi jam prius anno 1641 interpositae protestati sunt denuo contra Patres Soc. Jesu, qui contra Decreta Apostolica Domibus suis titulum Collegii imponunt, theses et disputationes publicant, Scholam et Auditorium congregant contra Jus Academiae Cracoviensis et tempore non ita pridem praeterito panegyricum sub titulo „Luna munifica" divulgare ausi sunt, licet Sedes Apostolica illorum Collegia jam suppresserit. /: Jezuici pomimo zakazu papieskiego w r. 1634 na nowo szkoły chcą otworzyć. :/ – Rektorem Jezuitów in Collegio S. Petri był wtedy Jakób Goleniowski.

1646 d. 11 Octobris, Cracoviae. – Petrus Gembicki episcopus Cracov. Adamo Opatovio S. Theol. Doct. et Prof. Canon. cath. Crac. confert potestatem conferendi omnium beneficiorum Universitatis Cracov. ecclesiasticorum (videlicet Canonicatus Collegiatarum, parochias, praebendas, altaria, mansionarias, vicarias) personis academicis, atque de illis instituendi.

Piotr Gembicki bisk. krak. poleca Adamowi Opatovinsowi cenzurę księgi Jana Szlichtyrga z Bukowca: „Confessio fidei christianae nomine ecclesiarum polonarum" – którą tenże za godną spalenia (jako socyniańską) osądził.

1646 d. 17 Septembris. – Jacobus Vitellius S. Theol. Prof., Sigismundus Grigerowicz Praepositus S. Nicolai (alibi promoti) obtinuerunt locum in facultate theologica – Stanislaus Czaplic, Alphonsus Kazyński, Stanislaus Rożycki (alibi promoti) in facultate juridica Univers. Crac.

1646 Bractwo pobożne akademickie (Oratorium pietatis academicum) istniejące dotąd w kościele s. Michała Karmelitów bosych, przeniesione zostało do gmachu Szkół Nowodworskich i potwierdzone przez Piotra Gembickiego bisk. krak. d. 8 Maja 1646 otrzymawszy tytuł Konfraternii Niepokalanego Poczęcia N. Maryi P. i uzyskawszy r. 1645 odpusty w Rzymie. Za fundatorów swych poczytywało Gabryela Władysławskiego Proboszcza Warszawsk. Scholastyka Łęczyck. oraz Stanisława Garwaskiego i Alberta Serebryskiego Kanoników krak. i sekretarzy król. Konfraternia ta istniała aż do r. 1786 i co roku w święto Niepokalanego Poczęcia d. 7 Grudnia miewało jeneralne posiedzenie, na którem obierano starszych i nowych członków do Album wpisywano. (Ob. Rękopis: Oratorium Acad. Crac. sub titulo Immaculatae Conceptionis B. M. V. fundatione liberali Gab. Władysławski, Stan. Garwaski, Alb. Serebrzyski erectum et ornatum A. D. 1646 – 1783. Mscpt. in fol. Bibl. Univ. Crac. Nr. 264) (Obacz r. 1631)

1647 Comunt. aest. Jacobus Vitellius Rector.
Comunt. hibern. Jacobus Vitellius Rector.

1647 d. 5 Junii – Studenci szturmują kamienicę Wilhelma Thori Kalwina na Brackiej ulicy, rozruchy te trwają 3 dni (Węgierska Kronika pag. 110)

" " d. 4 Novembr. Adamus Opatovius S. Theol. Dr. Can. Crac. mortuus anno 77 aetatis, sepultus d. 9 Novembris in ecclesia S. Annae (był 40 lat spowiednikiem zakonnic u S. Jędrzeja, legował Uniwersytetowi 5000 złp. na wydrukowanie kazań x. Nuceryna; bibliotekę swą ad Collegium majus i nakład Tractatuum in Theologia

1647 d. 22 Junii – Uroczyste otwarcie nowej Bursy Starnigielowskiej czyli tak zwanego Contubernium Laurentianum, na której założenie Wawrzyniec Starnigel J. U. Dr. Dziekan Infulat zamojski (+1645 + 1647) zostawił fundusz. Jan Racki wydaje z tego powodu: Fama perennis seu Ode in gratiam Laurentii Staryngiel decantata. (Cracoviae) 1647. 4to.

1647 d. 18 Febr. – Bartholomeus Komiński Baccal. skazany na 3 dni więzienia in carcere inferiori [illegible] occluso, za to iż bez cenzury, z grubemi błędami prozodyi wydał bez wymienienia drukarni (drukował zaś u Bartłomieja Kwaśniewskiego) panegiryk wierszem pod tytułem Applausus Musarum za którego dedykacyę od Komorowskiego opata węchockiego kanonika Krak. dostał 10 dukatów, które mu rektor nakazał złożyć dla oddania ich ubogim. (Acta rector. p. 110) – drukarz zaś skazany na karę 10 grzywien dla szpitala S. Rocha za to iż pominął cenzurę.

1647 d. 17 Julii – Campsor Judaeus Lewek alias Szkolnik proponit contra Studiosos Scholae Corporis Christi quia a Judaeis exigunt vectigal dictum Cosubales, eosque discedentes Jaroslaviam pro nundinis divexant continuo per 4 hebdomadas. – Rector inhibuit has exactiones (p. 156 Acta Rect.) tam Studiosis Scholae Corporis Christi, quam S. Jacobi.

1647 d. 27 Aprilis. – Bursę Hungarorum na 3 lata wydzierżawia Pietro Antonio Pestalozzi kupiec krak.

1647 fer. 6a post domin. Reminiscere (in castro Cracov.) – Executores testamenti ol. Laurentii Śmieszkowicz Dr. med. et Prof. emunt domum a ~~Michaele~~ Nicolao Falęcki (olim lapidea pod Topory dictam) pro Bursa.

1647 x Adam Opatovius S. Teologii Dr. i Prof. Kanonik Katedr. Krak. Kodycylem (pisanym d. 18 Lipca 1646) legował 3000 złp. lokowanych na Szczebrzeszu, Nasiechowicach, Opatowie oraz 600 złp. na Kamienicy Basurkowskiej i 400 złp. na Cechach Krak.; aby z nich była dystrybucya Borkany na Studenty z Iwanisk i Opatowa po 10 gr. – 1000 złp. na wino do Kommunikowania w Kościele S. Anny pospolitym ludziom „ażeby wino było szczere bez miskulancyej... Życzę też, aby Zygmunta (dzwonienie przy pogrzebie) nie frasowano, jednak co powinność zapłacić." (Lib. Testament. Nr. 36 pag. 37–44)

1647 fer. 4a post fest. S. Valentini, in Castro Crac. – Stanislaus Czaplic, Albertus Dambrowski, Mathaeus Krasnicki et Dionisius Politowicz executores testamenti olim Laurentii Smieszkowicz Rectoris Univ. Crac. Bursam Smieszkowiczowska cum illius dotatione cedunt Collegio Majori Universit. Cracov. (Dotacyją tej bursy stanowiło: a) Summa 40,000 złp. z czynszem widerkaufowym rocznym 2800 złp. lokowana przez Wawrzyńca Smieszkowicza na dobrach Piaskow i Wzota w wojew. sandom. powiecie radomsk. Stanisława Witowskiego Kasztelana sandom. b) Summa 12,000 złp. z czynszem rocznym widerkaufowym 900 złp. lokowana przez W. Smieszkowicza na folwarku Promnik wielki pod Krakowem s. p. Pawła Cellarego fer. 3a ante fest. Purificationis Mariae 1636 coram Actis Scabinal. Cracov.)

1647 d. 4 Octobr. in Provisorem Bibliothecae Collegii Majoris electus Jacobus Vitellius S. Theol. Doct. Canon. Crac., in Bibliothecarium ordinarium Paulus Hercius Sententionar. S. Theol. Canon. S. Flor. (Conclus. Coll. maj.)

1647 d. 5 Junii – Zgraja żaków szturmowała kamienicę luteranina Torry (na Brackiej ulicy idąc do Franciszkanów po prawej ręce) pod pozorem iż tam odbywają się nabożeństwa zborowe dyssydentów. Nadeszła na to piechota zamkowa, która do rozhukanej tłuszczy dała ognia, przyczem wielu z motłochu raniono a jednego służącego księżego zamkowego zastrzelono. Po 2 dniach gdy ciało zabitego niesiono z pogrzebem do Franciszkanów, piechota zamkowa rozstawiona w rynku, zaczęła strzelać na pogrzeb w Brackiej ulicy, tak iż wszyscy uciekli i trumnę na ulicy zostawiono – przyczem raniono kulą studenta Rędzierskiego.

1647 fer. 2a ante fest. Assumpt. B. Mariae. – Rektor (Vitellius)
akademii Krak. skarży (dyssydentów miasta Krakowa) Guilhelmum Thory, Jacobum
Karmichel, Arnoldum Mercator, Joannem Majer (hof)ser
Georgium Hender, Andream Hangwicz, Benedictum
Kesler, Vincentium et Paulum Łyszkowicze, Alexan=
drum Dixon, Zachaeum Kestner, Lucam Szank,
Fridericum Puppe, Georgium Kruishank, Georgium
Hisman; Christopherum Wolfel, Gerhardum Delens,
Georgium Tysel; Mathiam Stiblener, Joannem Du=
kiet, Joannem Hermann, Joannem Fidecz, Andream
Frazer, Jacobum Ciamer, Barlaamium Strasnik,
Guilhelmum Apothecarium Blacal, Zelman
tum viduas: Hussianowa, Jurkowa, Hanzlowa
et Mikołowa Kranzowa aliosque dissidentes
urbem Cracoviensem incolentes – iż zaciągnąwszy
swym kosztem (kupę złożoną z 400) zbrojnych (a fer. 4a post dominic. Ro=
gationum) ~~jako to~~ (pod dowództwem) rob. Jana Szpondrowskiego, An=
drzeja Zakrzewskiego stimulatores, Stanisława Ros=
nowskiego Pawła Czechowicza, Baltasara Bułdyczar
(setników) centuriones; ~~Sedium~~ (Paulum Sasnat dictum Scotum) Germanum, Paulum Saxonem et Petrum
Isztwanum Hungarum subcenturiones; dodawszy do tego
sługi swe przebrane tak iż cała kupa 400 zbrojnych
(zaczaiwszy się w ulicy pomiędzy kościołami ś. Franciszka i WWSS)
wynosiła, pojąc ich winem – który to zbrojni napadli
studentów wracających z szkół do domu przez ulicę Brac=
ką pomiędzy cmentarzem WWSS. a Franciszkanów, zaczęli
na nich strzelać, wielu ranili, (śmiertelnie) ~~niektórych zabili~~, obrazy święte

(były to właściwie ludzie Wojewody Krak. oraz Czechowicz. rot= mistrz zamkowy)

z kamienic dyssydentów

u Franciszkanów
Krucyfix Świętych Kościołów i dzwonnicę (postrzelali kulami; wpadszy na cmentarz franciszkański zaczęli strzelać do procesyi – później znowu napadli pogrzeb idący z ciałem przez ulicę bracką i pogrzeb rozpędzili. Z tych ran umarł Franciszek Koyszewski student akad. krak. i Maciej Kotarlicki. (Acta castr. crac)

1647 d. 10 Julii. Albertus Karkutowicz Ropczycensis pauper studens, proscriptus a Rectore tanquam principalis tumultuum omnium in urbe Crac.

1647 d. 7 Julii Varsaviae. – Vladislaus IV deleguje Zygmunta Sulińskiego opata przemętsk. sekr. król. Achacego Przyłęckiego kasztel. oświecim. Michała Zebrzydowskiego miecznika kor. starostę lanckoroń. Franciszka Dębińskiego podkomorzego krak. za komisarzy do sądzenia sprawy w ratuszu krak. studentów Akademii krak. oskarżonych o tumulty i rozruchy (przeciw haeretykom)

1647, d. 20 Julii, Varsaviae. – Władysław IV Król. zakazuje Menonistom i Anabaptystom mianowicie w Prusiech, aby pod karą śmierci nikogo do swej sekty nie przyciągali.

1647 fer. 4a ante fest. nativitatis B. Mariae. — Dyssy:
denci krakowscy Guilhelm Thory, Jakob Karmichel, Ja=
kob Korbé, Arnold Merkator, Jan Majerhoffer, Jerzy
Hendler, Andrzej Hankwicz, Benedykt Kesler, Wincenty
i Paweł Łyszkowicz, Alexander Dyxon, Zacheusz Kestner,
Łukasz Sznuk, Łukasz Rzecznicki, Fryderyk Puppe, Jerzy
Kruchsang, Jerzy Herman, Krzysztof Wolifel, Gerhard
Delens, Grzegorz Tytel, Maciej Hyblener, Jan Dukiet, Jan
Herman, Jan Fidez, Andrzej Frazer, Jakob Kamer, Barlam
Hrasnik, wdowa Hussanowa, Blakal Zelman, Wilhelm
Rękawicznik (Chirothecarius), Jurkowa Hädzlowa, Mucha:
towa Krauzowa — skarżą do sądów zadwornych Hieronima
Smietankę podstarościego krak. sędziego grodzk. oraz Rekto:
ra akademii krakow. iż ich niesłusznie pozwano jakoby
utrzymywali służbę zbrojną, która na ulicy Brackiej
poraniła strzelając studentów wracających z lekcyi, obra:
zy postrzelała i pogrzeb rozpędziła. — (Akademia pogodziła się z
Szkotami 1648 fer. 4a post dominic. conductus)
rozgniewany
Lubomirski Stanisław wojewoda (za podszczuzeniem (Rolińskiego) medyka
swego nadwornego wyznaczył w ratuszu krak. osobną komisyą do są:
dzenia tej sprawy z akademikami; złożoną z komisarzy: Opata Przemęt'skiego
Sulińskiego, Franciszka Dembińskiego podkomorzego krak. i n. kasztelana.
Dwóch Professorów z Akademii zaprotestowało przeciw tej komisyj jako
sprzeciwiającej się prawom — więc odesłano całą sprawę do Króla. —
i Jerzego Ossolińskiego
Prócz tego Dyssydenci Zacheusz Kessner, Łukasz Rzecznicki i
Wincenty Łyszkowicz udawszy się do Warszawy popierali sprawę u Kan:
clerza Koron. który Akademią o te rozruchy pozwał do swych sądów.

1648 Comutae st. Paulus Hercius Curzeloviensis S. Theol. Doct. et Prof. Canon. Crac. Decan. Opatov Rector + d. 18 Septembris in rectoratu. Rectoratum continuavit Jacobus Ustiensis Dr. Theol. et J. Utr. Prof. Praepositus S. Floriani et OOSS. (sławny matematyk, został Dr. Teol. we Włoszech, Collega major, Canon. S. Annae, Custos Opatoviensis)

Commut. hibern. Jacobus Ustiensis (Papenkowicz) Rector mortuus d. 25 Januarii 1649 in rectoratu. Rectoratum continuavit Sigismundus Gregorowicz S. Theol. Doct. et Prof. Praep. S. Nicolai et (Stanislaus Rozycki J. U. Dr. et Prof. canon. OOSS.)

1648 post mortem Hercii Pauli (+ 4 Septembr. 1648) electus in canonicum Cracov. Mathaeus Krasnicki Prof. S. Theol. –

Za rektorstwa Herciusa uporządkowano bibliotekę i instrumenta in Stuba communi Collegii majoris.

Andrzej Białkowski Collega Minor Dr. Med. umiera d. 5 Januar. w Rzymie.

d. 17 Januar. Do Kollegium większego powołani: Andrzej Lipnicki, Marcin Radymiński, Marcin Słonkowic; do mniejszego Grabianowski Andrzej, Jarczyński Jan, Racki Jan.

d. 2 Aprilis Hercius respondebat pro loco inter Doctores.

d. 13 Septembr. Mathias Woniejski Med. Dr. umarł.

Część Akademii nadała kanonię katedralną Kraśnickiemu, lecz powstał przeciw temu wielki opór tak iż Kraśnicki zmuszony był zrezygnować z tej kanonii (którą następnego roku Jan Broscius otrzymał)

" " d. 4 Decembr. umiera Adam Draski profesor języka greck. Prof. S. Theol. Decanus S. Flor., pochowany u S. Anny

" " ipso die Coenae Domini umiera Czaplic Profes.

1648 d. 8 Januar. Rector Jacobus Vitellius condemnat ad poenitentiam per 1 mensem apud Patres Reformatos post portam S. Annae rev. Stanislaum Temberski Collegam Minorem Canonicum OOSS. za to iż jeździł do Wiśnicza do Lubomirskiego Stanisława wojewody krak. niby w interesie Uniwersytetu dla przebłagania go, do czego niemiał pełnomocnictwa. (Acta rect. p. 196)

1648 d. 15 Septembr. in Convocatione Universitatis pro electione professoris S. Theol. praebendae sive Canonicatus Łętkowska vacantis a morte Pauli Hercii, Joachimus Speronowicz Prof. S. Theol. Canonicus S. Flor. prorupit in acerbas comminationes contra omnes Doctores (za to że go nieobrali – chełpiąc się swemi zasługami – i podał zażalenie do Biskupa Krak. jako Kanclerza Uniw.) – Speronowicz był gwałtowny człowiek i ciągle na posiedzeniach bruździł.

1648 d. 7. 20 Novemb. ~~Maji~~ – in Provisorem Bibliothecae (Colleg. majoris) confirmatus est Jacobus Vitellius S. Th. Doct. Canon. cath. Crac. – in Bibliothecarium ordinarium electus Paulus Mercius Canon. S. Flor. (Conclus. Coll. Maj.) coadjutores illi adjuncti Adamus Draski et Joachimus Speronius.

~~Opatow~~

1648 fer. 4a post f. S. Michaelis. – Andreas Haszkowski J. U. Dr Canon. S. Michaelis et S. Georgii Crac. Poenitentiarius eccl. cathedr. Crac. fundyje bursarę
Borcana
Haszkoviana. (stypendium) dla 2 studentów swego rodu z których każdy ma co tydzień po 15 gr. pol. pobierać, zapisawszy na ten cel 1000 złp. od których rocznie 70 złp. czynszu widerkaufowego, na dobrach Marainkowice Piotra Zbyłkowskiego sędziego ziemsk. Krak. w powiecie proszowsk.

1648 Kolonia akademicka w Jedlińsku fundacji Witowskiego wydaje tamtejsze wiersze w Warszawie na śmierć Króla Władysława IV przez uczniów ułożone: (Apollo Musas Vitovianus ad pios manes Vladislai IV tristi metro in Colonia academica Jedlinscensi excipiendos excitans d. 29 Decembr. 1648. Varsaviae in off. Petri Elert 1649. 4to kart 6)
Borcana
Boroviana.

1648 Fundatio Boroviana. – Locatio summae 2000 flp. cum censu annuo reemptionali 140 flp. super praedio Sikorzyńskie in Wieliczka pro duobus studiosis ex parochia Cmolas, in Contubernio Pauperum manentibus, – ex legato ol. Alberti Borovii Dr. S. Theol. Praepositi S. Floriani.

1648 d. 26 Aprilis Jacobus Vitellius S. Theol. Dr. Canonicus Cracov. moritur. (Kodycylem z d. 19 Marca 1648 legował pro refectionibus annuis Collegio majori 200 flp., Collegio minori 200 flp. Collegio Pauperum (ubi studiosus fuit) 200 flp.; bibliotekę swą ad Collegium majus; bibliotekę z Klesyrkow ad Collegium Wladislavianum alias ad Scholas privatas; imagines 10 Philosophorum ad Collegium majus.

1648 d. 14 Decembr. – Uniwersytet Krak. pozwala na przeniesienie Fraternitatis Literatorum z Kościoła S. Barbary, do Kościoła S. Wojciecha.

1648 d. 20 Maii, Vladislaus IV rex mortuus in Merecz.

1648 d. 9 Aprilis mortuus est Stanislaus Czaplic Klecensis Jur. Utr. Dr et Prof. Canon. OOSS. et S. Michaelis in arce Crac. Senior Contubernii Jurisperitor. Anno 1620 Mgr Phil factus, ab a. 1636 Collega minor (herbu Kierdeja).

1648 Stanisław z Popowa Witowski Kasztelan sandomir. starosta knyszyńs. zwoleńsk. krzeczow. funduje w Jedlińsku miasteczku dyecezji gniezn. Kolonię akademicką o 3 klasach (Poeseos, Rhetorices, Grammatices) której studenci zwali się Alumni Vitoviani. Pierwszym dyrektorem zesłanym z Krakowa był Temberski Stanisław Dr. Phil. et Prof. Coll. min. Canon. OOSS. który wydał o Jedlińsku Aula Dei. Varsaviae, typ. Petri Elert 1649 fol. kart 18 panegiryk prozą.

1649 (po śmierci Jakuba Łapenkowicza obrany rektorem Stanisław Różycki.
Comut. aest. Rector. Stanislaus Rozycki J. U. Dr et Prof. Canon. cathedr. Crac. (+ 8 Junii
Comut. hiem. Rector. Stanislaus Rozycki. + 2 Novembr. 1652 peste, aetat. 48 annor. 1653)

d. 10 Januarii
1649 Jacobus Lapencovius Ustiensis S. Theol. et Jur. U. Dr. Praepos. S. Flor. Rector Univ. witając Króla wjeżdżającego do Krakowa, podczas silnego mrozu z głową odkrytą, przeziębił się i w krótce (d. 25 Januar. w wieku 67 lat) zmarł pochowany d. 4 Lutego u S. Floriana. Zaraz po pogrzebie tegoż dnia 4 lutego przystąpiono do obioru nowego proboszcza św. Floriana. Większa część professorów (17 głosów) (do której należeli Stanislaus Różycki J. U. Dr. et Prof. Rector Universit., Franciscus Rolinski Dr. Med., Laurentius Strzyżewski Dr. Phil. Decanus Facult. Artist., Andreas Kucharski S. Theol. Prof. Can. S. Flor., Albertus Dąbrowski Phil. Doct. Dec. S. Annae, Albertus Łapenkowicz Coll. maj., Nicolaus Solikowski, Can. S. Annae, Martinus Radyminski Phil. Dr. Prof. reg., Jacobus Suski Coll. min., Albertus Strażyc Coll. Major, Martinus Stankowicz Col. majo., Joannes Cynerski S. Th. Prof. Praep. OOSS. Decanus S. Flor., Joannes Zarczynski Coll. min., Florianus Lepiecki, Nicolaus Gąsiewski, Christophorus Ziemkiewicz Prof. ord. Eloquentiae) idąc za namową Gabriela Ochockiego Dra Med. obrali proboszczem Stanisława Jurkowskiego Dra i Prof. Teologii, Canon. S. Flor. Wszelako Piotr Gembicki bisk. krak. jako kanclerz Uniwersytetu skasował ten obior i d. 13 Augusti 1649 potwierdził na toż probostwo Zygmunta Gryczerowica S. Theol. Doct. et Prof. Praepos. S. Nicolai, Scholast. Moskorzov. Paroch. Pajęcznen. Cancell. Siradien. lubo nie był kanonikiem S. Floriana, obranego przez mniejszość (13 głosów) (Jacob. Gorski J. U. Dr. et Prof. Adam Roszczewicz J. U. Dr. et Prof. Mathias Burszewicz, Stanislaus Orzędowski, Albert. Zanacki Collegii Juris Consult. Collegae, Dionisius Politowicz Prof. Jur. Gregorius Modlinski S. Theol. et Jur. U. Dr. Praep. S. Annae, Stanisl. Wieczorkowski, Joachimus Speronius S. Th. Bac. et Professores, Canonici S. Flor., Lucas Piotrowski Prof. reg. Andreas Lipnicius Prof. Tylicianus, Adamus Młynkowicz, Andreas Grabianowski Colleg. Min.) Przeciw temu wyrokowi zapellowała większość do Rzymu, gdzie 12 Grudnia 1650 obior Jurkowskiego został potwierdzony. — Rozgniewany biskup Gembicki niedozwolił aby r. 1649 Stanisław Jurkowski (który został Drem Teol. w Rzymie) otrzymał tytuł Dra Teol. w Krakowie, niepotwierdził jego responsyj i Gabryela Ochockiego Prof. Medycyny exkommuniką obłożył. — Prowadził jeszcze r. 1651 Gryczerowic proces w Rzymie o probostwo S. Floriana. — Król Jan Kazimierz pisał z Warszawy w Oktobrze 1649 do Kardynała Kasara Mattei protektora Król. pol. wstawiając się za Jurkowskim przeciw biskupowi.

1649. Contubernium Gelonianum (Bursa Śmieszkowica). 1649 d. 1 Maja w Krakowie. — Andreas Lipnicius Dr. Phil. Professor Tylicianus, Canon. S. Annae, Praepositus Collegii majoris, Joannes Broscius S. Theol. Licent. Professor, Canon. Crac. Senior Consiliarius Collegii majoris, Mr. Martinus Radzimiński Prof. regius, Consiliarius a tertia mensa Collegii majoris, Matthaeus Krasnicki Phil. Dr. S. Theol. Prof. Provisor Contubernii Geloniani seu Śmieszkoviani, summas 40,000 flp. et 14,000 flp. cum censu annuo reemptionali 3780 flp. pro noviter erecto Contubernio Geloniano legatas per ol. Laurentium Śmieszkowic, locant super bona Kosmierzow (in districtu radom. palatinat. sandomir.) Stanislai Witowski castellani sandomir.

1649 d. 13 Septembr. — Jan Broscius S. Theol. Licent. Kanonik katedr. Krak. przekazuje do Kollegium większego summę 15,000 złp. (od Jana Mikołaja Daniłowicza podskarb. Koron. r. 1650 wypłacić się mającą, której czynsz ma iść na potrzeby ~~[illegible]~~ Kollegium większego (pro fiscaria et mensa communi) i na Kanonizacyą bł. Jana Kantego (Concl. Coll. Maj. pag. 249 et 250) — R. 1654 z Tęczyńskich Daniłowiczowa tej summy po śmierci Brosciusa niechciała wypłacić. (Była to summa którą obiecano wypłacić Brosciusowi za odstąpienie probostwa międzyrzeckiego)

1649 d. 25 Styczna Stanisław Jurkowski jedzie do Rzymu w sprawie probostwa S. Floryana; w parę tygodni później udaje się także w tej sprawie do Rzymu przeciwnik Zygmunt Grygierowic wraz z Joachimem Speronowiczem, wszelakoż nic nie wskórali bo r. 1650 d. 20 Czerwca zapadł w Rocie rzymskiej wyrok przysądzający Jurkowskiemu probostwo S. Floryana.

1649 Commut. aestiv. Stanislaus Rozycki J. U. Dr. et Prof. Rector
Commut. hibern. Stanislaus Rożycki Rector.

1649 d. 25 Januar. Jakób Ustiensis rektor przyjmujący przed Kościołem S. Floriana wśród mrozu tęgiego ~~...~~ z gołą głową wjeżdżającego do Krakowa nowego Króla Jana Kazmierza, zakatarzony zaziębił się i w kilka dni d. 25 Januar. umarł, pochowany d. 4 Lutego w Kościele S. Floriana.

Na opróżnione probostwo S. Floriana po śmierci Jakob Ustiensis wybór burzliwy. Najwięcej głosów bo 17 otrzymał Stanisław Jurkowski. Biskup Krak. Piotr Gembicki nie potwierdził tego Kandydata, lecz przyjął obiór Zygmunta Gryggierowica proboszcza S. Mikołaja który miał 13 głosów, zarzucając Jurkowskiemu iż pomimo że był starszym nie miał innego stopnia akademickiego będąc tylko licencyatem Teologii. Wszczął się o to proces, apelłowano najprzód do Nuncyusza a potem do Rzymu. Biskup protegujący Gryggierowicza zawiesił wszelkie promocyje uniwersyteckie. Tymczasem podczas pobytu biskupa w Warszawie rektor odbył d. 4 Kwietn. 1649 promocyą na doktora S. Teologii Jurkowskiego, której znowu biskup niechciał uznać – to poróżniło i porwaśniło akademią na 2 obozy. Biskup po powrocie cytował z tego powodu Rektora i groził mu exkomuniką.

1649 d. 8 Febr. Brosciusz Jan zostaje Kanon. Katedr. Krak. fundi Łętkowice i wraca do Uniwersytetu.
1649 d. 1 Maja Gryggierowicz chcąc się utrzymać przy probostwie S. Floriana apeluje do biskupa.
1649 d. 13 Augusti. – Biskup Krak. w sprawie Jurkowskiego i Gryggierowica o probostwo S. Floriana, potwierdza wybór Sigismundi Gryggierowicz S. Theol. Doct. et Prof. Praepositum S. Nicolai, Scholasticum Moskorzoviens. Parochum Pajsiznensem, Cancellarium Siradiens. na proboszcza S. Floriana, przez delegowanych audytorów Alexandrum Brzeski arhidiac. zawichost. et Justum Sławikowski archipresbyt. S. Mariae.
1649 d. 16 Augusti – Professorowie Stanisław Rożycki J. U. Dr. et Prof. Rektor, Franciszek Rozinski Med. Dr. i Prof. rajca krak., Wawrzyniec Strzyżowski Phil. Dr. Col. min. Decanus Artist. Andrzej Kucharski Prof. Theol. Col. maj. Wojciech Dąbrowski Phil. Dr. Coll. maj., Mikołaj Solikowski Phil. Dr. Col. major, Marcin Radymiński Phil. Dr. Col. maj, Wojciech Strażyc Phil. Dr. Prof. Astrol. ordin. Jacobus Susski Phil. Dr. Collega minor, Marcin Słonkowicz Ph. Dr. Col. maj. Jan Zarczyński Col. min. Sebastian Stryjowicz Graecae lingvae Prof. ord. Jan Rucki Col. min. Albert. Łapenkowicz Col. maj. Jan Cynerski

S. Th. Prof. Praep. OOSS., Florian Lepecki, Krzysztof Ziomkiewicz – głównie za poduszczeniem Gabriela Ochockiego Med. Dr. Dziekana fakult. med. zakładają protest przeciw wyrokowi biskupa i narzuceniu Grygierowicza na probostwo S. Floriana – i apellują do Rzymu.

1649 ~~Ad~~ Collegium majus vocati: (Adam) ~~S~~ Mlynkowic, (Mathias) Tyszkiewic, (Stanislaus) Senberski – ad minus: (Christophor.) Radomius, (Joannes) Machatar, (Albert.) Wasniowski, (Petrus) Janikowski, Mathias Jurkowic.

1649 d. 24 Martii – Lapidea medica in platea Vistulae post obitum Matthiae Wonieyski confertur Gabrieli Ochocki Med. Doct. Cons. Crac.

" " d. 27 Maji. – in Praepositum OOSS. electus Joannes Cynerski S. Theol. Prof.

1649 d. 24 Martii – Conclusio facta: neminem ex Professoribus admitti posse ad Canonicatum S. Flor. nisi prius investiti fuerint in Canon. S. Annae (Concl. Col. Maj.) exclusis tantum Matheseos Professoribus.

1649 d. 17 Septembr. – Franciscus Rolinski Med. Dr. Consul Crac. resignat Professuram ordinariam, quae confertur Joanni Tonski.

" " Strażyc ~~A~~ Albertus Raymundus Collega major, Prof. ordin. Astrologiae (+ 12 Augusti 1650 w Bononii) ~~+ in Septembr. ...~~ (ex Kaniczuga, a. 1632 Baccal., 1634 Mgr. Art., 1641 Collega minor) – był i drugi Albertus Strażyc Prof. in Colonia Albae Ducalis 1654) Profesor w Zamościu

1649 d. 11 Febr. – Michael Behm Med. Dr. Consul Crac. respondit pro loco.

1649 d. 5 Martii – Michael Behm Med. Dr. petit sibi dari locum inter Professores salariatos facultatis medicae Universit. Crac. – dilatum in aliud tempus.

1649 d. 2 Decembris. – Stanislaus Jurkowski Canon. S. Flor. et Gregorius Modlinski Praepositus S. Annae ~~Dd~~ (alibi promotis?) datus est locus inter Theologiae Doctores Univ. Crac.

1649. Joachim Speronowicz w kłótni pobił profesorów Mateusza Kraśnickiego i Wojciecha Łapenkowicza, o co mu wytoczono proces.

1650. Commut. aestiv. Stanislaus Różycki J. U. Dr. et Prof. canon. OO. SS. Rector 104 (3a vice
Commut. hibern. Gabriel Ochocki Phil et Med. Dr. Consul. Crac. Rector
(herbu Ostoja) + 2/20 Martii 1673.

1650 Akademicy prowadzą pomiędzy sobą zacięty proces w Rzymie o probostwo Kollegiaty S. Floriana: albowiem część jedna professorów obrała na tę godność Grygierowicza Dra Teol. (którego króli nuncyusz popierał) – druga zaś obrała Jurkowskiego profes. na probostwo S. Floriana.

1650 w lutym. – Biskup krak. Piotr Gembicki urażony do żywego iż znaczna część professorów przeciw jego wyrokowi (inhibicyi) w sprawie Grygierowicza apelowała do Rzymu, gdy go Rektor po przyjeździe z Warszawy chciał w imieniu Akademii powitać, nie kazał go wpuścić do siebie, i d. 22 lutego zawezwał przed sąd swój Stanisława Różyckiego Rektora, Brosciusa Dziekana Wydziału teol. oraz Wawrzyńca Strzeżewskiego Dziekana Wydziału filoz. iż wydali przeciw niemu ubliżającą protestacyą chcąc ih zmusić do odwołania onej; d. 28 Marca promocyą Jurkowskiego na stopień Dra Teol. ogłosił za nieważną, oraz d. 30 marca i d. 1 Aprilis na Gabriela Ochockiego rzucił exkommunikę; a chcąc sobie ująć Jana Brosciusa sam osobiście jako Kanclerz był na jego promocyi na stopień Dra Teol. w kościele S. Anny. –

d. 28 Junii 1650 Audytor papieski (Rotae romanae) Caetanus Bichius w Rzymie przysądził probostwo S. Floriana Jurkowskiemu za staraniem Ochockiego i wyroki biskupa jako niesprawiedliwe unieważnił, oraz jako sekwestratorów do przeprowadzenia tej sprawy Gniewosza bisk. kujawsk. Skarszewskiego kanon. krak. i Andrzeja Kucharskiego Col. maj. wyznaczył aby Jurkowskiego na probostwo wprowadzili.

d. 10 Octobris. – Grygierowic za radą biskupa założył w Rzymie apellacyą przeciw decyzyi Bichiusza, zastawiwszy na koszta procesu srebra kościoła S. Mikołaja – i nie chciał sekwestratorom oddać probostwa S. Floryana zajętego.

1650 in festo Ascensionis Domini. – Studenci pod dowództwem Ryskiewicza z Bursy Philosophorum i Szymanowskiego napadli i zrabowali kamienicę Magdaleny Krauzowej kupcowej kalwinki na grodzkiej ulicy, piwnicę Stanisława Chrząstowskiego podsędka krak. i bogaty kram Zuzanny Królikowej kalwinki uczyniwszy szkody na kilkanaście tysięcy; (Węgierski: Kronika p. 116) przyczem 2 mieszczan zabito. Wszystkim rozruchu lubo przez straż zamkową pojmanym uszło to bezkarnie. Z tego powodu były wielkie wrzaski na uniwersytet na sejmie i chciano uchwalić w Konstytucyi aby studenci podlegali juryzdykcyi grodzkiej. Lecz wskutek protestacyi posła Jacka Michałowskiego podstolego rożańsk. (fer. 5a in crastino Innocentum 1650 in Curia regia Varsav.) ta uchwała upadła.

1650 d. 22 et 23 April. Promotio in Doctoratum S. Theol. Joannis Broscii Canon. cath. Cracov. in ecclesia S. Annae (który zarazem został Dziekanem fakultetu teologicznego) (lecz Jędrzej Leszczyński Kancl. w. Kor. nie chciał pieczętować tego przywileju)

" " Jezuici w Poznaniu otrzymują od Króla pozwolenie udzielania promocyi in omnibus facultatibus, na wzór pozwolenia które dał Zygmunt III r. 1611. Akademicy uchwalają apelować przeciw temu do Stanów Koron. i do Papieża.

1650 d. 18 Febr. – Piotr Gembicki biskup krak. pozwala Joachimowi Speronowi=
zowi Prof. Teol. Kanonikowi S. Floriana, plebanowi w Proszowicach wyjechać
do Rzymu, Loretu

1650 d. 2 Novembr. – Hebraea Professio collata Martino Słonkowic. – Ad Tucho=
liensem Scholam missus Hieronymus Castelli Leopoliensis d. 5 Sept.

1650 in Octobri. Ochocki rektor rekurruje do Rzymu przeciw Biskupowi Krak. Gembickie=
mu, który niesłusznie wydał inhibicyją przeciw Akademii i exkommunikę przeciw Ochockie=
mu.

1650 d. 12 Augusti Albertus Rajmundus Strażyc Med. Dr. et ordinarius Astrologus
Cracov. mortuus Bononiae.

1650 Mucharski ma mieć responsionem pro loco inter Professores. Biskup Piotr Gem=
bicki feria 6ta ante fest. S. Galli 1650 kazał przybić na drzwiach swą inhibicyą tej res=
ponsyi, lecz zdarł takową młody chłopak Franciszek Cezary na rozkaz professora.

1650 d. 29 Martii. – Professio ordinaria medica post resignationem Francisci Rolińscki
collata Joanni Torski Dr. Med.

1650 Jezuici kuszą się jeszcze raz o otworzenie Akademii swej w Poznaniu i wyra=
biają sobie w tym celu przywilej u króla Jana Kazmierza, jednakże za staraniem
kapituły poznańskiej Andrzej Leszczyński Kanclerz w. Kor. nie chce przyłożyć pieczęci
do tego przywileju. (Łukaszewicz Hist. Szkół. I. 156)

1651 Commut. aest. Jacobus Gorski J. U. Dr. et Prof. Can. Crac. custos S. Flor. Rector. (+ 1652 d. 4 Mart. aet. 67 Canonicus Cracov.

Commut. hibern. Jacobus Gorski Rector.

1651 Powietrze w Krakowie, które się aż do r. 1653 przeciągnęło. W samym Krakowie zmarło do 30,000 ludzi.

Conclusiones Collegii Majoris desunt a mense Majo. usque ad 4 Septembr.

1651. Z powodu scyssyi Akademików ~~z powodu~~ przy obiorze rektora i z powodu sprawy z biskupem Krak. kursuje paszkwil ~~[illegible]~~ pod przybranem imieniem Jotti malarza rzymskiego (Zaczyna się: „Jottus Romanus pictor omnibus in Academia Cracoviensi salutem...") w nim gani najprzód Piotra Gembickiego bisk. krak. i jego zausznika Justa Słowikowskiego, Jana Tońskiego lekarza biskupiego, Zygmunta Grygierowicza, który dał powód do roztérek, Jakuba Gorskiego, Stanisława Wieczorkowskiego, Joachima Speronowicza, Karlińskiego, Roszczewicza, Burszewicza, Politowicza, Młynkiewicza, Andrzeja Grabjanowskiego — wychwala zaś Jurkowskiego i Ochockiego, Równickiego, Kolińskiego, Kucharskiego, Bucharskiego, Radymińskiego, Stońkowicza, Temberskiego, Zyskiewicza. Paszkwil ten z sztychem satyrycznym pali akademia.

1651 d. 23 Januarii. — Stanisław Jurkowski wygrywa sprawę w drodze apellacyi in Rota Romana coram Auditore Bichio przeciw Piotrowi Gembickiemu biskupowi Krak. który chciał unieważnić przyjęcie do Uniwersytetu za Doktora Teologii Stanisława Jurkowskiego (doktoryzowanego w Rzymie) i Gabriela Ochockiego Prof. Medyc. za to ż przyjęcie Jurkowskiego, exkommunikę obłożył.

1651 d. 28 Augusti mortuus est Franciscus Cezary typographus S. R. M. et bibliopola Cracov. anno aetatis suae 67.

1651 d. 23 Grudnia umiera w nędzy w Rzymie w Szpitalu S. Ducha de Saxia Krzysztof Najmanowicz, urodzony w Krakowie z ojca Jakuba Najmana, młodszy brat Jakóba Kanon. Krak. kształcił się w Akademii Krak. gdzie r. 1600 (Commut. aestiv.) wpisany do Matrykuły, w Bononii został r. 1609 Drm Med. wróciwszy do Kraju r. 1610 został professorem fundacyi Miechowity w wydziale lekarskim po rezygnacyi Walentego Fontana, r. 1620 mianowany rajcą Krak. od r. 1627 kilkakrotnie Rektor Akademii bronił dzielnie jéj praw przeciw Jezuitom — zawikłany w proces z Akademią o dzierżawę Swieborowic przegrał sprawę, wykluczony z Akademii r. 1644 i postradawszy radziectwo 1645, wywołany z Kraju 1646 wyjechał do Rzymu

1651 d. 1 Februar. Monety odmiana z wielką szkodą wszystkich

1651 d. 22 Decembr. – Joannes Grabowski Phil. Dr praepositus
Borcana hospitalis Wolbramensis, secutus exemplum patrui sui ol.
Grabows- rev. Joannis Wolbram J. U. Dr et Prof. Acad. Crac. praepositi
ciana. S. Nicolai Cracov. (qui a. 1611 fer. 6a ipso die Divisionis Apos-
tolorum elemosinam seu Borcanam pro juvenibus ex oppido
regio Wolbram fundavit) summam 1500 flp. cum censu
annuo 105 flp. pro Eleemosina 2 studiosorum ex oppido
Wolbram in acad. crac. (qualibet septimana per 15 gros.
percipiendo locat super lapidea gen. ~~[illegible]~~ Nicolai Wizem-
berg in Obrazowice haeredis in platea S. Floriani (inter
lapid. ol. Andreae Petricovii et Gregorii Roykowski
scabini crac.) (Acta scabin. crac. Tom 1171)

"
1651 d. 14 Augusti. Romae. – Zygmunt Grzegorowic proboszcz S. Miko-
łaja wygrywa proces w Rzymie w trzeciej instancji (Leo Verospirus
Auditor Rotae Romanae) przeciw Dominikanom krakowskim, którzy
niechcieli dawać dziesięciny z Promnika. (Proces ten w pierwszej in-
stancji toczył się ~~[illegible]~~ przed Piotrem Gembickim bisk.
krak., w 2ej instancji w Nuncyaturze w Warszawie przed audytorem Jakóbem
Elephantuccius J. U. Dr, zasądzony był pomyślnie dla Dominikanów (Nr
Archiv. 8093 et 8094 oba na pargam. oraz Nr 8095 na perg.)

1651 d. 12 Martii Varsaviae. – Joannes Casimirus rex... (nakazuje) (z powodu licznych skarg na
excessa studentów w Krakowie, którzy się nawet zabójstw dopuszczają, aby co mie-
siąc 3 delegatów, z których jednego Król, drugiego ([illegible]) Biskup krak. (jako senior Univ.) trzeciego zaś Rektor
Univers. krak. wyznaczy, w Krakowie Bursy i Szkoły zwiedzało, w celu (czuwania i) przekonania
się o moralności młodzieży; próżniaków i złych obyczajów studentów mają przedstawiać
Rektorowi dla wydalenia ich ze szkół i wypędzenia z miasta. Delegatem z strony kró-
lewskiej do tej czynności mianowany został Sebastian Kornecki Kanonik krak. sekre-
tarz król. (Lib. Archiv. Univ. No 35 pag. ~~[illegible]~~ 660)

1652 Commut. aestiv. Sigismundus Grygierowic S. Theol. Dr. Praepositus S. Nicolai Rector, mortuus in Rectoratu sub finem Junii in Twaroborowice.
Commut hybern. Joannes Broscius S. Th. Dr. Canon. Crac. Rector, mortuus in Rectoratu d. ~~30~~ 21 Novembr. Vicem rectoris gessit Laurentius Karyński J. U. Dr. Canon. Crac. (Praepositus S. Nicolai) rectoratum continuavit.

1652 Król Jan Kazmierz pisze do Rzymu do Kardynała Pamphili aby popierał sprawę biskupa Krak. Piotra Gembickiego przeciw akademii (Rector generalis)

1652 d. 4 Martii. Mors Jacobi Gorski J. U. Dr. et Prof. Canonici Crac. Rectoris Custod. OOSS. (herbu Szeliga) (umarł nagle wskutek powietrza, mając lat 67) Kanonią krak. po nim dostał Stanisław Różycki J. U. Dr. et Prof. Canon. Crac. († ~~w Octobri~~ d. 2 Novembr. 1652 mając 48 lat pochowany w dzień WW SS. (peste) herbu Róże.

1652 in Julio in Praepositum S. Nicolai electus Laurentius Karyński (post mortem Grygierowicii) J. U. Dr. Canon. Cath. Crac. et OOSS. Praepositus S. Nicolai et Decanus Dobciensis.

1652 (d. 15 Maji, 11 Aprilis) saevissima pestis grassabatur usque ad annum 1654 od czerwca do 10 października 1652 umarło w Krakowie 26000 ludzi. (z tego też powodu brakuje aktów rektorskich od 11 Octobr. 1651 – 14 Febr. 1653.

1652 d. 10 Maja (rozpuszczono szkoły) rozjechali się professorowie z powodu powietrza następna Conclusio Collegii major. była dopiero 15 Febr. 1653.

1652 Joannes Broscius fundat Canonicatum Kurzeloviensem cum professura in schola Kurzeloviensi (dla której Muscenius zrobił dawniej zapis) (Ob. r. 1654)

Fundatio Radyminsciana super Bestwina.

1652. VIII Idus Februarii, Romae. – Innocentius Papa Episcopo Posnaniensi w sprawie pomiędzy biskupem Krak. a Stanisławem Jurkowskim (Mag. Theol.) proboszczem w Maminie, ponieważ po śmierci Jakóba Ustierśis większa część akademików na proboszcza S. Floriana obrała tegoż Stanisława Jurkowskiego, mniejsza zaś Zygmunta Grygierowicza, którego biskup krak. popierał – teraz gdy Grygierowicz umarł, potwierdza papież Jurkowskiego na probostwo S. Floriana i poleca biskupowi poznań. aby go na tem probostwie osadził. (Orig. perg. pieczęć oderwana Nr. Arch. 9813.) (i transumpt tego breve na pergam. Nr. Arch. 9814)

1652 d. 21 Novembris mortuus peste Joannes Broscius S. Theol. et Med. Dr. Canonicus Cracov. Praepositus Staszoviens. Międzyrzecensis, Rector Universitatis Cracov. aetatis 71 annorum.
Po nim objął rektorstwo Laurentius Karyński J. U. Dr et Prof.

1652 d. 4 Februar. Sandomiriae. – rev. Nicolaus Obtomkowicz Pinczoviensis plebanus Gorzycensis, vicarius ecclesiae collegiatae S. Mariae Sandomiriensis aeger suo et nomine Matthiae Obtomkowicz canonici et officialis Kielcensis fratris sui, testamentaliter coram Notario publico recognovit quod summam 3500 talerorum imper. apud Michaelem Stanislaum comitem a Tarnow castellanum woynicensem pro censu annuo 245 taler. imper. (quemlibet talerum 3 flp. computando) super bonis ipsius Zborow cum fortalitio, Kijkow, Żukow in districtu Wislic. locaverunt (coram Actis capit. castr. Sandomir. fer. 2a post f. Purif. Mariae 1652) pro fundando cursu theologico speculativo et morali in Universitate Cracov. qui vocari debet Cursus Obtomkovianus et infra quadriennium vel triennium finiri per duos professores, quorum primus mane alter post meridiem sint lectores. Lectores hi ex Theologiae Professoribus et Canonicis S. Floriani eligantur. Quilibet cursista lector nomine salarii accipiat 115 flor. pol. – reliqua summa vero pro evictione reservari debet. – Do tej summy fundacyjnej obowiązał się jeszcze Maciej Obtomkowic cedować summę 3100 flp. z czynszem 217 złp. lokowaną przez siebie r. 1648 na wsi Gołuchowice Jana Alexandra Gołuchowskiego.*) Lector Cursus Speculativae Theologiae wykładał ~~[illegible]~~ 12 traktatów ex libris Magistri Sententiarum Petri Lombardi episcopi Parisiensis a Lector Cursus Moralis Theologiae wykładał 10 traktatów z tychże autorów, przez 3 lata.
– Summa zapisu 3500 talarów czyniła podług redukcyi 10500 złp. r. 1765 a czynsz roczny od niej wynosił 735 złp.
Maciej Obtomkowicz z Pinczowa kanonik i oficyał Kielecki został laureatem w Uniwers. Krak. d. 29 marca 1605 – lecz zdaje się iż summa przez niego obiecana (3100 flp.) nie dostała się Uniwersytetowi.
(Jura et privilegia Univ. Crac. fol. Nr 44 Arch. pag. 255–231.)
Maciej Obtomkowicz + 1654, a brat jego Mikołaj + r. 1653.

Fundatio Obtomkoviana Professurae in facult. Theologica.

*) Summę tę cedował Maciej Obtomkowicz Uniwersytetowi (coram Actis castr. Sandomir. fer. 6a post dom. Laetare 1652) pro augendo cursu theologico. Fet summa S. Thomae Aquinatis

1652 d. 18 Octobris, Bodzantini. – Testamentum Justi Słowikowski Canonici et Archipresbyteri Cracoviensis. W testamencie tym zapisał 7500 dukatów, które lokował na 7% odsetą w Banku weneckim (Zecca Reipublicae Venetae); dla młodzieńca z Krakowa kształcącego się we Włoszech, po otrzymaniu Doktoratu w Uniwersytecie Krak. Co roku miał taki młodzieniec pobierać w Wenecyi 100 dukatów czyli 600 złp. przez trzy lata. Co 3 lata miał być z Krakowa jeden do Włoch wysyłany per turnum ex facultate theologica, po 3 latach znów ex facultate juridica, i dalej po 3 latach ex facultate medica. Prawo nadawania tego stypendium zostawił Kapitule Katedr. Krak. Kandydat miał wolność uczęszczania na nauki w którem kolwiek uniwersytecie włoskim przez 3 lata.

/: Kapitał ten r. 1649 w Zecca venetiana w ilości 7500 dukatów ulokowany, do r. 1672, w którym ta fundacyja weszła w życie, wzrósł do 11,437 ½ dukatów weneckich ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ (czyli 194876 złp. 26 gr.); r. 1762 zredukowano w Wenecyi procent z 7% na 3%, a r. 1788 zredukowano Kapitał na 7235 duk. wen. 28 gross. – Od r. 1672 aż do r. 1792 pobierali to stypendium Krakowianie n.p. Łopacki, Szaster, ~~[illegible]~~ i inni. – R. 1792 wskutek zmian politycznych w Wenecyi zaprzestano procent wypłacać, tak iż prezentowany r. 1800 przez Kapitułę kandydat Stanisław Szymański nie mógł do Włoch wyjechać. – Podania do rządu austryackiego o windykacyją tego funduszu były bezskuteczne, lubo Wenecya przez bankiera Petro Testori wzywała r. 1811 Uniwersytet Krak. o uregulowanie tej należytości po zwinięciu banku Zecca venetiana. Dopiero r. 1842 Senat W. M. Krakowa udał się do Rządu Austryackiego o restytucyą tego kapitału, lecz r. 1843 otrzymał odmówną odpowiedź. – R. 1846 d. 26 sierp. zrzekła się Kapituła Krak. z prawa prezenty Kandydatów Stypendium, na rzecz Uniwersytetu Krakow. :/ Tym sposobem przez niedbalstwo Kapituły Krak. fundacyja ta przepadła :/

Prócz tego w tymże testamencie zapisał J. Słowikowski z innych funduszów (przez Kapitułę Kated. Krak. administrowanych) 100 flp. rocznie pro Magistro Academico, któryby był prywatnym nauczycielem jego krewnych uczących się w Akademii Krak. z prawem aby Rektor Uniwersytetu nominował takowego. (Ob. Exemplar munificentiae Justi Słowikowski testamento expresse. – Druk in fol. kart 2.)

1653. Commut. aestiv. Gregorius Modliński S. Theol. Dr. et Jur. Utr. Praepositus S. Annae Rector + 1654 d. 28 Septembr.

Commut. Hibern. Gabriel Ochocki Med. Dr. Rector

1653 Powietrze w Krakowie jeszcze d. 29 Septembr. grasowało w 5 Kamienicach.

1653 in Februario. – Canonicatum Crac. fundi Karniowice post resignationem Laurentii Karzyński accepit Joannes Cynerski

d. 1 Martii Ad Collegium minus vocati: Andreas Fluszczewski, Albertus Watkowic, Stanislaus Slachetka, Joannes Czernek, Christophorus Stellanowic – et d. 4 Julii: Joannes Kopciowicz, Joannes Woszczyna, Mathias Gładysz, Andreas Bohemus, Simon Makowski.

1653 Biskup Piotr Gembicki chcąc dokuczyć Akademii Krak. zapowiada na d. 8 Czerwca 1653 wizytę Kościołów S. Floryana i S. Anny (quasi Canonici de moribus et vita suspecti essent). – Przeciw tej niezwykłej i gorszącej zamierzonej wizycie zanosi d. 20 Octobr. 1653 appellacyą do Rzymu rektor Ochocki z profesorami Franc. Rolińskim, Mat. Krasnickim, Andr. Kucharskim, Flor. Lepieckim, Krzyszt. Ziemkiewiczem (przeciwnikami [illegible] biskupa)

1653 d. 25 Februarii. – Jan Kazimierz Król pisze do Rzymu do Kardynała Camillo Pamphili, aby u Innocentego X popierał sprawę Piotra Gembickiego bisk. Krak., którego Akademicy do Rzymu zaskarżyli i którego niechcą nawet za Kanclerza Uniwersytetu [illegible] uznawać. (Theiner Monumenta III p. 482)

1653 Akademia Krak. przegrywa w Rzymie proces z Piotrem Gembickim biskupem Krak. (względem inwestytury), pomimo iż się Magnaci za Akademią do Rzymu wstawiali.

1653 d. 5 Novembris, Pontificatus Anno X., Romae. – Innocentii Papae X Breve quia inter Episcopum Cracov. et Rectorem atque Universitatem Cracov. causa super exemptione a jurisdictione Episcopi in Sacro Rotae Romanae Auditorio indecisa pendet, nos volentes causam sopite absolvimus Episcopum Crac. a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti sententia super Episcopum lata, litemque supprimimus et extinguimus, jurisdictionemque Episcopi specialiter in admissione Professorum ad respondendum pro loco, approbamus. (Lib. Archiv. Univ. No. 26 pag. 359.)

1654 Com. aest. Gabriel Ochocki Med. Dr. Rector.

Com. hybern. Gabriel Ochocki Med. Dr. Rector

1654 Alphonsus Karinski peste absumptus

Rachtamovius Rachtamowicz, zwany w. w Złotow
Collega major et Prof. Praepositus OSS. ab a. 1653 ... 54 lat wieku

1654 d. 8 Aprilis mortuus Joannes Cynerski S. Theol. Sentent. Canonicus Crac.
Professor Regius, Decan. S. Annae, Collega minor ab a. 1653
Canonicatum Crac. post illum suscepit Andreas Kucharski S. Theol. Bac. (nie chciał go Biskup zagniewany potwierdzić.) Joachimus Speronius Prof. Doctor Romanus protestuje przeciw Ochockiemu rektorowi, że mu nie dał tej kanonii.

d. 28 Septembris mortuus Gregorius Modlinski S. Theol. et J. U. Dr. Praepósituram S. Annae post illum accepit Dionisius Zolitowicz Baccal. Jur. d. 3 Octobr. 1654.

d. 18 Maja biskup Chełminski chciał pojednać Rektora z Biskupem Krak. lecz do zgody nie przyszło

Fundatio Brosciana:

1654 d. 5 Octobr. Lovicii. – Andreas de Leszno Archiep. Gnesn. confirmat erectionem praelaturae sive scholasteriae Scholastici in ecclesia Collegiata Curzeloviensi per Adamum Zołtynkowicz Collegam Majorem Decanum S. Annae executorem testamenti cl. Joannis Broscii S. Theol. Doct. et Prof. praepositi Staszoviensis plebani Miedzyrecensis fundatae, ad quam fundationem Joannes Broscius 1000 aur. hung. (cum censu annuo 90 aur. hung.) deputavit et super villa Dalowice et Mąkocice in districtu proszov. Jacobi de Lubraniec Dębski (in Castro Crac. fer. 2a post dominicam Exaudi 1652) locavit, quae summa post mortem Broscii in bona Przybenice (in distr. Proszov.) Martini Piegłowski pincernae terrae Cracov. (in Castro Cracov. fer. 4a post f. Pentecostes 1654) cum censu annuo reemptionali est transportata. Praeterea legavit idem Broscius pro habitatione scholastici domum dictam Bałłowska in Kurzelow. Jus patronatus sive praesentandi hujus Scholasteriae pertinebit ad Collegium Majus Universitatis Crac. Scholasticus hic debet esse ex Kurzelow oriundus, obligatur ad Lecturam in Collegio, debet ad Scholam Kurzeloviensem eligere Baccalaureum ex Universitate Crac. (qui Baccalaureus seu Magister Scholae Kurzelovianae habebit annuatim 100 flor. ex nova fundatione Broscii et 40 flp. ex antiqua fundatione Wuscenii), et debet curam habere librorum et instrumentorum mathematicorum non mediocri sumptu per Broscium comparatorum et pro usu ordinarii Astrologi ad Bibliothecam Collegii majoris traditorum, item debet invigilare studiosum in scientiis mathematicis ex fundatione Broscii stipendiatum. Primum scholasticum Curzeloviensem electum Adamum Młynkowicz, confirmat. (Jura et privilegia Univ. Crac. Mscr. in fol. Nr. 44 Archivi Univ. pag. 255–260) Orig. perg. nr 10805 z pieczęcią [illegible] 4 in fol.

(Fd. 1637 in Castro B. Mariae V. per Joannem Brosium Theol. Doct. Theol. Baccal. Coll. maj. a Gaspare Mirzowski Custode [illegible] plebano Kurzelovien. Carnicen. Konieczen. emptam (in praetorio Curzelovi.)

1654 d. 24 Julii – Jan Alexander Goreczyn civis Crac. podaje swą preten-
syję 120 flor. do inwentarza po zmarłym Janie Cynerskim Kanon. Krak.
pro laminis et earundem delineatione et pro 2000 imaginibus (odbicia rycin)
+ (Acta rector. pag. 620) et Lucas Kupisz 313 flor. pro libris et typo. (Goreczyn
dostał tylko połowę od exekutorów)

1654 d. 21 Augusti. – Abraham Salomonowicz Campsor nomine Seniorum Judaeo-
rum Casimirien. petiit ingrossari Chartam manu Hiacinthi Liberii Praepositi
Corp: Christi Conscriptam promittendo pensionem connotatam ab antiquo usita-
tam solvere annuatim Scholae Corporis Christi: „Hebraei Cracovienses
„ powinni dawać p. Seniorowi Szkoły Bożego Ciała: In primo ingressu na
„ Szkołę 6 fl. Na każdy Kwartał po 3 fl. (facit 12 fl.), Na Boże Narodzenie
„ 3 fl. Na Wielkanoc 3 fl. Na Kapelusz quotannis 6 fl. Na sobola 18 fl. Na
„ Jarmark Jarosławski 3 fl. Na Ascensionis 1 fl. 6 gr. Na Boże Ciało 1 fl. 6 gr.
„ Na S. Grzegorz 1 fl. 6 gr. Na S. Wawrzyniec 6 fl. Summa 64 fl. 18 gr. –
„ Studentom: Na Boże Narodzenie 2 fl. Na Wielkanoc 2 fl. Na S. Wawrzy-
„ niec 2 fl. – P. Bakałarzowi na każdy Kwartał po 1 fl. (facit na rok 4 fl.)
„ – Łatrowi (mendicantium) na Rok to jest na Boże Narodzenie 4 fl. Na
„ Wielkanoc, Oktawę Bożego Ciała i na S. Wawrzyniec po 1 fl." Quae om-
nia Rector confirmavit et approbavit (Acta rector. p. 552–555)) : Kozubalec : (

1654 d. 25 Junii – „Summa Woniescia na fl. 2000 levata est a Domino Puczek
„ facta eidem quietatione in Praetorio Cracovien. quae summa red-
„ dita venerabili Communitati (Collegii Majoris) ad locandum vel ad emen-
„ dum aliquum, unde census certior pro Medicina Pauperum provenire
„ possit, reservata est in thesauro in cista ubi Dlugossi historia
„ asservatur." (Liber Conclus. Col. Maj. in 4° Nr. Archiv. 64, pag. 294 et 325)

1654 d. 1 Septembr. Praepositura OO SS. ecclesiae post mortem Joannis Cy-
nerski collata Joachimo Speronio Decano S. Floriani.

1654 d. 24 Octobr. – Joachim Speronowicz proboszcz WWSS. lokuje summę 100 zł p. z czynszem widerkaufowym
7 zł p. legowaną do zakrystyji na wino do odprawienia Mszy Św. w Szkołach Nowodworskich przez Jakuba Vitelliusa Kanoni-
ka Krak., jako egzekutor testamentu na zagrodzie Reginy Smokrzykowej w Nowej Królewskiej wsi (Nova
regia villa) przy Krakowie.

1654 d. 3 Septembris mortuus Matthias Obłamkowic Canonicus et Officialis, praepositus hospitalis Kielcensis, parochus Leszczynensis fundator cursus theologici triennis in Univ. Cracov. (Obacz r. 1652)

1654 Mortuus Justus Słowikowski cracoviensis S. Theol. et J. Utr. Dr canon. plocen. curatus in Niepołomice 1633 - Praepositus Sandecensis 1637 - archipresbyter eccl. S. Mariae in Cracov. 1640 - archidiaconus zawichost 1650, Canonicus cathedr. Crac. - Bacal. Art. in Univ. Crac. 1612, Dr Phil. 1615. (R. 1652 zrobił zapis na Alumnów Akademii Krak.

1654 Adam Roszczewicz restauruje swoim kosztem Collegium Juridicum.

1654 Akademia w Zamościu otrzymała od papieża Innocentego X pozwolenie na otwarcie Wydziału teologicznego i kreowanie Doktorów Teologii. Bullę tę papieską ogłosił Piotrkowski bisk. chełmski, kanclerz Uniwersyt. Zamojsk. d. 18 Sierpnia 1654.

1654 d. 9 Julii - Andreas Kucharski electus in Canonicum Cracov.

1655 Commut. aestiv. Mathaeus Krasnicki S. Theol. Doct. et Prof. praepositus S. Nicolai Rector – Vicerector Gabriel Ochocki

~~Commut. hibern.~~ Mathaeus Krasnicki Rector mortuus in Rectoratu d. 1 Octobris 1655. Vice rector: Gabriel Ochocki

Rectoratum continuavit Adamusz Roszczewicz

Commut. hibern. Rector Adamus Roszczewicz (illo Universitas soluta est)

1655 w styczniu – Tarnowski arcybisk. lwow. Tarło wojew. lubelsk., Michał Zebrzydowski miecznik kor. i inni starają się biskupa Piotra Gembickiego pojednać z akademią i Rektorem Ochockim wreszcie za staraniem Jana Gembickiego bisk. chełmińsk. ~~przyszło~~ miało już do zgody, Biskup oświadczył iż nie miał urazy do Akademii tylko do niektórych professorów; lecz mimo tego Biskup skarżył do Rzymu na akademią.

Ostatni akt przed wejściem Szwedów, zapisany w Aktach rektorskich d. 25 Augusti 1655 – po przerwie (post liberatam Civitatem Crac. ab obsidione Suecorum et dispersos professores ac studiosos) rozpoczynają się Akta rektorskie dopiero d. 23 Novembr. 1657. (d. 27 Octobr. 1657 Congregata est Universitas)

1655 d. 30 Novembris, Sandomiriae. – Ro. Duglas (jenerał szwedzki) daje litteras passus Conductique Karolowi i Alexandrowi Tarłom wojewodzicom lubelskim studentom krak. Pismo to rozpoczyna się: „Ferro saxoque „durior esset, qui non solum tam illustrorum praeclarorumque juvenum „expostulata verum etiam Almae Academiae omnium fere scientiarum uberrimi agri intercessiones vel li penderet; hac itaque ratione et congruo „aequipollentiae stimulo motus nihil votis et exoptatis Illustrissimorum „abreviando, literas Passus, Conductique concessi…" oraz obiecuje wszelką pomoc

1655 d. 8 Junii mortuus Stanislaus Różycki S. Theol. Doct. et Prof. canon. cathedr. Cracov. (dawniej rektor)

1655 d. 16 Septembr. Szwedzi szturmując do Krakowa, spalili plebanią S. Mikołaja przyczem 2 srebrne sprzęcie akademickie zgorzały i ledwie metrykę uratowano; chorego Rektora Math. Krasnickiego proboszcza przeniesiono do miasta, gdzie umarł w nocy z 30 Septembr. na 1 Octobr. 1655, pochowany w Kościele S. Anny d. 2 Octobr. wśród strzałów oblegających Kraków Szwedów

d. 18 Octobr.
1655 (Dedita Suecis Cracovia, Collegia majus, minus et Jurisperitorum, ob purum amorem literarum ac literatorum, singulari Dei providentia, a Paulo Virtzio generali suetico intactum prope conservatum est laudabili et inexhausta opera M^rum Lucae Piotrowski regii et Martini Radymiński Trzytnoviani Professorum. (Introductionum Majoris Collegii Cathalogus pag. 139 Ms. Arch. Univ. Nr 72)

1655 Akademia Zamojska która dotąd tylko wydziały filozoficzny i prawny posiadała, otrzymuje przez bullę Innocentego X. fakultet teologiczny z prawem udzielania w nim stopni doktorskich.

1655 d. 18 Octobr. W Kapitulacyi miasta Krakowa potwierdzonej przez Karola Gustawa króla szwed. artykuł czwarty brzmiał: „Conservatio Academiae Cracoviensis in juribus, praerogativis et proventibus suis."

1655 d. 19 Febr. – Piotr Gembicki biskup krak. chcąc dokuczyć Akademii krak. ~~za~~ kazał księgarzom krak. Łukaszowi Kupiszowi, Schedlowej, Cezarowej, Piotrkowczykowej i Bartłomiejowi Bertutowiczowi sprzedawać książkę reformata polskiego Krzysztofa Dobrosielskiego „Summarium asceticae et mysticae theologiae" za pozwoleniem Rektora u Łukasza Kupisza drukowaną, i pokazał wszelkie exemplarze takowej skonfiskować, ponieważ nie miała approbaty biskupiej. – Akademia i Księgarze rekurowali w tej sprawie do Rzymu.

1656 Commut. aestiv. / Commut. hibern } Adamus Roszczewicz J. U. Dr. Canon. Cracov. tempore occupationis Cracoviae per Svecos rector.
Studia vacant.

1656 die S. Trinitatis soluta est Universitas, ne juramentum praestaret Sueciis

1656 Lucas Sieprscius Canonic. Praemysl. + in Febr.

1656 d. 7 Decembr. Vadoviciis. – Johannes Mihalski Phil. Doct. et Prof. pisze do Marcina Dębickiego chorążego powiatu sandomir. prosząc aby się przyczynił do jenerała szwedzkiego Roberta Duglassa feldmarszałka szwedzk. który ma być przychylny akademii Krak. by była zachowaną podług kondycyj poddania się Krakowa przyjętych przez króla szwedzkiego, i by była wolną od złożenia okupu (lytrum) – W tym samym interesie piszą z Wadowic d. 7 Decembr. 1656 Karol i Alexander Tarło wojewodzice sandom. (których nauczycielem był Mihalski) do Roberta Duglassa prosząc go aby się względem opuszczenia akademii okupu nałożonego, wstawił do króla szwedzkiego za akademią krak.

1656 Szwedzi rozgramiają d. 2 czerwca pod Mogiłą obóz polski; a d. 10 sierpnia pod Tyńcem oddział wojska polskiego.

1657 Com. aestiv. Adamus Roszczewicz J. U. Dr. Canon. Crac. Archidiac. OOSS. Rector.

Commut. ~~aestiv.~~ libern. Franciscus Roliński Phil. et Med. Dr. Consul Crac. Rector. + 17/4 Julii 1674.

1657 d. 8 10 Novembris Studia publica et privata resumpta sunt Cracoviae. (Otwarcie) et Commutatione hiemali d. 27 Octobr. Universitas Crac. congregata est post liberatam a Suecis Cracoviam. (obiór rektora)

1657 d. 6 Novembr. Canonicatus Praemisliensis datus Stanislao Temberski; Praepositura S. Nicolai Adamo Roszczewicz.

" " d. 6 Novembris " Sigilla Universitatis quoniam in Rectoratu Mathaei Krasnicki in hostium manus cum alia praeda venerunt, executores ex eiusdem peculio, nova sigilla quae tamen ab antiquis aliquantum discrepant propter avertendum dolum comparare sunt iussi" (Conclusio in convocat. Universitatis) (były to pieczęcie Uniwersytetu Krak. z S. Stanisławem i fakultetu teologicznego.)

" " d. 20 Novembr. Ad revidenda et ordinanda privilegia Universitatis deputantur.

Stanislaus Wieczorkowski Prof. + w Wiedniu wracając z Rzymu.

1657 (d. 18 Octobr.) Piotr Gembicki biskup Krak. nieprzyjaciel Akademii umiera.

1657 Responsiones pro loco inter Doctores: Roszczewicz d. 11 Decembr.; Dąbrowski d. 15 Decemb.; Orędowski d. 18 Decembr.

1657 d. 15 Novembr. – In Provisorem Contubernii Gelomiani electus Albertus Dąbrowski S. Th. Dr. Canon. S. Flor. (Otwarcie Bursy Śmieszkowicza) – przed nim był prowizorem tej Bursy zmarły Krasnicki – Uchwalono 1657 spisać Statut tej Bursy

1657 d. 28 marca Jerzy Rakoczy wjechał do Krakowa, przyjmowany od Szwedów, d. 30 marca wyjechał do Wiślicy (d. 11 Lipca wojsko polskie i cesarskie oblega Kraków) d. 24 August. 1657 kapitulował Paweł Würtz Komendant szwedzki, d. 30 August. wymaszerowali Szwedzi, a wojsko polskie i później cesarskie w liczbie 2000 zajęło Kraków d. 10 Septembr.

1657 d. 1 czerwca – Jan Kazmierz Frezel Baccal. Art. Jan Machatar Colleg. minor, Jan Rucki Dr. Fil. Chryzostom Proszowski malarz, Jan Tricius Konterfecista z innemi obywatelami, za poradą Adama Roszczewicza Kanon. Krak. rektora, Alberta Łancuckiego Dr. Jur., Szymona Makowskiego Kanon. WWSS. Stanisława Szlachetki zakładają spisek tajny przeciw Szwedom (Confraternitas coniuratorum civium Crac.) Spiskowcy których było 280 znosili się z Królem Janem Kazimierzem i obozem polskim tajnie i zmusili po części Pawła Würtza do kapitulacyi, ponieważ się buntu obawiał. Król Jan Kazmierz wynagradzając Frezelowi jego wierność potwierdził przywilejami Varsaviae d. ~~[illegible]~~ 22 Januar. 1661, d. 15 April. 1662, d. 12 Aprilis 166[illegible] potwierdził Konfraternią tych spiskowców. (Acta consul. T. 42 an 1657 pa 677 i 1043)

1658 Com. aestiv. Franciscus Roliński Med. Dr. Rector

Com. hybern. Franciscus Roliński Med. Dr. Rector
Procancellarius Universitatis Adamus Roszczewicz.
Stanislaus Jurkowski Vicerector.

1658 d. 28 Martii. In oratorem Sylicianum electus Joannes Radecki.

d. 24 Maji Ad Collegium majus vocati. Andreas Stuszczewski, Stanislaus Hachetka, Christophorus Stellanowicz, Simon Makowski.

d. 1 Junii – Adam Roszczewicz J. U. Dr. et Prof. Canon. Crac. protestuje przeciw obiorowi (d. 23 ~~Kwietnia~~ Maja) Stanisława Oszędowskiego Prof. Jur. na dziekana wydziału prawniczego, którego rektor Roliński naznaczył.

d. 3 Junii o 4tej godzinie popołudniu piorun uderzył w ratusz Krak.

d. 10 Julii – Wysłany na sejm Kucharski Professor nie mógł wyjednać uwolnienia dóbr uniwersyteckich od poboru i stacyj

Petrus Pruszcz Bedellus.

d. 18 Septembr. Tytuł drukarza fundacyj Nowodworskiego nadano Łukaszowi Kupiszowi.

d. 28 Octobr. Łancucki J. U Dr. creatus.

d. 9 Novembris. Andrzej Trzebicki nowy biskup Krak. okazał pierwszą niechęć dla Akademii; bo gdy mu z Sejmu polecono aby orzekł które domy duchowne mają być uwolnione od podatków i kwaterunków: Trzebicki domy i gmachy Jezuitów uwolnił, a Bursy akademickie nie uwolnił

Dochody z dóbr akademickich podupadły, bo dobrami temi administrowali professorowie nieznający się wcale na gospodarstwie

d. 13 Martii. – Nicolaus Sulikowski S. Theol. Sententionar. Canon. S. Flor. protestatur contra Lucam Piotrowski Collegam Major. Profes. regium quod apud se cum rebus ol. Mathiae Krasnicki Praepositi S. Nicol. detinuerit Libros facultatis theologicae cum quibus etiam erant sigilla Universitatis, ex quibus libris Joachimo Speronio S. Theol. Prof. dedit Librum diligentiarum theologicae facultatis. – D. 18 Marca odebrano od Piotrowskiego srebro Krasnickiego lecz między nim niebyło pieczęci ani książek. (Acta rector. p. 346)

1658 d. 27 Maja. – Mikołaj Sulikowski S. Theol. Sententiar. Canon. S. Floriani mając złość do Marcina Radymińskiego Coll. min. Prof. Trztnovian. zarzuca mu oszczerstwo iż po zmarłym Wawrzyńcu Śmieszkowicu Drze Med. zagrabił pieniądze – Radymiński zaś oskarżał Sulikowskiego, że sobie przywłaszczał srebrne rzeczy po zmarłym Krasnickim które od niego odebrano. (Act. rect. pag. 756)

1658 d. 16 Sept. – Podczas konwokacyi Uniwersytetu Joachim Speronius S. Theol. Doct. et Prof. Decanus S. Flor. zaczął wyrabiać hałasy i obelżywemi słowy obrzucać Doktorów, tak iż musiano solwować sesję, zwłaszcze że był spity. Wskutek tego d. 11 Octobr. Rektor wydał na niego wyrok aby przez 3 lata pozbawiony był voce activa et passiva „ut tandem aliquando discat prudenter tacere, qui nunquam didicit bene loqui." (Acta rect. p. 770) Speronius pojechał do Biskupa Krak. z żażaleniem na to do Kielc.

Wakacyje (tempus generalis silentii studiorum) w Uniwersytecie trwały od S. Podwyższenia S. Krzyża aż do S. Galla i wtedy mógł każdy profesor wyjechać.

1658 d. 5 Novembr. excel. Mathias Casimirus Freter Dr Phil. Consul Casimir. spłaca summę widerkaufową 725 flp. (fundacyi Strzałki na profesora geometryi praktycznej) z swej kamienicy narożnej ~~[illegible]~~ zwanej Sachaciezowska w ulicy Krakowskiej na Kazimierzu – Summę tę ulokowano na kamienicy Cezarego.

1658 d. 7 Maja – Marcin Słonkowicz (S. Theol. Baccal. Collega major Dziekan wydziału filoz. zostawiwszy niezgaszoną świecę w swem mieszkaniu przytykającem do Archiwum w Collegium majus stał się powodem pożaru w swej izbie, uduszony od dymu i ognia; przyczem zgorzały Libri diligentiarum et Magistrorum promotorum; pochowany d. 11 Maja 1658.

1658 d. 24 Maji. Ad Collegium majus admissi: Jacobus Suski; Andreas Stuszczowski, Christophorus Stellanowic, Simon Makowski – ad Colleg. minus: Samuel Kowalewski; Stanislaus Żodłowski; Joannes Dziedzic, Jacobus Baltasarowic, Bernardus Chronic.

1658 d. III Nonas Novembr. wjazd na biskupstwo krakowskie Andrzeja Trzebickiego największego wroga Uniwersytetu Krak. Był on uczniem w Krakowskiem Collegium Jezuitów, gdzie dysputował w obecności nuncyusza Honorata Visconti; w Rzymie słuchał teologii Joannis de Lugo Soc. Jes. Kardynała.

1659 w Październiku. Jezuici widząc przychylnego sobie kanclerza koron. Mikołaja Prażmowskiego biskupa łuckiego, mając przytem obietnicę, iż Marcin Anczowski Dr. Med. rajca lwowski chce 30,000 złp. zapisać na fundowanie katedr akademickich we Lwowie za powodem Krzykawskiego rektora kollegium jezuickiego lwowskiego, powzięli zamiar otworzyć we Lwowie Akademię, i w tym celu sprowadzili już z kollegiów niemieckich biegłych nauczycieli. – Rektor Uniwersytetu krakowskiego dowiedziawszy się o tej pogłosce, pisał z zapytaniem do Rajców lwowskich; wszelakoż burmistrz Anczowski nic na to odpowiedzieć nie chciał. (Radymiński Mart: Academia controversa. Pars III fol. 1144–1242. Mscpt.)

1659 Com. aest. Stanislaus Jurkowski S. Theol. Dr. et Prof. Praepositus S. Flor. Custos Opatoviensis Rector. + 3 Junii 1669
Gabriel Ochocki Med. Dr. Vicerector.

Com. hybern. Stanislaus Jurkowski Rector. (2 vice)

1659 d. 10 Martii. Ad Comitia Regni designati Albertus Walkowicz, Christophorus Stellanowicz

in Jannuario. Poseł moskiewski wracając od cesarza z Wiednia przybył do Krakowa gdzie go dowodca załogi austriackiej w Krakowie Franciszek baron de Keiserstein z honorami przyjmował i bez wiedzy Rady miasta w Kamienicy Arcybiskupiej pod zamkiem ulokował. Chciano go pojmać, aby za niego wydobyć w zamian z więzienia moskiewskiego Gosiewskiego, którego Moskwa w Werkach pod Wilnem podstępnie pojmała. Lecz tajemnicę wydała Austriakom kobieta jedna a Kaiserstein posła moskiewskiego w nocy pod konwojem austriackim wywiozł do Szlązka d. 11 Marca z Krakowa. (Radymiński) Austriacy z samego Krakowa przeszło 100 wozów łupów szwedzkich i Polakom zabranych rzeczy tajemnie wywieźli

d. 15 Septembr. Ad Collegium Juris Consult. vocatus Nicolaus Załaszowski Doctor Romanus et missus Posnaniam pro directore Collegii Academici.

d. 16 Octobris. Część mała professorów obrała Jurkowskiego Rektorem który się prawie sam narzucił zwaliwszy obranego od wielu Stanisława Stachetkę jako podejrzanego o herezyję. Albert Łańcucki protestował przeciw obiorowi Jurkowskiego nielegalnemu.

1659 d. 10 Febr. – Kamienica Śmieszkowiczowska (legowana dla Bursy Śmieszkowskiej) ~~dzy~~ w ulicy Szpitalnej wydzierżawiona Muchaszkiemu Drowi Med. a dół i indermachy Albertowi Szekielowic księgarzowi i drukarzowi.

1659 „Informacya o kamienicach w mieście Krakowie akademickich, z których się noviter mieszczanie krakowscy podatków upominają." fol. kart 2 druk. (Domy rezydencyi professorów są: Kollegia Teologów, Jurystów, Filozofów i 4 Domy Doktorów Medycyny kupione lub najmowane albowiem jest 4 Medyków Prof. – oraz Bursy: mazowiecka Noskowskiego, sieradzka Zyzyniusza, ruska Staringeliusza.)

1659 d. 8 Januar. Mikołaj Sulikowski S. Theol. Sentinar. Canon. S. Flor. podał do Urzędu Rektorskiego potwarcze zażalenie na Marcina Radymińskiego Coll. min. Prof. Trąnovian. iż po śmierci x. Macieja Kraśnickiego S. Th. Dr. Kt. Rektora, oderwał samowolnie pieczęcie z skrzyń w których były jego rzeczy i wiele sobie z nich przywłaszczył „ut pote Sigilla argentea bina: Universitatis unum et Theologiae Facultatis alterum, Librum diligentiarum S. Theol. Facultatis, tum et alia ex peculio et ar„gento" – iż rzucał obelgi na zmarłego Kraśnickiego jakoby pieniądze przez Śmieszkowica legowane dla akademii roztrwonił – iż dał powód do nałożenia kontrybucyi przez Szwedów na Akademię albowiem przechowywał proch i broń w baszcie przy Karmelitach bosych, które Szwedzi zabrali i przez to Akademię mieli w podejrzeniu – iż z heretykami predykantami szwedzkiemi bankietował i wina s.p. Wieczorkowskiego wypijał – iż heretykom dawał książki z biblioteki Uniwersyteckiej, a jak mówią przechowywał u siebie rzeczy predykanta witemberskiego Temberg – iż podczas zajęcia szwedzkiego zboże nie katolikom lecz żydom sprzedawał – iż podczas zajęcia szwedzkiego zaprzestał mu wikt dawać, i Szwedów na niego podjudzał – iż niechciał rachunków jego podpisać – iż Speronowicza na niego podjudzał – iż zagrabił rzeczy po s.p. Opatowiczu (Acta rect. pag. 794) – Były to tylko potwarcze i fałszywe z złości zaskarżenia, z których się Radymiński świadkami oczyścił.

1659 d. 24 Marca – Franciszek Cezary księgarz i drukarz Krak. pozywa wdowę po Andrzeju Piotrkowczyku J.U.Dr. et Prof. Cons. Crac. drukarzu i księgarzu Krak. że go niesłusznie o Rubrycelle pozwała, i że mu Gramaticam Methodi przedrukowała. – Piotrkowczykowa się tłomaczy że ma przywilej Królewski na drukowanie Rubrycel i że Methodum przedrukowała nie z jego lecz z exemplarza drukowanego w Warszawie który jej córka (może Elertowa?) przysłała (Acta rect. p. 810)

1659 d. 26 Martii – Radymiński odpiera zarzuty Sulikowskiego popierając świadkami. Kluczy od rzeczy Kraśnickiego niemiał tylko Stankowicz który je oddał Łukaszowi Piotrowskiemu; – Szwedom książek niedawał, owszem produkował list Sulikowskiego którym tenże nakazuje Szwedom wydać Strabona, reszta zarzutów była fałszem. Rektor nakazał Sulikowskiemu publicznie przeprosić Radymińskiego i zarzuty z aktów wymazać (pag. 818)

1659 d. 8 Januarii: Petrus Prusz bedellus Universitatis Crac.

1660 Com. aest. Adamus Roszczewicz J. U. Dr. et Prof. Canon. cathr. Crac. Archidiaconus OOSS. et Praepositus S. Nicolai Rector. (2a vice) 118
Com. hib. Adamus Roszczewicz Rector (3a vice) parochus in Smarzowice.

1660 (na początku roku.) wznowiono uchwałę wydaną Za rektorstwa Franciszka Rolinskiego ~~albo~~ uniwersytetu, aby Professorowie nietrzymali koni w Collegium juridicum oraz służby niepotrzebnej ani też wozów, oraz ażeby stajnie poburzyli.

1660 (pridie Nonas Maii) (d. 24 April.) Pomimo burzliwego wyboru i pomimo protestacyi nowo obrany Rektor Adam Roszczewicz Dr. Praw, Kanonik katedr. krak. archidyakon kollegiaty WWSS. i proboszcz S. Mikołaja wydaje proklamacyą do Uniwersytetu, zachęcającą do zgody wszystkich i do porządku. — Wszelako głęboko zakorzeniona niezgoda pomiędzy professorami i bezkarna swawola uczniów wydały opłakania godne zaraz owoce.

(1661) Franciscus Roliński Med. Dr. i Prof. za to iż doradzał aby wyjednano na Sejmie zamknięcie Uniwersytetu z powodu rozruchów studenckich — za wyrokiem rektora — proscriptus ex Universitate d. 19 Octobr. 1661.

1660 d. 9 Julii. Ad instantiam Martini Radyminski (Profess. Trątnoviam) per rectorem excommunicatus Nicolaus Sulikowski S. Theol. Sentent. et Prof. Collega major in causa peculatus et criminis falsi. Bisk. Kr. And. Trzebicki bierze w obronę Sulikowskiego.
1660 d. 9 April. — In Profess. linguae graecae electus Stanislaus Slachetka — Professorstwa języka hebrajsk. po śmierci Słonkowicza nikt się nie chciał podjąć.
1660 d. 3 Decembr. — Collegium majus uchwala iż wszystko cokolwiek Mikołaj Sulikowski na Marcina Radymińskiego, r. 1658 będąc Praepositus Colleg. major. do Księg Conclusionum popisał, jest fałszywe i oszczerze

1660 d. 16 Febr. Gedani. – Jan Kazmierz Król, z powodu liczných zbrodni
i gwałtów popełnianych przez Studentów Akademii w Krakowie usta=
nawia ~~[illegible]~~ aby Sądy grodzkie i ziemskie Krak. sądziły
Studentów w sprawach o gwałty i tumulty, wyjąwszy drobnych spraw
(pobicia n.p. mniejszego ręką) które do sądów rektorskich tylko należą.

1660 d. 24 April. Gedani. – Jan Kazmierz Król pisze do Burmistrza i
Rajców Krak. aby dodawali pomoc Urzędowi grodzkiemu, który wyznaczo=
ny został do sądzenia i karania rozruchów studentskich: albowiem kupcy dys=
sydenci Krakowscy donieśli iż Studenci Akademii Krak. zamyslają o rozruchu
podczas święta Wniebowstąpienia.

Dr. Rożner Dr. Fil. et Med. Prof. + (rodem z Przeworska)

1660 d. 10 Decembr. – Andrzej Trzebicki bisk. Krak., Gabryel Krasiński kaszt. płock.
Paweł Stokowski kaszt. oświecim. Michał Zebrzydowski miecznik kor. Władys=
ław Lubowiecki sędzia grod. Krak. Jan Pisarzowski sędzia grod. zatorsk.
jako delegowani przez Króla sędziowie pozywają przed swój sąd Rektora
Akad. Krak. oraz studentów: Stanisława Jaworskiego, Sobieskiego, Sebastia=
na Frakowica, Marcina Pawlikowskiego, za to iż stali się powodami utopie=
nia w Wisle za Kazmierzem Samuela Żeleńskiego, o co bracia nieboszczyka Maryan i Ste=
fan Żelensky Akademii proces wytoczyli: termin do sprawy wyznaczono
na d. 10 Stycznia 1661 w zamku Krak. – Komissarze uznali zaskarżenie Żeleń=
skich za niesłuszne; chociaż Roliński i Celesta w imieniu miasta silnie się doma=
gali ukarania studentów, skończyło się tylko na zamknięciu w więzieniu 2 studen=
tów. (Studenci dnia tego gdy szturmowano kamienicę pod Jaszczurką,
spotkali jadącego konno na Kazmierzu Samuela Żeleńskiego. Wtedy część za=
częła krzyczeć: Bij zabij tego Lutra! Żeleński ratując się skoczył z koniem w prom
i chciał się przewieść za Wisłę, a gdy zaczęto do niego strzelać skoczył z koniem w
Wisłę i utonął, a koń z siodłem na drugi brzeg wypłynął.)

1660 Contubernium Gelonianum mieściło się w Kamienicy
Która sukcessorowie Śmieszkowica na Bursę od Falęc:
kiego szlachcica kupili za 12,000 złp. i r. 1646 i 1647
przebudowali podług planu zrobionego przez Krzysz:
tofa Mieroszewskiego sekret. król. Bursę tę otworzo:
no in Novembri 1649 na 12 studentów.

1660 fer. 2a post f. S. Trinitatis, in Castro Novae Civitatis Korczyn. – Stanis:
laus Jodłowski e Collegio minori, Andreas Barankowic Senior Con:
tub. Zyziniani, Phil. Prof. gen. Franciscus Gierwatowski Jurisprudentiae
Auditor wysłani od Rektora i Akademii Krak. zanoszą do Akt grodzkich
Korczyńskich skargę i protestacyję przeciw Franciszkowi Rolińskiemu
Dr. Med. Burmistrzowi miasta Krak. i rajcom Krak. iż zmówiwszy się prze:
ciw swobodom Akademii Krak. sprzyjając sekcie Kalwinskiej i aryjańskiej
niedosyć że przed niedzielą Rogationum i Świętem Wniebowstąpienia dali się
dobrze we znaki Akademii – jeszcze nadto we wtorek po niedzieli Rogatio:
num, kazali przez ceklarzy miejskich kilku studentów spokojnie do
domu idących na drodze publicznej w mieście imać, takowych w więzie:
niu ratusznym zamknęli; głodem morzyli i na wezwanie Rektora wy:
puścić niechcieli, przez co dali powód do zamieszek nowych, albowiem
gdy kilku mendykantów studentów opadło po ukończeniu procesyi
dni Krzyżowych, Żydów włóczących się po mimo zakazu w mieście, zro:
bił się rozruch, w którem straż ratuszna we wtorek przed Wniebowstą:
pieniem postrzeliła przez szyję studenta Łukasza Klemkowskiego i
przez rękę studenta Wawrzyńca Glidkiewicza, a gdy nadchodzący student
prawa Grzegorz Syderowski mieszkający w szkole S. Ducha, o to postrze:
lenie straż strofował, taż sama straż po większej części z Kalwinów zło:
żona, zabita na miejscu i zastrzeliła tegoż Synderowskiego na roz:
kaz Rolińskiego, który nawet niechciał Bedellom od Rektora wysłanym
wydać trupa do pogrzebania chrześciańskiego, lecz dla większej ohydy do
kloaki pod basztą rzeźników, (gdzie zdechłe psy i koty wyrzucano, wrzu:
cić rozkazał w dzień św. Grzegorza Nazyańskiego, skąd studenci to ciało dobywszy

umyte, za zezwoleniem biskupa Krak. na cmentarzu S. Ducha pochowali
zaniósłszy wprzód z Kloaki do szkoły S. Anny gdzie woźny urzędu grodz=
kiego Jakub Dudzik zrobił urzędową obdukcyją.
Na to wnieśli: Kasper Celesta burmistrz i Franciszek Roliński Med. Dr. i
Prof. rajca Krak. reprotestacyją do grodu Krakow. na Roszczewicza Rekto=
ra Uniwersyt. Krak. iż niesłusznemi aktami szkaluje magistrat Krak.:
albowiem kilka kroć od Urzędu radzieckiego przestrzegany aby czuwał
nad karnością niesfornej młodzieży, pomimo zakazu otrąbionego przez
magistrat w mieście, dozwolił zbuntowanej młodzieży w liczbie 200 jak
się sami wyrażali, rozsiewać manifest wzywający do rozruchu, nie powściągywał uczniów w szkołach, leż dał pobudkę iż we wtorek po niedzieli Ro=
gationum napadli Żydów bezbronnych w rynku, kamienicę pod Jaszczurką
szturmowali, z kądich straż miejska spędziła, przyczem muzyk Syderowski,
którego rektor niesłusznie studentem zowie, uderzając mieczem z tyłu na
straż miejską, przez nią w obronie zastrzelony został. Chciał go magistrat
w kościele pochować, lecz ani w kościele P. Maryi ani w żadnym klasztorze nie
chciano go pogrześć, bo zginął w zbrodni nie wyspowiadawszy się. Kazał go
więc Roliński między murami gdzie są ogrody rajców, w przystojnem miejscu
pochować. Wnocy przystawiwszy studenci drabiny do murów wygrzebali i
wyjęli ciało zabitego przyczem odbito zamki baszty, i popsowano prze=
chowane tamże rusznice i pothaki. Na pogrzeb zebrało się przeszło 600
studentów, ci złorzecząc chcieli mieszkanie burmistrza szturmować. Straż
miejska nie napadała nigdy studentów, tylko włóczęgów wykluczo=
nych z Uniwersytetu (których Roszczewicz jak n. p. Witkowskiego uwięzionego
przez urząd grodzki i po 3 dniach puszczonego, studentami zowie). Sam
Roszczewicz był powodem i otuchą tych rozruchów. – Pojmanego podczas rozruchu
~~[illegible]~~ studenta Akademii Jana Stanisława Piotrowskiego, burmistrz Roliński na żądanie Mikołaja
Oborskiego sufragana Krak. i Roszczewicza rektora d. 11 maja wypuścił z więzienia.
Jezuici napierali się u Mikołaja Słowikowskiego archiprezbytera aby im ustąpił Man=
syonaryi na cmentarzu P. Maryi dla rozprzestrzenienia Kollegium S. Barbary, i prawo=
wali się o to w Rzymie lecz przegrali. – U S. Szczepana mieli ciągłe zatargi z proboszczem
świeckim, uczynili sobie nawet w kościele S. Szczepana osobne ciborium chociaż tam było ciborium
proboszcza świeckiego, i przychodziło do tego że dewotki niechciały brać Kommunii z cyboryi
świeckich księży, jeno z jezuickiej – o co były skargi przed biskupem w Rzymie. (Ranotowicz f. 139 v.)
Niemogąc strawić Akademii rozdawali Jezuici pomiędzy młodzieżą kartki drukowane z imionami
patronów na których stało: Ora pro Rectore Universitatis Cracov. – Ora pro Consiliariis – Ora pro
Decano Facultatis philosophicae – Ora pro Alberto Dąbrowski (jako za grzeszników (Zapiski Andrz. Sta=
nisława Sałeckiego Col. Min.)

1661 Commut. aestiv. Adamus Roszczewicz Rector.
Commut. hiem: Albertus Łancucki J. U. Dr. et Prof. Camellarius collegiatae OOSS, Canonicus S. Michaelis in arce Crac. Rector. (1º vice)

1661 Commut. aestiv. Andreas Boemius Czechowicz Phil. Dr. Prof. Astrologiae moritur. (po nim bierze Katedrę Astrologii Jan Brożena) - miał brata i krewnych w Kozienicach.

1661 d. 6 Sept. - Ad Collegium majus vocati: Jacobus ~~[illegible]~~ Balthasarowic, Bernardus Chroniez - ad Collegium minus: Valentinus Stalicki; Joannes Michalski, Andreas Alexandrowicz, Gregorius Ochabowicz, Joannes Brożyna

Joannes Dziedzic Profes. ordin. Eloquentiae moritur primis diebus Maii, a b. a. 1658 Coll. minor.

1661 d. ~~[illegible]~~ 22 April. w Dąbrowie - Jerzy hr. Lubomirski marszałek i hetman polny Kor. pisze do Adama Roszczewicza kanon. krak. rektora, aby przy zbliżającem się święcie Wniebowstąpienia czuwał nad młodzieżą, niedozwolał im tajnych schadzek oraz napaści na kupców i Żydów.

1661 d. 12 Martii, Varsaviae. - Joannes Casimirus Rex Pol. z powodu licznych rozruchów i tumultów studenckich w Krakowie nakazuje, aby 3 komisarzy wydelegowanych: jeden ze strony Królewskiej (Sebastian Komecki kanon. krak. sekr. Król.) drugi ze strony Biskupa krak. trzeci ze strony Rektora co miesiąc wizytowali bursy i szkoły, dowiadywali się o zachowaniu moralnem studentów, i aby niesfornych Rektorowi do ukarania lub wykluczenia przedstawiali.

Uniwersytet Krakowski wytoczył Kasprowi Celescie i Franciszkowi Rolińskiemu rajcom krak. proces w Trybunale lubelskim o zabójstwo w r. 1660 studenta Synderowskiego przez straż miejską i przez wysłanego tamże profesora Alberta Watkowicza Prof. Prawa sprawę popierał - lecz trybunał d. 28 Lipca 1661 sprawę tę jako nienależącą do forum trybunału oddalił.

1661 d. 8 Augusti Varsaviae. - Joannes Casimirus rex pisze ostry mandat do Rektora i całego Universyt. Krak. aby poprzestali miasto Kraków molestować processami i czuwali nadtem, aby praeceptorowie ~~[illegible]~~ "ut morum probitati atque virtutum integritati bonas et solidas disciplinas conjungant, et easdem nobilissimae instillent juventuti: tales enim in Republica futuros speramus cives qualis institutio vestra academica formabit juvenes."

1661 Stanislaus Tembeski J. U. Dr. zostaje Kanonikiem przemyskim fundi Pikulice.

1661 d. 20 Maji. Varsaviae. – Jan Kazmierz posyłając list do papieża (Alexandra VII) za ręce Virginiusa Ursini Kardynała protektora Korony polskiej, prosi go aby u papieża popierał sprawę potwierdzenia jezuickiej Akademii we Lwowie, która głównie wymierzoną jest przeciw Schizmatykom.

1661 d. 29 Decembr. – Remigius Susycki notar. Apost. civis Casimirien. incarceratus jussu Andreae Trzebicki episc. Crac., quod susceperit Protestationem in causa Magistri Dimowski e diocesi proscripti.

1661 die – mensis – Varsaviae. – Joannes Casimirus rex publicat sequentem declarationem privilegiorum et immunitatis Doctorum publice legentium in Schola Jagiellonniana Cracoviae iuxta statuta et consvetudinem Universitatis Patavinae ita: quod omnes Doctores publice in generali Studio Cracoviensi legentes computentur in numero civium quo ad commoda tantum; ad incommoda autem videlicet ad perferenda onera cum civibus minime computantur ob respectum Artium liberalium. Quare quoties inter Universitatem Studii et Magistratum Cracov. continget controversia ex parte solutionum, dationum, stationum, contributionum ex domibus residentialibus Professorum signanter autem Medicinae Doctorum Facultati suae incorporatorum, illas domos immunes ab omnibus oneribus habendas esse decernit, quas pro actibus scholasticis se praeparando continuo inhabitant, ad eorum vitae et non ultra tempora. (Originał na papierze z podpisem Króla, bez pieczęci Nr. Archiv. 12594) |: Podobno to chodziło o libertacyą domu Tońskiego Dra. :|

121

(odpowiedź
1661 Marcin Radymiński prof. wydaje
na
bezimiennie: Rationes, quod non tantum expediat, sed etiam necesse sit Academiam Leopoli in Collegio Patrum Soc. Jes. erigere. Varsaviae apud viduam Petri Elert 1661. 4to ½ ark.
– pod tytułem: Rationes quod non expediat novam Academiam Leopoli PP. Soc. Jes. erigere. (b. m.) (1660) 4to 1 ark. (właściwie na to wydali powyższą odpowiedź Jezuici. (właściwy autor tej odpowiedzi jest Jan Sikorski Jezuita, który także wydał: Refutatio rationum quibus erectio Academiae Leopoliensis Patrum Soc. Jes. impugnatur. (b. m.) (1661) 4to Kart 6.

1661 d. 20 Januarii, Cracoviae. – Joannes Casimirus rex Polon. cum plurimum inter-sit ut in Roxolanis provinciis solidae veritatis, virtutisque professioni debitus adstruatur honor, ideo in animo induxit ut Collegio Leopoliensi Societatis Jesu Academiae dignitas titulusque Universitatis deferatur. Dat igitur potestatem in Leopoliensi Collegio Soc. Jesu Generale Studium in omni licita facultate constituendi nimium Theologiae scholasticae et moralis, Philosophiae, Matheseos, Juris utriusque, Medicinae, Liberalium artium et disciplinarum atque tractandi per se vel per alios pro ipsorum arbitrio et instituto: quae Academia et Universitas iisdem privilegiis, libertatibus, praerogativis gaudeat prout Academiae Cracoviensis et Vilnensis. Permittitque Gradus, Laureas, Magisteria, Licentias et Doctoratus conferre, ac promotiones et solennitates peragere. Regimen hujusce Universitatis penes Patres Soc. Jes. semper sit. Promittitque rex hanc Universitatem Leopolitanam conservare et propugnare.

Ten przywilej oddawna przygotowany z opuszczeniem na datę podłożył potajemnie i podstępnie jezuita Andrzej Sikorski spowiednik Mikołaja Prażmowskiego bisk. łuck. kanclerza Kor. do podpisu Królowi Janowi Kazimierzowi d. 20 Stycznia 1661 w Krakowie zwiedzającemu po nabożeństwie nowicyat Jezuitów. Podpisał go Król i Stefan Hankiewicz sekret. Król. Gdy zaś brakło podpisu kanclerza i pieczęci Koronnej, pojechał tenże Sikorski za Królem do Częstochowy, gdzie d. 5 Lutego 1661 wyjednał, iż Prażmowski kanclerz przywiesił na takowym pieczęć większą koronną, do akt koronnych włączył i transumpt królewski opatrzony podpisem swym królewskim Jezuitom wydał.

1661 Sabbato post fest. Purificationis B. Mariae V. d. 5 Februarii, Częstochoviae. – Joannes Casimirus Rex ad preces Andreae Sikorski Soc. Jes. Privilegium fundationis Academiae Leopoliensis Soc. Jes. (Cracoviae d. 2 Januarii 1661 datum) actis inser-tum, transumptum sive descriptum extradit. (Oba te przywileje drukowane w dziełku: Propugnatio....)

Donieśli zaraz o tem Paulini Częstochowscy Professorom Akademii Krak. Jezuici chcąc wyjednać na Sejmie potwierdzenie Akademii lwowskiej, wydali i rozdawali przed sejmem broszurę: „Patres Societatis Jesu Provinciae Polonae petunt „ab illustrissimis et amplissimis Regni Ordinibus ut erectionis Academiae in Colle-„gio Leopoliensi approbationem constitutione comitiali confirmatam obtineant, „praecipue tamen suorum quondam discipulorum opem implorat Societas. Varsa-„viae in typogr. viduae et successorum Petri Elert 1661 – item Leopoli 1661."

Równocześnie wydali przeciw temu Akademicy krakowscy pismo: „Rationes Acade-„micorum Cracoviensium, quibus probant, quod non expediat, novam Academiam Leopoli „in Collegio Patrum Soc. Jes. erigere, in Comitiis Regni generalibus Anno 1661 porrectae." Stany koronne odłożyły całą tę sprawę aż do przyszłego Sejmu w r. 1662.

1661 (fer. 3a ante diem festum S. Mariae Magdalenae, in Curia regia Varsaviensi. – Posłowie ziemscy na Sejm z Województwa Krak. i z ziemi halickiej mianowicie: Andrzej Potocki starosta halicki, kołomyjski, leżajski, Władysław Lubowiecki sędzia ziem. Krak., Gabryel Silnicki towczy lwows. Piotr Chrząstowski poseł, podali protestacyją przeciw machinacyom Jezuitów, dowodząc iż erekcyja jezuickiej akademii lwowskiej w brew praw była zrobioną („Protestationes pro conservanda inclyta Academia Cracoviensi" fol. kart 2 druk – i w broszurze: Instancya do stanów. 1759. fol.)

Na relacyjnym Sejmiku w Proszowicach (d. 17 maja 1662 r.) uchwaliła Szlachta wysłać z protestacyją przeciw Akademii jezuickiej lwowskiej założeniu, do ksiąg grodzkich Krak.: jakoż Krzysztof Michał Rupniowski wojski, marszałek sądów województwa Krak. starosta lelowski, Stefan z Wronowa Kiejski pisarz grodzki Krak. Andrzej Pienkowski podkomorzy graniczny, Przecław Wielogłowski podstarości grodu bieck., Franciszek Szembek burgrab. Krak i Samuel Wojski wnieśli (feria 6ta post fest. S. Lucae 1661 in Castro Cracov.) protestacyją czyli raczej Manifest przeciw przywilejowi erekcyi Akademii lwowskiej (druk: w Instancya 1759)

Akademicy Krakowscy powziąwszy wiadomość od Paulinów Częstochowskich o przywileju na Akademią lwowską, delegowali z pomiędzy siebie professorów: Stanisława Jurkowskiego, Andrzeja Kucharskiego, Andrzeja Grabianowskiego, Floriana Lepieckiego, Jana Rackiego, Stanisława Szlachetkę, Szymona Makowskiego, dla obmyślenia środków zaradczych. Wysłali najprzód na sejmiki proszowskie posłów z Akademii Wojciecha Łanieckiego, Sebastiana Stryjewicza i Jana Dymowskiego. Z razu Jerzy Lubomirski marszałek koronny (mając do Akademii urazę) niechciał ich przyjąć, wreszcie za staraniem Kasztelana wojnickiego, wysłuchano ich, jednak bez skutku. Na sejm główny warszawski wyprawiła Akademia: Łukasza Piotrowskiego i Marcina Radymińskiego. Ci widząc, jak gorliwie Jezuici koło swej sprawy chodzą, i prośbę za sobą drukiem ogłoszoną rozdają – wydali przeciw temu na prędce w Warszawie: „Rationes, quod non expediat novam Academiam Leopoli PP. Soc. Jesu erigere." 1661. in 4to kart 4 – przeciwko temu wydali Jezuici i rozrzucali na Sejmie dwa pisemka: 1) „Rationes quod non tantum expediat, sed etiam necesse sit, „Academiam Leopoli in Collegio Patrum Soc. Jesu erigere. Varsaviae, apud viduam et haeredes Petri Elert, 1661." 4to kart 2. – item: Leopoli in typogr. Colleg. Soc. Jesu 1661. 2) Refutatio rationum, quibus erectio Academiae Leopoliensis PP. Soc. Jes. impugnatur." 1661. 4to kart 6.)

123

1661 d. 20 Maii, Varsaviae. – Król Jan Kazmierz udzieliwszy Jezuitom przywilej (d. 20 Stycznia 1661) na otwarcie Uniwersytetu we Lwowie, pisze list do Virginiusa Ursina Kardynała protektora Królestwa Polskiego, prosząc go aby wyjednał u Papieża potwierdzenie tegoż Uniwersytetu. – Tegoż samego dnia pisał także do tegoż Ursyna list Mikołaj Prażmowski biskup Łucki, Kanclerz Kor. prosząc o toż samo ze względu, iż z powodu rebelii Kozackiej przy dążeniu Rusi do schizmy (miał tu na myśli Akademię Kijowską założoną przez Piotra Mohiłę), akademia we Lwowie pod rządem Jezuitów będzie bardzo pożyteczną. – Pisali także popierając Jezuitów w tym względzie do papieża i Kardynałów: Kazmierz Florjan Czartoryski bisk. kujawski (Varsaviae d. 17 Martii 1662), Albert Tolibowski bisk. poznań., Mikołaj Prażmowski bisk. Łucki, Kanclerz Kor., Tomasz Ujejski bisk. Kijowsk. – inni biskupi byli przeciwnego zdania – Równocześnie wysłali Akademicy Krakowscy, przez Stanisława Jurkowskiego, w imieniu Stanu Rycerskiego Król. Pol. do Rzymu Memoryał przeciw otworzeniu Akademii we Lwowie, iż się sprzeciwia przywilejom i Konstytucyom Królestwa, iż Stan rycerski w tym względzie z protestacye ogłosił, co wysłany do Rzymu Andr. Grabianowski wyłuszczy; iż w podobnym wypadku Paweł V. nie potwierdził Akademii jezuickiej w Poznaniu, a Urban VIII. nakazał Jezuitom zamknąć szkoły w Krakowie, oraz iż Juliusz II niezezwolił na otwarcie akademii we Wrocławiu ze szkodą Krakowa.

1661 in Octobri, Cracoviae. – Jan Dymowski Phil. Dr. Praepositus (Trzebickiego) Hospitalis S. Valentini Clepardiae podaje do biskupa Krak. swoje uwagi przeciw Jezuitom Krakowskim, którzy w Kościele S. Walentego chcieli katechizować, dowodząc iż to należy do Akademii Krak.

1661 d. 19 Octobris. – Adamus Roszczewicz J. U. Dr. et Prof. Canon. cathedr. Crac. Archidiaconus OOSS., Praepositus S. Nicolai, Rector Universitatis Crac. generalis, Franciscum Rolinski Med. Doct. proscribit et Collegiatura privat; significatque, quod ad Judicium rectorale eundem Franciscum Roliński Med. Doct. quondam in Universitate Cracov. Professorem citavit, quia idem in Libro Conclusionum Universitatis praeter situm et contra voluntatem Universitatis, plurima quae in ipsius Rectoratu gesta non sunt, inscripsit contra olim Petrum Gembicki episc. Crac. Cancellarium Universitatis, ac contra alios Doctores in Academia calamum strinxit et adnotavit, recursum per apellationem ad Sedem Apostolicam oppressis per Universitatem denegatum fuisse, quod Universitas nunquam denegavit; – quod 4 Professores actu presbyteros, ad se tanquam Proconsulem a Rectore pro vindicanda libertate in praetorium missos, verbis probrosis dishonoravit, 4 studiosos eorundem Professorum comites violenter exarmavit, alios in via captos in carcerem foetidissimum detrusit, nec eos a Rectore multoties eodem requisitus, e carcere dimisit. – „Non comparente citato, Franciscum Roliński contuma-

„Francisco Rolinski in tertio termino, eundem Franciscum Roliński contuma-

„cem, tanquam criminis falsi reum, perjurum, convulsorem privilegiorum et „transgressorem Statutorum Universitatis declaramus, eundem omnibus privi-„legiis et libertatibus privamus et proscriptum pronuntiamus, decernentes „Collegiaturam ejusdem vacare.” – Tegoż dnia bedelle Uniwersytetu Piotr Pruszcz i Adam Paprocki publikowali ten dekret rektora, in valvis Collegii Majoris.

Roliński uzyskał od Króla wstawienie się za sobą; lecz zawiekli Akademicy żądali, aby ich Roliński publicznie i na sejmiku proszowskim przeprosił, aby Akademii 6000 złp. kary zapłacił za to iż działał wspólnie z heretykami i aby żaden z potomków Rolińskiego, aż do trzeciego pokolenia nie był przypuszczony do godności akademickiej.

Zaledwie r. 1662 dn. 23 Stycznia udało się Andrzejowi Trzebickiemu biskupowi Krakow. wyjednać komplanacyję Akademii z miastem, w skutek której zdjęto proskrypcyę z Rolińskiego.

1662 Commut. aestiv. Andreas Kucharski S. Theol. Dr. et Prof. Can. cath. Crac. Praepositus OOSS. Rector. †9 Maii 1679.

Commut. hibern. Andreas Kucharski Rector.

1662 d. 3 Aprilis. – Prof. Marcin Radymiński chcąc uwiecznić pamięć założycieli uniwersytetu, kazał na dużej płycie czarnej marmurowej wyryć pochwalny napis ówczesnym stylem lapidarnym w języku łacińskim, i płytę ową za dozwoleniem rektora wmurować obok drzwi lektorium Teologów. Oparli się przeciw temu Andrzej Kucharski, Mikołaj Sulikowski, Sebastyjan Stryjewicz, Krzysztof Ziemkiewicz, Jan Racki, Stanisław Słachetka i Szymon Makowski niechętni Radymińskiemu, dowodząc iż napis zawierał mylne podania, kazali ~~...~~ płytę wyjąć i w bibliotece złożyć, gdzie aż do r. 1783 ~~1860~~ spoczywała zanim ją ~~...~~ znowu w ścianie od dziedzińca osadzono. Radymiński napisał usprawiedliwienie napisu: „Ara gratiarum D.O.M. Serenissimis Regibus, Amplissimo Senatui, totique inclytae Sarmaticae Reipub. in Collegio Artistarum Acad. Cracoviensis pro beneficiis in literas erecta – et Verificatio monumenti gratitudinis marmori incisi." (Mscr. in fol. Nr. 237 sive EE. II. 13)

1662 d. 24 Aprilis. Burzliwy obiór rektora; obrano rektorem Andrzeja Kucharskiego, przyczem Professorowie fakulteta filozoficznego wykluczyli od obioru Bakkarzy S. Teolog. i Profesorów. Przeciw temu postępowaniu wnieśli d. 2 Marca 1663 protestacyję do akt rektorskich: Albert Papenkowicz, Mikołaj Sulikowski Sententiarii S. Theol., Adam Młynkowicz, Florian Lepiecki, Sebast. Stryjewicz, Krzysztof Ziemkowicz, Jan Racki Baccalaurei S. Theol. i Prof. przeciwko Jakubowi Sasskiemu Decan. facult. art., Szymonowi Makowskiemu, Janowi Machatar Profes. Minoris Collegii. (Acta rect.)

1662 Comut. aest. Pestilentia saevit Cracoviae; promotiones intermissae, Universitas soluta est d. 30 ~~...~~ Augusti. – Professores circa medium Januarii 1663 reversi, feria 2a post dominicam Sexagesimae ~~...~~ 1663 lectiones peste interruptas continuare coeperunt.

1662 d. ~~[illegible]~~ 13 Mart., Varsaviae. – Biskupi: kujawski Kazm. Flor. Czartoryski, poznań. Wojciech Tolibowski, łucki Mikołaj Prażmowski Kanclerz Kor., kijowski Tomasz Ujejski listami pisanemi do papieża popierają Jezuitów starających się o potwierdzenie Akademii lwowskiej.

1662 d. 23 Januarii. – Andrzej Trzebicki bisk. krak. wyjednał komplanacyją Akademii krak. z miastem, wskutek której z Franciszka Rolińskiego zdjęto proskrypcyję; (albowiem Roliński musiał się kryć bo się studenci odgrażali go zabić).

" " d. 7 Augusti. – Piotr Pruszcz bedel Uniwersytetu krak.

" " d. 18 Augusti. – Propter ingravescentem luem pestiferam Judicia rectoralia limitata.

1662 Sejm koronny approbuje fundacyą x. Garwaskiego (obacz r. 1635) i wsie do tej fundacyi należące Sieradzice i Wrzeszowice w wojewodz. krak. a przez Kapitułę Katedr. krak. administrowane uwalnia od stanowisk i wojskowych ciężarów (Konstytucye r. 1662)

1662 d. 19 Julii. Proscriptus est a Rectore Joannes Czernek Coll. minor ob inobedientiam et non paritionem.

1662 Andrzej Kucharski z Marcinem Radymińskim porządkując bibliotekę Collegii major. znaleźli naczynia srebrne pozłacane które tamże r. 1655 ukrył Stanisław Temberski przed Szwedami. Naczynia te złotowe znakomitej wartości i wyrobu zastawione były przez króla Władysława IV w Akademii.

1662 Na Sejmie wnoszą znowu Jezuici prośbę o pozwolenie otwarcia Aka=
demii we Lwowie, odrzucono ich żądanie jako rzecz błachą, mieli al=
bowiem przeciw sobie prawie wszystkich senatorów; tylko Mikołaj Praż=
mowski kanclerz koron., Kazmierz Czartoryski bisk. kujaws., Wojciech
Tolibowski bisk. poznań., Stanisław Sarnowski bisk. przemysk., a z świeckich
sam jeden Czarniecki popierali ich sprawę. Ustawa sejmowa zatwierdziła
prawa Akademii Krak. i wioski jej od stacyj uwolniła.
Marszałek izby poselskiej Jan z Pieskowej Skały Wielopolski stolnik ko=
ronny, starosta biecki i bocheński wraz z inną Szlachtą wniósł znowu do
aktów koronnych w Warszawie (feria 2a post dominicam Ramis Palmarum
1662 in Actis Curiae regiae Varsaviensis) protestacyją w imieniu 26 Ziem
iż niemogą uznać erekcyi Akademii lwowskiej za ważną, jako „contra
formulam legum et Constitutionum ac voluntatem Ordinum factam", z żą=
daniem aby wszelkie podpisy w tej mierze przez Jezuitów dla Rzymu
zbierane za nieważne uznane były. Protestacyją tę doręczył w Warsza=
wie Przyjemski kasztelan łęczycki nuncyuszowi Antoniemu Pignatelli.
Jezuici tymczasem popierali w Rzymie gorliwie swą sprawę przez
Ubaldina della Rippa ze Lwowa o potwierdzenie Akademii, i z lekce=
ważeniem wyrażali się w kraju o protestacyi posłów, głosząc: że o gwiaz=
dy nie dbają, gdy im słońce i miesiąc (t. j. Papież i Król) świeci."
Protestacyją posłów (drukow. w dziele Instancyja 1759), legalizowaną przez
notariusza apostolskiego Hiacynta Tomaszewicza Dra praw, plebana w Kominszy,
w odpisie przesłano do Rzymu na ręce Marcina Winklera Dra Teologii, plenipo=
tenta Akademii Krak. bawiącego w Rzymie na naukach, który takową wraz z listami
doręczył papieżowi Alexandrowi VII. Papież oddał tę sprawę do rozpoznania swemu
przybocznemu prałatowi Prosperowi Fagnani i prócz tego wysadził w tej mierze osobną
./.

./. komissyą złożoną z kardynałów Franciotti, Corradi, Albizio i Rospigliosi z dodaniem 2 adwokatów: Fagnano i Albritio. Równocześnie napisał papież do bawiącego w Polsce nuncyusza Marescotti, aby doniósł, ażali są słuszne zażalenia i protestacyje Szlachty polskiej. Nuncyjusz odpisał, iż Szlachta polska ma wielkie prawa, i że protestacyje takowej zasługują na uwzględnienie. Wskutek tego odmówił papież Alexander VII potwierdzenia Akademii lwowskiej i całą sprawę zawiesił.

1663 Commut. aestiv. Adamus Roszczewicz Rector J. U. Dr et Prof. Canon. eccl. cath. crac. Archidiaconus eccl. OOSS. (4a vice) Praeposit. S. Nicolai
Commut. hiemal. ~~aestiv.~~ Andreas Kucharski Rector S. Theol. Doct. et Prof. Canon. eccl. cathedr. crac., Praepositus OOSS. (2a vice)

1663 d. 21 Aprilis. Oblatowano w aktach rektorskich ustęp z Konkluzyj dawnych uniwersyteckich: "De locis in Actibus, Sessionibus, Processionibus et Prandiis servandis." Pierwsze miejsce po rektorze: Magistri S. Scripturae, Doctores Canonum, Legum et Medicinae – Drugie miejsce: Licentiati in Jure canonico, in Legibus, in Medicinis et Baccalaurei formati – Licentiatus praecedat Baccalaureum formatum – Trzecie miejsce: Magistri in Artibus et Baccalaurei Juris – Czwarte miejsce: Nobiles dignitates aut personatus habentes, Canoni cathedr. ecclesiarum – Piąte miejsce: Baccalaurei in artibus – Szóste miejsce: Scholares et Studentes – Siódme miejsce: Stationarii – Bedelle mają poprzedzać Rektora.

Andreas Barankowicz Dr Phil. et Prof. Senior contubernii Schiniani umiera w Kwietniu.

1663 d. 13 Martii. Praepositura OOSS. post fata Joachimi Speronowic collata Andreae Kucharski S. Theol. Doct. et Prof. Canonico Crac. Rectori Univers.

1663 d. 25 Junii Adamo Młynkowicz Decano S. Annae collata est praebenda SS. Petri et Pauli Apostol. in Cerdonia (post resignationem Simonis Gołkowic) cum conditione ut templum tempore Suecorum combustum exaedificet.
Ad Collegium minus vocati: Martinus Winkler, Franciscus Przewoski, Joannes Rudzki, Stanislaus Zelazowski.

1663 d. 4 Decembr. – Studiosi: Florianus Lutostański et Benedictus Polichnowski proscribuntur uti authores tumultus contra Judaeos Casimirienses in Cracovia patrati. (Acta rector.) i że rajcę dyspiego w domu zranili.

1663 Inundatio et pestis a Vacationibus usque ad Quadragesimam.

1663. Kardynał Prosper Fagnani donosi z Rzymu Nuncyuszowi apostolskiemu w Polsce iż Komissia Kardynałów i z prałatów ~~w sprawie~~ Akademii lwowskiej orzekła, że Akademia lwowska niemoże być założona z następujących przyczyn: 1) Brakuje takowej potrzebnego uposażenia na pensyje professorów i urzędników. 2) Że wprawdzie istnieją od dawna we Lwowie szkoły jezuickie w których wykładają Teologią spekulatywną i moralną, oraz Filozofią; jednak Kanony i Koncylia zakazują jezuitom wykładać na Wydziałach prawa i medycyny;

jako też udzielać stopni doktorskich. 3) Że chcąc pozwolić Jezuitom na otwarcie Akademii we Lwowie, trzeba by toż samo zezwolenie dać i Schizmatykom. 4) Że przez otwarcie Akademii lwowskiej poniosła by uszczerbek w swych dochodach Akademia Krakowska. 5) Że się wieszcze założeniu Akademii we Lwowie Stany Królestwa Polskiego sprzeciwiają. Z tych więc powodów papież całą sprawę zawiesił, dopokąd nie będzie na otwarcie powszechna zgoda wszystkich Senatorów.

Studenci krakowscy na Kazimierzu połączywszy się z Kijakami sprzedającemi mięso na Wolnicy, w sobotę w dzień S. Katarzyny dostali się przez mur od S. Wawrzyńca do miasta Żydowskiego i tam domy rabowali i dotąd nie ustąpili póki im Żydzi 4000 zł. nie zapłacili, trzymając przez noc w szkole Kazimierskiej żyda Izaaka za zakładnika. (Ranotowicz fol. 41 v.) × Liż studenci na Kazimierzu po Wniebowstąpieniu opadli szlachcica Zieleńskiego Kalwina jadącego konno, który ratując się skoczył do Wisły z koniem i utonął, o co krewni wytoczyli proces Akademii

1663 d. 24 Novembr. Z powodu iż się Studenci odgrażali na Lutrów i na Żydów, obsadziła piechota zamkowa most Kazimierski

1664 Commut. aestiv. Andreas Kucharski Rector.

Commut. hibern. Andreas Kucharski Rector.

Marcin Radymiński Collega major Professor (regius Trątnovianus (rodem z Sambora) herbu Brochwicz) + mortuus 18 Augusti 1664 post horam sextam in medio horologio, sepultus apud Carmelitas discalceatos ad S. Michaelem (tempore Gedeon Academiae, vir innocens, veritatis amantissimus) (Wiadomość o śmierci jego i pochwały zapisał w księdze Conclusionum Colleg. major. pag. 394 Albertus Dąbrowski S. Th. Doct. Praepos. Coll. maj.) (Lib. Arch. Nr 61) wychwalając go iż uratował majątek uniwersytetu podczas najazdu Szwedów i grassującego powietrza.

1664 d. 18 Novembr. Professio Anatomica post resignationem Petri Mucharski Med. Doct. collata d. Łopacki

1664 in Junio – Tumultus studiosorum Leopoli et laniena Judaeorum ibidem, cujus lanienae et tumultus authores fuere Patres Soc. Jes.

1664 d. 9 Stycz. z Warszawy – Ludowika Maria Królowa pol. pisze do Rektora Kucharskiego, aby młodzież powstrzymywał od wszelkich tumultów na Żydy

1664 Fundatio Radyminsciana Professurae sive Cursus sacramentalis in facultate theologica. – R. 1664 d. 12 Junii. Marcin Radyminski Prof. zapisał summę 2000 czerw. zł. węgier. z czynszem rocznym widerkaufowym 140 czerw. zł. (lokowaną na dobrach Bestwina i Komorowie w powiecie zatorsk. Jana Wizemberga własnych) na fundacyę Professora Cursus sacramentalis in facult. theol. wykładać się mającego a na 2 lata [illegible] [illegible] rozłożonego, podług drukowanego dzieła Opatovii Adami: Tractatus de sacramentis. Professor miał pobierać rocznej pensyi 700 złp., a 50 złp. miały być co roku obracane na kupno tegoż drukowanego dzieła Opatowińskiego i obdzielanie takowemi exemplarzami biedniejszych uczniów. – Summa ta r. 1765 wynosiła 12000 złp. z czynszem rocznym 840 złp., z których professor pobierał 700 złp. pensyi, a na kupno książek 34 złp. obracano.

1664 d. 23 Augusti Joannes Tońśki Dr. Med. et Prof. moritur (Provisor Contubernii Philosophor.)

1664 Studenci Krakowscy przed Wniebowzięciem Pańskiem odgrażali się podpalić Żydów na Kazmierzu. Marszałek Koronny posłał Żydom dla obrony 200 piechoty, która z Żydami murów strzegła. W nocy po oktawie Wniebowzięcia przybyło z Wieliczki przeszło 100 gorników dla rabowania Żydów, z tych złapano 10 gdy przełazili mur od Skałki, a 2 zabito. Z pojmanych ścięto 2 przed ratuszem Kazimierskim za wyrokiem podstarościńskim; resztę zaś kijami zbito d. 28 Maja. (Ranotowicz fol. 41 v.)

Pijarzy przybywszy z Węgier osiedli na Kazmierzu w 2 kamienicach przy ulicy Św. Jakuba kupionych. Protestowali przeciw ich osiedleniu Akademicy, lecz ich obronił biskup. (Ranotowicz fol. 41 v.)

1664 fer. 6a ante f. S. Hedvigis Electae, Varsaviae – Joannes Casimirus rex citat ad Judicia Comitiorum Regni generalium Varsav. [Andream Kucharski Rectorem et venerab. Adamum Wtynkowicz procuratorem et syndicum Universitatis Cracov. ex delatione spect. Valentini Smidt consulis Cracov. – quia idem rector fer. 3a post f. S. Mathaei 1664 eundem delatorem Valentinum Schmidt protunc proconsulem Cracov. citavit ad officium castrense Cracov. (za to iż tenże burmistrz Wawrzyńca Dąbrowskiego drukarza uniwersyteckiego przez pachołków miejskich z kamienicy Molendzińskiej w ulicy Gołębiej kazał pojmać i więzieniu ratusznym osadzić fer. 2a post f. Exaltat. S. Crucis 1664) et coram foro incompetenti poenam bannitionis condemnavit. (Lib. Relat. castri crac. T. 91 pag. 2586) [rata die ab inchoatione

1665. Ponieważ Jezuici straciwszy nadzieję uzyskania od Rzeczypospolitej
Polskiej pozwolenia na otwarcie Akademii we Lwowie, jeszcze o takowe
w Rzymie się naprzykrzali: przetoż zebrana na Sejmiku w Proszowicach
Szlachta Krakowska pomiędzy innemi i to w Instrukcyi postom swym na Sejm
walny Kor. umieściła: aby się starali przez Konstytucyę obwarować prawa
Akademii Krak. i aby Nuncyusza upraszali o list do Papieża z prośbą
o nakazanie Jezuitom milczenia co do Akademii lwowskiej. (Instrukcya ta
w piśmie: Instancya 1759.)

130

1665 Commut. aestiv. Stanislaus Jurkowski S. Th. Dr. Praepos. S. Floriani (Custos Opatov.)
Rector

Commut hybern. Stanislaus Jurkowski Rector.

1665 d. 21 April. generosus Nicolaus Kobielski skarży przed rektorem Tomasza Głazowskiego Dr. Fil. który w swym na r. 1665 wydanym Kalendarzu ubliżył sławie Kobielskich. Zarządzono konfiskatę tego Kalendarza (Acta rector.)

" " d. 21 April. Petrus Hyacinthus Prusiez Univers. Bedellus mając 60 lat, zeznaje że był rodem w Tucholi, i zeznaje rodowód Marcina Srelewicza przeora klasztoru w Trzciany rodem z Tucholi zakonu Marków. (Acta rector. pag. 82) (Prusiez żyje jeszcze d. 23 marca 1667)

1665 d. 30 Sept. – Joannes Alexander Gorczyn typographus Crac. pozywa Wistenhofa mieszczanina i księgarza gdańskiego sukcessora nieboszczyka Jerzego Förstera iż wbrew ugody zawartej powtórnie przedrukował jego książkę do nabożeństwa pod tytułem: Liliowy Kwiatek oraz iż z tej książki wyjął Koronkę Szkaplerza św. i przedrukował ją w dziele: Skarb niebieski. – Rektor uwolnił Wistenhofa od odpowiedzialności albowiem niewiedział on o tym układzie. – D. 9 Octobr. tenże Gorczyn pozwał honor. Pankracy bibliopolam Crac. iż tekkowy z książki jego: Kwiatki liliowe r. 1646 wydanej przedrukował Koronkę Szkaplerza św. Pankracy wytłomaczył się tem że ową Koronkę przedrukował ex Officio B. Mariae V. Cracoviae in typogr. Haeredum Franc. Caesari, i że ta Koronka jeszcze r. ~~1636~~ 1656 (może 1636) drukowana była w drukarni zmarłego Kupisza, nim ją Gorczyn wydał. (Acta rect. p. 101. 102)

1665 d. 19 Novembr. – Rektor wydaje wyrok w sprawie Tomasza Głazowskiego Dr. Fil. i Prof. który w swym Kalendarzu na r. 1665 wydanym w artykule: "O elekcyi Pana rocznego, O wojnie i pokoju" szkalował Samuela Kobielskiego z Dzierżna – skazuje Głazowskiego na przeproszenie publiczne, aby wydrukował w przeciągu 6 tygodni sprostowanie, aby przez 10 lat Kalendarzy nie wydawał i aby przez 1 miesiąc odsiadywał więzienie; (Acta rector. p. 127) gdy Głazowski niechciał się zgodzić na ten dekret, został d. 18 Maja 1666 proscriptus (p. 135) i z urzędu professora złożony d. 11 Junii 1666.

1665 d. 13 Martii a Collegium majus vocati: Joannes Rękawowic, Joannes Brożena ordinar. Astronomiae Profess., Martinus Winkler ordinar. Eloquentiis Prof. Franciscus Przewoski cursus Vladislaviani Prof. – ad Collegium minus: Josephus Bieżanowski, Stanislaus Słowakowic, Albertus Zdziatkiewicz, Nicolaus Brosceius, Joannes Gostomiowski, Andreas Sateck. (Josephus Bieżanowski Senior Contub. Jarnigeliani d. 13 Mart. 1665 ad Collegium minus vocatus non imposita ei disputatione ob multa specimina edita)

1665 d. 23 Decembris, Frauenburgi. – Albertus Nowiejski Canonicus Varmiensis Secret. S. R. M. testamentem zapisuje Collegio Minori Universit. Cracov. summę 3333 czerw. złot. węg. i 2 złp. (które d. 3 Julii 1662 Gedani, pożyczył Senatowi miasta Gdańska za opłatą czyaszu roiznego 1100 złp.)

1665 d. 21 Maja umiera w Warszawie x. Mikołaj Żorawski urodzony w Lublinie 1595 (Obacz r. 1667) został Dr. Fil. w Krakowie 1620, był Profesorem w Collegium minus 1632, następnie Dr. Med. w Padwie, lekarz nadworny i Astrolog Władysława IV i Jana Kazimierza, sławny z swych Kalendarzy i przepowiedni.

1665 d. 10 Martii Varsoviae. – Prosba do papieża o Kanonizacyę bł. Jana Kantego, aby pozwolono na nowy proces i aby obrano innych Komisarzy w tej sprawie

1666 Commut. aest. Stanislaus Jurkowski S. Theol. Doct. et Prof. Praepos. S. Floriani, Custos Opatov. Procancellarius Universit. Rector.

Commut hibern. Franciscus Rolinski Phil. et Med. Dr. Consul Crac. (Rector) (Acta rector.) był jeszcze rektorem d. 22 aprilis 1667 Stanislaus Jurkowski Rector. (podobno nie był rektorem ?)

1666 d. 3 Novembr. – Joannes Kardaszowic Studiosus ratione deflorationis Reginae Stręczkowna ancillae damnatur ad carceres interiores in Collegio Majori per unam septimanam. (Acta rect. p. 156)

" " d. 3 Novembr. – Stanislaus Wieslicki, Jurkowski et Gwiazdzinski Studiosus ratione tumultus et aliorum excessuum proscribuntur. (Acta rect. p. 157)

" " Lewek Jakubowic Judaeus Campsor

1666 d. 2 April. – In Bibliothecarios electi: Albertus Papenkowic et Sebastianus Strzewicz. – Professio graeca collata Stanislao Slachetka; Professio hebraica Francisco Przewoski (po Stonkowiczu) – Ad Collegium majus vocatus Joannes Michalski, ad Collegium minus Simon Wacławski.

1666 umiera Piotr Mucharski Dr. Med. i Prof. lekarz nadworny Władysława IV (urodz. 1594 herba Gozdawa, z ojca Wojciecha w Jarosławiu, od r. 1608 kształcił się w Akad. Krak. gdzie 1610 Baccal. a r. 1612 Mr. Art. został i Seniorem Szkoły WWSS.; r. 1617 wyjechał do Padwy gdzie 5 lat medycyny słuchał pod Sylwatykiem, Salą, Aquapendente, Spigielem; r. 1619 został Dr. Med. i był we Włoszech nadwornym lekarzem Mikołaja Laca bisk. żmudzk. i Andrzeja Opalińskiego bisk. pozn.; r. 1622 wrócił do Krakowa gdzie się ożenił z Zuzanną Schilderówną) + 1666 w Krakowie. (Portret jego jest w sali Colleg. Juridic.) (był w Krakowie professorem anatomii)

1666 Joannes Grabowski Praepositus Neosandecensis (+ 19 Febr. 1665) testamento legavit 5000 flor. polon. Universitati Cracov. ex qua summa censum annuum 70 flp. Procurator Universitatis, item censum annuum 210 flp. Contubernium (Bursa) Philosophorum, item censum 70 flp. Collegium minus percipere debent. – (Summę tę 5000 złp. fundacyi Grabowskiego jako też summę 2000 złp. z wyderkafem rocznym 70 złp. pochodzącą z fundacyi s. p. Jana Tońskiego dla Bursy Philosophorum lokowano na czynsz wyderkaufowy na dobrach Piekary, Ciborowice, Mniszów w województ. Krak. powiecie proszowskim Krzysztofa Wilczewskiego cześnika (pincerna) drohickiego. In Castro Cracov. Sabbato post domin. Laetare 1666)

1666 Bursę Noskowskiego (po zniszczeniu Szwedzkim r. 1655) ~~odnowił~~ restaurował Krzysztof Ziomkiewicz Prowizor tejże Bursy, Profes. S. Theol. Kanonik S. Flor. i scholastyk mstyczowski.

1666 fer. 3a ante f. S. Martini pontif. – rev. Stanislaus Jurkowski S. Theol. Dr. Praepositus S. Floriani, Rector (były) Academiae Crac. et tota Academia intromittitur in villam Szczodrkowice in distr. Cracov. vigore testamenti olim rev. Adami Rosczewicz canon. cath. Crac. Jur. Utr. Dr. canon. cath. crac. OOSS. praepositi S. Nicolai (Cracoviae d. 23 Julii 1666) ubi scribit: „Gdyż bona immobilia testamento non possunt legari, – [ale tylko authentica inscriptione] więc sprzedawszy Szczodrkowice, Akademii te pieniądze oddaję.... Xięgi moje oddaję Magistris novis, aby je wracali juxta recognitiones. Ci 12 magistrów aby mieli mensam communem, 18000 ofiaruję, ostatek Universitati.“.... Sprzeciwiał się biskup krakowski exekutorom testamentu x. Janowi Markiewiczowi J. U. Dr. Kanon. Katedr. Krak. i x. Łukaszowi Piotrowskiemu Dr. Phil. Profes. Królews. Coll. Maj. – Którzy gdy niemogli zaraz po śmierci Rosczewicza sprzedać Szczodrkowic należących do niego, takowe oddali Akademii. (Szczodrkowice kupił x. Adam Rosczewicz r. 1661 od Stanisława Dąbskiego). [fer. 3a ante fest. Simonis et Judae 1666 – in Castro Cracov.]

1666. Alexander VII papież na prośbę Akademików Krakowskich starających się o kanonizacyję Jana Kantego, zarządza w Rzymie nową Komissyę reassumptionis super cultu Beati Joannis Cantii, i takową Kardynałowi Volumnius Bandinelli powierza; po którego śmierci w r. 1667 ma tę sprawę oddaną sobie Kardynał Angelus Celsus; a po nim 1675 Kardynał Petrus Vidonus.

1666 Lepiecki Florianus + in Decembri Prof. Theol. Canon. S. Flor.

1667 Commut. aestiv. Albertus Lanecki J. U. Dr. et Prof. Archidiaconus Pilecensis, Canonicus cancellarius OO. SS. et S. Michaelis in Arce Crac. Rector.
Commut. hibern. Albertus Lanecki Rector.

1667 d. 19 Januar. Stanislaus Słomczyński et Piwoński studiosi proscribuntur, iż napadli Żydów i obdarli. (Acta rect. p. 184)
" " Census emphiteuticus alias Canon ex fundo Kollegiackie.
" " d. 22 Aprilis. – Studenci z Szkoły P. Maryi opadłszy d. 21 Kwiet. 1667 o 4ej godzinie w nocy kondukt wiozący na wozie ciało zmarłej Sary Karmichelowej mieszczki krak. do pogrzebu, obdarłszy ciało zabrali takowe do Szkoły P. Maryi i dopiero po okupieniu pieniędzmi takowe wydali; przyczem pobrali także rusznice z wozu. Surowy Rektor Franciszek Roliński skazał Stanisława Małachowicza Patrem Mendicantium Scholae B. Mariae V. ad carceres interiores et occlusos per 2 septimanas, a studentów Teodora Kunowicza, Stanisława Banickiego, Jakuba Zalejskiego, Rogalskiego, Goczałowicza, Lampińskiego, Lipskiego, Nowackiego, Łasiewicza, Gierdwojna, Dankowicza na tydzień areształu. Skazani tłomaczyli się tem że taki był zwyczaj dawny, lecz to nie pomogło. (Acta rector. pag. 200)
" " d. 23 Maji. – Goczyn Alexander Jan skarży Dymitra Kuleszyckiego iż mu ugodzonych matryc do liter nie zrobił na czas; (Acta Rat. p. 205) Które to litery antykwy i kursywy znaki niebieskie do Kalendarza Andrzej Wołoszowicz drukarz krak. u Goczyna obstalował w r. 1666.

Joannes Casimirus Respondowicz Phil. Dr. + Florianus Lepiecki +
Martinus Radomius Collega minor +
" " Andreas Wysociński Bedellus Univers. (po śmierci Piotra Hiacynta Prusica który zmarł około sierpnia 1667)

1667 d. 23 Maji. – Albertus et Joachimus a Nativitate B. M. V. Patres Scholarum Piarum per modum hospitii Casimiriae manentes petierunt, quatenus ipsis liceat cum consensu Universitatis Crac. Conclusiones theologicas sub aenigmate Sanctissimi Divini pectoris ad mentem d. Thomae, typis sine licentia Rectoris impressas ad aedes S. Trinitatis apud Patres Ord. Praedicator. defendere et ad disputandum proponere. Rector remisit rem ad Convocationem totius Universitatis quia dicti Patres in praefatione se fratres Scholarum Piarum Casimiriae sitarum intitulaverunt false, cum tantum per modum hospitii Casimiriae maneant. (Acta rector. p. 206) – Pijarzy chcieli otworzyć w Krakowie (dokąd z Podolińca przybyli) gymnazyum, lecz widząc niechęć Uniwersytetu Krak., sami zaniechali tej myśli jak widać z listu prowincyała Pijarów pisanego z Kapituły w Podolińcu d. 13 Novemb. 1667 do rektora Uniwersyt. Krak.

1667 d. 2 Julii. – Akademia Krak. przyjmuje zapis x. Wojciecha Nowiejskiego kanon. warmij dla Collegium minus, w summie 59,994 złp. z procentem rocznym 600 zł. gdańskich czyli 1200 złp. lokowanej r. 1662 w Magistracie miasta Gdańska. (Obacz r. 1665) – Summa ta przepadła a procentu od niej już od r. 1807 nie płacą.

1667 d. 24 Septembr. – Podczas pogrzebu Krolowej Maryi Ludowiki w Krakowie, professorowie Akademii Krak. wszczęli z Magistratem kłótnie o pierwszeństwo miejsca w pochodzie pogrzebowym. Rzecz ta oparta się aże o Marszałka nadworn. Kor. który pierwszeństwo miejsca Akademikom przysądził. (Załuski: Epistolae famil. T. I. Part I. p. 4)

1667 in Septembri. Mors Simonis Gotkowic canonici vislicien. parochi in Przemykow olim Collegae majoris et in eodem Collegio linguae hebreae professoris, praebendarii ad S. Petrum in Cerzonia qui legavit pro annuis refectionibus summas Collegio majori 200 flp. Collegio Jurisperitorum 200 flp., Contubernio Jagelloniano 200 flp., Collegio minori 200 flp.

1667 d. 26 Novembr. w obozie pod Wyszogrodem. –
Jan na Złoczowie i Żołkwi Sobieski marszałek wielki, hetman polny Kor. janowski, stryjski, kałuski, gniewski starosta „iż nietylko prywatną u prywatnych ale i publiczną w całej ojczyźnie zasługuje sobie zacna akademia krak. wdzięczność, która „ile z ćwiczenia swego wysyła na świat wypolerowanych dowcipów, tyle ojczyźnie przydaje „decora, ile w sobie zawiera alumnos, tyle „progenerat senatores; jako tedy ex tot monarchów et procerum regni Poloniae privilegiis „cała ojczyzna gratitudinis ergo almam matrem, drugą jakoś płodną nazywają matką: „tak i ja poczuwając się w tejże wdzięczności „jako ten który hausi fontem scientiae ejus „wszelką w ojczyźnie mojej nominis et omnis boni fortunae tej tak dowcipnej przypisuję mistrzyni.” Ponieważ komissarze do dystrybuty chleba od wojska wyznaczeni uwolnili dobra akademii od zimowych konsystencyi – więc zakazuję, aby żaden z wojskowych noclegów, popasów, stacyi pieniężnych nie wyciągali tamże pod ostrością artykułów wojskowych.

1668 Commut. aestiv. Albertus Łancucki Rector.
Commut. hiem. Simon Makowski S. Theol. Prof. Canon. S. Flor. Curatus Krasiechoviaen. S. R. M. Secr. Rector. +1683 d. 12 Januarii.

1668 d. 23 Martii. – Rektor nakazał Skorubskiego i 14 innych studentów ze szkoły P. Maryi wypędzić i zakazał ich do innych szkół przyjmować za to iż w dzień S. Grzegorza, zawoławszy do szkoły swej Żyda Abrahama Kampfora Uniwersyteckie go pod pozorem wymiany pieniędzy, takowego związawszy na ziemię rzucili, kijami i postronkami haniebnie zbili. Przytem Ambroży Szalewicz Dr. Fil. Senior Szkoły P. Maryi dostał naganę za niedozor. (Acta rect. pag. 259) – Były to Gregorianki!

1668 d. 18 Maja. Andrzej Wysoczyński Bedel Uniwersytetu (po śmierci Piotra ~~Hiacynta~~ Brześcia +1667, obrany) składa przysięgę wierności. (było 2 Bedellów) ~~prawnicy~~ litewski.
Jezuici otwierają szkoły w Warszawie uzyskawszy na to zapis od Pawła Tetery starosty niżyńskiego. – Protestuje przeciw temu szlachta, Piarzy warszawscy i Akademia Krak.

1668 d. 1 Decembr. moritur Florianus Lepiecki Ropczycensis (S. Theol. Prof., Canon. S. Floriani, Collega major, Orator Tylicianus (sławny panegirzysta, legował 2000 złp. na Borkany dla suczniów z Ropczyc).

1668 mense Octobri – In convocatione generali Universitatis senior pars Academiae elegit in Rectorem Andream Kucharski S. Theol. Doct. et Prof.; – sed insurrexit Albertus Łancucki J. U. Dr. et Prof., cancellarius OOSS, archidiaconus Pilecensis, et cum sua parte videlicet Alberto Dąbrowski S. Theol. Doct. decano S. Floriani, ~~Jacobo~~ Bartyzelowicz canon. S. Annae, Francisco Przewoski Phil. Doct. Coll. maj. Joanne Kopciowicz Praeposito Sandecensi, Simone Wadowski Collega min. qui in contrarium elegerunt in Rectorem Universit. Simonem Makowski S. Theol. Bacc. canonicum S. Floriani. Ex parte Andreae Kucharski et ejus assedarum fuit ad Sedem Apostolicam appelatum. Papa Clemens IX per breve (Romae d. 13 Maii 1670) commisit Episcopo Cracoviensi Andreae Trzebicki hanc causam decidendam. Episcopus elegit ad decidendam hanc causam Nicolaum Oborski episcopum Laodic. Suffraganeum, Archidiaconum, Vicarium in Spirit. et Officialem generalem Crac. qui pro die 9 Septembris 1670 partes citavit. (Niewiedzieć jak się ta sprawa zakończyła, ale Makowski utrzymał się przy Rektorstwie)

1668 fer. 3a post fest. OO. SS. proxima, die 6 Novembris, coram Officio consulari Crac. – Georgius Stempauer cordubanarius et tabernator atque honesta Anna coniuges levata de manibus excellent. Simonis Wacławski Praepositi et rev. Valentini Stalicki consiliarii Collegii Minoris Academiae Crac. ecclesiae S. Adalberti Praepositi, summa capitali 400 flpol. (proveniente ex 200 flp. per olim rev. Stanislaum Rożycki Jur. Utr. Doct. Canon. Crac. Collegio minori Academiae Crac. legatis – item ex 200 flp. ex lapidea Kropidłowska alias Pipanowska dicta deportatis) censum annuum reemptionalem 24 flp. Collegio minori in vim reemptionis inscribunt super lapidea sua in platea Sutorum angulariter ad Portam

Nr. 219 nov. / 323 dawn. Sutorum et penes lapideam Vicariorum ecclesiae Collegiatae S. Annae sita, inscribunt /: ~~Nr. 328 antiq. / 204 nov.~~ :/ (Lib. Consul. Crac. Tom 42 pag. 731–732 = vetus Tom 31)

1668 d. 16 Septembr. – Król Jan Kazimierz na sejmie warszawskim abdykuje, składając Koronę.

1669 d. 4 Października, w Krakowie – Jan na Złoczowie i Żołkwi Sobieski marszałek i hetm. w. Kor... „Iż nie tylko „prywatną ale i publiczną u całej Ojczyzny zasługuje sobie „zacna Akademia Krakowska wdzięczność, która ile „z ćwiczenia swego wysyła na świat wypolerowanych „dowcipów, tyle ojczyznie przydaje decora; ile w sobie „zawiera alumnos, tyle progenerat Senatores; a jako „ex tot Regum et Procerum Regni privilegiis cała „ojczyzna gratitudinis ergo, nazywa ją almam Matrem: „tak i ja poczuwając się w tejże wdzięczności, jako „ten który suxi ubera ejusdem, wszelką ojczyznie „mojej nominis et ominis boni fortunę onej jako dow: „cipnej Mistrzyni przypisuję. Dla tego też dobra „tej Przesławnej Akademiey Krakowskiej Ich Mościów „PP. Doktorow, Profesorow, Ojczyznie w ćwiczeniu „synów Koronnych pracowito służących.... wtedzą „urzędu mego hetmańskiego uwolnione być twierdzę „tak od postanowionego teraz i na potem Chleba zi: „mowego i Stacyi, jako od wszelakich exakcyi ja: „kimkolwiek sposobem i tytułem mianowanych sta: „nowisk, noclegów, poparsów, chlebów pobocznych, „podwod i inszych wymyślnych surowie zabraniając „a JM PP. Dystrybutorom Chlebow zimowych pilnie „zalecając, aby te wioski tak już uwolnione przy „generalnej dystrybucyi chlebów nigdy nikomu nie „były podawane." (Lib. Oblat. castri crac. Tom. 96 pag. 2600 n° 835

1669 d. 11 Grudnia, w Krakowie. – Michał Król. - szlach.
magistratowi miasta Krakowa, Komendantowi zamku Krak.
i Janowi Wielopolskiemu stolnikowi Koron. generałowi
starosście małopolsk.... przykazujemy abyście czujnemi byli
na wszelkie bunty i tumulty swawolnych ludzi, a zwłaszcza
ażeby rzemieślnicy luźni nie wiązali się do Młodzi Aka:
demii Krakow. i aby do jakich tumultów na żydów brać
się nie zamyśliwali, abyście temu zabiegali z urzędu
i gdyby który czeladnik imany albo postrzeżony był
przy buncie abyście mistrza tego karali żeby luźnych
nie trzymał, aby nikt w domu luźnych nie przechowywał
i aby nikt z okien na przechodzących Żydów nie ciskał.
A gdyby się tumult wszczął aby prócz zwyczajnej piechoty
także i Cechy do obrony stawały i aby nie broniono
schronienia wbiegającym do kamienic Żydom. gdyby
jakowi ludzie w tumulcie byli pojmani, tedy szlachcic
ma być odesłany do grodu a plebejus do Urzędu swego.
A gdyby kto z swawolników w tumulcie zginął, tedy
o to żadnej trudności mieć nikt nie będzie. – Komen:
dant ma rozpędzać i imać tumultuantów. (Lib. Oblat.
castri Crac. Tom 96 pag. 2509–2513)

1669 fer. 5a in Vigilia OO Sanctorum – rev. Andreas Ku:
charski rector et tota Universitas Cracov. intro:
mittitur in villam Bilikowice in distr. xiązn. per
magn. Mihaelem Joannem Stanisławski castel.
sandec. sibi cessam.

(później wojewoda Kijow. Starosta halick.)
1669 na początku roku Jędrzej Potocki chorąży Koronny fundyje w Sta:
nisławowie Kollegiatę i przy niej Kolonią akademicką. Kollegiata
składała się z 3 prałatów, 3 kanoników i 3 wikarych. Z tych kanoni:
ków jeden wykładał cursum Philosophiae a drugi Rhetoricam. Funda:
cyję tę potwierdził Jan Tarnowski arcyb. lwow. – lecz r. 1718 upadła
ta Kolonia przez otwarcie szkół w Kollegium jezuickiem

137

1669 Commut. aestiv. Andreas Kucharski Rector
Commut. hibern. Albertus Łańcucki Rector. [andreas Kucharski] [?]

1670 d. 25 Aprilis Rector erat Andreas Kucharski S. Th. Doct. et Prof. Canon. eccl. cathedr. Crac. Praepositus OOSS. (tak podpisany na skontro Rachunków Bursy Philosophor.)

(Od r. 1669 aż do r. 1679 brak aktów rektorskich)

1669. Posłowie sejmu protestują przeciw Jezuitom; iż na szkodę szkół pijarskich otwarli w Warszawie szkoły, na które im dał fundusz Paweł Tetera starosta niżyński — i że w Poznaniu, wbrew przywilejom Akademii Krak., udzielają stopnie doktorskie.

1669 Obitus Stanislai Ossędowski S. Th. et J. U. Dr. et Prof. Canonici cathedr. Crac. Custodis OOSS. curati in Koninszt.

1669 Andrzej Trzebicki biskup Krak. chce Uniwersytet podciągnąć pod kontrybucyję na dobra duchowieństwa rozpisaną, i grozi exkommuniką — Uniwersytet apelluje do Arcybiskupa prymasa, zastawiając się bullą Leona X z r. 1513, Uchwałami Synodów prowincyonalnych w Kole r. 1509 i w Łęczycy 1514, Uchwałą Kapituły Krak. z r. 1524 i Przywilejem Piotra Tomickiego bisk. Krak. z r. 1529.

1669 d. 23 Septembr. Część Uniwersytetu na których czele Albert Dąbrowski S. Th. Dr., Albert Łańcucki J. U. Dr., Simon Stanisław Makowski; protestuje do biskupa Krak. przeciw obiorowi Rektora.

1669 d. 27 Septembris uroczysty wjazd Króla Michała z Prądnika do Krakowa, wita go u S. Floriana Andrzej Kucharski Rektor

1669 in Junio. Obitus Stanislai Jurkowski Prof. Theologiae, Praepositi S. Floriani, aetatis 68 annor.

1669 d. 10 Febr. Cracoviae — Prośba ponowna do papieża o Kanonizacyą bł. Jana Kantego.

<u>1670</u> Commut. aestiv. Albertus Łancucki Rector electus Canon. Crac. J. U. Dr et Prof.
Commut. hiem. Albertus Łancucki Rector

1670 d. 28 Octobr. (w dzień S. Szymona Apost.) Mikołaj Sulikowski Dr. Teol. i Prof. umiera nagle podczas nabożeństwa w Kościele S. Anny, miał wielu nieprzyjaciół i podejrzewali go, że zfałszował testament po Krasnickim rektorze

1670 d. 8 et 10 Julii. – Andrzej Trzebicki biskup Krak. za podszczeniem Jezuitów mając zatargi z akademią Krak. rzuca exkommunikę na Professorów, ponieważ d. 8 Lipca, gdy się w Katedrze Krak. rozpoczęła Wizyta biskupia nie stawili się w Kościele ad osculum manus. – Akademicy apellują do Nuncyusza i do Rzymu ~~dowodząc~~ niesłusznego wyroku „quoniam actor non potest esse judex;" lecz przegrali.

Loco wezwany Rektor do biskupa nie stawił się.

d. 7 Maji Stanisławowi Makowskiemu Prof. S. Teolog. wytaczają w Konsystarzu Krak. proces, za to iż kleryka Polityńskiego gdy tenże pozew Konsystorski na drzwiach Makowskiego przybijał, kijem miał uderzyć; proces ten wytoczono za naprawą x. Kucharskiego.

1670 d. 24 Januar. – Akademia sprzedaje Kamienicę Śmieszkowiczowską (legowaną na Bursę) za 8000 zł. Franciszkowi Majeckiemu rajcy olkuskiemu, a summę lokowano na Alexandrowicach i Kleszczowie Stanisława Gołuchowskiego.
Professio graeca collata Basilio Olszyński.

1670 d. 28 Julii. – Jezuici Krakowscy pozywają Akademię do Sądu biskupiego z powodu Bursy Długosza.
d. 3 Aprilis Studenci Krakowscy zbiegają się na cmentarzu Kościoła Bożego Ciała chcąc napaść na Żydów którzy się ledwie 1700 zł. okupili

1670 d. 30 Septembr. w obozie pod Trębowlą. – Jan Sobieski hetman pisze do Alberta Łańcuckiego Rektora Uniw. iż upewnia że „dobra wszystkie tej Maarum Matki od wszelkich żołnierskich in genere et specie hybernowych ciężarów wolne będą" (w odpowiedzi na list rektora) (Nr. 13160 orygin.)

1671 Commut. aestiv. Albertus Łancucki Rector
Commut. hibern. Simon Stanislaus Makowski S. Theol. Prof. Canon. S. Flor. et S. Annae, Secret. S. R. M. Rector. + 12 Januar. 1683

1671 d. 10 April. Fundatio nova (ustanowienie Bibliotekarza) Andreae Olszewski episc. Culmens. Vicecancell. Regni pro usu publico Bibliothecae et apertione ejusdem acceptata cum solenni gratiarum actione; electi sunt Bibliothecarii hujus fundationis Franciscus Przewoski et Valentinus Mazurkowic
Wieczorkowski et Joannes Ręka[w]owic +

1671 sabbato post dominic. Laetare, in Castro Cracov. Inscriptio Hieronymi Olszowski capitanei Vielunen. census 500 fl. a summae 10,000 flor. super villa propria Rudniki in terra Vielunen. quam summam Andreas Olszowski episcopus Culmens. Vicecancell. Regni pro usu Bibliothecae Universit. Crac. in Majori Collegio donavit (na sprawienie szaf, książek, pensie urzędników).

1671 d. 2 Decembr. Cracoviae. – Szymon Makowski rektor pisze do zgromadzonych na elekcyją Stanów, aby wyjednały uwolnienie dóbr akademickich od stacyj i hibern.

1671 d. 6 Stycznia w Warszawie. – Michał Król pol. pisze do Andrzeja Trzebickiego biskupa Krak. że się żaliła Akademia, iż już trzeci rok ~~niemianuje podkanclerza przez co~~ (odłożywszy na rok urząd, który ma do osób [illegible] akademii) promocye Magistrów ustać musiały. Żąda więc aby nominował podkanclerza Uniwersyteckiego, o co także i Senat uprasza. – W tejże treści pisze do Trzebickiego i Nuncyusz papieski bisk. Adrian. nepolit. (Varsaviae d. 10 Januarii 1671) (Mszpt Bibl. Univ. fol. Nr 5.)

1671 d. 28 Novembr. – Szymon Makowski rektor pisze także do Andrzeja Trzebickiego bisk. Krak. aby mianował podkanclerza (procancellarius), gdyż przez to niemianowanie już przez 5 lat nieodbywają się doktoryzacyje; również aby biskup potwierdził na kanonią katedr. krak. obranego przed dwoma laty Wojciecha Łancuckiego.

1671 d. 27 Grudn. Wojewoda pomorski posyła na naukę do Akademii Krak. syna swego, któremu przydany za nauczyciela domowego Franciszek Przewoski Collega major.

1671. XV Calend. Decembr. ~~[illegible]~~ Romae. – Bulla Clementis Papae ad Universitatem Cracov. (Nr 12603)

1671 d. 11 Mart. Mors Dyonisii Joannis Politowic D. Phil. Prof. Juris. Praepositi S. Annae, Canonici OOSS. curati in Michocin.

1671 d. 3 Octobr. – Dekret Rotae Romanae, którym Jacka Łopackiego i Stanisława Kłossowskiego Prof. exekutorów testamentu ś.p. Mikołaja Sulikowskiego Dra Teol. i Prof., uwalnia się od censury biskupa Krak. rzuconej za to iż klucze do spuścizny tegoż Sulikowskiego nie chcieli biskupowi oddać. (Nr. 17630 perg.)

1671 (Nr. 12603 – Nieczytelny dokument brewe papieskiego – z powodu pisma kancelaryjnego.)

1671 d. 10 Sept. Romae – Albertus Lanecki J. U. Dr et Rector, wyrabia in Rota Roma: (apud Aloysium de Aquino Protonotar. apost. Auditorem) na inhibicyą (monitorium) przeciw Andrzejowi Trzebickiemu bisk. Krak. aby przestał molestować Akademią Krak. i niewymierzał kar (Ob. Inhibitiones ab Academicis Cracoviensibus contra ill. Episcopum Cracov. obtentae – druk in 4to b. m. i r. kart 6 – wydane r. 1672) pod karą 1000 dukatów i exkommunikacyi.

1671 Akademia Krakowska podaje do Nuncyusza apostolskiego w Polsce (Arcybiskupa Adryanopolitańskiego) skargę na Andrzeja Trzebickiego bisk. Krak. z powodu różnych prześladowań Akademii, jakoto: niechce obsadzać Akademikami kanonii katedralnej przyłączonej do Uniwersytetu; zmusza Professorów codziennie po 2 razy do assysty w processiach po różnych kościołach, przez co zaniedbywać muszą obowiązkowe lekcyje, lubo od tychże processyj Uniwersytet jest uwolniony; zakazuje aby Akademicy nie miewali kazań w innych kościołach; pozywa do swej jurysdykcyi nieprawnie Akademików, lubo z prawa podlegają jurysdykcyi ~~Akadem~~ Rektora, odwołujących się do jurysdykcyi Rektora okłada cenzurami i zakazuje zmarłych grzebać przez rok cały niemal; dobra Akademii niszczy niesłychanemi kontrybucyami wojskowemi, i przez swoich żołnierzy folwarki akademickie łupi; na gmachy akademickie (mianowicie kazał rozwalić karczmę w Luborzycy) nasyła swych hajduków zbrojnych, którzy do drzwi i obrazów świętych nad niemi strzelali; już od 4 lat wzbrania wszelkich akademickich promocyj, ledwie raz po 4 latach zezwolił na promocyą doktorów filozofii jako kanclerz.

(mianowicie na Bursę pauperum)

1671 d. 10 Januarii, Cracoviae – Nuncyusz apost. i Król piszą do Trzebickiego biskupa, aby mianował ~~po~~ wicekanclerza Uniwersytetu.

1671 w Marcu Król Michał przyjeżdża z żoną do Krakowa i stoi w pałacu pod Krzysztoforami gdzie go wita rektor Albert Lanecki Dr Jur. – Król z żoną zwiedza Collegium majus i Kościół s. Anny.

1672 Commut. aestiv. Simon Stanislaus Makowski Rector.
Commut. hibern. Simon Stanislaus Makowski Rector.
S. Theol. Prof. Canon. S. Floriani; Secret. S. R. M.

1672 d. 9 Martii. Senatorowie i posłowie na Sejmie w Warszawie mianowicie Jan Gembicki bisk. płock. Stanisław Warszycki Kaszt. krak. Stefan Sicinski pisarz grodzki sanocki poseł ziemi rusk. Jan Odrowąż Pieniążek starosta oświecim. Stefan Konstanty Piaseczyński brackaw. starosta poseł ~~pod~~ zanoszą protestacyją przeciw otwarciu szkół jezuickich w Warszawie ze szkodą Akademii Krakow. – Podobną protestacyją zaniesli wprzódy jeszcze do grodu warszew. fer. 2a post dom. Conductus 1674 i d. 17 Octobr. 1671.

1672 d. 17 Martii, Varsaviae. – Michał Król polsk. uprasza Klemensa X papieża aby potwierdził przywileje Uniwersytetu Krak. (a to z powodu procesu Akademii z biskupem krak. w Rzymie). (Theiner: Monumenta III p. 603)

1672 d. 1 Augusti. – Szymon Makowski rektor rozpoczyna wizytę Kościoła św. Floriana.

Fundacyja Kolonii akademickiej w Stanisławowie przez Jędrzeja Potockiego.

1672 d. 17 Martii, Varsaviae. – Król Michał i Kanclerz Koronny wstawiają się do Klemensa X za akademią krak.: albowiem Akademicy mieli z Trzebickim bisk. krak. proces in Curia Romana, który na niekorzyść Akademii wypadł.

1672 d. 16 Aprilis Romae. – Albertus Lancucki J. U. Dr. Archidiaconus Pilecensis Cancellarius Poss., parochus in Luborzyca wyrabia w drodze apellacyi in Rota Romana inhibicyją przeciw Andrzejowi Trzebickiemu bisk. krak. który Lancuckiego pozwał przed swój sąd za to iż będąc proboszczem w Luborzycy, nie siedzi w probostwie lecz od kilku tygodni bawi ~~w~~ podczas sejmu w Warszawie skarżąc się na biskupa przed magnatami, w skutek czego biskup nakazał Lancuckiemu pod karą aby w przeciągu 24 godzin Warszawę opuścił. (Inhibitiones contra Episcopum Crac. № 2)

1672 d. 23 Aprilis Romae. – Podobną inhibicyą na biskupa krak. wyrobili Szymon Makowski Rektor, Jakób Baltazarowicz i Jan Brożena proboszcz S. Mikołaja, których biskup obłożył karami ratione catechisationis in ecclesiis academicis." (Inhibitiones № 3) to jest że nie katechizowali sami i Jezuitom nie pozwolili w swoich kościołach katechizować. – Podobną inhibicyją wyjednali Akademicy na biskupa (1672

d. 15 Julii Romae) za to iż obłożył Kanoników Kollegiat S. Floriana i S. Anny Karami, że nie uczęszczają na procesie w swoich Kościołach.

1672 Wychodzi broszura in fol.: Speculator oculus. Parisiis 1632. fol." wydana bezimiennie przez jednego z Akademików przeciw Andrzejowi Grabianowskiemu Drowi Praw, Scholastykowi WWSS. (podszepnikowi Andrzeja Trzebickiego bisk. Krak. przeciw Akademii.)

1672 d. 28 Julii, Cracoviae in Collegio Majori – Simon Makowski S. Theol. Prof. Canonicus S. Floriani, S.R.M. Secret. Rector Universitatis indicit Vicariis, Praebendariis, Altaristis ecclesiae Colleg. S. Floriani Visitationem suam pro die 1 Augusti. (Oryginał z nową pieczęcią Uniwersytetu sprawioną po zrabowaniu dawnej przez Szwedów. Na tej nowej pieczęci podobnej wielkości trzyma biskup (S. Stanisław?) siedzący na krześle w Kapie, tarczę z orłem polskim mającym na piersi 2 berła na krzyż. – Ob. Mspt. Bibl. Univ. Crac. Sylva rerum Simon. Makowski Mspt fol. No 5 pag. 1077.

141

1672 d. 21 Aprilis — Simon Stanislaus Makowski S. Theol. Prof. Canonicus S. Flor. Secr. Reg. Rector universitatis crac. (magnificus) oświadcza iż następujących [illegible] imiona [illegible]: Jana Kokickiego, Marcina Kiełtyńskiego, Jana Lubińskiego, Adamowskiego, Borkowskiego, Glińskiego, Płońskiego, Milońskiego, Nowotarskiego, Przankowicza czyli Ostrowskiego, Prutkowicza, Stawka, Dziborskiego, Stanczewskiego, Dełowskiego, Kostrze:jowskiego, Kluczowskiego, Kaweckiego, posądzonych o zbrodnie i o tumult w Krakowie, nie należą do liczby studentów akademii Krak. przeto też Urząd radziecki (i wójtowski Krak.) może ich imać. (Lib. Relat. Castri Crac. Tom 99 pag. 1055 Nr. 344)

Przy rektorze pełnił urząd: Causarum officii rectoralis actuarius notarius (zwykle profesor prawa)

1672 Christophorus Stellanowicz S. Th. Prof. canon. S. Floria:ni, praepositus in Zebrzydowice.

1672 Mikołaj Konstanty Więckowski szlachcic oskarżył miasto iż go pachołek miejski czyli dragan nie bronił, gdy studenci zrobiwszy tumult zbili i od niego exactionem judaicam vulgo Kozubalec wyciągnęli. Podał o to skargę fer. 3a post dominicam Rogationum

1672 d. 9 Martii Varsaviae — Jan Gembicki bisk. płocki, Stanisław Warszycki kasztel. Krak. Jan Pieniążek starosta oświęcim. i inni posłowie sej:mowi zanoszą protestację przeciw Jezuitom, iż ze szkodą Akademii Krak. otworzyli szkoły w Warszawie przy swem Collegium. (Na tę fundację zapisał Paweł Setera starosta bracławski Jezuitom dobra Kotki na Wołyniu)

1673 Commut. aestiv. Albertus Łancucki Rector.
Commut. hibern. Albertus Łancucki Rector.

1673 d. 16 Junii – Biskup krak. Andrzej Trzebicki wydaje do Akademii mandat, iż chce wizytować Kollegiatę S. Floriana, iż żąda aby wszyscy otrzymujący beneficya składali biskupowi przysięgę posłuszeństwa i aby Akademicy wspólnie z Duchowieństwem rozłożony podatek Stacyi. – Przeciw temu Akademicy apellują do Rzymu; lecz w Rzymie r. 1676 na niekorzyść Akademii rozstrzygnięto tę sprawę.

1673 d. 9 Novembr. – In convocatione Doctorum et Prof. Univ. jurid. Univerșit. Crac. exclusus et proscriptus est Dr. jur. Posnaniensis Samuel Furmankowic Prof. Collegii Juridici (ponieważ sobie potajemnie w Rzymie wyjednał probostwo w Przemykowie które Akademia chciała nadać Albertowi Dąbrowskiemu Dr. S. Theol. zastrzeżonemu) – Furmankowic appelluje do Rzymu.

~~Dionisius [illegible] J. U. D. Praepositus S. [illegible]~~

1673 d. 5 Augusti, Cracoviae. – Rektor pisze w imieniu Akademii krak. list do Kardynała Ursini ~~[illegible]~~ protektora Korony polsk. wzywając opieki w sprawie z dokuczającym biskupem krak. Andrzejem Trzebickim (z którym prowadzą proces w Rzymie).

1673 d. 20 Octobris. – Andrzej Trzebicki biskup krak. zawzięty na Szymona Makowskiego Prof. S. Theol. Canon. S. Floriani, rzuca na niego exkommunikę, z powodu iż Andrzej Kucharski Dr. Teol. i Andrzej Grabianowski J. Utr. Dr. Canon. cath. Crac. (zausznicy biskupa) podali na Szymona Makowskiego protestacyą: iż 24 marca 1673 będąc jeszcze Rektorem kazał studentom w dziedzińcu przed swojem mieszkaniem obić Jana Gunczyńskiego clericum minorum ordinum, altaristam ecclesiae archipresb. Crac., woźnego promotora fiskalnego mensae episcopalis, gdy przylepiał cytacyją do sądów biskupich; iż szczypał sławę biskupa, iż dawał zgorszenie młodzieży akademickiej. – Makowski podał reprotestacyą i wytoczył biskupowi proces w Rzymie.

1673 d. 13 Januar. – Jędrzej Potocki posyła na naukę do akademii krak. syna swego, który wziął już rudymenta w szkołach kolonii akademickiej Stanisławowskiej.

" " Joannes Brożyna Praepositus S. Nicolai (r. 1649 został Bacal. Art. – rodem z Krakowa)

1673 d. 13 Februar. Romae. – Andrzej Trzebicki bisk. Krak. pozywa Akademię Krak. do Rzymu, iż wbrew ustawom, pomimo iż do Biskupa Krak. jako Kanclerza Akademii examinowanie mającym otrzymać stopnie Doktorów i Magistrów, jako też prawo sądu w appellacyjach od Uniwersytetu, oraz prawo obierania WiceKanclerza Uniwersytetu i pomimo że obrał na takiego WiceKanclerza Stanisława Jurkowskiego (który zmarł?) – Uniwersytet jednak wyjednawszy sobie pozwolenie od Krola, obrał sobie samowolnie innego WiceKanclerza (podobno Łanuckiego czy też Kucharskiego?)

1673 d. 22 Martii mortuus Gabriel Ochocki Dr Med. aliquoties Rector Universitatis.

1673 d. 10 Novembr. mortuus Michael rex Poloniae Leopoli.

1673 d. 18 Febr. – Simon Makowski S. Theol. Prof. canonic. S. Floriani, Rector universit. crac. et Andreas Kucharski S. Th. Prof canon. cathedr. crac. provisor Scholarum Novodvorscianorum et Oratorii academici renuntiant de legato in testamento ol. Alberti Falibowski decani pilecensis a. 1671 expresso: „W Kamienicy na „S. Anny ulicy (Bryknerowskiej – zdezolowanej) sortes „meas oddaję do Akademii do Oratorium aby JchMość „zaciągnęli Ojców z Wielkiej Polski S. Philippi Nerei, „którzyby to nabożeństwo tam promowowali; a jeśli „by się im to niepodobało, to zaprzedać i na Kalwa„ryą wnieść na murowanie Dormitionis" (Kamienicę tę na S. Anny ulicy pomiędzy kamienicą narożną jmp Giebułtowskich a Skalskich, kupił r. 1658 x. Falibowski od Konwentu w Imbramowicach – r. 1673 sprzedano tę kamienicę Janowi Pawlikowiczowi Kupcowi Krak.)

(Acta scabin. crac. A. 1673)

Akademicy niechcą przyjąć Oratorianów

1673 w ~~lutym~~ marcu – Szymon Stanisław Makowski S. Theol. ~~Prof.~~ Rector Universit. Crac. podaje protestacyję przeciw Andrzejowi Kucharskiemu Dr. Teol. i Andrzejowi Grabianowskiemu Dr. Jur. kanonikowi Krak. iż na niego pisali paszkwile; iż go oczerniali jakoby się źle wyrażał o biskupie; iż go fałszywie zaskarżyli jakoby przez 18 nasłanych studentów rozkazał w sieni pomieszkania swego zbić Franciszka Jana Gurczyńskiego kleryka, opoją znanego – co nieprawda. (Mscpt. Bibl. Univ. Crac. fol. Nr. 5)

1674 Commut. aestiv. Albertus Łancucki Rector
Commut. hibern. Simon Stanislaus Makowski Rector

1674 d. 1 Septembr. — Akademia Krakowska kupiwszy (in Praetorio Casimiriensi fer. 3a ante f. Purificat. Mariae d. 30 Januar. 1674) Kamienicę [Drukarnię] od urodz. Stanisława Piotrkowczyka rotmistrza (colonellus) Dragonii Król. (syna s. p. Andrzeja Piotrkowczyka Dr. Praw i Filoz. rajcy Krak. i Teresy Pernusówny)
nro 350 now. / 550 dawn. w ulicy Floriańskiej (angulariter a platea transversali in plateam S. Spiritus tendente, penes lapideam ol. Gregorii Puzek scabini crac. nunc Pauli Fryzne Kier consulis Crac.) pozwala mu dożywotne trzymanie indermachu w tejże kamienicy. — (Drukarnia ta należała odtąd ad Collegium majus Artistarum). Właściwie kupił tę kamienicę wraz z drukarnią Łukasz Piotrowski za własne pieniądze i darował do Collegium majus.

1674 d. ~~1~~ 18 Septembris, Romae. — Curia Romana przekonawszy się z procesu iż protestacyja Andrz. Kucharskiego i Andrz. Grabianowskiego przeciwko Szymonowi [byłemu rektorowi] Makowskiemu była złośliwą i fałszywą (bo pobity Jan Gruszczyński niebył wcale Klerykiem), uwolniła Makowskiego jako niewinnego od zarzutu i zdjęła z niego rzucone nań przez biskupa Trzebickiego cenzury Kościelne. (Perg. Nr. 163089) Audytorem w tejże sprawie był Aloysius de Aquino.

1674 fer. 2a ante fest. S. Priscae, in castro Cracov. — Protestacyja posłów sejmowych przeciw zamachom Jezuitów o Szkoły Krakowskie (równie jak i Protestatio fer. 2a post domin. Ramispalmarum 1671 — obie drukowane w: Protestationes pro conservanda inclyta Academia Cracoviensi, druk. in fol. Kart 2)

1675 Commut. aestiv. Simon Stanislaus Makowski Rector.
Commut. hibern. Simon Stanislaus Makowski Rector.

1675 d. 25 Stycznia, z Bractawia. – Jan III Król pisze do Rektora wstawiając się za professorem Gostumiowskim, aby relaxowali ferowane na niego dekreta Królewskie, ponieważ mu Król dał amnestyą. (Inscr. hist. fol. Nr. 5 pag. 713 Bryg.)

1675 d. 16 Lipca, z zamku Jaworowskiego. – Jan III pisze do Rektora ubolewając nad niesfornością młodzieży akademickiej która targnąwszy się na żydów, spokój miasta Krakowa zakłóciła. Żąda aby Rektor poskromił tę niesforność i winnych ukarał. (ibid. pag. 721 – Bryg.)

1675 d. 13 Junii. Ad Collegium majus electus Gregorius Ochabowicz, ad Collegium minus: Remigius Suszycki et Paulus Woiewodzki.

1675 Kardynał Piotr Vidoni przeprowadza w Rzymie komissyją super cultu beati Joannis Cantii.

1675 d. 26 Augusti. – Samuel Formankowicz, któremu Rektor za to iż go łżył publicznie odebrał na 6 lat vocem activam et passivam, przegrawszy proces w Nuncyaturze, przegrywa i apellacyą w Rzymie

1675 d. 31 Augusti, Cracoviae. – Christophorus Ziemkowicz S. Theol. Prof. Coll. major et Gregorius Ochabowicz Phil. Doct. et Prof. Collega minor executores testamenti ol. Floriani Lepiecki Robczycensis, S. Theol. Doct. Romani, Prof. S. Theol. Col. min. Canon. S. Flor. ordinant Borcanam Lepieccianam pro 3 aut 4 adolescentibus Robczycensibus in Academi Cracov. studia tractantibus, pro qua fundatione summa 2000 flp. cum censu annuo 100 flp. super bonis Klimuntow et Jezow in distr. Xiąznen. gen. Gabrielis Gotuchowski (in Castro Crac. Sabbato post festum Nativit. S. Joannis Bapt. 1670) per ol. Florianum Lepiecki locata erat. (Lib. Archiv. Univ. Nr. 47½ pag. 341) – Summa ta r. 1700 (fer. 6a post Octav. Corp. Christi, in Castro Cracov.) przeniesioną została na dobra Jaszkowice Jerzego Betchackiego – przez ~~prow...~~ exekutora tejże fundacyi Grzegorza Ochabowicza Doct. S. Theol. et Jur. Praepos. S. Annae.

(margin: Borcana Lepiecciana sive Robczycensis.)

1675 Guilielmus Felle dominikan Francuz Kapellan Kawalerów maltańskich i późniejszej Królowy Maryi Kazimiry, zostaje Drem Fil. w Akademii Krak. (Kształcił się w Neapolu.)

1675 d. 24 Junii mortuus Joannes Krzyżanowski Prof. Juris, apoplexia intestatus.

1675 d. 27 Septembr. – Szymon Makowski rektor Uniw. potwierdza Ustawy w 12 artykułach podane przez Jakuba Zasadzkiego, Wawrzyńca Dąbrowskiego seniorów, Kazimierza Stawetę, Sebastiana Samonskiego, Macieja Wielinskiego i Macieja Chorowskiego Konsyliarzy sztuki drukarskiej. Na mocy tych Ustaw drukarze krakowscy utworzyli Kongregacyję, która miała moc wyzwalać uczniów na towarzyszy i podlegała tylko władzy rektorskiej, będąc wolną od juryzdykcyi grodzkiej i miejskiej. (Acta rector. 1739 d. 11 Junii et 1742 pag. 919). – Ustawy te nieco przerobione i rozszerzone w 15 artykułach potwierdził znowu Franciszek Józef Przewoski Dr Teol. Rektor Uniwersyt. w Krakowie d. 22 Czerwca 1691 i Król August II w Krakowie d. 19 Październ. 1697 – na mocy tej drugiej ustawy z r. 1691 wpisywani byli drukarze do Album Uniwersytetu i mieli osobną skrzynkę cechową. (Acta rector. 1741 Comut. aest. d. 27 April. pag. 819. – Oblat. in Castro Cracov. fer. 3a ante f. S. Aegidii 1729, Libr. Relat. Tom 153 pag. 2685–2692. No 852.)

1675 d. 16 Lipca (w Jaworowie). – Król Jan III pisze do Szymona Makowskiego rektora Uniwersytetu Krak. .... „niemożemy tylko acerbiore przyjmować sensu, że szlachetna młodź Akademiey Krak. indecenti petulantia, domową łabo niewiernych Żydów, ale przecie naszych i Rzeczypospolitej poddanych, confundit securitatem, niewinnie na nich czyniąc insultus, a tem samem stołeczne miasto nasze ad turbas et tumultus przywodząc.... Żądamy, abyście poczynionych szkodach Żydom satysfakcyą uczynić rozkazali i dalsze chuci seria admonitione odwracać insolentie”.... (Mspt. hist. Silva rerum Simonis Makowski. fol. w Bibliot. Uniwers. Krak. Mspt. fol. Nr. 5, pag. 721 Oryginalny list)

146

Albertus Lancucki Rect.
1676 Commut. aestiv. ~~Simon~~ Stanislaus ~~Skalskowski~~ Rector. (Vicerect?)
Commut. hibern. Albertus Lancucki Rector.

1676 d. 18 April. Ordinatio pro Bibliotheca Majoris Collegii Acad. Crac. fundationis Andreae Olszowski: Quolibet anno pro Commutatione aestiva eligentur 2 Bibliothecarii quorum officium erit alternatim septimanatim singulis diebus Commutationis aestivae, exceptis dominicis et festis, per 3 horas mane in Bibliotheca esse, eoque venientibus libros suppeditare, donatos porro et emptos libros in Registrum inferre cum adnotatione temporis et pretii. Pro hoc labore uterque habebit annuatim 140 flor. (junctim 280 flor.), 190 flor. pro libris et usibus Bibliothecae, et 30 flor. audientibus rationes dabuntur ~~[illegible]~~ (z czynszu rocznego widerkaufowego 500 złp. przez Olszewskiego zapisanego - obacz 1671). Procurator Universitatis evincat antiquas fundationes ad hanc Bibliothecam praesertim censum a Magistratu Crac. a multis annis retentum et censum annuum 70 flor. fundationis Broscianae ex lapidea olim Karchutowiczowska in platea Castrensi, ab a. 1650 retentum. (Conclus. Colleg. maj. pag. 482)
Dzisiejszy bibliotekarz był fundationis Benedicti de Kosmin.
Adamus Młynkiewicz S. Theol. Prof. Decanus S. Annae + 1677 d. 4 Januar.

1676 d. 20 Marca. Papież Klemens X. na wniosek Kardynała Piotra Vidoni wydaje dekret pozwalający publicum cultum beati Joannis Cantii, co papież Innocenty XII potwierdza (XII Calend. Octobris). — Akademia Krakowska wydaje w Krakowie przedruk Aktów kanonizacji bł. Jana Kantego (drukowany najprzód w Rzymie 1675 r.) — Tak się zakończyła prima Comissio super virtutibus beati Joannis Cantii.

1676 Konstytucyą sejmową approbowano fundacyą Szkoły rycerskiej w Krakowie przez Krzysztofa Mirszowskiego sekret. Król. - wyszukano nawet na to miejsce na Kazimierzu; lecz fundacyja nie przyszła do skutku. W tej szkole miano głównie uczyć inżynieryi fortyfikacyjnej i polowej oraz nauki artylleryi. - Mirszowski darował swe książki i pisma do Biblioteki Uniwersytetu Krak.

1676 d. 29 Augusti. - Trybunał Rotae Romanae orzeka iż Albert Lancucki Rektor i Uniwersytet Krak. mają wolni być od kontrybucyi sejmowych, na mocy przywilejów, do której kontrybucyi chciał ich zmusić Andrzej Trzebicki bisk. Krak. (Pergam. Nr. 14484)

1676 d. 9/1 Septembr. Romae, – Sententia Aloisii de Aquino Auditoris Curiae Romanae (drukow. 4to Kat. 2) – na korzyść Sebastiana Stryjewicza, który o podchwycenie katedry teologii tedrysjemu się należącej, przez Alberta Dąbrowskiego niesłusznie zajętej, wiódł najprzód proces w urzędzie rektorskim. Gdy tam ową profesurę Dąbrowskiemu przysądzono, apelował Stryjewicz do Rzymu, gdzie wypadł wyrok na korzyść Stryjewicza (Pergam. Nr. 15076)

1676 Andrzej Trzebicki bisk. krak. aby dokuczyć Akademii krak. wytoczył proces x. Szymonowi Stanisławowi Makowskiemu byłemu rektorowi iż jako cenzor r. 1674 pozwolił na druk Fraszek (Nieپróżnujące próżnowanie. Kraków 1674. 4to) Wespazyana Kochowskiego, które z swej wszetecznej niemoralności i jako szarpiące sławę dobrą wielu osób powinny były być zakazane. Sprawa ta oparła się aż o Rzym i o Nuncyaturę w Warszawie, gdzie dekretem d. 25 Octobr. 1676 (usiłowano) Akademii odebrać władzę cenzurowania książek, na wstawienie się posłów sejmowych województwa krak. uwolniony został x. Makowski od napaści biskupa podszczuwanego przez Jezuitów.

1676 d. 21 Martii. Ad Collegium majus vocati Franciscus Kazorowic et Christophorus Sowiński in exteris degens, et Paulus Wojewodzki.

1676 d. 26 Junii mortuus Nicolaus Brosciius Dr. Phil. Coll. Maj. Canon. S. Annae ordinarius Astrologiae et Astronomiae Prof. Secret. S. R. M., Geometra juratus + (mathematicus)

1676 d. 30 Januarii. Ingressus Cracoviam Joannis III regis electi – d. 31 Januarii absolutum funus Joannis Casimiri et Michaeli regis, quorum corpora in castro Joannis Casimiri a dextris et Michaelis a sinistris deposita erant; ex templo S. Floriani ad arcem.

1676 d. 31 Julii, Cracoviae. – Andreas Trzebicki bisk. krak. dobra akademickie jako to dziesięciny z Luborzycy z archidiakonatu Pileckiego, z Zastowa, Maniejowic, posiadłości altaryi Sidzińskiej; Trątnowickiej; S. Wojciecha i inne kładzie pod sekwestr, ponieważ niechcą z nich płacić z poborów czyli subsidium charitativum. – Lecz ten sekwestr d. 29 Augusti 1676 zniesiono w Rzymie.

1676 d. 31 Decembris mortuus Joannes Gostumiowski Collega minor ab a. 1665, mathematicus.

1677. Commut. aestiv. Albertus Lancucki Rector. (Kucharski Andr. 2)
Commut. hiem. Albertus Lancucki Rector. vices Rectoris tenet Simon Makowski tempore pestis.

1677 in Septembri ob imminentem pestem promotiones [studia] intermissae. Pestis coeperat Cracoviae d. 11 Sept.; populus partim dilapsus, pene nulla platea a contagione libera erat. Studia intermissa usque ad 19 Febr. 1678

1677 d. 20 Sept. Propter pestem dilapsi sunt ~~ed~~ ~~pest~~m Profess. Collegii major.

1677 d. 29 Maji. – Akademia Wilenska (podpisani: Academici Vilnenses) piszą do Profesoorów Akademii Krak. aby się wstawili za Akademią Wileńską jako córką Krakowskiej (?) na przyszłym sejmie do Króla, stanów, mianowicie do Króla Francyi (?) „ut pristino suae libertatis restituatur juri."

1677 d. 19 Octobr. – Jan Rudzki kanonik płocki, dyrektor Akademii poznańskiej i Profesoorowie Collegii Lubransciani podają protestacyą do aktów konsystorskich poznańskich przeciw Bartłomiejowi Wąsowskiemu rektorowi i całemu Collegium Soc. Jes. w Poznaniu, [że] d. 12 Octobr. 1677 odbyli dysputę, zaprosiwszy do niej dominikanów i 2 świeckich księżom Janowi Kurszyńskiemu i Janowi Modrzewskiemu doktorat teologii udzielili w Poznaniu na zniewagę Akademii Krak.

1677 d. 2 Martii, Varsaviae. – Jan III Król prosi papieża Innocentego XI aby potwierdził prywileje Akademii Krak. mianowicie co do exempcyi od kontrybucyi duchownych inkorporowanego [akademii] beneficium w Przemykowie: w którym to celu akademicy do Rzymu umyślnego prokuratora wysłali.

1677 d. 14 Augusti moritur peste Christophorus Ziemkiewicz S. Theol. Prof. Praepositus S. Annae, Provisor contubernii Philosophorum. – Ad Praeposituram S. Annae

1677 d. 4 Januarii moritur Adamus Młynkowicz S. Theol. Prof. procurator Universit. Decanus S. Annae, Scholasticus Kurzelovien. plebanus in Zielonki.

1677 Konstytucya approbuje fundacyą szkoły rycerskiej przez Krzysztofa z Miroszewic Miroszewskiego sekr. Król. przy Akademii Krak. (która to fundacyja dla braku funduszów nigdy w życie nie weszła)

1677 d. 5 Martii mortuus Joannes Brożena Cracoviensis (a. 1649 Baccal. Art.) ab a. 1661 Collega minor Dr. Jur. Utr. Romanus, Professor in Acad. Posnan. et Cracov. Praepositus S. Nicolai.

1677 Pestis Cracoviae a festo Inventionis S. Crucis (3 Maii), studia dimissa

1677 Andrzej Olszowski arcyb. gniezn. umierając zapisuje 10,000 złp. na pensye
dla 2 professorów, którzyby kolejno zawiadywali biblioteką uniwersytecką, otwierając
takową dla publiczności i skupując książki. (Bieżanowski) obacz r. 1676.

1677 Joanni Tricio pictori Cracov. pro 3 imaginibus: Jagellonis, Hedvigis et Nowodworski
jussu d. Simonis Makowski vicetenentis Rectoris magnif. Alberti Lancucki sub tempore pestis, dati 168 flp. (Tabula expositorum Univ. Crac. Anni 1677 pag. 5.)

1678 Commut. aestiv. Andreas Kucharski S. Theol. Doct. et Prof. Canon. Crac. Rector Univ. Praepositus OOSS. Curatus Prossov. Procancell.
Commut. hibern. Andreas Kucharski Rector.

1678 Pestis grassat Cracoviae, studia intermissa. – Studia resumpta prima dominica Quadragesimae

1678 d. 18 Augusti Javoroviae. – Joannes III rex Polon. acceptat et approbat litteras apostolicas Julii III d. ~~21~~ 22 Octobr. 1552, Pii IV d. 19 Aug. 1561, Pii V d. 10 Mart. 1571 Gregorii XIII Nonis Maji 1578 quibus permissum est Patribus Soc. Jes. ubique locorum etiam ubi Universitates sunt, publice legere et disputare, ad gradus litterarios promovere, ac imprimis Collegium Posnaniense Soc. Jes. eisdem gratiis gaudere vult, ut ibidem Patres Soc. Jes. gradus Baccalaureatus, Licentiaturae, Magisterii et Doctoratus (in Philosophia et Theologia) conferre possint, atque prohibet ne quis intra 40 leucas a Posnania Gymnasia vel Academias erigere praesumat in praejudicium Collegii Soc. Jes. Posnaniensis. (Załuski Epistolae hist. famil. Tom I. pag. 810)

167~~8~~7 d. 14 Augusti ~~17 Maji~~ mortuus Christoph. Ziemkiewicz S. Theol. Baccal. et Prof. Praeposit. Colleg. S. Annae Provisor Contubernii Philosophorum. (podobno zmarł raczej d. 14 Augusti ~~18 Sept.~~ 1677 na powietrze)
Ad Praeposituram S. Annae eligitur Gregorius Ochabowic Phil. Doct. et Prof. a. 1677.

1678 d. 26 Aprilis – Collegiatura fundi Sidzina collata Stanislao Josepho Bieżanowski Coll. Min. minor. Ord. Cler. ut quoniam propter orbitatem visus profiteri et disputare nequit, ad omnem requisitionem Rectoris; scriptis ornet Academiam (Lib. Conclusionum Collegii major.)

1678 d. 23 Februar. mortuus Nicolaus Słowikowski Cracoviensis (a. 1635 Baccal. art.; a. 1638 Mgr. Art. Dr. Theol. et Jur. Utr. Canon. Crac. Archipresbyter B. Mariae.

1678 d. 15 Januar. mortuus Jacobus Suski ab a. 1641 Collega minor, ab a. 1653 Collega major

1679 fer. 6a ante f. S. Mariae Magdalenae – Judicium castrense capit. cracov. skazuje na karę więzionego w grodzie ingenuum Bobolski jako głównego autora tumultu przeciw Żydom w Krakowie, ponieważ fer. 2a in crastino dominicae Exaudi 1679 z zgrają tumultuantów Żydów na rynku krakowskim rozgonił, poranił, mieszkających do kamienic oblęgał i zrabował; potem udawszy się z ową zgrają na Kazmierz zbrojno Żydów w mieście żydowskim ranił śmiertelnie i miasto ich groził podpalić: gdyby była tymczasem załoga zamkowa nie nadciągnęła była i żydów nie obroniła. – Bobolski apellował do Trybunału (Lib. Relat. Tom. 106 pag. 1389 Nr. 520) gdyż nie dowodził ruchem lecz go tylko z bromą na Kazmierzu złapano, za co go Urząd grodzki skazał na odsiedzenie wieży in fundo przez pół roku (ibid. pag. 1646 Nr. 612)

1679 Commut. aestiv. Andreas Kucharski S. Theol. Doct. et Prof. (szlachcic z Krakowskiego) Rector mortuus d. 9 Maji durante Rectoratu. Canonicus Cath. Crac., Praepositus OOSS, curatus in Proszowice. aetatis 75 annor.

Albertus Dąbrowski S. Theol. Doct. et Prof. Decanus S. Floriani, Rector. (?) zastępca, paralyticus + 6 Novembr. 1683.

Commut hiem. Albertus Papenkowicz (Papencovius) Ustiensis S. Theol. Doct. et Prof. Praepos. S. Floriani, Rector, Provisor Contubernii Starnigeliani

1679 d. 8 Novembr. – Christophorus Krzykawski et Gaspar Ciekanowski Mag. Art. skarzą Krzysztofa Schedla drukarza iż wydrukował Kalendarz S. Furmana Gdańszczanina. – Tenże Krzykawski i Tesznarowic skarżą drukarza Wojciecha Goreckiego iż niewydrukował wedle umowy ich Kalendarzy na r. 1678. Gorecki się tłomaczy że mu niedali na czas Prognostyku. – Tenże Ciekanowski skarży Franciszka Cezarego drukarza iż nie wydał jego Kalendarza na r. 1680. (Acta rector. p. 303)

Andreas Przezdziecki Stationarius seu Artis typographicae socius.

Powietrze ustaje w Krakowie.

d. 29 Martii Convocatio Collegii majoris ad deponenda pro more et consvetudine laudabili antiqua mutuae charitatis in osculo pacis testimonia (Concl. Colleg. maj. p. 504)

1679 d. 30 Junii. – Praepositura OOSS. post fata Andreae Kucharski collata ~~[illegible] Makowski Canonico Krac.~~ Joanni Radzki Canon. Crac. ~~[illegible]~~ Lucas Piotrowski +

1679 d. 3 Julii – Andrzej Trzebicki bisk. Krak. ~~[illegible]~~ otrzymawszy dekret od Kongregacji Kardynałów Concilii Tridentini interpretum d. 14 Januarii ~~1679~~ 1678 na swą korzyść, chcąc dokuczyć Akademii Krak. wzywa takową aby się wylegitymowała jakim prawem do probostw w Luborzycy, Proszowicach, Przemykowie, Zielonkach, Nasiechowicach, Starym Korczynie, S. Mikołaja w Krakowie, Kollegiat S. Floriana i S. Anny przyszła, dla czego w tychże probostwach i nie trzyma innych świeckich księży, dla czego Professorowie obciążeni lekcyjami przyjmują do tego jeszcze obowiązki proboszczów, skąd sobie akademia rości prawo do rzucania exkommunik na inne osoby, do grabienia majątku po zmarłych professorach? (miał złość na Akademią Krak. o to iż zostawszy Dr. w Rzymie, zdoczas aktu Akademicy Krak. protestowali, i że podczas wszystkich dyecezalnej akademicy niechcieli wystąpić w procesyi)

d. 29 grudnia w Kielcach

1679 (Andrzej Trzebicki biskup Krak. zawzięty wróg Akademii umiera ~~[illegible]~~

1679 Pestis in Hungaria – studia ideo ante fest. Exaltat. S. Crucis soluta – Pestis in Cracovia. (już trzeci rok)

1679 d. 9 Maii mortuus est Andreas Kucharski S. Theol. Doct. et Prof. Collega major, Canon. cathedr. Crac. Praepositus OOSS, saepius Rector Universit. (za młodu był nauczycielem Samuela Kalinowskiego wojewodzica czernichow. – bronił Akademii Krak. w zatargach z Piotrem Gembickim i Andrzejem Trzebickim biskupami) aetatis 75 annor.

1679 d. – Martii mortuus est Stanislaus Temberski a Sternberg Collega minor, ab a. 1645 Secret. S. R. M. Dr. U. Jur. ab a. 1657 Canon. Premisl. Kijov. historiographus Universit.

1679 d. 26 Junii mortuus Lucas Piotrowski Dr. Phil. Collega minor ab a. 1636, Collega major ab a. 1641, Professor regius.

S. Th. Doct. et Prof. Praepositus S. Flor.

<u>1680</u> Commut. aestiv. Albertus Papencovius Usciensis Rector
Commut. hybern. Albertus Papencovius Rector (3vice) (mortuus
in Rectoratu die 7 Januarii 1681.
Albertus Dąbrowski S. Theol. Doct. et Prof. Decanus
S. Floriani, Cancellarius Siradiensis Rector
substitutus et electus d. 14 Februarii 1681.

151

1680 d. 18 Martii. – Studiosi Scholae S. Spiritus qui Seniorem ejusdem Scholae verberaverunt damnati ad 30 plagas in Scholis Classium percipiendas. (Acta rector. p. 311) – Carcer interior in cellario Collegii majoris.

(1679?) Pestis grassabatur Cracoviae ideo scholae dimissae. (już czwarty rok grassuje)

1680 d. 31 Januar. Ad Collegium majus vocati Basilius Olszyński, Mathias Proiecki, Casimirus Venceslaus Straszyński – ad Collegium minus: Jacobus Żelazowski, Andreas Czyrzyczkiewicz, Baltasar Tumliński, Raphael Arteński, Petrus Joannes Praczlewicz, Josephus Wiśniowski, Christoph. Krzykawski.

" " d. 26 April. In Bibliothecarios electi Joannes Michalski Prof. S. Theol., Valentinus Mazurkowicz Prof. Tylician. eloqv.

1680 Calendas Januarii studia revocata.

1680 d. 14 Novembr. Akademia po ustaniu powietrza, odprawia solenne nabożeństwo u S. Anny.

1680 Beatificatio Romae b. Joannis Cantii per Decretum – wiadomość o tem nadesłał z Rzymu Akademii Michał Radziwiłł poseł.

1680 d. 22 Junii, Romae. – Innocentius XI confert indulgentias Capellae S. Leonardi Majoris Collegii Universit. Crac. (Capella seu Oratorium et altare S. Leonardi erat in Stuba communi Collegii Majoris.)

1680 d. 30 Septembr. Romae. – Breve apostolicum Innocentii XI. Cum d. 21 Martii 1676 Congregatio
Cardinalium Sacr. Rituum per Cardinalem Vidonum ac sententia dudum lata super cultu b. Joanni Cantio ac super casu excepto a decretis Urbani VIII in Congregatione S. Inquisitionis super non
cultu editis, esset confirmanda: hanc Congregationis resolutionem Clemens X. d. 28 Martii
approbaverit. Nunc Joannes III Pol. Rex per Michaelem Radziwił oratorem ad praestandam obedientiam
nostram supplicavit pro veneratione b. Joannis Cantii – ideo papa Innocentius XI indulget ut quolibet
anno die anniversario obitus b. Joannis Cantii in toto Regno Poloniae celebrari possit Missa de communi Confessorum et de illo recitari Officium sub ritu duplici. – To pozwolenie papieża na odprawianie Mszy o bł. Janie Kantym ogłosił w Krakowie d. 4 Novembris 1680 Nicolaus Oborski episcopus Laodicens. suffraganeus Cracov.

1680 fer. 4a post f. S. Egidii in castro cracov. – Stanislaus Warszycki castelanus cracov. protestatur contra Patres Societ. Jesu – poniewaź Kollegiami swemi i szkołami licznemi zalali całą Polskę i Litwę, wyjednując tłuste zapisy z uszczerbkiem służby wojennej; i teraz w Poznaniu gdzie istnieje Akademia fundacyi biskupa Lubrańskiego jako Kolonia zależąca od Akademii Krakowskiej, uprzywilejowana, udzielają stopnie akademiczne w swych w szkołach – w Piotrkowie ostatniemi czasy zagrabili Kościoł farny z jego dochodami na Kollegium ~~z~~ bez pozwolenia sejmowego z oburzeniem księży i mieszczan i zajęli bogatą wieś Rękoraj (wbrew prawom zakazującym im nabywanie dóbr) – pomimo iż już w pobliżu mają Kollegium w Rawie 8 mil tylko od Piotrkowa odległe. Podstępami (arte pelasga) się bogacą z uszczerbkiem familii szlacheckich. – ~~dają powody do rozruchów~~ spowodowawszy rozruchy, stali się przyczyną ostakania gornych bijatyk zabojstw ~~etc.~~ dawniej w Krakowie, a teraz we Lwowie, Kaliszu i teraz niestety w Poznaniu. ~~Chcą~~ Jezuici koniecznie w Krakowie zabrać Misjonarzom kamienicę, których tyszują przy S. Barbarze niepomnąc na przykazanie boże: "Nie będziesz ~~chciał~~ pożądał domu bliźniego twego"! – Warzą w Krakowie własne piwo, zakładają szynki niepłacąc podatków i lud do pijaństwa zaprawiają; wyłamując się ze szkodą i uszczerbkiem miasta z pod juryzdykcyi biskupów zasłaniając się exempcyami Stolicy Apostolskiej. Przetoż wypada upraszać Króla, posłów i biskupów, mianowicie krakowskiego aby tym bezprawiom koniec położyli. (Lib. Relat. Tom 107 pag. 2242–2249 Nr 705) (Oblatum fer. 4a post f. S. Aegidii)

1680 Albertus Łancucki J. U. Dr. et Prof. protestuje w grodzie krak. iż Jezuici przy Kościele S. Piotra niedawno obok Bursy Jurisperitorum fundacyi Długosza, wystawili na przekorę mur wysoki, przez co odebrali światło mieszkaniom. Teraz znowu drugi mur podobny wedle indermachu Bursy stawiają. Również zamurowali ściek wody z Bursy ku murom miejskim, przez co gmach podmaka. (Lib. Relat. Tom 107)

1680. Jezuici (wierni zasadom swego Towarzystwa: „Calumniare
audacter, semper aliquid haeret") zanoszą do grodu Krak.
manifest: iż w piątek przed S. Małgorzatą studenci z Bursy
Długosza poranili kamieniami murarzy stawiających wy:
soki mur dla Jezuitów w tyle Bursy Długosza – do Króla
zaś pisali, iż Akademicy przeciwko Jezuitom u S.S. Piotra
i Pawła tumulty wzniecają. – Wskutek tego pisze Król
Jan III z Jaworowa d. 14 Sierpnia 1680 do rektora
wzywając aby surowo dochodził autorów tego tumultu
i takowym na przyszłość zabiegał. – Gdy zaś Królowi
Burmistrz miasta Krakowa całą sprawę o ten mur
przedłożył: Król widząc słuszność po stronie Akade:
mików, reskryptem z Jaworowa d. 15 Września 1680 polecił
magistratowi Krak. aby rzemieślnikom zakazał
dalej prowadzić mur jezuicki, dopokąd Komisja
Królewska całej sprawy nie rozstrzygnie

1680 d. 16 Sept. w Rzymie Innocenty XI zezwala na beatyfikacyję
Jana Kantego za usilnem staraniem Michała Radziwiłła.
Innocenty XI polecawszy dalszą Commissionem specialem w sprawie
Kanonizacyi Jana Kantego Kardynałowi Piotrowi Vidoni, pozwa:
la (w Rzymie 27 Septembris 1680) Officium et Missam de communi confessorum sub ri:
tu duplici w dzień zgonu bł. Jana Kantego t. j. 24 Grudnia
– Które to święto Kościelne Sacra Congregatio rituum wyro:
kiem d. 9 Augusti 1681 przeniosła na dzień 19 Październik.
Innocenty XI dalszą sprawę Kanonizacyi Jana Kantego
powierzył Kardynałowi Decius Azzolinus.

1681 Commut. aestiv. Simon Stanislaus Makowski S. Theol. Prof. Collega major Canon. S. Flor. curatus Nasiechovicensis Rector.
Commut. hybern. Simon Stanislaus Makowski S. Theol. Doctor, Rector

1681 d. 12 Maji. – Jan Zatorski Bedell Uniwersytetu pozywa Jana Wełczyńskiego Officyalistę Szkoły S. Jakuba, iż dokucza Żydom na Kazimierzu i od nich pieniądze „pecuniam vulgo dictam Kozubalecz" niesłusznie ściąga. (Acta rector. p. 381) – Rektor zakazuje aby się nawarzył więcej od wozów żydowskich opłaty ściągać i aby przestał na korzeniach które Żydzi według zwyczaju dają na Boże Narodzenie i Wielkanoc.

1681 d. 1 Augusti. – Żydzi Kazimierscy skarżą na Marcina Słowikowskiego Seniora Szkoły Bożego Ciała i na studentów tejże szkoły, iż wpiątek d. 1 Augusti wieczorem około 21 godziny, studenci napadli na Żydów powracających z miasta, takowych zbili, złapanych do Szkoły Bożego Ciała zawlekli przez kilka godzin więzili związawszy im z tyłu ręce i zatkawszy usta sianem; i dopiero puścili, gdy dobrze pieniędzmi okupiono. Posłał Rektor Bedella aby tych Żydów puszczono, lecz studenci nie chcieli w nieobecności Seniora wypuścić. D. 8 Augusti nakazał Rektor Seniorowi aby wydarte na Żydach 57 zł. wrócił i aby zaprzestał napaści pod zagrożeniem exkommuniką. (Acta rect. p. 339)

1681 d. 17 Decembris. – Rektor rozsądza sprawę między Żydami a Szkołą Bożego Ciała. Żydzi mają płacić rocznie tylko 130 zł. z których 80 zł ma dostać Senior a studenci 50 zł. Większej opłaty niewolno studentom wymagać. (Acta rect. p. 346)

" " d. 16 Junii. Ad Collegium minus vocati: Andreas Krupecki inspector filiorum ill. Wielopolski cancellarii Regni Capit. Crac., Basilius Ptaszewski, Gaspar Ciekanowski – Franciscus Tokarski, Zacharias Tkesznarowic, Mathias Brocki, Joannes Zołwiński

1681 d. 8 Octobr. z Luborzycy – Jan Małachowski bisk. krak. pisze do rektora aby Żydów bronił od najść i tumultów studenckich.

1681 d. 9 Augusti umiera Sebastian Fabian Stryewicz Dr. Teol. i Prof. Praepositus S. Floriani (ur. 1619 w Przemyślu, został 1639 Bacal., 1642 Mr. Art., 1644 Collega minor, r. 1653 Collega major, od r. 1659 Dr. Teol. w Rzymie, sławny matematyk, mówca i kaznodzieja, Prof. języka greck. geometryi, Astronomii Teologii, proboszcz w Nasiechowicach, zapisał 12000 złp. dla Akademii, a 6000 złp. na stypendyja dla uczniów z Przemyśla. Był proboszczem S. Floriana od r. 1681.) Zostawił spisaną Kronikę swoich czasów, którą Akademii legował, był 40 lat professor. † mając 62 lat

1681 Tomasz Grelowicz wikary Kościoła S. Szczepana w Krakowie (proboszcz?) chcąc się wyłamać z pod władzy Jezuitów, rozpoczyna proces o nieprawne posiadanie probostwa Św. Szczepana przez Jezuitów (albowiem przyłączenie parafii do klasztoru sprzeciwiało się Ustawom Koncilium Trydenckiego (Sess. 24, Cap. 13), a darowizna probostwa Jezuitom jako dóbr królewskich przeciwne Prawu polskiemu (Konstytucya z r. 1550) przetoż darowizna kościoła i probostwa S. Szczepana przez Zygmunta III w r. 1602 powinna być uznaną za nieważną; — lecz proces ten przegrywa tak w Ordynaryacie, jako też w Kuryi rzymskiej d. 10 Stycznia 1681.

1681 d. 14 Decembr. – Uroczysta doktoryzacya Makowskiego Dr. Teol. w Kościele S. Anny
D. 28 Octobris: [illegible] Promocya tegoż w Kościele S. Anny in Drm. Theol. Promotorem był Albert Dąbrowski.

1681 d. 15 Januar. mortuus est Albertus Papenkowicz Ustiensis Dr. Theol. et Prof. Protonotar. apostol., Praepositus S. Floriani, director Coloniae in Biała, institutor ducum Wiśniowieciorum, Romae Dr. Theol. creatus sub Alexandro VII. aliquoties Rector Universitatis † anno aetatis 70. – substitutus Rector Albertus Dąbrowski S. Theol. Doct. (?. 14 Februarii.) et
Prof. senior Pater Universitatis, Decanus S. Floriani, qui recusavit Praeposituram S. Floriani.

1681 Akademia toczy proces z Jezuitami od S. Piotra o mur wystawiony w tyle bursy Długosza. (Ob. Bieżanowski Annales)

1681 d. 27 Septembris uroczysty wjazd Jana Małachowskiego biskupa krak.; u S. Floryana wita go rektor Szymon Makowski.

1681 d. 19 Octobr. obchodzono pierwszy raz święto błog. Jana Kantego.

1681 Jan III wyznacza pensyją Stanisławowi Bieżanowskiemu (Lib. Relat. castr. Crac. Ct. 1681 pag. 861)

1682 Commut. aestiv. Simion Stanislaus Makowski S. Theol. Doct. Canon. cathedr. Cracov. Rector. + 1683.
Commut. hybern. Albertus Lancucki Jur. Utr. Doct. et Prof. Canon. cathedr. Crac. Rector. (14 vice)

1682 d. 8 Aprilis. – Z powodu iż Paweł Łochowski Baccal. Art. Senior Szkoły S. Szczepana przy installacyi swej na Seniora żądał od Żydów opłaty, Rektor wydał nakaz: „Quoniam Seniores Scholarum novum modum adinvenerunt gravaminis, ut „Judaei ipsis ingressum ad Scholam solvant: ideo hunc pessimum abusum „et nunquam antea in Universitate practicatum annulamus et perpetuis „temporibus inhibemus, ne amplius Judaeos sub hoc praetextu molestent „et vexent et Gregorianalia perpetuis temporibus abrogamus et Senioribus „Scholarum ~~…~~ serio sub poena privationis inhibemus ne ulterioribus annis „pueros die S. Gregorii ex schola dimittant, prout hactenus consveverunt, „neque studiosi ex scholis amplius requirant cremata a Judaeis eodem „die, quoniam hinc occasio frequenter desumitur ad tumultus excitandos." (Acta rector. p. 354) |: Gregorianki :|

1682 d. S. Gregorii (Tumultus studiosorum contra Judaeos, (z powodu Gregorianek ?) (rozbito w Krakowie jeden sklep żydowski)

Dionisius (Praepositus S. Annae Canonicus OOSS. plebanus Mikrocinensis Politowic Prof. Jur. umarł w Tarczowie d. 11 Mart. 1671) J. U. Prof. + (po nim był proboszczem S. Anny ~~…~~ Ziemkowicz a następnie Gregorius Ochabowicz (8) S. Teol. et J. U. Dr Romanus)

Joannes Radzki S. Theol. Doct. et Prof. Canonicus Crac. Praepositus OOSS., Scholasticus Kurzelovien. Provisor Scholarum Novodvorsuianorum et Contubernii Sepiniani + d. 16 Novembris sepultus. + d. 9 Novembris 1682 aetat. 63 annor. (+ 12 Novembr. 1682)

1682 d. 4 Decembr. – Praepositura OOSS. collata Simoni Makowski S. Theol. Doct. et Prof. – Ad Collegium majus vocati: Andreas Czyrzyczkowicz, Franciscus Tokarski – ad Collegium minus: Bystrowski, Balicki, Bolinski, Ekart, Sterkowski.

~~Dec~~ 1682 d. 27 Novembr. ~~in Decembr.~~ moritur Hiacyntus Tomaszewicz (Tomaszewicz) Jur. utr. Dr et Prof. (Archidiaconus OOSS. custos S. Michaelis curatus in Kazimierz (Kazimierz), Dr Juris Romae creatus + 46 ann. aetatis suae. erat Director Coloniae Posnan. (herbu Prus 1mo)

1682 d. 20 Aprilis – Joannes Markiewicz J. U. Dr. Canonicus Cracov. Varmien. Praepositus Tarnovien. summam 10,000 flp. cum censu annuo reemptionali 500 flp. apud Civitatem Gedanensem locatam, donat Universitati Cracov. pro Anniversario suo in ecclesia S. Annae absolvendo. (Markiewicz lokował najprzód summę 8000 flp. cum censu annuo 400 flp. apud Consulatum civitatis Gedanensis in Praetorio d. 29 Martii 1674 – następnie tamże d. 28 Novembr. 1679 lokował drugą summę 2000 flp. cum censu annuo 100 flp. – Pierwszą summę 8000 złp. jeszcze r. 1677 d. 19 Januarii przed Aktami Radzieckiemi Krak. przelał na Akademią Krak. zachowawszy sobie do śmierci pobieranie z niej czynszu.)

Markiewicz umarł r. 1686, głośny z zatargów z Jezuitami, którzy go nawet w Rzymie w więzieniu w zamku S. Anioła r. 1655 osadzili.

1682 Pomiędzy innemi żąda Laudum Województwa Krak. „Aby Patres Soc. Jes. Szkoły w Poznaniu „Prowincyi zaniechali, Bursie Jurystów światło przez zrzucenie murów przywrócili i na mil 40 od „Akademii Szkół nieotwierali, sch. M. P.P. Posłowie promovebunt."

15J

1682 fer. 4a post dominic. Misericordiae. – Żydzi Kazmierscy przy Krakowie Jachym Abrahamowicz, Jakob Wyder, Samuel Jachymowicz zaskarzyli iż feria 5a post dominic. Laetare (12 marca) kupa ludzi uzbrojonych wpadłszy na rynek krakowski rozgonili żydów, potem dobyli się do kamienicy Szarej chcieli tamże sklepy żydowskie gdzie były złożone fanty szlacheckie wyłupić, lecz niemogąc tego dokazać wpadli do kamienicy zwanej Wagą na rynku stojącej, tam wybili 2 sklepy i takowe wyrabowali zabrawszy rzeczy, fanty i pieniądze. – Michał z Witowic Czerny starosta parnawski wicesregent (zastępca starosty) i sędzia grodzki kazał jako autorów tego tumultu który do wieczora trwał pojmać Jana Tomasza Dębowskiego skrypka, Jana Michałowskiego, Wojciecha Stasinowskiego, Stanisława Dziwisza, Andrzeja Przekazę, Andrzeja Rychlickiego, Szymona Włoszczyńskiego i Wawrzyńca Łętczyńskiego – Obrabowano wtedy 2 sklepy żydowskie pod Wagą: sklep Jachima Abramowicza i Jakoba Hidla którzy ponieśli znaczną szkodę.

1682 fer. 2a post dominicam Exaudi. – Jan III ~~pieczęć~~ z Jaworowa d. 28 April. 1682 wyznacza Jana Małachowskiego bisk. krak. Stanisława Wojeńskiego bisk. kamienieck. Andrzeja Potockiego wojewodę, Jana Wielopolskiego kanclerza kor. starostę, Kazimierza Waxmana kanonika krak. Jana Lipskiego starostę sandeck. i Władysława Morsztyna starostę kowalsk. jako komisarzy do sprawy między synagogą żydów krakows. a studentami akademii krak. z powodu tumultów (Drak. w Muczkow. p. 154)

1682 fer. 2a post domin. Exaudi, in castro cracov. — Joannes Małachowski caeterique comissarii regii citant cives cracov. Kazimir. Klepard. Studiosos Academiae Cracov. et Bursarum atque Judaeos Kazimirienses, ut ratione decidendae causae tumultus feria sexta proxime ventura in praetorio cracoviensi coram Judicio comissoriali compareant.

1682 d. 16 Octobris, in Stryi — Joannes III rex Joanni Małachowski episcopo cracov. caterisque commissariis regiis praebet informationem quo ad puncta in decisione sabbato post Octavas Corporis Christi 1682 suspensa, videlicet: 1) Civitas Cracoviensis tenetur ad fovendos et alendos milites ratione securitatis. 2) Investigatio et connotatio personarum advenientium in portis, tantum ad ignotos vagos et suspectos referri se debet et non ad nobiles. 3) Tempore absentiae regis, comissarii regii debent judicare scholares actualiter albo universitatis inscriptos delinquentes in causis recentium criminum, facti manualis (ferquisae fi ra Ka?) violatae securitatis et tranquillitatis publicae. Commissarii hi erunt semper unus: judex castrensis capitanealis, secundus magnus procurator arcis crac. aut ejus vicesgerens, tertius ex burgrabiis cracoviensibus deligendus per Academiam Cracov.

1682 d. 23 Octobris feria 6a post f. S. Lucae Evang. in praetorio Cracov. — Commissarii regii (majestatnē posiedzenie) publicant Informationem Joannis III (d. 16 Octobr. 1682 in Stryj) — item declarant, quod quo ad exclusionem omnium cellariorum ab eadem libera esse debent cellaria in quibus doliatores exercent suum artificium et Cellarium pod Skałką dictum.

(Co do rozruchow studenckich obowiązywały Ordynaeye: 1) Sigismundi Augusti, Varsavia d. 7 Martii 1570. 2) Stephani regis, Cracovia d. 27 Octobris 1578. 3) Commissariorum regiorum feria 4a post f. Conversionis S. Pauli, 1661 in Arce Cracov. 4) Decretum Comissariorum regiorum sabbato post octavas f. Corporis Christi 1682 in praetorio Cracov.

156

1683 Commut. aestiv. Jacobus Baltazarowicz S. Theol. Doct. et Prof. Canon. cathedr. Cracov. praepositus OOSS. et Proszoviensis Rector. Provisor Contubernii Starnigeliani. + 1687 d. 5 Maii

Commut. hybern. Jacobus Baltazarowicz Rector. (2 vice)

1683 d. 7 Martii Cracoviae — Interdictum Alberti Łancucki J. U. D. et Prof. Rectoris contra Seniores Scholarum B. Mariae V., OOSS., S. Stephani, S. Spiritus, S. Annae, S. Joannis, in Arce Crac., S. Floriani, S. Nicolai, Corporis Christi, S. Jacobi: Ponieważ niektórzy żacy z szkół mendykanci mieli dawniej niegodny zwyczaj przy zbliżaniu się dnia S. Grzegorza wpadać ~~do~~ do Żydów, żądać od nich na użytek 2 lub 3 garnce (ollas) wódki, którą spici różnych dopuszczali się rozruchów, więc wznawiając rozkaz Szymona Makowskiego rektora d. 8 April. 1682 wydany, nakazujemy, aby w dzień S. Grzegorza „quando pueruli ad festum S. Gregorii ad scholam conquiri, deducique consueverunt," aby nikt z studentów nieważył się nachodzić miasta Żydowskiego i żądać wódki (co dało powód do opłakanego tumultu zeszłorocznego) pod karą ekskluzyi ze szkoły natychmiast; też mają Seniorowie przestać na tej opłacie którą kampsor żydowski według dawnego zwyczaju daje szkołom. (Acta rector. p. 360)

1683 d. 13 Augusti. — Król Jan III zwiedza z żoną dziećmi i Senatorami Uniwersytet czyli Collegium majus (z biblioteką, Orefectas, Grób Błog. Jana Kantego; przy tej sposobności (przyjmował go rektor Baltazarowicz) odwiedza chorobą złożonego dawnego professora swego w szkołach Nowodworskich Wojciecha Dąbrowskiego, który królowi przepowiada zwycięztwo nad Turkami pod Wiedniem. (W Mnpt. Senat. Akad. Nr 72 str. 139 zanotowano, że Król z familią był u Dąbrowskiego d. 12 Augusti 1683, i że Dąbrowski zmarł d. 12 Septemb. 1683 w dzień zwycięztwa pod Wiedniem)

1683 d. 6 Novembr. umiera Albertus Dąbrowski Dr S. Theol. et Prof, Decanus S. Floriani mając 80 lat (urodził się d. 11 Maja 1603) herbu Drogosław. Niechciał przyjąć ofiarowanych sobie r. 1681 Probostwa S. Floriana, oraz r. 1682 i 1683 Kanonii katedr. Krak.

1683 d. 15 Januar. — Praepositura OOSS. post fata Simonis Makowski, collata Jacobo Baltasarowicz.

Valentinus (Joannes) Mazurkowicz Prof. + Collega min. S. Theol. Prof. Canonicus S. Flor. et S. Annae

1683 d. 15 Września, w Jaworowie. — Jan III Król poleca Urzędowi radzieckiemu Krakow. aby rzemieślnikom zakazał dalszej fabryki przez OO. Jezuitów „noviter in praejudicium Bursae Dlugossianae rozpoczętej", ponieważ wiertelnicy miasta mylne dali relacye

1683 d. 30 Junii Cracoviae Jacobus Baltazarowicz S. Theol. Prof. Rector Univ. protestatur contra PP. Soc. Jesu ad S. Petrum - iż pomimo że im Brewe papieża Urbana VIII (Romae d. 22 Martii 1634) i Konstytucye Sejmu Koron. (z r. 1635) szkoły otwierać dla obcych surowo zakazały, oni otworzywszy lekcyje teologiczne w swem Kollegium, zwabiają na takowe innych duchownych i zakonników odbywając dysputacye publiczne ze szkodą Uniwersytetu Krak. (Tę Protestacyę Baltazarowicz wygłosił publicznie u Jezuitów podczas dysputy)

1683 Posłowie ziemscy na sejmie warszawskim protestują przeciw otwarciu szkół przez Jezuitów w Warszawie i Poznaniu.

1683 Jezuici w Krakowie u S. Piotra wykładają extraneis personis teologię, i w sierpniu odbywają dysputę, przeciwko czemu Akademicy publicznie podczas dysputy przy gościach protestowali z Notaryuszem publicznym.

1683 d. 15 Octobr. - Królewicz Alexander Sobieski był w Kollegium większem na promocyi Magistrów Filozofii przez Jana Balickiego Prof.

1683 in Januario obitus Simonis Stanislai Makowski S. Theol. Doct. et Prof. Canonici Cracov. aliquoties Rectoris

1683 d. 6 Novembr. Promocya Sebastiana Piskorskiego na Dra Praw w obec Królewicza Alexandra, który d. 9 novembra był także na promocyi Marcina Winklera na Dra Teolog. (nauczyciela swego)

1683 in novembri Obitus Andreae Grabianowski Jur. Utr. Dr Canon. Cracov. Dr Jur. Romani, Prof. Jur., Scholast. OOSS. Cantor Vislic. (zausznik Trzebickiego)

1684 Commut. aestiv. Jacobus Baltazarowicz Rector (3 vice)
Commut. hybern. ~~Franciscus~~ Josephus Przewoski S. Theol. Doct. et Prof. Decanus S. Annae, Scholasticus Kurzeloviensis Rector. Collega major, Senior Contub. Hierosolim. (1ª vice) +24 Maii 1701.

1684 d. 7 Febr. Collegium majus postanowiło utworzyć na wzór innych zgromadzeń fundusz zwany Caecus na wszelkie nieprzewidziane wydatki. Na ten fundusz szło przy podziale dochodów tyle co na jednego Professora wypadało. (Concl. Coll. maj.)
d. 28 Febr. – Ad Collegium majus vocati: Josephus Wisniowski Prof. ord. Astrologiae et Geometriae, Basilius Ptaszczewski, Mathias Brocki, Joannes Balicki – ad Collegium minus: Martinus Słowikowski Syndicus Univers., Andreas Wawrzynkowic, Joannes Mulczarski, Albertus Topinski, Sebastianus Lorenczowski, Benedictus Kawalczowski. (Na te posady awansowali Magistri extranei. t. j. Docenci)
1684 d. 21 Aprilis. Collegium majus concludit ne libri ex Bibliotheca concedantur Collegis minoribus, Externis Professoribus et aliis; solummodo Professoribus Collegii Majoris accomodari possunt cum cautela ut accomodans nomen suum cum libro inscribat in libro seorsivo (Concl. Coll. maj. p. 42)
" " Professio hebraica collata Joanni Balicki – Professio graeca Basilio Ptaszczewski.
" " Albertus Casimirus Rezler Dr. Med., S. R. Maj. Botanicus, in Acad. Crac. Professor viginti annorum togatus.
1684 d. ~~16~~ 18 Martii obitus Joannis Kopciowic Dr. Jur. Utr. (Doctor Romanus) Praepositus S. Nicolai et collegiatae Sandecensis agens 64 annos, natus in Grybow ex patre Kopeć (zapisał summę 1000 złp. z czynszem wider kaufowym rocznym 60 złp. lokowaną na wsi Sarkowka w powiecie xiężnin Alexandra i Samuela Trzebińskich braci, na kaznodzieję kościoła S. ~~Ale~~ Mikołaja, testamentem) – Praepositus S. Nicolai electus Franciscus Kaczorowicz (Anatides)

1684 d. 2 Febr. – Król Jan III z żoną Marią Kazimirą i z dziećmi: Jakubem mającym lat 17, Alexandrem mającym lat 6 i z córką Teressą, odwiedza Collegium majus i wpisał się z swą rodziną do Księgi pamiątkowej; d. 27 Januar. był Król z senatorami w Kościele S. Anny na promocyi 3 Doktorów Teolog. Jana Michalskiego, Jakuba Baltazarowicza i Franciszka Przewoskiego, po doktoryzacyi był na uczcie w Collegium majus.

1684 Uniwersytet prowadzi w Rzymie proces o odzyskanie probostwa Międzyrzeckiego zapisanego 1638 przez Jana Tęczyńskiego dla akademii na fundacyą nowych Katedr. lecz r. 1695 d. 31 Januarii przegrywa in Rota Romana. (Ob. r. 1636. 1637. 1643. 1649. 1695.)

1684 Pod czas wyprawy Jana III pod Wiedeń Uniwersytet odprawia solenną wotywę z muzyką na której była Królowa Maryja Kazimira z dziećmi i całym dworem, oraz nuncyusz Opitius Palavicini. – Podobną wotywę z muzyką i strzelaniem z moździerzy odprawił Uniwersytet za nadejściem wiadomości o zwycięztwie Jana III (Tabula expositorum Univ. Crac.)

1685 Commut. aestiv. Franciscus Przewoski, Rector.
Commut. hybern. Franciscus Przewoski; Rector.

1685 d. 16 Febr. — W sprawie pomiędzy Żydami a Uczniami Szkoły S. Jakuba, którzy wozy żydowskie przytrzymywali, nakazuje Rektor aby Studenci nieważyli się więcej jak po 6 gr. brać od wozów żydowskich, jak to z dawna bywało. (pag. 393 Vita rect.)

1685 Simon Wacławski Cantor S. Flor. + Sebastianus Josephus Taralicz Provisor Bursae Philosoph. et Canon. S. Flor. + d. 2 Maji 1685.

1685 d. 26 Octobr. Cracoviae. — Nicolaus Oborski episcop. Laodicen. suffragan. et officialis generalis Cracov. approbat fundationem Primiceriatus seu Cantoriae in ecclesia Collegiata Sandecensi juris patronatus et collationis Collegii Majoris Universit. Crac. per Hiacinthum Sliwski Decanum Tarnov. Scholasticum Sandec. parochum in Biezdziedza, qui summam 3000 flp. reemptionalem cum censu annuo 200 flp. super bonis Bielsko et praedio Biała in district. Czechov. gen. Christophori a Kwiatkowice Kwiatkowski pincernae Lublin. pro hac fundatione locavit. (In castro Biecensi fer. 2a post f. Trinitat. 1685)

1685 Reskrypt Jana III kassujący otwarcie pretendowanej Akademii jezuickiej w Poznaniu, i unieważniający przywilej dany r. 1678 ad male narrata. (Łukaszewicz Hist. szkół. I. 169.)

1685 Sejm pozwala Uniwersytetowi za kupić dobra ziemskie za 60,000 złp. w województwie Krak.

1686 Commut. aestiv. Samuel Formankowicz Jur. Utr. Doct. et Prof. Custos OOSS. parochus Przemykov. et Koninssens. Rector. Provisor Contubernii Jagellonici. (1a vice) +1692 Octobris die 6ta aetatis 67 ann.
Commut. hybern. Samuel Formankowicz Rector. (2 vice) Canonicus Cracov.

1686 Albertus Lancucki J. U. Dr. et Prof. Canonicus Cracov. Archidiaconus Pilecen. Cancellarius OOSS., Provisor Contubernii Jurisperit. + d. 24 Julii 1686 majac 77 lat – był 15 razy Rektorem Uniwersytetu Krak.

" " Collegium majus lapideam Piotrkowszczykowska in platea S. Floriani (quam ol. Lucas Piotrowski emerat cum typographia et Collegio majori donaverat) vendit pro 13,000 fl. Jacobo Baltazarowic S. Theol. Doct. et Prof. (lecz sprzedaż ta nieprzyszła do skutku dla śmierci Baltazarowicza)

1686 d. 20 Julii. Papież Innocenty XI pozwala aby z powodu zamierzonej nowej budowy kościoła S. Anny w Krakowie przeniesiono z tamtąd zwłoki bł. Jana Kantego do Kaplicy Akademickiej w Collegium majus – równocześnie polecił dalszą sprawę kanonizacyi Kardynałowi Leandrowi Colloredo.

1686 d. 22 Junii, Romae. – Innocentius XI confert indulgentiam 100 dierum omnibus qui Litaniis B. M. V. in Capella S. Leonardi confes. in Collegio Majori Univ. Crac. singulis sabbativis ac festis B. M. V. diebus decantandis interfuerint, (Pergam. 12224) aut qui die festo S. Leonardi eandem capellam visitaverint. (Pergam. 12223)

1687 Commut. aestiv. Samuel Formankowicz Rector. (3a vice)
Commut. hybern. Martinus Winkler, S. Theol. Doct. et Prof. Canon. cathedr. Crac., Praeposit. Sandomir., Scholast. Kielcens., Curatus Przemykov. Rector. Provisor Contubernii Geloniani (1a vice) + 8 Augusti 1700.

1687 d. 14 Maji, Praepositura OOSS. post fata Jacobi Baltazarowic collata Francisco Przewoski S. Theol. Doct. et Prof. Decano S. Floriani, Scholastico Kurzelov. Curato Zieloneen. Koczyn.
Jacobus Baltazarowicz Praepositus OOSS. + legavit 2000 fl. Collegio maj. pro refectionibus (summę tę lokowano na Kamienicy Piotrkowczykowskiej w ulicy S. Floriana) (Coram Actis consul. Casimir. fer. 2a post f. S. Laurentii 1687)
1687 d. 5 maji, Baltazarowic Jacobus Dr. et Prof. Theol. Praepositus OOSS. Canon. cath. Crac. (Rector aliquoties) +

1687 d. 20 Septembris. – Uniwersytet pisze do rajców miasta Gdańska prosząc o wydanie 10,000 złp. legowanych testamentem przez s. p. Jana Markiewicza Kanon. Krak. Akademii i w Gdańsku lokowanych w Magistracie.
1687 Summa z procentów fundationis Olszovianae na zakupno książek do Biblioteki Collegii majoris wynosi w tym roku 410 złp – prócz tego był też dochód ex fundatione Kozminiana.
" " d. 15 Septembr. Uchwalono w Kollegium majus, przyjąć tablicę marmurową z napisem fundacyjnym Uniwersytetu przez zmarłego Marcina Radymińskiego sprawioną.
" " Ludwik Strzesz Kustosz chełmiński darował do biblioteki Coll. maj. kilka pak książek.
1687 mortuus Cracoviae Joannes Markiewicz J. U. et Theol. Dr. canon. cathedr. Cracov. et Varmien.

1687 d. 11 Augusti. – Executores testamenti olim rev. Jacobi Baltazarowic canon. cathedr. cracov. et OOSS. praepositi proszovien. summam 3000 flp. cum censu annuo 180 flp. legatam pro Confraternitate S. Annae ad ecclesiam collegiat. S. Annae (1060 flp) et pro refectionibus Communitatis Collegii Majoris (2120 flp.) in festo Inventionis S. Crucis et in festo S. Jacobi in Julio locant super lapidea ejusdem Collegii Piotrkowczykowska ciali Cracoviis in platea S. Floriani. (Do tej fundacyi przyczynił się także ol. Christophorus Stellanowic S. Theol. Dr. Romanus Praepositus S. Floriani)

(Protocoll. Actorum Consul. Casimir. Tom. 825 p. 315)

(1689)

1687 d. 13 Octobr. rev. Sigismundus Amanuszewski canonicus Vislicien. parochus in Magna Piasek in testamento summam 20000 flp. cum censu annuo 1400 flp super synagogis Judaeorum Oppatoviensium, Szydlovienşium, Pinczoviensium, Wodzislaviensium) [Communitatem Judaeorum palatinatus Sandomir. sive] locatam (Coram Actis Castr. Sandomir. fer. 5a post f. Exaltat. S. Crucis 1688) destinat pro fundanda Scholasteria et Scholastico in ecclesia parochiali NeoKorczynensi [atque pro Scholastico, Magistro et Baccalaureo Scholae NeoKorczynensis ex Universitate Cracov. assumendo] – Erectionem hanc confirmavit Judicium consistoriale Cracov. d. 9 Januarii 1690 et Joannes Małachowski episcopus Crac. d. 8 Januarii 1691. – Per hanc fundationem regimen Scholae parochialis NeoKorczynensis commissum erat Scholastico ibidem. (należy właściwie do r. 1691.)

Polonia NeoKorczynensis.

1688 Commut. aestiv. Martinus Winkler Rector.
Commut. hybern. Martinus Winkler Rector. 3a vice

1688 ~~[illegible]~~ fer. 5a post fest. S. Mathiae Apost., in castro Osvieimensi – Martinus Winkler canon. Crac. Rector locat super bona Sierakow, Dziekanowice, ~~[illegible]~~ Gaiska, Zalesie, Grabowa in districtu Scirien. gen. Andreae Pacanowski summam 6000 flp. cum censu annuo reemptionali 360 flp. quam summam ol. Joannes Tonski Phil. et Med. Dr. super lapidea Węgrzynowicz consulis in circulo Cracov. nunc vendita, testamento legavit pro scholis Novodvorscianis. (Summa ta przeniesiona na dobra Gorenice i Zawada r. 1699 fer. 6a post fest. S. Andreae, in castro Cracov.)
/: Metrica Novodvorsiana, Archiv. Univ. Nr. 111. fol. 31 :/

1688 d. 22 Octobr. Cracoviae – Hiacynthus Sliwski Decanus Tarnovien. Scholasticus Sandecen. parochus in Biezdziedza fundat in Collegiata Neosandecensi Cancellariatum seu Canonicum Cancellarium cui pro dote contulit summam 3000 flp. (ex qua 2000 flp. cum censu annuo 140 flp. locati sunt super villam Brzeziny in districtu Pilznen. Stanislai de Brzezie Chrząstowski in Castro Biecensi fer. 6a post fest. Conversionis S. Pauli 1687 – et 1000 flp. cum censu annuo 70 flp. super villa Różanka alias Sebastianowa in distr. Pilznen. Thomae Łapinski, in Castro Biecen. fer. 5a post f. S. Andreae 1687); jus patronatus contulit Collegio Majori Univ. Cracov.
Lib. Conclus. Col. Maj. 1691 pag. 298–323)

1688. Jezuici domagają się na Sejmie, aby im wolno było w Szkołach ich lwows=
kich otworzyć Katedrę medycyny, z której by sprowadzony przez nich lekarz
Tomasz Budny wykładał nauki fizyczną, anatomiczną i praktykę medycz=
nej. Lecz Król i Stany nie zezwolili na to jako przeciwne prawom Akademii
Krak.

1688 d. 21 Febr. Grodnae. – Joannes III rex Carmelitis discalceatis conventus No-
viciatus Immaculatae Conceptionis B. M. V. Cracov. permittit reducere fluvium
Promnik ad antiquum vadum, prout ante hostilitatem sueticam a villa regia Rako=
wice descendens per hortum Carmelitarum discalc. in Vistulam subintravit – donat=
que huic monasterio aream desertam in quo aliquando molendinum regium dictum
in Arenis erat, cum facultate construendi molendinum, de quo Josephum Żdżański
vexilliferum novogrodensem ac Administratorem Magnae Procurationis Arcis
Crac. notificat. (Orig. perg. z pieczęcią większą Koron. Nr. 11202)

(d. 29 April.)

1689 feria 6a post domin. Misericordiae w Krako=
wie w rynku przed Kamienicą Szarą książąt Czar=
toryskich przyszło do zwady i bitki pomiędzy
Żydami a Studentami Akademii Krak. z czego
powstał rozruch tak iż biciem w bębny zwoła=
no mieszczan pod broń i bramy cały dzień za=
warto. Żydzi twierdzili iż kilku żydów w tym
rozruchu zabito. Podstarości Krak. wysłał część
załogi do miasta z zamku na poskromienie
tumultu. Żołnierze zamkowi za wskazaniem
żydów pojmali jako dowódcę rozruchu Bet=
dowskiego studenta, a gdy go pod bronią pro=
wadzono na zamek, wypadli studenci, chcie=
li uwięzionego odbić, poranili żołnierzy i
poodbierali im muszkiety; przyczem żołnierze
kilka razy dali ognia, od czego zginął pos=
trzałem szlachcic Władysław Skrzetuski.
Krewni Skrzetuskiego wytoczyli o to proces w trybunale
Marcinowi Wolęckiemu rotmistrzowi i Ora=
towskiemu sierżantowi załogi zamkowej oraz
Żydom Kazimierskim, który się r. 1694 ukończył
w Lublinie ugodą mocą której Żydzi zobowiązali
się krewnym zabitego 3500 złp. wynagrodzenia
zapłacić. Lecz Żydzi niezapłacili i ~~[illegible]~~ krewnym
o niesłuszną molestacyję proces wytoczyli, który
się włókł jeszcze 1699. – Jednego studownika który pomagał w
tym rozruchu ścięto na rynku

1689. Commut. aestiv. Joannes Michalski S. Theol. Doct. et Prof. Procancel. Univ.
Praeposit. S. Floriani, Custos S. Georgii in arce Crac. Rector (1a vice)
† 6 Septembris 1694.
Commut. hybern. Joannes Michalski Rector. (2a vice)

Convocatio Collegii Majoris qualibet Feria 4ta magna pro pia et antiqua consvetudine ad deponenda mutuae charitatis in osculo pacis testimonia.

Bibliothecarius Kozminianus et Olszovianus.

1689 d. 7 Junii (Executores testamenti ol. Philippi Kowalski canonici OOSS Crac. locant summam 5000 flp. cum censu annuo 350 flp. super villa Marszowice pro Borkana Kowalsciana 5 studiosis in Univ. Crac. ex Frydrychowice et Przybradz in świetu swoje imien. oriundis 200 flp. per Professorem Tyliccianum dispensanda, septimanatim cuilibet per 1 flor., 10 flp. pro instructore hujusmodi studiosorum, 30 flp. pro Provisore hujusmodi Borcanae! et 30 flp. pro fabrica ecclesiae OOSS. singulis annis danda.

Borcana Kowalsciana

1689 Po rozebraniu dawnego kościoła Św. Anny, rozpoczynają Akademicy budowę nowego na wzór kościoła S. Karola Boromeusza w Rzymie, podług planu architekta Tylmana bawiącego na dworze Stanisława Lubomirskiego marszałka w. Kor. Węgielny kamień w fundamentach założył i poświęcił d. 22 Maja 1689 Jan Małachowski bisk. krak. Wybito też medal na pamiątkę założenia nowego kościoła Św. Anny. (Ob. Piskorski Seb. Kazanie na dedykacyą kościoła S. Anny. 1703)

1689 d. 8 Augusti. – Rektor skazał studentów Jana Pinarskiego, Franciszka Kotkowskiego, Andrzeja Wasińskiego, Macieja Woźnickiego, Jakuba Orzyńskiego, Wojciecha Grabowskiego, Wojciecha Janickiego, Franciszka Rzewuskiego, Piotra Zalińskiego, aby po wakacyjach przez 2 tygodnie codziennie po 6 godzin odsiadywali karę in Lectorio Socratis (carcerem exteriorem) za to iż namówieni przez Segnitza dzierżawcę ~~…~~ byłego folwarku Cystersów Mogilskich, wpadli z rusznicami do tegoż ~~folwarku~~ dworku, ~~potanili~~ opasiskiego sługącego Zagórskiego, Cystersów pobili i rzeczy nowego dzierżawcy Węgrzynowicza rozdrapali i ledwie za nadejściem i napomnieniem przez Bedella z rozkazu rektorskiego się rozeszli. (Archiv. Univ. Nr. 17189)

1689 d. 9 Januarii mortuus Franciscus Kaczorowicz (Anathides) S. Theol. Prof. Decanus facult. artisticae custos S. Floriani, praepositus S. Nicolai (po Kopciowiczu) ecclesiam S. Nicolai tegulis lateritiis texit – aetatis 49 annor.

1690 Commut. aestiv. Joannes Mihalski Rector. (3a vice)
Commut. hybern. Franciscus Przewoski Rector. (4a vice)

1690 Com. aest. Petrus Praczlewicz Collega Maj. S. Theol. Prof. mittitur ad Comitia general. Varsav.

d. 18 Sept. ad Collegium minus vocati: Martinus Węgrzynowic Canon. OOS., Casimirus Chaczyński, Joannes Józefowic Notarius publ. (później kanonik lwowski, został r. 1684 Magist. Philos.)

d. 6 Octobr. — Accepta est Borcana fundationis ol. Thomae Piotrowicz Tuchoviensis, parochi Radziejsoviensis, qui ~~pro~~ summam 1000 fl. cum censu annuo 60 flor. pro duobus studiosis de Oppido Tuchow Cracoviae studia tractantibus super bonis Mzurowa in palat. Sandom. districtu chencin. gen. Alexandri Stocki burgrab. arcis Crac. coram Actis Castr. Crac. fer. 4a post domin. Judica 1689 locavit. Singuli ex his duobus studiosis percipient septimanatim 13 gros. (Conclus. Coll. maj. pag. 200–201)

1690 Podług Dekretu Trybunału Lubelskiego, Żydzi w Nowym Mieście Korczynie Dyrektorowi czyli Magistrowi tamtejszej Szkoły (Kolonii) obowiązani byli dawać co roku na Boże Narodzenie i na Wielkanoc następującą daninę (Judaica): pieprzu 1 funt, imbieru 1 funt, rozenków małych 1 f., rozenków wielkszych 1 f., szafranu 1 lut, kwiatu muszkatowego 1 lut, stokłoski 1 funt, gozdzików 1 lut, cukru połgłowy, pieczenię dobrą wołową, ćwierć cielęciny, 2 szroty mięsa, wódki dobrej 1 garniec, miodu 2 garce, piwa 1 konew. — Professorowi mają dawać toż per medium. — Na S. Grzegorz 15 złp., gorzałki 2 garce, miodu 4 garce, piwa 2 konwie, pierników i śledzi pół kopy, słonego dobrego szczupaka i świeżych ryb, co można wytargować. — Na każdy kwartał Dyrektorowi na trzewiki 6 złp. — Od przechodzących (obcych) Żydów po 3 gr. od przejeżdżających po 6 gr. (Lib. Archiv. Univ. Nr [redacted] 47 1/2 pag. 420.)

Judaica.

1691 Commut. aestiv. Franciscus Przewoski Rector.
Commut. hybern. Franciscus Przewoski Rector. (6a vice)

1691 d. 31 Julii. Ze sto studentów z innym zbrojnym motłochem wpadają w nocy do Nowego miasta i rozwalili Szkołę, którą tamże Jezuici założyli

1691 d. 25 Martii ad Coloniam NeoKorcinensem regendam mittuntur ex Universitate Joannes Chrisostomus Ruczeński Phil. Doct. et Albertus Roznowic Phil. Baccal. – Fundationem Scholasteriae NeoKorczynensis d. 8 Januarii 1691 vide sub Anno 1687.

1691 Kilku rajców Nowego Miasta Korczyna sprowadzają Jezuitów do tegoż miasta, oddają prebendę Kaznodziei przy parafialnym Kościele tamże Jezuicie, wydzielają grunt Jezuitom na zbudowanie Szkoły. Szkołę tę jezuicką studenci Szkoły parafialnej czyli Akademickiej Kolonii rozburzyli, o co wytoczono proces przed Sąd królewski w którym wydany Dekret obacz r. 1691.

1691 d. 10 Sierpn. w Żołkwi. – Jan III Kr. pol. assygnuje 10,000 zł. na budowę Kościoła S. Anny. „że nam „tą w świeżej zostaje pamięci, iż teneriora aetate studia w onej traktując Akademii, nigdzie częściej jako w Kościele S. Anny nasze odprawowaliśmy nabożeństwo." (List ten Jana III do Akademii druk. w Grabowski Ambr. Starożytnicze wiadomości o Krakowie, 1852. 8o. str. 159)

1692 Commut. aestiv. Christophorus (Franciscus) Sowiński S. Theol. Doct. et Prof. Decanus S. Flor. Custos Pilicensis, Cancellarius Posnanien., Curatus Proszovicen. Rector. (1a vice)
Commut. hybern. Christophorus Sowiński Rector. (2a vice)

1692 Samuel Formankowic J. U. Dr. et Prof. Protonotar. Apost. Canonicus Cathedr. Crac., Custos OOSS. Curatus Przemyski et Konnisensis + d. 16 Octob. 1692 aetatis 63 ann. (pochowany u WW. SS.) Syn rajcy Krak. współuczeń Jana III w Szkołach Nowodworskich, doskonalił się w Lowanium, Paryżu, Rzymie; w Paryżu został Drm Praw Sorbońskim, a w Rzymie wyświęcony na Kapłana; po powrocie (w r. 1653) był dyrektorem Kolonii Akadem. w Poznaniu – r. 1645 został Baccal. a r. 1646 Magister Phil. – proscriptus mense Novembri 1673 po przyjściu na powrót otrzymał w Krakowie 1680 Doktorat Praw i był wtedy Curatus Przemyskov. i później kilka razy rektorem. Wydał: 1) Quaestio de probationibus. Cracoviae in officina Franc. Caesarii 1653. 4o 2) Quaestio juridica de potestate Capituli Sede vacante. Cracoviae typ. Univ. 1680. fol.

1692 d. 5 Februarii. – Professio graeca collata Andreae Wawrzynkowic.

1692 d. 1 Grudnia. – Uniwersytet mianuje dyrektorem fabryki Kościoła S. Anny x. Sebastiana Piskorskiego Dr. Praw i Prof. Kanon. Katedr. Krak. Kierownictwo techniczne budową powierzono architektowi Solari.

1692 fer. 4a ante fest. Nativit. S. Joannis Bapt. in Castro Cracov. – Jan Strzeszkowski Kanonik S. Michała na zamku Krak. proboszcz Krzęcicki (+1709) zapisuje summę 4000 złp. z czynszem widerkaufowym 280 złp. lokowaną super synagoga Judaeorum oppidi Wodzisław, dla Profesorów w Szkołach Nowodworskich. (Metrica Novodvorsciana, Archiv. Univ. Nr. 111 pag. 54)

1692 d. 23 Maji Javoroviae. – Joannes III rex wydaje dekret w sprawie o Kolonią akademicką w Nowem Mieście Korczynie, zakazuje Jezuitom otwierać szkoły tamże i prebendę Kaznodziei przy kościele parafialnym tamże poleca oddać świeckiemu księdzu, przytem kasuje darowiznę gruntów miejskich pod szkołę Jezuitom. (Lib. Archiv. Univ. Nr. 35 pag. 340)

1692 d. 17 Septembr. Christophorus Krzyżawski Collega minor punitus privatione vocis activae ad triennium propter diffamationem Magistratus Cracov. ex suggestu concionatoria in ecclesia archipresbyterali B. M. V.

1692 in Aprili moritur Stanislaus de Buzenin Buzenski canonicus Cracov. Gnesnen, decanus Varmien. (Kształcił się w Akademii Krak. pod Janem z Rachtamowic Cynerskim; umierając zapisał Akademii Krak. 9000 złp. na anniwersarz i połowę biblioteki swojej – pisał Żywoty arcybis kupów gniezn.)

1692 d. 27 Martii creati sunt Juris Utr. Doctores: 1) Andreas Krupecki Cancellarius OOSS. 2) Joannes Ekart Primicerius OOSS. 3) Adamus Styrkowski Primicerius Tarnovien., Praepositus ad S. Jacobum Casimiriae.

1693 Commut. aestiv. Christophorus Sowiński Rector. (3a vice)
Commut hybern. Sebastianus Liskorski Skarinensis J. U. Dr. et Prof.
Canon. Cracov. Vielunen., Archidiaconus OOSS. Rector.
Procancellarius Universit. Crac. (1a vice)

1693 Andreas Kaczorowicz (Anatides) (Praepositus S. Nicolai (+ po nim został Zachariasz Stefnarowicz J. U. Prof. dr. 1693. umarł 1699 Baltazar Tomlinski i Franciscus Tokarski + 1693 a po nim 1692)

1693 d. 2 Decembr. – Z powodu zażalenia Magistratu Krak. na Szkołę S. Stefana dopuszczającą się różnych zdrożności, Rektor deleguje 6 profesorów jako Komissarzy do zlustrowania szkół parafialnych: S. Maryi, S. Stephani, Corporis Christi, S. Annae, S. Spiritus (Acta rect. p. 685) Ci Komisarze ułożyli Przepisy dla szkół kościelnych podległych jurysdykcyi uniwersyteckiej, które Sebastian Liskorski rektor d. 23 Marca 1695 ogłosił (pag. 803)

1693 d. 10 Novembr. Mors Stanislai Josephi Biezanowski Phil. Doct. et Prof. Collegae minoris – Był on od r. 1650 ciemnym na oczy (rotaściwie chorował tylko na oczy, bo na portrecie jest z umbrelką zieloną wymalowany. Testament jego d. 9 Lutego 1691 spisany jest w odpisie w Acta rectoralia Anni 1693 Tom 20 pag. 676–684. (Miał siostrę Katarzynę Lewicką – Matka Katarzyna pochowana w Pilźnie – Miał brata Wojciecha)

1693 Akta wymieniają następujące Kolonie akademickie wtedy istniejące: Zamość (Akademia Zamojskich), Poznań (Collegium Lubrańscianum), Chełmno, Sieraków, Brody, Jedlińsko, Ołyka, Widawa, Biała (na Podlasiu).

1693 Wojewódzki Paulus Joannes Prof + 28 Mart. 1693

1693 post festa Paschatis in castro Sandecen. Stanisław Burzyński (Bużeński) Kanon. Katedr. Krak. warmij. zapisuje summę 18000 złp. z czynszem rocznym widerkaufowym 1200 złp. (na dobrach Więckowice i Grabno). Czynsz ten szedł w połowie na Professorów Teologii, a w drugiej połowie na Professorów Prawa, pro mensa communi, z obowiązkiem odprawiania anniwersarza. – R. 1765 summa ta wynosiła tylko 9000 złp. a czynsz od niej 600 złp.

1693 d. 30 Martii mortuus Franciscus (Antonius) Tokarski (Czchovensis) Phil. Dr. Praepositus S. Nicolai, parochus in Pobiedr, aet. 47 ann. Collega minor ab a. 1681, Collega major ab a. 1682. orator officiarius Canon. S. Annae, Baccal. art. 1668, Mag. art. 1672

1694 Commut. aestiv. Sebastianus Piskorski Rector. (2a vice)
Commut. hybern. Sebastianus Piskorski Rector. (3a vice)

1694 d. 13 Octob. In Directorem Coloniae Bialensis designatus Gregorius Kowalczewski Dr Phil. Coll. Min. Canon OOSS.

1694 d. 9 Sept. Joannes Mikulski S. Th. Doct. Praepositus S. Floriani, Custos S. Georgii, olim Rector Universit. +

1694 d. 1 Octobr. Praepositura OOSS. collata Christophoro Sowinski S. Theol. Doct. et Prof. Decano S. Floriani.

1694 Breve Clementis VIII Papae quo Cancellariatus Academiae Zamoscensis confertur Episcopo Chelmensi.

1695 Commut. aestiv. Martinus Winkler Rector. (4a vice) 171
Commut. hybern. Martinus Winkler Rector. (5a vice)
S. Theol. Doct. et Prof. Canon. cath. crac. Praepos. Sandomir.
Scholasticus Kilcensis

Rektor Kollegium jezuickiego w Wrocławiu Fryderyk Wolff robi kroki
w Wiedniu o otworzenie Uniwersytetu w Wrocławiu. Magistrat się sprzeciwia
d. 2 Marca 1695.

1695. Do robot sztukatorskich w budującym się Kościele Św. Anny sprowadzono
z Morawy słynnego sztukatora Baltazara Fontanę i brata jego Franciszka
1695 d. 23 Marca. Sebastianus Piskorski U. J. Dr. Canonicus cathedr. crac. Rector
Universitatis Crac. promulgat „Leges scholis ecclesiarum jurisdictioni recto=
rali Almae Universitatis Studii generalis Cracov. subjectis, pro bono earun=
dem regimine conservando latae et publicatae." (I. De Seniore scholae. Senio=
ra, którym mógł być Magister lub Baccalaureus, na żądanie przełożonego
Kościoła mianował Rektor; obowiązanym był on codziennie rano i popołudniu uczyć
po 1 godzinie Etymologii, Syntaxy i Prozodyi, resztę uczył Baccalaureus offi=
cialista, a Kantor śpiewu. Studiosi mendicantes byli pod ścisłym dozorem. Co
soboty examinował Rektor Szkoły który miał prawo używać rózgi jako środka
karności. Niewolno było wymagać od Żydów większych opłat, tylko jakie były
zadekretowane po 30 latach i przez 3 lat w użyciu. Rektor miał moc relegować
uczniów. — II. De ordinatione studii: Rozkład nauk: Uczono gramatyki i tłoma=
czono z łaciny na polskie: Listy Cycerona, Owidyusza, Senekę, Plutarcha, Katona dystychy,
Ezopa bajki, uczono Arytmetyki, Katechizmu. We czwartek popołudniu rekreacya,
a w sobotę powtarzanie i examin. — III. De scholaribus. Studenci śpiewali w nie=
dzielę z Kantorem: Matutinum, Primam, Summum, Vesperas, a w sobotę Litanie
lauretańskie. Z uczniów bywał obierany: Signator oraz Pater mendicantium.
Bez pozwolenia Rektora Uniwersytetu niewolno było grywać Dyalogów teatralnych.
Uczniowie mogli chodzić i śpiewać po kolendzie na Boże Narodzenie, w dzień
S. Grzegorza papieża (Gregoryanki), na Rękawkę, i do Kościoła S. Wawrzyńca w
dzień tegoż Świętego. Pogrzebów dyssydenckich niewolno było turbować.) Prawa
te obowiązywały i w Zamościu oraz Kolonie akademickie.

1695 d. 11 Martii ad Collegium majus vocati: Albertus Wolski Prof. ord. Astrologiae, Praepositus S. Adalberti, et Gabriel Proficki Rymanoviensis Praepositus

1695 d. 31 Januarii, Romae Decisio Rotae Romanae (ponente Caprera) Uniwersytet Krak. przegrywa proces o probostwo Międzyrzeckie, który od r. 1684 w Rzymie wiódł z dziedzicem Międzyrzecza, ostatecznie dziedzicowi przysądzono patronat probostwa Międzyrzeckiego, który r. 1637 Jan Tęczyński wojewoda Krak. Uniwersytetowi darował. (Obacz r. 1637. 1643. 1649. 1684)

1696 Commut. aestiv. Martinus Winkler Rector (6a vice)
Commut. hybern. Christophorus Sowiński Rector (4a vice)

(Od r. 1696 aż do r. 1721 brak aktów rektorskich)

1696 Śmierć Króla Jana III

1696 d. 12 Septembr. Uroczysty wjazd nowo obranego Króla Augusta II z Łobzowa do Krakowa. Rektor wita Króla przed kościołem S. Floryana.

1696 d. 19 Novembr. Uroczyste przeniesienie kości zmarłych professorów do nowego grobu w kościele S. Anny za staraniem Sebastyana Piskorskiego wystawionego. Pochowano wtedy w tym grobie zwłoki następujących professorów: Samboritanus S. Theol. Doct. et Prof. (Gregorius Vigilantius), Adam Opatovius S. Th. Doct. et Prof., Simon Halicius S. Th. Doct. et Prof. primus Orator Sylicianus, Mathias Blosius S. Th. Doct. et Prof. (+ mając 78 lat), Jacobus Piotrovicius (wykształcił wielu magnatów), Andreas Lipnicius, Jacobus Vitellius S. Th. Doct. et Prof., Florianus Lepiecki S. Theol. Prof., Nicolaus Sulikowski S. Th. Doct. et Prof., Adam Młynkiewic Prof. Teol., Lucas Piotrowski, Joannes Radzki, Simon Makowski, Jacobus Baltazarowicz Dr. Theol., Valentinus Mazurkiewicz S. Th. Prof. Venceslaus Strafsżyński S. Th. Prof.
Bieżanowski,
(Obacz: Sowiński Thom. Joan. Novum posthumae memoriae monumentum. Cracoviae 1696. fol.)

1697 Commut. aestiv. Christophorus Sowiński Rector (5a vice)
Commut. hybern. Christophorus Sowiński S. Theol. Doct. et Prof., Praepositus OOSS., Decanus S. Flor., Cancellarius Posnanien., Custos Pilecens, Curatus Prossovien., S. R. M. Secret. Rector. (6a vice)

1697 fer. 4a post domin. Rogationum. – Christophorus Sowiński Rektor protestuje przeciw Chorągwi usarskiej Cetnera starosty szczurowskiego należącej do związku wojskowego skonfederowanego pod marszałkiem Bogusławem Baranowskim, iż najechali dobra akademii Krak. i summę 4000 złp. tytułem hiberny wybrali z takowych. Dobra te były: Nasiechowice, Siborowice, Pielgrzymowice, Dziewięcioły, Krępa, Szczodrkowice, Jagoborz, Biała (Uniwersytetu) – Książnice, Czaple małe, Igołomia mała, Wiślka (Kapituły S. Floryana); – Podstolice (Kapituły S. Anny) – Sidzina, Gramatyka (Collegii minoris) – Bronowice, Trątnowice, Boszczynek (Collegii majoris)

1698 Commut. aestiv. Sebastianus Piskorski Rector. (4a vice)
Commut. hybern. Sebastianus Piskorski Rector (5a vice)

1698 d. 5 Junii wydano w Rzymie wyrok Validitatis Processus Canonizationis b. Joannis Cantii.

1698 d. 7 Junii. – Rektor proskrybuje studentów szkoły S. Stefana Andrzeja Fołtyńskiego, Jana Gniatkiewicza i Grzegorza Tarnawskiego, za pobicie pachołka urzędu miejskiego. (Lib. consul. civit. Crac.)

1699 Commut. aestiv. Sebastianus Piskorski Rector (6a vice)
Commut. hybern. Mathias Stanislaus Projecki S. Theol. et Jur. Utr. Dr. et Prof., Praeposit OOSS., Decanus S. Florian. et Opatoviensis, Scholasticus Curzelov., Cancellarius Losnan., Curatus in Osiek, Rector. (1a vice)

1699 d. [redacted] 7 Februarii. Sacra Congregatio rituum w Rzymie zezwala, aby zwłoki bł. Jana Kantego z dawnego kamiennego nagrobka do nowego wspanialszego marmurowego w Kościele S. Anny w Krakowie przełożono; co papież Innocenty XII (d. 14 Februarii 1699) potwierdził. — Dawny nagrobek kamienny przedstawiający leżącego bł. Jana Kantego (z r. 1553) umieszczono w Kaplicy Collegium majus, gdzie się dotąd znajduje.

1699 Raphael Casimir Strzeński Dr. Teol. et Prof. + 1699 in Julio (rodem z Łowicza)

1699 d. 5 Martii Aprilis (?) mortuus Christophorus Sowinski S. Theol. Dr. et Prof. Collega major, Decanus S. Flor. Praepositus OOSS. Secret. S. R. M.

1699 d. 23 Januar. ad Collegium majus vocatus Andreas Buchowski prof. ord. Geometriae Senior Contub. Jagellon. — et d. 11 Decembr. Petrus Stanislaus Łużeński Praepositus S. Adalberti et Mathias Jagiełłki Canonicus OOSS., Curatus Cerekviensis et Okuniensis, Praefectus Seminarii Gneson.

" " Mathias Projecki S. Th. Doct. et Prof. Decanus S. Flor., Praepositus OOSS.

1699 d. 18 Martii. — Rozruch studencki: studenci uzbrojeni gonią za jednym sługą szlachecKim i ranią go w Sukiennicach. Piechota zamkowa pojmała w tym rozruchu jednego studenta i osadziła go w wieży zamkowej. Magistrat posyła do rektora, aby uśmierzył tumult. (Lib. Conclus. Civit. Crac.)

1699 d. 27 Septembr. Uroczysty pogrzeb na zamku Jana Małachowskiego biskupa Krak. Piskorski rektor i kanonik Krak. miał kazanie pogrzebowe.

1699 d. 31 Augusti Varsaviae. — Augustus II Rex erigit et fundat Academiam in Nova civitate Korczyn, quam Universitati Cracov. tanquam filiam incorporat, ut in illa Grammatica, Poetica, Rhetorica et Dialectica doceatur, confirmatque antiquas dotationes hujus Scholae videlicet Stephani Bathorei regis qui certam provisionem ex proventibus Capitaneatus Neokorcinensis quotannis pendendam pro pane uni Professori laboranti assignavit; rev. Sigismundi Amanuszewski canonici Visliç. qui 2 Professores ad Academiam Neokorczynensem ex Universitate Cracov. assumendos fundavit et dotavit; rev. Alberti Casimiri Staszewski Decani Vislic.

./.

et Petri Promnicki Praepositi Soleensis Doct. Phil. S. R. M. Secr. qui bina praedia Staszowskie et Czaplicowskie et lapideam Promnickih dictam in Nova civitate Korczyn cum Agris huic Academiae donaverunt; – in qua Academia 3 Professores Art. lib. Magistri esse debent: primus simul et Director docebit Dialecticam et Rhetoricam, secundus Poeticam, tertius Grammaticam; hi habebunt fornicem cum Apotheca et balneum cum Chirurgo. Possessiones hujusce Academiae rex ab omnibus exactionibus et a stationibus militum liberat Habeatque haec Academia Leges et Statuta ad normam Academiae Posnaniensis et Sigillum proprium in quo erit depictus beatus Joannes Cantius in vestitu doctorali stans in dextra manu nostrum stemma gentilitium et in sinistra Academiae Cracoviensis tenens cum hac inscriptione: Sigillum Academiae Neocorsinensis. Interdicimus etiam in circuitu 12 milliarium, Scholas omnes (exceptis Scholis parochialibus rudimentorum) erigere, ad instar Academiae Cracoviensis. (Lib. Archiv. Univ. Nr. 47½ pag. 408–416) – Dyrektorem tej Kolonii Nowokorczyńskiej był wtedy Jan Kanty Prus Bogusławski Phil. Dr. Secr. S. R. M. (Obacz r. 1702)

|: niedługo trwała ta błogosławiona swoboda – bo tenże August II. już r. 1703 pozwolił w Nowem Mieście Korczynie Jezuitom „pro domiciliis eorum" domy nabywać – i widać, że Jezuici nie zasypiali sprawy. :|

176

1700. Commut. aestiv. Mathias Stanislaus Łojecki Rector. Secret. S. R. M.
Commut. hybern. Mathias Stanislaus Łojecki Rector.
S. Theol. et Jur. U. Dr. et Prof. Colleg. maj. Canon. Cath. Crac. Praepositus OOSS. Decanus S. Flor. et Opatovien. Scholast. Curzelov., Cancellarius Posnanien, Curatus in Osiek (+ 1705 d. 7 Decembris)

1700. Akademicy krzątają się w Rzymie około kanonizacyi bł. Jana Kantego i posyłają do Rzymu odpisy jego dzieł teologicznych. Congregatio rituum poleca d. 23 Januarii 1700 przejrzenie tychże dzieł komissarzowi Leandrowi Colloredo kardynałowi, który już r. 1686 wyznaczony był komisarzem do tego procesu kanonizacyjnego.

1700 Myszkowski Margrabia funduje w Pinczowie kolonią akademicką, którą 1701 oddał Akademii Krak.

1700 d. 12 Novembr. – Martinus Słowikowski J. U. Dr et Prof. pozywał Urząd Rektorski przed Sąd nuncyatury (nuncyusza Franciszka Pignatelli archiep. Tarentini, którego audytorem był Septimius Paulutius) o niewłaściwe zamianowanie Grzegorza Karola Kawalczewskie, na urząd Seniora Contubernii juridici, – lecz przegrywa sprawę.

1700 d. 3 Julii Varsaviae – Augustus II incorporat jus patronatus certarum ecclesiarum pro Professoribus in academico Gymnasio Neo-Corcinensi actu laborantibus. (Gymnasium to August II założył)

1700 d. 13 Augusti moritur Martinus Winkler S. Th. Dr. Coll. maj.

(Brojewski 2)

1701 Commut. aestiv. Petrus Praczlewicz S. Theol. Doct. et Prof. Decanus S. Flor. et Collegiatae Pilecensis, Praepos. Profesor. Rector.
Commut. hybern. Petrus Praczlewicz (Brojewski 2) Rector. (+1711 in Octobri)

1701 d. 6 Julii ad Collegium majus vocatus Samuel Podgorski Praepositus S. Adalberti — ad Collegium minus: Stanislaus Daszynski, Gaspar Sopinski, Mathias Celejowic, Thomas Simienski, Martinus Kurowski, Martinus Waleszynski, Casimirus Musiatowicz Scholae Rhetorices Prof. (mortuus ante ingressum)

1701 d. 24 Maii mortuus est Franciscus Przewoski Dr Theol. et Prof. Praepositus S. Flor. Secret. S. Reg. Maj. aetatis 72 annor.

1701 Józef Władysław Myszkowski margrabia pinczowski zakłada Kolonię Akademicką w Pinczowie w wystawionym na ten cel gmachu i oddaje takową pod zarząd Akademii Krak. która tu utrzymywała dyrektora i 3 profesorów. Austryjacki rząd r. 1802 zamienił tę szkołę w Gimnazyum.

1702. Commut. aestiv. Petrus Praslewicz Rector.
Commut. hybern. Andreas Krupecki Jur. Utr. Dr. et Prof. Canon. cathedr. Crac. Praepositus OOSS. Decanus Pilecensis Rector. († 25 Aprilis 1725)(?) (był 16 razy rektorem)

1702 d. 10 Augusti. – Karol XII z wojskiem szwedzkiem zajmuje Kraków (z którego dopiero d. 12 Octobr. wyszedł) po porażce wojska polskiego pod Kliszowem: in pervigilio S. Laurentii, zdobywszy bramę Grodzką. Nakładają haracz na miasto (tytrum); na samą Akademią wypadło 15,000 ozłp.

Rektor Kollegium jezuickiego w Wrocławiu Jakób Mibes wyrabia d. 21 Octobr. 1702 u cesarza przywilej na otwarcie Uniwersytetu w Wrocławiu (Universitas Leopoldina) który d. 15 Novembr. 1702 otworzono.

1702 d. 10 Augusti (post occasum solis). – Karol XII z wojskiem szwedzkiem zajmuje Kraków. – Szwedzi wychodzą 12 Octobris 1702 z Krakowa.

1702 ipso die S. Laurentii Sveci irruunt in Urbem per portam Castrensem. Summus Generalis Magnus Stenbock 100000 imperialium extorsit ab Urbe – Universitas solvit 15000 fl. Studia intermissa a medio tempore vacationum tam in Universitate quam in Scholis Novodvorscianis. Sveci in Cracovia 9 septimanis, usque ad diem 12 Octobris commorati sunt. – Dispersio Professorum et Scholarium – Post festum Omnium Sanctorum studia reassumpta – D. 15 Septembr. hora 10 noctis conflagrata est arx Cracov.

1703 d. 7 Augusti, Lublini in Comitiis Regni. – Augustus II rex – pozwala Jezuitom kupować domy, pro suo domicilio, w Nowem mieście Korczynie. (Obacz r. 1699)

1703 ~~[illegible]~~ Commut. aestiv. Andreas Krupecki Rector.
Commut. hybern. Andreas Krupecki Rector.

1703 Kaźmierz Łubieński biskup Heraklei, suffragan Krak. poświęca nowoodbudowany kościół S. Anny w Krakowie.
Powietrze w Krakowie przywleczone przez Żydów ze Lwowa.

1703 d. 10 Maii moritur Andreas Wiśniowski S. Theol. Baccal. Canonicus S. Flor. insperate.

1704 - Commut. aestiv. Petrus Praczlewicz S. Theol. Doct. Canon. cathedr. Crac. Rector.
Commut. hybern. Petrus Praczlewicz Rector.

1704 d. 9 Marca. Wojsko szwedzkie pod dowództwem jenerała Reinschild wkracza znowu do Krakowa – ~~D. 28 Aprilis nałożone Kontrybucya na Akademię 1500 fl.~~ – ~~D. 16 Novembr. opuścili Szwedzi Kraków~~

1705. Commut. aestiv. Petrus Praczlewicz Rect.
Commut. hiem. Rect. Petrus Praczlewicz.

1705 d. 16 Aprilis. Wojsko szwedzkie pod dowództwem jenerała hr. Stromberg wkracza znowu do Krakowa i nakłada nową kontrybucyją na miasto. Na sam Uniwersytet i jego budynki wypadło 1500 zł. — D. 16 Novembris opuścili Szwedzi Kraków. — D. 7 Grudnia Bekierski obersterlejtnant Króla Stanisława Leszczyńskiego z wojskiem zajmuje Kraków, a po jego wyjściu, wkracza d. 12 Grudnia do Krakowa Śmigielski starosta gniezn. z wojskami Augusta II i moskiewskiemi; d. 16 Grudnia znowu hr. Szperling z wojskiem szwedzkim

1705 d. 7 Novembr. moritur Christophorus Krzykawski S. Theol. Bacc. et Prof. Cancellarius Neosandec.
1705 d. 7 Decembris moritur Mathias Projecki S. Theol. Doct. et Prof. Canonicus Cracov. Praepositus OOSS.

182

1706. Commut. aest. Rector: Petrus Praczlewicz S. Th. Doct. et Prof.
[redacted] (Krupecki)
Krupecki

Commut. hybern.: Joannes Ekart Jur. U. Dr. et Prof., Primicerius OOSS., Curatus in Koniusza. (+ 1730 in Junio)
([redacted])

1706 d. 22 Januarii. Wojsko Augusta II pod komendą jenerała Brausen i regimentarza Rybińskiego zajmuje Kraków.

" " d. 29 Januarii in Praepositum OOSS electus Petrus Praczlewicz.

" " d. 5 Martii ad Collegium majus vocati Adalbertus Josephus Dziełski; Sigismundus Liwowic, Stanislaus Dąscryński – ad Collegium minus: Bochenski; Pęcherzyński, Lukini, Wrobliński, Sarnecki Jacobus

1707. Commut. aestiv. } Rector Andreas Krupecki.
Commut. hybern. }

1707 d. 26 Augusti. Początek zarazy morowej w Krakowie. – Rozpuszczono z tego powodu szkoły. Zaraza morowa trwała przez cały r. 1708 aż do 2 Maja 1709. Umarło na nią 20,000 ludzi.

1707 Jezuici kupują na grodzkiej ulicy kamienicę narożną (przy Bursie Długosza) od Mikołaja Michałowskiego kanonika przemysk.

1707 d. 17 Augusti obitus Sebastiani Piskorski J. U. D. et Prof. Canonici cathedr. Cracov.

1707 d. 1 Octobr., w Warszawie. – Adam Mikołaj Sieniawski wojewoda bełzki, hetman w. Kor. wydaje ordynans i surowy przykaz aby chorągwie polskiego i cudzoziemskiego zaciągu, nieważyły się dobr Akademii Krak. konsystencyami lub kontrybucyami aggrawować. – Podobny przykaz ponowił znowu w Warszawie d. 8 Marca 1710. (Zoygmaton)

1707 die 3 Septembris ob pestilentiam grassantem studia soluta usque ad 20 Aprilis 1709.

1708. Commut. aestiv. } Rector: Andreas Krupecki.
Commut. hybern. }

1708. Pestis – hostilitas Svetica – Studia soluta.

1708 d. 19 Martii mortuus est Gaspar Benedictus Kawalczewski S. Theol. Baccal. et Prof. Colleg. major, Canon S. Flor., Procurator Universit. – peste in villa Dziewięcioły. (A. 1673 Baccal. Art., 1677 Dr. Phil., 1689 Coll. min. Decanus artist., 1698 Regius Prof. Collega major. Canon. S. Annae et OOSS. Decanus 2a vice, A. 1703 Fratrovianus Prof. Decanus art. 3a vice)

?1709. Commut. aestiv. Rector: Andreas Krupecki

? Commut. hybern. Rector: ~~Petrus Pracslewicz~~ Andreas Krupecki
vel Andreas Krupecki

1709 d. 20 Aprilis ~~d. 8 Martii~~ otworzono znowu Szkoły które dla powietrza przez cały rok 1708 były zamknięte.

~~1709~~ 1709 d. 23 Aprilis electus in Pauperem Mensae Collegii Majoris Albertus Motodziński

1709 d. 8 Julii ad Collegium majus vocati: Casimirus Kubalewicz, Mathias Celejowicz, Martinus Kurowski, Martinus Waleszyński – ad Collegium minus: Michael Kochański; Basilius Sawicki; Thomas Poczapowski; Franciscus Materski, Guilielmus Robertson, Martinus Gracki; Sebastianus Tortowski, Simon Wosiński, Stanislaus Zrodliński

" " Andreas Buchowski Canonicus S. Annae +

1709 d. 4 Novembr. Rosjanie wkraczają do Krakowa

<u>1710.</u> Commut. aest. Rect. Andreas Krupecki
Commut. hiem. Rect. Andreas Krupecki J. U. Dr. et Prof. Canon. cathedr. Crac., Custos OOSS., Curatus in Przemykow et Niegardow.

1710 d. 30 Junii. Zaraza morowa na nowo się w Krakowie pojawia i trwa aż do 25 marca 1711.
Celeiowicz Mathias Dr. Phil. et Prof. Senior Contub. Pauperum, Praepositus in Niedzwiedz ~~Coll.~~ maj. + 1710
" " Olszyński Basilius Decanus S. Flor. +
" " Kawalczewski Benedictus Gaspar Canon. S. Flor. +
" " d. 16 Julii. Studia ob pestem clausa.

+ 21 Octobris 1711.

1711. Commut. aestiv. Rect. Petrus Praczlewicz S. Theol. Doct. et Prof. Can. Cath. Crac. (mortuus in Rectoratu et sepultus 27 Octobr. 1711 in eccles. S. Annae)
Commut. hiem. Rect. Andreas Krupecki Jur. Utr. Doct. et Prof.

1711 d. 15 Marca. Uroczysty wjazd na biskupstwo Krak. Kazmierza Łubieńskiego, Rektor Akademii wita go w Kościele S. Floryana.

d. 8 Julii. Seniorat Szkoły P. Maryi po ustąpieniu Wosińskiego dano Franciszkowi Omańskiemu Drowi Filoz.

d. 6 Octobr. Biskup Kazimierz Łubieński odbywa synod dyecezalny Krak. w Kościele P. Maryi.

1711 d. 3 Lutego umiera Gregorius Ochabowicz Dr. S. Theol. et J. U. (Romanus) Praepositus S. Annae – mając lat 84 (był rodem z Ropczyc, za młodu jako guwerner podrożował za granicą z młodym Andrzejem Wizembergiem.)

1711 d. 13 Novembr. in Praepositum OO. SS. electus Basilius Ptaszczewski S. Theol. Licent. Canonicus Crac. post obitum Petri Praczlewicz S. Th. Doct. et Prof. Can. cath. Crac. Decani Pileccens. Praeposit. Proszovien. Curati Smarzovien. Rectoris Universit.
" " Fundatio Canonicatus Zeloposciani in eccl. S. Annae.

1712. Commut. aestiv. Rect. Andreas Krupecki
Commut. hiem. Rect. Andreas Krupecki

1712 d. 9 Martii ad Collegium majus vocati: Simon Wrobliński, Martinus Gradzki, Sebasthianus Tortowski; – ad Collegium minus: Casimirus Ceypler, Michael Bylina, Joannes Łopuszyński; Stanislaus Markiewicz, Pluciński; Alexander Jaroszyński

" " Martinus Węgrzynowicz U. Jur. Dr et Canon. Cathedr. Crac. adornat locum habitationis B. Joannis Cantii ex opposito Imaginis gratiosae ad quam B. Joannes Cantius orare consueverat.

1712 d. 14 Januarii creati sunt Doctores S. Theologiae: 1) Basilius Ptaszczewski Coll. maj. Canon. eccl. cathedr. Crac. 2) Joannes Balicki Col. maj. Custos S. Floriani. 3) Martinus Goliński Col. maj. Decanus S. Annae. 4) Mathias Brocki Col. maj. Decanus S. Floriani. – Decanus facultatis theologicae erat tunc Andreas Augustinus Czyrzyczkowicz Doct. S. Theol. Praepos. S. Floriani.

1712 d. 24 Octobr. mortuus Zacharias Theszner owicz Biecensis J. Utr. Dr et Prof. praepositus S. Nicolai, aetat. 64 ann. Matematyk (Baccal. Art. 1670 Mr. Art 1672 z Chełmskimi jeździł za granicę, słuchał wykładów prawa w Pradze i w Perugii gdzie został Dr. Jur. Wróciwszy został 1683 Collega minor i Profes. Astrologii, następnie Profesorem w Poznaniu, wreszcie Kanonikiem WWŚ. i Profes. Praw, r. 1695 otrzymał tytuł Dra Praw w Krakowie i został proboszczem S. Mikołaja)

1713. Commut. aestiv. Rect. Martinus (Carolus) Węgrzynowicz S. Theol. et Juris Utr. Doct. et Prof. Canon. cathedr. Cracov., Custos Kielcens., Archidiacon. Pilecensis (1 vice) (+1717)
curatus in Toryca, Secret. S. R. M.
Commut. hiem. Rect. Martinus Węgrzynowicz (2 vice)

(Varsaviae sub tempus Comitiorum general.)
1713 d. 20 Februarii. Król August II nadaje Akademii Krak. probostwo (Praepositturam) w Wieliczce, fundując katedrę języków niemieck. i francuskiego (in subsidium Professionis linguarum gallicae et germanicae).

1713. Akademia sprzedaje (za 4000 zł) na rozszerzenie klasztoru S. Tomasza Karmelitom Krak. dawnej obserwy cały Indermach kamienicy Piotrkowczykowskiej zwanej Drukarnią ~~[illegible]~~ Uniwersytecką.

1713 in Comitiis Grodnensibus. – Augustus II rex facultatem anatomicam Leopoli Soc. Jes. erigi concessam, velut ad sinistram informationem obtentam et Universitati Cracov. praeiudiciosam revocat et cassat. (Jezuici sprowadzili na professora anatomii do Lwowa niejakiego Buelni)

1713 d. 26 Junii – Joannes Baranowicz S. Theol. Dr Scholasticus OOSS. Praepositus Vielicien et Żarzowien. – jako ostatni nieakademicki proboszcz w Wieliczce wnosi do akt bisk. Kupich Krak. protestacyję przeciw wcieleniu probostwa wielickiego do Akademii Krak. – lecz nadaremnie; bo Kazmierz Łubieński bisk. Krak. (d. 16 Novembr. 1713 w Kielcach) uchylił tę protestacyję i przyłączenie probostwa potwierdził Akademii.

1713 d. 10 Septembris. – Papież Klemens XI bullą „Unigenitus" potępia 101 zdań x. Quesnel, czyli tak zwaną naukę Jansenistów – o czem i Akademią Krakowską zawiadomiono. (Obacz Rok 1740)

1713 d. 10 Decembr. coram Actis Vicariigeneral. Crac. – Executores testamenti ol. Vincentii Tuszewski plebani in Janira 2 summas: a) 2000 flp. cum censu annuo 100 flp. super lapidea Pauli Popiołek civis Nr 335 ant. in platea Sutorum inter lapideam successorum Rytha et lapideam Fraternitatis Misericordiae ad S. Barbaram per rev. Vincentium Tuszynski coram Offic. Consul. Crac. fer. 6a post f. Visitationis B. M. V. 1686 locatam; b) 1000 flp. cum censu annuo 60 flp. super villa Grabowice in Ducatu Zator. per gen. Hyacinthi Pisarzowski coram Actis Castr. Oświecim fer. 6a post f. S. Catherinae 1693 locatam per rev. Vincentium Tuszynski – offerunt Collegio Juridico pro Borcana 6 Studiosorum de Oppido Zator in Academia Cracov. studia tractantium. (Lib. Archiv. Univ. 47 1/2 pag. 821.)

Borcana Tuszynsciana.

1714. Commut. aestiv. Rect. Martinus (Carolus) Węgrzynowicz (3a vice)
Commut hiem. Rect. Martinus Ośliński S. Theol. Doct. et Prof., Decanus S. Annae, praeposit. Proszovien., curatus in Zielonki (1a vice) (+1720, d. 23 Junii)

1714 (d. 31 Octobr.) Obitus Adami Styrkowski J. U. Dr. et Prof. Praepositi S. Annae, Primicerius OOSS. Cantor, Tarnoviensis, Praepositus S. Jacobi, Actuarii Consistorii Cracov.

1714 d. 14 Decembr. – Collegium majus wyklucza z swego grona Marcina Gruckiego Dra Fil. i Profesora reg. Kanonika S. Anny, po trzechkrotnem napomnieniu, za to iż się upijał, nienocował w swem mieszkaniu przez kilka tygodni, lekcyje zaniedbywał w Kollegium Nowodworskiego i z kobietami podejrzanemi po mieście się włóczył. (Conclus. Colleg. major. p. 698) Mimo tego cierpiano go jeszcze – lecz gdy się niepoprawił zapadł ostateczny wyrok exkluzyi d. 5 Septembr. 1716. (Conclus. Coll. Maj. p. 721). Umarł ten Grucki r. 1717.

1715 d. 1 Septembr. Varsaviae – Augustus II ... expositum est nobis quod patres Soc. Jes. in praejudicium Universitatis Cracov. unicae regni nostri scholae, Collegium quoddam in villa Biała ad tenutam Lipnik spectante aedificare et scholas ibidem erigere contendunt, et fundos et areas apud incolas ad hoc coemunt: ideo nos privilegium per patres Soc. Jes. a nobis ad sinistram traductionem obtentum cassamus et inhibemus, ne incolae pagi Biała et tenutae Lipnik fundos patribus Soc. Jes. ad praefatam erectionem vendant et structuras inceptas promovere inhibeant. (Oblatum per Sigism. Lisowicz S. Th. Prof. generalem procuratorem et Mathiam Ziętkiewicz Phil. Prof. Syndicum Acad. Cracov. 1716.) (Lib. Archiv. Univ. Crac. Nr. 35 pag. 60)

1715, fer. 4a ante fest. S. Priscae, coram Actis castr. Novae civitatis Kor. czyn. – Andreas Krupecki J. U. Dr. Canon. Crac. summam 2000 flp. cum censu annuo 140 flp. per ol. Franciscum Wieczorkowski parochum Kremenecensem pro Borcana Studiosis Koziegłoviensibus legatam, locat super villa Chwatowice in districtu Visliicen. gen. Josephi Szembek burgrabiiaris Crac. (Lib. Arch. Univ. 47 1/2 pag. 318) Borcana Wieczorkowsciana.

192

1715. Commut. aestiv. Rect. Martinus Osliński (2a vice)
Commut. hiem. Rect. Martinus Osliński (3a vice)

1715 d. 10 Julii ad Collegium majus vocati: Franciscus Materski, Stanislaus Zrodliński, Stanislaus Markiewicz – ad Collegium minus: Mathias Ziętkiewicz, Franciscus Kalewski; Melchior Kiużski; Michael Pruski.

1715 d. 15 Aprilis mortuus Albertus Wolski Prof. Theol. Canonicus S. Flor.

?1716. Commut. aest. Rect. Gabriel Profecki S. Theol. Licentiat. (?)
(+1718 in Julio)
Commut. hiem. Rect. Gabriel Profecki

1716 d. 25 Julii. Balicki Joannes Stanislaus Dr. et Prof. Theol. Custos S. Floriani Praepositus in Proszowice +

1716 d. 19 Martii Kielcis. – Casimirus Łubieński episc. Cracov. zakazuje aby Seniorowie Burs i Dyrektorowie Szkół w Krakowie nieważyli się w poście i w Wielki Tydzień pod karą więzienia wyprawiać w Kościołach lub na cmentarzach reprezentacyj teatralnych (dyalogów) i niepozwalali studentom przebranym włóczyć się z deklamacyjami po mieście.

1716 Pożar zniszczył szkoły Kolonii Akademickiej w Widawie i od tąd datuje się upadek tej Kolonii. (R. 1731 był jeszcze Dyrektorem Kolonii Widawskiej: Mikał Ptaszkowski Dr. Phil. xiądz)

1716 d. 10 Decembr. creati sunt Doctores Juris utr. 1) Joannes Casimirus Kosinski Canon. OOSS., curatus in Iwanowice S.R.M. Secr. 2) Christophorus Michael Swiątecki Canon. OOSS., curatus in Tenczynek et Więcławice. 3) Paulus Gawlikowski curatus in Zalesie (Zalas).

1717. Commut. aest. Rect. Gabriel Profecki S. Theol. Licentiat.

Commut. hiem. Rect. Gabriel Profecki S. Theol. Doct. et Prof. Custos S. Floriani, Cancellarius Neosandecensis, praepositus in Zebrzydowice (3a vice)

1717 Simon Josephus Wroblinski Phil. Doct. Baccal. Theol. et Prof. Collega major, Canonicus S. Floriani, curatus in Piotrkowice + 1717.

" " d. 30 Junii ad Collegium majus vocati: Franciscus Pluciński, Gregorius Knapiński — ad Collegium minus: Mathias Kolendowicz, Venceslaus Panisius, Sebastianus Kozubski.

1717 die 4 Septembr. Romae — Clemens XI papa... Rectori et Doctoribus Universitatis Crac.... Lubo była pogłoska puszczona przez przeciwników w świat, jakoby Uniwersytet Krakowski był przeciwnym Bulli naszej: „Unigenitus Dei filius..." (Bulla ta przez Klemensa XI z d. 8 Septembr. 1713 wydana potępia doktryny Jansenistów i Paschasiusa Quesnel — jak się zdaje, rzucili Jezuici krakowscy tę potwarz na Akademię) wszelakoż otrzymawszy Wasze pismo z d. 27 Lutego 1717 w którem usprawiedliwiliście się z zarzuconego wam fałszu i w którem wyznajecie waszą obedyencyję Stolicy Apostolskiej; ~~[illegible]~~ upominamy Was ~~[illegible]~~ abyście się trzymali zasad dawnych i wszelkim nasionom z tej nauki niedozwalali się pomiędzy Wami krzewić. Niewątpiąc że to wykonacie udzielamy wam nasze apostolskie błogosławieństwo. (Lib. Archiv. Univ. Nr. 47½ pag. 419)

1717. Distributio Margaritalium et Martinalium inter Professores Collegii Minoris fit quolibet anno.

1718. Commut. aestiv. Albertus Josephus Jodłowski J. U. Dr. et Prof., Custos [illegible] OOSS., curatus in Zgołomia et Dzierkanowice. (+ 1720 d. 22 Martio)
Commut. hiem. Albertus Jodłowski Rect.

1718 d. 30 Junii. Rektor Wojciech Jodłowski sprzedaje za 3500 złp. Augustynowi Sowińskiemu złotnikowi krak. nadrujnowaną kamienicę Tomaszewicowską (którą r. 1682 d. 20 czerwca w Komiszy testamentem ś. p. x. Jacek Tomaszewic J. U. Dr Kustosz Kollegiaty S. Mikała, pleban w Komiszy zapisał do Collegium Jurisperitorum). (Acta inscript. Offic. consular. Crac. Tom 52)

1718 Albertus Jodłowski Testamentum condit, Canonicus OOSS. Coll. min.

1718 Jezuici otworzyli szkoły w Stanisławowie w wojew. ruskiem, przez co upadła tamże Kolonia akademicka założona 1669 przez Jędrzeja Potockiego wojewodę kijow. starostę halick.

1718 d. 2 Decembris Grodnae obitus Georgii Gregorii Kostowski Dr Phil. Collegae Minor. Prof. Matheseos. (w młodym wieku, właśnie gdy się miał ożenić) Wydawał Kalendarze.

1718 d. 20 Maji. Professio medica fundationis Petri Posnaniensis collata Casimiro Tuater Consuli Crac. post obitum Joannis Dzidowski.

" " Gabriel Profecki + 1717 in Julio.

" " d. 12 Septembr. ad Collegium majus vocati: Joannes Chrysostomus Schulc, Joannes Jodłowski, Georgius Gregorius Kostowski, Mathias Ziętkiewicz — ad Collegium minus: Casimirus Releżyński, Xaverius Szumliński Dr Jur. Acad. Zamoscen., Mathias Federowicz, Simon Siermontowski, Petrus Szymakowski, Stanislaus Filipowicz, Gregorius Filipowski.

" " Hortus Collegii majoris

1719. Commut. aestiv. Rect. Albertus (Josephus) Jodłowski J.U. Dr et Prof primicerius OOSS (+ 23 Februarii 1720.)
Commut. hiem. Basilius Ptaszewski S. Theol. Doct. et Prof. (1a vice) (+1728 d. 23 Novembr.) Canonicus cathedr. Crac. Praepositus OOSS,

1719 w Lipcu d. 26 w dzień S. Anny ogień wszczęty około godziny 5tej w Kollegium jezuickiem S. Piotra, zniszczył Kościół S. Maryi Magdaleny, Kollegium juridicum z mieszkaniami, lektoriami, biblioteką, oraz Kamienicą x. Kanonika Krupeckiego. Przy tej sposobności zgorzała część metryki, (aktów rektorskich) statuta i akta fakultetu jurydycznego. Rektor Jodłowski i Professorowie prawa: Krupecki Andrzej kan. kat. krak. i Lukini Jan po pogorzeli sprowadzili się do Collegium majus.

1719 d. 4 Decembr. Sigismundus Lisowicz nominatur ad Praeposituram S. Floriani (+29 Maji 1720)

1719 d. 4 Decembr. Ad Collegium majus vocati: Franciscus Kalewski, Michael Pruski, Mathaeus Kolendowicz — ad Collegium minus: Franciscus Omański, Joannes Miszkiewicz, Stephanus Wadowski

1719 „d. 26 Lipca o godzinie 4tej po południu wybuchnął pożar, który zniszczył Kościół S. Piotra i Collegium „jezuickie przy tymże;... Spaliło się także Collegium juridicum, gdzie JMXX. Kollegiaci ejusdem Collegii „wielką szkodę ponieśli... Zgorzała Bursa juristarum, ulica Kanonicza i Kamienic 20, także Kościołek „S. Magdaleny... Ogień wyszedł z browaru OO. Jezuitów. Na ten czas XX. Kollegiaci jedni się na wakacye „porozjeżdżali, drudzy że to był dzień S. Anny, poszli na nabożeństwo do Kościoła tej Świętej; i tak co „mieli w mieszkaniach swoich splendorów i rzeczy, wszystko to w popiół się obróciło. Na ten czas był Rektorem Akademii JX. Wojciech Jodłowski J. U. Dr et Prof., mąż wielce godny i zacny, któremu wszystko „zgorzało do najmniejszej rzeczy, nawet toga rektorska aksamitna nowa z galonem obszernym, „od JO. Xięcia JM. Radziwiłła sprawiona, także biblioteka przytyczna, sceptra czyli berła rek„torskie albo akademickie. Te w ogniu będące dziwnie P. Bóg konserwował, bo jedno tylko całe zo„stało, drugie w pół się rozpadło, ale już zreparowane i wyzłocone. (Te od Królów Akademii były „dane.) W czem wielkie miraculum było od P. Boga, bo insze srebra Kościelne i domowe stopiły „się do szczętu, a te w cale pozostały." (Mscpt x. Maruchowicza.)

1720. Commut. aestiv. Rect. Basilius Płaszczewski (2o vice)
Commut. hiem. Rect. Basilius Płaszczewski (3o vice)

1720 d. 16 Decembr. – Varsaviae. – Augustus II Rex poleca Urzędowi grodzkiemu, aby na wezwanie Uniwersytetu, karał obcych trudniących się leczeniem nie promowowanych w Uniwersytecie, niedozwalał im drukować pism lekarskich bez pozwolenia Rektora, oraz aby Wydział lekarski przynajmniej raz do roku rewidował Apteki miejskie i klasztorne. (Acta Rector ad a. 1727 pag. 169)

1720 Comut. hiem. Początek VIgo dochowanego Tomu Metryki Studentów Univers. Crac. Poprzedzający zaś Tom V. (od r. 1641–1720 Com. aest.) brakuje, albowiem spalił się podczas pożaru Kollegium Jurydycznego – jak widać z świadectwa danego przez Jana Lukini Rektora Uniw. Krak. d. 19 Decembr. 1735 szlachetnemu Stanisławowi Stawińskiemu księgarzowi warszaw. iż był jako student za Rektorstwa Marcina Oślińskiego do Matrykuły zapisany „uti ante conflagrationem Collegii juridici „Universitatis nostrae Cracoviensis, Rectoratu olim magnifici Peritus„tris, clarissimi et Admodum Reverendi M. Martini Oslinski S. Theol. Doct. „et Prof. in Metriculam seu Album Universitatis nostrae, igne ab„sumptam, cum adhuc studia tractaret, relatum, admissum et adscrip„tum." (Acta rector. Anni 1735 pag. 626)

1720 d. 23 Junii in Collegio majori mortuus est Martinus Oslinski S. Theol. Doct. et Prof. Coll. maj. legavit 200 aureos pro Anniversario.

1720 d. 25 Junii mortuus Martinus Oslinski Cracoviensis S. Th. Doct. et Prof. Collega major, Decanus S. Annae, ter Rector. ultra 70 ann. aetatis.

1720 d. 16 Decembr. Varsaviae – Augustus II vigore tit. de Aromatariis et vigore privilegii
Statuti ~~privilegii~~ Sigismundi I Petricoviae 1523 dati facultati
medicae Academiae cracov. prohibitum est medicis
foraneis vel circulatoribus sine praevio examine
et licentia doctorum facultatis medicae, facultatem
medicam exercere et scripta typis demandare: ideo
mandamus quatenus quemlibet medicum circulatorem [quoties ipsum facultas medica Acad. Crac. officiis detulerit
in urbe et dioecesi cracoviensi commorantem [Officia.
castrensia et civilia mulcta afficiant nec praxim sine consensu et licentia obtenta a rectore Acad. Crac. et facultate medica,
exercere permittant aut scripta typis imprimere
eorum permittant, sine licentia revisione et censura Decani facultatis medicae
Academiae cracoviensis, et ut Apothecas tam civilium
quam spiritualium semel in anno revideant.
(Lib. Relat. castr. crac. Tom 151 pag. 1852–1855 Nr. 524)

1721 Commut. aest. Rect. Martinus (Joannes) Waleszyński S. Theol. Doct. et Prof. Collega major., Canonic. S. Floriani, Scarbimiriensis, et S. Michaelis in Arce Cracov., praepositus Montis S. Georgii in Scepusio, Provisor Scholar. Novodvorsc. (1a vice) († 1739 d. 15 Febr.)
Commut. hiem. Rect. Martinus Waleszyński (2a vice)

1721 Schola S. Philippi et S. Jacobi ad Cracoviam (na Kazmierzu – podległa Szkole Bożego Ciała), Schola S. Floriani, Schola S. Nicolai.
" " d. Wadowski Prof.
" " Seniorowie Szkół S. Floriana i S. Mikołaja zaskarżeni, iż od Żydów przechodzących koło ich szkoł, wymagają opłaty Judaica.
" " d. 17 Novembr. Rektor skazał Franciszka Mitulskiego Prof. Poeseos za rąbanie drzwi w Kamienicy Tyxa, z kąd go Kępski jako pijanego wyrzucił, na utratę Professury w szkołach Nowodworskich przez 3 lata, i na więzienie in Lectorio przez 2 miesiące, na przeproszenie Urzędu grodzkiego, i naprawienie szkody (Acta Rector. p. 39)
" " Andreas Krupecki J. U. Dr. et Prof. Canon. cath. Crac. Procancellarius Universitatis
" " Gaspar Topiński Custos OOSS. et Praepositus S. Nicolai.
Casimirus Tuater Med. Dr. et Prof.
1721 d. 7 Novembr. – Uchwalono, aby Rektor wszelkie sprawy burs sądził bez appelacyi.
1721 d. 30 Junii ad Collegium majus vocati: Federowicz Mathias, Szymakowski Petrus, Filipowicz Stanislaus, Filipowski Gregorius – ad Collegium minus: Krzynicki Hiacynthus, Siradoski Josephus, Zabicki Franciscus, Kutlinowski Stanislaus, Bromirski Bogusłaus, Malecki Stanislaus.
" " Jacobus (Adalbertus) Sarnecki S. Theol. Prof. Decanus S. Annae, in Zielonki et Bestwina Curatus, Historiographus Petricianus, Secret. S. R. M.
1721 d. 26 Maii. Początek: Liber Conclusionum Universitatis ab A. 1721 usque ad 1761. fol. ppg. 1–913 oraz 41 kart Indexu alfabetycznego. (Lib. Archiv. Univ. Nr 1) – Dawniejszy Liber Conclusionum ab a. 1441–1588 in fol. (Lib. Archiv. Nr 33) i Kopia tegoż w odpisie z XVIII wieku in fol. (Lib. Arch. Nr 32) – Konkluzyj z r. 1589–1720 brakuje bo się spaliły u Rektora r. 1719. – Konkluzyje z r. 1762–1780 sq in fol. w Archiwum (Lib. Archiv. Univ. Nr 2)

1721 Wieś Uniwersytecką Tęgobórz dzierżawi Badini.

1721 d. 26 Maji umiera nagle Antoni Jan Słowakowicz Dr. Med. i Prof.

1721 d. 27 Junii. – W skutek tumultu Studentów i rozruchu, postanowiono wyklaczyć hersztów.

" " Convivium Platonis a 2do laureae Candidatis – Convivium Aristotelis a 1mo laureae Candidatis circa promotionem.

X 1721 umiera Stanisław Szembek arcyb. gniezn.; legował testamentem 1000 czerw. zł. na Kanonizacyą bł. Jana Kantego, Uniwersytetowi.

" " Uniwersytet prawuje się z Synagogą kazimierską żydowską w sądach assesorskich o daniny Korzeni.

1721 d. 20 Junii – Tumult studentów w Krakowie, którzy się uzbrojeni szablami zgromadzili na Garbarach i w ulicy S. Anny koło Szkół. Piechota zamkowa i żołnierze miejscy dla uśmierzenia rozruchu podstąpili pod Classes; a gdy Studenci zaczęli na nich rzucać kamieniami; dała piechota i żołnierze ognia, w skutek czego jeden został zastrzelony. W skutek tego rozruchu zamknięto bramy miejskie. Burmistrzem był wtedy Szafatkowicz rajca.

1722. Commut. aest. Rector: Martinus Waleszyński (3a vice)
Com. hybern. Rect. idem (4a vice)

1722 d. 26 Januarii. – Executoria testamenti d. Gregorii Kostowski Phil. Doct. Matheseos et Geometriae Prof.
" " d. Josephus Wroblinski S. Theol. Prof. Canon S. Floriani.

1722 d. 20 Febr. – Ad formanda Statuta Universitatis Cracov. (quoniam antiqua a. 1719 igne in Collegio juridico consumpta sunt) deputati ex facultate theologica: Stanislaus Dasz-czyński Praepos. S. Flor. – ex juridica Gaspar Topinski Praepos. S. Nicolai – ex medica Casimirus Tuater Consul Crac. – ex philosophia Mathias Ziętkiewicz Canon. S. Flor. – quibus additi Mathias Federowicz et Gregorius Filipowski Canonici S. Annae. (Conclus. Univ.)
" " d. 15 Aprilis. – Praepositura Wieliciensis collata Martino Kurowski S. Theol. Doct. Custodi S. Flor. cum conditione ut solvat annuam pensionem ex illa duobus Professoribus linguarum exoticarum: Professori linguae gallicae 400 flp. et Professori linguae germanicae 300 flp. Professor linguae Gallicae erat Gregorius Filipowski Collega major et linguae germanicae Joannes Lastrowicz. (Conclus. Univ.)
1722 d. 23 Septembr. Zrobiono ugodę z Żydami Kazimirskiemi na lat 18, aby zamiast Korzeni in natura 500 złp. rocznie (judaica).

1723. Com. aest. Rector Martinus Waleszyński (5a vice)
Com. hyb. Rector idem (6a vice)

1723 d. 28 Aprilis, sub rectoratu Martini Waleszyński Conclusio Universitatis: Nemo ad Collegium minus vocetur, qui non audivit Cursum philosophicum; nemo ad Collegium majus, qui non audivit Cursum theologicum; nemo ad Collegium juridicum, qui non audivit Cursum juridicum. (Conc. Univ. p. 27)

1723 d. 31 Maji. – Albertus Rzański Baccalaur. Ziel. (velut incorrigibilis proscriptus.

1723 d. 25 Maji. – Jezuici w Kollegium S. Piotra i Pawła, otrzymawszy podstępnie pozwolenie od Konstantyna Felicyana Szaniawskiego bisk. Krak., chcieli otworzyć publicznie dyspatacyję szkolną, lecz oparł się temu Rektor i biskupowi ten krok nieprawny wyjaśnił, który też Jezuitom wzbronił dysputy publicznej w kościele.

202

1724. Com. aest. Rector Joannes Antonius Lukini Jur. Utr. Dr et Prof. Collegiatarum Vislicien. OOSS. Cracov. primicerius, praepositus Slawkoviensis (+1750) (1a vice)
Com. hybern. Rector idem (2a vice)

1724 d. 17 Martii, Toreczyni. – Stephanus Boguslaus Rupniewski episcopus Luceoriensis, (iuspatronatum) canonicatus sive Scholasteriae Luceoriensis cum dote census a summa reemptionali 13500 flp. donat Universitati Crac. cum conditione ut ad hoc beneficium monoculum Rector Universitatis Cracov. eligat Doctorem Juris vel Theologiae, qui penes beneficium residere debet (Liber viridis Collegii Juridici Nr. 48 pag. 653)

1724 Konstanty Felicyan Szaniawski biskup Krakow. zakłada Seminarium dla duchownych i szkoły przy nim w Kielcach, chcąc zarząd takowych zakładów powierzyć XX. Kommunistom (czyli Bartoszkom albo Bartolomitom, tak zwanym od fundatora x. Bartłomieja Holtzhausera). Rektor Akademii Krak. pisze list do biskupa Szaniawskiego, odradzając obsadzanie miejsc professorskich przy Kieleckiem Seminarium xx. Komunistami, jako szkodliwe i sprzeciwiające się przywilejom Akademii Krak. – Mimo tego jednak biskup r. 1727 zamiar swój przywiódł do skutku. (Obacz r. 1727)

1724 d. 22 Martii. – Marcin Waleszyński S. Th. Dr et Prof. Canonicus S. Flor. Rektor Univ. Crac. (z powodu iż się dawne Statuta Uniwersytetu i Akta, podczas pożaru Kollegium jurydycznego d. 26 Lipca 1719 spaliły) ogłasza: Statuta Universitatis ab Universitate deputatis revisa et in Convocatione publica omnium ordinum Academicorum consensu approbata. (Są to dawne Statuta niezmienione, tylko lepiej i systematyczniej zredagowane) („partim ex antiquis fragmentis collecta, partim recenter formata")

1724 d. 4 Martii – Marcin Waleszyński Rektor kazał zrobić inwentarz wszystkich Borkan uniwersyteckich, dla kontroli aby takowe ściśle były dopełniane. (Borcanae pro tractantibus Studia in Academia Cracoviensi a diversis fundatoribus ordinatae ac collectae A. D. 1734 d. 4 m. Martii. – Mscr. Archiv. Univ. fol. Nr 115)

1724 d. 10 Maji. – Religiosi Patres Scholarum Piarum w Krakowie dają Uniwersytetowi pisemne poręczenie, iż nie będą żadnych szkół dla obcej młodzieży utrzymywać, tylko własnym klerykom mogą dawać nauki i to bez publicznych dysput w kościele. (Lib. Archiv. Univ. Nr 47½ pag. 80.)

1724 d. 30 Augusti Ad Collegium majus vocati: Mięskiewicz Joannes, Bromirski Boguslaus, Goszkowski Petrus, Pataszowski Casimirus — ad Collegium minus: Mizzyński Adalbertus, Wichrowski Valentinus, Lastrowicz Joannes, Muszyński Thomas, Rembecki Michael — Stanislaus Lopacki Med. Dr. accepit Professionem Anatomicam et Casimirus Tuater Professionem Botanicam.

1724 d. 11 Decembris — Kapituła Katedralna w Utrechcie (Ultrajecti) posyła Rektorowi drukowaną Informacyję de libera electione Episcopi, prosząc o zdanie. Rektor jednak niechce się mieszać w tę sprawę.

1724 d. 7 Febr. zostaje w Uniwersytecie Krak. Dr. ob. Praw Józef Andrzej Załuski kanik katedr. krak. (później biskup kijowski)

1724 d. 29 Augusti. – Janusz Książe Wiśniowiecki woje= woda krak. starosta Krzemieniecki, osiecki ze strony Syna= gogi Kazimierskiej zawiera następującą komplanacyję z Janem Łukinim Praes. ob. Dr. i Prof. Rektorem Akademii Krak., x. Marcinem Waleszyńskim S. Teol. Dr. i Prof. Kustoszem S. Flo= ryana, Kazimierzem Fraterem Dr. Med. i Prof. radcą Krak., x. Stanisławem Markiewiczem S. Teol. Prof., Kanonikiem S. Floryana traktującemi imieniem Akademii Krak. Akademia zważywszy stan mizerny Synagogi żydowskiej która za protekcyą świad= czoną od Studentów bez umówionej kwoty, płaciła pewne sum= my i dawała korzenie, teraz zawiera na czas 28 lat następną ugodę. Synagoga płacić będzie Akademii rocznie 500 złp. dwie= ma ratami to jest na Św. Wielkanocne i Bożego Narodzenia przez Kampsora Synagogi do rąk Rektora; prócz tego co półtrzecia lata ma Synagoga dawać Kobierzec nowo obranemu rektorowi; dwom Bedellom z dawna zwyczaj= ną pensyą co tydzień po 2 złp. każdemu po 1 złp.; za to mają Bedelle zabiegać wszelkim tumultom mianowicie w dzień Św. Wawrzyńca. Prócz tego obliguje się Synagoga dawać Rektorowi Ryby dwa razy w rok t. j. na Wilię Bożego Narodzenia i w Wielki Czwartek Rektorowi. Prócz tego obliguje się Synagoga płacić wed= ług dawnego zwyczaju rektorowi, co kwartał po 12 złp., a Pisarzowi Sądów rektorskich co kwartał po 6 złp. Rektor imieniem Akademii deklaruje Żydom securitatem ab in= petitione Studiosorum, jako też administrationem justitiae super excessivis; serio przykaże aby Studenci nie chodzili do Miasta żydowskiego i do Łazni ich, i aby od Żydów Krakowskich i Kazimierskich żadnych nie wyciągali solucyi. Żydzi zaś oby gdy przez którą farę przejeżdżać lub przechodzić będą, powinni

Judaica

według dawnego zwyczaja płacić na Szkołę jadąc wozem po 12 gr., konno po 6 gr. pieszo po 4 gr. – Oprócz tego Synagoga ma Seniorowi Szkoły Bożego Ciała i Studentom dawać co tydzień 2 złp. – W razie niepłacenia Summ powyższych, może Rektor wezwać pomocy Jurysdykcyi wojewodzińskiej. Ugodę tę podpisał także Stanisław Łętowski Podwojewodzy Krakow. – Powyższą komplanacyję przyjęli Żydzi z tym warunkiem iż tylko rocznie 500 złp. i nic więcej płacić będą Akademikom za protekcyję i że żadnych innych akcydensów, korzeni, jako też i Judaika dawać nie będą. Podpisali: Izaak Churewic (Horowitz?), Marek Zeliskiewicz, Mojżesz Nasonowic, Marek Joles, Dawid Jakers, Izak Raycels, Abram Litmanowicz, Józef Markowic, Lewek Ioeles, Izak Rakowski, Jozya Samul Zawlowic, Lewek Chole, Lewek z Łucka, Izak Mojzeszowic Gydalie. (per Oblatam)
(Acta rectoralia Anni 1743, pag. 1058. Lib. Archiv. Univ. 21)

1732 d. 3 Octobr. Michał Czyrnicki Dr Fil. Senior Szkoły Bożego Ciała na Kazmierzu zawarł z Seniorami Synagogi Kazimierskiej Komplanacyję, na mocy której obcy Żydzi przechodząc przez parafię Bożego Ciała, obowiązani byli opłacać „pensionem judaicam Kozubalec dictam." Komplanacyję tę potwierdził x. Franciszek Kalewski Dr i Prof. Teologii Rektor Uniwersyt.

1725. Com. aest. Rector: Joannes Antonius Lukini (3a vice)

Com. hybern. Rector: Martinus Alexander Kurowski S. Theol. Dr. et Prof. Decanus colleg. S. Floriani, Cancellarius Posnaniensis, Praepositus in Wieliczka (natus 1667 + 1745) (1a vice)

1725 d. 29 Maji, Cracoviae. – Constantinus Felicianus Szaniawski Episcopus Cracov. ~~[illegible]~~ recognoscit, quod Capella Hospitalis Pauperum Studiosorum sub tit. S. Rochi in platea Xenodochii S. Spiritus Crac. consecrata est d. 7 Maji 1614 a Fr. Valeriano Lubieniecki de Demlyka episcopo Bacoviensi in utraque Valachia, ex commissione Petri Tylicki episc. Crac. – ideo permittit Capellano exponere SS. Sacramentum publicae adorationi diebus Parasceves et Sabbati Sancti in sepulchro extructo, dominica Dedicationis (infra Octav. Ascensionis) et in festo S. Rochi tutelari Capellae.

1725 in Septemb. ob. Joannes Chrisostomus Schultz Phil. Dr. et Prof. Collega major, Praepositus S. Valentini.

1725 d. 6 sive Veneris mensis – Martinus Al. Kurowski S. Theol. Doct. et Prof. Rector Universitatis Cracov. ordinationem Contributionis judaicae vulgo Kozubalec Senioribus Scholarum S. Floriani et S. Nicolai praestandam statuit: Judaei extranei et non Synagogae Casimiriensis debent solvere ab 1 curru 12 gros, equitantes vero per 6 gros. ab una persona, et quilibet peditum 4 gross. sponte ac libere, sub poena triplicis Contributionis judaicae vulgo Kozubalec.

1726. Professio medicinae fundationis Petri Posnaniensis confertur Antonio Laskiewicz Med. Doct. post obitum ob. Tuater Consulis Cracov. vacans. (Kazimierz Tuater Dr. Med. i Rajca umarł 3 Aprilis 1726)

1725/6 d. 30 Aprilis. Canonicatus cathedr. Crac. post obitum Andreae Krupecki U. Jur. Doct. et Prof. collatus Joanni Antonio Lukini U. Jur. Doct. Rectori Univ.

1726. Com. aest. Rector: Martinus Alexander Kurowski (2 vice)
Com. hybern. Rector: idem (3a vice)

1726 d. 19 Aprilis. Joannes Zastrzębski Phil. Doct. et Prof. Senior Bursae Philosophorum, moritur.

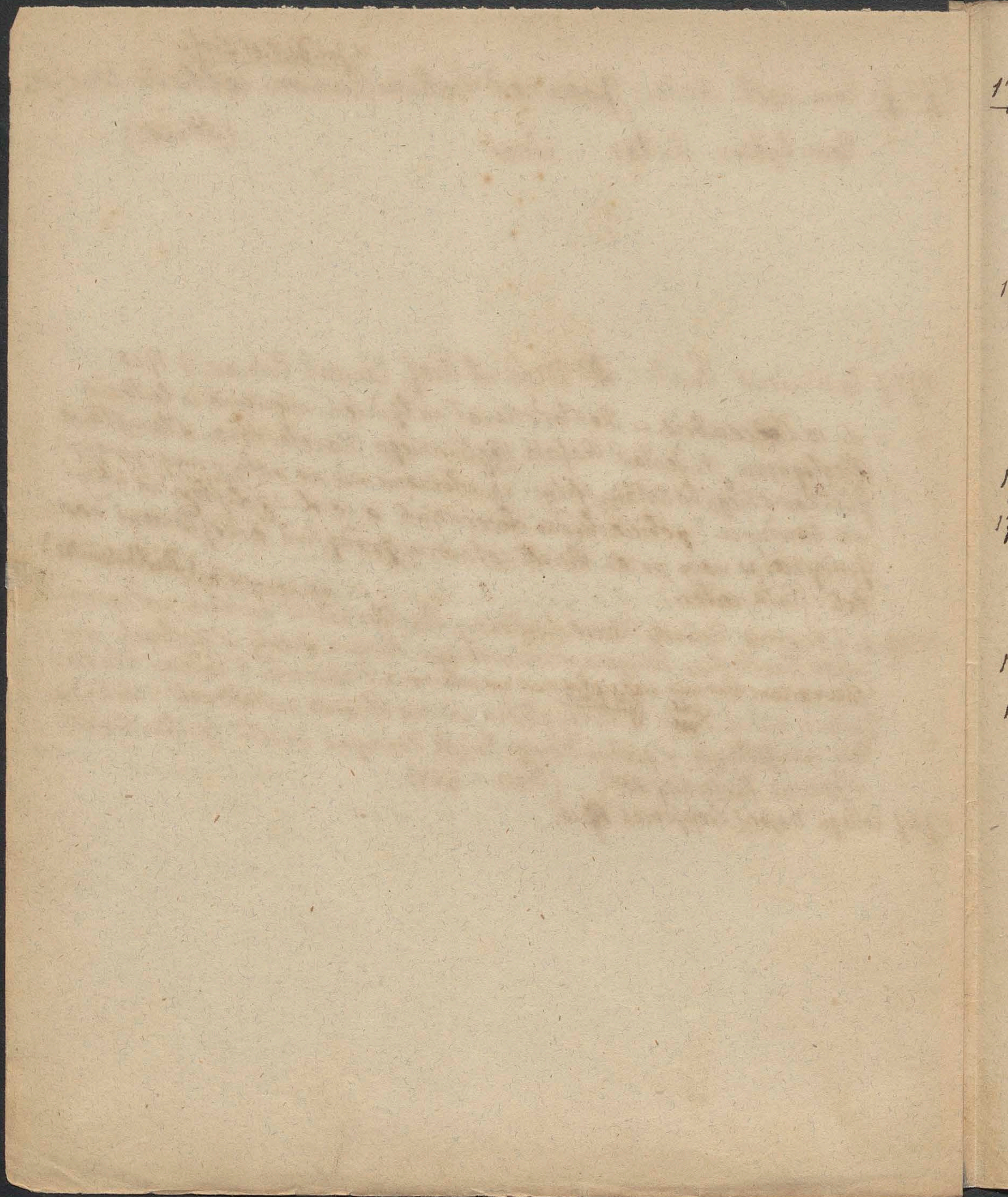
1726 d. 5 Febr. coram Judicio Advocatiali Novae Regiae Villae ad Cracoviam. – Exekutorowie zmarłego Marcina Orlinskiego Dra Teol. dziekana S. Anny, proboszcza proszowskiego, za legowane przez tegoż do kaplicy (oratorium) Szkoł Nowodworskich 1000 złp. kupują zagrodę Filusiowską w Nowej wsi pod Krakowem nad Rudawą od Stanisława Laskiewicza kupca krak. (którą to zagrodę tenże r. 1724 po smierci rodziców swych Stanisława Laskiewicza rajcy krak. i Reginy Filusiówny, w podziale z braćmi: Józefem starszym, Antonim Drem med. bawiącym zagranicą i Franciszkiem najmłodszym, otrzymał) (właściwie zapis widerkaufowy) ~~[illegible]~~

u. Jur. Doct. et Prof.
1727. Com. aest. Rector: Joannes Lukini, Canon. cathedr. Crac. (4a vice)
Com. hybern. Rector idem (5a vice.)

1727 Casimirus Fuater Dr. Med. et Prof. Consul Cracov. + 1725
" " d. 10 Decembris. – Rektor skazał na tydzień więzienia in lectorio Theologorum studentów Rafała Węglińskiego, Karola Wąża, Stanisława Gąszkowskiego bakałarzy filoz. za włóczenie się po nocy przygrywając „na bandurce", pobicie ludzi dworskich o co d. 27 Listop. na ulicy Grodzkiej w nocy przez Rumt żołnierzy grodzkich aresztowani zostali. (Acta rector.)

(xx. Komunistów) (Bartholomitae)
1727 d. 1 Września. Andrzej Karaś przełożony Bartoszków w Kielcach protegowany przez Konstantego Felicyana Szaniawskiego, otwiera szkoły w Kielcach przy Seminarium. Podczas aktu otwarcia zjawiło się 2 Professorów Akademii Krakow. (jeden z nich Lurzenski Prof. Prawa) którzy głośno podczas otwarcia protestowali, i zaraz potem manifestacyą w grodzie Nowego Miasta Korczyna wnieśli. (x. Siarkowski w Gazecie Kieleckiej 1880) (Obacz r. 1724)

1727 Collegii Majoris Professores 15.

Rector:
1728. Com. aestiv. (Stanislaus Markiewicz Dr. S. Theol. et Prof. Canon. S. Floriani et Sandecensis, Scholasticus Kurzelovien., Praepositus Prossovien. (natus 1674 + 22 Sept. 1730) (1a vice)
Com hybern: Rector: idem (2a vice)

1728 d. 9 Octobris. – Consules Cracovien. dant attestationem Universitati Cracov. quod in causa Canonizationis b. Joannis Cantii, Volumina sive scripta ejus in tribus obvolutis uni cistae inclusa reposita continentur, quam cistam Mr. Joannes Łopuszyński Phil. Dr. Collega minor, Decanus Oswiecimen. Romam versus pro Sacra Rituum Congregatione secum vehit. (Acta consul. Cracov. Tom 52 pag. 2379) – Świadectwo to było potrzebne dla ceł, iż w skrzyni nie ma towarów.

1728 Stephanus Kropski Prof. Jur., Praepositus S. Annae d. 2 Martii 1728 electus.

1728 d. 31 Decembr. – Żydzi Kazimierscy skarżą Józefa Słowakiewicza Seniora Szkoły Bożego Ciała za to, iż dopuścił aby Studenci tejże Szkoły ciało Żydówki przywiezione dla pogrzebu do miasta żydowskiego z wozu ściągli i z sobą wziąść chcieli. (Acta rector. p. 209)

1728 d. 23 novembris (Mors) Basilii Błaszczewski Dr. Theol. et Prof. Canonici Cathedr. Cracov. Praeposi. OOSS. – postea in canonicum cath. crac. electus Martinus Waleszyński.

1728 fer. 4a post fest. Trium Regum in Castro Novae civitatis Korczyn. – Mathias Federowicz S. Theol. Dr. Canon. S. Annae et S. Flor. summam 1000 flp. cum censu annuo reemptionali 50 flp. per ol. Laniewski pro Professoribus Scholarum Novodvorscianarum legatam, locat super villam Potok in districtu Xiążnens. Gen. Francisci Firlej Konarski colonelli S. R. M. (cum obligatione canendi Salve Regina) /: Metrica Novodvorsciana, Arch. Univ. Nr. 111, pag. 58/

1729. Com. aest. Rector: Stanislaus Markiewicz (3a vice) S. Theol. Doct. et Prof.
Com. hybern. Rector: Martinus Waleszyński, Canon. cathedr. Crac. (9a vice)

1729 Komissia kanonizacyjna bł. Jana Kantego w Rzymie wezwawszy jako biegłego w sztuce Justum Fontaninum archiepiscopum Ancyranum słynnego w paleografii, uznała d. 5 Marca 1729, iż produkowane 9 rękopisów in folio i jeden rękopis in 4to nie są wcale przez bł. Jana Kantego pisane. Rękopisy te były: 1) Prima pars super Matthaeum – początek „Matthaeus ex Judaea... fol. Kart 281½. 2) Pars secunda super Matthaeum. 1476 – początek: „Et ascendens Jesus... fol. Kart 215. 3) Interpretatio Capitulorum (17–25) S. Matthaei. 1461. – początek: „Et post sex dies... fol. Kart 246. 4) Ultima pars super Matthaeum. – początek: „Corpus meum dedi.... fol. Kart 209. 5) Liber Operum. 1427 (scripsit in Schola Miechoviensi rector scholae Johannes Waleus alias Kanthy). – początek: „Impatiens propriae imperitiae.... fol. Kart. 194. 6) Commentarii super libro Sapientiae. – początek: „Attigit ergo a fine.... fol. Kart. 268. 7) Liber Universitatis Studii Cracovien. – początek: „Quaestio est de veritate... fol. Kart. 290. 8) SS. Patrum Opuscula: Damasceni, Retractiones S. Augustini, Homiliae D. Gregorii, Sermones Augustini, Bernardi super Missus est, Gregorii super Ezechielem. 1454. – początek: „Deum nemo vidit...." fol. Kart 274. 9) Glossae super Evangelia (scripsit Joannes de Martha 1423). – początek: „In principio erat verbum.... fol. Kart 265. 10) Manuale Sermonum dominicalium (Nicolaus Gorro). – Początek: „In die Omnium Sanctorum.... 4to Kart 282.

Podług notat późniejszych Akademików: Sanctus Johannes Cantius inscriptus 1413 (za rektorstwa Stanisława ze Skarbimierza) in Album Universit., a. 1415 Baccal. 1417 Mgr Art., Ann. 1432 et 1438 Decanus facultatis artist. scripsit: 1) Liber Expositionum super Vetus et Novum Testamentum cum aliquot Sermonibus scriptus a. 1424–1427 dum erat Rector Scholae Miechoviensis (darowany do Kościoła S. Andrzeja w Olkuszu, gdzie był kilka lat proboszczem). 2) Commentaria in D. Mathaeum in tres libros digesta. 3) Liber Sermonum.
R. 1440 zrezygnował Jan Kanty z kantorstwa S. Floriana i z probostwa w Olkuszu, pozostał jednak w Collegium majus jako professor. Jest w Bibliotece Krak. rękopis in 4to Arytmetyki Jana de Muris pisana per Magistrum Joannem de Kanthy in Miechow 1420. 4to

1729 d. 26 April. – Piotr Adamski piekarz skarży Sebastiana Urbańskiego stu=denta retoryki; iż przebrany (scenice ornatus) z szablą wyleciał na miasto z Dyalogu który się odprawiał in Oratorio Novodvorsciano, w kramie porwał bułkę i skarżącego szablą ciął. (Acta rector. p. 224)

1729 in Februario – Obitus Francisci Zabicki Phil. Doct. Collegae minoris, plebani in Więcławice.

1729 d. 28 Martii ad Collegium majus vocati: Wichrowski Valentinus, Grzymała Albertus, Goz=kowski Albertus, Muszyński Thomas.

1729. Akademia Krakowska zakłada porządek naukowy (t. j. naukę filozofii, teologii, wymowy, poezyi, gramatyki) w szkole w Kielcach, którą r. 1726 Felicyan Konstanty Szaniawski bis=kup Krakow. założył oddawszy takową pod dozor xx. Kommunistów czyli Bartoszków z Węg=rowa sprowadzonych. Od r. 1735 Akademia te szkoły za kolonię akademicką poczytała, lubo w nich Kommuniści aż do końca uczyli.

1730. Comut. aestiv. Rector: Martinus Waleszyński S. Theol. Doct. et Prof. (8va vice)

Commut hybern. Rector: Martinus Waleszyński (9a vice)

1730 d. 17 Septembr. – Komissia Kanonizacyjna bł. Jana Kantego uznawszy że nadesłane manuskrypta bł. Jana Kantego nie są przez niego pisane (czyli raczej, jak Kołłątaj w Stanie oświecenia pisze, znalazłszy iż w dziełach rękopiśmiennych, pisanych podczas Koncylium Konstancyjskiego, wyrażone były zdania przeciw władzy Papieża) orzekła: Non constare quod opera Beato attributa essent ipsius Beati: ideo procedi posse ad ulteriora. – Akademicy widząc iż cała sprawa bierze niepomyślny kierunek i że Jan Kanty mógłby być nawet wymazany z szeregu błogosławionych, starali się świadectwem Franciszka Czekajskiego notariusza z d. 27 Lutego 1727, opisującym Statuta theologicae facultatis udowodnić, iż równocześnie, jak to Cathalogus Professorum opiewa, było promowowanych dwóch Janów z Kęt na Doktorów z teologii – i że produkowane rękopisy należą do drugiego który nie jest błogosławionym i tylko przez pomyłkę błogosławionemu przypisane zostały. (Informatio. Romae 1730, pag. 3.) – Tym wybiegiem uratowali sprawę kanonizacyjną, której już zagrażała przegrana i ogłoszenie nawet Jana Kantego za heretyka. – Widać iż było w XV wieku dwóch Janów z Kęt: jeden: Johannes Maleus alias Kanthij rector scholae in Miechow 1427 (zwany też Johannes de Martha 1423) – drugi Johannes de Kanthy Baccalaur. S. Theolog. Cantor ecclesiae S. Floriani, plebanus in Ilkusch, który r. 1440 probostwo w Olkuszu rezygnował na rzecz Mgri Johannis de Stupcza; był on r. 1454–1461 Professor in Collegio Artistarum.

1730 d. 28 Junii. – Albertus Nowakowski studiosus Rhetorices 30 plagis punitus quia frenatus incedere solebat. (Acta rector.)

" " Ignatius Phil. Doct. et Prof. et Stanislaus Baccal. Filos. Herkowie fratres, filii ol. Adami Herka civis et sartoris Cracov.

Custos S. Flor. Praepositus OOSS. Collega maj. Praepositus in Prosowice

1730 d. Stanislaus Markiewicz S. Theol. Doct. et Prof. (+ d. 22 Septembr. aetat. 56 an.
tes Rector, annis 30 Profess.

1730 d. 7 Maji Casimirus Relezinski Phil. Dr. et Prof. Collega minor Canonic. OOSS testamentum condit. +

1730 d. 17 Aprilis. Praepositura S. Floriani collata est Martino Kurowski S. Theol. Doct. et Prof. post obitum olim Stanislai Daszezynski S. Theol. Doct. et Prof.

1730 d. 18 Junii mortuus Joannes Ekart Silesius Jur. utr. Dr. et Prof. Primicerius OOSS, Curatus in Koniusza.

1731. Commut. aestiv. Rector: Franciscus Kalewski S. Theol. Prof. Decanus Collegiatae S. Annae; Praepositus OOSS., Curatus Zielonecensis, historiographus Petricianus. (1a vice)
Commut. hybern.: Rector: idem (2a vice)

1731 d. 22 Septembr. ~~12 Octobr.~~ Obitus Francisci Materski S. Theol. Doct. et Prof. Collegae majoris, Canon. S. Flor. Praepositi in Proszowice aetatis ann. 67, sacerdotii an. 37, Provisoris Contub. Philosophor., praepositi Sacelli S. Petri in Cerdonia (+22 Septembr. 1730)

1731 d. 11 Aprilis. Lectae sunt in Universitate Crac. literae facultatis theologicae Parisiensis de iterata solenni acceptatione Constitutionis „Unigenitus" (wyrzeczenie się jansenizmu) item Acta et Decreta in hac materia latine et gallice impressa. – Rector respondet cum gratiarum actione. (Obacz r. 1740)

1731 Marcin Waleszyński kupuje od sukcesorów Franciszka Cezarego kamienicę narożną przy ulicy S. Anny wraz z drukarnią, którą r. 1735 nadał Uniwersytetowi. (Obacz rok 1735)

1731 fer. 6a ante fest. S. Mariae Magdalenae. – Franciscus Kalewski S. Theol. Prof. decanus OOSS, praepositus S. Annae, Academiae Cracov. Rector. protestatur contra Nicolaum Zaramowski Rectorem et alios Patres Soc. Jes. Collegii ad S. Petrum – lubo wyrokiem papieża Urbana VIII Romae d. 15 Januarii 1634 (nakazano Jezuitom krakowskim zamknąć szkoły, oraz Dekretem Króla Władysława IV Varsaviae d. 28 Junii 1642 też szkoły skasowano na co Mutius Vitelescus ~~[illegible]~~ generał jezuitów pozwolił – które to pisma Jan Skarszewski i Krzysztof Sapellius kanonicy krak. deputowani od Kollegiaty w kaplicy (oratorium perer porticum) (in parte inferiori sinistra ecclesiae S. Petri) kościoła S. Piotra w obecności Alberta Grabowskiego notariusza apost. i Tomasza Oborskiego biskupa laodyck. administratora sede vacante biskupstwa krak. doręczyli jezuitom Smarzowskiemu i Łaprockiemu – jednak jezuici niedbając na ten zakaz wykładają lekcyje publiczne u siebie i zwabili do siebie Kietczewskiego kanonika inflant. clericum minorum ordin. który słuchał wykładu teologii wraz z kleryzkami jezuickiemi i teraz d. 16 Junii 1731 w refektarzu jezuickim odbył dysputę uroczystą i wobec wielu znakomitych gości płaszcz doktorski otrzymał – co się sprzeciwia dekretom zapadłym.

1731 Sabbato post fest. S. Jacobi Apost. – Stanisław Filipowicz Collega major canonic. S. Floriani, Theol. Prof. et Procurator Universitatis protestatur contra Joannem Downont-Matuszewicz generalem Comissarium Ord. Canon. Regul. Later. propositum Conventus Corporis Christi Casimiriae et Thomam Krzyski praesbit. ejusdem Conventus – ponieważ Kaminski, jakos sługa przeora z Antoniem Skurzyńskim i innemi hajdukami, kuchcikami i sługami klasztornemi pobili

studentów Adama Bekierskiego, Wojciecha Kleczkowskiego
3dziego Chorkiewicza, i Antoniego Michałkowskiego. —
Powod do tej burdy dali studenci akademii krak. którzy
fer. 5a w dzień S. Anny, na Stradomiu zbili żyda idącego
tak iż ledwie uciekł do klasztoru S. Jadwigi; nazajutrz
ciż studenci udali się na Kazmierz do Rabina żądali
Kozubalca potem spiwszy się dobrze insultowali ludzi:
wtedy student Chorkiewicz zobaczywszy żyda stojącego
w kamienicy klasztoru Bożego Ciała zwanej Winiarska
kazał żydowi zdjąc przed sobą kołpak i szablą dobrze
go płazować; na ten rozruch nadskoczyli ludzie klasztorni
i zaczęli bronić żydow, a Krupski ksiądz zaczął upomi-
nać studentow; studenci rzucili się na niego zaczęli go bić
a ludzie klasztorni broniąc księdza poranili i zbili studen-
tów i pojmanych w klasztorze trzymali potem w ogrodzie
rózgami ocwiczyli i puścili. — Sam przeor dobrze ich
trzciną w klasztorze oprał. (Acta castr. crac.)

1732. Com. aest. Rector: Franciscus Kalewski (3a vice) (Canon. Cath. Crac.
Com. hybern. Rector: Martinus Waleszyński S. Th. Doct. et Prof.
Praepositus Przemykoviensis (10 vice)

1733. Com. aest.: Rector: Martinus Waleszyński (11 vice).
Com. hybern. Rector: idem (12a vice)

1733. Akademicy wyjednali w Rzymie, iż Komissya Kanonizacyjna Jana Kantego pod przewodnictwem Kardynała Ludovicus Picus de Mirandula, na nowo rozpoczęła badania życia i cnót bł. Jana Kantego; w skutek czego r. 1734 d. 8 Kwietnia przesłuchiwano w Krakowie nowych świadków co do cudów za pomocą Jana Kantego zdziałanych.

1733 d. 1 Lutego zmarł Król August II. Ciało tegoż Króla wraz z ciałami Jana III, Maryi Kazimiry i ich wnuczki, sprowadzono i d. 18 Sierpnia 1733 na Kleparzu w Kościele S. Floriana w Kaplicy od południa złożono. Uroczysty pogrzeb odbył się dopiero d. 15 Stycznia 1734 (przed Koronacyą Augusta III.) Ciała wieziono do Katedry Krak. na dwóch wozach; do każdego wozu było 4 pary koni zaprzęgniętych – z wielką pompą.

1733 d. 3 Julii. Collegium Schol. Piar. zawiera ugodę z Akademią obiecując iż w Nowym Sączu szkół piarskich nie otworzą pod karą 10000 czerw. zł. (o co się proces toczył przed generałem zakonu w Rzymie). – Erekcya Collegium Piarów w Nowym Sączu nastąpiła d. 23 Marca 1733, otrzymawszy plac od Zakonnic Starosądeckich

1733 fer. 5a in crastino f. S. Martini Pontif. d. 12 Novembr. in Officio Advocatiali Cerdoniae ad Cracoviam. – Simon Profecki incola ex Słomiane Brzesko olim Gabrielis Profecki S. Theol. Doct. et Prof. ex fratre nepos, de jure suo post fata ol. Gabrielis Profecki ad Curiam post portam Vistulanam penes curiam ligneam Episcopi Cracov. jacentem, (Josephus Czartoryski vexillifer M. D. L. filius) (quam) Carolus Dux Czartoryski succamerarius palatinatus Crac., dapifer coron., Cremenecen. Sniatin Capitaneus, post fata matris suae magn. de Konopat donavit rev. Gabrieli Profecki Canon. S. Annae, Praeposito Zebrzydoviensi coram Actis Capit. Ofviecim Sabbato post festa Pentecostes 1702) cedit Collegio Majori Univ. Crac. (Lib. Arch. Univ. Crac. Nr 47½ p. 126)
[: Dworek ten spalony przez Konfederatów r. 1768, sprzedał Uniwersytet na licytacyi w r. 1781 za 3341 złp. :]

1734. Com. aest. Rector: Mathias Zięłkiewicz Dr. S. Theol. et Prof. Decanus S. Floriani, Scholasticus Kurzelovien., Praepositus Zarnovecensis, Cancellarius Posnaniensis (+ 1749) (1a vice)

Com hybern. Rector idem (2a vice)

1734 ob. Franciscus Materski S. Theol. Doct. et Prof. Collega major, Decanus S. Floriani, Curatus in Nasiechowice ~~Praepositus Prosov.~~ (Mortuus anno 1731)

1734 d. 20 Octobr. – Carolus Brandysz Wojciechowski Phil. Dr. et Prof. proscriptus ab Universitate

1734 Gaspar Topiński U. Jur. Dr. et Prof. Custos OOSS. Praepositus S. Nicolai d. 15 mensis Julii testamentum condit +

1735. Com. aest. Rector: Mathias Ziętkiewicz (3a vice)
Com. hybern. Rector: Joannes Lukini S. Th. Doct. et Prof. Canon. cath. Cracov. (6a vice)

1735 Stephanus Kropski Praepositus S. Annae

1735 Gregorius Filipowski S. Theol. Prof. Collega major, Canon. S. Floriani Curatus in Pobiedr +.

1735 d. 31 Januarii. Praepositura S. Nicolai collata est Thomae Muszyński Collegae majori (post obitum Gasparis Topiński + 1734)

1735 d. 28 Martii. Martinus Waleszyński S. Th. Doct. et Prof. Col. Maj. Canon. Cath. Crac. lapideam Caesarianam et typographiam per eundem emptam, donat Universitati Crac. et addit 3000 flp. pro restauranda typographia. (Kamienicę tę kupił d. 23 lipca 1731 Marcin Waleszyński od sukcesorów Franciszka Cezarego wójta prawa wyższego, wraz z drukarnią za 11000 zlp.)

1736. Com. aest. Rector Joannes Lukini (7a vice)
Com. hybern. Rector idem (8a vice)

1736 August III w artykułach Pacta-Conventa obiecuje Akademię Krakowską "quemadmodum meritissimam Reipublicae omnium scientiarum Magistram" zachować przy starych prawach i przywilejach.

1737. Com. aest. Rector: Petrus Alexander Szymakowski S. Theol. Prof. Collega major, Canonic. S. Floriani, Cancellarius Siradiensis, praepositus Krasiechovicensis (nat. 1680 + 26 Octobr. 1754). (1a vice)
Com hybern: Rector idem (2a vice)

1737 d. 16 Febr. Romae. Sacra Congregatio rituum pozwala błog. Jana Kantego obrać w Polsce za patrona i odprawiać na jego cześć Officium ad ritum duplicem primae classis cum Octava; co też papież Klemens XII. d. 20 Februarii 1737 potwierdził.

1737 Joannes Wiskiewicz S. Theol. Prof. Collega Major, Canon. S. Floriani Curatus in Sieciechowice +

1738. Com. aest. Rector: Petrus Alexander Szymakowski (3a vice)
Com. hyb. Rector: Joannes Lukini. (9a vice)

1738 ol. Michael Rembecki Phil. Doct. matheseos Prof. Collega major +.

1738 d. 17 Septembr. Florian Lachowicz Prof. Filoz. Kanonik S. Anny, dziekan pilecki, jedzie od Uniwersytetu własnym kosztem do Rzymu dla uzyskania dekretu kanonizacyi S. Jana Kantego, jako ~~promotor~~ postulator — na solicytatora zaś w Rzymie wybrano adwokata Scaramuccio.

1738 d. 13 Februarii mortuus Martinus Waleszyński S. Theol. Doct. et Prof. Collega major, Canon. Crac. procancellarius Univers. 20es Rector, Praepositus S. Georgii in Sepusio et in Przemykow.

1739. Com. aest. Rector: Joannes Lukini (10 vice)
Com. hyb. Rector: Joannes Lukini (11 vice)

1739 d. 31 Martii. Congregatio rituum w Rzymie approbowała na cześć bł. Jana Kantego, Orationem et Lectiones; co też papież d. 11 Septembris 1739 potwierdził.

1739 d. Joannes Smołukowski Phil. Doct. et Prof. Collega minor, Canonicus S. Annae + d. 12 Martii 1739.

1739 d. Michael Bylina Prof. U. Jur. Canon. DOJS. +

" " Stephanus Mariorski Phil. Dr. Prof. Dialectices in Classibus Nowodworscianis, Senior Scholae ad Corpus Christi, – każe Żydów starszych na Kazimierzu iż nie chcą płacić od Żydów obcych pensyją zwaną „Judaica" co tydzień po 1 złp. (Acta rect. p. 739)

1739 d. 15 Febr. Obitus Martini Joannis Waleszyński S. Theol. Doct. et Prof. Collegae Majoris, Canon. cath. cracov. Canonici S. Flor., Scarbimirien., S. Michaelis in arce crac. praepositi in Przemyków et in monte S. Georgii Scepus., aetat. 70 ann. (Przyczynił się do pokrycia miedzią Kościoła S. Anny, kupił dom i drukarnię Cezarowską dla Uniwersytetu, któremu swą bibliotekę legował – był Rektorem Univers.) – na jego miejsce obrany kanonikiem katedr. maniej Ziętkiewicz Dr. Teol. i Prof. d. 20 Febr. 1739.

1739 d. 4 Febr. Varsaviae. – List Augusta III Króla do papieża Klemensa XII proszący o kanonizacyją bł. Jana Kantego – toż samo od wszystkich biskupów polskich (gdzie piszą, iż Alexander VIII beatyfikował, a Klemens XII dekretem d. 17 Febr. 1737 policzył między patronów polskich Jana Kantego).

1739 Jacobus Krakietowicz U. Jur. Dr. Canonicus Premyslien. +

1739 d. 5 Decembris, Radloviae. – Joannes Alexander Cardinalis Lipski Episcopus Cracov. wzywa Rektora Uniw. Krak. do zachęcania Uczniów chcących się poświęcić Stanowi Kapłańskiemu, aby uczęszczali na naukę Prawa, mianowicie na lekcyje Processus, i aby dla nabycia wprawy bywali w Sądach i Kancelaryi Konsystorza. (Lib. Arch. Univ. No. 35 pag. 95)

1740. Com. aest. Rect. (Casimirus Pataszowski S. Theol. Prof. Collega major, Canonicus Collegiatae S. Floriani, Decanus Curzeloviensis, Cancellarius Neo Sandecensis, Praepositus S. Stephani in Cracov., Curatus in Czernichow (1a vice) (+ d. 3 Januar. 1758, aetat. 50 annor.)

Com. hybern. Rector: idem (2a vice)

1740 Akademicy popierają gorliwie w Rzymie sprawę kanonizacyi bł. Jana Kantego, udowadniając świadectwami nowych cudów. – R. 1742 Papież powierzył sprawę (processu) kanonizacyi Jana Kantego kardynałowi Camillus Cybo, a po jego śmierci r. 1743 kardynałowi Hannibalowi Albani; a gdy i ten umarł r. 1760 kardynałowi Joanni Francisco Albani episcopo Sabinensi.

1740 d. 18 Junii. – Michał Dyaszowski księgarz i drukarz skarży Dominika Siarkowskiego iż przedrukował książki: Krótkie zebranie (i) Przeraźliwe echo na których drukowanie otrzymał królewski (przywilej) zmarły drukarz Krzysztof Domański.

1740 Jezuici, za naradą Józefa Andrzeja Załuskiego, rozpoczynają w Warszawie przedruk dzieła Mikołaja Zalaszowskiego: Jus Regni Poloniae Posnaniae 1699–1702. fol. Tom. I. II. Akademicy chcą w Sądach duchownych wyjednać zakaz tego przedruku; lecz niemogli nawet w Rzymie (in Curia Romana) wyrobić inhibicyi. – Uchwalono więc d. 19 Września 1740 wydać na własny koszt poprawioną i pomnożoną edycyą tego dzieła, którego redakcyją poruczono professorom Wojciechowi Micińskiemu, Stanisławowi Mamczyńskiemu i Kazimierzowi Jarmundowiczowi; drukiem zajęła się drukarnia Collegii majoris (Waleszyńskiego). Lecz skończyło się to przedsięwzięcie na wydrukowaniu Tom I księgi I i połowy IIej in fol. pag. 1–752 pod tytułem: Syntagma juris universi Regni Poloniae. (Jedyny znany exemplarz jest w Bibliotece Univers. Krak.) (i ułamek u mnie nabyty po Rzesińskim)

1740 d. 19 Decembr. Lectae sunt literae ab Universitate Parisiensi nuntiantes acceptationem Constitutionis „Unigenitus." (Obacz r. 1731 w sprawie Jansenizmu)

1740 d. 5 Septembr. Ad Collegium majus vocati Laurentius Saltszewicz Praepos. S. Adalberti Coloniae Albae Ducalis Director et Ignatius Sterka Canon. S. Annae – ad Collegium minus: Gajowski Valent. De Clos Josephus, Zołędziowski Anton. Michalski Anton. Iwański Nicolaus, Rwedyk Michael Canonicus Sandecens.

1740 d. 4 Junii. – Casimirus Zarmundowicz Dr. Phil. Prof. Jur. Canonicus OOSS. nomine Collegii Juridici protestatur contra Collegium majus: quia nescitur quo jure sibi et Collegio majori lapideam et typographiam Piotrkowszykowska in platea S. Floriani sibi appropriaverunt, fructus pro se tollunt, certam partem dictae lapideae ante aliquot annos Conventui Carmelitarum ad ecclesiam S. Thomae vendiderunt, ac in abolitionem juris toti Universitati servientis in libris ibidem excussis titulum antiquum: typis Universitatis Cracov. a quinque modo primum annis extingui et alium titulum: typis Collegii maioris Universitatis, usurpative exprimi procuraverunt.

1740 Doktorowie Teologii Uniwersytetu Krak. których było 4 (w fakultecie prawnym było 3 Doktorów, w medycznym 1) skarżą do biskupa Krak. kardynała Lipskiego, na byłego rektora Jana Łukiniego, iż dopuszcza do Doktoratu teolog. więcej kandydatów jak potrzeba i że samowolnie rządzi, i że Pawła Jana Polaczka Prof. Kol. mn. za to że popierał Teologii Doktorów grubo skarcił. W skutek tej skargi Lipski biskup w Wawrzeńczycach d. 15 Sierpnia 1740 zawezwał do tłomaczenia się

~~[illegible]~~

Acta et decreta Universitatis Parisiensis super revocatione Appellationis a Constitutione Unigenitus Clementis XI et super obsequio eidem Constitutioni exhibendo; in Poloniam Universitati Cracoviensi, filiae suae charissimae in testimonium praemissorum transmissa ac exinde communis ergo plausus atque amplioris notificationis gratia reimpressa. Cracoviae 1740, Typis Collegii Majoris, Sumptibus Novodvorscianis. fol. K.18.

(Akta te wydał Uniwersytet paryski r. 1739 po łacinie i po francusku drukiem i rozesłał wszystkim Uniwersytetom.)

Są tutaj: 1) Decanus et facultas Parisiensium Theologorum, celeberrimae Studii Cracoviensis Universitati, Salutem ... dat. Parisiis, Calendis Augusti 1730 L. D. Remigius S. Facultatis Parisiensis Syndicus de mandato decani Facultatis. — Uniwersytet Paryski chcąc naprawić reputacyją o sobie wydał akta całej sprawy i takowe rozesłał Uniwersytetom katolickim mianowicie Krakowskiemu mówiąc w liście: „Valete sapientissimi patres, paululum memores nostri, „quorum percelebris academia olim surculus ex radice „nostra, nunc arbor facta nobilis, expandit ramos magnos „in agro Domini et fructus fundit uberrimos in scientia et pietate." — 2) Literae ab Universitate Parisiensi, nomine Praeclarae Artium Facultatis, Ad Universitatem Cracoviensem consignatae F... Parisiis d. 16 Decembris 1739 Pitet Universitatis Parisiensis Syndicus. — List na ręce rektora Krakow. Uniwersytetu przesyłając akta i dekreta w sprawie przyjęcia bulli Unigenitus — R. 1718 d. 5 Octobris Uniwersytet Paryski odrzucił przyjęcie bulli Unigenitus (Dei Filius), odkładając takową do dyskusyji na przyszłem Koncilium generalnem, albowiem znaczna część duchowieństwa francuskiego przeciw tej bulli powstała, (którą bullą Klemens XI potępił naukę Jansenistów); i dopiero d. 11 maja 1739 za rektorstwa Armanda księcia de Rohan-Ventadour, pomimo opozycyi syndyka ~~[illegible]~~ universyt. Gibert, przyjął Uniwersytet ~~[illegible]~~ paryski bullę Unigenitus.

ten N. 1) wyszedł też osobno in fol. K. 2. Decanus et...

F (w którym oświadcza iż rewokuje swe dawniejsze odrzucenie bulli Unigenitus, i że przyjmuje tę bullę)

Akta te dotyczące sprawy Jansenistów i bulli Unigenitus z listem Syndyka Pitet, w którym tenże Uniwersytet Krakowski zowie córką Uniwersytetu paryskiego („filia nostra") otrzymał wraz z listem Kardynała Lipskiego w tejże materyi, w lecie r. 1740 rektor Kazimierz Pałaszowski i kazał takowe wydrukować. Pitet Syndyk pisze między innemi: „Z tych aktów wyrozumiecie, iż zawsze powolnymi jesteśmy Dekretom Stolicy Apostolskiej; Wydział artystyczny Uniwersytetu paryskiego polecił mi przesłać wam te akta." *)

*) Cornelius Jansenius biskup w Ypern (+1638) dziełem swém: Augustinus dał powód do sprzeczki o łasce bożej, która to sprzeczka z uniwersytetu Löwen przeniosła się do paryskiej Sorbony, gdzie się utworzyły 2 partie: Molinistów (Jezuitów) i Janzenistów. Moliniści posądzali swych przeciwników o herezyą w Rzymie: w skutek czego papież Klemens XI bullą „Unigenitus Dei filius" (d. 8 Septembr. 1713) wydaną za powodem Jezuitów, potępił Nowy Testament z reflexyami wydany przez uczonego Oratoriana i zwolennika Janzenizmu Paschasiusa Quesnel. Bulli tej wielu duchownych i część Uniwersytetu paryskiego przyjąć nie chcieli apellując do Koncylium powszechnego, i tych zwano Appellantami, dla różnicy od Konstytucyonistów (zwolenników Bulli). Dopiero gdy r. 1728 arcybiskup paryski Kardynał Noailles bullę przyjął, skłonił się też Uniwersytet paryski r. 1739 do przyjęcia takowej.
(Obacz R. 1713)

Dziełko w tej sprawie, które Uniwersytet paryski rozsyłał wyszło pod tytułem: „Acta et decreta praeclarae Artium Facultatis Parisiensis tam super revocatione Appellationis a Constitutione S. D. N. Papae Clementis XI quae incipit: Unigenitus, die 5 Octobris 1718 ad futurum Generale Concilium interjectae, quam super obsequio eidem Constitutioni exhibendo. Parisiis apud viduam R. Mezieres et J. B. Garnier Reginae typographos, 1739." 4to str. 60.

<u>1741.</u> Com. aest. Rector: Casimirus Pataszowski (3° vice)
Com. hybern. Rector: Joannes Lukini (12° vice)

1741 Benedykt XIV w ~~bulli~~ Breve do Kardynała Lipskiego potwierdza prawa Uniwersytetu Krakow.

1741 d. 21 Czerwca. Urząd grodzki Krak. skarży w Sądach rektorskich ~~[illegible]~~ studentów szkoły Bożego Ciała na Kazimierzu, iż przy bramie Kazimierskiej opadli woz, na którym ciało zmarłej Żydowki do pogrzebu wieziono, tako-wy na cmentarz kościoła Bożego Ciała zajęli i dotąd nie wypuścili, póki im się nie okupiono. Rektor z tego powodu skazał Jezierskiego studenta małca na 50 plag, a Żychowskiego i Bojarskiego studentów retoryki na odsiedzenie 3 tygodni w Karceresie Kollegium większego. (Acta rectoral.) |: Karceres ten były to sutereny czyli piwnica pod drzwiami ~~[illegible]~~ wchodowemi dzisiejszej bibliöteki. :|

1741 d. 9 Januar. – Starsi Żydzi Kazimierscy skarzą do Rektora Stefana Mąsiorskiego Phil. Doct. Seniora Szkoły Bożego Ciała, iż w Wilią Bożego Narodzenia 1740 ciało zmarłego Żyda przewiezione do pogrzebu z Wieliczki, z wozu rzucić kazał i tak długo grzebać nie pozwolił dopokąd mu 57 zł. nie zapłacono. (Acta rector.)

1741 d. 10 Julii. – Florianus Lachowicz postulator et sollicitator Canonizationis b. Joannis Cantii, transmittit ex Roma Actum emptionis Locorum 5 in Montibus pietatis (ex peculio S. Joannis Cantii – qui Actus insertus est Actis Rectoralibus. (Lachowicz wyjechał do Rzymu 1739) (r. 1742 dokupił 11 loca montium pro 1397 scutis)

1741 d. 6 Augusti. – Jan Alexander Lipski Kardynał biskup Krak. zapowiada, iż d. 8 Sierpnia 1741 rozpocznie wizytę Akademii przez Benedykta XIV w Breve ~~[illegible]~~ i przez pismo Augusta III Króla poleconą – Uniwersytet sprzeciwia się tej wizycie i żąda aby się Lipski wykazał upoważnieniem papieskiem i królewskiem.

1741 d. 25 Januarii – Augustus III rex Pol. z powodu nieznasek pomiędzy wydziałami Uniwersytetu Krak. i z powodu różnych nadużyć które wymagają poprawy, w myśl konstytucyi sejmowych z lat 1562, 1635 i 1638 – poleca Kardynałowi Janowi Alexandrowi Lipskiemu biskupowi Krak., aby przedsięwziął Wizytacyę Uniwersytetu Krak. i potrzebne reformy zaprowadził (Lib. Archiv. Univ. Nr. 47½ pag. 419.)

1741 d. 11 Maji. Romae. Benedykt XIV w Breve do Jana Alexandra Kardynała Lipskiego bisk. Krak. poleca temuż Wizytę Akademii Krak.

1741 d. 19 Novembris, Kielciis. – Jan Alexander Kardynał Lipski bisk. Krak. będąc zajęty ważnemi interessami, niemogąc osobiście Wizyty Akademii dopełnić poleca Adamowi Komorowskiemu kanonikowi Katedr. Krak. proboszczowi pileckiemu, aby w zastępstwie odbył najprzód Wizytę w Collegium juridicum przejrzał wszystkie dokumenta takowego, rozważył prace professorów, zrewidował Bursę jurydyczną i Bibliotekę wydziału i relacyję o tem zdał biskupowi.

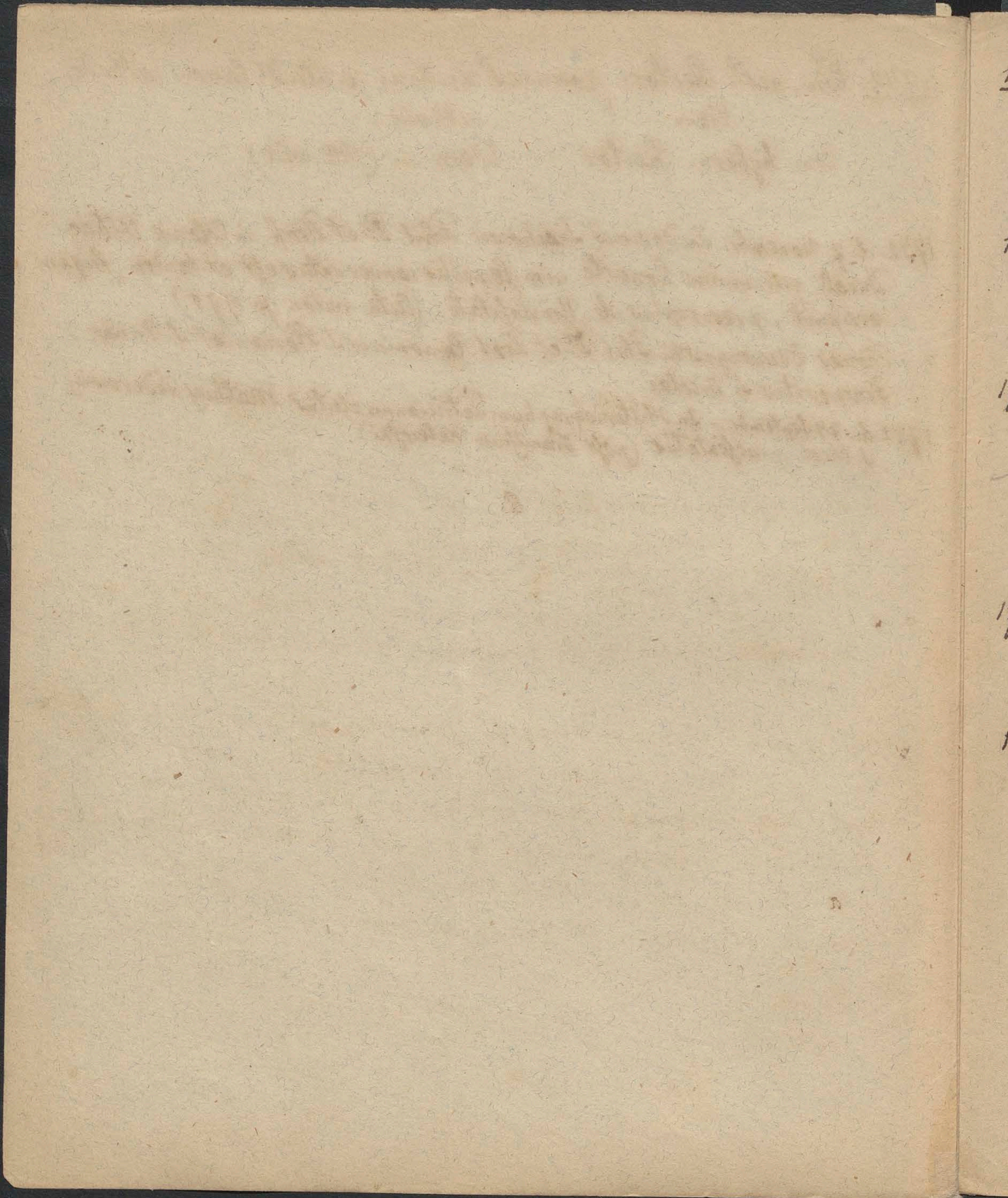
1742. Com. aest. Rector: Joannes Lukini J. Utr. Dr Canon. cathedr. Crac. (13a vice)

Com. hybern. Rector idem (14a vice)

1742 d. 7 Novembr. Ludovicus Szachowic Phil. Dr et Prof. in Colonia Albae Ducali, qui minus honeste cum femellis conversatus est et tandem fugam arripuit, proscriptus de Universitate. (Acta rector. p. 971.)

" " Thomas Muszyński Phil. Dr et Prof. Canonicus S. Floriani et S. Annae, Praepositus S. Nicolai.

1742 d. 24 Septembr. – In Historiographum Petricianum electus Mathias Federowicz S. Theol. praesentatus (post Franciscum Kalewski)

<u>1743.</u> Com. aest. Rector: Adalbertus Antonius Micinski U. Jur. Dr. et Prof., canonicus OOSS. curatus Luborzycensis (+ d. 1 Maji 1754) (1a vice)
Com. hybern. Rector idem (2a vice)

1743 d. 9 Januar. ingenuus Sebastianus Hankiewicz studens et pater scholae OOSS. ratione innocentis verberationis studiosi Danecki damnatus per Rectorem ad sumendas 50 plagas et subeundum per 3 dies Carcerem inferiorem in Collegio majori. (Acta rector. p. 1013)

1743 d. 1 Julii. Michał Dyaszowski drukarz Krak. skarży Dominika Siarkowskiego drukarza, iż on teraz przedrukował Historię Sowizrzała która w drukarni poprzednika Michała Dyaszowskiego zaraz po otrzymaniu przywileju Królewskiego r. 1713, wydrukowaną została. Wszelakoż Siarkowski dowiódł przywilejem król. na drukarnię z r. 1701 iż miał także prawo drukowania tej książki. (Acta rector.) Tegoż r. (1744) wydrukował także Dymarski: Sowizrzała.

1743 d. 19 Decembr. Rektor pozwala uczniom Rhetoryki (Szkoł Nowodworskich) odprawić Dyalog, byleby poprzednio był approbowany. (Acta rector. pag. 1138)

1743 d. 12 Julii. – W sprawie Synagogi żydowskiej na Kazimierzu z Antonim Bojarskim Drm Filoz. Seniorem Szkoły Bożego Ciała, przysądził Rektor tejże Szkole prawo pobierania opłaty od przejeżdżających przez parafię Bożego Ciała obcych Żydów czyli tak zwanej „Judaiki czyli Kozubalec." (Acta rector. pag. 1090) (: Podobny Kozubalec wybierali studenci z szkół P. Maryi, S. Floriana i S. Mikołaja, od Żydów :)

1743 d. 11 Decembris. – Conclusio Universitatis ad petitionem Capituli S. Annae, ut juxta praxim antiquam census medius ex bonis villae Nasiechowice pro solennitate B. Joannis Cantii detur, jam vero alius medius census ex massa Universitatis suppleatur. (pag. 295. Lib I Conclusionum Universitatis, Nr. Archiv. 1.)

1744. Com. aest. Rector: [illegible] Adalbertus Miciński. (3a vice)
Com hyb. Rector: Casimirus Pataszowski S. Th. Prof. (4a vice)

1744 d. 11 Decembr. Erectio Custodiae in ecclesia Collegiata S. Annae. – Praebenda haec habuit pro dote summas: a) 8000 flp. ex bonis Zagajów deportatam et A. 1763 fer. 3a die S. Luciae (in Castr. Crac.) super bona Krzelów Honoratae Wielowiejska in district. Xiążn. locatam; b) 2000 flp. A. 1763 fer. 4a in Vigilia Concept. B. Mariae V. super Bonis Zarogow et Stawice in distr. Xiążn. Josephi Rusocki locatam. (fundator x. Antoni Wilkoszowski)

1744 ol. Mathias Fedorowicz S. Theol. Prof. Collega major, Custos S. Floriani, Cancellarius S. Annae, Praepositus in Proszowice, nuper defunctus. + d. 20 Martii

1744 d. 3 Febr. – Starsi Synagogi Kazimierskiej skarżą Studentów Szkoły Bożego Ciała, iż w dzień św. Szczepana r. 1743 przytrzymali wóz z ciałem zmarłej Żydówki, ciało zrzucili, kamieniami przywalili i za wydanie takowego 30 czerw. zł. żądali. (Acta rector. p 1143)

1744 d. 27 Sierpnia. Szlachta województwa Krak. zebrana na sejmiku w Proszowicach w instrukcyi posłom swym na sejm grodzieński między innemi petytami wnosi żądanie aby do Akademii Krak. adjungowano Kolonie, i aby się starano o Kanonizacyją bł. Jana Kantego. (Lib. Relat. castr. Crac. 1744 Tom. 171 pag 695)

1744 d. 22 Maja. Wawrzyniec Józef Saltzewicz Dr. Fil. i Prof. Matematyki dostaje patent na Geometrę przysięgłego.

1744 Florian Lachowicz postulator Kanonizacyi b. Jana Kantego, iż Uniwersytytet posiada w Rzymie 31 Loca Montium antiqua et 11 nova (in summa 42 duo loca valoris 5334 scudorum sive 2667 aureorum Hungaricalium) – Lachowicz Florian wyjechawszy z Krakowa d. 17 Septembr. 1738, a przybywszy z Końcem Listopada 1738 do Rzymu znalazł w Rzymie ex peculio Cantiano 11 Loca Montium valoris 1397 scudorum, dawniej zakupione, do których dokupił nowe z pieniędzy przez Uniwersytet Krakowski przysłanych

1744 d. 6 Novembr. – Ad Collegium majus vocati Paulus Polaczek, ~~[illegible]~~ Joannes Przynkowski – ad Collegium minus: Mazurski; Wojciechowski; Herka, Filipowski; Górski.

1744 d. 22 Augusti mors in Alba Ducali Franciscus Kielarowicz Prof. Poeticae in Coll. minori fundat. Mazikonisae.

1745. Com. aest. Rector: Casimirus Pataszowski (5a vice)
Com. hybern. Rector: idem (6a vice)

1745 d. 5 Mart. Kieleus– Joannes Cardinalis Lipski episcopus Crac. delegat adperagendam Visitationem Minoris Collegii Cantorem Cracoviensem Stephanus Maziorki Senior Contub. Hierusal. Collega minor +

1745 In Januario Obitus Mathaei Josephi Kolendowicz S. Theol. Doct. et Prof. (6es Rector) (Collegae majoris, Decani S. Flor., praepositi in Zebrzydowice (Zapisał 4000 złp. na fundaçyą ołtarza S. Jana Kantego w Kościele parafialnym w Wadowicach, z kąd był rodem)

1745 ~~[illegible]~~ d. 29 Aprilis moritur Martinus Kurowski S. Theol. Doct. Praepositi S. Floriani et Vieliciensis; post illum electus in Praepositum S. Floriani Petrus Celestinus Szymakowski S. Th. Prof. Coll. major. et in Praepositum Vieliciensem Mathias Ziętkiewicz S. Th. Doct. Col. maj., sed recessit, et ideo electus est Mathias Ziętkiewicz.

1745 Florianus Lachowicz emit 16 Loca Montium Roman. Sunt autem in universo 57 Loca Montium valoris 7239 Scudorum sive 3619½ Aureorum. – quorum cura commissa est Dominico Claverini Advocato, ob discessum Flor. Lachowicz ex Roma anno 1746.

1745 d. 3 Febr. – Przyjęto Malarzy pod opiekę Uniwersytetu i zatwierdzono ich Ordynacyję.

1745 d. 2 Januarii, Cracoviae – Malarze krakowscy: Dominicus Maria Mangini Florentinus, Joannes Albrychowicz, Lucas Orłowski, Andreas Cender, Gabriel Dorajski, Bonaventura Bałkowski, Josephus Komoniecki, Christophorus Sikorski, Stanislaus Rępka, Joannes Włodyński, Laurentius Brocki, Michael Zieliński, Martinus Stachowicz, Andreas Drożeński, Petrus Papucieński, Christophorus Lisowski, Joannes Klimecki zawierają pomiędzy sobą Kongregacyją Malarzy sztuki wyzwolonej i poddają się pod opiekę Uniwersytetu Krak. pod sądy rektorskie tak mistrzowie, towarzysze i uczniowie i obiecują mieć swój ołtarz S. Łukasza w Kollegiacie S. Anny. Przy examinie na mistrza ma towarzysz wymalować P. Jezusa na Krzyżu, i P. Maryą piastującą dziecinę Jezusa. – Ordynacyję tę potwierdził i tęż Kongregacyję wcielił do Wydziału sztuk wyzwolonych w Uniwersytecie Krakowskim Kazimierz Pataszowski Prof. Teol. i Rektor (Cracoviae d. 15 Januarii 1745) (Lib. Archiv. Univ. Nr. 35 pag. 134) Król August III potwierdził Ordynacyję tej Ustawy i wcielenie do Uniwersytetu (Varsaviae d. 5 Decembris 1746)

1746. Com. aest. Rector: Joannes Lukini (15a vice)
Com. hybern. Rector: idem (16a vice)

1746 Florianus Lachowicz Canonicus Vladislav. postulator Canonizationis b. Joannis Cantii revertitur ex Roma. In procuratorem Romae interim electus Dominicus Claverini Advocatus

1746 d. 16 Septembris – Ad Collegium majus vocati (ex minori) Michael Czernicki, Adalbertus Biegaczewicz, Antonius Żołędziowski – Ad Collegium minus (ex Extraneis): Jacobus Surowiecki; Jacobus Molecki; Joannes Ciołkiewicz, Antonius Bojarski

1746.

1747. Com. aest. Rector: Joannes Lukini (17a vice)
Com. hybern. Rector: Stanislaus Joannes Philippowicz Licentiatus Dr S. Theol. et Prof. Collega major, Decanus S. Floriani, Scholasticus Calisiensis, praepositus Przemykovien. (+ d. 2 Julii 1760, aetatis ultra 70 annorum) 1a vice.

1747 d. 14 Aprilis Obitus Stanislai Kutlinowski J. U. Dr. et Prof. Archidiaconi OOSS. Curati in Koniusza, aetat. 70 annor. sacerdot. 40 annor. erat Professor Magdalenisticus Sacrorum Canonum.

1747 d. 15 Martii in historiographum electus Josephus Popiołek S. Theol. Prof.

" " Uniwersytet sprowadza do drukarni Gissera liter z Frankfurtu nad Odrą Samuela Filipa Grasser i na mieszkanie wyznaczono mu Classes antiquas.

1747 d. 13 Sept. – Decanatus OOSS. collatus est Antonio Formika Dr. Med. ordinario episcopi Cracov.

1747 d. 29 Novembris mortuus est Franciscus Kalewski S. Theol. Doct. et Prof. qui 3000 flp. pro augenda dote Decani S. Annae legavit.

1748. Com. aest. Rector: Stanislaus Joannes Philippowicz (2a vice)
Com. hybern. Rector: idem (3a vice)

1748 W kościele S. Anny zaprowadzono muzykę (Capella choralis et figuralis) której Kapelmistrzem czyli Seniorem został biegły muzyk Kazimierz Jakób Sojecki. (Acta rectoral.) – Otworzono Bursę Muzyków przy kościele S. Anny, dla której Stanisław Filipowicz S. Theol. Doct. et Prof. 16000 złp. na dobrach Złodziejowice i Boleń, z której miała iść pensya na Kapelmistrza i 2 wokalistów.

1748 d. 7 Maji. Ad Collegium majus vocati Antonius Mikolski, Nicolaus Iwański – ad Collegium minus: Michael Lipiewicz, Antonius Kocikowski; Jacobus Marciszowski, Franciscus Durzyński; Stanislaus Foltański.

1749. Com. aest. Rector: Casimirus Pałaszowski (7a vice)
Com. hybern. Rector: idem. (8a vice)

1749 d. 4 Novembr., Kielciis. — Andreas Stanislaus Kostka Załuski episc. Cracov. ob defectum cleri in dioecesi Cracov. licet in 4 Seminariis dioecesis Crac., in 2 vero Seminariis urbis Cracov. alumni erudiuntur — novum Seminarium episcopale penes Universitatem Crac. fundat et erigit. Antequam vero fabrica hujusce Seminarii perficiatur, alumnos in Contubernio Sioiniano ex primaeva institutione sua d. 19 Febr. 1641 pro clericorum in Universitate studentium hospitio erecto interim collocandos et fovendos mandat, juxta ordinationem seorsim factam hujusce Seminarii episcopalis, permittitque ut in eodem Seminario presbyteri dioecesis Crac. recollectiones spirituales absolvere valeant. (Ob. r. 1751. 1757. 1758.

1749 d. 13 Novembr. w Krakowie — Andrzej Załuski bisk. krak. przeznacza na Kleryków w Bursie Syfinistarum co kwartał po 100 zł. z prowentów biskupstwa.

1749 d. 6 Octobr. Kazimierz Pałaszowski rektor nabywa rudera kamienicy Przymowskiej w ulicy S. Anny w zamiarze zbudowania tamże Konwiktu nobilium na wzór jaki St. Konarski piar w Warszawie stawiał. — R. 1754 dokupił w tym celu kamienicę Orzelowską od Benedyktynów tynieckich. [illegible] Umierając r. 1758 zapisał 28000 złp. Uniwersytetowi na wystawienie Konwiktu. — R. 1780 zwano to Convictus Universitatis Cracov. noviter inchoatus — a r. 1787 zaczęto w tém miejscu budować Collegium physicum. (Widocznie Uniwersytet nie był w stanie rywalizować z Piarami.)

1749 d. 14 Martii. Ad facultatem medicam [illegible] admissi Stanislaus Wadowski et Joannes Camelin Med. Doctores.
" " Convivium Platonicum a 2dae Laureae Candidatis redimitur 5 flor. a singulis.

1749 d. 1 Octobris moritur Stephanus Kropski J. U. Dr. Praepositus S. Annae.

1750. Com. aest. Rector: Casimirus Pataszowski (9a vice)
Com. hybern. Rector: Stanislaus Joannes Philippowicz (4a vice)

1750 Josephus De Clos vocatus ad Colleg. majus (został r. 1727 w Krakowie Drem Filoz. a r. 1726 Baccal. Art. urodzony w Krakowie)
Mathias Cantius Goszkowski Curatus in Archidioec. Gnesn. +

1750 in Januario. – Andreas Stanislaus Załuski episcopus Cracov. penes Universitatem intendit fundare Professorem Zaluscianum ad cursum mathematicae et physicae experimentalem tradendum. (W tym celu kształcił się za granicą Marcin Świątkowski)

1750 d. 19 Januarii. In Praepositum S. Annae electus Laurentius Saltrzewicz S. Th. Prof. Coll. maj.
" " d. 2 Martii. Professio Botanica in facultate medica collata Joanni Camelin Med. Doct.
" " d. 3 April. Canonicatus cath. Crac. collatus Adalberto Micinski U. Jur. Doct. et Prof. post obitum olim Joannis Lukini U. J. D.
1750 d. 13 Aprilis Obitus Mathiae Ziętkiewicz S. Theol. Doct. et Prof. Canonici cathedr. Crac. fundi Zętkowice – qui Canonicatus datus est Casimiro Pataszowski S. Th. Doct. et Prof.

~~1900 Ziętkiewicz~~
1750 d. 13 April. Obitus Mathiae Ziętkiewicz
" " Sądy rektorskie odbywały się co tydzień 3 razy (w poniedziałek, środę i piątek) o drugiej godzinie po południu. Zasiadali w nich rektor, exrektor(s), doktorowie i przybrany Assessor Judex, 2 Notariuszów i 2 Fiscales (Bedelli)
1752 Andreas Massirski Dr Phil. et Prof. Senior Scholae B. M. V. +
1752 Valentinus Franchi Phil. Dr et Prof. Coll. min. Canon. Sandec +

1751. Com. aest. Rector: Stanislaus Joannes Philippowicz S. Theol. Doct. et Prof. (5a vice)
Com. hybern. Rector idem (Curatus in Igotomia) (6a vice)

1751 d. 1 Marca – x. Andrzej Cybulski i x. Antoni Krząnowski S. Teol. Prof. Kanonicy S. Flor. Bibliotekarze Kollegium wielkiego zawierają kontrakt z Wawrzyńcem i Tomaszem Głogowskiemi względem postawienia i zrobienia nowych szaf do tejże Biblioteki i poprawienia dawnych za 50 czerw. zł. Szafki małe stojące między większemi mają być zastosowane do postawienia w nich globusów, matematycznych instrumentów, szkieletonów i t. p.; również mają dać szafy pod statuę S. Jana Kantego.

1751. Andreas Cybulski Prof. Theologiae, Canonicus S. Flor. et S. Georgii in arce Gnesnensi, Praepositus in Powidz moritur a. 1751 d. 8 Aprilis

1751. Stanisław Kostka Załuski biskup krak. funduje w Bursie Sisiniusa Seminarium, które r. 1758 lepiej dotuje. (Lib. Relat. castri Cracov. Anni 1792 Tom II pag. 642) Obacz r. 1757. 1758 i r. 1749

1751 Rozruch studencki w Krakowie. Pojmano studenta Jana Majowskiego, którego burmistrz Gwedyk w Kurdygardzie wypoliczkował. Uniwersytet kazał Gwedykowi wytoczyć proces.

1751 d. 21 Octobr. Cracoviae. – Stanislaus Filipowicz S. Theol. Doct. et Prof. Rector Universit. Cracov. Adamum Adami Klein in Album Universitatis inscriptum recognoscit pro typographo et bibliopola – quod approbavit Stanislaus Kostka Załuski episcopus Cracov. Cracoviae d. 4 Januarii 1752.

234

1752. Com. aest. Rector: Adalbertus Antonius Miciński utr. jur. Doct. et Prof. Canon. Cathedr. Crac. Custos OOSS, curatus in Koniusza. (4a vice)

Com hybern. Rector: idem (5a vice)

1752 d. 13 Martii – Conclusio Universitatis de Professore Theologiae Romae mittendo ex Collegio minori propter studia, cui assignata pensio 25 aureorum. (Wysłany Antoni Żołędziowski do Rzymu)

1752 d. 22 Augusti Synagoga Kazimierskich Żydów na instancyą różnych Panów mianowicie Klemensa Branickiego Wojewody Krak. hetmana w. Kor. zawiera transakcyą z Rektorem Akademii Krak względem płacenia za Korzenie i Kozubalca (Judaica). – W tej transakcyi powiedziano iż Żydzi z powodu, że za Króla Jana Olbrachta osiedli place na Kazmierzu przez Króla Kazmierza II Akademii Krak. nadane, oddawali co roku Akademii dwa razy, na Boże Narodzenie i Wielkanoc, rozmaite Korzenie; Danie tych Korzeni w naturze zamieniono r. 1724 d. 23 Septembr. na lat 28 to jest aż do r. 1752, w opłatę pieniężną, Transakcyą zaś z r. 1752 zobowiązała się Synagoga płacić Akademii rocznie 500 złp. (dwiema ratami po 250 złp.) za Korzenie oraz Kwotę Kozubalcową na Szkołę, mającą być opłacaną przez Żydów obcych do Krakowa przyjeżdzających lub wyjeżdzających, od jadących wozem po 12 gr. od Konnego po 6 gr. od pieszego po 4 gr. (Lib. Conclus Univ. Tom I pag. 553-558 Tom II pag. 218. Lib. Archiv. Nr. 2) Obacz r. 1724.

1752 d. 13 Martii. – Conclusum Antonium Żołędziowski S. Th. Prof. Coll. major. Canon. S. Flor. uti postulatorem Canonizationis Romam mittere, cui provisione annua 50 scuta Romana sive 25 aurea hungaricales ex proventibus Locorum Montium, item alterum tantum ex Professione theologia Canonicatus S. Floriani – item ex proventibus 4 Coecorum quatuor facultatum 20 aur. hung. – item de proventibus communibus a Procuratore Universit 18 aur. hungar. (Conclus. Univ. p. 514.)

1752 Joannes Łopuszynski Phil. Doct. praebendarius in Kenty +

1752. d. 11 Septembr. – Pozwolono wydać Dyalektykę (którą dotąd dyktowano w Szkołach Nowodworskich) kosztem Adama Jordana wojewodzica bracław. /: Stęplowskiego autora? :/

" " Martinus Stachowicz pictor Cracoviensis.

1752 Uniwersytet Krakowski posyła Magistratowi w Chełmnie projekt urządzenia tamtejszej Szkoły (Kolonii) na wzór innych kolonij akademickich: Ma być Dyrektor Kolonii z pensyą 360 złp. prusk. (który będzie uczył Dyalektyki i Retoryki podług książki wydanej w Krakowie), drugi Profesor (uczący Poesim et Syntaxim) z pensyją 100 złp., trzeci Profesor (uczący Grammatykę ium Infima et Subinfima) z pensią 100 złp i prócz tego na wikt wszystkich trzech 450 zł prusk. Professorowie będą brani z Uniwersytetu Krak., do którego też Uniwersytetu wyższe sądownictwo Kolonii należeć będzie. W szkole studenci co miesiąc pójdą do spowiedzi, co kwartał odbędzie się 1 dyalog i 4 deklamacye i prócz tego mowy uroczyste podczas świąt. W szkołach niższych wykładany będzie Alwar (lub jeżeli zechcą Grammatyka Piotrowskiego.) Professorowie przyjmują się tylko na 3 lata i otrzymają 40 zł. pruskich na koszta podróży z Krakowa do Chełmna. – Magistrat chełmiński (Culmae d. 27 Augusti 1752) przystał na warunki te reorganizacyjne szkoły (z wyjątkiem wiktu) i na dalsze trzy lata Barańskiego dyrektora potwierdził oraz o przysłanie drugich 2 professorów z Uniwersytetu upraszał.

1752 Rektor Miciński restauruje Collegium juridicum, koszta na to wyłożone, powrócił mu Uniwersytet r. 1754.

1753. Com. aestiv. Rector: Adalbertus Antonius Wicinski (6a vice)
Com. hybern. Rector: Stanislaus Sebastianus Wamczyński (de armis Łabędz) Dr Utr. Jur. et Prof., Decanus S. Michaelis in Arce Cracov., Cancellarius OOSS., curatus in Luborzyca (+ 15 Octobr. 1761) (1a vice.)

1753 Andreas Stanislaus Kostka Załuski episcop. Crac. reformat Ordinationem seu Statutum Vicariorum ecclesiae S. Floriani a. 1422 per Albertum Jastrzembiec episcopum Cracov. approbata. Viceprepositus habet decimas in villis Pieczeniagi et Kacice – Vicecustos habet decimas in villis Wetcz (sub parochia de Busko) et Skotniki – Reliqui Vicarii tollant singuli ex proventibus Capituli S. Floriani per 4 marcas – Omnes quaestus ecclesiae: Baptismales, Introductales, Vigiliales, Tricesimae, Testamenta et Offertorium quae prius juxta numerum Vicariorum in 7 partes dividebantur nunc in 4 partes juxta numerum modernorum Vicariorum sunt dividendi. – Quoniam Capitulum Praedicatorem (ex ordine Praedicatorum assumptum) quotannis 120 flor. salariat, ideo Vicarii 8 marcis (ex proventibus Capellaniae olim pro Praedicatore assignatis) debent esse contenti pro Catechismo. – Vicantor in recompensationem decimae in Krzanow habebit a Cantore S. Floriani annuatim 4 marcas. – Viceprepositum praesentabit Praepositus. – Inter vicarios distribuenda est pecunia: de Zabłocie et tertia parte molendini in Dobczyce, ex Advocatia in Myslenice, de 50 flor. (a 1000 flor. in praetorio Crac. inscriptis), de 8 marcis quas Canonici Collegiati dare debent, de 30 flor. quos Capellanus S. Crucis de mandato regis Alexandri vigore domuncularum ubi porta S. Floriani extructa est quotannis dare debet, de domibus Vicariorum in Kleparz. – Vicarii simul publice legi seu cantari debent Horas Canonicas: Matutinum, Primam, Vesperas, Tertiam, Sextam, Nonam, Completorium. – Capellani Capellarum: SS. Philippi et Jacobi, S. Crucis, S. Valentini, SS. Simonis et Judae sive praebendarii sive sint de vicariis, sive aliunde constituti, tenentur in ecclesia S. Floriani processionibus adesse. – §. 16 Praepositus debet juxta antiquam consuetudinem 4 marcas pro rectore scholarum dare et de expensis vel valore expensarum providere, Custos vero 2 marcas et Cantor 1 marcam pro rectore dare tenebuntur. – Statuta Alberti Jastrzembiec episc. Crac. ex A. 1422, item Statuta augmentata per Decanum et Capitulum A. 1536, item Statutum A. 1724 d. 9 Decembris ex Commissione Capituli per Procuratorem Capituli confectum debent Vicarii observare. (Brulion Nr 10055)

1753 Żołędziowski Antoni Professor Teologii Kanonik S. Floriana wyjeżdża d. 29 Lutego do Rzymu dla popierania Kanonizacyi S. Jana Kantego (bawi tamże jeszcze 1767)

1753 d. 6 Aprilis Kielcis. – Andreas Stanisl. Kostka Załuski episc. Crac. approbat testamentum olim Adalberti Kaszewicz scholastici Tarnov. Praepositi et Officialis Opatoviensis, qui 20,000 flp. pro fundatione novae Coloniae in Tarnow legavit. (Kolonia ta ma się składać z 3 Professorów: pierwszy Professor Retoryki, ma być zarazem Dyrektorem i Kanonikiem Kollegiaty Tarnowskiej, ma być oraz Collega minor; – drugi Professor Poetyki ma być Dr. Fil.; – trzeci Professor Grammatyki ma być również Dr. Fil. – Summę 20,000 złp. lokowano na dobrach Koszycki Stanisława Łętowskiego.

1753 Franciscus Łuczyński Phil. Doct. Prof. Matheseos, Coll. min. +

" " Adamus Klein citatus quod in praejudicium Universitatis, typographiam in platea hospitali vigore Consensus episcopi Crac. erexisset, in qua libros: Officium codzienne, Elementarz, Ołtarzyk duchowny impressit. (Ob. Rok 1751)

1753 d. 27 Junii Dresdae. – Augustus III Adamum Stephanum Jagielski Phil. Doct. et Mathematices Prof. nominat regium secretarium et Mathematicum.

1753 Decretum in judicio assessoriali Augusti III regis Pol. in causa Magistratus Cracov. contra Pictores in Congregatione per Universitatem Cracov. (An. 1745 d. 15 Januarii) constituta existentes. Quoniam Pictores ad sinistram Cancellariae Regni informationem a nobis Confirmationem articulorum (Varsaviae d. 5 Decembris 1746) obtinuerunt in praejudicium Articulorum antiquorum a Magistratu Crac. Contubernio Pictorum A. 1490 collatorum et per Sigismundum Aug. regem A. 1570 confirmatorum: ideo cassatis Articulis A. 1745 et Confirmatione nostra A. 1746 eosdem Pictores Jurisdictioni Magistratus Crac subjicimus, exceptis virtuosis, excellentibus et peritis Pictoribus, quos a Contubernio Pictorum ordinariorum et simplicium excipimus, ut in rebus professionis suae coram Universitate Cracoviensi respondeant. (Lib. Arch. Univ. 47½ pag. 56)

1753 Wojciech Antoni Miński Rektor Uniw. prosi w imieniu Uniwersytetu i Wydziału lekarskiego listownie o pomoc biskupa Krak., kanclerza Koron., podkanclerzego Kor. i marszałka Kor. ponieważ aptekarze krakowscy niechcą się poddać corocznej rewizyi aptek i taxy specierum stosownie do Statutu Koron. a. 1750.

1753 Rozruch studentów w Krakowie – R. 1753 d. 7 lipca w sobotę podczas strzelania do kurka w celsta=
cie, pod wieczór kupa rozpustnych chłopaków wylazł=
szy na basztę bramy Mikołajskiej zaczęła na lud
zebrany rzucać kamieniami: lecz przez żołnierzy miejs=
kich z tamtąd zegnaną została. Wtedy to jeden z stu=
dentów nazwiskiem Przybyłecki mieszkający w
Bursie ubogich wyciął policzek żołnierzowi miejs=
kiemu stojącemu na straży przy wnijściu do strzel=
nicy. Goniony przez żołnierzy schronił się do górnej
sali celstadu, gdzie go jeden z Rajców miejskich
poznawszy, do Rektora dla ukarania pod strażą
odesłać kazał. Na drodze jednakże straż insultowa=
na kamieniami obrzuconą została przez nadbiegłych
studentów. – W poniedziałek następny (d. 9 Lipca) wieczór około
godziny ósmej, gdy senior Szkoły strzeleckiej Kara=
szewski z kurkiem złotym wracał z Strzelnicy do
domu, opadła go tłuszcza rozjuszonych studentów
i była by go zabiła, gdyby był nie umknął przeciw=
ną ulicą do domu swego, skąd przez dachy do Klasz=
toru Penitentów (Marków) się schronił. Studenci nie
mogąc go znaleźć, powybijali drzwi do domów, i wresz=
cie obróciwszy się na ratusz w mieście, zaczęli drzwi i
okna kamieniami wybijać. Wtedy to żołnierze miejscy

dali kilka razy ognia, przyczem jeden z studentów kulą przeszyty poległ na placu. Rzucili się wtedy studenci na kamienicę Karola Toryaniego prezydenta którą tłukąc drzwi taranami i wybijając okna przez całą noc nadaremnie zdobyć chcieli. Nad ranem we wtorek wysiekli niektóre bramy miejskie rozbili kramy prochowe w mieście, zabrali z nich 270 funtów prochu oraz kule i strzelby; poczem chcieli podminować ratusz i w powietrze wysadzić, lecz ich od tego rozważniejsza część odwiodła. Potem zabrali z Nowej bramy 6 działek i zatoczywszy ku S. Anny ulicy i Kollegium majus, wyrychtowali takowe na ratusz. Wtedy to zaczęto dzwonić na gwałt i wezwano wszystkich mieszczan pod broń. Zaledwie Alexand. Szembek wojewoda sieradzki uczynił rozejm między obiema stronami i na czwartek obie strony wezwał do swego dworku przed kościołem Karmelitów na Piasku: gdzie po długich rozprawach d. 12 Lipca zgodzono się na spokój. Mimo tego jednakże mieszczanie odbywali straż przy bramach i w ratuszu, a studenci gdzie mogli insultowali mieszczan, mianowicie dom Nowickiego. – Następnego roku, w skutek prośby mieszczan krakowskich przybył do Krakowa w Wilią Bożego Narodzenia 1754 regiment artyleryi hrabiego Brühla jenerała pod komendą Józefa Rotermunda półkownika, a to na rozkaz Króla i hetmana W. Kor.

D. 5 Novembr. 1753 Rektor głównego dowodcę tego tumultu Michała Swiątkowskiego ucznia szkoły Retoryki skazał na proskrypcją a Jakóba Gąsioreckiego i Macieja Jachowskiego ze szkoły Dyalektyki w szkołach Nowodworskich na 40 plag, (Acta Rect.) innych ze szkoły P. Maryi studentów na 10 plag. Józefa Szczesniewicza studenta grammatyki na wypędzenie, równie Stanisława Stryjsona studenta z szkoły P. Maryi, na wypędzenie.

1753 d. 7 Lipca rozpoczął się rozruch Studentów w Krakowie, w ten sposób iż Przybelski student z Bursy pauperum wypoliczkował żołnierza stojącego na warcie przy bramie Mikołajskiej, a gdy go aresztować chciano, uszedł na Strzelnicę, gdzie się właśnie odbywało strzelanie do Kurka. Studenci porwali się na żołnierzy, a d. 9 Lipca (w poniedziałek) szturmowali ratusz i wybili okna; piechota miejska dała ognia, przyczem zabito jednego obcego. Następnie szturmowali studenci Kamienicę prezydenta Toryańskiego. D. 10 Lipca odbili studenci kramy w których proch sprzedają, zabrawszy proch i 6 armat z pod Nowej bramy, atakowali ratusz, przyczem piechota znowu dała ognia: w którym to rozruchu zginął jeden Kancelarzysta. Burzę tę zaledwie uśmierzył rektor i wojewoda sieradzki d. 11 Lipca. Mieszczanie wezwani pod broń obsadzili ratusz i bramy. (Ob. Relacya o wszczętych w Krakowie tumultach d. 14 Julii 1753 opisana – w czasopiśmie: Pamiętnik Krakowski 1866 pod redakc. Jana Radwańskiego Nr. 6. str. 44–46.)

1753 Sabbato ante fest. Assumptionis Mariae V. d. 11 Augusti ad Acta Metricae Regni Cancellaria, Varsaviae. – Michael Awedyk consul et Lonherus, Martinus Waryski regens Cancellariae officii Consularis Crac., nomine Magistratus et Communitatis Cracov. manifestati sunt contra excitatores tumultus – ponieważ Studenci Uniwersytetu Krak. spiknąwszy się, dnia 7go, 8go, 10go i następnych Lipca 1753 wznieali ogromny rozruch w Krakowie, napadli na Celstad (Schola Jaculatoria), dobywali Ratusz miejski oraz Kamienice prezydenta Karola Toryaniego i Seniora Szkoły Strzeleckiej Karaszewskiego, wysiekli i rozbili kramy prochowe i bramy miejskie, oraz d. 12 lipca od deputatów miasta korzystną dla siebie ugodę z miastem uzyskali. (Lib. Archiv. Univ. Nr. 47/2 pag. 117)

1753 d. 22 Decembris in Cancellaria Regni. – Augustus III Rex Pol. wyznacza Kommisią złożoną z Andrzeja Stanisława Kostki Załuskiego biskupa Krak., Andrzeja Moszczyńskiego starosty brzesko-kujaw. Zygmunta Linowskiego starosty lipnickiego, Krzysztofa Rudnickiego subdelegata grodzk. Krak. i wiceprokuratora oraz sędziego wielkorządów Krak. do sądzenia sprawy z Studentami Krak. o wzniecenie rozruchów, przyczem też Rektora i Professorów badać mają, dla czego tym rozruchom niezapobiegli. Komissia ma się ukonstytuować, skoro tylko 3 będzie zebranych delegatów. (ibid. pag. 118) – Do tej Kommissyj mianuje Król (d. 24 Decembris 1753) jako piątego delegata, Hieronyma Wielopolskiego podczaszego Koron. (ibid. pag 121.)

239

1754. Com. aestiv. Rector: Stanislaus Sebastianus Mamczyński Canon. eccl. cathedr. Crac., praepositus in Przemykow. (2a vice)
Com. hybern. Rector: Stanislaus Joannes Philippowicz (3a vice)

1754 d. 31 Octobr. Po śmierci Piotra Celestyna Szymakowskiego proboszcza S. Floriana (+ 25 Octobr. 1754) wybrany na proboszcza S. Floryana (przez większość) Józef Grzegorz Łopiotek Dr. Teol. proboszcz w Nowem mieście Korczynie. Przeciw temu obiorowi mniejszość (10 Prof. Kazim. Jarmundowicz, Stanisł. Wadowski, Paweł Polaczek, Klemens Herka, Maj. Urzewski, And. Lipsiewicz pod wodzą Stanisława Mamczyńskiego Dra Praw i Dziekana Wydziału prawnego) d. 8 Novembr. 1754 założyła protestacyją do Rzymu, skarżąc iż wbrew przywilejom obierają na probostwo tylko z wydziału teologicznego, chcąc utrzymać na probostwie swego kandydata Adalberta Grzymałę Dra Teol. Canon. S. Flor.)

(Ta, na którą się zebrali Kazimierz Pataszowski Dr. Teol. Krzą-nowski Antoni, Bieganiewicz Wojciech i inni)

otrzymał Lubo Grzymała od Papieża Benedykta XIV (Romae III Nonas Decembr. 1754) lubo Mikołaj Lipski jako więcej uzdatnionym prowizyą na to probostwo, i lubo Mikołaj Lipski Kanonik i oficyał Krak. jako delegat apostolski (Cracoviae d. 2 Maji 1755) Kapitułę S. Floriana, która nie chciała przyjąć Grzymałę jako proboszcza, exkommunikował, wszelako Mikołaj Serra Arcybiskup Mityleński Nuncjusz Apostolski wyrokiem swym (Varsaviae d. 10 Maji 1755) obiór Łopiotka potwierdził, a żądanie Grzymały jako nieprawne usunął. — Łopiotek wyjednał sobie w Rzymie apud Rotam d. 14 Decembr. 1754 inhibicyję naprzeciw Grzymały.

1755 Commut. hyem. — Jezuici Krakowscy Collegium S. Piotra zakupiwszy przyległe (mianowicie około 1588 dworek od Marcina Hadwickiego) Kamienice chcieli koniecznie od Akademii Krak. nabyć Bursę Długosza (Contubernium Jurisperitorum) która im zawadzała. Gdy Akademicy niechcieli przystać na sprzedaż, podali prośbę do Rzymu ad Sacram Congregationem, która Andrzejowi (Załuskiemu 2.) biskupowi Krak. d. 13 Stycznia 1756 poleciła sprawę tę załatwić. Lecz pomimo starań biskupa nie przyszło 1756 do ugody.

1754 d. 1 Maji Obitus Alberti Antonii Miciński Dr. U. J. et Prof. Canon. cath. Crac. Canon. S. Floriani (posteum electus in Can. cath. Crac. Stanislaus Mamczyński Dr. Jur.) cureti in Luborzyca et Koniusza.

1754 Florianus Lachowicz Praepositus Vieliciensis (gdzie r. 1756, przeniósł do dyecezyi kujawskiej — został proboszczem wielickim, Wojciech Goszkowski Dr. Teol.)

1754 d. 3 Aprilis in Praepositum S. Nicolai electus Antonius Wilkoszowski Prof. Jur. Canonicus OOSS. (post obitum Thomae Muszyński U. J. Doct. et Prof. Theologiae, Canonici OOSS. et S. Annae, Praepositi S. Nicolai)

1754 d. 26 Octobris obitus Petri [illegible] Alexandri Szymakowski S. Th. Doct. et Prof.
Praepositi S. Floriani, Curat. in Nasiechowice, aetatis 74 annor.

Prof. 1755. Com. aest. Rector: Stanislaus Joannes Philippowicz (8a vice)
Com. hybern. Rector idem (9a vice)

1755 (d. 26 Febr.) Szostakiewicz (Jakób) Prof. Matematyki (Senior Szkoły P. Maryi) (ma w sądzie biskupim proces iż na rok 1755 wydał Kalendarz z różnemi zabobonami, który to Kalendarz ordynaryat zabrał wszystkim księgarzom. Rektor zakazał mu nadal wydawać Kalendarze (d. 21 April.)

Antoni Wisniewski pijar powstaje przeciwko Logice (Kazmierza) Steplowskiego i jego perypatetyzmowi, którego broni Klemens Sterka: stąd zacięta kłótnia literacka.

1755 d. 13 Maji Obitus Antonii Balthasaris Francisci Michalski Dr. Phil. Colleg. maj. Regius et Sylicianus eloquent. Profes. Canon. S. Annae aetat. 50 annor. sacerdot. 18.

1755 Bartholomeus Krzyszkowski Phil. Doct. et Prof. Senior Contubernii Philosophorum +

1755

1755. Rok ten odznaczył się też kłótnią naukową niektórych Professorów
Krak. z Pijarami warszawskimi. Powodem takowej była książka Kazimierza
Franciszka Stęplowskiego professora teologii (ur. 1700 + 1772) wydana dla klassy
dyalektycznej gimnazyum Nowodworskiego: „Logica incipientium ad faciliorem
rem philosophiae peripatheticae captum pro Schola dialectica in classibus
Nowodworscianis accomodata, Cracoviae, typis Universit. 1753. 8vo (kart niel. 17 i 4 str. 189
i 15). W książce tej dedykowanej Adamowi Jordanowi wojewodzicowi bracławskiemu,
którego kosztem też książka wyszła, Stęplowski mianowicie w przedmowie (Apologia
pro arte disputandi peripatheticorum) występując w obronie zastarzałej i ochłej filo-
zofii scholastycznej Perypatetyków dawnych powstał przeciwko postępowym nowatorom
filozofii, mianowicie przeciwko Bakonowi, Gassendemu, Kartezyuszowi, Wolfowi,
Lockemu, potępiając ich jako ateuszów. Zacofane takowe zdanie ściągnęło na
siebie ostrą krytykę postępowego warszawskiego Pijara Antoniego od św. Samue-
la Wiśniewskiego (ur. 1718 + 1774), który pod przybranym imieniem Carphophori
Philalethae Ad autorem Apologiae pro arte disputandi peripatheticorum. Veronae
1755. 4to (drukowanym właściwie w Brunsbergu czyli w Elblągu kosztem Adama Grabows-
kiego bisk. warmijsk.) wychłostał należycie dziełko Stęplowskiego, zowiąc takowe filo-
zofią głupców (Logica insipientium). W obronie Stęplowskiego wystąpił najprzód
Klemens Stanisław Herka Professor Prawa (ur. 1713 + 1759) jako uczeń z uszczypli-
wem pismem: Responsum Carpophoro Philalethae eadem statim cursoria
die 20 Aprilis datum. Cracoviae 1755. 4to k. 2; – wreszcie sam Stęplowski ogło-
sił w tej sprawie bezimiennie: Amicus ad amicum in scriptum impro-
bum Carpophori Philalethae contra autorem Apologiae pro arte dispu-
tandi peripatheticorum. Cracoviae III Nonas Julii 1755. 4to k. 17.

<u>1756.</u> Com. aest. Rector: Casimirus Pataszowski Canon. cathedr. Cracov. S. Theol. Doct. et Prof. (10. vice)

Com. hybern. Rector idem (11. vice)

1756 d. 21 Maji. – Poniewaz Jan Rygalski Dr. i Prof. Filozofii niebędąc wcielonym do Wydziału prawnego poważył się w Collegium majus w Lectorium Arystotelesa o 6ej godziny rano bez pozwolenia Wydziału wykładać Regulas Juris, i ponieważ Rektor Uniwersytetu Kazimierz Pałaszowski Dr. Teol. i Prof. zezwolił na ten wykład, wyjednał Wydział prawny ~~[illegible]~~ u Biskupa Krakow. zakaz tych wykładów d. 1 Septembr. 1756. Rygalski od wyroku biskupa apellował do Nuncyatury (Nicolaus Serra archiepisc. mitylenensis) lecz d. 29 Octobr. 1756 został z swem żądaniem odpalony.

1756 d. 24 Martii Obitus Antonii Kocikowski Phil. Doct. et Prof. Colleg. min. Canon. S. Annae.

1757. Com. aest. Rector: Casimirus Pataszowski (12a vice)
Com. hybern. Rector: Josephus Gregorius Popiołek S. Theol. Dr. et Prof., Decanus facultatis theolog. Praeposit. S. Floriani (natus a. 1704 + d. 10 Julii 1758) (1a vice)

1757 d. 26 Listopada, w Krakowie. — Andrzej Stanisław Kostka Załuski bisk. Krak. przyłącza probostwo S. Jakuba na Kazmierzu jako beneficyum dla prefekta Seminarium biskupiego przy Akademii Krak.

1757 d. 19 Decembr. — Andrzej Młodziejowski kanon. krak., prowizor i Kazimierz Stępłowski prefekt Seminarium biskupiego krak. robią ugodę z Antonim Jos. Wallner architektem o przemurowanie i przerobienie starej kamienicy (Betchackich) na Seminarium biskupie, kosztem Andrz. Stan. Załuskiego bisk. krak. za 10800 złp.

1757 d. 2 Decembr. — Andrzej Stanisław Kostka Załuski bisk. krak., kupiwszy poprzednio r. 1756 kamienicę Betchackich (dawniej Drozdowskich) przy Gołębiej ulicy przyległą Bursie Siwiniusa (narożniej — naprzeciw Bursy Jeruzalem — założonej r. 1641) wcielą takową do tejże Bursy Siwiniusa i obie te realności przeznacza na Seminarium biskupie krak. pod rządem Akademii Krak. (Seminarium to d. 20 Sierpnia 1801 przeniosł na Stradom do Missionarzy, Rząd austryacki, a gmachy Bursy tej czyli Seminarium biskupiego Nr. 279 dawn. / 185 now. zajął na koszary wojskowe r. 1801. — Za Rzeczypospolitej Krak. obrócono te gmachy na Instytut techniczny.) — Równocześnie tenże Andrz. Stan. Załuski biskup nabywszy poprzednio z kamienicę Przybysławiczowską (przytykającą do Biskupiego pałacu) i Stępkowiczowską przyległą tejże przy ulicy Wiślnej, przebudowawszy z gruntu takowe i w jedno połączywszy przeznaczył na drukarnię Seminarium biskupiego krak. akademickiego następnego roku połączono z tą drukarnią i drugie dwie uniwersyteckie drukarnie: Piotrkowczykowską i Cezarowską (R. 1781 drukarnia ta miała wyłączne prawo drukowania książek szkolnych na Polskę. Gmach ten drukarni Nr. 270 dawn / 175 now. zajął Rząd Austryjacki na koszary wojskowe r. 1803, a wzamian dał na drukarnię supprymowany Klasztor Norbertanek przy Ulicy Wiślnej Nr. 274 dawn / b. c., po wyłączeniu z niej części Nr. 180 now / 274 a. dawn. którą d. 26 Lutego 1804 Rząd oddał na Cerkiew parafialną grecko-katolicką i probostwo. W części Nr. 181 nov. / 274 b. daw. mieściła się drukarnia Akademicka aż do pożaru d. 18 Lipca 1850 (i dor. 1850). — Część Nr. 182 nov. / 274 c. Senat Rzeczypospolitej Krak. na mocy Uchwały Zgromadzenia Reprezentantów z d. 20 Grudnia 1819, jako spustoszałą sprzedał na licytacyi r. 1821 Mariannie Dąbrowskiej za 5525 złp. (później Głowackich, Hadziewiczów)

1757 d. 4 Julii. Praeposituram S. Floriani definitive obtinuit Josephus Łopiotek S. Theol. Doct. et Prof. – postquam ejus adversarius Adalbertus Grzymata S. Th. Doct. Coll. maj. beneficium in Korczyn acepisset.

1757 d. 19 Septembr. – Drukarnia uniwersytecka nastaje do Rektora, aby rozpoczęty r. 1740 d. 19 Septembr. druk Załaszowskiego Jus Regni Polon. i przerwany, dalej kazał prowadzić (lecz nie przyszło do tego bo Wiciński przerwał swą pracę)

1757 in Decembri Mors Joannis Cantii Satacki Doct. Phil. et Jur. Canonici Premyslien. Praepositi Vielicien. (post eum electus in Praepositum Vielic. Joannes Lataszowski Dr Jur. archidiaconus O.S.S.)

1757 d. 23 Aprilis, Romae. – Literae Laurentii Ricci Secretarii Soc. Jes. nomine Generalis Soc. Jes. Aloysii Centurioni ad Casimirum Lataszowski Canon. Crac. Rectorem Univ. j: Spokój między Krakowskiem Collegium Soc. Jes. a Akademią, zakłócony został – jak się dowiadujemy z listu Rektora Krak. z powodu iż niektorzy studenci ze szlachty uczęszczali na nauki humaniorów do Kollegium Jezuickiego (w Krakowie?) Generał oświadcza Rektorowi, iż nakazał Prowincyałowi Majoris Poloniae aby w to wglądnął i wszelkie zatargi załagodził. Zapewnia oraz Generał, iż Towarzystwo Jezuitów nic takiego nie przedsięweźmie, coby się sprzeciwiało Ustawom Papieskim i Królestwa Polskiego) :/ (Acta Rector. Anni 1757 pag. 366–367 Lib. Archiv. Nr 23)

1757 d. 31 Augusti. – Aron Wolc Senior i Lewek Jakubowicz Syndyk Synagogi żydowskiej Krakowskiej, skarżą do Urzędu rektorskiego, iż Sebastian Trąbski student Szkoły Bożego Ciała d. 21 Augusta, napadł koło Glinianej bramy na Kazmierzu, rabina z Chęcin i takowego, pomimo, [illegible] że pismem udowodnił jako w Szkole Św. Floryana Kozubalec opłacił, takowego wypoliczkował, i że tenże Trąbski napastuje ubogich Żydów kołomęstu wieliczkiego, domagając się opłaty wbrew Komplanacyi zawartej z Akademią. – Rektor zabronił nadal [illegible] Janowi Kocińskiemu Dtwi Fil. Seniorowi Szkoły Bożego Ciała wybierania nieuprawnionych opłat od Żydów, i przykazał aby się trzymał Komplanacyi z Synagogą d. 24 August. 1724 zawartej, zwłaszcza, iż w tej Komplanacyi niema mowy [illegible] o pobieraniu opłat od zmarłych Żydów grzebać się mających, i że żądanie Szkoły Bożego Ciała aby od zmarłego żyda po 8 złp. a od straconego przez Kary (ścięt ego) 16 złp. płacono, polega na zwyczaju nieusprawiedliwionym. (D. 2 Decembr. 1757 Act. Rector.) Gdy Kociński wyroku niechciał przyjąć, został [illegible] [illegible] z Senioratu [illegible] Szkoły oddalony d. 27 Stycznia 1758.

W Nowym Korczynie pobierał Dyrektor Kolonii od Żydów za Kozubalec, co kwartał po 2 złp. prócz tego na Św. Grzegorza w Marcu 8 złp. na bł. Jana Kantego w Pazdzierniku 8 złp. W Widawie pobierał Dyrektor Kolonii od Żydów zamieszkałych 10 złp. zamiast żądania od każdego przechodzącego Żyda Kozubalca (gabella) – W Tarnowie brał Dyrektor Kolonii rocznie 60 złp. od Żydów za Kozubalec

1758. Com. aest. Rector: Josephus Gregorius Popiołek (2a vice) mortuus in Rectoratu d. 10 Julii 1758 – d. 19 Julii electus Rector Stanislaus Joannes Philippowicz continuavit Rectoratum. (10 vice)
Com hybern. Rect. Stanislaus Joannes Philippowicz (11 vice)

1758 d. 30 Januarii. – Ad Canonicatum Premisliensem post mortem Joannis Sataeki U. J. Dr. vacantem eligitur Thomas Matyszko Professor Novorum Jurium.

1758 d. 10 Aprilis – Incorporatio ecclesiae praepositurali et parochialis S. Jacobi in Kazimiria cum beneficio Praefectis Seminarii episcopalis dioecesani. (pierwszym prefektem który posiadał to probostwo był Stęplowski)

1758 d. 13 Febr. Cracoviae. – Andreas Stanislaus Kostka Załuski episcopus Cracov. Seminario episcopali dioecesano Crac. penes Universitatem erigendo donat et incorporat advocatias Rudnik wielki i Mały seu Słowa wieś nuncupatas in Ducatu Severiensi, Baronatu Koziegloviensi, item wieś Trzemieszyce sub clave Sławkoviensi et advocatiam Jaworzno in clave Sławkoviensi – (Praesent. Petro Flora praefecto typographiae episcopalis, Ludovico Duismenils secretario episcop.) (Obacz r. ok. 1751)

1758 d. 5 Junii. – Andreas Stanislaus Kostka Załuski epis. Crac. Seminario episcopali (reserato penes Universitatem Crac. incorporat iam ante ecclesiam S. Stephani Cracoviae parochialis d. 13 Maji 1758 factam, ratificat (probostwo św. Szczepana w Krakowie od r. 1585 należał do Jezuitów) (probostwo r. 1732 August II nadał biskupom krakowskim)
Załuski bisk. Krak. umarł w Krakowie 16 Grudn. 1758, chciał on przy Uniwersytecie założyć Collegium nobilium, lecz go śmierć zaskoczyła – fundował jednak Seminarium akademickie i przy nim drukarnią. (Ob. Żołędziowski Anton.: Andreae Załuski episcopi Cracov. dum ei in ecclesia Polonorum de Urbe III Kalend. Febr. 1759 solennes peragerentur exequiae Laudatio funebris. Romae typis Generosi Salomoni 1759. 4to Kart 13)
Załuski Andrzej bisk. Krak. dał w gotowce Wydziałowi prawa 6000 złp. na przykupienie przyległej Kamienicy i rozszerzenie przez to Bursy Długosza, aby tam mógł mieszkać nowy Professor juris Regni Poloniae którego Załuski miał zamiar fundować i uposażyć jakiem beneficium duchownem, lecz śmierć przeszkodziła tej fundacyi; a nim Akademicy targu dobili o Kamienicę, nabyli ją już Jezuici dla rozszerzenia swego Kollegium S. Piotra. – Summę tę r. 1759 lokowali Akademicy na dobrach ziemskich, a czynsz z niej pro mensa communi Professorum Juris obracali.
Załuski około r. 1750 chciał fundować profesora fizyki doświadczalnej i matematyki i w tym celu wysłał na 4letnią podróż za granicę r. 1746 Marcina Świątkowskiego aby się kształcił w matematyce nie... u sławnego Wolffa. (Obacz 1759)

1758 d. 3 Januarii Obitus Casimiri Pałaszowski S. Theol. Doct. et Prof. Canonici Cathedr. Crac. aetat. 65 anor. (urodził się 28 lutego). (Testament jego potwierdził rektor, lecz Kapituła Krakowska niechcąc uznać tego potwierdzenia niechciała przyjąć testamentu i przekreśliła approbatę rektora, dopokąd ją Uniwersytet nie przeprosił.)

1758 d. 16 Julii. Obitus Josephi Gregorii Łopiołek S. Theol. Doct. et Prof. Praepositi S. Floriani, Rectoris Univers. Crac., aetat. 60, sacerdot. 32 annor.

1758 d. 7 Januarii. Canonicatus cath. Crac. (post olim Casimirum Pałaszowski) collatus est Adalberto Grzymała S. Theol. Doct. et Prof. Canon. S. Flor. – Ad facultatem medicam assumptus Paulus Soldadini Med. Dr.

1758 d. 11 Septembr. – Conclusum ut Syntagma Juris Poloni (Załaszovii Jus correctum) ulterius typo demandetur (druk rozpoczęto 1740 lecz przerwano)

1758 d. 5 Junii – Conclusio pro fundatione nova Convictus Nobilium Cracoviae erigendo (Kazmierz Pałaszowski Dr. Teol. i Prof. nabył r. 1749 d. 16 Grudnia drogą processu rude: na narożnej kamienicy Przyamowskiej, a r. 1754 [Szlinecz?] przyległą do niej kamienicę zrujnowaną Opata Tynieckiego za 2000 złp. – zaczął zaraz stawiać Collegium Nobilium)

1758 Joannes Przypkowski Col. maj. Archidiaconus S. Annae + d. 12 Jannuarii. Profes. Astronomiae.

1758 d. 26 Aprilis. Professio astrologica collata Jacobo Niegowiecki.

1758 (Stanisław Matecki Phil. Doct. et Prof. Director Coloniae Leopoliensis – chciał go Magistrat lwowski i Kapituła utrzymać – Uniwersytet zaś Krak. zamianował (Kantego Jankiewicza Dy: rektorem Kolonii.

" " Kolendowicz Andreas Phil. Doct. et Prof. Collega min. +

1758 d. 13 April. – Rector revocat e Colonia Leopoliensi Directorem Stanislaum Matecki Phil. Doct. et Prof. et [illegible] in Directorem ejusdem Coloniae nominat Joannem Cantium Jankiewicz Phil. Doct. et Prof.

1758 d. 5 Maji. – Joannes Kosinski Phil. Doct. et [illegible] et Prof. były Senior Szkoły Boże: go Ciała, który r. 1757 z Rektorem miał zatargi o niesłuszne wybieranie Kozubelca zostal teraz z Uniwersytetu wydalony i z liczby Professorów wymazany, ponieważ d. 4 Kwietnia 1758 pojmanego przez straż miejską brata swego (który niebył stu: dentem) chciał gwałtem z więzienia ratusznego odbić ze zgrają 7 studentów, i burmistrza znieważył. (Acta rector. p. 382)

1758 d. 16 Grudnia umiera Andrzej Stanisław Załuski bisk. Krak.

1758 Jezuici wyjednali sobie w Kancelaryi Królewskiej (d. 19 April. 1758) potwierdzenie przywileju danego r. (d. 20 Stycznia 1661) przez Króla Jana Kazmierza na otwarcie Akademii we Lwowie, oraz wyrobili sobie bullę Konfirmacyjną u papieża Klemensa XIII

1759 sabbato post fest. S. Thomae apost. — Antonius Wojciechowski S. Theol. Prof. Collega Major, canonic. S. Floriani, procurator universitatis cracov. nomine Joannis Cantii Jankiewicz Phil. Doctor. Coloniae Academicae Leopoliens. Directoris protestantur contra Collegium Leopoliense Soc. Jes. — że otwarli we Lwowie Universitatem, że używają Insygniów akademickich, że promowują studentów ad gradus Doctoratus et Licentiatus, że budują nowe szkoły — że d. 11 Decembr. 1759 udzielali stopień na Bakałarzy w swem klasztorze w togach przy sceptrach przeciw czemu manifestować się Jan Kanty Jankiewicz przed rektorem jezuickim tamże Dominikiem Weresczaką w kościele, jednak studenci i jezuici tłukąc go pięściami wyrzucili go z kościoła a jezuita Nieszczyński rzekł mu „Ej idz precz pókiś „cały, nauczę cię mores, weźcie go, wyrzućcie go z kościoła." Jankowski zaczął czytać Inhibicyją Królewską i ~~Sacrae~~ Signaturae. — Jezuici lwowscy na początku roku otrzymali od Augusta III konsens, a od Klemensa XIII bullę pro aperiendis Scholis Leopoli.

1759 VII Calend. Aprilis Romae. Klemens XIII pozwala Jezuitom otworzyć Uniwersytet we Lwowie i udzielać stopnie. — Na mocy tej bulli i pozwolenia królewskiego z d. 19 Kwietn. 1758, Jezuici otwierają d. 11 Grudnia uroczyście we Lwowie Uniwersytet, w togach i przy insygniach, Rektor ich obrany udziela stopnie w kościele. Jan Kanty Jankiewicz Dr. Fil. dyrektor Kolonii lwowskiej protestuje publicznie podczas promocji w imieniu Akademii Krakowskiej i zamojskiej. Jezuici wyrzucili go z kościoła. Przeciw temu otwarciu zaniosła Kapituła lwowsk. katedr. protestacyją d. 15 Decembr. 1759. Podobną protestacyją wniósł Uniwersytet Krakowski sabbato post fest. S. Thomae apost. 1759 do grodu krak. a Uniwersytet Zamojski fer. 3a ante f. S. Thomae ap. 1759 do grodu lwowskiego.

Utr. jur. Dr et Prof.

1759. Com. aest. Rector: Stanislaus Sebastianus Mamczyński
Canon. cath. Crac., Curatus in Smarzowice. (3a vice)
Com. hybern. Rector: idem (4a vice)

246

(parafialnych
1759 d. 11 Maja przepisany został porządek w jakim studenci szkół
krakowskich przy procesjach iść mają: 1) Szkoła Bożego Ciała i
S. Jakuba. 2) Św. Ducha. 3) S. Mikołaja. 4) S. Szczepana. 5) P. Maryi.
6) S. Anny. 7) Wszystkich Świętych. 8) S. Floryana. 9) Szkoła zamkowa.

1759 sabbato post festum Trium Regum in Castro Cracov. – Akademia lokuje
summę 6000 złp. (zapisaną przez biskupa Andrzeja Załuskiego na kupno ka-
mienicy dla mieszkania nowego Professora Juris Regni Poloniae) na dobrach
ziemskich Hieronima Ostrowskiego starościca Szczerczowskiego, a czynsz
roczny widerkaufowy 300 złp. przeznacza pro mensa communi Professorum Collegii
Juridici.

1759 d. 19 Januar. Romae – Konfirmacya papieska erekcyi Seminarium biskup-aka-
demickiego przez Andrz. Stanisł. Kostk. Załuskiego bisk. krak. przy Bursie Jerusalem
fundowanego.

1759 d. 15 Augusti. – Kajetan Sołtyk bisk. krak. zabiera napowrót do dóbr biskupich Strzemie-
szyce i Jaworzno, które poprzednik jego bisk. Stan. Andrz. Załuski zapisał na dotacyą Semina-
rium biskup. akademic., twierdząc iż zapis ten nieprawnie był zrobiony (miał jednak konfir-
macyą papieską i zezwolenie Kapituły.)

1759 d. 6 Maji. – Cajetanus Ignat. Sołtyk episc. Cracov. nominat Stanislaum Mamczyński
Dr. Jur. et Prof. Canon. Cath. Crac. Procancellarium Universitatis, omnium 4 facultatum.
(Mamczyński rektor witał Sołtyka mową u S. Floryana, gdy tenże w trzecią niedzielę po Wielkiej
nocy 1759 odbywał z Prądnika uroczysty wjazd na biskupstwo krak.)

1759 przy końcu Listopada, 24000 wojska austryackiego pod komendą Jenerała Laudona, otoczeni
po bitwie pod Kunnersdorf, schroniwszy się do Wielkopolski, przechodzi przez Kraków, wracając
do Austryi, na Spiż i na Białą.

1759 d. 8 Octobr. mortuus est Klemens Stanislaus Kostka Herka (Collega major Cracoviensis
Prof. Juris Canon. DOSS, praepositus in Konniecza et Droginia, aetatis 46 annor.

1760. Comunt. aestiv. Rector Stanislaus (Sebastianus) Ramczyński 5a vice
Commut. hiem Rect. Casimirus Franciscus Zarmundowicz Utr. Jur. Dr. et Prof., Decanus facult. juridic. Custos OOSS., parochus in Luborzyca (1a vice.) (+ d. 3 Maji 1762, natus 1699)

1760 d. 9 Decembr. Awedyk Michael Joannes Nepom. Phil. Dr. et Prof. Senior Scholae B. Mariae canon. gnesn. +
1760 d. 2 Julii. Obitus Stanislai (Joannis) Philippowic S. Theol. Doct. et Prof. Decanus S. Annae, Scholasticus calisien. canon. Kurzelov. praepositi in Przemyków, curati in Szotomia (R. 1760 d. 31 Styczna zrobił fundusz na Muzykę w Kościele S. Anny) aetatis 70 annor.

1760 in platea S. Annae aedificatur Convictus Nobilium
" " Requisitio Magistratus Cracov. de claudendis cellariis sub Contuberniis Universitatis sitis.
" " vener. Joannes Cantius Windysz pater mendicantium in Schola B. Mariae V.

1761. Commut. aest. Rect. Casimirus Franciscus Jarmundowicz (2vice)
Com. hiem. Rect. Cas. Franc. Jarmundowicz (3vice)

1761 Stanislaus Jagielski Dr Phil. et Prof. +
Stanislaus Kłamczyński Dr jur. et Prof. Canon. cathedr. Crac. + d. 1. Octobris

1761 Kapituła Kollegiaty nowosądeckiej daje dom na pomieszczenie szkoły czyli Kolonii akademickiej w Nowym Sączu, gdzie na dyrektora postano Marcina Witkowskiego Baccal. Phil. +

1761 Stefan Łuskina Jezuita professor matematyki w Kollegium warszaw. z powodu przejścia planety Wenus (przez tarczę słońca), które miało d. 6 Czerwca 1761 nastąpić, wydał uwiadomienie pod tytułem: „Wenera w Słońcu czyli Obserwacya as„tronomiczna przejścia planety Wenery przez płaszczyznę słoneczną, którą „ma czynić w Warszawie na górnej galeryi publicznej Biblioteki Załuskich „x. Stefan Łuskina S. J. r. 1761 d. 6 Czerwca." 4to Kart 2 po polsku, oraz „także po francusku: L'Observation astronomique du passage de Venus... 4to i zaprosił na tę obserwacyję wiele z szlachty i dam bawiących w Warszawie. Obserwacyja jednak nieudała się z powodu pochmurnego nieba. – Z tego powodu wydał Stanisław Dimczewski prof. astronomii uniwersytetu zamojskiego, bezimiennie w Zamościu recenzyję tej obserwacyi (pod tytułem: Obserwacyja) czując się dotkniętym ponieważ Łuskina nieuctwo Akademiom Krakowskiej i zamojskiej w swem piśmie zarzucał. Toż samo i Jakub Niegowiecki professor matematyki i astronomii w uniwersytecie Krakowskim ogłosił: „Transitus Veneris per discum Solis a. 1761 d. 6 Junii observatus. (Cracoviae). 4to Kart 9. – Na te pisma odpowiedział x. Stefan Łuskina broszurą: „Starodawna sława prześwietnej Akademii Zamojskiej obroniona." 4to Kart 8, w której zamojskiego astronoma grubo wychłostał. – Odpowiedział znowu na to bezimiennie Dimczewski: „Nowa sława prześwietnego Collegium Warszawskiego Soc. Jes. przez Matematyka Zamojskiego wzajemnie obroniona R. 1761. (b.m.) 4to K. 8 i toż samo: „Nowa sława ... dla niedostatku exemplarzów przedrukowana. (b.m.) 4to Kart 8. (pomnożona dodatkiem wierszami na końcu). W tej drugiej edycyi Dimczewski, którego Łuskina w „Kopii listu" nazwał starym pijakiem, ochrzcił Łuskinę nazwą Pantalona weneckiego. – W pisemku tym Dimczewski zowie Łuskinę młodzikiem niedawno od feruły jezuickiej uwolnionym i że jego obserwacyje razem z nim waryacye cierpią, oraz że podczas obserwacyi bawił się Łuskina z kompanią imbrykiem kawy. – Do tej drugiej powiększonej edycyi broszury:

Nowa sława i t. d. dało powód bezimienne pisemko Łuskiny: „Kopia listu JMci
„Pana A*** X*** pisanego z Warszawy do JMci Pana Obserwatora Zamojs-
„kiego, dnia 15 Października r. 1761." (b. m.) 4to kart 2, w którym wyszydza Kalen-
darze zamojskie Dunczewskiego z niedorzecznemi przepowiedniami, a Dunczews-
kiego wprost nazywa pijakiem! (pisemko: Relacya o obserwacyi astronom. przejścia planety Wenus przez płaszczyznę słoneczną. 1761. 4to i)
Powodem do tej zawziętej kłótni był szumny artykuł w Gazecie warszaw. z d. 6 Czerwca
1761 pisany przez x. Stefana Łuskinę jezuitę, dotyczący obserwacyi astronomicznej
na górnej Galeryi Biblioteki Załuskich w Warszawie w przytomności Księcia Kur-
landskiego, posłów, xiążąt, panow, kawalerow i dam czynionej za pomocą teles-
kopu d. 6 Czerwca 1761. W artykule tym Łuskina chełpiąc się z swej dziesięcioletniej po-
droży za granicą, z swej zażyłości z sławnymi astronomami w Wiedniu, Paryżu, Rzymie
i Bononii, szerpnął się na sławę Akademii Zamojskiej i Dunczewskiego, zarzucając
mu niewiadomość i nieuctwo, skarcił, iż w swym Kalendarzu na rok 1761 nic o tém
przejściu nie napisał. — Odpowiedział na to Dunczewski pismem: „Explikacya przechodzą-
„cego planety Wenusa pod Słońcem d. 6 Czerwca w r. 1761 przez M. Stanisława z Łazów
„Dunczewskiego redukowana na horyzont zamojski." 4to oraz drugiem: „Obserwacya
„druga o przejściu Wenusa pod Słońcem d. 6 Czerwca 1761. Zamość. fol. k. 2." — Przeciw temu
ogłosił Łuskina broszurę: „Starodawna sława przeswietnej Akademii Zamojskiej
„obroniona przez X. Stef. Łuskinę." b. m. 4to kart 8. — Na to odpowiedział Dunczewski
znów bezimiennym pismem: „Nowa sława przeswietnego Collegium Warszawskiego
„przez Matematyka Zamojskiego wzajemnie obroniona 1761. 4to kart 8. — a gdy się
ukazała: „Kopia listu JMci Pana A*** X*** 1761." 4o k. 2., wydał Dunczewski
drugą edycyję pomnożoną końcowym dodatkiem broszury: „Nowa sława.... dla niedostat-
„ków exemplarzów przedrukowana 1761. 4to kart 8.
Obserwacye te astronomiczne miały na celu oznaczenie prawdziwej wielkości parallaxy
Słońca i odległości Ziemi

1761 d. 17 Decembr. — Collegium juridicum dziękuje Kazimierzowi Żarmundowiczowi Rektorowi iż wydał: 1) Propugnatio jurium Univ. Crac. 1759. 2) Respons na dyskurs dwóch Ziemianów 1760 — przeciw Jezuitom lwowskim.

1761 d. 16 Febr. — Konkluzya Uniwersytetu Krak. uchwala składkę „pro reparatione Scholae Academicae Leopoliensis — Bursa Starnigeliana Krakowska ofiarowała 800 złp. na ten cel. — Razem zebrano 2030 złp.

1761 na początku Września. — Podskarbi Koronny wydaje uniwersał zaprowadzający redukcyę tymfów i oznaczający wartość 1 tymfa berlińskiego na 15 grp. (Ta deprecyacya monety narobiła wiele wrzawy i nieukontentowania w Polsce, oraz zatargi przy wypłatach czynszów) — R. 1762 w Marcu uchwalono drugą redukcyę, oznaczając wartość 1 tymfa wrocławskiego bitego r. 1755 i 1756 na 25 grp. iden. — Następnie tegoż roku zaprowadzono trzecią redukcyę, oznaczając wartość 1 tymfa Wrocławskiego bitego r. 1754 i następnie innych na 15 grp. Tym sposobem tracono w Polsce na 1 tymfie 23 grp.
(Lib. Rationum Contubernii Starnigeliani msp. fol. pag. 284) (Krak.)
(Redukcya monety — Uniwersał z r. 1761 fol.) (Od tego czasu zaczęto płacić per medium)

" " Summa 1500 złp. (ex typographia et bonis) dismembratur inter Proffessores pro Agno Paschali.
Dismembratio Margaritalium.

1761 d. 5 Junii, Obitus Posnaniae ol. Georgii Zubrzycki Phil. Doct. et Prof. Collegae min. vocati, Praefecti Seminarii Posnanien.

1761 Akademia Krakowska i Zamojska toczą w Sądach assesorskich Królewskich proces z Jezuitami o otwarcie Uniwersytetu we Lwowie. Dekretem Jana Małachowskiego Kanclerza Koron. sprawa ta odesłaną została do przyszłego Sądu posejmowego.

1761 Teodor Wessel podskarbi Koron. i Jerzy Fleming podskarbi lit. ogłaszają Uniwersałami redukcyą monety zagranicznej (tynfów berlińskich) mającej od 5 lat kurs w Kraju. Publikacyja tych Uniwersałów w Krakowie d. 10 Września 1761 spowodowała wielkie nieukontentowanie i drożyznę.

1762. Commut. aest. Casimirus Franciscus Stęplowski S. Theol. Doct. et Prof., Decanus S. Floriani, Praepositus ad S. Jacobum Casimiriae (1 vice) (natus 1700 + 24 Maji 1772)

Commut. hiem. Casimirus Stęplowski (2 vice)

1762 d. 3 Maja moritur Casimirus Jarmundowicz Dr. Jur. et Prof. Canon. cath. Crac. (Custos OO. SS. curatus in Luborzyca) + aetat. 63. (post illum electus in Canon. cath. Crac. Jacobus Marciszowski Dr. Jur.)

1762 d. 24 Maji. Fundatio Sreniaviana nob. ol. Thomae Sreniawski Secr. S. R. M. qui 12,000 fl. super Siemień locat(avit) pro bursa 4 studiosorum ex civitate Neo Sandecensi in Contubernio Philosophorum per quinquennium manentium.

" " d. 6 Septembr. Praepositura S. Nicolai post obitum Antonii Wilkoszowski U. Jur. Doct. et Prof. collata est Antonio Wojciechowski Prof. Theol. Coll. maj.

1762 Kazim. Franc. Stęplowski na własny koszt kazał odnowić malowidła, obrazy w Collegium majus in Stuba communi.

" " Duo Cives Cracovienses Acatholici reposuerunt Rectori Anno 1761 pensionem quotannis in pervigilio Ascensionis Domini dari solitam, nempe 2 aureos hungaricales pro tutione et protectione Acatholicorum (Osobliwsza danina!)

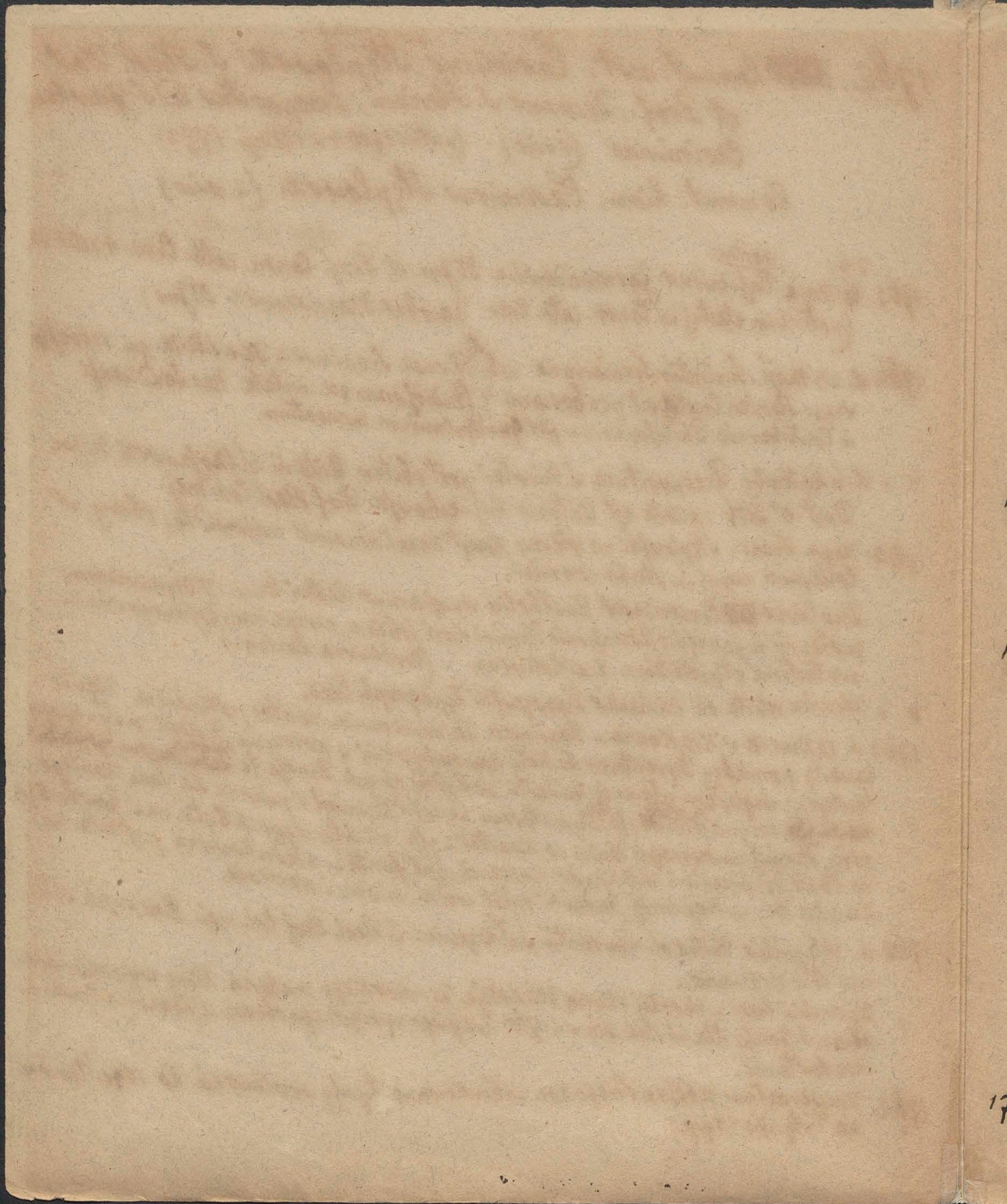
" " Henrica relicta ol. Michaelis Dyaszewski typographi Crac.

1762 d. 10 Marca w Krakowie. – Kazimierz Jarmundowicz rektor potwierdza ugodę zawartą pomiędzy Dyrektorem Szkoły Nowomiejskiej w Korczynie (Kolonii) a Synagogą tamtejszą względem płacenia Judaiki od Żydów obcych. Pensya ta ~~zakowana~~ dawna ~~została~~ ~~na 12 zł.~~ rocznie ~~oraz 10~~ dodatkowo zł. (Dyrektorowi za wódkę, miód i piwo na św. Jana Kantego prócz dawniej umówionych danin: co kwartał 2 zł., na S. Grzegorza 8 zł. na S. Gawła 8 zł. na Boże Narodzenie i Wielkanoc korzeniu pół funta – zredukowaną została na 22 zł. bez żadnej innej Judaiki; opłat, wódki, miodu i korzenia.

1762 d. 19 Aprilis Obitus ol. Laurentii Saltszewicz S. Theol. Prof. Col. maj. Praepositi S. Annae et in Proszowice.

" " Karmelici bosi z Wesołej skarżą Mikołaja Janowskiego malarza, który wymalowawszy obraz S. Józefa dla ich kościoła w r. 1760, drugiego wygodzonego obrazu S. Joannisa Cruce nie chce dostawić.

1762 Uniwersałem podskarbiego kor. zredukowano tynfy wrocławskie do 15 gr. (tracono na * i tynfie 23 grp.)

1763. Commut. aestiv. Rector Casimirus Franciscus (Stęplowski (3a vice)
Commut. hiem. Rect. Adalbertus Joannes Cantius Biegaczewicz S. Theol. Doct. et Prof. Collega major, Decanus S. Annae, praepositus Przemykovien., curatus in Zielonki (1a vice) (natus 1711 + d. 6 Martii 1767.)

1763 d. 16 Decembr. Na zalecenie Jakóba Niegowieckiego Prof. Matematyki Coll. Maj. bawiącego w Wiedniu, uchwalono przyjąć Mechanika optyka z Wiednia. Jakób Niegowiecki Prof. matematyki za uchwałą Uniwersytetu z d. 12 Septembr. 1763 wyjechał do Wiednia, dla przyjrzenia się w Uniwersytecie tamtejszym nauce matematyki i dla zakupienia instrumentów astronomicznych.

1763 d. 25 Julii. – Marcin Oleszyński burgrabia sieradzki skarży przed Rektorem, iż Adam Bugajski czeladnik z drukarni Stanisława Stachowicza, poważył się w jednym exemplarzu książki: Poczet Szlachty polskiej (Wacława Potockiego) 1696 pod herbem Bończa dodrukować familię Badinii na miejsce Trzeckich – lecz pokazało się iż to syn Oleszyńskiego kazał zrobić. (Acta Rector. p. 595)

1763 d. 20 Grudnia. Rozruch studencki w skutek burdy karczemnej. W karczmie przy pijatyce ranił żołnierz Artyleryi koronnej załogą w Krakowie stojącej, Xawerego Okońskiego studenta poetyki. W skutek tego opadli studenci ze Szkoły P. Maryi żołnierzy na Ulicy Siennej, zaczęli na nich kamieniami rzucać, tak iż żołnierze ledwo się ucieczką ratowali. Gdy jeden z nich schronił się do zakrystyi Kościoła P. Maryi, wywlekli go studenci i wypoliczkowawszy zbili. Brat pobitego studenta x. Tadeusz Okoński Dr. Fil. profesor w Szkole P. Maryi zawezwał ku pomocy studentów z burs i szkół. Zamknięto bramy miejskie a wojsko dla uśmierzenia rozruchu wysłane, rozprószyło hurmę studentów uzbrojonych w pałkęty. Przy tej sposobności aresztowano studentów z Szkoły P. Maryi Jana Wróblowskiego z retoryki i Jana Struzikiewicza z poetyki; lecz ci z pierwszego piętra więzienia, spuściwszy się na pasach ratowali się ucieczką. – Rektor skazał Jana Wróblowskiego na 100 plag i na wydalenie ze szkół, a Jana Struzikiewicza na trzykrotne odebranie po 50 plag. (D. 20 Januar. 1764); lecz gdy Struzikiewicz do odebrania kary się niestawił, został d. 25 Stycznia 1764 na wykluczenie skazany. – Okońskiego zaś zsadzono z dyrektorstwa Szkoły P. Maryi d. 4 Kwietn. 1764. (Acta rect.)

1763 d. 5 Październ. umarł Król August III w Dreznie.

1763 d. 30 Augusti, Romae. – Józef Benedykt Grodzicki kanonik katedr. krak. herbu Łada (+ 17 marca 1783) bawiąc w Rzymie, zakupił czynsz ziemny, ulokowany na gruntach góry S. Piotra (loca 51 Montis S. Petri, Quartae erectionis) za 6477 skudów rzymskich (127 scuta pro quolibet loco). Dochód roczny tegoż czynszu, który wynosił 150 scuta Roman. et 45 Obulorum, przeznaczył na utrzymywanie jednego alumna Polaka, kształcącego się w Rzymie w nauce prawa kanonicznego i cywilnego przez 3 lata. Alumn ten (w skutek kontraktu zawartego w Rzymie d. 2 Septembr. 1763) mieszkał w zabudowaniu Kongregacyi polskiej przy kościele S. Stanisława w domu narodowym polskim, miał na mieszkanie 3 pokoje, kuchnię i piwnicę wraz z meblami za co płacono rocznie 30 skudów (1 skud = 2 złr. 16 kr. m. konw.); powinien zaś być księdzem, szlachcicem, oraz uczniem Collegii juridici Akademii krak., obowiązany był w Rzymie przykładać się do praktyki prawa kanonicznego i cywilnego u jakiego zdolnego adwokata trybunału Auditoris Camerae in Monte citatorio; – na utrzymanie pobierał miesięcznie 9 skudów przez ręce rektora kościoła S. Stanisława, który to rektor za swą pracę ściągania dochodów dostawał rocznie 6 skudów. Patronat tej fundacyi (jus eligendi nominandi et praesentandi Alumnum fundationis Grodzicianae in triennium) należał do Kapituły katedr. krak. – Fundacyę tę uczynioną w akcie publ. d. 5 Octobris 1763, potwierdził poprzednio kardynał Albani protektor Król. Polsk. d. 20 Septemb. 1763, oraz Kongregacya kardynałów tłomaczy Koncylium Trydent. d. 6 Octobr. 1763, wreszcie Kajetan Sołtyk bisk. krak. w Kielcach d. 6 April. 1764; zaciągnięta do akt grodzk. krak. r. 1764 approbowaną została przez Konstytucyję sejm. r. 1764 (fol. 58).

(Ob. Deo ter optimo... honor... : Synopsis fundationis Alumnatus Poloni, in Domo nationali Romae per Josephum Benedictum de Grodzicko Grodzicki, stemmatis Lada, Canonicum Cath. Crac. a. 1763 erectae, ex originali Instrumento Romano A. D. 1764 extracta ac typis mandata. Cracoviae, typis Seminarii episcopalis dioec. 8vo Kart 28.)

R. 1772 tenże Benedykt Grodzicki za 2159 szkudów dokupił czynsz wieczny z czynszem rocznym 51 szkudów (17 locorum Montis S. Petri, Sextae erectionis) na poprawienie swej pierwszej fundacyi, mianowicie na suknie i na opłacenie nauczycieli języków niemieckiego i francuskiego dla Alumna – tak iż cały fundusz wynosił 8636 skudów (czyli 18135 złr. m. k. albo 76159 złp. 16 gr.). Tę drugą fundacyę oblatowano w aktach grodzkich Krak. r. 1773. – Pierwszymi Alumnami tej fundacyi byli: x. Wojciech Mężyński, Michał Komorowski kleryk, Paweł Wygonowski kleryk, Ludwik Bystrzonowski kleryk., a ostatnim x. Jordan Mickiewicz bazylian r. 1802. Po r. 1802 zaprzestała Kapituła Katedr. Krak. opiekować się tą fundacyją, i wskutek przypomnienia Senatu Krak. zrzekła się patronatu tej fundacyi przelewając go na Senat i Uniwersytet Krak. – Tym sposobem przez niedbalstwo Kapituły Krak. zmarnowaną została fundacyja.

1764. Commut. aestiv. Rect. Adalbertus Joannes Cant. Biegaczewicz (2 vice)
Commut. hiem. Rect. Adalbertus Joannes Cant. Biegaczewicz (4 vice)

1764 d. 7 Januar. Executores testamenti rev. Antonii Wilkoszowski jus patronatum ad Custodiam in ecclesia Colleg. S. Annae cedunt Collegio Majori Universitatis Crac.

1764 Andrzej Lipiewicz i Krzyszt. Jüngling w imieniu akademii krakow. zamojsk. i poznańsk. ogłaszają Manifest przeciw twierdzeniom w dziele x. J. Bielskiego S. J. pod tyt. „Widok królestwa polskiego." 1764. (druk. 4to)

1764 Rektor wyjeżdża do Warszawy na Koronacyję króla, d. 9 Grudnia na audyencyę u króla.

1764 d. 9 Julii. Polaczek Paweł Prof. Coll. maj. Scholastyk S. Anny, Kanonik S. Flor. po kilkakrotnem napomnieniu za niemoralne życie, upijanie się po karczmach i włóczenie się z niewiastami oraz niebywanie przy wspólnem stole, skazany na rekollekcyje 4ro tygodniowe, na dozór i w razie niepoprawności na wydalenie z Collegium majus. (Conclus. Coll. maj.); d. 8 Marca 1765 zupełnie wykluczony.

1764 d. 16 Maii – Michael Kamelski curatus in Klecza legује (~~[illegible]~~ summy) 2000 złp. (r. 1757 na dobrach Radocza i Frydrychowice Mikołaja z Tropia Hebdy lokowane), 1600 złp. (r. 1756 na dobrach Klecza Ignacego Zakrzewskiego towczego chełmsk. (lokowane), 700 złp. (r. 1757 na tychże dobrach Klecza), 1300 flp. (na tychże dobrach Klecza) razem 5600 flp. Uniwersytetowi Krak. na dotacyję Archiwisty.

1764 Konstytucya Sejmu Convocationis utwierdza Akademie Krakowską, Zamojską i Wileńską w swoich prawach, przywilejach. (fol. 86) – Król Stanisław August tożsamo obiecuje w Pacta-Conventa (artic. 46).

1765 d. 4 Maii, Romae. – Papież Klemens XIII, na prośbę Kajetana Sołtyka biskupa krak. kanclerza Uniwersytetu, upoważnia go do przedsięwzięcia wizyty i reformy w Akademii Krak. – Toż samo i Król Stanisław August plenipotencyją daną w Warszawie d. 15 Czerwca 1765. – Dnia 8 Lipca 1765 rozpoczął Sołtyk wizytę udawszy się najprzód w procesyi pieszo do Kościoła S. Anny, gdzie go Wojciech Biegacewicz Dr. Teol. i Prof. w imieniu kapituły powitał uroczystą mową. Po odprawieniu solennej wotywy udał się Sołtyk do Kollegium większego. Tu znowu miał do niego przemowę Rektor Kazimierz Stęplowski, kładąc głównie na to nacisk aby wyjednał professorom lepsze pensyje, aby przyczynił się do lepszego obsadzenia nauk matematycznych i fizyki experymentalnej przez sprawienie instrumentów, obserwatorium i ogrodu botanicznego. Po przeczytaniu reskryptów papieskiego i królewskiego i po afundowaniu jurysdykcyi wizytatorskiej, akt ten zakończył sutym u siebie objadem.

D. 10 Lipca Sołtyk zwoławszy Wielką Radę Uniwersytetu ustanowił swych delegatów do zamierzonej wizyty. Na delegatów co do Uniwersytetu, Professorów i Uczniów in communi wyznaczył Franciszka Czernego Scholastyka, Tomasza Michałowskiego i Józefa Olechowskiego Kanon. Krak. – do Wydziału teologicznego, Kollegium większego i dóbr tegoż Józefa Gorzeńskiego Kanclerza katedr. – do Wydziału prawnego, Kollegium juridicum i Bursy Jurisperitorum Józefa Chyżewskiego archidyakona – do Wydziałów medycznego, filozoficznego i matematycznego Franciszka Czernego scholastyka i Mikołaja Wybranowskiego Kanonika – do Kollegium mniejszego i Bursy Philosophorum Walentego Pruskiego Kanonika – do Bursy Zizinusa czyli Seminarium duchownego akademickiego Dominika Kiełczewskiego Kanon. Krak. – do Szkół Nowodworskich i Szkół parafialnych (lycea) Ignacego Bieńkowskiego Kanonika – do Kolonii ~~szkolnych~~ akademickich w całej Polsce

juryzdykcyi Uniwersyteckiej podległych Andrzeja Dobrzańskiego kanon. krak. – do Bursi; Jagiellońskiej, Starnigla, Śmieszkowica (Gelonianum) i Jeruzalimskiej Adama Łętowskiego kan. krak. – do Borkarn, Legatów i Fundacyi Roszczewicza, wyznaczył Kaspra Szajowskiego archidyakona Sandeckiego. – Sekretarzem zaś całej Wizytacyi swej ustanowił Karola Lochmana kanonika wiślickiego. (Ob. J. D. Jan Andr. Janozki: Excerptum polonicae litteraturae hujus atque superioris aetatis. Vratislaviae 1766. Vol. IV pag. 358–374

Doctores et Magistri in universitate Cracov. actu laborantes a. [illegible] 1765.

I) In facultate theologica : a) Doctores Theologiae : 1) Adalb. Grzymata Senior Pater Univ. Can. cathedr. crac. 2) Antonius Krząnowski S. Flor. praep. 3) Casim. Stęplowski 5) Mich. Czyrnicki. 6) Adalbert Biegaczewicz Rector. P. T. Magistri

b) Professores Theologi: 1) Paul. Lolaczek. 2) Anton Żołędziowski 3) Joseph. Declos. 4) Anton Wojciechowski 5) Joan. Rygalski 6) Ambros. Buszydlowski + 20 Sept. 1765. 7) Mich. Mrugaczewski 13

II) In facultate juridica: a) Doctores: 1) Jacob Marciszewski 2) Andr. Lipiewicz. b) Professores: 1) Stan. Fiezkiewicz. 2) Carol. Marxen 3) Franc. Minocki 4) Franc. Cwierzewicz. 6

III) In facultate medica: 1) Stanislaus Wadowski 2) Joannes Camelin 2

IV) In facultate philosophica: a) Collegae Majores: 1) Jacob. Międowiecki 2) Adalb. Foltański 3) Stanisl. Patelski. 4) Anton Czerchawski. 5) Andr. Szopiarski 6) Casim. Czerwiński. b) Collegae minores: 1) Stanisl. Korczyński 2) Stanisl. Baranski 3) Adam Jagielski 4) Franc. Mazurski. 5) Thom. Olechawski 6) Thomas Pteck. Coll. major. 6) Romuald Laskiewicz 7) Jos. Lutanowicz Coll. major. 8) Cant. Sucharzewski obiit. 9) Andr. Sleczkowski Coll. major. 9) Christian Jungling. 10) Cantius Jankiewicz vocatus Juris: 11) Joseph. Wisniowski 12) Cantius Toriani 13) Andr. Ambrosewicz. 19

P. T. Magistri

Magistri extranei: 1) Jos. Chojnacki 2) Ant. Komorow=ski 3) Laur. Bularni Col. min. 4) Stan. Petulski 5) Mich. Lichoniewicz. 6) Joseph. Szybalski Col. Min: 7) Paulus Manka vocatus obiit. 8) Joseph. Szabel Col. min. 9) Stanisl. Wątors=ki Tarn: vocatus. 10) Mathias Pitaczewski vocatus 11) Andr. Orłowski 12) Andr. Badurski Col. min. 13) Valent. Szylarski vocatus. 14) Franc. Kolędowicz vocat. 15) Joseph. Słomnicki 16) Ant. Jarzęcki vocatus. 17) Nicol. Dziedzicki. 18) Adamus Gajkowski. 19) Simon Banaczkowski vocatus (1762) 20) Nepomuc. Trąbski. 21) Petr. Jastrzębski. 22) Valent. Łodzyński. 23) Hia=cynt. Trąbski. 24) Petr. Rydulski Culmae. 25) Stanisl. Kali=ciński Posnaniae. 26) Franc. Matawowski Posnaniae. 27) Ignat. Pawluskiewicz. 28) Jos. Kłosiński Varsaviae. 29) Ant. Soberyński 30) Thom. Karasilewicz Vidaviae. 31) Thom. Felkier. 32) Thad. Okoński. 33) Adalb. Bubelski (1762) 34) Basilius Małogłowa Graeci ritus presbyter. 35) Jos. Piotrowski 36) Gregor. Żebrowski. 37) Jos. Szylarski. 38) Casp. Nowacki. 39) Andr. Znaczecki. 40) Aloysius Trefler Romae. 41) Nepom. Gaworski Culmae. 42) Martin Szpadrowski Culmae. 43) Alex. Wtyński. 44) Flor. Wąsowicz. 45) Jos. Ostański Tarnoviae. 46) Franc. Matachowicz, 47) Hiac. Paurzyński. 48) Franc. Dzi=dowski. 49) Jos. Neyzel. 50) Andr. Czucki. 51) Jos. Kasprzycki 52) Constant. Raczkowski. 53) Mathias Podolski Tarnoviae. 54) Andr. Kosmaciński Bochnae. 55) Sebast. Czaputowicz Posna=niae. 56) Joseph. Maruchowicz Culmae. 57) Anton Podhajecki Leopoli. 58) Martin Witkowski Neosandeciae (1764) 59) Anton Kopciński 60) Jacob. Koczankiewicz. 61) Anton. Fiatkowski Vieliciae. 62) Petr. Cresconi. 63) Anton. Szkulski. 64) Anton. Lipski 65) Joan. Bochniewicz. 66) Jacob. Nalepciński 67) Adalb. Michorski 68) Mich. Miklaszewicz 69) Cant. Grodzki 70) Adam. Ekartowicz. 71) Mathias Tytkowski 72) Stanisl. Szpadrowski 73) Casim. Paurzyński 74) Bonif. Garycki. 75) Mich. Axan 76) Anton Camelin. 76) Stanisl. Smacznewski 77) Stanisl. Mikuciński 78) Andr. Cyankiewicz. 79) Sebast. Niemczyński 80) Barth. Swiatłowski 81) Valent. Bankowski.

Baccalaurei: 1) Casim. Zebrowski 2) August. Egierski. 3) P. T. Venerabiles:
Carol. Stalski: 4) Joseph. Budzyński 5) Jos. Szyszkowski 6)
Joan. Kaliciński 7) Jos. Michalski 8) Jos. Czechucki 9) Math.
Popławski. 10) Casim. Kaszewicz. 11) Adalb. Ciecidłowski Neo=
corani. 12) Gregor Hładziński. 13) Cant. Wantałowicz, 14)
Ant. Fortuński 15) Adalb. Męciński. 16) Jos. Muszyński. 17)
Ant. Domiechowski 18) Jos. Bogucicki. 19) Luc. Michalski
20) Casim. Kapusciński. 21) Joseph Gepert. 22) Franc. Kocki
Cureloviae

1765 w Marcu. – Kajetan Sołtyk bisk. Krak. zdawszy Królowi pobieżną relacyję o Uniwersytecie, powziął zamiar celem podniesienia Uniwersytetu, odbyć wizytę w takowym.

1765 Visitatio Universitatis Cracoviensis per Cajetanum Sołtyk episcopum Cracov. expedita.

Najprzód zażądał Sołtyk od Uniwersytetu odpowiedzi na piśmie na następujące punkta: Kto pierwotnie założył Uniwersytet Krakowski, skąd sprowadzeni pierwsi professorowie, co wykładali i w którem miejscu był ten Uniwersytet, oraz w jaki sposób miejsce pierwotnego Uniwersytetu przeszło w obce ręce? – Jakie było uposażenie Uniwersytetu i co z tego uposażenia odpadło, oraz jakie kapitały w gotówce posiada Uniwersytet? – Przedłożenie chronologicznego rejestru wszystkich przywilejów Uniwersytetu. – Rektor jak bywa obierany, jaka jego pensyja, juryzdykcyja, znaczenie, ubiór, insygnija, które osoby podlegają jego sądowi, jakie postępowanie w sądzie, i dokąd się od niego apellaje? – Konsyliarze Uniwersytetu, ich obiór i juryzdykcyja. – Jakie znaczenie Notariusza Aktów Sądów rektorskich i jakich lat sięgają Akta tychże Sądów i gdzie się przechowują. – Jakie znaczenie Notariusza Aktów, Konsyliarzy i całego Uniwersytetu. – Jakie obowiązki Prokuratora Uniwersytetu, jak bywa obierany, wiele ma płacy i w jaki sposób zdaje rachunki. – Jakie obowiązki i płaca Syndyka Uniwersytetu i kto go obiera. – Jakie ma obowiązki Fiscarius Uniwersytetu i kto go wybiera. – Gdzie jest Kassa Uniwersytetu i kto ma klucze od niej? – Jakie obowiązki Prokanclerzy Fakultetów i kto ich obiera? – Jakie są obowiązki, płaca, Akcydensa i strój Bedellów, kto ich mianuje? – Jakie mają uposażenie następujący professorowie Fakultetu filozoficznego: Cursus Vladislaviani, Orator Tylicianus, Scholarum Novodworscianarum, Lingvarum Gallicae, Graecae, Germanicae item Artis pictoreae etc. – Jakich czasów sięga Album Uniwersytetu, w jaki sposób zapisują w niego i jakie mają prerogatywy zapisani. – Jakie ma zadanie Historicus regni seu Scriptor historiae polonicae i kto go w Uniwersytecie fundował? –

W jaki sposób i w kiedy odbywają się Convocationes Universitatis zwyczajne i nadzwyczajne, jaki sposób obradowania, wotowania jawnego i sekretnego, kto spisuje decyzje i rezolucyje? – Archivum Uniwersyteckie w jakim stanie, czy ma porządne spisy przywilejów, dokumentów, aktów i kodexów, oraz gdzie się mieści. – Jaki stan Biblioteki Uniwersyteckiej, kto ją założył, w jaki sposób z niej użytkują, jakie ma fundusze i jaką płacę pobiera Bibliotekarz, przyczem załączyć Rejestr Książek drukowanych, Rękopisów i innych Ciekawości w Bibliotece. – Collegium majus kto założył, jakie ma fundusze, wiele w nim mieszkań i wiele lektoryjów? – Collegae majores czy mają wspólny stół i jaki, oraz jaki ich strój? – Praepositus Domus Collegii majoris jak bywa obierany, jakie jego obowiązki i czy urząd jego dożywotni? – Fundatio Roszczeviana, z której brali zasiłek Professorowie i Studenci matematyki z jakiego powodu wcielona została do Seminarium. – Fundationes Strzałkoviana et Frątnoviana jakie mają fundusze? – Jakiem prawem daje nowo obrany Prokurator Uniwersytetu 6 groszy Dziekanowi? – Jakie są dawne i nowsze Ordynacyje? – Jaka jest Fundatio Professoris Grammaticae Linacri? – Wykaz Kanonij Katedralnych i Kollegiackich oraz Beneficiów inkorporowanych do Uniwersytetu. – Jakie były Reformationes Universitatis Alberti Jastrzębiec episcopi; Reformatio sub rectoratu Dobrociecki; Deputatio Mamczynski vel Jarmundowicz ad reformandam Universitatem. – Dochód i rozchód czynszów Uniwersyteckich i kto je wybiera. – Wykaz kollekt, jałmużn, legatów, darowanych klejnotów na kanonizacyję Bł. Jana Kantego i rachunki z takowych.

Wogóle było 51 takowych pytań i punktów przesłanych przez Wizytatora Collegio majori et Facultati philosophicae – na które jednak nic nie odpowiedziano.

D. 15 Februarii 1765 przesłał Wizytator 29 punktów do odpowiedzi Facultati theologicae, na które tylko pobieżnie odpowiedziano. (Mscr. Bibl. Univ. in fol. Nr 241 pag. 13–25)

D. 15 Novembr. 1765 przesłał Wizytator 10 punktów przez delegata swego Józefa Chyczewskiego archidyakona Krak. Facultati juridicae, na które obszernie i dokładnie odpisano (Mscr. B. U. fol. Nr 241 p. 29–186)

D. 2 Novembr. 1765 przesłał Wizytator 16 punktów Collegio minori – na które odpowiedziano r. 1766 (Visitatio Collegii Min. Lib. Archiv. fol. Nr 81 pag. 1–79 et Mscr. Bibl. Univ. in fol. Nr 241 pag. 137–230)

1765. Commut. aest. Rect. Casimirus Franc. Stęplowski (4 vice)
Commut. hiem. Rect. Casimirus Franc. Stęplowski (5 vice)

1765 Joannes Cantius de Liszczyn Sucharzewski vocatus ad Colleg. Juridic. + (został r. 1750 Bacal. a r. 1751 Dr. Fil.)

1765 Sierakowski arcybiskup lwowski wielki przyjaciel i protektor Jezuitów ma zatargi z Akademią, niechcąc uznać Szkoły lwowskiej za Kolonią, tylko za zwyczajną szkołę parafialną.

1765 d. 25 Septembr. In Bibliothecarium secundum electus Josephus Lutanowicz. (pierwszym bibliotekarzem był Mrozowicki)

" " Ambrosius Buszgdłowski Prof. Theol. et linguae Gallicae, Canon. S. Flor. +

" " d. 22 Novembr. Uchwalono Bibliotekę otworzyć dla publiczności

1765 in Junio mortuus Paulus Ignatius Manka Collega minor, Senior Bursae Jerusalem.

1766. Com aest. Rect. Casimirus (Franc.) Stęplowski (6a vice)
Com hiem. Rect. Jacobus Michael Marciszowski U. Jur. Doct. et Prof.
Decanus facult. jurid. Collega juridicus Senior, Canon cathedr. Crac. Canon. OOSS. curatus
in Koniusza (1a vice) (+ d. 9 Martii 1773, nat. 1718) (1a vice)

1766 d. 16 Junii Bodzantini. – Kajetan Ignacy Sołtyk biskup Krak. Kanclerz Uni-
wersytetu Krak. i delegowany od Króla Wizytator, celem uporządkowania i spisa-
nia Archiwum Uniwersyteckiego, które jak się z wizyty okazało w wielkiem było
nieładzie, co się wielce do upadku funduszów przyczyniło, wyznacza 8 Komi-
sarzy jakoto Mikołaja Wybranowskiego, Jerzego Dobrzańskiego, Adama Łętowskiego
Kanoników Katedr. Krak. i Kaspra Szajowskiego archidyakona sandeckiego ze strony
Kapituły, oraz Jakóba Marciszowskiego, Kan. Krak. Prof. Prawa, Michała Czyrnickiego
Wojciecha Biegaczewicza Prof. Teologii i Andrzeja Lipiewicza Prof. Prawa ze strony
Akademii, aby wezwawszy do pomocy 14 pisarzy (to jest 12 z Akademików i 2
Notariuszów Konsystorskich) zajęli się ułożeniem i spisaniem Sumaryusza tegoż
Archiwum

1766 Kajetan Ign. Sołtyk biskup Krak. składa na sejmie Krolowi relacyą z
dokonanej wizyty Uniwersytetu Krak. Co do intrat Akademii powiada: iż tak
„jest teraz uboga, iż dziwić się należy, jak może dotąd subsistere.” – Proventa in
communi całego Uniwersytetu wynoszą 4174 Złp. rocznie, z których opędza się re-
paracyja 3 wielkich Kollegiów akademicznych oraz gmachu: Classes humaniorum
litterarum, częstokroć też reparacyją 14 Kolonii akademickich, wysyłanie pro-
fessorów do tychże, koszta procesów i innych ogólnych potrzeb. Proventa in par-
ticulari pojedyczych Fakultetów są: 1) Facultas theologica licząca 12 Professorów
oprócz stołu wspólnego opędzanego z właściwych funduszów, ma rocznego prowentu
9650 złp. które się rozdzielają ratione salariorum. 2) Facultas juridica licząca
8 Professorów ma na stół wspólny i salaria intraty rocznej 4222 złp. 3) Facul-
tas philosophica licząca 16 Professorów mieszkających w Kollegiach i kilkanaście
Professorów nie mieszkających w tychże Kollegiach, najuboższa jest co do intraty
rocznej, której ma tylko 1650 złp. Samych Professorów matematyki jest 12
którzy razem pobierają salarij 111 złp. z fundacyi Miechowity i Brosciusa. 4) Fa-
cultas medica dawniej licząca 6 Professorów, ma ich tylko 2, którzy
razem pobierają prowentu rocznego 270 złp. (jeden z professorów mieszka w włas-
ciwej na to kupionej Kamienicy – dawniej cały prowent wynosił 4120 złp.) 5) Clas-
ses literarum humaniorum (Dialectica, Rhetorica, Poesis, Grammatyka) liczą 6 Professo-
rów na których idzie prowent roczny 710 złp. – Tylko 4 z teologicznego a 3 z jurydycznego

Fakultetu Professorów mają jakie takie beneficyja złożone z prelatur, kanonij i probostw; reszta beneficyjów dla szczupłości funduszów i trudności ich win=dykowania prawie nic nie znaczy. Wszelkie fundusza doznały przez redukcyją monet znacznej klęski: albowiem grzywna srebra, wartająca dawniej 4 czerw. zł. płaci się teraz 48 groszy miedzianych, a złoty jeden który r. 1496 wartał 1 czerw. zł. płaci się teraz 30 groszy miedzianych. Prócz tego przez redukcyją nakazaną Dekre=tami sądowemi płacą tylko połowę a często nawet czwartą część dawnego prowentu. Ta to redukcyja monety zubożyła Akademią Krak., w której i dzisiaj znajdują się wielkie ingenia, wielka aplikacyja, wielka usilność w uczeniu i wielka do wszystkich nauk capacitas, tylko brakuje wcale gustu literatury dzisiejszej – bo Professorowie dla szczupłości funduszów nie mogą ani mieć książki dobre i instrumenta ani też zwiedzać obce Akademije: w skutek czego muszą się z po=trzeby trzymać dawnych sposobów. Mianowicie filozofia matematyka i me=dycyna potrzebują nowej fundacyi i nowego sposobu uczenia oraz opatrzenia instrumentami. Lubo teraźniejsza wizyta ma za żądanie uporządkowanie stanu majątkowego: wszelakoż niebędzie mogła wyrobić użytecznych środków do reformy, sławę Akademii i chwałę narodu przynieść zdolnej, potrzeba do tego dzieła hojnej Panującego pomocy." (Ob: Informacyja krótka o Akademii Krak. Stanisławowi Aug. Królowi polsk. podana przez X. K. Sołtyka bisk. krak. wizytatora. – druk in 4to)

Równocześnie przedłożono na Sejmie r. 1766 projekt ustanowienia przy Uni=wersytecie Krakowskim i zamojskim 3 professorów: Filozofii moralnej, Prawa natury i Polityki z pensyją po 4000 złp. (czyli 28000 złp. dla wszystkich). Pro=jekt ten lubo go biskup Sołtyk gorliwie popierał, nieprzyszedł jednak do skut=ku. (Projekt ten pod tytułem: O wprowadzeniu cywilnych umiejętności do Akademii Krak. i zamojsk. – znajduje się w dziele: Dowody gorliwości polskiej o wiarę św. katolicką rzymską na sejmie okazane r. 1766, wydanem przez Żołę=dziowskiego w Krakowie bezimiennie in 4to)

1766 d. 28 Octobr. – Sierakowski arcyb. lwowsk. zaprzecza Uniwersytetowi Krak. prawo do szkoły katedralnej lwow. – i jako fautor Jezuitów niechce przyjąć przysłanych professorów (Jankiewicza professora i Podhajeckiego rektora szkoły)

1766 w Kwietniu d. 22 Aprilis w Rzymie po 21letniem staraniu Żołędziowski bawiąc w Rzymie wyjednał Kanonizacyą S. Jana Kantego ogromnym kosztem.

1766 d. 12 Listopada na Sejmie Warszawskim wsta=
wiał się Kajetan Sołtyk biskup krak. za Uniwersytetem
Krakowsk. i polecał go łasce Królewskiej, aby Król obmyś=
lał środki lepszej dotacyi. Mówił między innemi, iż
„ta Szkoła Królestwa, która światło nauk krajom na=
„szym przyniosła, która tak przedtym w liczbie naj=
„celniejszych Akademii wstawiona, naród nasz ex om=
„nigena literatura w obcych uwielbiła, dzisiaj tak
„w swoich fundacyach ukrzywdzona i uszczuplona,
„że dziwić się prawdziwie należy, jak dotąd subsis=
„tere może.... postaremuż ~~[illegible]~~ ma wielkie in=
„genia, ma wielką applikacyą, wielką usilność w uczę=
„niu i pracowaniu pro publico, lubo ksiąg dobrych dzi=
„siejszych, lubo instrumentów niemająca ani mieć dla
„niedostatku mogąca." Przyczém zapowiedział iż złoży w
ręce Królewskie krótki excerpt z dokonanej wizyty tejże
Akademii. (Ob: Dyaryusz sejmu walnego ordynaryjnego
odprawionego w Warszawie 1766. Warszawa. fol. i). – Rów=
nocześnie podano na Sejm projekt „o wprowadzeniu cy=
wilnych umiejętności do Akademii Krakowskiej i Za=
mojskiej," w którym się domagano aby w Akademiach Kra=
kowskiej i Zamojskiej ustanowiono 3 nowych professo=
rów: Filozofii Moralnej, Prawa natury, i Polityki (połączonej
z Statystyką), sprowadziwszy nauczycieli z zagranicy, i
nadawszy każdemu po 4000 złp. rocznej pensyi. Lecz projekt
ten nie dostał się nawet pod obrady i skończyło się tylko na
lepszem dotowaniu Szkoły Kadetów. (Ob. Dowody gorliwości polskiej
o wiarę św. Katolicką rzymską na Sejmie walnym warszaws. okazane
1766. 48 v.)

1766 zaczęto wykładać Algebrę.

1766 d. 23 Maja. Uchwalono utrzymać nadal opłatę od Żydów Kozubalec zwa=
ną. (Conclus. Univ. p. 868)

1766 d. 31 Julii – Antoni Podhajecki Dr Phil. Syndyk Magistratu lwow. obejmuje
dyrektorstwo Kolonii we Lwowie po x. Jankiewiczu.

1766 d. 1 Września. Nowa redukcya tynfów wrocławskich do 10 gr., tynfów
berlińskich i bąków do 7½ gr., tynfów saskich do 28 gr. Szóstaki zaś
i złotówki pruskie wywołano.

1767. Comit. aest. Rect. Jacobus Michael Mariszowski (2 vice)
Comit. hiem. Rect. Jacobus Michael Mariszowski (3 vice)

1767 d. 19 Januar. – Uniwersytet odpowiada odmownie na żądanie Jezuitów kollegium SS. Piotra i Pawła, którzy Uniwersytetowi za odstąpienie tyłu budynków i dziedzińca Bursy Długosza, ofiarowali w zamian przyległą kamienicę Mecińskich przytykającą do ~~[illegible]~~ Bursy Długosza.

1767. Po usilnych staraniach promotora kanonizacyi bł. Jana Kantego w Rzymie Antoniego Żołędziowskiego, który w tym celu 15 lat w Rzymie bawił wydał wreszcie papież Klemens XIII (Romae. XVII Calend. Augusti 1767) bullę kanonizacyjną, którą Jana Kantego za Świętego ogłosił i święto jego na dzień 19 Octobr. ustanowił. Uroczysty obchód kanonizacyi odbył się w Rzymie d. 16 Lipca 1767 w kościele Św. Piotra przy bytności prokuratora Antoniego Żołędziowskiego. Polacy musieli zapłacić znaczne koszta kanonizacyi, przyczem Włosi za jednym zachodem odbyli ~~na~~ koszt polski kanonizacyą i innych 5 Świętych (t. j. Józefa Kalasantego a Matre Dei, Józefa a Cupertino, Hieronima Aemiliani, Serafina ab Asculo i Joanny Franciszki Fremiot de Chantal) którym nierobiono tyle trudności co patronowi polskiemu.
Publikacyja dekretu kanonizacyi S. Jana Kantego nastąpiła w Rzymie d. 2 Lutego 1767.

1767 d. 21 Maja umarł Adalbertus Grzymała S. Theol. Doct. et Prof. Canonicus Cathedr. Crac. Praepositus OO.SS. – Kanonię katedralną krak. po nim nadał Uniwersytet d. 24 Maja Antoniemu Żołędziowskiemu S. Theol. Praesentato et Prof. Coll. Maj. Canon. S. Flor. Scholastico Visliċ.

1767 d. 5 Maji. – Uniwersytet pożycza od Kamedułów w Bielanach 60,000 Złp. na koszta kanonizacyi S. Jana Kantego, którą to summę wraz z procentem 5 od 100 zabezpiecza na dobrach Biała (In Act. Castr. Capit. Crac. d. 5 Maji 1767)

" " Uniwersytet prowadzi proces z Jezuitami lwowskiemi o otwarcie szkoł.

" " Jacobus Niegowiecki historiographus Universitatis fundationis Petricianae.

" " Na żądanie Kajetana Sołtyka bisk. krak. poleca Uniwersytet wydawcom Kalendarzy aby głupstw nie pisali.

" " d. 24 Maji. Praepositura S. Nicolai collata Carolo Marxen – In Professorem linguae hebraicae assumptus Opolski ex Judaismo conversus.

1767 Uniwersytet poleca Walentemu Szylarskiemu bawiącemu w Warszawie, napisanie i wydanie Grammatyki polskiej, na co mu dano 200 złp.

1767 d. 17 Martii, Cracoviae. – Franciszek Koźminski rektor Kollegium Jezuitów SS. Piotra i Pawła – za przyzwoleniem się Kajetana Sołtyka bisk. Krak. – robi układ z Akademią Krak. (z rektorem [illegible]) mocą którego za odstąpienie tylnych budynków i dziedzińca Bursy Jurisperitorum, Jezuici dają Akademii kamienicę Męcinskich przytykającą do Bursy Jurisperitorum w Grodzkiej Ulicy. Akademia dopłaca Jezuitom 4000 złp. – Układ ten potwierdziła Kapituła Katedr. Krak. d. 19 Październ. 1767.

1767 Adalbertus Biegaczewicz S. Theol. Doct. et Prof. +

" " Zniesiono zwyczaj, iż Żaki ze Szkoły S. Anny podczas świąt WWSS., S. Marcina, S. Katarzyny i S. Mikołaja przed drzwiami Stubae Communis in Collegio Majori kolędowali (strenabantur); toż samo Kantorzy z Kościołów S. Anny i S. Mikołaja w dzień S. Floriana, S. Anny i w inne święta śpiewali w Collegium majus tak zwaną Rekordę. – Dzwonnik Kościoła S. Anny co niedzieli przychodził z święconą wodą ad mensam Collegii majoris. – Przy stole miał jeden ubogi ksiądz (Pauper S. Joannis Cantii) wikt za darmo.

1767 d. 6 Aprilis Obitus Antonii Wojciechowski Praesentati S. Theol. et Prof. Praepositi S. Nicolai, Canonici S. Annae, aetatis 63 annorum.

1767 d. 21 Maii Obitus Adalberti Grzymała S. Theol. Doct. et Prof. Canonici Cathedr. Crac. Scholastici S. Annae et Decani, Praepositi OOSS.

1767 d. 16 Julii Romae Canonisatio S. Joannis Cantii.

1768. Commut. aest. Rect. Casimirus Franc. Stęplowski (7 vice)
Commut. hiem. Rect. Casimirus Franc. Stęplowski (8 vice)

1768 d. 22 Junii Wojsko rossyjskie przybyło dla oblężenia Krakowa i Konfederatów, i zdobyło Kraków d. 17 [6] Augusta; opuściło Kraków – podczas tego oblężenia nie było szkół.

1768 Wojska rossyjskie, pod dowództwem Apraxyna stojąc w miesiącach Sierpniu i Wrześniu pod Krakowem, poczyniły wielkie szkody i w dobrach Uniwersyteckich, na probostwie S. Floriana, zabrali w gotówce 6640 złp. de peculio S. Joannis Cantii, spalili mieszkanie wikaryuszów, szkołę oraz oficyny i stajnie, którą szkodę Antoni Krząnowski proboszcz i prokurator Kanonizacyi S. Jana Kantego na 37964 złp. obliczył. Prócz tego poczynili znaczne szkody w Bieńczycach i Skawcach dobrach probostwa. (d. 12 Lipca Rossyanie oblegali Kraków)

1768. Rektor chce odprawić w Krakowie w dzień Matki Boskiej de Monte Carmelo, Oktawę Kanonizacyi S. Jana Kantego i ogłoszenie takowej: lecz dla rozruchów wojennych przeciągła się ta uroczystość aż do r. 1775.
(Obacz r. 1473 – 1539 – 1553 – 1603 – 1627 – 1628 – 1629 – 1666 – 1675 – 1676 – 1680 – 1686 – 1698 – 1699 – 1700 – 1727 – 1729 – 1730 – 1733 – 1739 – 1740 – 1767 1770. 1775)

1768 in novembri. – Rector napomina Bursy, aby się trzymały Statutów.

1768 d. 29 Aprilis ~~[illegible]~~. – Tomasz Franchi Dr. Med. rajca lwowski summę 4000 złp. (przez ~~matkę jego~~ Katarzynę Franchi dla szkoły lwowskiej legowaną) oraz Franciszek Longchamps Sekr. Król. rajca lwowski drugą summę 1000 złp. przeznaczają na dotacyję drugiego profesora w Kolonii lwowskiej, której Dyrektorem i profesorem był wtedy Antoni Podhajecki Dr. Fil. i Prof. (Locatae summae 17[illegible]a. super Nasiechowice et Dziewięciele)

1768 Konstytucyą Sejmu uchwalono przyłączyć do Akademii Krak. intratę jednego z Opactw w dyecezyi Krakowskiej wakującego. (Wniosek ten popierał głównie na sejmie poseł Eliasz Wodzicki Starosta Stobnicki). Tąż Konstytucyją umorzono proces pomiędzy Akademią Krakowską i Zamojską a Jezuitami o szkoły lwowskie, zakazując Jezuitom lwowskim uzurpowania sobie wszelkich praw akademickich.

d. 17 Marca

1768 (Skład Rady Uniwersytetu Krakowskiego (Consiliarii Universitatis Crac.): Rector: Jacobus Maruszowski. A) Ex facultate theologica: 1) Antonius Krząnowski 2) Casimirus Stęplowski 3) Michael Czyrnicki 4) Antonius Żołędziowski 5) Josephus De Clos. 6) Joannes Rygalski. 7) Jacobus Śnięgowiecki. 8) Michael Mrugaczewski. 9) Adalbertus Foltanski. B) Ex facultate Juridica. 1) Andreas Lipiewicz. 2) Stanislaus Fiezkiewicz 3) Franciscus Minocki. 4) Franciscus Cwierzowicz. C) Ex facultate Medica: 1) Stanislaus Wadowski. 2) Joannes Camelin. D) Ex facultate Philosophica: 1) Josephus Putanowicz Decanus Artistarum. 2) Andreas Szopiarski. 3) Casimirus Czerwinski. 4) Adamus Jagielski. 5) Thomas Ptaki. 6) Andreas Sleczkowski. 7) Andreas Ambrozewicz. 8) Josephus Szybalski.

" " Dublety biblioteczne przeniesiono do mieszkania dawnego Tersyana (Tersiani) obok Lectorium Galeni

1769. Com. aest. Rector Casimirus (Franc) Stęplowski (9 vice)
Com. hiem. Rector Antonius (Josephus) Żołędziowski ~~Dr. [illegible]~~ U. Jur. Dr., Prof. Theol., Collega major, Canonicus Cath. Crac. Scholasticus Vislicien, praepositus wielicien. (+ (d. 24 Augusti) 1783) (1 vice) (natus 1711)

1769. Separatio Jurium et documentorum Capituli S. Floriani a Juribus Universitatis.
" " (d. 13 Aprilis) Michael Czyrnicki S. Theol. Doct. et Prof. (Coll. maj. Cust. S. Flor. curatus in Opatowiec et Łobiedz) moritur, legavit Universitati 20,000 pro anniversario. (umarł w Łobiedrze)

1769 d. 30 Januarii – Praepositura OOSS collata Josepho Putanowicz Collegae majori.

1800. Rect. Stanislaus Minocki Dr. Utr. Jur. et Prof. Canonicus cathedr. Cracov. + 1805 d. 11 Junii

1799/1800 Uczyli w Uniwersytecie: A) Kollegium moralne I) Szkoła Literatury:
Professorowie: 1) Jacek Przybylski Prof. Starożytności i Literatury greck.
2) Marcin Fiatkowski Prof. Literatury Łacińskiej i polskiej 3) Dominik J. K.
Markiewicz Prof. Historyi Kościelnej. II) Szkoła prawa: 1) Józef Karol
Ziemetz Prof. Prawa natury i narodów 2) Waleryan Bogdanowicz Prof.
Prawa Kościelnego 3) Sebastian Czochron Prof. Processu Sądowego i Ustaw
Galicyi zachodniej. – III) Szkoła teologiczna: 1) Wincenty Smaczniński
Prof. Pisma Św. 2) Andrzej Cyankiewicz Prof. Teologii dogmatycznej. 3)
Franciszek Zglenicki Prof. Teologii moralnej. – B) Kollegium fizyczne:
Prezydujący: Jan Śniadecki. I) Szkoła matematyczna: Professorowie:
1) Józef Czech Prof. Matematyki elementarnej. 2) Felix Radwański
Prof. Mechaniki i hidrauliki. 3) Tenże Prof. Mechaniki praktycznej
dla rzemieślników (wykłady w niedziele). 4) Józef Łęski Prof. Mate=
matyki wyższej. – II) Szkoła fizyczna: 1) x. Andrzej Trzciński
Prof. Fizyki. 2) Franciszek Scheidt Prof. Chemii i historyi naturalnej.
3) Tenże Prof. Botaniki. – III) Szkoła lekarska: 1) Sebastyan Girt=
ler Prof. Chirurgii i Akuszeryi. 2) Antoni Szaster Prof. Materyi me=
dycznej i farmacyi. 3) Franciszek Kostecki Prof. Patologii i Terapii
Klinicznej. – Dyrektorem Szkoły lekarskiej był Jan Loranz Dr. Med. fizyk
cyrkularny Krak. (od r. 1805 Protomedyk we Lwowie)

1800 d. 11 Maja umiera Jan Nepom. Gaworski jako proboszcz w Zebrzydowicach; został r. 1762 Dr. Filoz. i Profes. w Uniwersytecie Krak.

1801 Rect. Stanislaus Minocki Dr. Utr. Jur. et S. Theol. Prof. juris emerit. Canon. cathedr. Crac., Decanus Collegiatae OO SS.

Utworzono nową katedrę filozofii której professorem 1801–1803 Piotr Dmitriewicz Lody Rusin węgierski (od r. 1787 professor logiki i metafizyki w uniwersyt. lwowsk.; od r. 1803 osiadł w Rosyi, od 1819 professor uniwersyt. w Petersburgu gdzie + 1829)

1801 Rząd austriacki szkoły przygłówne krakowskie zamienił w Gimnazyum akademickie o 5 klassach na którego czele był Prefekt później Dyrektorem gimnaz. zwany (x. Franciszek Henryk Hoffmann Dr. [illegible] 1801+1809; x. Hermann Reismüller Benedyktyn 1809). – Professorowie klass: A) Grammatykalnych: 1) Infimy (x. Józef Frank 1801–1805; Baltazar Hoffmann 1805/6; x. Henryk Enderle Benedyktyn 1806–1809). – 2) Grammatyki (Karol Hauke 1801–1805; Antoni Gorgosch 1805–1808; x. Henryk Enderle Benedyktyn 1808–1809) – 3) Syntaxis (Szymon Jasiński 1801–1809) – B) Humaniorum: 1) Retoryki (x. Dominik Markiewicz 1801–1805; Karol Hauke 1805–1809) – 2) Poetyki (x. Wincenty Hoffmann 1801–1809) – C) Professor języka greckiego (Michał Jurkowski 1801–1805; potem professorowie klass wszyscy [?]) – D) Professor matematyki (Marcin Gaudziński 1808/9 prowizoryczny) – E) Katecheta (x. Dominik Markiewicz zastępca 1801–1806; x. Kolumb Deigele Benedyktyn 1806/7). – F) Nauczyciel rysunków (Dominik Estreicher 1780–1803 w którym to roku naukę rysunków do nowo utworzonej szkoły wzorowej przeniesiono.)

1802 Rect. Stanislaus Minocki

d. 6 Maja Dekretem Kancelarzi Nadwornej
1802 (Rząd austriacki odejmuje Szkole głównej Krak. administracyję funduszów które wciela do funduszu zakładowego państwa (Stiftungsfond), Majątek Uniwersytetu przechodzi pod administracyą rządową.

1802 d. 24 Czerwca Dekret nadworny wiedeński zaprowadza język łaciński jako wykładowy do wszystkich fakultetów Uniwersyt. Krak.

1802 d. 9 Listopada. Dekret nadworny znosząc tytuł Szkoły głównej Krak. przywraca nazwę Uniwersytetu Krak. i zaprowadza nowy porządek nauk (fachowych): podług systemu Martiniego: (ten porządek zaczął dopiero od 1803 od września obowiązywać w Krakowie)

I) Wydział teologiczny: Dziekan x. Andrzej Zeisl. I Rok: Historia Kościelna (podług dzieła Dannenmayera) Prof. x. Dominik Markiewicz – Pismo Św. czyli Hermeneutyka (podł. d. Mayera) Prof. zast. x. Florian Kudrewicz. II Rok: Prawo Kanoniczne (podł. d. Behem) Prof. zast. x. Walenty Bogdanowicz – Hermeneutyka i Exegetyka (podł. d. Mayera) Prof. zast. x. Flor. Kudrewicz. – III Rok: Teologia dogmatyczna (podł. d. Schanza) Prof. zast. x. Tomasz Makulski (missonarz) – Prawo Kanoniczne (jak wyżej). – IV Rok: Teologia moralna (podł. d. Klüpfel) Prof. zast. x. Michał Charłampowicz. – Teologia pastoralna (podł. d. Giftschütz) Prof. prowiz. x. Andrzej Zeisl. – Katechetyka (podł. dzieła Schmida)

II) Wydział jurydyczny: Dziekan Jakob Ferdynand Krauss Dr. Praw (c. k. konsyliarz foralny): I Rok: Prawo natury, państwa i narodów (podł. dz. Martini) Prof. zast. Józef Nemetz Dr. Praw Kanonicznego i Adwokat Krajowy – II Rok: Historia prawa cywilnego (podł. d. Martini) – Prawo rzymskie cywilne (podł. dz. Heineccius) x. Bonifacy Garycki (po nim 1803 Walenty Litwiński) – Prawo Kościelne (podł. d. Behem) x. Walerian Bogdanowicz (po nim 1803 zast. Tadeusz Hruzik) – Prawo prywatne Prawo Kryminalne (podł. Kodexu austr.) Prof. zast. Józef Nemetz – III Rok: Umiejętności polityczne (podł. d. Sonnenfelsa) Prof. prow. Józef de Rangstein r. 1801 (po nim r. 1802 Jan Kossowicz) – Kodex cywilny Praw galicyjskich i Procedura Prof. zast. Walenty Litwiński – Praktyka prawa cywilnego, zast. Walenty Litwiński.

III) Wydział medyczny. Dyrektor fakultetu: Jan Lorenz Dr. Med. Protomedyk (Krak.) od r. 1796–1804, (później Protomedyk we Lwowie) (po nim Jan Nep. Rust 1804 – Dr. (Franciszek fizyk cyrkularny Krak.) Randolter 1805 – Dr. Antoni Szaster 1807. – Dziekan: Jan Nep. Rust 1802. – I Rok: Anatomia [illegible]: Marek Cambon (od 1785–1802 w języku polskim dla Chirurgów) Wincenty Szaster Dr. Med. po łacinie od 1783/4 – 1802; Aloizy (Rudolf) Vetter, sprowadzony z Wiednia od 1803 – Chemia i Botanika: Franciszek Scheidt od 1787 – 1803 – Historia naturalna, tenże. – II Rok: Fizyologia: Aloizy Rudolf Vetter Chirurgia praktyczna: Jan Nepom. Rust (od 6 Lutego 1803) – III Rok Materia medyczna i patologia: Antoni Szaster (po nim od 1806–1809 Jan Nepom. Raimann zastępca Prof.) – Chirurgia praktyczna czyli Klinika chirurg. w Szpitalu S. Łazarza: Jan Nepom. Rust (od 6 Lutego 1803 do r. 1809) – IV Rok: Patologia, Terapia i Klinika lekarska w Szpitalu S. Łazarza: Franciszek Kostecki (od r. 1789–1803 po nim Franciszek Neuhauser 1803 – Fryderyk Colland od 1804 zastępca – Walenty Hildebrand od 1805 – Józef Aloizy Schultes zastępca od 1807 – Ignacy Kilian od 1808 suplent) – Akuszeria: Fryderyk Colland (od 1803–1809) – Weterynarya: Paweł Adami (od 1803–1809)

IV) Wydział filozoficzny: Dziekan i Bibliotekarz x. Anzelm Speiser (od 1803) – I Rok: Logika i Psychologia: Piotr Lody Prof. zast. (od 1802–1803; po nim Substytut Józef Martinides 1803) (podług autora Feder) – Matematyka elementarna (podł. dz. Wolffa) Józef Czech (od 1795–1805) – Historia naturalna (podł. dz. Erxleben) Piotr Lody prof. zast. – II Rok: Etyka (podł. dz. Feder) Piotr Lody – Matematyka wyższa zastosowana (podł. dz. Kästner) Józef Czech zastępca – Fizyka (podł. dz. Erxleben) x. Andrzej Trzciński od r. 1783–1804; po nim zastęp. Antoni Gloisner od 1805.) – Przedmioty nadzwyczajne (Extraordinaria): Mechanika, Hidraulika: Felix Radwański (od 1783) – Astronomia: Józef Łęski Dyrektor Obserwatorium (od 1803 w lipcu – 1805) – Filologia grecka i rzymska: Jacek Idzi Przybylski (od 1791 – 1803)

Szkoła dla chirurgów dwuletnia: Anatomia: Marek Cambon – Chirurgia i akuszeria: Sebastian Girtler (od 1802 – po nim Maciej Lamelli od 1803) (: wykłady polskie.)

Szkoła dla akuszerek (Wykłady polskie.) jednoroczna: Sebastian Girtler

d. 21 Październ.

1802 (Rząd austryjacki na mocy dekretu z d. 26 Novembr. 1801, znosi z powodu braku funduszów Seminarium biskupio-akademickie w Bursie Sisiniusza; a alumnów seminarzystów przenosi do Seminaryum dyecezalnego na Stradomiu. Od tego czasu przestają seminarzyści słuchać wykładów teologicznego fakultetu w Uniwersytecie. – Przy zniesieniu mieszkało w Bursie Sisiniusa 10 bursistów funduszowych i 28 alumnów seminaryjskich płatnych. Gmachy Bursy oddano na koszary dla wojska (które dopiero r. 1835 z tąd wycofano i d. 23 Sierp. 1835 na Instytut Techniczny obrócono).

1802

1803 d. 6 Lutego mianowano w Wiedniu nowych professórów do
Uniwersytetu Krak. Aloizego Rudolfa Vetter (Anatomii), Fry=
deryka Colland (Akuszerii), Pawła Adami (Weterynaryi) z Wiednia,
i Dr. Jana Nepom. Rust (Chirurgii) z Ołomuńca.

1803 d. 1 Maja – x. Anselm Speiser obejmuje prowizor. Bibliotekarstwo

1803 d. 1 Września otwarcie ~~[illegible]~~ zreorganizowanego Uniwersytetu (podziałna
Collegia ~~[illegible]~~ fizyczne i moralne ustaje)

1803 umiera Andrzej Cyankiewicz Prof. Kanonik S. Anny, proboszcz S. Szczepana, autor kilku dzieł.

1804 Rector provis. (Stanislaus Wnorcki + 1805 d. 11 Junii (ab inde 11 Junii (1805 vicesgerens Jacobus Ferdinandus (Krauss Consiliar. foralis (Decanus facult. juridicae) (+20 Junii 1806)

1804 d. 17 Lutego postanowieniem nadwornem zaprowadzono nowy tryb nauk medycznych we wszystkich Uniwersytetach Austryjackich. Regulaцja Uniwersytetu Krak.

1804 d. 27 Julii umiera Winzenty Smaczninski, Dr. Phil. et Theol., przez 40 lat professor - Uniwersyt. prokurator, Proboszcz Kollegiaty WWSS. pleban w Bobinie, majac 60 lat.

1804 Majątek Uniwersytetu Krak. inkamerowany został przez c. k. Rząd austryacki na rzecz funduszu naukowego (Studienfond)
Acta Rectoralia ustają.

Dr. Juris Canon. Scholasticus Cathedr. Crac.

Rect. 1805 Joannes Franciscus Hoffmann Archipresbyter
(urząd jego skończył się d. 11 Czerwca 1806 po którym objął prowizorycznie urząd Rektora Ignacy Rottmann radca appelac. i dyrektor fakult. filozof.

Vicerector Dominicus Markiewicz (d. 16 Octob. 1806 p. t. Rector)
Dr. Phil. et Theol. Canon. Livonien. Prof. Theol. + 29 Mart. 1817.

1805 d. 8 Sierp. Dekretem nadwornym wiedeńskim zniesiono Uniwersytet we Lwowie i połączono takowy z Uniwersytetem Krakowskim; we Lwowie pozostawiono tylko Liceum z wydziałami teologicznym, prawnym i filozoficznym; w Krakowie zaś na nowo urządzono Uniwersytet. Przeniesiono ze Lwowa do Krakowskiego Uniwersytetu Professorow: Walentego Hildenbrand Dr. (Patologii i Kliniki lekarskiej), Baltazara Hacquet (Zoologii), Juberta Burcharda Schiwerek (Chemii i Botaniki), Antoniego Gloisner (Fizyki), Wacława Voigt (Filozofii), Franciszka Kodesch (Matematyki), Wacława Haan (filologii łacińskiej i greck.), Karola Appeltauer (Prawa natury), Franciszka de Paula Marx (Prawa cywilnego)

1805 d. 1 Listopada – Uroczyste otwarcie połączonego Uniwersytetu w Krakowie.

1805 d. 9 Sierpnia Dekretem kancelaryi nadwornej zaprowadzono nowy układ nauk (Lehrplan) dla wydziałów, którym przepisano porządek tak zwanych konieczuych fachowych nauk (Zwangstudien). W Krakowie był ten porządek:

I) Wydział teologiczny 6 Professorów (nauki po łacinie w Gmachu Missionarzy, 4 lat, 2 godzin rano i 2 popołudnia: 1) Rok: Historia Kościelna podt. Matthiae i Dannenmajer – Hermenentyka Starego Test. i język hebrajsk. podt. Jahn. (2) Rok: Introductio Hermenentyka Nowego Testam. Exegetica i język grecki podt. Mayer Interpretatio novi Test. – Prawo Kościelne podt. Rehem. 3) Rok: Teologia dogmatyczn. i polemiczn. podt. Klüpfel – Teologia moralna podt. Reyberger – 4) Rok Teologia pastoralna i Katechetyka po polsku podt. Giftschütza, – Prawo kanoniczne podt. Rehem – Pedagogika po niemiecku

2 professorów po 1000 flr.
2 prof. po 900 flr.
2 prof. po 800 flr.

II) Wydział jurydyczny 4 Prof. zwyczajnych i nadzwyczajny 3 lat po łacinie: 1) Rok: Prawo natury, publ. i narodów podt. Zeilera i Martini – 2) Rok Prawo Kościelne podt. Rehem – Prawo rzymskie i galicyjskie podt. Heineccius, Martini i Kodexu Galic. – 3) Rok: Umiejętności polityczne podt. Sonnenfelsa (po niemiecku) – Prawo Kościelne podt. Rehem – Procedura sądowa = Później dodano na tym roku: Prawo wexlowe.

a) (prof. Vetter z pens. 1500 fl.)
III) Wydział medyczny 5 lat po łacinie: - 1) Rok Anatomia podł. Mayera - b) Chemija podł.
11 Profes. i 1 Prosektor. Hermbstaedta i Botanika podł. Wildenowa) - Chirurgia - Historia naturalna podł. (i prof. Schiwerek z pens. 1500 fl.)
Blumenbacha i Suckowa - Operacye chirurgiczne - 2) Rok Akuszeria podł. Colland-
Fizyologia i Anatomia wyższa podł. Prohaska i Plenk. - 3) Rok: Patologia
i Materia medica podł. Collin i Hildenbrand - ~~[illegible]~~ 4) Rok: Patologia
i Klinika medyczna podł. Frank i Stoll. - Klinika chirurgiczna - Klinika akuszeryjna
- 5) Rok: Policya lekarska i medycyna sądowa podł. Hebenstreit i Metzger - Weterynaria.

IV) Wydział filozoficzny 3 lat po łacinie i po niemiecku: 1) Rok: Religia podł.
7 Profesorów zwyczajn. 5 Profes. nadzwycz. 2 nauczyciel języków i Adjunkt astronomii
Friat (po niemiec.) - Filozofia - Matematyka podł. Wolfa i Kaestnera - Historia
powszechna (po niemieck.) podł. Mumelter i Schloetzer - Język grecki (po niemieck)
- 2) Rok: Religia podł. Friat (po niem.) - Fizyka (podł. Job Mayer - Filozofia -
Historia powszechna - Język greck. (po niemieck) podł. Gedike - 3) Rok: Religia
podł. Friat (po niemieck.) - Historia naturalna (po niem.) podł. Erxleben - His-
torya Austryi podł. Petzel i Engel (po niem.) - Estetyka i język łac. (po nie-
miecku) podł. Eschenburga. - Filologia grecka (po niem) - Matematyka wyższa
i Astronomia (podł. Lacroix, Euler, Schubert (po niem.) - Matematyka prakt.
(po niem.) podł. Job. Mayer - Pedagogika (po niem.) podł. Niemayera - Dyploma-
tyka, Heraldyka, Numizmatyka (po niem.) podł. Gatterer i Ekkel.
Przedmioty nadzwyczajne: Agronomia - Architektura - Technologia -
Język francuski - Język włoski

Szkoła Chirurgiczna 2 lat po polsku: 1) Rok: Anatomia - Akuszeria i Chi-
rurgia - Klinika chirurg. i medyczn. - 2) Rok: Operacye chirurgiczne - Terapia -
Klinika chirurg. - Medycyna sądowa i policya lekarska.

Podług tegoż Dekretu Kancellaryi nadwornej miał być Uniwersytet Krakowski
na wzór wiedeńskiego urządzony. - Komissarzem do przeprowadzenia nowej orga-
nizacyi tej mianowany Baum starosta cyrkułu Krakow. - Rok szkolny ma się
rozpoczynać 1 listopada, a kończyć 16 Sierpnia. - Kanclerzem Uniwersytetu zostawio-
ny Biskup Krak. z władzą ograniczoną jak w Wiedniu - Rektor ma być co roku
z innego fakultetu wybierany - 4 Dyrektorów fakultetów mianował Cesarz (Hofmann teol.,
Pratobevera juryd., Sedey medyc., Röttman filoz.), 4 Dziekanów i 4 Seniorów fakultetowych
- Sekretarz uniwersytetu (po odjeździe Czecha mianowany przez Konkurs Józef Niemetz Adwo-
kat) i 2 Pedelli (jeden z Pensią 200 złr. a drugi 150 złr.) - Książki do nauki przepisane.
Na wydziale teologicznym ma być 6 profes. (2 z pensią 1000 flr. 2 z pensią 900 flr. 2 z pens. 800 flr.)
Na wydziale prawnym 4 prof. zwyczajnych i nadzwyczajny (1 z pens. 1400 flr. 1 z pens. 1500 flr. 2 z pens.
1200 flr. i nadzwyczajny z pensią 1000 flr.)
Na wydziale Medycznym 11 Profesorów i 1 Prosektor
Na wydziale filozoficznym 7 Profess. zwyczajn. 5 Prof. nadzwycz. 2 nauczyciel język. i Adjunkt obserwator.
- Bibliotekarz

Katedry systemizowane w Uniwersyt. Krak. Dekretem Nadworn. Kancel. zd. 9 Sierp. 1805.
I) Wydział teologiczny: 6 Professorow: 1) Historyi Kościelnej z pensyją 1000 flr. 2) Intro
ductio ad Libr. Vet. Test. et Lingv. orient. z pens. 1000 fl. 3) Introductio ad Libr. Nov.
Test. et Lingv. graec. z pens. 900 flr. 4) Dogmatica z pens. 900 flr. 5) Theologia
pastoralis z pens. 800 flr. 6) Theologia moralis z pens. 800 flr. – na te katedry
ogłoszono Konkurs i wykładali tymczasowo Supplenci.
II) Wydział juridyczny 4 Profes. zwyczajnych, i Prof. nadzwyczajny: 1) Prawo
natury, państwa i narodów, Prof. Karol Appeltauer ze Lwowa z pens. 1400 flr. 2),
Prawo cywilne: Franciszek Marx ze Lwowa z pensią 1500 flr. 3) Prawo Kos=
cielne z pens. 1200 fl. Konkurs, wykładał supplent. 4) Umiejętności polityczne
i statystyka, Prof. dawny Jan Kossowicz z pens. 1200 flr. 5) Procedura sądowa
Prof. nadzwyczajny dawny Walenty Litwiński z pensią 1000 flr.
III) Wydział medyczny. 11 Profes. i 1 Prosektor: 1) Chemia i Botanika
Prof. Schwiebert Schiwereck ze Lwowa z pens. 1500 flr. 2) Anatomia i Fizyologia
Prof. dawny Alojzy Vetter z pens. 1500 flr. 3) Patologii i Materyi
medycznej z pensią 1500 flr. ogłoszono Konkurs (po spensionowaniu Antoniego
Szastra) 4) Kliniki lekarsk. Prof. Walenty Hildebrand ze Lwowa z pens. 1500 flr.
5) Historyi naturalnej Prof. Baltazar Haquet ze Lwowa z pens. 1500 flr. 6) Chi-
rurgii wyższej Prof. dawny Jan Nepom. Rust z pens. 1500 flr. 7) Akusze=
ryi Prof. dawny Fryderyk Colland z pens. 1500 flr. 8) Chirurgii niższej i me=
dycyny dla Chirurgów po polsku z pensią 1100 flr. Konkurs (po spensyonowaniu
Rafała Czerwiakowskiego) 9) Weterynarya Prof. dawny Paweł Adami z pens.
1000 flr. 10) Chirurgii praktycznej i Akuszeryi dla Chirurgów i Akuszerek
po polsku z pens. 1200 flr. Konkurs; 11) Policyi lekarskiej i Medycyny sądowej
– nieobsadzona 12) Prosektor z wykładem Anatomii po polsku dla Chirurgów z
pensią 1200 flr. Konkurs.
IV) Wydział filozoficzny: 7 Professorów zwyczajnych, 5 Professorów nadzwy=
czajnych, 2 nauczycieli języków, 1 Adjunkt obserwatorium: 1) Filozofii: Prof. zwycz. Wacław Voigt
ze Lwowa z pens. 1000 flr. 2) Matematyki elementarnej Prof. zwycz. Franciszek

Kodesch ze Lwowa z pens. 1200 flr. (po pensionowaniu Felixa Radwańskiego.) 3) Fizyki Prof. zwycz. Jan Zemantsek ze Lwowa z pens. 1200 flr. (po spensionowaniu x. Andrzeja Trzcinskiego). - 4) Wyższej matematyki i Astronomii Prof. zwycz. z pens. 1000 flr. Konkurs. 5) Historyi Prof. zwycz. z pens. 1000 flr. Konkurs. 6) Klas: sycznej literatury i Estetyki; Prof. zwycz. Wacław Haan ze Lwowa z pens. 1100 flr. 7) Religii Prof. zwycz. nieobsadzone. - 8) Matema: tyki praktycznej Prof. nadzwycz. Emanuel Kirschbaum ze Lwowa, z pens. 900 flr. 9) Dyplomatyki, numizmatyki i heraldyki Prof. nad: zwycz. Tomasz Vuchich ze Lwowa, z pens. 700 flr. 10) Niemieckiej literatury Prof. nadzwycz. z pensią 600 flr. Konkurs. 11) Pedago: giki Prof. nadzwycz. nieobsadzone. 12) Architektury Prof. nadzwycz. z pens. 1000 flr. Konkurs. 13) Włoski język, nauczyciel z pens. 300 flr. Konkurs. 14) Francuski język, nauczyciel z pens 300 flr. Konkurs. 15) Adjunkt Astronomicznego Obserwatorium z pens. 800 flr. Konkurs. (tymczasowo zastępował Franciszek Kodesch) — Bibliotekarz (x. Anselm Speiser)

1805 Stan Uniwersytetu Krakowskiego po zaprowadzonej regulacyi Dekretem nadwornym wiedeńskim z d. 9 Sierpnia 1805 nakazanej.

<u>Senat akademicki</u>: Rektor (Jan Hoffmann Archiprezbyter 1805/6; x. Dominik Markiewicz Zastępca 1805 ; Franciszek Marx 1806/7, Jan Morath Zastępca przez półroku od Grudn. 1807/8; Antoni Szaster Zastępca przez półroku od 1 Maja 1808; Franciszek Kodesch 1808/9) – Syndyk Uniwersytetu: (Jan Nemetz 1805–1809). – Dyrektorowie wydziałów: a) Teologicznego (x. Jan Hoffmann archipresb. 1805/6; x. Dominik Markiewicz 1806–1807; x. Jerzy Ziegler Wicedyrektor 1808/9 – Udalryk Keik Benedyktyn 1809) – b) Prawnego (Karol Józef Pratobewera Dr. Praw Konsyliarz appelac. 1805/6; Ignacy Rottman konsyl. apell. 1806; Jan Morath 1806–1809). – c) Lekarskiego: (Sedey Dr. Med. i Prof. ze Lwowa z pensią 1200 fl. nominowany 1805 lecz nie przybył; Walenty Hildebrand ze Lwowa Prof. 1805/6; Antoni Szaster 1807–1809); Zastępca Franciszek Konolter Dr. Med. fizyk cyrkularny 1806/7; d) Filozoficznego (Ignacy Rottmann konsyliarz appelac. 1805/6; Józef de Rangstein konsyliarz gubernialny 1806; Kajetan Baron*) Münch de Bellinghausen konsyliarz foralny 1806–1809.) – Dyrektor Gimnazyum (x. Franciszek Henryk Hoffmann 1805–1808/9)

*) ur. 1776 † 27 Czerwca 1831 w Wiedniu jako radca dworu.

I) <u>Wydział Teologiczny</u>: Dziekan (x. Dominik Markiewicz 1805–1808; x. Roman Zaengerle 1808/9). – Senior (x. Florian Kudrewicz 1805/6; x. Jerzy Ziegler 1806/7; x. Herman Reismüller 1807–1809) – Professorowie: 1) Pisma św. Starego Testamentu (Einleitung) i Wschodnie języki (1805/6 vacat; x. Marcin Aegger Benedyktyn 1806/7 – 1809) 2) Pisma św. Nowego Testamentu (Einleitung) i Grecki język (x. Florian Kudrewicz supplent 1805/6; x. Roman Zaengerle Benedyktyn ~~[illegible]~~ Prof. 1807–1809) – 3) Historyi Kościelnej podł. dzieła Dannemayer (~~[illegible]~~ x. Dominik Markiewicz Supplent 1805/6; x. Jerzy Ziegler Benedyktyn Supplent 1806/7; x. Pius Rieger Benedyktyn Prof. 1807–1809); 4) Teologii dogmatycznej podług dzieła Klüpfel (x. Tomasz Matulski Supplent 1805/6; Jerzy Ziegler Benedyktyn Prof. 1806–1809);

5) Teologii moralnej podł. dzieł Reybergera (x. Michał Chartampowicz Supplent 1805/6; x. Udalryk Meisterle Benedyktyn Prof. 1806/7; x. Herman Reismüller 1807-1809.) - 6) Teologii pastoralnej podł. dzieł Giftschütza (x. Dominik Markiewicz 1805-1809) - 7) Pedagogiki (Kazimierz Wohlfeil Supplent extraordin.)

II) Wydział Prawny: Dziekan: (Jakob Ferdynand Krauss Dr. Praw, Konsyliarz foralny 1805/6; Franciszek Marx od 22 Czerwc. 1805-1806; Karol Appeltauer 1806/7; Józef Orsler 1807-1809) - Senior (Franciszek Marx 1805/6 i w połowie 1807/8; Jan Kossowicz zastępca 1806/7; Karol Appeltauer 1808/9). - Professorowie: 1) Prawa natury i kryminalnego (Natur-Staats- u. Völkerrecht) Karol Appeltauer Prof. ze Lwowa z pensią 1400 fl. 1805-1809); 2) Prawa rzymskiego i cywilnego Galicyi (Civilrecht) (Franciszek Marx Prof. ze Lwowa z pensią 1500 fl. 1805-1808; Józef Wołczyński Supplent 1808-1809) - 3) Prawa kościelnego publicznego i prywatnego z pensią 1200 fl. (Vacat, ogłoszono konkurs. Tadeusz Mruzik Supplent 1805/6; Jan Orsler Prof. 1806-1809) - 4) Procedury sądowej i zasądowej cywilnej (Gerichtspraxis) katedra nadzwyczajna (dawny Walenty Litwiński Prof. z pensią 1000 fl. 1805-1809) - 5) Umiejętności politycznych (Politische Wissenschaften, Statistik) (dawny Jan Kossowicz Prof. z pensią 1200 fl. 1805-1809) - 6) Prawa wexlowego katedra nowoustanowiona r. 1807 (Adam Krzyżanowski Prof. extraord. 1807/8 -1809)

III) Wydział ~~...~~ Lekarski: Dziekan (Walenty Hildebrand 1805/6; Baltazar Hacquet 1806/7; Jerzy Knobloch 1807/8; Paweł Adami 1808/9) - Senior (Baltazar Hacquet 1805/6; Jan Nepom. Rust 1806/7; Baltazar Hacquet 1807-1809). - Professorowie: 1) Chemii i Botaniki Swibert Schiwereck ze Lwowa Prof. z pensią 1500 fl. 1805/6; Józef Aloyzy Schultes 1806-1808; Baltazar Hacquet zastępca 1808; Józef Rodius od i Maja 1809) - 2) Anatomii, Fizyologii i Okulistyki (Aloyzy Vetter dawn. Prof. 1805/6; Vacat, anatomią wykładał Neumann Innocent. prosektor, a fizyologią Jan Raimann 1806/7; Józef Schalgruber 1807-1809) - 3) Chirurgii wyższej po łacinie Jan Nepom. Rust dawny Prof. z pensią 1500 fl. 1805-1809) - 4) Akuszeryi wyższej po łacinie (Fryderyk Colland dawny Prof. z pensią 1500 fl. 1805-1809). -

1805

5) Weterynaryi po polsku (Paweł Adami dawny Prof. z pensią 1000 fl. 1805-1809) – 6) Policyi lekarskiej i sądowej (Vacat 1805/6; Jerzy Knobloch 1806-1809) – 7) Patologii i materyi medycznej po spensyonowaniu Antoniego Szaftra (Vacat, ogłoszono konkurs z pensią 1500 fl. 1805/6; Jan Raimann 1806-1809. – 8) Terapii i Kliniki lekarskiej po łacinie (Walenty Hildebrand ze Lwowa Prof. ~~1805/6~~ z pensią 1500 fl. 1805/6; Józef Aloyzy Schultes supplent 1806/7; Ignacy Kilian supplent 1807-1809.) – 9) Instytucyi medycznej i Kliniki chirurgicznej (po spensionowaniu Szowiakowskiego, po polsku) (poprzednio od r. 1806 (Vacat, konkurs pensia 1100 fl. 1805/6; Maciej Lamelli 1806/7-1809) – 10) Historyi naturalnej szczególnej (Baltazar Hacquet Prof. ze Lwowa z pensią 1500 fl. 1805-1809). – 11) (dla Chirurgów:) Chirurgii praktycznej i Akuszeryi niższej po polsku (Vacat, pensia 1200 fl. 1805; Rudolf Dotasiński Lektor 1805-1809). – a) Prosektor Anatomii z wykładem po łacinie i po polsku dla chirurgów (po spensionowaniu Marka Cambon; Innocenty Neumann 1806/7-1809; r. 1805 Vacat, pensia 1000 fl. Konkurs) – b) Adjunkt Weterynaryi (Aloizy Estreicher 1806/7; Antoni Rudnicki 1808/9.)

IV) <u>Wydział Filozoficzny</u>: Dziekan (Franciszek Kodesch 1805/6; Jan Zemantsek 1806/7; Emmanuel Kirschbaum 1807/8; Tomasz Wuchich 1808/9) – Senior: (Jan Zemantsek 1805/6; Franciszek Kodesch 1806/7; Jan Zemantsek 1807-1809) – A) Professorowie zwyczajni: 1) Nauki religii (x. Teodor Michel Supplent 1805/6; x. Wiktor Locher Benedyktyn 1806-1809) – 2) Filozofii (Logiki, metafizyki i Praktycznej filozofii): (Wacław Voigt Prof. z pensią 1000 fl. 1805-1809) – 3) Matematyki czystej i zastosowanej (po spensyonowaniu Feliza Radwańskiego; Franciszek Kodesch Prof. ze Lwowa z pensią 1200 fl. 1805-1809) – 4) Historyi powszechnej (Vacat, pensia 1000 fl. Konkurs; Tomasz Wuchich Zastępca 1805/6; Józef Leon Knoll 1806-1809) – 5) Fizyki experymentalnej: (po spensyonowaniu x. Andrzeja Trzcińskiego, Jan Zemantsek Prof. ze Lwowa z pensią 1200 fl. 1805-1809). – 6) Literatury łacińskiej i greckiej, Filologii i Estetyki (Wacław Haan Prof. ze Lwowa z pensią 1100 fl. 1805/6; Józef Martinides Supplent literat. łaciń. 1806-1809; Anton Sinner Supplent literat. grecк. 1806/7; Józef Knoll Prof. supl. literat. greck. 1807-1809). –

B) Professorowie nadzwyczajni: 1) Matematyki wyższej [illegible] i Astronomii (Vacat, Konkurs, pensja 1000 fl. 1805; Emanuel Kirschbaum Supplent ze Lwowa [illegible] 1805-1807; Józef Litrof 1807-1809 zarazem Dyrektor obserwatorium astronom.) – 2) Matematyki praktycznej (forensis) (Franciszek Kodesch supplow. 1807/8-1809 [illegible] – Emanuel Kirschbaum ze Lwowa nadzwycz. Prof. z pensją 900 flor. 1805) – 3) Pedagogiki (michał Wacław Voigt Supplent 1805-1809). – 4) Historyi naturalnej powszechnej i Technologii (Emmanuel Kirschbaum 1805-1809) – 5) Gospodarstwa wiejskiego (Józef Kail 1807-1809). – 6) Architektury Vacat, Konkurs z pensją 1000 fl. 1805; Ignacy Chambrez 1807/8-1809) 7) Dyplomatyki, numizmatyki i heraldyki: (Tomasz Wuchich ze Lwowa Prof. z pensją 700 fl. 1805-1809.). – C) Nauczyciele języków: 1) Literatury niemieckiej i estetyki: (Vacat, Konkurs z pensją 600 fl. 1805; Józef Martinides Supplent 1806/7-1807/8). – 2) Języka francuskiego (z pensją 300 fl. Konkurs; Julian Romuald Czermiński 1805/6-1809). – 3) Języka włoskiego (Józef Oberhauser 1806/7-1807; Alberti Supplent 1808-1809). – Bibliotekarz: (x Anzelm Speiser 1805-1806/7; michał Wacław Voigt i Tomasz Vuchich zastępcy 1807/8-1809). – Dyrektor Obserwatorium astronomicznego (Franciszek Kodesch zastępca 1805-1807; Józef Litrow 1807/8-1809). – Adjunkt Obserwatorium astronom. (Ignacy Milhammer 1808/9) – Dyrektor ogrodu botanicznego (prof. botaniki) –

- Syndyk Uniwersytetu (Józef Niemetz Dr. Praw i Adwokat Krajowy.)
Pedelli dwóch (Jan Skrzypiński i Kazmierz Zadębski)

1806 Rect. provisor. Ignacy Rottman radca appellacyjny, dyrektor fakult. juryдycz.
Pro-Rector substit. Franciszek Wypior radca appellac.

(+ 1815 d. 26 Kwietn. w Wenecyi zastrzelił się jako konsyliarz apelacyjny)

1806 Rect. Franciscus de Paula (Marx Jur. Utr. Dr. Prof. juris civilis, Consiliarius Fori nobil. Crac. (i w Czerwcu 1807 jeszcze)
urodz. d. 9 Marca ~~1758~~ 1759 w Gmunden w Karyntyi, kształcił się w Salzburgu i Wiedniu, r. 1796 mianowany profess. prawa we Lwowie, a r. 1805 przeniesiony do Krakowa, r. 1806 został Konsyliarzem foralnym w Krakowie, a 1808 Konsyl. apelac. we Lwowie, gdzie + 17 Czerwca 1809.

d. 22 Czerwca 1806 Ignacy (Rottmann prowizoryczny rektor Uniwersytetu od r. 1796 radca appellacyjny w Krakowie i rzeczywisty dyrektor fakultetu prawnego (*) podaje o urlop na 8 tygodni; Gubernium Lwowskie d. 4 Lipca 1806 mianuje zastępcą Rektora radcę appellacyjnego Franciszka (Wypior, a prowizorycznym dyrektorem fakultetu prawnego Dra Praw (Jana Morack konsyliarza appellacyjnego; dziekanem fakultetu prawn. Franciszka Marx Dr. Praw (radcę foralnego, seniorem zaś tegoż wydziału Professora Appeltauer – a prowizorycznym dziekanem fakultetu filozoficznego Dra Józefa de (Kangstein radcę Magistratualnego Dra Praw.

*) r. 1814 przeniesiony do Wenecyi na prezydenta sądu apellac. zastrzelił się d. 26 Kwietn. 1815.

d. 20 Czerwca 1806 Jakub Ferdynand (Krauss Dr. Praw (Konsyliarz foralny prowizoryczny dyrektor fakultetu prawnego umiera.

1806 Rząd Austryjacki sprzedaje 5 wsi Akademickich (w Galicyi zachodniej)

1806 w listopadzie. Do Uniwersytetu sprowadzeni na professorów Benedyktyni z klasztoru Weiblingen, osadzeni w Tyńcu: Marcin Alegger (prof. hermenent.), Tomasz Zaengerle (prof. hermen.), Jerzy Ziegler (prof. dogmatyki), Pius Rieger (prof. hist. kość.) Udalryk Meisterle (prof. moraln.), Wiktor Löcher (prof. religii), Herman Reismüller (prof. moraln.) Henryk Enderle (Prof. gimnaz.), Kolumb Deigele (Katecheta gimnaz.). Benedyktyni, ci jako zacięci nieprzyjaciele narodowości polskiej powszechnie byli nienawidzeni, r. 1809 wynieśli się cichaczem raptownie z Krakowa, przyczem x. Jerzemu Ziegler (późniejszemu biskupowi tarnowskiemu) okna powybijano.

1806 d. 21 April. Rząd utworzył nową katedrę Agronomii z pensią 1000 fl. na którą mianował Józefa Keil. inspektora gospodarczego w Wiedniu.
" " d. 9 Maja. Biskup Krak. Andrzej Gawroński rezygnuje z urzędu Kanclerza Uniwers.

1807

Vicerector Joannes Morack (od Grudnia 1807 przez pół roku) Jur. Utr. Dr. Consiliar. Tribunalis Apellat. Crac. (urodz. 26 sierp. 1761 w Idryi, kształcił się w Zagrzebiu, został Dr. Praw w Peszcie, od r. 1787 adwokatem w Lublanie, r. 1796 mianowany radcą forum w Lublinie, od 1803 w Wenecji Konsyliarzem apel., od 1806 w Krakowie, od 1810 we Lwowie, od 1814 w Wiedniu gdzie † 20 paźdz. 1837 mając 77 lat jako radca nadworny.

1807 d. 6 Novemb. Kancelaria nadworna mianuje Józefa Litroff professorem wyższej matematyki i Astronomii w Uniwersytecie Krak. z pensią 1000 flrh. i dodatkiem 500 flrh. za dyrektorstwo obserwatorium astronom.

1807 Umiera x. Anselm Speiser prof. i bibliotekarz Uniwers. Krak.

1808 Rect. Franciscus Kodesch Decanus facult. philos.
ur. 3 Sierpn. 1761 w Nachod, od r. 1787 prof. matematyki we Lwowie, przeniesiony do Krakowa 1805, potem do Lwowa, gdzie + 11 Czerwca 1831 na cholerę. Otrzymał za wierność od cesarza Franciszka medal złoty i szlachectwo z przydomkiem von Treuenhorst.

Vicerector Antonius Szaster (od 1 Maja 1808) Phil. et Med. Dr. Prof. emerit. + 1839.

1808 d. 21 Grudn. Gubernium lwowskie unieważnia wydane dyplomy doktorskie profesorom Haquet, Rust i Janowi Kossowiczowi (honoris causa) (Nr. 57804) (które Komisja nadworna naukowa d. 9 Lipca 1808 nr 112 za nieważne uznała) i nakazuje odebrać im te dyplomy.

1809 Rect. Sebastianus Comes Sierakowski Praepositus eccl. cathedr. Crac. (od d. 2 Grudnia 1809 Rektor Szkoły głównej do 1813/4)

1809 d. 16 Września Kraków odpada od Austryi do Xięstwa Warszawskiego.

1809 d. 2 Grudnia, Józef Xiążę Poniatowski przywracając Uniwersytetowi krak. tytuł Szkoły głównej ogłasza nowe Urządzenie (Statut) Uniwersytetu przez Andrzeja Horodyskiego referendarza ~~[illegible]~~ cywilno-wojskowego do Spraw rządowych Galicyi, ułożone. Podług takowego Szkoła główna Krakowska ma podlegać tylko Rządowi centralnemu. Rozkład nauk ten sam co za Austriackiego rządu.

1809 d. 20 Listop. Benedyktyni Wiblingscy (Professorowie) uciekają z Krakowa.

" " Antoni hr. Hadnicki za Xięstwa Warszawskiego mianowany Radcą wydziału edukacyi prezydującym w Komissyi do interessów akademickich.

1809 d. 2 Grudnia. Ustanowienie Rady Szkoły głównej Krakowskiej do której należą: Rektor (Sebastian hr. Sierakowski Kustosz Koron., proboszcz katedr. Krak. Kawaler ord. S. Stanisł.) – 4 Dyrektorów wydziałowych: (x. Wincenty Łańcucki prałat infułat Kośc. P. Maryi; teolog. – x. Bonifacy Garycki Dr. Fil. i Pr. proboszcz S. Anny, Kantor Kollegiaty WWSS., proboszcz koszyczyński, Emeryt Szkoły główn.; praw. – Antoni Szaster Dr. Med. Emeryt; medyc. – Felix Radwański Dr. Fil. Emeryt. filoz.) – 4 Dziekanów wydziałowych (x. Florian Kudrewicz Bazylian Dr. Fil. i Teol. pleban greck. unic. teol. – Józef Januszewicz Dr. Fil. i Pr. Emeryt. praw. – Franciszek Kostecki Dr. Fil. i Med. Emeryt. medyc. – Józef Sołtykowicz Dr. Fil. Emeryt. filoz.) – Dyrektor i Wizytator Gimnazyów (Michał Dymidowicz Dr. Fil. Emeryt) – Dyrektor i Wizytator Szkół początkowych (Kazimierz Wohlfeil Dr. Fil.) – Prokurator Szkoły główn. (Sebastian Girtler (Dr. Fil. i Med.) – Sekretarz (Michał Szymański).

1809 d. 13 Października oddalony w skutek przeniewierstwa pieniężnego (albowiem nie chciał rachunków złożyć z czasów rządu austryackiego) Michał Bzdentzy od r. 1808 Inspektor domów akademickich oraz Komisarz policyi w Krakowie.

1809 d. 10 Listop. Rząd centralny wydaje rozporządzenie nowego urządzenia Szkół Krajowych (Gimnazyów) mających podlegać dozorowi Szkoły Głównej. W skutek takowego ogłosił d. 10 Listopada 1809 referendarz Horodyński następujący układ nauk w 6 Klassach Gimnazyum Krakowskiego (t. j. zniósł układ austriacki a przywrócił Komissyi edukacyjnej dawny):

I Klassa: Gramatyka (Kopczyńskiego), Arytmetyka (Czecha), Jeografia (Elementarbuch austr.), Historia naturalna: Zoologia, Religia.

II " Gramatyka (d°), Arytmetyka i Algebra, Geografia starożytna, Historya starożytna (Szybińskiego), Historia naturalna: Mineralogia i Botanika, Religia

III " Grammatyka (d°), Arytmetyka i Algebra, Fizyka (Osiński), Chrestomatia (Wypisy), Historia starożytna, Geografia starożytna, Nauka moralna.

IV " Wymowa, Chrestomatia, Historia polska (Wagi), Algebra i Geometrya (Czecha), Prawo natury (Strojnowskiego i Andrzeja Marcinkiewicza), Jeografia Europy i Polski (Wyrwicza)

V " Wymowa łacińska, Historia polska (Wagi), Jeografia (Wyrwicza), Prawo polityczne i polskie (Skrzetuskiego), Geometria (Euklides Czecha)

VI " Rymotworstwo łaciń. i polsk., Prawo polityczne (Skrzetuski, Czacki Hasziu, Jekel), Jeografia (fizyczna Śniadeckiego i Azyi, Afryki, Ameryki), Historia powszechna nowożytna.

nauka języka niemieckiego w 6 klassach

(Układ ten lepszym był nierównie od zeszłego, w którym przez 6 lat religii uczono – a innych przedmiotów jak prawa, fizyki, geometryi wcale nie tykano)

Prócz tego polecono odbywać w tych szkołach ćwiczenia gimnastyczne.

Gimnazyum Krakowskie otwarto 16 Listopada 1809.

Szkołę wzorową czyli Normalną o 3 Klassach w Kollegium S. Barbary w Krakowie nakazał Antoni hr. ~~Stadnicki radca wydziału~~ edukacyi powiatu Krak. otworzyć d. 11 Listopada 1809 w której uczono:

I Klassa: Czytanie, Pisownia z dyktowaniem – 4 Działania arytmetycz. – Początki botaniki – O ojczyźnie i jej miłości – Nauka moralna – Religia

II " Czytanie, deklamacya, pisanie listów – Ułamki i reguły proporcyi, początki Geometryi prakt. – Początki zoologii i mineralogii – Jeografia szczególna Polski – Nauka moralna z Historią polską – Historia Starego Testamentu.

III " Wyższy styl – Geometria, Mechanika, Architektura, Rysunki – Jeografia wyższa – Początki łacińsk. języka – O produktach chemicznych – Historia polska – Historia Nowego Testamentu

nauka języka niemieckiego w 3 klassach (osobno)

Do szkoły tej przysposabiały szkoły elementarne lub parafialne.

1810. Rect. Sebastianus Comes Sierakowski

1810 d. 2 Stycznia Uroczyste otwarcie nauk w Szkole głównej Krak.

1810 d. 7 Grudnia zamiast Rady ustanowiono następujący Dozor Szkoły głównej Krak: Biskup Krakow. Andrzej Rawa Gawroński Dr. Fil. i Teol. tajny radca c. k. – Prefekt departamentu Stanisław hr. Wodzicki. – Rektor Szkoły głown. – Prezes sądu Kryminaln. depart. Krak. Franciszek Borgiasz Piekarski. – Prezes Trybunału cywilnego I. Instancyi Józef Nikorowicz – 4 Dziekanów wydziałowych – Sekretarz szkoły głown. x. Felix Jaroński (od r. 1811 Julian Czermiński Dr. Fil.)

1811

1812

1813

1814 Rect. Valentinus Litwiński Jur. Utr. Doct. et Prof.
(+6 Januarii 1823.) mianowany d. 28 Paźdz. 1814

1814 d. 5 Sierpn. Urządzenie wewnętrzne Szkoły głównej Krak. przez Dyrekcyją edukacyjną przepisane, zaprowadziło 5 Wydziałów: I) Teologiczny; II) Prawa i Administracyi; III) Lekarski; IV) Filozoficzny Umiejętności matematycznych (Ordo philosoporum Facultatis mathematicae); V) Filozoficzny Nauk wyzwolonych (Ordo philosophorum Facultatis literariae). – Kurs nauki we wszystkich Wydziałach trzechletni, wyjąwszy lekarski w którym trwać ma lat 4. Stopnie w każdym Wydziale udzielać się mające są następne: 1) Licentiatus; 2) Magisterium; 3) Doctoratus. Examin na Licencyata składało się po słuchaniu przez 1 rok przedmiotów wydziałowych, a na Medycynie po 2 latach. – Examin na Magistra odbywał się po uzyskaniu stopnia Licencyata i po skończeniu całego Wydziału. – O stopień Doktora wolno było ubiegać się dopiero w 3 lata po uzyskaniu stopnia Magistra. – Senat akademicki składał się z Biskupa Krak. Prefekta departament. Krak., Prezesa sądu kryminaln. Krak., Prezesa Trybunału cywiln. Krak., Rektora Szkoły głównej (obieranego co 3 lata), 5 Dziekanów wydziałowych (obieranych co 3 lata, a na Medyc. co 4 lata), 2 Emerytów Professorów, i Sekretarza Szkoły głown. – Urządzenie to wprowadzone d. 1 Październ. 1814. –

Senat akademicki składało: Biskup Krak. (vacat) – Prefekt depart. Krak. Zastępca Kasper Wielogłowski, – Rektor – Prezes sądu krymin. Piekarski, – Prezes Trybunału cywiln. Nikorowicz – 5 Dziekanów wydział. – 2 Emerytów Szkoły głown. (ci nowo dodani) Józef Januszewicz, Antoni Szaster – Sekretarz Julian Czermiński.

Radę rektorską składało: Rektor, 5 Dziekanów i Sekretarz Uniwersyt. (Dr. 1817)

Senat akademicki składał: Rektor – 5 Dziekanów – Senator dożywotni z Akademii Felix Radwański – Senator czasowy z Akademii Wojciech Boduszyński (od 1818 Karol Hube, od 1819 Ignacy Wozniakowski, od 1820 Jerzy Sam. Bandtkie, od 1821 Roman Markiewicz, od 1822 Julian Czermiński, od 1823 Paweł Czajkowski, od 1824 Florian Kudrewicz, od 1825 Franciszek Sapalski, od 1826 Alozy Estreicher) – 5 reprezentantów wydziałów (z Professorów) – Sekretarz Uniw. wdłgt. Julian Czermiński (Dr. 1819 Józef Jankowski) (od 1827 Józef Sołtykowicz)

1815 Rector (Valentinus Litwiński

1815 d. 30 Paźdz. Komissia organizacyjna Rzeczypospolitej Krak. ustanawia Komitet w celu wypracowania planu organizacyi Akademii, do którego powołano Litwińskiego rektora i profes. Seb. Girtlera, Rom. Markiewicza, Jerzego Bandtkie, Felixa Radwańskiego, Józefa Sołtykowicza, pod prezydencyją x. Łancuckiego prałata.

1815 Wykłady Wydziału teologicznego przeniesiono z Seminarium do Collegium juridicum.

1816. Rect. Valentinus Litwiński

1817 Rect. Valentinus Litwiński

1817 d. 27 Września. Komissya rządowa wyznań religijn. i oświecenia publiczn. Królestwa Polskiego oświadcza (reskryptem) iż uczniowie mający świadectwo dojrzałości gimnazyum krakowskiego, lub świadectwo Wydziału akademicznego krak. mogą być przymowani w poczet stałych uczniów uniwersytetu warszawsk.

1817 Ustanowiona Wielka Rada Uniwersytetu Jagiellońskiego w której zasiadali: Prezes Senatu rządzącego Stan. hr. Wodzicki – Kanclerz Uniwersyt. x. Jan Paweł Woronicz bisk. krak. – Senator delegowany od Rządu W. M. K. Felix Grodzicki – Prezes Trybunału appellacyjn. Józef Nikorowicz – Rektor – 3 Substytutów Konserwatorów: Meternicha rządu austr. Mikołaj Mozzowski (od 1831 Józef Brodowicz), rządu prusk. Xcia Anton. Radziwiłła Adam Krzyżanowski (od 1833 Brallona i od 1837 Werthera maxymilian Weisse), rządu rossyj. Nowosiltzowa (Józef Markowski od 1831) Roman Markiewicz (od 1838 Sergiusza Uwarow) – Członek delegowany od Reprezentacyi narodowej Antoni hr. Stadnicki (od 1820 Felix Słotwiński (od 1824 Ignacy Wozniakowski do 1825) – Sekretarz Wielkiej Rady Uniwersytetu: Wincenty Darowski.

Rada rektorska taż sama co wprzody.

1817 w miesiącu Lutym wniosł x. Sebastyan Sierakowski na Sejmie W. M. Krakowa projekt względem założenia przy Szkole głównej Krakowskiej Instytutu weterynaryi z 2 profesorami i Kliniką, oraz Katedry technologii i podźwignienia 7 burs podupadłych. (Projekt drukowany in fol. kart 2.)

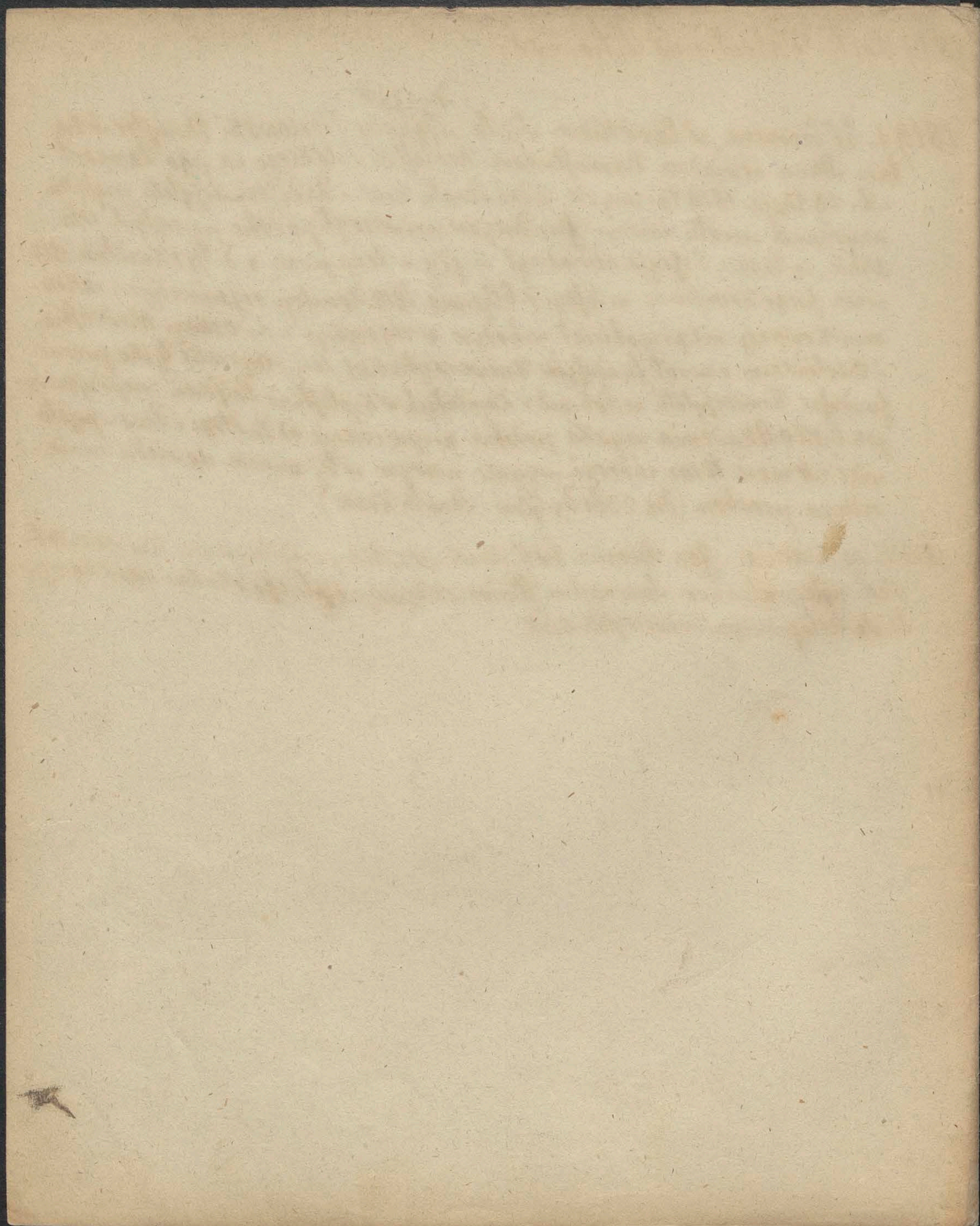
1817 d. 7 Sierpnia Cesarz Franciszek I pozwolił otworzyć na nowo Uniwersytet we Lwowie o 3 Wydziałach (bez medycznego) – Universitas Franciscea.

1818 Rect. Valentinus Litwiński

Nr. 274.)

1819 d. 3/15 Czerwca, w Carskiem Siele — (Ignacy Sobolewski Minister Sekretarz Stanu oświadcza Namiestnikowi Królestwa Polskiego na jego Rapport z d. 29 Maja 1819 tyczący się żądań Senatu Krak. i Rady Uniwersytetu względem uzyskania zwrotu dawnych funduszow uniwersyt. pod obce przeszłych władanie, że Cesarz Rossyjs. oświadczył, iż gdy w decyzyi swej z d. 9/21 Kwietnia 1818 przez swego Kommissarza na Sessyi d. 6 Czerwca 1818 Kommissyi organizacyjnej zakommunikowanej nie przyobiecał wchodzić w negocyacye z dworami Wiedeńskim i Berlińskim o zwrot funduszów Uniwersyteckich, lecz przyrzekł tylko zwrócić fundusze Uniwersytetu w dobrach i Kapitałach w Królestwie Polskiem znajdujące się jak tylko Akademia uzyska podobne przywrócenie od Austryi i Prus — przeto więc nie może teraz zadosyć uczynić nowym w tej mierze do siebie zaniesionym prosbom (Nr. 2361 Dz. Głow. Senatu Krak)

1819 d. 29 Wrzesnia. — Jan Woronicz bisk. Krak. wskutek przedstawienia Uniwersytetu Krak. poleca alumnom Seminarium Stradomskiego dyecezalnego słuchać nauk na wydziale teologicznym Uniwersytetu Krak.

1820 Rect. Valentinus Litwiński (obrany d. 5 Październ. 1820 na trzecie trzy lata)

1820 d. 27 Lipca. – Rozruch uczniów licealnych przeciwko Kosteckiemu intendentowi policyi z powodu gburowatego prześladowania studentów, napad na jego mieszkanie i wybicie okien. Aresztowano studenta Wądrzyńskiego i kilku uczniów licealnych. – Wielka Rada Uniwersytetu d. 14 Września 1820 wkłada na Rektora Liceum obowiązek aby miał dokładne raporta o sprawowaniu się uczniów w szkołach i za szkołami i takowe Radzie Wielkiej Uniw. i Senatowi rządzącemu udzielał.

1820 Do Wielkiej Rady Uniwersytetu oprócz członków wymienionych pod r. 1817 dodano drugiego członka delegowanego od Reprezentacyi: Linowskiego Senatora.

1820. Sebastian Sierakowski Kustosz Koronny, proboszcz katedr. Krak. były rektor Uniwersytetu Krak. chcąc po sobie zostawić pamiątkę, kazał swym kosztem przyozdobić malowidłami tak zwaną Salę Jagiellońską w Kollegium większem, w której się odbywały promocye i akty uroczyste uniwersyteckie, a w której się dawniej mieściły portrety sławnych osób (przeniesione do Amfiteatru Nowodworskiego i do innych miejsc). Sala ta miała drewniany pułap rzeźbiony z wyzłacanemi kassetonami. Biegły malarz Michał Stachowicz otrzymawszy za swą pracę 2000 złp. od Sierakowskiego, za poradą Sołtykowicza wymalował na ścianach tej sali 33 wizerunków sławnych akademików krakowskich, 8 portretów protektorów Uniwersytetu Krak., oraz 11 dużych obrazów przedstawiających sceny z dziejów tejże Akademii. Malowidła te do d. 10 Sierpnia 1821 wykończone, zniszczone zostały r. 185. w czasie przebudowy tejże sali przez architekta Feliksa Księżarskiego; pozostał jednakże opis takowych prozą w „Pszczółce Krakowskiej" z r. 1821 Tom III (ogólnego zbioru Tom VIII.) str. 160–175 i 181–190, oraz wierszem przez Pawła Czajkowskiego w piśmie: „Pamiętnik Krakowski wyd. przez Karola Mecherzyńskiego" 1830 Tom I, Zeszyt 2 i 3. Prócz tego posiada Biblioteka univers. Krak. pięknie wykonane sepią zmniejszone własnoręczne kartony tychże malowideł. – Sprzeciwił się jednakże Sierakowski umieszczeniu sceny przedstawiającej odparcie Maksymiliana arcyksięcia austryackiego dobywającego Kraków, jakto świadczy wypis z listu Sierakowskiego d. 19 Maja 1820 do Sołtykowicza

adresowanego. „Przejrzawszy dokładniej pismo WW. Pana Dobrodzieja, z okolicznością
„mnie tyczącej, znajduję, że wypędzenie Maxymiliana umieścić mi nie wypada.— Dóz=
„naliśmy albowiem dobrodziejstw Domu Austryackiego: mój stryj Arcybiskup lwows=
„ki otrzymał dla imienia (gratis) tytuł Hrabiów i w dodatku Opactwo tynieckie.
„Mój brat był od młodości w Służbie Austryackiej, i na końcu Generałem i Komen=
„dantem Gwardyi gallicieńskiej. Ja otrzymałem Probostwo z Kompetencyą 2000 Rynsk.
„Wie o tem wszystkiem P. Konsul i mógłby się gorszyć, dodawszy, że to w mieście
„pod protekcyą jego Monarchy. A w tym wieku niemożna nigdy niebyć ostrożnym.—
„Upraszam tedy WW. Pana Dobrodzieja, czylibyś nie pozwolił, żeby łupiestwo Bib=
„lioteki wziąść ~~[illegible]~~ na to miejsce, lub co o Concilium Bazylejskiem; i lepiej by żeby
„Szwedów nie obrażać; lub nakoniec co WW. Pan Dobr. najprzyzwoitszego osądzisz."

1821 Rect. Valentinus Litwiński

Pro Rector Sebastianus Girtler Phil. et Med. Dr. Decanus Fac. Med.

1821 Do wielkiej Rady Uniwersytetu oprócz członków wymienionych r. 1817 i 1820 dodano jeszcze: Prezydującego w dozorze głównym Szkół początkowych x. Wincentego Łańcuckiego Scholastyka Krak. – i Emeryta Prof. Franciszka Kosteckiego.
Do Senatu akademickiego oprócz członków wymienionych r. 1817 (obacz r. 1814) dodano Komisarza rządowego: Felixa Grodzickiego Senatora, który także zasiadał w Radzie rektorskiej.

1822 Rect. Valentinus Litwinski + 6 Januar. 1823.

Pro Rect. Sebastianus Girtler

1822 d. 9 Febr. umiera. Michał Dymidowicz były prof. licealny i Kassyer Uniwers.

1823 Rect. Josephus Comes Załuski półkownik i fligeladjutant Cesarza Ross. bawiący w Petersburgu. 291

ProRector Sebastianus Girtler

1824 Rect. Josephus Comes Załuski

ProRector Sebastianus Girtler

1825 Rect. Josephus Comes Załuski

Pro Rector Sebastianus Girtler

1825 d. 11 Marca. Senat rządzący zarządza przebudowanie Kollegium fizycznego i wyreparowanie oraz połączenie z nim Bursy Smieszkowskiej celem wyszukania sal na wykłady i gabinety.

1828 d. 26 Lipca. Rozruch studentów z Liceum Krakow.

1826. Rector Sebastianus Girtler Dr. Phil. et Medic., Prof.
+24 8 Martii 1833.

Kurator jeneralny Józef hr. Załuski – Assesorowie: 1) Józef Sołtykowicz, po nim od 1 Listop. 1826 Franciszek Kostecki emeryt. 2) Michał Wroński – sekretarz Kuratoryi: Józef Jankowski, po nim od Lipca 1827 Kazimierz Brzuchalski – Inspektoryat 1) Adam Czapski Inspektor 2) Franciszek Bogusz podinspektor 3) Amos Jaworski podinspektor (od 1830 Józef Łącki zastępca)
Na miejsce Wielkiej Rady Uniwersytetu utworzony Komitet jeneralnej Kuratoryi Instytutów naukowych w którym zasiadał Kurator Józef hr. Załuski z 2 assesorami. – Radę rektorską pod prezydencyją Kuratora składał odtąd Rektor z 5 Dziekanami i sekretarzem Uniwersytetu.

1826 d. 5 Pazdziernika rano o godzinie 10tej w Sali Amfiteatru Szkół Nowodworskich uroczysta installacyja Józefa hr. Załuskiego powołanego na Kuratora Universytetu; byli na tej uroczystości Prezes Senatu, 3 Rezydenci, Biskup Krak. jako Kanclerz, nowy Kurator, Sebast. Girtler jako Zastępca rektora, Senat Akademicki, Profesorowie uniwersyteccy i licealni.

1827 Rector Sebastianus Girtler Phil. et Med. Dr.

1827 d. 6 Czerwca – Senat rządzący W. M. Krakowa na wniosek Kuratora je-
neralnego wydaje Przepis noszenia mundurów dla uczniów Uniwersytetu
i obu Liceów: Uczniowie Uniwersytetu nosić mają fraki granatowe i surduty
ciemnoszaraczkowe z wypustkami karmazynowemi na jeden rząd gdzie guzików
białych z herbem akademii zapięte z stojącym kołnierzem na którym Uczniowie
uniwersyteccy mają mieć 2 gałązki oliwne a uczniowie licealni i gałązkę
dwóch z sukna białego. Audytorowie stopniami akademickiemi zaszczyceni mogą
używać kapeluszy stosowanych i szpad. – Czapki mają nosić sukienne [illegible]
okrągłe z róŝyczkami na około. – Uczniowie licealni mają używać gu-
zików cynkowych z znakami L. I. O. i L. II. O. – Professorowie w katedrach
używać mają togi, a w paradnych mundurach gałązki oliwne złote, rektor zaś
z berła. Z resztą professorowie nie są obowiązani do noszenia mundurów.

1827 d. 9 Paździer. Postanowienie Rady administracyjnej Królestwa Polskiego na mocy któ-
rego wszelkie dobra nieruchome i kapitały stanowiące niegdyś uposażenie Akademii
Krakowskiej i Instytutów pod jej zarządem będących (Burs) znajdujące się w Królestwie
Polskiem zapisane zostały w księgach hipotecznych jako własność rządowa

1828/9 Rector Sebastianus Girtler

1828 d. 7 Czerwca. – Załuski Kurator jeneralny wyjeżdża na czas kilkomiesięcz=
ny do głównej Kwatery Cesarza ross. i powierza swe zastępstwo Rektorowi.
d. 1 Kwietnia Kurator Załuski oddala z professury prawa Augustyna Boduszynskie=
go bez pensyi

1829 Rect. Sebastianus Girtler

1829 d. 20 Styczn. Piotr Bartynowski Dr. Praw mianowany Professorem prawa rzymskiego, a Ferdynand Kojsiewicz Dr. Praw Zastępcą Professora Umiejętności politycznych (na przedstawienie Załuskiego Kuratora) Sekretarzem Uniwersytetu na miejsce Brzuchalskiego Józef Jankowski

298

1830. Rect. Sebastianus Girtler (do 18 maja 1831)

1831. Rect. Aloysius Estreicher Phil. et Med. Dr. et Prof.
+ 1 August. 1852.

1831 d. 1 Października. Senat rządzący rozwiązuje Szkołę techniczną założoną d. 29 Paźdz. 1829 na przedstawienie byłego Kuratora.

d. 30 Sierpnia 1831 Professorem policyi lekarsk. historyi medycyny i weterynaryi mianowany Dr. Julian Sawiczewski (który przez 5 lat był zastępcą) w moc artykułu 85 Statutu Akad. na miejsce emeryt. Sebastiana Girtlera.)

d. 18 Stycznia przywrócony do Katedry Felix Słotwiński Dr. Praw, (oddalony r. 1828 przez Kuratora) również przywrócony Boduszyński Augustyn Senator)

d. 5 Stycznia uchylono Kuratorię jeneralną wraz z inspektorami a d. 10 Stycz. przywrócono Wielką Radę Uniwersytetu (zniesioną r. 1826) w której przezydował Senator delegowany od Senatu rządzącego miesięcznie, wraz z 2 Senatorami ~~Feliksem Grodzickim~~ (od 1832 Karol Troetler) i Janem Kant. Bartl, Prezesem sądu Apellacyjnego Józefem Nikorowiczem (+ 1833) Rektorem Uniwersytetu, i 3 Zastępców Konserwatorów Uniwersytetu: Józef Brodowicz (zast. austr. Xięcia Metternicha), Adam Krzyżanowski (zast. prusk. Xięcia Radziwiłła), Roman Markiewicz (zast. ross. Nowosiltzowa), Scholastyk Katedr. Krak. Wincenty Łańcucki w dozorze szkół początkowych, Asesor Franciszek Kostecki profes. emeryt. i Sekretarz W. Rady Wincenty Darowski.

Senat akademicki składał się z Rektora, Komissarza rządowego Feliksa Grodzickiego Senatora, Senatora dożywotniego z akademii Józefa Sołtykowicza (a od 18 Maja 1831 Sebastiana Girtler) Senatora czasowego z Akademii ~~Pawła Czajkowskiego~~ (od 1832 Frank. Szopowicz, od 1833 Piotr Bartynowski), 5 Reprezentantów wydziałowych professorów (teolog., juryd. medycyn. matematyczno-fizycz., filozoficzno-literack.) i Sekretarza Uniwersytetu Józefa Jankowskiego.

Rada rektorska składała się z Rektora, Komissarza rządowego Feliksa Grodzickiego, 5 Dziekanów (x. Mateusz Kozłowski, Adam Krzyżanowski, Wojciech Boduszyński med. Aloizy Estreicher a po nim Karol Hube matem. fiz. Jerzy Samuel Bandtkie filozoficzn. literac.)

1831 w Styczniu aresztuje lud zebrany (pod wodzą akadem. studentów Barszczewicza i Gudrajczyka) prezydenta Rzeczypospolitej Krak. Stanisława Wodzickiego.

1832 Rect. Aloysius Estreicher

d. 19 Octobr. 1832 Rezydenci trzech państw Tarzecki, Knobelsdorff i Liehman wnoszą do Senatu rządzącego zażalenie przeciw Młodzieży za to iż podczas publicznego posiedzenia Towarzystwa nauk. gdy Rektor w głosie swym chwalił Cesarza Rossyjsk. sykała i tupała

d. 6 Październ. 1832. Missia Rossyjska kommunikuje zakaz przypuszczania do Instytutów naukowych Młodzieży z Królestwa Polskiego.

d. 1 Lipca 1832 x. Jan Bapt Schindler zostaje Profes. Pisma świętego (na miejsce Floriana Kudrewicza + 1830 i zastępcy x. Stanisława Przybylskiego)

1833 Rect. Carolus Hube Phil. Dr. et Prof. + 5 Julii 1845.

1833 do Wielkiej Rady Uniwersytetu wchodzą Biskup Krak. i Komissarz rządowy Instytutów naukowych Karol Hübner. – Zastępcą Konserwatora prusk. (Ancillona) zostaje Maxymilian Weisse (od 1 marca 1836 Józef Haller)
Wielką Radę Uniwersytetu tworzą: Prezes Senatu Kasper Wielogłowski, Biskup Krak., Komisarz rządowy Instytutów nauk. Karol Hübner (od 1836 x. Jan Chrz. Schindler), Prezes Sądu III-ej instancyi: Franciszek Borgiasz Piekarski, Rektor, 3 zastępców trzech Konserwatorów (Meternicha, Ancillona, Nowosilcowa) (od 1835 Jakob Mazolski), Scholastyk Katedr. Krak. Łańcucki (od 1835 mikoł. Janowski od 1836 mateusz gradziszewski), Dyrektor liceálny x. Jan Chrzciciel Schindler kanonik Katedr. Krak. (od 27 lipca 1836 michał Wiszniewski)
Sekretarz Uniwersytetu Adam Czapski (po Jankowskim) od 1833.
Senat akademicki złożony z Komisarza rządowego Hübnera, Rektora, 4 Dziekanów i Sekretarza Uniwersyt.
(Od r. 1839 Komisarzem rządowym na miejsce Schindlera był x. Ludwik Łętowski, Dyrektorem licealnym na miejsce Wiszniewskiego Ludwik Kuczyński; wizytatorem szkół początkowych na miejsce Łańcuckiego i Łętowskiego, x. Franc. Stachowski)

1833 Józefa z Zawadzkich Gostkowska robi darowiznę z swej biblioteki na rzecz Uniwersytetu Krak.

1834 Rect. Carolus Hube

1835 Rect. Josephus Vincentius Łańcucki S. Theol. Dr. Scholast. cathedr., Archipresbyter infulatus Cracov. Ord. S. Stanislai Eques. (obrany d. 15 Paźdz. 1835)
+ 27 Decembr. 1841.

1836. Rect. Josephus Vincent. Lancucki.

1836 Komissarzem rządowym instytut. nauk. w miejsce Hübnera zostaje Jan Chrzciciel Schindler prałat domowy papieski Prof. teol.

1837. Rect. Antonius Matakiewicz Doct. J. U. et Prof. 305
+ 29 Decembr. 1844.

1838. Rect. Antonius Matakiewicz

1839 Rect. Josephus Brodowicz

307

1849. Rector Josephus Maier Med. et Chir. Dr.

1849/50 Stan Uniwersytetu Krakowskiego

I) Wydział teologiczny: Professorowie: 1) Dx. Laurysiewicz
Leon ur. 1798 w Peresołowicach gubern. lubels. Kształcił się w szko:
łach normalnych i gimnazyaln. w Zamościu, w naukach filozof. i teo:
log. w Uniwersytecie warszaw. gdzie został Dr. Teol., był w Rzymie
wiceprokuratorem spraw duchownych obrządku grecko-unick.
dalej przy Konsystorzu rusko-unick. w Chełmie, od r. 1833 był zastępcą
profes. religii i języka greck. na Wydziale filozof. uniwersytetu Krak.
od r. 1835 Prof. Pastoralnej i Katechetyki z pensią 4000 złp., od r. 1843/4
Rektorem, później Dziekanem Wydz. teol. – Zostawił w Rękopiśie
Historia Kościoła ruskiego. – kanonik katedr. rusk. chełmsk.
2) x. Teliga Karol ur. 1808 w Bielinach w Król. Polsk. ukończył
szkoły wojewodzkie w Kielcach, nauki teol. w Univers. warszawsk.
wyświęcony r. 1838 był Professorem w Seminar. Sandomierskim;
został w Marcu Prof. histor. Kościel. z pensią 4000 złp.
3) x. Ignacy Penka ur. 1793 w Altstadt na Morawie cyrk. ołomu:
nieck. ukończył gimnazyum w Trzebowie, filozofią w Litomyślu, teo:
logią w Ołomuńcu i w Wiedniu w Frintaneum, gdzie został Dr. Teol.;
r. 1824 w Grudniu został Prof. Dogmatyki w Univers. lwow. a 1839 w
Marcu w Krakowie z pensią 4000 złp., kanonik katedr. Krak.; wydał:
Teologia dogmatyczna 4 tomy – De coelibatu sacerdotali – Competenz-
Einhaltung.
4) x. Felix Sosnowski ur. 1806 w Warszawie ukończył gimnazyum w
Rzeszowie, filozofią we Lwowie, teologią w Wiedniu w Frintaneum gdzie
został Dr. Teol., był prefektem Seminar. we Lwowie, profes. wydziału teol. we
Lwowie, prof. pastoralnej w Tarnowie, od r. 1842 Prof. Hermeneutyki i Ję:
zyków wschodnich w Univ. Krak.

II) Wydział prawny: Professorowie: 1) Soświnski Wawrzyniec ur. 1799 w Krakowie, ukończył tamże szkoły, gdzie r. 1823 otrzymał Doktorat Prawa, od 1824 był Adwokatem przy sądach Krak, od Październ. 1845 Professor Kodexu cywiln. franc. z pensją 6000 złp.

2) Hammer Ignacy ur. w Kołomyi, skończył nauki we Lwowie; r. 1839 został praktykantem konceptowym przy Urzędzie fiskalnym we Lwowie, zastępca Prof. dawn. Prawa polsk. w Uniwersyt. lwow. a od Sierpnia 1849 Prof. prawa cywiln. austr. w Uniwersyt. Krak.

3) Słotwiński Felix ur. 1788 w Borowy w obwodzie tarnowsk. skończył szkoły normalne w Jaśle, gimnaz. w Tarnowie, filozof. we Lwowie, jurydyczne w Krakowie gdzie został Dr Fil. i Prawa, został Profes. gimnaz. 1809, a Prof. Prawa w listopadzie 1812. z pensją 7000 złp.

4) Szpor Wincenty ur. 1796 w Krakowie, kształcił się w Krakowie gdzie został Drem Praw, r. 1820 Adwokatem, r. 1841 Senatorem, r. 1847 Adwokatem, od Listopada 1848 Zastępca Prof. Umiejętności politycznych z pensją 900 złr.

5) Rzesiński Jan Stefan Hieronim ur. 1803 w Rajsku w Galicyi kształcił się w Krakowie gdzie został Dr Filoz. i Praw; od listop. 1822 adjunkt bibliot. – od 1831 Adwokat – od listop. 1848 Zastępca Prof. Encyklop. prawa z pensją 750 złr.

6) Helcel Antoni Zygmunt ur. 1808 w Krakowie, kształcił się w Krakowie gdzie został Dr Praw, później w Berlinie – r. 1832 i 1833 Nadzwyczajny Prof. historyi Prawa – od 1848 w listopadzie Zastępca Prof. Prawa Polsk. z pensją 900 złr.

7) Cukrowicz Alexander ur. 1815 w Guzowie w Król. Polsk. kształcił się w Krakowie gdzie został Dr Praw – od 1835 urzędnik i prokurator sądowy – od listop. 1848 Zastępca Prof. Prawa rzymsk. z pensją 750 złr.
Wydał: Mowy pogrzebowe Bossueta – Ducha Konwersacyi franc. – Zachariae Wykład – O dowodzie początkowem – Instytucye Justyniana.